

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10530

SHEKSPIER'S OYSGEVEHLTE
VERK

Charles Lamb

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שענה פירער'ס

אויסגעזוועהלטע זוערמ

זיין פאלשטענדיגע

. ביאגראפיע אין פירד .

מיט 12 ארטיסטישע בילדער.

בעארבייט אין אידיש

— מן —

ד. מ. הערמאלין.

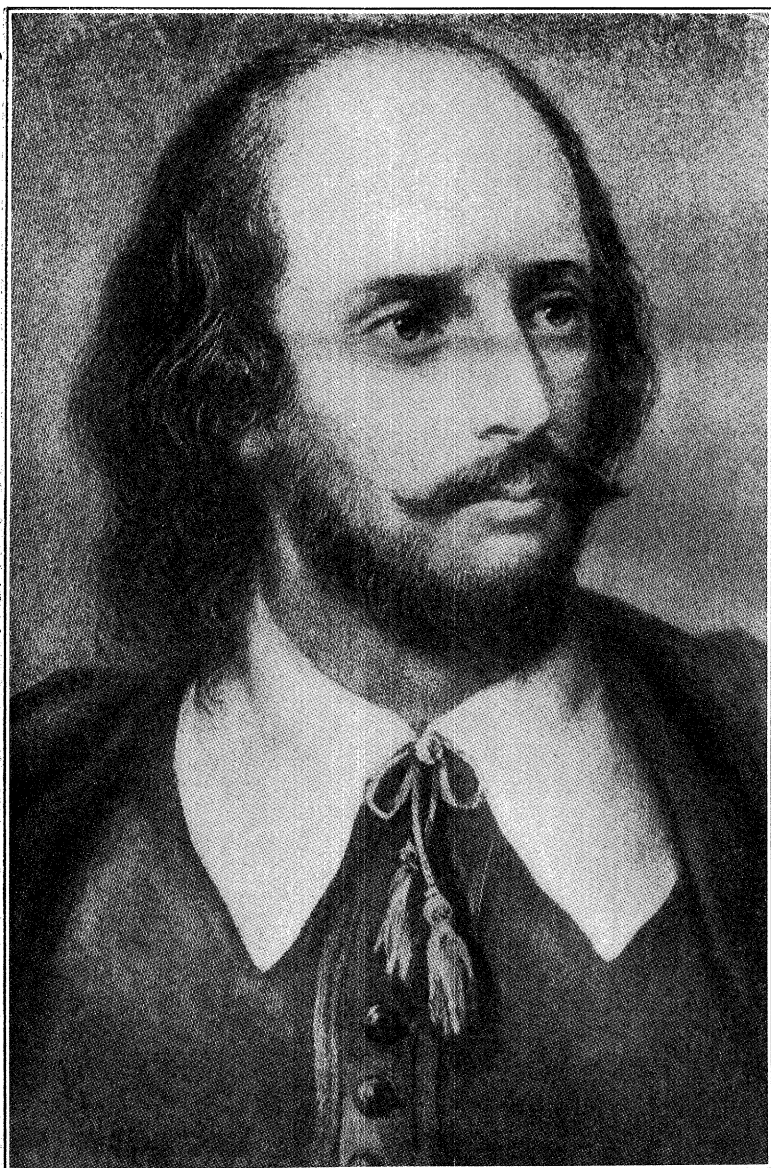
ארויסגעגעבען פון דער בוכהאנדלונג

ש. דרוקערמאן

50 קאנאל סטריט, ניו יארק.

1908

COPYRIGHT BY
S. DRUCKERMAN
1907

וויליאם שעמספיער

אינהארטס פערצייכנים.

זייטע		
		1 פאררעדע.
7	די ביאגראפיע פון וויליאם שעקספיער	2
13	ראמעא און יוליא	3
26	קעניג ליער	4
37	דער קויפמאן פון ווענעדיג (שייכאק).	5
50	אטהעללא	6
67	דער חלום פון מיטען זומער נאכט.	7
81	דער שמורם.	8
97	א ווינטערדיגע געשיכטע	9
115	פיעל רעש איבער נאר נישט.	10
135	ווי ס' געפעלט דיר.	11
156	די צוויי העררן פון וועראנא.	12
175	סימבעלין.	13
193	מאקבעט	14
209	אלעס איז נוט וואס ענדיגט זיך נוט.	15
226	האמלעט.	16
247	די צעהמונג פון דער ארורח.	17
263	די קאמעדיע פון טעות'ן	18
281	די צוועלפטע נאכט אדער וואס דו ווילסט.	19
301	טימאן פון אטהען.	20
320	די פערנוואלטיגונג פון קוקרעציאן.	21

פאררעדע.

דיעזעס ווערק איז געשריעבען געוואָרען מיט דעם צוועק צו געבען דעם אידישען לעזער אַ בעגריף איבער שעקספיער.

מיר זאָגען אַ בעגריף, אָבער ניט קיין שטודיום, ווייל אום צו שטודירען שעקספיער, און ווירקליך בעגרייפֿען שעקספיער, מוזען מיר זיך ווענדען צום אַריגינאַל, אָדער לכל־הפחות צו דער בעריהמטער דייטשער איבערזעטצונג, וואָס איז באַלד אזוי גוט וויא דער אַריגינאַל. אויב עס וועט אַמאָל קענען זיין אזא אַידישע איבערזעטצונג פון שעקספיער וויא דיא דייטשע איז, איז אַ גרויסער ספּק. פּאַרלויפֿיג אָבער, רעכענען מיר, אז דאָס פּאַלגענדע ווערק וועט זיין אַ גרויסער פּערדיענסט פאַר אונזער אַרעמע אידישע ליטעראַטור, ווייל דער אידישער לעזער וועט האָבען דיא מעגליכקייט צו וויסען, ווען ניט פיעל, וועניגסטענס עפעס איבער שעקספיער, און עפעס, וויא בעקאנט, איז בעסער וויא גאָר ניט.

שעקספיער אין ערצעהלונגס פּאַרמע, וויא דיעזעס ווערק איז, איז ניט ניי. צום ערשטען מאָל האָט מען דאָס געמאַכט טאַקי אין דער ענגלישער שפּראַך. דיא בעאַרבייטער זיינען געווען משאַרלז און מיירי לעמב, וועלכע האָבען געשאַפֿען דאָס ווערק, „טעילו פּראָם שעקספיער.“ זיי האָבען דאָס געשרייעבען אין ענגליש, כאַטש שעקספיער האָט געשרייעבען זיינע ווערקע אויך אין דערזעלבער שפּראַך.

דיא אורזאַכע איז געווען פּאַלגענדע :

שעקספיער איז ניט נאָר געווען אַ דראַמאַטורג, זאָנדערן אויך אַ גרויסער דיכטער, פיעללייכט דער גרעסטער וואָס דיא וועלט האָט געהאַט. ער האָט אַלזאָ געשרייעבען זיינע דראַמען ערשטענס אין אַ דיאַלאַג פּאַרמע, און צוויי־מענס אין אַ פּאַעטישער שפּראַך. דאָס אלעס איז גוט פאַר דער ביהנע, אָבער ניט פאַר דעם לעזער וואָס וויל זיך בעקענען מיט דיא טהעמאַס וואָס שעקספיער האָט בעהאַנדהלט. עס איז אַ שווערע פּאַרמע וואָס איז ניט צוגענגליך פאַר'ן פּאַלק.

פ א ר ר ע ד ע

זיי האָבען געוואָלט פּאַפּולאַריזירען שעקספּיער פּאַר'ן פּאַלק און זיי האָבען גענומען צוואַנציג פּון זיינע אויסגעוועהלמע ווערק און זיי איבער געגעבען פּאַר'ן ענגלישען לעזער־פּובליקום. דער לעזער האָט אַלזאָ אַ געלענענדיג הייט צו ערפּאָהרען, אין אַ פּאַראַ טעג לעזען די עזע ערצעהלונגען, מעהר וויא אַן אנדערער וואָס פּערברענגט אַ יאָהר אין שטודירען דיא דראַמען אין זייער אַריגינעלע פּאַרמע. בעסער געזאָגט, דיא לעמבס האָבען געגעבען דעם ענגלישען לעזער־פּובליקום אַ געלענענהייט פּאַר אַ פּאַר־שטודיום פּון זייער גרויסען דיכטער.

אַן ענגלישער שרייבער האָט געזאָגט: „דיא ענגלענדער האָבען מעהר ערפּאָהרען איבער שעקספּיער'ן דורך דיא לעמבס, וויא דורך שעקספּיער גופא.“

דיא פּראַנציווען, דייטשען און אנדערע פעלקער, האָבען נאכגעפּאַלקט דיא לעמבס און געגעבען אין זייערע שפּראַכען עהנליכעס וויא דיא לעמבס אין ענגליש.

דאָס ווערק וואָס ליענט יעצט פּאַר'ן אידישען לעזער איז געשריעבען אויף דעמעלבען אופן, מיט פּאַלגענדען אונטערשיעד: אַנשטאַט צו אַי־בערזעצען דאָס וואָס דיא לעמבס האָבען געשריעבען, האָבען מיר בלויז נאכ געפּאַלקט אין דערזעלבער ריכטונג, וועהרענד אויף פּיעלע ערטער האָבען מיר זיך געווענדעט צום אַריגינאַל, און דאָ אַדער דאָרט איבערגעגעבען אַ מאַנאָא־לאַג, צוגעלעגט אַן ערקלעהרונג און אזוי ווייטער.

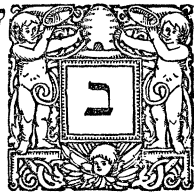
דער אידישער לעזער האָט אַלזאָ פּאַר זיך צוואַנציג דראַמען פּון שעקספּיער'ן און אויך איינע פּון זיינע בעריהמטע פּאַעמען, „דחי רעיפּ אָוו לאַקריס“ (דיא פּערנוואַלטיגונג פּון לוקרעציע). דאָס לעצטע איז דורכאויס גענומען פּון דער ערשטער קוועלע, אָבער אויך געשריעבען אין דערזעלבער פּאַרמע וויא מיר האָבען איבערגעגעבען דיא דראַמען.

האָבענדיג דאָס אלעס צוזאַמען מיט שעקספּיער'ס ביאָגראַפּיע, איז צו האַפּען, אַז דער אידישער לעזער וועט האָבען דיא בעסטע מעגליכע געלענענדיג הייט צו שטודירען דעם גרויסען ענגלישען דיכטער און זיך מאַכען אַ בענריף ווער און וואָס ער איז געווען.

אויב שעקספּיער וועט, ווען עס איז, איבערזעצט ווערען אין אידיש וויא ער שטעהט און נעהט, וועט די עזעס ווערק אימער פּערבליבען אַ נימצליכער פּאַר־שטודיום צום דיכטער'ס ווערק וויא ער האָט זיי געשאפּען.
דער בעאַרכייטער.

די ביאגראפיע פון וויליאם שעקספיער.

לויז איין זאך געפינט זיך אונטער מענשען, וואָס זוכט
ניט קיין יתום און קיין גלות. דאָס איז זשעניע.
גרויסע מענשען, דאָס הייסט, גרויסע זשעניען, ווער
רען ניט געבוירען גראַדע פון אנדערע גרויסע זשעניאַלע
מענשען. זיי פאַלען וויא דיא טראַפּענס רעגען, איבעראַל,
אויף דער פּרוכטבאַרער ערד פונקט וויא אויף דעם

האַרטען פעלזען.

וויליאָם שעקספיער, דער גרעסטער דראַמאַטישער דיכטער, וואָס
האָט נאָר ווען עס איז געלעבט, איז געווען דער זוהן פון דזשאַהן שעקספיער.
דזשאַהן האָט געהאַט פּערשיעדענע מלאכות, דאַרונטער אַ האַנדשוה-מאַכער
און אויך אַ קעב.

זיין גרויסער און וועלטבעריהמטער זוהן איז געבוירען געוואָרען
אַם 23טען אפריל 1564 אין דעם ענגלישען שטעטל סטראַטפאָרד-אַפאָן
אַוואָן.

דיא מענשען האָבען דאַמאָלס קיין אַהנונג ניט געהאַט ווער עס
האָט ערבליקט דאָס ליכט פון דער וועלט אין סטראַטפאָרד-אַפאָן-אַוואָן,
דערפאַר האָט מען זיך ווייניג וואָס אינטערעסירט צו פּערצייכען דיא
וויכטיגע איינצעלהייטען פון זיין צוקונפט. דיא מענשען האָבען אָבער אויך
שפּעטער ווייניג וואָס געוואוסט איבער דעם ווערט פון וויליאָם שעקספיער,
און דערפאַר איז פאַר דער צוקונפט ניט איבערגעבליבען גענוג מאַטעריאַל
אום זיך גענוי פאַרצושטעלען וויא דיעזער גרויסער גייסט האָט זיך ענט-
וויקעלט.

דאָס הויז וואו שעקספיער איז געבוירען געוואָרען, איז שפּעטער,
אין יאָר 1597, אָבערקויפט געוואָרען פון אַ פאַמיליע מיט דעם נאָמען
אַנדערהילל. עס האָט זיך גערופען „דהי גרעיט האַוז“, (דאָס גרויסע הויז)

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

ניט ווייל עס איז געווען א גרויסער און מעכטיגער פאלאץ, זאָנדרן, ווייל צווישען דיא קליינע הייזלאך פון שטעמעל, איז דאָס געווען דאָס גרעסטע. דאָס הויז שטעהט נאָך יעצט, ווייל עס איז אָבגעקויפט געוואָרען, שפעטער מיט יאָהרען, און אויפגעוואַהרט פון גרויסע קינסטלער, עס זאָל בלייבען ביי דעם אַלטען אויסזעהען, כדי דיא מענשען זאָלען לאַנג קענען קוקען אויף דעם פּלאַטץ וואו וויליאַם שעקספיער איז געבוירען געוואָרען.

איבער שעקספיער'ס קינדהייט וויסען מיר כמעט נאָר ניט. אזוי פיעל איז אונז בעקאנט, דאָס איינמאָל האָט אויסגעבראָכען א פּעסט אין שטעמעל און עס האָט געהאַלטען דערביי דיא וועלט זאָל פּערלירען דיעזען גרויסען גייסט. דאָן ערפּאהרען מיר, אז ער האָט בעזוכט דיא דאָרטיגע „פרי גרעמער סקול“, אָדער פרייע שולע, וואו ער האָט געלערענט, וויא דער מנהג איז דאמאָלס געווען, אביסעל לאטייניש און נאָך ווייניגער גריכיש.

ענגליש איז ביי דיא ענגלענדער אליין, דאמאָלס ניט פּעררעכענט געוואָרען מעהר וויא אידיש אונטער אידען מיט א דרייסיג יאָהר צוריק. „ענגליש קען יעדער, און מען דארף עס ניט לערנען,“ איז געווען דאמאָלס א שפּריכוואָרט. שעקספיער האָט שפעטער אויך געקענט פראנצויזיש און איטאליעניש, אָבער דאָס האָט ער אליין געלערנט.

ווען ער איז ארויס פון דער שולע, האָט ער געהאַלפּען א היבשע צייט זיין פאָטער אין פלייש־האַקען און פלייש־פּערקויפּען.

עס ווערט בעהויפטעט, אז ער איז אויך געווען אן אָנגעשטעלטער ביי אן אדוואָקאַט, אָבער זיכער ווייסען מיר ניט אויב דאָס איז א פאַקט. באַלד נאָך זיין 18טען יאָהר, האָט ער חתונה געהאַט. זיין פרוי איז געווען א געוויסע אַנן האַטהאַוועי, דיא טאָכטער פון א דאָרטיגען געאַכטעמען בעל־הבית. אַנן איז געווען עלטער פון איהר מאן מיט עטליכע יאָהר. עס שיינט, אונטערדעסען, אז שעקספיער איז ניט געווען זעהר גליקליך אין זיין פּערהייראַטען לעבען.

אין 1583 איז געבוירען געוואָרען זיין טאָכטער סוזאַנאַ; מיט 18 מאָנאַט שפעטער האָט איהם זיין פרוי געבוירען א צוויילינג, א אינגעל מיט א מיידעל, האַמנעט און רושדיטה. דאָס איז געווען שעקספיער'ס גאַנצע פאַמיליע. עס ווייזט אויס, אז ער האָט ווייטער מיט זיין פרוי ניט געלעבט צוזאַמען.

האַמנעט, שעקספיער'ס איינציגער זוהן, איז געשטאָרבּען ווען ער

דיא ביאגראפיע פון וויליאם שעקספיער.

איז אלט געווען 12 יאָהר, און דאָס האָט דעם דיכטער'ס נשמה זעהר שטאַרק בעטרעעבט. דיא טעכטער סוזאַנאַ און דזשודיטה, האָבען חתונה געהאַט און געהאַט קינדער.

יעצט פאנגט אָן שעקספיער'ס קאַריערע. אהין, אין זיין שמעטעל, זיינען זעהר אָפּט געקומען טהעאַטער קאָמפּאניעס. שעקספיער, נאָך אלס קינד, האָט מעהרערע מאָל בעזוכט דיא פּאַרשמעלונגען. ער איז אויך שפּעט מער פּערזענליך בעקאַנט געוואָרען מיט מאַנכע פון דיא אַקטיאָרען און געקריגען אַ גרויסען חשק צו ווערען אַליין אַ שוישפּיעלער.

דאָן האָט ער אָבגערייזט נאָך לאַנדאָן וואו ער איז געווען אַ דינענער אין אַ טהעאַטער און זיך „אַרויפגעאַרבייט“, מיט דער צייט, און איז גע-וואָרען אויך אַ שוישפּיעלער.

שעקספיער איז געווען אַן אַקטיאָר וועהרענר אַ צייט פון 11 יאָהר, אָדער, ביז מיט 13 יאָהר פאַר זיין טויט. נאָך אזוי ווי אַ גוטער אַקטיאָר, האָט דאַמאָלס געקריגען זעקס שיללינג מיט אַכט פענס (אומגעפּעהר אַ דאָלאַר) אַ וואָך, קענען מיר זיך פּאַרשמעלען פיעל שעקספיער האָט פּערדיענט, ווען ער איז, צו אַלע גליקען, ניט געווען פּעררעכענט פאַר אַ גוטען שוישפּיעלער. פאַר וואָס שעקספיער איז דאַמאָלס ניט פּעררעכענט געוואָרען אלס אַ גוטער שוישפּיעלער, קענען מיר זיך מערקען דערפון, ווייל „דער וואָס האָט געשריען און געליאַרעמט“ איז געווען אַ גוטער אַקטיאָר. שעקספיער'ס לייעבע צום נאַטירליכען, האָט איהם וואָהרשיינליך ניט געמאַכט פאַר קיין „שרייער און ליאַרמער.“

עס ווערט בעהויפטעט, אז ער האָט פריהער געשפּיעלט אין פּער-שיעדענע פּרעמדע פּיעסען, דאָן אין זיינע אייגענע, וויא אין דער ראָליע אלס גייסט אין „האַמלעט“ און אדאַם אין „וויא דיר געפּעלט עס“ („עז יז לאַיקן אימ.“)

ניט מאַכענדיג קיין ערפּאָלג אלס אַקטיאָר, האָט שעקספיער גע-שטרעבט צו ווערען אַ פּערפאַסער. ניט אַכטענדיג אויף זיין גרויסען זשעניע, אלס אַ זעלבסטבעשאַפּער, האָט ער זיך, אַ היבשע צייט, צופריערען גע-שטעלט, איבערצוזהען און פּערריכטען דיא פּיעסען פון אַנדערע.

פּערפאַסערס האָבען אָבער דאַמאָלס אויך געמאַכט קליינע גליקען. דער גרויסער בען דזשאַנסאָן, ווערט אונז מיטגעטהיילט, האָט דאַמאָלס געבעטען דעם טהעאַטער דירעקטאָר הענסלאָן, ער זאָל איהם געבען „פינף שיללינג אין פּאַראויס“ אויף זיין פּיעסע.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דיא פראפעסיאן וואָס שעקספיער האָט זיך אַלזאָ אויסגעקליבען, האָט ניט פיעל פערשפראַכען. אָבער צו וואָס האָט ער זיך געקענט נעהמען? אלע אנדערע געלערענטע אָדער פאָליטישע פראָפעסיאָנען, זיינען געלעגען אין דיא הענד בלויז פון דעם אַדעל'ס קינדער.

קיין צייט אין שעקספיער'ס לעבען איז מעהר דונקעל, וויא דיא צייט ווען ער האָט אָנגעהויבען צו שאַפען זיינע אַריגינעלע ווערקע. מיר ווייסען ניט גענוי וועלכע דראַמען ער האָט געשריבען צום ערשטען. מיר ערפאָהרען בלויז, אז אין 1592, איז ער שוין געווען בעקאנט אלס אַ דראַ מאַטישער שרייבער. אלע זיינע ווערק האָט ער געשאַפען צווישען דיא יאָהרען 1590 און 1613, אַ צייט פון אונגעפער 23 יאָהר.

מיר הערען, אז שעקספיער איז אַרומגעפאָהרען מיט טהעאָמעס קאָמפאָניעס פון שטאָדט צו שטאָדט, און אזוי וויא אַקטיאָרען זיינען דאָ מאַלס ניט שמאַרק געאַכטעט געוואָרען, האָט מען פון איהם אויך ניט פיעל געהערט.

פּלוצלונג ערפאָהרען מיר אָבער, אז שעקספיער האָט אָנגעהויבען צו זעהען מאַמעריעלע פרוכטען פון זיין אַרבייט. אין 1597, האָט ער געקויפט אַ הויז אין סטראַטפאָרד און אויסגעגעבען אַ היבשע סומע געלד דאָס איינצורייכען. נעכסטעס יאָהר האָט אַ געוויסער דיטשאַרד קוואַיני, פון סטראַטפאָרד, זיך צו איהם געווענדעט נאָך אַ הלואה פון דרייסיג פונט. דאן האָט ער אָנגעהויבען צו לייהען געלד אין סטראַטפאָרד כמעט צו יעדען איינעם וואָס האָט איהם נאָר געגעבען אַ גוטע פערזיכערונג.

זיין פערמעגען האָט געוואַקסען. אין 1602 האָט ער בעצאָהלט 320 פונט פיר 170 אַקער לאַנד. אין 1605 האָט ער וויעדער געקויפט לאַנד פאר 440 פונט; אין 1613 האָט ער געקויפט אַ מין טענעמענט הויז פאר 140 פונט.

עס ווערט אויסגעזעענט, אז ער האָט געהאט אַן איינקונפט פון 250 פונט אַ יאָהר, וואָס איז דאָמאַלס געווען ווירקליך אַ פערמעגען.

יא, דיא צייט איז נאָך ניט געקומען צו פערשטעהן העם אמת'ן ווערטה פון שעקספיער'ן, אָבער איינצעלנע פערזאָנען האָבען זיך האָך געפונען וואָס האָבען געהאט אַ שטיקעל בעגריף פון איהם.

צווישען העם אַדעל זיינען געווען דיא מאַרקווען פּעמבראָן און מאַנטנאָמער, וועלכע האָבען זיך קאָנטורירט איינער דעם צווייטען אין

דיא ביאגראפיע פון וויליאם שעקספיער.

מהאן שעקספיער'ן טובות, אויך דיא צוויי קעניגע פון שעקספיער'ס צייט, האָבען זיך געוווּזען זעהר פריינדליך צום דיכטער.

צו לעצט איז ער אַליין געוואָרען אַ טהעאָטער דירעקטאָר און געשפּיעלט מיט זיין טרופּע מעהרערע מאָל פאַר דעם מאָנאַרך מיט זיין פּאַמיליע.

נאָך ביי זיין לעבען האָט מען געדרוקט מעהרערע פון זיינע דראַמען, אָבער דעם הויכען ליטעראַרישען ווערט, האָט דער עולם ניט פּערשטאַט, נען, ער האָט בלויז געמאַכט ערפּאָלג אויף דער ביהנע.

דאָן, ווען ער האָט שוין געהאַט נענוג כבוד און געלד לויט זיין צייט און אומגעבונגען, האָט ער בעשלאָסען זיך צוריקצוהיען פון דער הויפטשטאָרט לאַנדאָן. ער האָט אימער געבענקט נאָך זיין געבורט־שטעטל, סטראַטפּאָרד, און זיך געוואונשען דאָרט צו שטאַרבען.

ער האָט זיך אַלזאָ בעזעצט אין זיין הויז אין סטראַטפּאָרד און געלעבט זעהר רוהיג און געלאַסען, געניסענדיג דאָס פּערנליגע פון אַ ריר היגער עלטער אויף זיינע פעלדער און גיטער.

דאָן איז געקומען דיא צייט ווען דער פּאָרהאַנג האָט בעדאַרפט פּאַלען איבער דער לעבענסביהנע פון דיעזען גרעסטען פון אלע דראַמאַטישע דיכטער. עס איז געווען אונערוואַרטעט; שעקספיער האָט זיך געפיהלט נאָנץ נוט אין געזונדהייט. מיט איינמאָל איז אַלזאָ געקומען דער סוף.

אם 23טען אפריל, פונקט צו זיין 52טען געבורטסטאג, האָט ער געשלאָסען זיינע אויגען אויף אייביג. מיט צוויי טעג שפּעטער האָט זיין קערפּער צוריקגעקעהרט צו דער ערד פון וואָנען ער איז געקומען.

באַלד אַ נאַנצעס זאָהר־הונדערט האָט געדויערט ביז דיא ליטעראַרי־שע און קריטישע וועלט האָט אָנגעהויבען צו בעגרייפּען ווער און וואָס שעקספיער, דער אונגעבילדעטער, דעם קצב'ס זעהן, איז געווען.

מיט אַ קארנען מאָנאַט פאַר זיין טויט, דאָס הייסט, אם 25טען מערץ 1616, האָט ער געשריבען אַ צוואַה, וועלכע פּאַנגט זיך אזוי אָן:

„אין נאָמען פון גאָט, אמן. איד וויליאם שעקספיער, אין סטריטפּאָרד־אָפּאָרט־אָוואָ, אין דער קאָנטרי פון וואַרוויק, אין פּאַלשטענדיגער געזונדהייט און זכרון, (געלויבט איז גאָט דערפאַר!) טהו איד אין בעפעהל דיעזען לעצטען וואונש און צוואה אויף פּאַלגענדען אופן: דאס הייסט:

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„ערשטענס גיב איך איבער מיין נשמה אין דיא הענד פון גאט, מיין בער-שעפער, האָפּענדיג, און זיכער גלויבענדיג... אנטהייל צו נעהמען אין אייביגען לעבען; און מיין קערפער זאל צוריק קעהרען צו דער ערד פון וועלכער ער איז געמאכט געוואָרען.“

ער האָט דאָן איינגעטהיילט זיין פערמעגען פאר זיינע קינדער און אויך פאר בעקאנטע. פאר דיא אָרעמע פון סטראַטפּאַרד האָט ער געלאָזט בלויז 10 פונט, און פאר זיין ווייב ניט מעהר וויא דאָס מעכעל. זיין ווייב, וועלכע איז געווען עלטער וויא ער, האָט איהם ארי-בערגעלעכט מיט עטליכע יאָהר.

אַט דאָס איז, אין קורצען, דיא ביאָגראַפיע פון וויליאַם שעקספיער. זיינע דראַמען, סאָנעטען און פאָעמען, ווערען מיט רעכט בעטראַכט אלס אזעלכע מייסטערשטיקער וואָס ניט דיא גריכען אין אלטערטומ. און ניט דיא דראַמאַטורגען אין דער מאָדערנער וועלט האָבען אויפגע-שריעבען.

שעקספיער האָט געשריעבען אין אַ שפראַך, וואָס איז נאָך דאָמאַלס ניט געווען קולטיווירט אָדער פערפוינערט. ער האָט אָבער קיינעם ניט בעדאַרפט; זיין זשעניע האָט געלעגט דעם פונדאמענט פאר אלע שעהנהיי-מען אין דער ענגלישער שפראַך.

אַלס דיכטער איז ער געווען ערהאַבען, און אלס דראַמאַטורג, איז ער געווען געטליך.

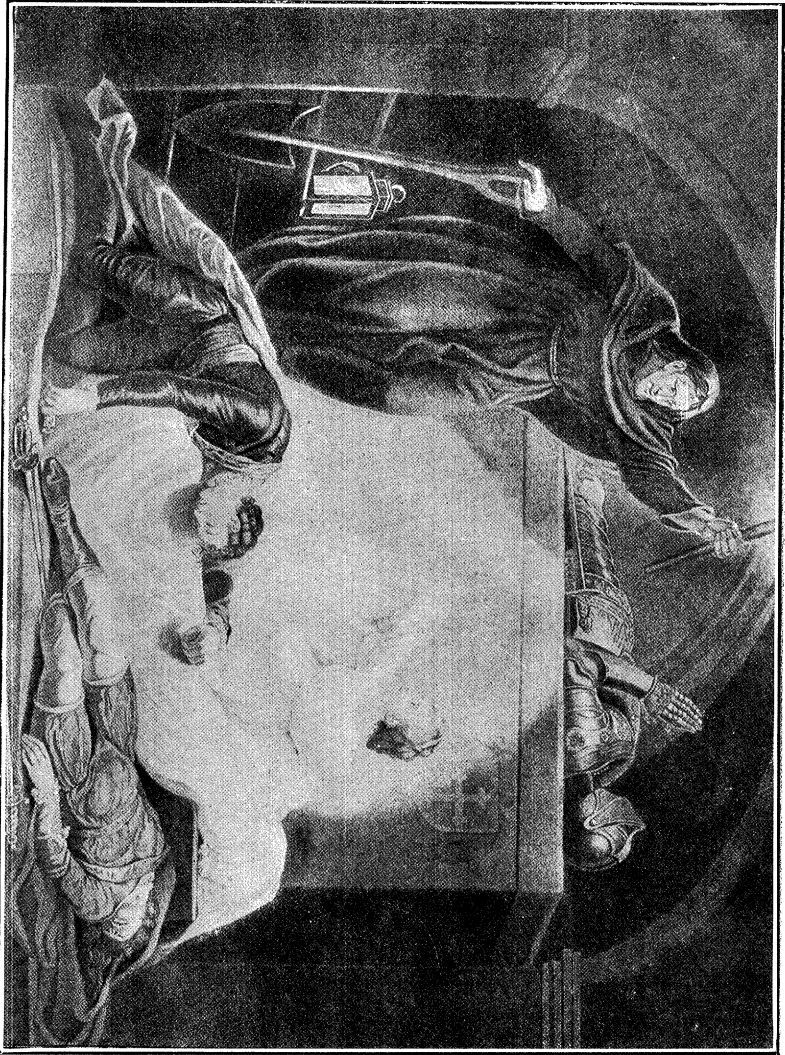
פיעלע קריטיקער פון היינטיגער צייט, האָבען טענות צו שעקס-פיער'ן, וואָרום ער איז ניט געווען קיין נאַטוראַליסט אָדער רעאַליסט. פאר זיין צייט איז ער אָבער געווען נאָך מעהר וויא מען האָט געקענט פאָדערן. איבסען און הויפטמאָן זיינען געווען גרעסערע נאַטוראַליסטען וויא שעקס-פיער, אָבער שעקספיער'ס ציעלען זיינען ניט געווען איבסען'ס אָדער הויפטמאָן'ס.

אין דראַמאַטישער מאַכט, שטייגט ער אַריבער אפילו דיא אלטע גריכישע מייסטערס. אין שעהנהייט און קרעפטיגקייט פון שפראַך, איז ער דער איינציגער און אליין שטעהענדער אין דער דראַמאַ.

וואָס שפעטער וועט זיין, ווייסען מיר ניט, ביז יעצט איז בלויז געווען איין שעקספיער אויף דער וועלט און קיינער האָט נאָך ניט גע-גרייכט צו זיין גראַד, שוין ניט רעדענדיג פון שמעקען העכער פון איהם.

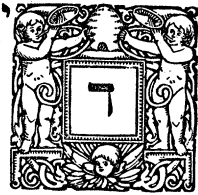
ה.

ר אמתא איתן ירריא .

ראמעא און יוליא

יא צוויי אנגעזעהענסטע און רייכסטע פאמיליען פון דער שטאָרט ווערָאָנא, איטאליען, זיינען געווען דיא קא-פולעט'ס און דיא מאנטאניו'ס, אָבער שוין זייט אַ היבשע צייט זיינען דיעזע פאמיליעס געווען אין שטרייט. אין קריעג, און דאָס האָט געפיהרט דערצו וואָס ניט נאָר איינמאָל האָט געפלאָסען בלוט.

ויהי היום האָט דער אַלטער קאפולעט געמאכט אַ סעודה. ער האָט געלאָזט איינלאָהען דיא רייכסטע און שענסטע דאָמען און העררען פון דער שטאָרט. דיא גאַנצע שטאָרט האָט געקלונגען מיט דיעזער סעודה. דיא מאָנטאניוס, נאטירליך, זיינען ניט געווען געלאָדען, אָבער אַ יונג מיידעל מיט דעם נאָמען ראַזאַלין האָט יא בערדאַרפט זיין איינע פון דיא געסט. דיעזע ראַזאַלין איז געווען דיא געליעבטע פון דעם יונגען און שעהנעם ראָמעא, מאָנטאניו'ס זון. עס יווייזט זיך אָבער ארויס, אַז אָב-וואָהל ראָמעא האָט געליעבט ראַזאַלינען, האָט זיא איהם ניט געליעבט. בענעוואָליא, ראָמעא'ס אַ פריינד, האָט בעהויפטעט, אַז ראָמעא דאַרף זיא ניט לייעב האָבען, און אום איהם אָבצוגעוואָהנען פון דיעזער לייעבע, האָט ער געפלאָנט צוזאַמען צו ברענגען ראָמעא'ן מיט אַנדערע שעהנע דאָמען, כדי ער זאָל פּערגעסען אָן ראַזאַלינען.

דיא בעסטע געלעגענהייט איז געווען דיא סעודה ביי קאָפולעט'ן. אָבער וויא אזוי קען אַ מאָנטאניו אהין אריינקומען? בענעוואָליא האָט פאָרגעשלאָגען, אַז ראָמעא זאָל זיך מאַסקירען און בעזוכען דיא סעודה. ראָמעא האָט אָנגענומען דעם פאָרשלאָג, אָבער ניט אום צו זעהען פּרעמדע דאָמען, זאָנדערן צו קומען אויף זיין ראַזאַלינען.

אויף דער סעודה, מאַסקירט, זיינען אַלזאָ געקומען ראָמעא, בע-נעוואָליא און פּאַך אַ פריינד זיינער מיט העם נאָמען מערקוטאָ. דער אַלטער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קאָפּולעט האָט זיי זעהר שעהן עמפּפּאָנגען. דיא יונגע לייט האָבען גע-
טאַנצט מיט דיא דאַמען, און ראָמעאַ האָט דערזעהען איין דאַמע, וועלכע
האָט איהם, מיט איהר שעהנהייט, בעצויבערט. זיין בעוואונדערונג האָט
געוואקסען פון מינוט צו מינוט, ביז ער האָט זיך ניט געקענט מעהר
איינהאַלטען און ער האָט זיינע געפיהלע אויסגערדיקט אין ווערטער.

וועהרענר ער האָט אזוי פּאַנטאַזירט איבער דער שעהנהייט פון
דער יונגער דאַמע, האָט אַ געוויסער טיבאַלט, קאָפּולעט'ס אַ קרוב, זיך
אונטערגעהערט און איהם דערקענט אָן זיין שטימע

טיבאַלט איז געווען אַ ווילדער און אויפגעטרעטער יונג, און ער האָט
ניט געקענט ליידען, אַז אַ מאָנטאַגיו זאָל „פּעראַונרייניגען“ דאָס הויז פון
דיא קאָפּולעטס. איבערהויפט האָט ער געזאָגט, אַז ראָמעאַ מאַכט חוּזק פון
דער שעהנע דאַמע, וועלכע איז געווען יוליא, קאָפּולעט'ס געראַמענע
טאָכטער. טיבאַלט האָט אָנגעגריפען ראָמעאַ'ן און ער וואָלט איהם דער-
הרג'עט אויפ'ן פּלאַטין, ווען דער אַלמער קאָפּולעט וואָלט זיך ניט אַרייני-
געמישט און ניט צוגעלאָזט עס זאָל געשעהען אַ מאָרד אין זיין הויז, איר
בערהויפט אין דער געגענווארט פון דיא געסט. אויסער דעם, האָט דער
אַלמער קאָפּולעט געהערט, אַז ראָמעאַ, אויסער דעם וואָס ער האָט זיך
קיינמאָל ניט געמישט אין דיא פּאַמיליען שטרייטיגקייטען, איז ער אויך
געווען אַ גאַנץ רוהיגער און אַנשטענדיגער יונגער מאַן. טיבאַלט, וועלכער
איז געצוואונגען געווען זיך צו פּערהאַלטען רוהיג, האָט פון דעסטוועגען
געשוואָרען, אַז ער וועט זיך, ביי דער ערשטער געלעגענהייט, נוקם זיין אָן
דיא מאָנטאַגיו'ס.

ראָמעאַ איז אַלזאָ פּערבליבען צו צוזהען וויא דער עולם אַמור-
זירט זיך, נאָר זיין ברעגענדע ליעבע און בעוואונדערונג צו דער שעהנער
יוליא, האָט ער ניט געקענט אונטערדיקען. מיט דער מאַסקע אויפ'ן פנים,
אַבער מיט זיינע פרייע ליפען, האָט ער פּאַרטגעזעצט דעם לויב צו איהר
שעהנהייט. זיא האָט געהערט זיינע ווערטער און איז צוגעקומען צו איהם
געהענטער. עס איז ענטשטאַנען צווישען זיי אַ געשפּרעך, און אויך זיא
האָט זיך געשפּירט צוגעצויגען צו דעם יונגען מאַן.

אונוויילענדיג האָט זיא געפיהלט, דאָס אַבוואָהאַל ראָמעאַ איז זייער
שונא, מוז זיא איהם דאָך ליעבען.

עס איז שוין געווען האַלבע נאַכט ווען דער אונטערהאַלט האָט זיך
געענדיגט. ראָמעאַ מוט זיינע פריינד זיינען אוועק, אַבער ער האָט זיך

רַאָמַעָא און יוֹלִיא.

באַלד אָכנעטהיילט פון זיי און איז פערשוואונדען געוואָרען. ער איז אוועק צוריק צוהין וואו ער האָט איבערגעלאָזט דיא שעהנע יוליא, אַריבער גע- שפרונגען אַ פאַרקען און איז אַרין אין אַ גאַרטען, וואָס איז געווען נעבען יוליא'ס הויז.

פֿלוצלונג איז יוליא ערשיענען אויף אַ באַלקאָן אַרויסקוקענדיג פון אַ פענסטער. דיא לבנה האָט אַרונטערגעוואָרפען איהרע זילבערנע שטראַה- לען און בעלייכטעט דאָס ענגעל־געזיכט פון זיין געליעבטער. זיא האָט אָנגעשפּאַרט איהר קאָפּ אויף איהר האַנד און ער האָט געמורמעלט :

„אך, ווען איך וואָלט געווען ווייניגסטענס אזוי גליקליך וויא דער האַנדשוה, וואָס בעריהרט יעצט איהר באַק!“

זיא ווידער, ניט וויסענדיג, אַז עמיצער איז אין גאַרטען, האָט פֿלוצלונג געזאָגט זיפּענדיג :

„אך, רַאָמַעָא, רַאָמַעָא ! פאַר וואָס ביסטו רַאָמַעָא ? פּערלאָז דיין פאַטער, ענטזאג זיך פון דיין נאָמען, צוליעב מיר ; אָדער, ווען דו ווילסט עס ניט, זיי בלוזי מיין געשוואָרעטער געליעבטער און איך וועל מעהר ניט זיין קיין קאָפּולעט.“

רַאָמַעָא איז נאָך מעהר בעצויבערט געוואָרען, און דאָס שעהנע מיידעל האָט ווייטער אויסגעגאַסען איהרע ליעבעס־געפיהלע אין דער שעה נער און שטילער נאכט. דאן האָט ער זיך מעהר ניט געקענט איינהאַלטען און צו איהר אָנגעהויבען צו ריידען, זיא בעטענדיג, אַז זיא זאָל פּערגעסען אַז זיין נאָמען איז רַאָמַעָא, ווען דער נאָמען איז אירגענד אַ שטערונג.

יוליא האָט זיך רעכט דערשראַקען הערענדיג אַ מאַן'ס שטימע אין גאַרטען. אין אָנפאַנג האָט זיא ניט געוואוסט ווער דאָס איז. זיא האָט אויפגעציטערט, און איהר ערשטער געדאַנק איז געווען, אַז יעמאַנד האָט איינגעדונגען אין גאַרטען און ערפּאַהרען איהר געהיימיניס.

אַבער ליעבענדיגע הערצער האָבען אַזאַ מאַנגעל, דאָס זיי געפינען זיך באַלד אויס, אפילו אין שאַטען פון דער נאכט. עס האָט אַלזאָ ניט פיעל געדויערט און זיא האָט דערקענט רַאָמַעָא'ס שטימע.

איהר ערשטער געדאַנק איז דאן געווען, אַז זיין אַנוועזנהייט איז אַזאַ פּלאַטץ שטעלט איהם אין אַ גרויסער געפּאַהר. זיין לעבען איז שוין ביי איהר טהייערער געווען וויא אַלעס. זיא האָט געוואוסט, דאָס אין פאַל ער זאָל דאָרט ענטדעקט ווערען פון איינעם פון איהר פאַמיליע, דאן איז

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

ער פערלאָרען. זיא האָט איהם דערפאר געבעטען ער זאָל אוועק, דאָרט מעהר ניט בלייבען.

„אך, געליעבטע,“ האָט ער געענטפערט, „עס איז מעהר געפאהר פאר מיר אין איינעם פון דייע אויגען וויא אין צוואנציג שווערען. קוק נאָר אויף מיר מילך, געליעבטע, און איך בין שוין געשיטצט געגען אלע מייע שונאים. בעסער זאָל מיין לעבען געענדיגט ווערען דורך זייער האַם, וויא דאָס געהאָסטע לעבען זאָל פערלענגערט ווערען און איך זאָל מוזען עקזיסטירען אָהן דיין לעבע.“

„וויא ביסטו אהער אריינגעקומען?“ האָט יוליא געפרעגט, „ווער

האָט דיר אהער געוויזען דעם וועג?“

„לעבע האָט מיך געפיהרט,“ האָט ער געענטפערט. „איך בין ניט קיין פילאסא (שטייערמאן), דאָך, ווען דו זאָלסט זיין אָבגעטהילט פון מיר, וויא דיעזער מעכטיגער ברעג וואָס איז געשווענקט פון דעם ווייטעסטען ים, וואָלט איך אלץ געטראַפען צו דיר.“

דיא נאכט האָט פערשטעלט יוליא'ס געזיכט, זאָנסט וואָלט ראָמעא

געזעהען וויא איהרע שעהנע באַקען זיינען אָנגעגאַסען געוואָרען מיט בלוט. זיא האָט געוואָלט חרטה האָבען אויף איהר מילדקייט, פריינדליכקייט און זיך אויסבייזערן אויף איהם. אָבער זיא האָט ניט געקענט.

דאָס פרויענצימער איז בטבע שעהמערדיג, און זיא איז ניט אַזוי פריי וויא דער מאַן כאַלד צו געשמעהן איהר לעבע. אָבער דיא לעבע קומט ניט איבעראַל אין איין גראַד. אין געוויסע פעללע ברעכט זיא אויס וויא דיא לאַווא פון אַ פיוער־שפוייענדען באַרג, וואָס קיינער קען זיא ניט צוריקהאַלטען. דאָס זעלבע איז אויך געווען מיט יוליא'ן.

„הער אויס,“ האָט זיא געזאָגט, דוא האָסט מיך, דורך אַ צופאַל, דאָ

געטראַפען, און, דורך אַ צופאַל, ענטרעקט דיא געפיהלען פון מיין האַרץ, פערליקענען קען איך ניט. איך ווייס, אַז עס איז ניט שעהן און ניט פאַר־סענה זיך אַזוי שנעל אונטערצוגעבען, אָבער גלויב מיר, אַז דאָס וועט ניט זיין קיין שטערונג צו מיין ברענעדער לעבע צו דיר“...

ראָמעא האָט אָנגעהויבען אַנצורופען נאָם, דעם הימעל, אַלס עדות,

אַז איהם פאַלט נאָר ניט איין זיא צו פערדעכטיגען, אַז ער איז בלוין גליק־ליך און ניט מעהר. זיא האָט אונטערבראַכען דעם שטראָם פון זיינע ווער־טער און איהם געבעטען ער זאָל אויפהערען צו שווערען, ווייל, אָבוואָהל זיא פרייט זיך מיט איהם, האָט זיא אָבער זעהר ווייניג פרייד מיט אַלעמען

רָמְעָא און יוליא.

וואָס האָט פּאַסירט אין דיעזער נאַכט; ווייל אַלעס איז געקומען אונאיי
בערלענט, צו שנעל, צו אונערווארטעט.

אַבער רָמְעָא האָט ניט געוואָלט פּערלירען דעם גינסטויגען מאָמענט,
און וויא יעהער יונגער פּערליעבטער, האָט ער געוואָלט זיי זאָלען ביידע
שווערען, אז זיי בעלאנגען איינער צום צווייטען.

„איך האָב מיך דיר שוין אוועקגעגעבען, נאָך איידער דוא האָסט מיך
פּערלאנגט,“ האָט יוליא געמורמעלט.

פון דעסמוועגען איז זיא געווען צופריערען נאָך אַ מאָל צו ווידער-
האַלען, אז זיא איז זיינע אויף אימער און אייביג.

זיס איז דיא ליעבע, הייליג זיינען איהרע געפיהלען, און עס
ווערט גאָר ניט נמאס נאָך אַ מאָל און נאָך אַ מאָל זיך איבערצוגעבען צו
דיעזען וואָס מען ליעבט.

פּרוצלוונג אָבער האָט איהר גאָווערנאַנטקע, וועלכע פלעגט שלאָך
פען מיט איהר, ערוואַכט, און זיא אוועקגערופען פון דיעזען ליעבעס געד-
שפרעך. זיא איז שנעל אוועק, אָבער באַלד האָט זיא צוריקגעקעהרט און
אין עטליכע ווערטער האָט זיא איהם געזאָגט, דאָס אין פאַל זיין ליעבע
איז אַן עהרענהאַפּטע און זיין אַביכט איז צו הייראַטהען, וועט זיא איהם,
אויפ'ן צווייטען טאָג, שיקען אַ שלית אום צו בעשטימען אַ צייט פאר זייער
חתונה, און דאָן וועט זיא זיך צו איהם איבערגעבען, איהם אַנערקענען אַלס
איהר הערר און איהם נאָכפּאָלגען איבער דער גאַנצער וועלט.

וועהרענה זיי האָבען געהאַלטען אין בעשפרעכען זייערע פלענער,
איז יוליא גערופען געוואָרען עטליכע מאָל פון איהר גאָווערנאַנטקע.

מערקווירדיג, זיא האָט געוואָלט רָמְעָא זאָל אי אוועקגעהן און אי
בלויבען. ענדליך, זיך ווינשענדיג אַן אַנגעטעהמען שלאָף און זיסע חלומות
האַבען זיי זיך צושיידט.

אין דרויסען האָט שוין אָנגעהויבען צו טאָנען ווען זיי האָבען זיך
צוטעהיילט. אָבער רָמְעָא איז ניט געגאַנגען אַהיים, ער איז אוועק אין אַ
מאָנאַסטיר פון יענער עגענע אום זיך צו בעגעגענען מיט דעם גייסטליכען,
אַדער מאָנאַך לאָרענץ, וועלכער האָט זיך דאָרט געפונען. דער מאָנאַך איז
שוין געווען אויפגעשטאַנען און געהאַלטען ביי זיינע מאָרגען-געבעטע. דער-
זעהענדיג אָבער רָמְעָא'ן אזוי פריה, האָט ער זיך געטראַכט, אז ער האָט
געוויס נאָך ניט געשלאָפּען און פּערבראַכט דיא נאַכט ערגעץ-וואו אין יר
גענדליכען אונטערהאַלט. ער האָט געהאַט רעכט, ווען ער האָט גערעכענט,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אז ראָמעא איז נאָך ניט געשלאָפּען, אָבער דיא מיינונג, אז ראָמעא האָט פּערבראַכט מיט ראַזאלינען, איז געווען אַ פּאַלשע. עס האָט אָבער ניט פּיעל געדויערט און ראָמעא האָט איהם אַלעס מיט געטהוילט איבער זיין נייער ליבע, אז ער ליבעט יוליאַן. ער האָט איהם אויך געבעטען ער זאָל איהם העלפּען דורכפּיהרען זיין פּלאַן און איהם פּערהייראַטען נאָך אין דעם זעלבען טאָג מיט יוליאַן.

דער מאָנאָך איז געווען שטאַרק איבערראַשט הערענדיג וויא שנעל ראָמעא האָט איבערגעטראָגען זיין ליבע, און וויא ברענגער ער ליבעט זיין נייע בעקאַנטע. נאָך אזוי וויא דערזעלבער מאָנאָך האָט איהם אַ מאָל גע-ראַטען ער זאָל לאָזען געהן ראַזאלינען, ווייל זיא ליבעט איהם ניט, האָט ער יעצט געהאַט אורזאַכע צו פּערלאַנגען זיין שמיצע אין אַ צייט ווען ביי דע ליבען זיך. ראָמעא האָט זיך געבעטען דער מאָנאָך זאָל זיך אַרייַן מישען און זיי פּערהייראַטען, ווייל דאָס וועט ניט נאָר גליקליך מאַכען דיא צוויי יונגע מענשען, זאָנדרן אויך פּעראייניגען דיא קאַפּולעטס און מאָנאָטאָגיס וואָס יעדער האָט שוין לאַנג געוואָלט איבערבעטען. דער לעצ-טער אַרגומענט האָט געווירקט, און דער גייסטליכער האָט פּערשפּראַכען זיי צו פּערהייראַטען.

דיא געליעבטע האָבען זיך שפּעטער ביידע צוזאַמען בעגעגענט ביים מאָנאָך אין דער מאָנאַסטיר, און זייענדיג איבערפּילט פּון גליק, האָט דער גייסטליכער זיי פּעראייניגט. דער אַלטער האָט אויך געבעטען נאָט ער זאָל בענשען דאָס יונגע פּאַאַר אין דורך זייער הייראַטח זאָל עס פּיהרען דיא צוויי קריעגערישע פּאַמיליען זאָלען ווערען פּריינד.

נאָך דעם וויא דיא צערעמאָניע איז געווען פּאַראַיבער, איז יוליאַ שנעל אַוועק צוריק אַהיים וואו זיא איז פּערבליבען אונגעדולדיג וואַרטענדיג אויף דער נאַכט און ראָמעא האָט פּערשפּראַכען צו קומען און זיא בעגד גענען אין גאַרטען. אויף דעמועלבען פּלאַטץ וואו זיי זיינען זיך שוין אייני-מאָל צוזאַמענגעקומען.

אין דעמועלבען טאָג, אום מיטאגנצייט, האָט אָבער פּאַסירט אַ שרעקליכע געשיכטע — אַ געשיכטע וואָס איז געווען בעשטימט צו ענדיגען אַלעס אין דער גרעסטער טראַגעדיע. בענעוואָליאַ און מערקוויאַ, ראָמעא'ס פּריינד האָבען שפּאַצירט איבער דער שטאָרט און זיך בעגעגענט מיט טיר-באַל'ן. דיעזער איז געווען זעהר אויפגערגנט און ענטשלאָסען פּאַרטצווע-צען זיין קאַמפּף וואָס ער האָט אָנגעפּאַנגען מיט ראָמעא'ן לעצטע נאַכט. עס

ראַמעא און יוליא

האַט ניט פיעל געדויערט און א העפטיגער וואַרט־שטרייט האָט אויסגע־בראַכען. אונגליקליכער ווייזע איז ראַמעא דאָרויף אָנגעקומען. אַבלאָזענדיג מערקוטיאַן און בענעוואַליאַן, האָט ער זיך גענומען צו ראַמעאָן, און איהם אָנגערופען „לומפּ“.

ראַמעאָ האָט געוואָלט אויסמיידען אירגענד אַ שטרייט מיט טיבאָלט'ן, ווייל ער האָט געוואוסט, אז ער איז יוליא'ס שוועסטער־קינד און איז זעהר געאַכטעט פון איהר. איבערהויפט האָט ראַמעא קיינמאָל ניט געהאַלטען פון דער פאַמיליען־קרענער, און זייענדיג פון נאָטור אַ רוחיגער מענש, האָט ער אָנגעווענדעט אלעס מעגליכעס צו בערוהיגען טיבאָלט'ן. ער האָט גערעדט שטיל, געלאָסען, געשמיכעלט און געזוכט יעדעס מיטעל וויאָ אַבצוהאַלטען טיבאָלט'ן פון אַן אויסברוך. אָבער טיבאָלט האָט געהאַסט דיא מאַנטאָני'ס וויא דעם טויט און ניט געוואָלט הערען פון קיין זאָך. נאָך מעהר, ער האָט אַיך פאַרגעשטעלט ראַמעא'ס מילדקייט פאַר אַ מין חוּק, און ניט וואַרר מענדיג פיעל, האָט ער ארויסגעצויגען זיין שווערד.

מערקוטיאַ, ניט וויסענדיג פון ראַמעא'ס ליעבעס געהיימניס און ניט זייענדיג בעקאַנט, וואָרום ראַמעא וויל פרייעדען, האָט בעטראַכט ראַמעא'ס האַנדלונג אלס פון אַ פייגלינג, אַ טרום. ער האָט דערפאַר אויך שנעל ארויסגעצויגען זיין שווערד און גענומען קעמפּען מיט טיבאָלט'ן. עס האָט ניט פיעל געדויערט, און טיבאָלט'ס שווערט האָט דורכגעבויערט מערקוטיאַ'ס ברוסט. מערקוטיאַ איז געפאַלען טויט.

דיזעזע סצענע האָט אָנגעצונדען ראַמעא'ס צאָרן, און פּערגעסענדיג אַן אַלעמען. האָט ער אויך ארויסגעצויגען זיין שווערד. אַ נייער בלוטיגער קאַמפּף איז ענטשטאַנען און דיזעס מאָל האָט ראַמעאָ געויעגט, טישאַלט איז געפאַלען דורכגעבויערט.

דאָס אלעס האָט פאַסירט אין דער עפענטליכער גאַס פון וועראַנאַ. דיא נאַכריכט דערפון האָט זיך שנעל פּערברייטעט איבער דער גאַנצער שטאָדט, און דיא קאַפּולעטס מיט דיא מאַנטאָני'ס און זייערע פרויען, צו־זאַמען מיט פיעלע אַנדערע מענשען זיינען געקומען זעהען וואָס עס איז פאַרגעקומען. צוזאַמען מיט זיי איז אויך ערשיענען דער פּרינץ פון וועראַנאַ, וועלכער איז געווען אַ פּריינג פון מערקוטיאַ'ן, וועמען טיבאָלט האָט אַר־מאָרדעט.

דער פּרינץ האָט ניט נאָך איינמאָל געהאַט גרויסע צרות דורך דעם

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

שטרייט פון ביידע פאמיליען; ער האָט א סך מאָל פערשוויגען. יעצט אָבער איז ער געווען ענטשלאָסען צו מאַכען א סוף פון אלעמען.

בענעוואָליא, וועלכער איז געווען ביי דער גאַנצער טראַגעדיע, איז בעאויפטראַגט געוואָרען פון דעם פרינץ צו הערצעהלען וואָס עס איז געדויען. ער האָט מיטגעטהיילט אלעם, זיך האַלטענדיג אזוי ווייט אָן דער וואַרהייט וויא עס איז נאָר געווען מעגליך. אין דערזעלבער צייט אָבער, האָט ער זיך ניט געקענט העלפען און פערטהיידגט ראַמעאָן, ארויפּוואַרד פּענדיג דיא גאַנצע שולד אויף טיבאָלאָן.

מאָדאָם קאָפּלעט, וועלכע איז געווען זעהר בעטריעבט דורך דעם פערלוסט פון איהר קרוב טיבאָלאָ, האָט געבעטען דעם פרינץ ער זאָל ניט אַכטען בענעוואָליאָ'ס ווערטער, וועלכער איז ראַמעאָ'ס פריינד. אזוי האָט דיזע פרוי זיך אוועקגעשטעלט אלס א שרעקליכע געגענדיג געגען איהר נייעם איידעם און פערלאַנגט מיט טרערען אין דיא אויגען, זיין טויט.

מאָדאָם מאָנטאָניו וויעדער האָט בעהויפטעט, אז איהר זוהן האָט געהאַנדעלט וויא יעדער עהרענמאַן וועט האַנדלען אין זיין לאַגע און טיבאָלאָ, נאָך איהר מיינונג, האָט עהרליך פּערדיענט דעם טויט.

דער פרינץ איז געווען ענטשלאָסען צו נעהמען שטרענגע מאָס רעגעלען, און אום יוצא צו זיין פון ביידע זייטען, האָט ער פּעראורטהיילט ראַמעאָן פּערטריבען צו ווערען פון ווערלאָנג.

שוידערהאַפט איז געווען דיא נאַכריכט, וועלכע האָט געגרייכט דיא אונגליקליכע יוליא. בלויז עטליכע שטונדען זיינען פאַראיבער זייט זיא האָט חתונה געהאַט און יעצט, האָט עס אויסגעזעהען, אז זיא מוז געשיעדען ווערען פון העם מאַן וואָס זיא לייעבט אזוי.

אין אָנפאַנג, ווען זיא האָט געהערט וואָס עס איז פאַרגעקומען, האָט זיא אויסגעגאַסען כל־חמתה אויף ראַמעאָן, וועלכער האָט דער'הרג'עט איהר שוועסטער־קינד. זיא האָט ראַמעאָן אָנגערופען שעהנער טיראַן, טייוולישער מלאך, א רויבזוכטיגע טויב, א שעפּס מיט א וואָלף'ס נאַטור, א שלאַנגע־האַרץ מיט א בלומען־געזיכט, און נאָך אזעלכע ווידערשפּרעכענדע נעמען, וועלכע האָבען אָנגעצייגט דעם שווערען קאַמפּף פון לייעבע און האָס אין איהר האַרצען. ענדליך אָבער האָט דיא לייעבע געזיענט, דיא טרערען האָבען פלאַמון געמאַכט פאר דעם שמערץ צו לייעב איהר געלייבטען, און נייע טרערען, פריידען־טרערען האָבען אָנגעפאַנגען צו רינען, דאָס טיבאָלאָ, וועלכער האָט געזאָלט הרג'ענען איהר ראַמעאָן, איז טויט, און ראַמעאָ לעבט!

רָאָמֶעא און יוליא.

אַבער דער גרעסער שמועץ איז געווען, וואָס רָאָמֶעא מוז פערטריבען ווען רען פון דער שטאָדט.

רָאָמֶעא, נאָך דעם גאַנצען אונגליק, איז ער אַוועק צום מאָנאַך, וואו ער האָט אויסגערריקט זיין גאַנצען שמועץ און זיין גאַנצע פערצווייפלונג. דער מאָנאַך האָט איהם פערשטאַנען, ער האָט איינגעזעהען, אז רָאָמֶעא איז געטריבען געוואָרען צו בעגעהן דעם מאָרד געגען זיין אייגענעם ווילען. ער האָט איהם געטרייבט און בערוהיגט און געראַטען ער זאָל וואַרטען ביז ביי נאַכט, דאַן זאָל ער, וויא פריהער, בעזוכען יוליא'ן און נאַכהער שנעל אַוועק קיין מאַנטוא, וואו ער זאָל וואַרטען אזוי לאַנג געדולדיג, ביז דער מאָנאַך וועט געפינען אַ פאַסערדע צייט איבערצובעמען ביידע פאַמיר ליען. ווען דער פרינץ וויעדער, וועט זעהען אז פון דיא שונאים איז געוואָרען פריינד, וועט ער בעגאַדיגען רָאָמֶעא'ן. אין דער זעלבער צייט, וועט דער מאָנאַך איהם שיקען אָפּט בריעף און איהם בענאַכריכטען וואָס עס געהט פאַר.

דיא לעצטע נאַכט האָט רָאָמֶעא פערבראַכט מיט זיין יונגער און שעהנער פרוי. זיא האָט איהם אַריינגענומען אין איהר צימער. זיי האָבען ביידע געוויינט און זיך געפרייט, אזוי איז דיא נאַכט פאַראיבער ביז עס האָט אָנגעהויבען צו ברעכען אויף טאָג.

אין דרויסען האָט אָנגעהויבען צו שפיעלען דיא לערנע, אַבער יוליא האָט זיך געוואָלט טרייסטען און געמיינט, אז דאָס איז דיא נאַכטיגאַל. דאַן ווען דער טאָג האָט זיך אַבער דייטליך בעוויזען אין מזרח זייט, האָבען זיי ביינע פערשטאַנען דיא טרויעריגע ווירקליכקייט. זיי האָבען זיך גע-מוזט שיידען. ער האָט זיך אויסגעריסען פון איהר אומאַרמונג, ווייל ער האָט געוואוסט, אז אין פאַל מען כאַפט איהם ווען עס ווערט טאָג, איז זיין לעבען פערלירען. ער האָט איהר פערשפּראַכען צו שרייבען יעדע שטונדע פון טאָג.

ווען ער איז ענדליך אַרונטער אין גאָרטען און זיא האָט צו איהם אַראָפּגעקוקט, האָט ער ביי איהר אויסגעזעהען, גלייך וויא טויט, אין קבר. אויך רָאָמֶעא איז געווען אזוי טרויעריג. דער קומענדער טאָג האָט איהם אַבער דערמאָהנט אז ער מוז אַוועק.

נאָר אייניגע טעג זיינען פאַראיבער נאָך דיעזער געשיכטע, ווען דער אַלטער קאַפּלעט האָט פאַרגעלעגט פאַר זיין טאָכטער אַ שרודף. ער האָט נאַטירליך ניט געוואוסט, אז זיא איז שוין פערתייראַטהעט, אז זיא איז אַ

שקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פרוי, און האָט אַ מאָן. דעם חתן וואָס ער האָט איהר גערעדט, איז געווען אַ געוויסער גראַף פאַריו, אַ יונגער און בראַווער ערעלמאָן.

ווען יוליאַ האָט דאָס דערהערט, איז זי פּערציטערט געוואָהען. זי האָט געבעטען איהר פּאָטער ער זאָל זי נאָך צורוה לאָזען, ווייל זי איז צו יונג, ווייל זי איז אין טרויער נאָך איהר שוועסטער-קינד טיבאַלט, אָבער וואָס פאַר אַן אורזאַכע זי האָט געקענט אָנגעבען, האָט איהר פּאָטער ניט געווייבט. ער האָט גע'טענה'ט, אַז דאָס איז דער בעסטער שידוך פאַר איהר און זי האָט קיין רעכט ניט אַוועקצולאָזען אַזאַ גליק.

אין איהר פּערצווייפלונג האָט זיך יוליאַ געווענדעט צום מאָנאַך נאָך אַ ראַטה. אין דערזעלבער צייט האָט זי איהם געזאָגט, דאָס זי וועט גיכער שטאַרבען איידער בלייבען איהר מאָן אונגעטריי.

דער מאָנאַך האָט איהר געגעבען אַ מערקווירדיגע עצה. ער האָט איהר געהייסען אַהיים געהן, ערשיינען מונטער און פּרעהליך, איינשטימען צו ערפילען איהר פּאָטער'ס וואונש, און, מיט אַ טאַג פאַר דער חתונה, זאָל זי אַוויסירינגען אַ פּלעשעלע מיט פּליסינקויט וואָס ער האָט איהר געגעבן. ריעזער געטראַנק וועט האָבען דיאָ ווירקונג, וואָס זי וועט באַלד אומד פאַלען וויא טויט. יעדער וועט זי אַויף רעכענען פאַר טויט, אָבער פּונקט אין 48 שטונדען אַרום וועט זי ערוואַכען וויא פּון אַ חלום. דער חשבון איז געווען אַזוי: מען וועט זי אַרײַנלעגען אין דער העהל וואו דער בית-העברות פון דער פּאַמיליע געפינט זיך. ער, דער מאָנאַך, וועט ערשיינען פּונקט צו דיאָ 48 שטונדען, זי פון דאָרט אַרויסנעהמען און אַוועקשיקען צו איהר מאָן נאָך מאָנאָט.

עס איז געווען אַ שרעקליכער פּאַרשלאַג, אָבער אום צו הערגרייכען איהר ציעל און פּערבלייבען ראַמעא'ס פּרוי, האָט זי געפּאַסט מוטה און איינגעשטימט איהר אַלעמען.

געהענדיג צוריק פון מאָנאַסטיר, האָט זי בעגענענט גראַף פאַריו, און, האַלב שעה מעדיג, האַלב פּערשמעלט, האָט זי איינגעשטימט מיט איהם צו הייראַטהען. ווען דער אַלטער קאַפּלעט האָט דערפון געהערט, איז ער געווען אַוויסער זיך פאַר פּרייד. ער האָט געהאַלט און געקוישט זיין טאַכטער, וועלכע איז ענדליך בעשטאַנען צו ערפילען זיין וואונש. אונגעווערע און קאַסטבאַרע פּאַרבערייטונגען זיינען געמאַכט געוואָרען צו דער חתונה. גאַנץ ווערזאַנא האָט ערוואַרטעט צו זעהען אַזאַ צערעמאָניע, וויא מען האָט נאָך קיינמאַל ניט געזעהען.

רָאָמְעָא און יוֹלִיא.

מיטוואָך איז געווען דער טאָג פאר דער האָכצייט, און אבענד האָט יוֹלִיא אויסגעטרונקען וואָס דער מאָנאָך האָט איהר געגעבען. ווען דער יונגער גראַף איז געקומען נאָנט פריה בעגריסען זיין כלה מיט מוזיק, האָט ער זיא געמראָפּען טויט.

פאָרזי האָט ווירקליך געליעבט דיא שעהנע יוֹלִיא, און איהר טויט האָט דערשטיקט אַלע זיינע שעהנע האָפנונגען פאר דער צוקונפט. אָבער נאָך טרויעריגער איז געווען דער שמועז פון איהרע ועלטערן. אַנשטאָט אַ גייסטליכער זאָל זיא פּערהייראטען, האָט מען גערופען אַ גייסטליכען ער זאָל זיא בעערדיגען.

שלעכטע נאכריכטען וואַנדערן שנעלער וויא גוטע. דער מאָנאָך האָט אפילו אָבעשיקט אַ שליח קיין מאָנטוא בעקאנט צו מאַכען רָאָמְעָא'ן מיט דיא ריכטיגע פּאַסירונגען, אָבער רָאָמְעָא האָט פריהער ערפּאָהרען, אַז יוֹלִיא איז טויט.

שרעקליך איז געווען דער קלאַפ פאר דעם אונגליקליכען יונגען פּערליעבטען. ניט צו וואַרטען קיין סך, איז ער אוועק צו אַן אפּאַטהעקער, איהם בעצאָהלט וויפיעל געלד ער האָט געוואָלט, און ביי איהם געקריגען איינעם פון דיא געפעהרליכסטע גיפּטען — אַ גיפּט, לויט וויא דער אפּאַטהעקער האָט בעהויפטעט, ווען אַ מענש זאָל אין זיך האָבען דעם כח פון צוואַנציג פּערזאָן, וועט דאָס איהם שנעל פאַרטיג מאַכען.

מיט דיזעזען גיפּט ביי זיך, איז רָאָמְעָא אוועק קיין ווערזאַנא, אויפֿ־זוכען דעם קבר, נאָך אַ מאָל זעהען זיין געליעבטע, אָבפּרעסען אַ לעצטען קוש אויף איהרע ליפּען און דאָן שטאַרבען נעבען איהר. אום האַלבע נאַכט איז ער אהין אָנגעקומען, און מיט אַ האַק אין האַנד, האָט ער אָנגעפאַנגען אויפצוברעכען דעם קבר. ער איז אָבער אונטערבראָכען געוואָרען הערענדיג יעמאַנדען איהם אָנרופען „לומפּיגער מאָנטאָניו“, און איהם וואַרנענדיג ער זאָל ניט פּעראַנהייליגען קיין קבר.

דאָס איז געווען גראַף פּאַרזי, וועלכער איז געקומען מיט פּרישע בלומען צו לעגען אויף זיין כלה'ס קבר. ער האָט ניט געוואוסט וואָס פאר אַן אינטערעס רָאָמְעָא האָט ביי יוֹלִיא'ס טויטען קערפּער, אָבער ער האָט גערעכענט, אזוי וויא ער איז אַ מאָנטאָניו, איז ער געוויס אהין ניט געקומען מיט קיין גוטער אבזיכט. רָאָמְעָא, ערביטערט און מיט אַ געבראַכען האַרץ, האָט געבעטען פּאַרזי'ן ער זאָל איהם לאָזען צורוה און איהם ניט צווינגען צו קיין נייעם פּערברעכען. אָבער דער גראַף האָט איהם געענטפּערט מיט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

שפאָט. אַ קאמפּה האָט אויסגעבראַכען און פאַרזי איז געפאַלען טויט.
ביז ראָמעא האָט איהם ניט כעטראַכט ביים שיין פון אַ ליכט, האָט
ער גאָר ניט געוואוסט ווער זיין לעצטער קרבן איז געווען. ער האָט דאָן
אויפגעהויבען דעם יונגען מאַז'ס קערפּער און וערקלערט, אז ער וועט איהם
בערדיגען מיט עוורע, צוזאמען מיט יוליאָ'ן.

דאָן האָט ער געעפענט יוליאָ'ס טרונע. דאָרט איז זיא געלעגען דיא
טויטע געמיין! אפילו דער טויט האָט ניט געקענט ענדערן איהר הימלישע
שעהנהייט. זיא האָט אויסגעזעהען פריש און בליהענד, גלייך וויא זיא
וואָלט געלעבט. ניט ווייט פון איהר איז געלעגען טיכאלט, וועמען ראָמעא
האָט געבעטען אום פערצייהונג, און צוליעב יוליאָ'ן, האָט ער איהם גערופען
ראָמעא האָט זיך צוגעבויגען צו יוליאָ'ס ליפען, זיי געקושט מיט
עטרפּורכט, און דאָן האָט ער אויסגעטרונקען דעם גיפט. און דיעזע פליססיג
קייט איז ניט געווען וויא העם מאַנאָד'ס, זיא האָט אין דער ווירקליכקייט
באלד געענדיגט ראָמעא'ס לעבען און ער איז אומגעפאַלען טויט נעבען
יוליאָ'ן.

וויא עס שיינט, האָט דער מאַנאָד געהאַט דיא אַבזיכט צו קומען
מיט ראָמעא'ן ווען יוליאָ וועט ערוואַכען. נאָר אזוי וויא, דורך אַן אונ-
גליקליכען צופאַל האָט איהם זיין שליה ניט געגרייכט, איז ער אליין גע-
קומען מיט אַ האַק און מיט אַ לאַמפּ צו בעפרייען דיא יונגע פרוי פון איהר
לעבעדיגען קבר. מען קען זיך אַלואַ לייכט פאַרשטעלען דעם מאַנאָד'ס
איבעראַשונג, ווען ער האָט געפונען אַ לאַמפּ שוין ברענענדיג אין העם
טויטען-מאָנומענט פון דער פאַמיליע קאפּולעט און נעבען העם פערבלוטיגטע
שווערדען און אויך דיא טויטע קערפּערס פון דיא צוויי יונגע לייט, ראָמעא
און פאַרזי.

וועהרענד דיעזער שרעקליכער ענטדעקונג, האָט יוליאָ ערוואַכט. זיא
האָט זיך אַרומגעקוקט און דערזעהען נעבען זיך דעם גייסמליכען. אָנפאַנגס
האָט זיא ניט געוואוסט וואו זיא איז, אָבער לאַנגזאַם האָט זיז זיך אָן אַלעם
דערמאָהנט, און איהר ערסטע פראַגע איז געווען:

„וואו איז מיין ראָמעא?“

דער מאַנאָד, ציטערענדיג, האָט זיא געבעטען אַרויסצוקומען פון
איהר אָרט, ווייל אַ העכערע מאַכט האָט צושטערט אַלע זיינע פלענער.
יוליאָ איז אויפגעשטאַנען. זיא האָט באלד דערזעהען פאַר זיך איהר
טויטען מאַז. דאָס פלעשעל פון גיפט אין זיין האַנד, האָט איהר באלד דער-

רַמְעָא און יוליא.

צעהלט וואָס עס האָט פּאַסירט; אז גיפּט האָט געמאַכט אַ סוף פּון זיין לעד בען. זיא האָט געוואָלט טריניטען פּון דעמוזעלבען גיפּט, אָבער עס איז מעהר ניט געווען. דאָן איז זיא צוגעפּאַלען צו זיינע ליפּען און זיי אָנגעהויבען צו זויגען אום פּון זיי אַרויסצוציהען דעם טויט אויך פּאַר זיך. זיא האָט געוואָלט קושענדיג שטאַרבען לעבען זיינע ליפּען. פּלוצלונג האָט זיא דערהערט שטיי מען פּון מענשען. לעבען האָט זיא מעהר ניט געוואָלט.

יוליא האָט ביי זיך געהאַט אַ קינזשאַל, וועלכען זיא האָט בעהאַלטען אין איהר בוזים. זיא האָט דיעוען קינזשאַל שנעל אַרויסגעצויגען און זיך דורכגעבויערט איהר ברוסט. זיא איז דאָן געפּאַלען טויט נעבען איהר געדליעבעטען.

דער וועכטער איז דערווייל צוגעקומען צום כּיט־הקברות, פּאַריז'עס אַ דיעמער איז אויך אָנגעקומען, עס איז געוואָרען אַ רעש, און מען האָט נאַכהער געבראַכט דיא נאַכריכט פּון דעם אונגליק צו ביידענ'ס עלטערען. שרעקליך איז געווען דיא סצענע, ווען דער אַלטער קאַפּולעט און דער אַלטער מאַנטאָניו זיינען געשטאַנען נעבען דיא טויטע קערפּערס פּון זייערע יונגע קינדער.

דער מאַנאַך, געבראַכען אין גייסט, האָט דערצעהלט אַלעס וואָס עס איז פּאַרגעקומען.

דיא צוויי אַלטע לייט, דערשטיקט פּון טרעהרען און שמערץ, האָבען זיך געגעבען דיא הענד. אָבער עס איז שוין געווען צו שפּעט. ביידע האָבען פּערשפּראַכען אויפּצושטעלען מאַנומענטען פּאַר זייערע קינדער און וואָס דאָס לעבען האָט ניט געקענט טהון, האָט דער טויט געוויקט — דיא שטרייטענדע פּאַמיליעס האָבען זיך איבערגעבעטען!

קעניג ליער.

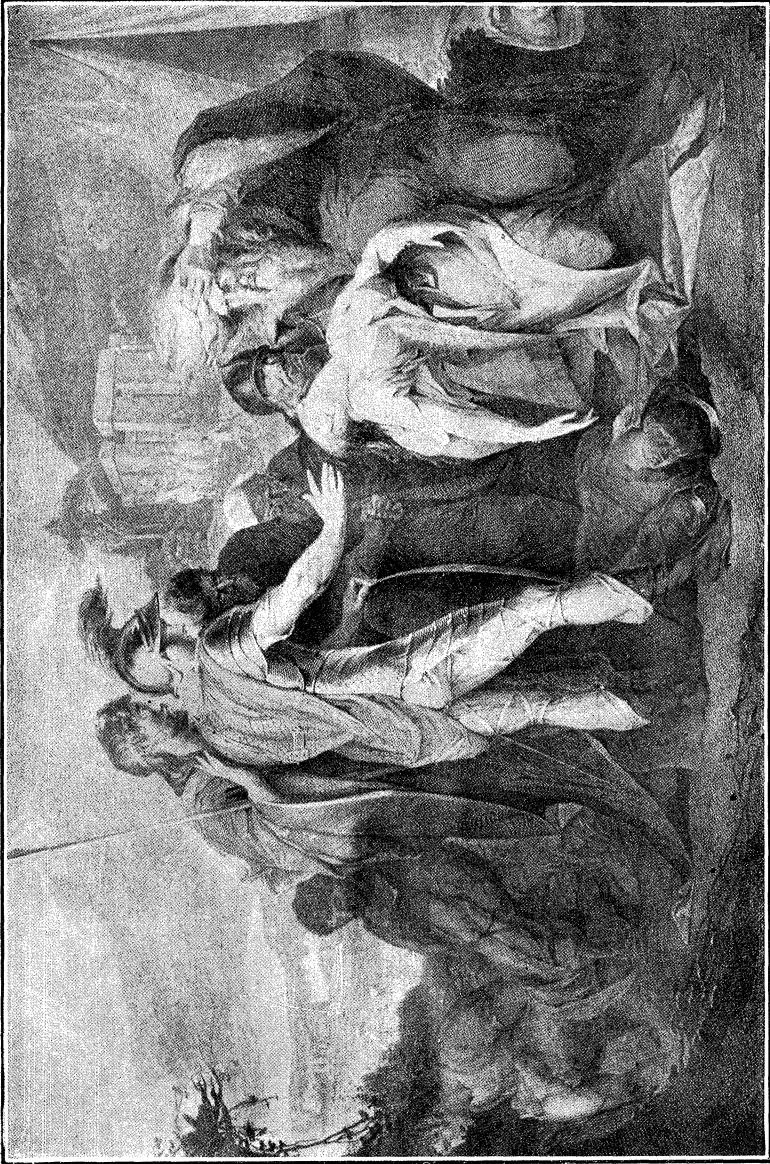
ער קעניג ליער פון בריטאניען האָט געהאַט דריי טעכטער: מערד : גענאַריל, דיא פרוי פון דעם דיוק פון אלבאני; רעמאן, דיא פרוי פון דעם דיוק פון קאַרנוואַל; און קארדעליא, א יונגע מיידעל, וועלכע אי דער קעניג פון פראַנקרייך, אי דער דיוק פון בורגונדי, האָבען זיך צו איהר גע'שדכנ'ט. ביידע האָבען זיך דאן געפונען

אין פאלאסט פון קעניג ליער.

ליער איז שוין געווען אן אלטער מאן, ער איז אלט געווען איבער 80 יאָהר. דיא לאנגע יאָהרען און דיא ארבייט פון דער רעגירונג, האָבען איהם פערמאטערט. ער האָט בעשלאָסען איבערצוגעבען דיא רעגירונג אין דיא הענד פון אינגערע און קרעפטיגערע מענשען און זיך דערווייל פאָר-בערייטען צו דער אייבוגער רייזע — צום טויט, וועלכער האָט שוין ניט געקענט זיין שטארק ווייט.

ער האָט דערפאָר געלאָזט רופען צו זיך זיינע דריי טעכטער אום צו הערען פון זייער מויל, וועלכע איז איהם געטרייער, וועלכע ליעבט איהם אַם בעסטען, און ווען ער וועט אויסגעפינען וואָס ער וויל וויסען, זאָל ער פער-טהיילען זיינע לענדער צו יעדער איינער לויט איהר טרייהייט און ליעבע. דיא עלטסטע, גאַנעריל, האָט ערקלעהרט, אז זיא ליעבט איהר פאָר מער פיעל מעהר וויא ווערטער קענען אויסדריקען; אז ער איז ביי איהר טהייערער וויא דאָס ליבט פון איהרע אויגען, טהייערער וויא לעבען און פרייהייט. זיא האָט נאָך געזאָגט עהנליכע ווערטער, וועלכע מען האָט געד-קענט יא גלויבען און ניט גלויבען. ווען ליער האָט האָט געהערט, איז זיין פאָטער-הארץ געווען זעהר צופריעדען, און ניט קלערענדיג קיין סך, האָט ער אזועקגעגעבען א דריטעל פון זיין קעניגרייך פאָר איהר און איהר מאן. רעמאן האָט אויך געזאָגט אונגעפעהר דאָס זעלבע, און ליער האָט איהר געגעבען דאָס צווייטע דריטעל פון זיין קעניגרייך.

הענין קיער

קעניג ליער.

קארדעליא וויעדער, וועלכע איז תמיד געווען זיין געליעבטעסטע מאכטער, האָט בלויז געענטפערט, אַז זיאַ ליעבט איהר פאָמער אזוי פיעל וויא איהרע פליכטען זיינען, ניט מער און ניט וועניגער.

דער אַלמער קעניג, וועלכער איז אימער געווען בעקאנט דורך זיין אויפרענונג און שנעלע האַנדלונג, איז געוואָרען שטאַרק אין כעס אויף זיין אינגסטער מאַכטער, וועלכע האָט ניט געקענט אזוי שמייכלען וויא איהרע שוועסטער, און ניט קלעהענדיג פיעל, האָט ער אַוועקגעגעבען דעם דריטען טהייל פון זיין קעניגרייך צו זיינע צוויי עלטערע טעכטער. אין דער געגענד ווארט אַלזאָ פון זיין גאַנצען הויף, האָט ער געקרוינט זיינע צוויי טעכטער מיט זייערע מענער, אַלס זיינע נאָכפאָלגער ביים לעבען.

אַזא איבעראַיילטע האַנדלונג אַוועקצוגעבען זיין קעניגרייך ביים לעבן בען און דערצו נאָך בלויז צו צוויי קינדער און דעם דריטען נאָך ניט, אַליין זיך קאַזענדיג גלאַט אזוי אויפ'ן צופאַל, האָט ניט נאָר איבערראַשט אַלע זיינע הויפלייט, זאָנדערן זיי אויך אָנגעפיללט מיט טרויער און שמערץ. אָבער קיינער פון זיי האָט ניט געהאַט דעם מוטאָ שפּעס צו זאָגען, מיט אויסנאַהמע פון דעם מאַרקוז קענט, וועלכער האָט געוואָלט עפעס זאָגען פאַר קארדעליא', זיאַ פערטהיידדיגען, ערקלעהרען, אַז זיאַ איז אַ גוט קינד, אָבער ליער האָט איהם אונטערבראַכען און פערבאָמען צו זאָגען אַ וואָרט, זאָנסט וועט ער דערפאַר בעצאַהלען מיט זיין לעבען.

נאָר קענט האָט זיך דערמיט ניט צופריעדען געשמעלט. ער איז אימער געווען איינער פון ליער'ס בעסטע אנהענגער; ער האָט איהם געליעבט אַלס פאטער, געהערט אַלס קעניג און נאָכגעפאָלגט אַלס הערר. ער איז אימער געווען בערייט פאַר איהם אָכצוגעבען זיין לעבען און זעהענדיג, אַז ער האָט בענאָנגען אַזא פעהלער, האָט ער ניט געקענט שווייגען.

ליער, וועלכער האָט אָבער ניט געוואָלט הערען פון קיין מוסר און פאַרווירפען, האָט פעראורטהיילט זיין געטרויען קענט פערטריבען צו ווער דען פון לאַנה ביו אין פינף טעג צייט, און, ווען ער וועט דאָס ניט בעד פאָלגען, זאָל מען איהם, אויפ'ן זעקסטען טאָג הרג'ענען.

קענט האָט דאן גענומען אבשיעד פון העם געוועזענעם קעניג און דער-ביי בעמערקט, אַז עס וואָלט פאַר איהם סאַרוויאסאי געווען פערטריי-בונג פון לאַנה ווען ער זאָל דאָרט ווייטער בערבליבען. ער האָט אויך געד בעמען גאָט צו בעשיטצען קארדעליא', דאָס מוידעל וואָס האָט ניט געקענט שמייכלען גלייך מיט איהם, און געוואונשען, אַז איהרע שוועסטער זאָר

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

לען וועניגסטענס עפעס האלמען פון דער ליעבע צו זייער פאטער פון וועלכער זיי האָבען אזוי פיעל געפליידערט. דאן איז ער אזועק.

דער קעניג פון פראנקרייך, און דער דיוק פון בורגונדי, וועלכע זיינען אויך אימער געווען אין פאָלאַץ, זיינען גערופען געוואָרען, און מען האָט זיי בעקאָנט געמאַכט מיט ליער'ס האַנדלונג, דאָס הייסט, אַז קארדעליאַ האָט קיין זאָך מעהר אויף דיעזער וועלט, אויסער איהר אייגענע פערזאָן. קיין קרוין און קיין נדן.

דער דיוק פון בורגונדי, וועלכער האָט וואָהרשיינליך אַרויסגעקוקט אויף אַ רייכען שידוך, האָט זיך באַלד ענטזאָגט פון איהר. דער קעניג פון פראנקרייך וויעדער האָט פערשטאַנען וואָס דאָ איז פאַרנעגאַנגען, אַז קארדעליאַ האָט איינפאַך ניט געקענט זיין אַזאַ שמיכלערין וויאַ איהרע שוועסטער, האָט אָנגענומען קארדעליאַ'ן ביי דער האַנד און ערקלערט, אַז איהר טוגענד, איהר אויפריכטיגקייט האָבען ביי איהם מעהר ווערטה וויאַ אַ קעניגרייך און ער איז בערייט זיאַ מיטצונעהמען מיט זיך, צו ווערען זיין קעניגין און זיאַ זאָל רעגירען איבער פראנקרייך, אַ שעהנערעם לאַנד וויאַ איהרע שוועסטער האָבען. אין דערזעלבער צייט האָט ער ניט אויסגע- זידעלט דעם דיוק פון בורגונדי, וועלכער האָט ניט געזוכט קארדעליאַ'ס פערזאָן, נאָר איהר נדן.

קארדעליאַ, וויינענדיג, האָט דאן גענומען אכשיעד פון איהרע שוועסטער און זיי געבעטען, אַז זיי זאָלען ליעבען זייער פאטער און האַל- טען וואָרט, אַז זיי וועלען איהם אימער פערבלייבען געטרייע און גוטע קינדער. זיי וויעהער, דיאַ צוויי נייע קעניגיןס, האָבען מיט כעס געענט- פערט, אַז זיי דארפען ניט מען זאָל זיי לערנען, ווייל זיי קענען גוט זייערע פליכטען. אין דערזעלבער צייט האָבען זיי בעמערקט מיט שפּאַט, אַז זיאַ, קארדעליאַ, וועלכע איז אַ קבצן'טע, זאָל בעסער זעהען צו פריעדען שטעלען איהר מאַן.

דיאַ אָרעמע קארדעליאַ האָט גוט געקענט איהרע שוועסטער. זיאַ האָט דערפאר גענומען איהר לעצטען אכשיעד מיט אַ שווער האַרץ ווי- סענדיג, אַז זיאַ לאָזט איבער איהר אַלטען פאטער אין זעהר שלעכטע הענד.

אזוי שנעל וויאַ קארדעליאַ איז אוועקגעפּאָהרען, האָט זיך באַלד אַרויסגעווישען דער וואַהרע כאַראַקטער פון דיאַ צוויי שוועסטער. ליער האָט בעדארפט וואָהנען איין מאָנאַט מיט זיין עלטסטע טאָכטער נאַנעריאַ.

קעניג ליער.

אָבער נאָך איידער דיעזער מאָנאַט איז פאַראַיבער, האָט שוין דער אַלמער קעניג אַרויסגעזעהען זיין גרויסען מעות. נאָכדעם וויא נאַנעריל האָט אַרויסגעקריעגן יעדע מאַכט און דאָס גאַנצע פערמעגען פון איהר פאטער האָט זיא באַלד אָנגעהויבען אַרויסצוווייזען איהר אונזפרויעדענהייט מיט דעם אַלמען מאַן, זיא האָט איהם ניט פערנוגען אפילו דאָס ביסעל כבוד וואָס איז איהם צוריק געבליעבען אַלס געוועזענער קעניג. זיא האָט ניט געקענט ליידען וויא ער איז נאָך אימער אַרומגערינגעלט פון זיינע ריטער. ווען זיא האָט בעגעגענט דעם פאטער, האָט זיא געמאַכט אַ קרום פנים אויסדריקענדיג איהר פערזאכטונג. ווען ליער האָט געוואַלט רעדען מיט איהר, האָט זיא ענטוועדער איהם געלאָזט וויסען אַז זיא איז קראַנק, אָדער אַן אנדערער תירוץ, אבי איהם ניט אָנצוזעהען אין דיא אויגען. זיא האָט איינפאַך געזעהען אין זיין לעבען אַ לאַסט פאַר איהר, און אין זיין בעדיענונג אַן איבריגע הוצאה.

דאָס וואָס זיא אַליין האָט איהר פאטער ניט מעהר נוהג כבוד גע- ווען, איז נאָך ניט געווען אלעס, זיא האָט אָנגעזאָגט אפילו איהרע דיע- נער ניט נאָר איהם ניט צו פאַלגען, זאָנדערן זיך צו מאַסען נאָר ניט הערענ- דיג ווען ער האָט עפעס פערלאַנגט.

אַרעמער ליער! זיין האַרץ האָט געבלוטעט, אָבער ער האָט זיך געמאַכט ניט זעהענדיג און ניט הערענדיג פון זיין אונגליק.

אמת'ע ליעבע און אויפריכטיגע פריינדשאפט ווערט נאָר דאמאלס געשטעלט אויף דער פראָבע, ווען אַ מענשען טרעפט אַן אונגליק. דאָס אונגליק לייטערט אויס דיא פסולת אין דער פריינדשאפט. דאָס פאלשע פאלט אַוועק און דאָס עכטע בלייבט. קענט איז געווען פון דיא עכטע און אמת'ע פריינד. ניט קוקענדיג דארויף וויא ליער האָט איהם בעהאַנ- דעלט, וויא ער האָט איהם בעזאהלט פאַר זיין טרייהייט, האָט ער ביי זיך ניט געקענט פועל'ן אַוועקצופאַהרען און איהם, זיין אַלמען קעניג, איבערצולאָזען אַליין. אָבער אַזוי וויא ער האָט מעהר ניט געקענט ער- שיינען אַלס קענט, האָט ער זיך פערשטעלט פאַר אַ פראַסמען מענשען, זיך אַ נאָמען געגעבען קאיוס און איז געוואָרען ליער'ס אַן איינפאַכער דיענער.

ליער האָט קיין פערדאכט געהאַט, אַז קאיוס איז קענט, און ער האָט איהם געהאַלטען אַרום זיך. קאיוס האָט אויך באַלד געפונען אַ גע- לעגענהייט אַרויסצוווייזען זיין טרייהייט און געווינען ליער'ס פערטרויען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען : גאנעריל'ס הויזמיסטער האָט ניט נאָר געקוקט מיט פּעראַכטונג אויף דעם אַלטען ליער, זאָנדרען איהם אויף בעד ליידיגט. דאָס איז געווען געוויס אויף דעם אויפּטראַג פון זיין העררין. ווען קאיוס האָט דאָס געזעהען און געהערט, האָט ער דעם הויזמיסטער גוט אָנגעבראַכען דיא ביינער. זייט דיעזער צייט האָט ער שטאַרק נושאַן הן געווען ביי דעם געפאלענעם קעניג :

ליער האָט געהאַט נאָך איין געטרייען פריינד. דאָס איז געווען דער הויפּנאַר אָדער קאָמיקער פון דעם קעניג'ס פּאַלאַץ. דיא עובדא פון דיעזען הויפּנאַר איז געווען, פּרעהליך צו מאַכען דעם קעניג ווען ער איז געווען מער פון זיין אַרבייט אָדער ניט אויפגעלעגט. ער איז אַ מאַל געווען מיט ליער'ן, ווען ער האָט געהערשט, און אין זיין יעצטיגען צור שטאַנד האָט ער איהם ניט געוואָלט פּערלאָזען. מיט זיין ווייז האָט ער ניט נאָר איין מאַל געטראַפען גאנעריל'ן, זיא געוידעלט און בעליידיגט פאַר איהר אויפפיהרונג, און ער האָט געקרוינען אַ וואַרונג, דאָס אין פאַל ער וועט ניט אויפהערען צו קרימיקירען איהר מאיעסטעט, וועט מען איהם אָנשמיסען.

איין מאַל האָט גאָנעריל געזאָגט איהר פאטער, אַז דיא צייט איז געקומען ער זאָל שוין פּעדעסען וואָס עס איז אַ מאַל געווען, אַז ער זאָל פון זיך פּערטרייבען דיא הונדערט ריטער וואָס רינגלען איהם אַרום, אַז פאַר איהם איז ניט פאַסענד מען זאָל מאַכען קולות און געוואלטען מיט סעודות און אַמזווירונגען אין פּאַלאַץ, און אַם בעסטען וואָלט געווען ער זאָל אַרום זיך האַבען עטליכע אַלטע לייט וויא ער אליין איז.

ווען ליער האָט געהערט דיעזע ווערטער איז ער שטאַרק פּערביטערט געוואָרען און עס האָט אויסגעבראַכען צווישען איהם מיט זיין טאָכטער אַ שטרייט. אין זיין אויפּרעגונג האָט ער זיא גוט אויסגעזעהעלט, ווייל ער האָט געוואוסט, אַז זיינע ריטער מאַכען ניט קיין קולות און געוואלטען, און אַלעס וואָס זיא בעהויפטעט, איז איינפאַך אַ בלבלול אָדער גלאַט אַ ליעגען. ער האָט דאָן געהייסען איינשפּאַנען זיינע פּערד אום אָבצורייזען צו זיין צווייטע טאָכטער, רענאַן.

מיט אַ שרעקליכען פּלוצ אויף זיינע ליפּען פאַר זיין טאָכטער נאָר נעריל, איהר ווינשענדיג צו האַבען אַזעלכע קינדער וויא זיא איז, האָט ער זיך פאַרטיג געמאַכט אין וועג אַריין.

גאנעריל'ס מאַן, דער דיוס פון אַלכאַני, האָט אָנגעפאַנגען זיך

קעניג ליער.

צו ענטשולדיגען, ערקלערענדיג, אז ער איז אונשולדיג אין זיין פרוי'ס האנדלונגען, אָבער ליער האָט איהם ניט געוואָלט אויסהערען און איז אוועק צו זיין צווייטער טאָכטער.

אויף'ן וועג האָט ער אָנגעהויבען נאָכצוקלערען איבער קארדעליאָן, אז עס איז מעגליך, דאָס זיא האָט געהאַט רעכט, אז שמייכלעריי איז אָפטמאָל ניט קיין סימן פון וואַהרעך ליעבע. זיך דערמאהנענדיג וויער דער אן גאנערליך, האָט דער אלטער אָנגעהויבען צו וויינען. ער האָט זיך אָבער געשעהמט פאר זיך אליין, ווען אזא בריאה ווירא גאנערליך האָט גערקענט אַרויסרייסען טרערען פון זיינע אלטע אויגען.

וועהרענדיג רעמאן און איהר מאן האָבען זיך אַמוזירט אין זייער קעניגליכען פאַלאַץ, האָט ליער אָבגעשיקט זיין ריענער קאָיוס פאַראַויס אָנצוזאָגען אז ער קומט, כדי זיא זאָל איהם עמפּפּאָנגען. גאנערליך האָט זיך אָבער געאָיילט פאר איהם, דען זיא האָט פריהער אָבגעשיקט בריעה צו איהר שוועסטער איהר דערצעהלענדיג אַלערליי שרעקליכע זאַכען איבער איהר פאטער. איהר שליח איז אָנגעקומען אין דערזעלבער צייט מיט קאָיוס'ן און זיי האָבען זיך ביידע בעגעגענט. קאָיוס איז געווען אביסעל איר בערראַשט צו טרעפּען זיין אלטען שונא, גאנערליך'ס הויזמיסטער אלס דעם שליח.

קאָיוס האָט פּערדעכטיגט דעם הויזמיסטער און ער האָט איהם אָנגעפּאָנגען צו זיךלען און בעליידיגען, דאן האָט ער איהם אַרויסגעפּאַרערט אויף אַ דעל, אָבער דער הויזמיסטער האָט ניט געוואָלט קעמפּפּען. קאָיוס האָט איהם דאן גלאַט אזוי אָנגעבראַכען דיא ביינער.

ווען רעגאן און איהר מאן האָבען דאריבער ערפּאהרען, האָבען זיי געהייסען קאָיוס'ן אַריינזעטצען אין קלאַמז, אַ מין שענדליכע געפּענגניס-שמראַף. ווען דער אלטער ליער איז אָנגעקומען, האָט ער צום ערשטען בעגעגענט זיין געטרייען ריענער זיך געפינענדיג אין דער שענדליכער לאַגע.

דאס איז געווען געווען אַ שלעכטער סימן באַלד ביי זיין אַנקונפּט אָבער דעם אונגליקליכען פּאָטער האָט בערראַפּט נאָך עפּעס ערגערעם בענער גענען. ווען ער האָט געפּרעגט וואו זיין טאָכטער איז, האָט מען איהם גערענטערט. אז זיא איז מיעד פון דער ריזע און זיא קען איהם ניט זעהען. ווען ער האָט אָבער געדרונגען און געשריען, אז ער וויל זיא אונבעדינגט זעהען, קען מען זיך לייכט פאַרשמעלען זיין ערשטוינען, ווען זיא איז ערשינען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

צוזאמען מיט איהר עלטערע שוועסטער גאָנעריל. די עזע שלאַנג איז געלאָפֿען פֿאַראַויס אום אַנצורייצען איהר שוועסטער אויף איהר אונגליקליכען טאָט מען.

גאנעריל, אום זיך צו רייצען מיט ליער'ז האָט זיא אַנגענומען רעגאנען ביי דער האַנד און איז איהם ענטקעגען געקומען.

„שלאַנג 1! האָט דער עלענדער אלטער מאַן אויסגעשריען, „שעהמסטו זיך ניט צו קוקען אויף מיין וויסער אלטער באַרד מיט שפּאַט אין דינע אויגען?“

רעגאן האָט פרובירט איהם צו בערוהיגען און איהם געראטהען ער זאָל צוריק פֿאַהרען מיט איהר שוועסטער, לעבען מיט איהר בשלום, אַבזאָגען אַ העלפט פון זיינע בעגלייטער, און בעטען גאנעריל'ז אום פּערצייהונג. „יא, יא, טאַמע“, האָט רעגאן צו איהם געזאָגט. „דו ביסט שוין אַן אלטער מאַן, אַביסעל עובר בטל, און דוא דארפסט זיך לאָזען פיהרען פון מענשען וואָס האָבען מעהר טאַקט וניא דוא.“

ליער האָט דערצו ניט געקענט איינשטימען און ערקלעהרט, אז ער וועט פּערבלייבען מיט אלע זיינע ריטער ביי זיין טאַכטער רעגאן. און ווען רעגאן וועט דערצו ניט איינשטימען, וועט ער בעסער אוועקפֿאַהרען צו זיין טאַכטער נאָך פראַנקרייך, וועלכע האָט וועניגער אורזאכע ווי זיי איהם ליעב צו האָבען. אַרעמער ליער, ער האָט געהאט אַ גרויסען טעות ווען ער האָט געמיינט, אז רעגאן איז בעסער וויא גאנעריל. נאָך מעהר, זי האָט זיך באלד ארויסגע-וועזען, אז זיא קען איבערשטייגען איהר שוועסטער אין אינבארעמהערציג קייט. זיא האָט איהם ערקלעהרט, אַז 25 ריטער זיינען אויף גענוג פאַר איהם. דאן האָט זיך ליער געווענדעט צו גאנעריל און געזאָגט, אז ער וועט צוריק קעהרען מיט איהר, ווייל 50 ריטער איז דאָך בעסער ווי בלוין 25.

אַבער גאָנעריל האָט אויך שנעל תּרטה געהאט און געזאָגט, וואָס טויג איהם גאָר איבערהויפט ריטער? ער קען זיך לאָזען בעדינען פון איהרע אייגענע ריטער.

אַזוי אַרונטערשליידערן אַ קעניג און אַ פּאַטער, איז שוין געווען צו פיעל. ער האָט עס מעהר ניט געקענט ערטראַגען. ער האָט געשריען און געליאַרמט, אָבער ער איז געווען הילפלאָז, ער האָט גאָר ניט געקענט טהון. אין דרויסען האָט געוויטהעלט אַ פירכטערליכער שטורם, אָבער איי-

קעניג ליער.

דער צו פערבלייבען מיט איינער פון דיעזע שלאנגען, האָט ער בעשלאָסען זיך בעסער איבערצוגעבען דעם ווילדען שטורם, וועלכער האָט ניט געקענט זיין ערגער וויא זיינע טעכטער. ער האָט אַלזאָ געהייסען שפּאַנען זיינע פּערד אוועקצופאַהרען.

דער ווינט האָט זיך געשטאַרקט, דער רעגען האָט געקלאָפּט מיט גרויסער געוואַלט און דער דונער האָט שרעקליך געקראַכט. ער איז אוועק און זיינע טעכטער האָבען איהם געלאָזט געהען. פּיעלע מיילען האָט ער אזוי געוואַנדערט.

„קראַך דוא ווילדער דונער!“ האָט דער אַלמער קעניג געשריען, „רוישט איהר צולאָזענע ווינטען, שטורמט און וויטהעט, צושמעטערט דיא ערד, שלידערט זיא אריין אין קאַכעדיגען ים, זאָל אַלעס אונטערנגעהען, קיין זאך זאָל בלייבען ווען עס געפינען זיך אזעלכע אונדאַנקבאַרע בעסטיעס וויא מענשען זיינען!“

דער אַלמער קעניג איז געבליעבען אַליין, בלויז זיינע צוויי טרייעסטע בעגלייטער, דער הויפּנאַר און קאַיוס, האָבען פון איהם ניט אָבגעטרעטען. דיא פינסטערניס איז געוואָרען געדיכטער און קאַיוס האָט אויסגע-
רופען:

„אַך, הערר! וואו זייט איהר? אפילו ברואים וואָס ליעבען דיא נאַכט קענען ניט וועלען אזא נאַכט וויא מיר האָבען. הער שרעקליכער שטורם האָט פּערטריעבען דיא חיות אין זייערע בעהאַלטענישען. דעם מענ-שען'ס נאַטור קען ניט אריבערמאַגען דיא צרות אָדער שרעקען.“

ליער האָט געענטפּערט, אז דאָס אַלעס איז נאָך גאָר ניט געגען דעם גרויסען שמערץ וואָס ער טראָגט אין זיין אַלמער ברוסט.

קאַיוס האָט איהם ענדליך בעוואויגען אריינצוגעהען אין אַ קליין שטיבעל. דער הויפּנאַר איז פריהער אריין זעהען וואָס דאָרט איז און איז אַרויסגעלאָפען מיט שרעק, ערלערענדיג, אז ער האָט דאָרט געטראָפען אַ גייסט. אַן אונטערזוכונג האָט אָבער בעוויזען, אז דער גייסט איז בלויז געווען אַן אַרעמער בעטלער.

אזוי האָט ליער דאָרט צוגעבראַכט דיא נאַכט, און גאַנץ פריה, מיט דער הילף פון עמליכע געטרייע צוריקגעבליעבענע ריטער, האָט ער איהם אוועקגעהאַרט אין זיין פּרעכטיגען פּאַלאַט פון דאָווער. ער אַליין, אַלס מאַרקיז קענט, איז גלייך אוועקגעפאַהרען קיין פּראַנקרייך און דאָרט אָב-געשילדערט פאַר קארדעליאַן וואָס עס איז געוואָרען פון איהר פּאַטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

קארדעליא האָט אַלעס אויסגעהערט וויא אין אַ חלום. זיא האָט גוט געקענט איהרע שוועסטער, אָבער אזא רציחה האָט זיא זיך פון זיי ניט געקענט פאַרשטעלען. מיט טרעהרען אין דיא אויגען האָט זיא גע- בעמען איהר קעניגליכען מאן ער זאָל איהר געבען מיליטער און ערלויבען אָבצורייזען נאָך בריטאַניען אום צו בעשמראפען איהרע אונמענשליכע שוועסטער. דער קעניג האָט ערפילט איהר וואונש און זיא האָט געלאַנדעט מיט אַן אַרמעע אין דאָווער.

דער אונגליקליכער ליער איז שוין ביי דיעזער צייט געווען פאַל- שמענדיג משוגע. דער גרויסער שמערץ האָט צושטערט זיין פערשטאַנד. אין אזא לאַגע איז ער געלאָפען פון דעם פאַלאַטיץ, און מען האָט איהם גע- פונען וואַנדערענדיג מיט אַ שטרויענע קרוין אויף זיין קאָפּ און זינגענדיג.

דיא גוטע קארדעליא האָט צוזאַמען גערופען איהרע ערצטע און זיי פערשפראַכען אוועקצוגעבען איהר גאַנצעס פערמוגען, אַבי זיי זאָלען קורירען איהר פאַטער. זיי האָבען אַלעס מעגליכע אָנגעווענדעט, און אין אַ קורצע צייט אַרום, האָט ליער געקענט בעגעגענען זיין טאָכטער.

דיא צוזאַמענקונפט איז געווען אַ ריהרענדע. שאַנדע, פרייד און שמערץ האָבען אָנגעפילט דעם אַלמען מאַן'ס האַרץ דערוועהענדיג נאָך אַמאָל זיין גוטע און אמת-ליעבענסווירדיגע טאָכטער. זיא וויעדער האָט איהם געקויפט און געהאַלט, און זיין משוגעת האָט איהם אָפּטמאָל צומישט און ער האָט ניט געוואוסט וואָס עס געהט פאַר.

באַלה האָט אָבער וויעדער צוריק געקעהרט זיין פערשטאַנד, און אַלט און געבראַכען וויא ער איז געווען, איז ער געפאַלען אויף זיינע קניעס פאַר קארדעליא'ן און זיא געבעמען אום פערציהונג.

„ניין, ניין, פאַטער“, האָט זיא געזאָגט וויינענדיג און אויך ניעדער- געקניעט. „ניט דוא דאַרפסט פאַר מיר אזוי שמעהען. וואָס איך טהו איז עס מיין פליכט אַלס דיין קינד. שמעה אויף, פאַטער, און בענש מיך.“

זיא האָט איהם געקויפט און געמורמעלט: „אָד, פאַטער, איך וויל אוועקשושען מיינע שוועסטער'ס בייזקייט און שלעכטסקייט פון דיך.... שעחמען מעגען זיי זיך וויא זיי האָבען געהאַנדעלט געגען דיר...“

דאן האָט זיא איהם מיטגעטהיילט, אַז זיא איז געקומען מיט אַן אַרמעע איהם צו העלפען און איהם וויעדער גליקליך מאַכען.

קארדעליא איז פערבליעבען געבען איהר אונגליקליכען פאַטער. מיט

קעניג ליער.

דער הילף פון דיא דאקטוירים איז איהר לאנגזאם געלונגען איהם ביס-
לעכווייז צו טרייסמען און וויעדער אויפמונטערן.

אין דערזעלכער צייט וועט זיין אינטערעסאנט צו זעהען וואָס עס
איז געוואָרען פון איהרע צוויי שוועסטער.

דיעזע בייזע און גיפטיגע שלאנגען, וועלכע האָבען אזוי געמיינ גע-
האנדעלט געגען זייער גוטען אלמען פאטער, האָבען ניט געקענט זיין בעסער
צו זייערע מענער.

עס איז מערפּוירדיג, דאָס שלעכטע ברואים בלייבען אמאָל דורך
אומשטענדען גוט, און אזוי שנעל וויא זיי האָבען א געלעגענהייט, קענען
זיי זיך מעהר ניט בעהאַלמען.

זייענדיג קעניגניס און אליין בעלי-בתים, האָבען זיי ארונטערגע-
וואָרפען פון זיך יעדע פליכט צו זייערע מענער. אפילו פאר דער וועלט
האָבען זיי מעהר ניט געצויגט קיין ליעבע און טרויהייט צו זיי.

אינטערעסאנט איז אָבער געווען, וואָס דאָס שיקזאל האָט זיי גע-
פיהרט, אז ביידע זאָלען זיך פערליעבען אין איין מאַן. דייעזער מאַן איז
געווען א געוויסער ערמונד, דער אונגעזעצליכער זוהן פון דעם מאַרקוז
גלאוסטער. בעסער געזאָגט, ערמונד דער ממזר. דייעזער ערמונד, דורך
זיינע אינטריגען, איז איהם געלונגען צו שמירצען זיין ברודער ערגאר, דאָס
הייסט, ערגאר, וועלכער איז געווען דער געזעצליכער זוהן פון דעם מאַרקוז
גלאוסטער, האָט געמוזט אויפגעבען זיין ירושה און ערמונד איז געוואָרען
דער גאַנצער יורש.

אין אלגעמיין איז ערמונד געווען א שעהן שטיקעל סחורה, און אין
איהם האָבען זיך דיא צוויי טהייערע שוועסטער פערליעבט.

דאן האָט פאסירט וואָס דער דיוק פון קארנוואַל, רעגאַנ'ס מאַן,
איז פלוצלונג געשמאַרבען. רעגאַנ האָט באלד ערקלעהרט, אז זיא געהט
חתונה האָבען מיט ערמונד'ן. דאָס האָט אָבער באלד דערוועקט גאנעריל'ס
אויפערזוכט, און ניט קלערענדיג קיין סך, האָט זיא באלד אָנגעשאפט איהר
שוועסטער פון דעם וועג, דערמיט וואָס זיא האָט זיא פער'ס'ט.

גאנעריל'ס אייגענער מאַן האָט זיא אָבער געפאקט ביי דייעזען מאַרד
און אויך ענדעקט איהר זינדיגע ליעבע און ער האָט זיא אַרעסטירט. אין
איהר פערצווייפלונג האָט זיא זיך גענומען דאָס לעבען.

אזוי האָט זיך געענדיגט דיא קאריערע פון דייעזע צוויי גיפטיגע
ברואים.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

וועהרענדר יעדער האָט אָבער געשטוינט איבער דיעזער גערעכטער שטראף וואָס האָט בעפאלען דיא צוויי פערברעכעריןס, איז דערווייל פאָר געגאנגען אַ שווערער און בלוטיגער קאמפף צווישען קארדעליא'ס אַרמעע און דיא אַרמעען פון איהרע שוועסטער, וואָס זיי האָבען אַרויסגעשיקט געגען איהר. דער סוף איז געווען, וואָס דענאן'ס און גאנעריל'ס סאָלדאטען האָבען געויעגט, קארדעליא איז געפאנגען געוואָרען און איהר אַרמעע צו שלאָגען. דיא גומע און ערלעע קארדעליא האָט זיך דאן אויך גענומען דאָס לעבען.

דיא גומע מיט דיא שלעכטע זיינען אַלזאָ געפאלען צוזאמען און ליער איז געבליבען גאָר אָהן קינדער. ער האָט אָבער ניט פיעל געלעבט אום צו פערטרעגען דעם גרויסען שמערץ. דער טויט האָט זיך אויף איהם דערבארעמט און געמאַכט אַ סוף אויך פון זיין לעבען.

איידער דער אַלטער ליער איז געשטאַרבען, האָט דער מאַרקיו קענט זיך געגעבען צו דערקענען צו ליער'ן, און איהם דערצעהלט, אז ער איז עס געווען וואָס האָט איהם איבעראַל נאָכגעפאָלגט אַלס זיין דיענער קאָיוס. ליער'ס צורודערטער און געשטערמער געדאַנקען האָבען אָבער ניט געקענט גענוי פערשטעהען וואָס עס האָט פאַסירט. דער אונגליקליכער אַלטער מאַן האָט אַלזאָ געשלאַסען זיינע אויגען ניט בעגרייפערדיג אַקוראַט וואָס עס איז פאָרגעגאנגען.

עס האָט זיך נאָכהער אַרויסגעווייעזען, אז דער דיוק פון אַלבאַני, איז געווען גאַנץ אונשולדיג אין דיא האַנדלונגען פון זיין פרוי גאנעריל. ער איז ניט געווען איינפערשמאַנען מיט איהר וויא זיא האָט בעהאַנדעלט איהר פאַטער.

ער, דער דיוק פון אַלבאַני, האָט אַלזאָ בעשטיגען דעם טהראָן און איז געוואָרען בריטאַניע'ס קעניג.

דער קויפמאן פון ווענעדיג (שיילאק).
נאך דעם אורטייל

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

(שיילאָק)

יין ווענעדיג האָט געוואָהנט אַ איד מיט דעם נאָמען שיי-
לאָק. ער איז געווען אַ פּראָצענטניק, און ער האָט
געמאַכט אַ גרויסעס פערמעגען לייהענדיג געלד אויף
פּראָצענט צו דיא דאָרטיגע קריסטען.

שיילאָק האָט ניט איבריג ליעב געהאַט זיינע
קריסטליכע שכנים, און דיא קריסטען האָבען איהם נאָך
וועניגער געליעבט. איינער פון זיי, אַ געוויסער אנטאָניא, אַ יונגער
קויפמאן פון ווענעדיג, האָט איבערהויפט געהאַסט שיילאָק'ן. ווען אַנ-
טאָניא האָט בעגעגענט שיילאָק'ן אויף דער ריאלטאָ (מאַרק), האָט ער איהם
געזידעלט און בעלידיגט. שיילאָק האָט געשוויגען, אָבער ער האָט דער-
ווייל געפלאַנט זיך נוקם צו זיין אָן איהם.

אנטאָניא האָט געהאַט אַ גוטען פריינד, אַ געוויסען באַסאָניאָ.
דיעזער באַסאָניאָ איז געווען אַ וואוילער יונג, אַ קליינער עושר און ליעב
געהאַט צו לעבען איבער זיינע איינקויפמע. באַסאָניאָ האָט דערפאַר אָפט
בעגעטהיגט געלד און אנטאָניא האָט איהם אימער געהאַלפּען.

איינמאָל איז באַסאָניאָ געקומען צו אנטאָניא'ן און איהם דערצעהלט
אַזאַ געשיכטע: ער ליעבט שוין זייט לאַנג אַ יונגע און שענהע דאַמע. מיט
אַ קורצער צייט צוריק איז איהר פאָטער געשטאַרבען און איהר איבערנע-
לאָזט אַ גרויס פערמעגען. יעצט וויל ער זיך ווענדען צו דיעזער דאַמע און
דאַרף ערשיינען וויא עס פאַסט וועניגסטענס פאַר אַ רייכען מאַן. ער האָט
אָבער קיין געלד ניט און ער פערלאַנגט, אַז אנטאָניא זאָל איהם אויסכאַרגען
דיא נעטהיגע סומע.

גראַדע דאַמאָלס האָט אָבער אנטאָניא קיין געלד ניט געהאַט. זיין
גאַנצעס פערמעגען איז געווען אַריינגעלעגט אין שיפען מיט סחורה וואָס

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

האָבען געדארפט אָנקומען. אָבער אום צו העלפען זיין פריינד, האָט ער בעשלאַסען זיך צו ווענדען צו שוילאַק'ן און גאראַנטירען פאַר דעם געלד מיט זיינע שיפען.

אנטאָניא און באַסאַניאָ זיינען דאָן ביידע אוועק צו שוילאַק'ן און פערלאַנגט ער זאָל אויסבאַרגען דריי טויזענד דוקאַטען, און גאראַנטירען פאַר דער הלואה מיט דער סחורה אויף דיא שיפען.

ווען שוילאַק האָט דאָס געהערט, האָט ער געמורמעלט צו זיך אליין: —

„אַד, ווען איך זאָל איהם אַמאָל קענען אַרײַנכאַפען, וואָלט איך מיך מיט איהם אָבגערעכענט פאַר אַלע אַלמע וושכונות. ער האַסט אונזער אײַ-דישע נאַציאָן, און ווען מיר קומען צווישען סוחרים, שפּאַטעט ער און זידעלט מיך פאַר מיניע גוטפערדיענטע מציאות וואָס ער רופט פּראָצענט. פּער-פּלוכט זאָל איך זיין ווען איך וועל איהם פּערצייהען!“

אנטאָניא האָט געזעהען וויא דער איה איז פּערטראַכט, האָט ער

געזאָגט:

„הערסטו שוילאַק? ווילסטו מיר לײהען דאָס געלד?“

שוילאַק האָט געענטפּערט:

„סינאַר אנטאָניאָ! אויף דער ריאַלמאָ האָסטו מיך מעהרערע מאָל און זעהר אָפט געזידעלט פאַר מיין געלד און פאַר מיניע פּראָצענטען, און איך האָב אַלעס ערטראַגען מיט אַ געדולדיגען ציה מיט דיא אַקסלען, ווייל לײדען איז דער חותם פון מיין גאַנצער נאַציאָן. דאָן האָסטו מיך גערופען אונגלויביגער, האַלד-שניידער, געשפּיגען אויף מיניע אידישע קליידער און מיך געשטויסען מיט דיין פּוס, פּונקט וויא איך וואָלט געווען אַ הונד. איצט קומסטו צו מיר און פּערלאַנגסט מיין הילף; דוא קומסט און פּערלאַנגסט שוילאַק זאָל דיר באַרגען געלד. האָט אַ הונד געלד? קען אַ הונד לײהען דריי טויזענד דוקאַטען? זאָל איך אפּשר פאַר דיר נידערקניען און זאָגען, גנעדיגער הער, דוא האָסט אויף מיר געשפּיגען אַלעמען מיטוואָך, אַ צוויי-טעס מאָל האָסטו מיך גערופען הונד, און פאַר אַלע די עזע קאַמפּלימענטען זאָל איך דיר לײהען געלד?“

„הער אויס שוילאַק“, האָט אנטאָניא געענטפּערט, „איך קען דיר ווידער טהון דאָסזעלבע, דיר רופען הונד, אויף דיר שפּייען און דיר פּער-שטויסען. ווען דוא ווילסט מיר לײהען דאָס געלד, דאָן טהו ועס ניט אַלס אַ פריינד, זאָנהערן באַרג עס מיר אַלס אַ שונא, כדי, ווען איך וועל עס דיר

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

ניט אָבער אין דער צייט, זאָלסטו קענען טהון מיט מיר וואָס עס וועט
דיר מעגליך זיין."

"זעה נאָר זעה," האָט שוילאָק געזאָגט, "וויא ער צוקאָכט זיך!
איך וואָלט וועלען זיין פריינדליך צו דיר און האָבען דיין פריינדשאַפט, לאָמיר
פערגעסען אָן דיא חרפות וואָס דוא האָסט אויף מיר געבראַכט. איך וועל
דיר געבען וואָס דוא פערלאַנגסט און איך פאָדער קיין פראַצענט פאַר מיין
געלד."

דיא לעצטע ווערטער וואָס שוילאָק האָט געזאָגט, האָט ער ניט גע-
מיינט. אנטאָניאָ האָט אָבער גערעכענט, אז ער איז ערנסט. אנטאָניאָ
האָט נאָטירליך איינגעשטימט צו נעהמען דאָס געלד. בלויז איין זאָך האָט
שוילאָק פערלאַנגט, און דאָס איז געווען, אז זיי זאָלען ביידע אוועק צו אַן
אדוואָקאַט און דאָרט זאָל אנטאָניאָ אונטערשרייבען אַ מיין שפאַס-קאָנטראַקט,
דאָס הייסט, ווען ער וועט ניט האַלמען קיין וואָרט און ניט אָבערען דאָס
געלד אין צייט, דאָן זאָל שוילאָק האָבען אַ רעכט אויסצושניידען אַ פונט
פלייש פון אירגענד אַ טהייל אין אנטאָניאָ'ס קערפער.

"צופריעדען!" האָט אנטאָניאָ אויסגעשריען. "איך וועל אונטער-
שרייבען דעם קאָנטראַקט און צוגעבען, אז אין אַ אידען איז אויך דאָ גוטעס".
באסאָניאָ האָט ניט געוואָלט ערלויבען זיין פריינד זאָל אונטערשריי-
בען אזא קאָנטראַקט. וועהרענד זיי ביידע האָבען אזוי גע'טענה'ט, האָט
שוילאָק בעמערקט:

"מיין גאָט! וואָס פאַר אַ פערדעכטיגע מענשען דייעזע קריסטען
זיינען! זייערע אייגענע שלעכטע האַנדלונגען פיהרען זיי דערצו צו פער-
דעכטיגען אויף אַנזערע. איך בעט דיך, זאָג מיר נאָר באסאָניאָ, ווען ער
זאָל ברעכען דעם קאָנטראַקט, וואָס וועל איך פראַפּיטירען דערפון? אַ
פונט פלייש ארויסגענומען פון אַ מענשען איז ניט אזא טהייערע מציאה;
עס האָט אפילו ניט ווערט אַזוי פיעל וויא שעפּסען אָדער רינד-פלייש.
איך זאָג, אום זיך איבערצובעמען מיט איהם, כאָט איך אָן דייעזע פריינד-
שאַפט. אויב ער איז צופריעדען, גוט, ווען ניט, אַדיע."

ענדליך, געגען דער איינשטימונג פון באסאָניאָ'ן, האָט אנטאָניאָ
אונטערגעשרייען דעם קאָנטראַקט.

דיא רייכע דאָמע, מיט וועלכער באסאָניאָ האָט געוואָלט הייראַטהען,
האָט געוואָהנט געבען ווענעדיג, אין בעלמאָנט. זיא האָט געהייסען פארטיאַ,
זעהר אַ שעהע און אַ קלוגע.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

מיט א צייט שפּעטער, איז באסאָניא, וועלכער האָט שוין געהאט געלד, אוועק צו איהר, בעגליימעט פון פיעלע דיענער און זיינער א פריינד מיט דעם נאָמען גראטיאנאָ. עס האָט ניט פיעל געדויערט און פארטיא האָט איינגעשטימט צו הייראָטהען מיט באסאניא'ן. ביי דיעזער געלעגענהייט האָט זיא איהם געשענקט א רינג, און באסאניא האָט א נרד געטהאָן, אז ער וועט זיך מיט דיעזען רינג קיינמאָל ניט שידען.

אין דער זעלבער צייט האָט באסאניא געפונען פאר געטהיג מיט צומהילען פארטיא'ן, אז אויסער זיין אדעליגען שטאם, פערמאָנט ער קיין זאך. זיא האָט איהם ערקלעהרט, אז זיא איז רייך גענוג און איז צופרידע דען מיט איהם צו הייראָטהען וויא ער שטעהט און געהט.

פארטיא האָט געהאט א יונגע גאָווערנאָנטין מיט דעם נאָמען נאָריססאָ. באסאניא'ס פריינד, גראטיאנאָ, האָט זיך געליעבט מיט נאָריססאָ'ן. נאָכדעם וויא פארטיא האָט איינגעשטימט צו הייראָטהען מיט באסאניא'ן, האָט גראטיאנאָ געבעטען פאָרטיא'ן זיא זאָל איהם ערלויבען חתונה צו האָבען מיט איהר גאָווערנאָנטין. זיא האָט גלייך איינגעשטימט און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו פייערן ביידע חתונות צוזאמען.

אזוי האָבען דיא געליעבטע פערבראכט אָפט צוזאמען. אין א טאָג, ווען באסאניא איז געווען אין פארטיא'ס פאלאטי, האָט ער ערהאלטען א בריעף, און וויא ער האָט איהם איבערגעלעזען איז ער זעהר בלאָס גע- וואָרען.

באסאניא האָט זיך דאן געווענהעט צו פארטיא'ן און איהר מיט געטהיילט וויא אזוי זיין פריינד אנטאָניא האָט פאר איהם געקריעגען דיא דריי טויזענד דוקאטען, און נאכהער האָט ער פאר איהר פאָרגעלעזען אַן טאָניא'ס בריעף, וואָס האָט געהאט פאָלגענדען אינהאַלט:

„טהייערער באסאניא! מיינע שיפען זיינען אלע אונטערגעגאנגען. „מין קאָנטראַקט מיט דעם אידען איז געבראָכען. און אזוי וויא איך קען „מין חוב נאָר בעצאָהלען מיט מין לעבען, וואָלט איך וועלען די זאָלסט „זיין ביי מין טויט. פון דעסטוועגען, אויב טראַמז דיין ליעבע פאר מיר „קענסטו אַלץ ניט קומען, דאן...“

ווען ער האָט איבערגעלעזען דעם בריעף, האָט פארטיא אויסגע-

שריען:

„מין טהייערער! ווער שנעל פערטיג מיט אלע דינע געשעפטען און פאָהר גיך אוועק, דיא האָסט וויפיעל געלד דוא ווילסט, אפילו צוואַנציג

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

מאָל אזוי פיעל זאָלסטו בעצאָהלען איידער דיין טהויערן פריינד זאָל אפילו געקרימט ווערען א האר אויף זיין קאָפּ.

פארטיא האָט נאכהער ערקלעהרט, אזוי וויא זיא וויל באסאניא זאָל האָבען א געזעמזליכעס רעכט איבער איהר געלד, זאָלען זיי באַלד, אין דעמזעלבען טאָג חתונה האָבען. דיא חתונה איז געפייערט געוואָרען צווישען באסאניא און פארטיא און צווישען גראטיאנא און נעריססא. באסאניא און גראטיאנא זיינען דאן ביידע אוועקגעפאָהרען קיין ווענעדיג וואו זיי האָבן בען געטראָפּען אנטאָניא'ן אין געפענגניס.

דער צאָהל־טאָג איז שוין געווען פאָראיבער און שוילאָק האָט בשום אופן ניט געוואָלט אָננעהמען דאָס געלד וואָס באסאניא האָט איהם אָנגעד באַטען. אלעס וואָס ער האָט געוואָלט, איז געווען אַ פונט פלייש. מען האָט דאן בעשטימט ווען דער פראָצעס זאָל פאָרקומען פאר דעם פרינץ פון ווענעדיג.

פארטיא האָט געהאַט אַ פריינד אין ווענעדיג, אַן אַדוואָקאַט מיט דעם נאָמען בעלאַריא. אזוי שנעל וויא איהר מאַן איז אוועק געפאָהרען, האָט זיא געשריעבען בעלאַריא'ן אַ בריעף, איהם בעקאַנט מאַכענדיג מיט אלע איינצעלהייטען פון דעם פראָצעס און פערלאַנגט פון איהם אַ ראַטה, וויא אנטאָניא דאַרף פערטהיידניג ווערען. זיא האָט אויך געבעטען ער זאָל איהר בעזאָרגען דיא קליידער אָדער אַניפאַרמע פון אַן אַדוואָקאַט.

ווען פארטיא האָט דאָס אלעס ערהאַלטען האָט זיא זיך פערקליידעט אַלס אַדוואָקאַט און איהר גאָווערנאַנטקע נעריססא האָט זיך פערקליידעט אַלס געהילף. ביידע זיינען דאן אוועקגעפאָהרען און אָנגעקומען קיין ווענעדיג דיג אין טאָג פון דעם פראָצעס.

זיי זיינען אריין אין געריכטהויז און פארטיא האָט איבערריכט דעם פרינץ אַ בריעף פון בעלאַריא, וואו דער לעצטער בעהויפטעט, אַז ער איז קראַנק, און אנשטאָט איהם זאָל דער יונגער באַלטהאזאר (אזוי האָט זיך פארטיא גערופען), פיהרען דעם פראָצעס אין דער פערטהיידניג פאַר אַנט טאָניא'ן. דער פרינץ האָט זיך אפילו שטאַרק געוואונדערט אויף דער יונגער פון דעם אַדוואָקאַט, אָבער ער האָט דעם וואונש ערפילט.

איידער מיר געהען ווייטער שילדערן וואָס עס איז פאָרגעקומען ביי דעם פראָצעס, וויא שוילאָק איז געבליעבען האַרטנעקיג און געוואָלט דורכ־ אויס אַ פונט מענשען־פלייש, וועלען מיר פריהער איבערגעבען שוילאָק'ס טענות. אָט זיינען זיינע ווערטער (אין אַ גענויער איבערזעצונג):

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

(יא, איך וויל דאָס פונט פלייש) „צו כאַפּען פיש דערמיט; ווען עס וועט קיין אנדערע זאך ניט ערנעהרען, וועט עס ערנעהרען מיין ראַכע. ער האָט מיר געשענדעט און מיר געשאַרעט אויף אַ האַלבען מיליאָן; געלאַכט פון מיין היזק, געשפּאַטעט פון מיין פּערדיענסט, חוּק געמאַכט פון מיין נאַר ציאָן, אָבגעשלאָגען מיניע מציאות, אָבגעקיהלט מיניע פריינד, אונטערגע- העצט מיניע שונאים; און ווארום איז דאָס אַלעס געווען? בלויז דערפאַר וואָס איך בין אַ איד! האָט אַ איד ניט קיין אויגען? האָט ער ניט קיין הענד, גליעדער, חושים, ליבע, נייגונגען? איז ער ניט גענעהרט מיט דערוועלבער נאַהרונג, פּערוואונדעט מיט דיעזעלבע וואַפּען, אונטער- וואַרפּען צו דיעזעלבע קראַנקהייטען, געהיילט מיט דיעזעלבע מיטלען, גע- וואַרטט און געקיהלט דורך דעם זעלבען זומער און ווינטער וויא דער קריסט? ווען איהר שמעכט אונז, רינט ניט אונזער בלוט? ווען איהר קיצעלט אונז, לאַכען מיר ניט? ווען איהר פּערגיפטעט אונז, שטאַרבען מיר ניט? און ווען איהר טרוט אונז אונרעכט, זאָלען מיר ניט זוכען נקמה? ווען מיר זיינען וויא איהר אין אַלע אנדערע זאַכען, וועלען מיר צו אייך עהנליך זיין אויף אין דעם. ווען אַ איד בעגעהט אונרעכט געגען אַ קריסט, וואָס זאָל ער ער- וואַרטען? ראַכע. ווען אַ קריסט בעגעהט אונרעכט געגען אַ אידען, וואָס זאָל זיין דיא שטראַף לויט קריסטליכען ביישפּיעל? ראַכע, געוויס!“

אַט אין דיעזען גייסטעס-צושטאַנד איז געווען שוילאָק ווען דער פּראָצעס האָט אָנגעפּאַנגען.

פּאַרטיא האָט זיך אַרומגעקוקט און בעמערקט שוילאָק'ן פון איין זייט — שוילאָק, האַרט, ענטשלאָסען, ראַכע-זיכטיג, און באַסאַניא'ן פון דער צוויי- טער זייט שמועהענדיג געבען אנטאָניא'ן.

צום אָנפאַנג האָט זיא זיך געווענדעט צו שוילאָק'ן. זיא האָט איהם ערהאַלערט, אַז לויט דיא געזעטצע פון ווענעדיג, האָט ער אַ פּאַלשמענדיגעס רעכט צו האַלטען אַנטאָניא'ן ביי זיין קאָנטראַקט, אָבער מיטלייד, דיעזע שעהנע הימלישע מתנה, שמועהט העכער פון אַלעס און ער דאַרף פּערצייהען. שוילאָק האָט זיך געהאַלטען ביי זיינעם, אַז ער וויל דער קאָנטראַקט זאָל דורכגעפיהרט ווערען.

„קען ער דען ניט בעצאָהלען דאָס געלד?“ האָט זיא געפּרעגט.
ביי דיעזע ווערטער האָט באַסאַניא איהם אָנגעבאָטען צוויי מאָל דריי טויזענד דוקאַטען, אָבער שוילאָק האָט ניט געוואָלט קיין געלד, ער האָט פּערלאַנגט אַ פונט קריסטליכעם פלייש.

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

באסאניא, אלץ מיינענדיג, אז דער יונגער ארוואקאט איז א פרעמד דער, האָט געבעטען, אז פארטיא זאָל העלפען אביסעל אומדערהען דאָס גער זעמי. אָבער פארטיא האָט געענטפערט. גאנץ ערנסט, אז דיא געזעטצע טאָרען ניט געשמערט ווערען. ווען שיילאָק האָט דאָס געהערט, האָט עס איהם אויסגעוויזען, אז זיא האַלט פאר איהם. ער האָט דאָן אויסגעשריען מיט בעוואונדערונג:

„אָך, קלוגער, יונגער ריכטער, וויא איך עהרע דיך! דוא ביסט פיעל עלטער אין חכמה וויא אין דיין אויסזעהען!“

פארטיא האָט דאָן געפאָדערט, אז שיילאָק זאָל איהר געבען איבער לעזען דעם קאָנטראַקט. ווען זיא האָט דאָס איבערגעלעזען, האָט זיא בע-
מערקט:

„דיזער קאָנטראַקט איז שוין געבראָכען, און לויט דעם, קען דער איד געזעטצליך פאָדערן דאָס פונט פלייש וואָס זאָל אויסגעשניטען ווערען פון דעם פלאַטץ נאָהענט צו אַנטאָניאָ'ס האַרץ.“

דאָן האָט זיא זיך געווענדעט צו שיילאָק'ן און אזוי געזאָגט:
„זיי באַרמהערציג, נעהם צו דאָס געלד און לאָז מיך צורייסען דעם קאָנטראַקט.“

„איך שווער“, האָט שיילאָק געענטפערט, „אז עס איז נישטאָ קיין קראַפט אין אַ געווענהליכער צונג מיך צו ענדערען.“

„אויב אזוי, אַנטאָניא“, האָט פארטיא געזאָגט, „דאָן מוזטו זיך פאָרבערייטען; גיב דיין ברוסט איבער צום מעסער.“

שיילאָק האָט דערווייל ארויסגענומען אַ מעסער און דאָס אָנגעהוי-
בען צו שאַרפען.

„אַנטאָניא“, האָט באַסאניא געזאָגט צו זיין פריינד, „איך בין פער-
היראָטעט צו אַ פרוי וואָס איז ביי מיר פונקט אזוי טהייער וויא דאָס נאָר-
צע לעבען; אָבער דאָס לעבען אליין, מוין פרוי און אלעס אין דער וועלט
איז ביי מיר ניט געשעצט מעהר וויא דיין לעבען. איך וואָלט פערלוירען
אלעס, איך וואָלט אלעס מקריב געווען אבי דיך צו ראַטעווען פון דיזען
טייערעל.“

ווען פארטיא האָט געהערט דיזע ווערטער, האָט זיא געזאָגט צו
באַסאניא'ן:

„אייער פרוי וואָלט אייך זעהר וועניג געדאַנקט, ווען זיא זאָל דאָ זיין
און הערען אזעלכע ווערטער פון אייך.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

גראטאינא, וועלכער האָט געמיינט, אז ער דאַרף אַלעס נאָכטהאַן באַסאַניאַן, האָט געזאָגט — וועהרענד געריססא, אַלס אַרוואַקאָממען געהילף האָט געהערט: „איך האָב אַ פּרוי, וועלכע איך ליעב זעהר; איך וויל מיך, הלואי וואָלט זיא געווען אין הימעל, און דאָרט פּיעללייכט וואָלט זיא געקענט בעמען עמיצען ער זאָל אומגעדרען דעם בעשלוס פון דיעזען הינטישען אידען“.

געריססא האָט געענטפערט:

„עס איז גוט וואָס איהר זאָגט האָט הינטער איהר רוקען, ווען זיא וואָלט דאָס געהערט, וואָלט פּערשוואַנדען געוואָרען אייער שלום־בית“.

שיילאָק האָט דערווייל אויסגעשריען:

„מיר פּערלירען צייט. זייט אזוי גוט און גיט מיר שוין אַרויס דעם אורטהייל“.

יעדער איז געווען זעהר נייגיעריג צו הערען וואָס עס וועט ווייטער געשעהען. פּאַרטיא האָט געפּרעגט אויב דיא וואָג־שאַלען זיינען פּאַרטיג אָבצורוועגען דאָס פּלייש. דאָן האָט זיא זיך געווענדעט צום אידען און אזוי געזאָגט:

„שיילאָק, דיא מוזט דאָ האָבען עפעס אַן אַרצט, וועלכער זאָל אַכטונג געבען, אז אַנטאַניאַן זאָל גיט אָברונען דאָס בלוט און ער זאָל שטאַרבען דערפון“.

„דאָס שטעהט גיט דערמאָהנט אין קאָנטראַקט“, האָט ער געענטפערט.

„אַמת, עס שטעהט גיט דערמאָהנט אין קאָנטראַקט, אָבער וואָס איז דער הילוק? דיא וואָלסט דערמיט בלויז געטהאָן אַ גוטע זאך“.

„עס שטעהט גיט אין קאָנטראַקט דעריבער“.

„דאָן“, האָט פּאַרטיא פּאַרטגעזעצט, „בעלאַנגט צו דיר אַ פונט פון אַנטאַניאַס פּלייש. און דיא מעגסט עס אויסשניידען פונקט פון זיין ברוסט. דאָס געזעטח ערלויבט עס, און דאָס געריכטהויז פּסק'ענט עס דיר צו“.

„אַך, קלוגער און גערעכטער ריכטער!“ האָט שיילאָק אויסגעשריען. שאַרפּענדיג ווייטער זיין מעסער, האָט ער זיך געווענדעט צו אַנטאַניאַן און געזאָגט: „קום, מאַך ד'יך פּאַרטיג“.

„וואָרט אויס אַביסעל, איד!“ האָט פּאַרטיא זיך אַריינגעמישט. „עס איז נאָך עפעס דאָ דערביי. דער קאָנטראַקט רעדט גאָר גיט איבער קיין בלוט. דיא ווערטער לויטען בלויז, אַ פונט פּלייש“. ווען ביים אויסשנייד-

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

דען דאָס פונט פלייש וועסטו פּערגיסען נאָר איין טראָפּען קריסטליכעס בלוט, דאָן איז דיין הויז, דיין פּערמענען, לויט דיא געזעמצע פון ווענעדיג, קאָנפּיסקירט פאַר דעם שטאַטט.

עס איז נאטירליך געווען אונטעגליך אויסצושניידען אַ פונט פלייש און דערביי ניט פּערגיסען אפילו איין טראָפּען בלוט, און דאָך האָט אזוי גע- לויטעט דער קאָנטראַקט, פלייש און קיין בלוט. דאָס האָט געראטעוועט אנטאָניא'ס לעבען. יעדער האָט אויסגעדריקט זיין בעוואונדערונג אויף דיער זען איינפאַל.

באסאניא האָט דאָן אויסגעשריען צו שפּאַמען פון שוילאָקסן:

„אַה, קלוגער און גערעכטער ריכטער!“

ווען שוילאָקס האָט געזעהען, אז ער האָט פּערלירען דאָס פונט פלייש, האָט ער וועניגסטענס געוואָלט ראטעווען זיין געלד.

„דאָ האָסטו דאָס געלד!“ האָט באסאניא אויסגעשריען.

„נאָר לאַנגזאַם, איילט זיך ניט“, האָט פּאַרטיא ווייטער געזאָגט, „דעם אידען קומט קיין אַנדערע זאך אויסער דאָס וואָס עס שמעהט אין זיין קאָנ- טראַקט. שוילאָקס, נעהם און שנייד אויס דאָס פלייש. אָבער גיב אַכטונג, קיין בלוט פּערגיסען. אויסער דעם זעה דוא זאָלסט ניט אַבשנייהען ניט מעהר און ניט וועניגער וויא אַ פונט. ווען דאָס וועט זיין מעהר אָדער וועני- גער מיט איין לויט, ביסטו פּעראורטהיילט, לויט דיא געזעמצע פון ווענעדיג, צום טויט, און דיין גאַנצעס פּערמעגען בעלאַנגט צום סענאַט.“

„גיט מיר מיין געלד און לאָזט מיר געהען“, האָט שוילאָקס ווייטער געזאָגט.

„דאָ איז עס פּאַרבּערייטעט.“ האָט באסאניא געענטפּערט.

שוילאָקס האָט אויסגעשמרעקט דיא האַנד צו נעהמען דאָס געלד,

ווען פּאַרטיא האָט איהם וויעדער צוריק געהאַלטען.

„ווארט אויס איד“, האָט זיא געזאָגט. „לויט דיא געזעמצע פון ווע-

נעדיג, איז דיין פּערמעגען יעצט פּערשפּויעלט צום שטאַטט, ווייל דוא האָסט געמאַכט אַ קאָנספּיראַציע געגען דעם לעבען פון איינעם פון איהרע ביהגער, און דיין אייגענעס לעבען איז יעצט אין דיא הענד פון דעם פּרינץ. דערפאַר, קניע ניעדער, איד, און בעט ער זאָל דיר פּערצויהען.“

„אום דוא זאָלסט איינזעהען דעם אונטערשיעד פון דעם קריסטליכען

גייסט“, האָט דער פּרינץ בעמערקט, „שיינס איך דיר דיין לעבען נאָך איידער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דוא בעטסט דערפאר. א העלפט פון דיין פערמעגען בעלאנגט צו אנטאָניאָן, און דיא אַנדערע העלפט צום שטאַאַט.

מיר דאַרפען דאָ בעמערקען, אז שייַלָאָק האָט געהאַט איין קינד, איין טאָכטער דזשעסיקאַ, און דייעזע איז פון איהם ענטלאָפען און חתונה געהאַט מיט אַ קריסט. זיינע פאַטער-געפיהלע, געשענדעמע נאַציאָנס-געפיהלע, האָבען דיא גוטע קריסטען ניט גענומען אין אַנבעטראַכט. נאָר אום זיך צו צייגען גוט און באַרמהערציג, האָט אנטאָניאָ געזאָגט, אז ער בעשטעהט אָב צוגעבען שייַלָאָק'ן צוריק אַ העלפט פון דעם פערמעגען, ווען ער וועט בער שמועהען אָנצושרייבען אַ צוואה, דאָס נאָכדעם וויא ער וועט שטאַרבען, זאָל דאָס פערמעגען געהערען צו זיין טאָכטער דזשעסיקאַ, וועלכע האָט חתונה געהאַט מיט דעם קריסט לאַרענזא און דערמיט געבראַכען זיין פאַטער-האַרץ. שייַלָאָק האָט דערצו איינגעשטימט, דאָן האָט ער געזאָגט:

„איך בין קראַנק, לאָזט מיך געהען אַהיים. שיקט דיא צוואה צו מיר און זיך וועל אָבשרייבען אַ העלפט פון מיין פערמעגען צו מיין טאָכטער.“ „געה דיר, געה“, האָט דער פריניץ געענטפערט, „און פערנעסט ניט צו טהון וואָס דיא זאָגסט. און ווען דיא וועסט חרטה האָבען אויף דייע זינה און זיך שמד'ן, ווערען אַ קריסט, וועט דיר דער שטאַאַט אויך מוחל זיין און דיר אָבעבען צוריק דיא אַנדערע העלפט פון דיין פערמעגען.“

דערמיט האָט זיך געענדיגט דער פראָצעס. דער פריניץ האָט שטאַרק בעוואונדערט דעם יונגען אַרוואַקאַט, (פאַרטיא), און זיא איינגעלאָדען מיט איהם צו עמען מיטאַג. אָבער אזוי וויא זיא האָט געוואָלט פריהער אַהיים פאַהרען נאָך בעלמאַנט, פאַר איהר מאַן, האָט זיא געענטפערט:

„איך דאַנקו הערצליך אייערע גנאָדען, אָבער איך מוז שוין אַוועק.“ דער פריניץ האָט אויסגערדיקט זיין בעווערען און זיך ווענדענדיג צו אנטאָניאָן, האָט ער בעמערקט:

„בעלוינט דייעזען העררען; ווייל, לויט וויא איך דענק, זייט איהר שטאַרק פערפליכטעט צו איהם.“ באַסאַניאָ האָט זיך דאָן געווענהעט צו פאַרטיאָן מיט דייעזע ווערד

מער:

„זעהר ווירדיגער הערר, איך און מיין פריינה אנטאָניאָ, האָבען מיר דיא עהרע אייך צו זאָגען, אז דורך אייער קלוגשאַפּט זיינען מיר היינט ניצול געוואָרען פון אַ שווערער פּלאַג. איך בעט אייך, איהר זאָלט אָננעהמען דיא

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

דריי טויזענד דוקאטען וואָס מיר האָבען בעדאַרפט געבען דעם אירען.
„און מיר וועלען צו אייך זיין פערפליכטעט“, האָט אנטאָניא בער
מערקט, „דאָס גאַנצע לעבען“.

פארטיא האָט דאָס געלד ניט געוואָלט אננעהמען. ווען באסאניא
האָט זיא אָבער שטאַרק געבעטען, האָט זיא געזאָגט:

„ניט מיר אייערע האַנדשוה, איך וועל זיי טראָגען אלס אן אנדענקען“.
באסאניא האָט שנעל אַרונטערגעצויגען דיא האַנדשוה און זיא האָט
בעמערקט איהר רינג אויף זיין פינגער. זיא האָט אַכזיכטליך איהם געהייר
סען אויסטהאָן דיא האַנדשוה כדי זיא זאָל מענען פערלאַנגען דעם רינג. דאָן
האָט זיא בעמערקט:

„און צו אן אייביגעס אנדענקען, וועל איך טראָגען דיעזען רינג פון
אייער פינגער“.

באסאניא איז געווען זעהר בעטריבט הערענדיג אזא פאָדערונג און
ערקלעהרט, אז ער קען דעם רינג ניט אוועקגעבען, ווייל דאָס איז אַ מתנת
פון זיין ווייב, און ער האָט אַ נהר געטהון קיינמאָל זיך ניט צו שידען מיט
דיעזען רינג; אז ער איז בערייט איהר צו געבען וואָס זיא וויל האָבען אין
ווענעדיג, אָבער ניט דעם רינג.

פארטיא האָט זיך געמאַכט, אז זיא געפינט זיך שטאַרק בעלידיגט.
„טהייערער באסאָניא“, האָט אנטאָניא זיך אריינגעמישט, „גיב איהם
דעם רינג; זאָל דיין ליבע צו מיר און דעם גרויסען דיענסט וואָס ער האָט
פאַר אונז געלייסטעט שטעהען העכער איבער דער אונזופריעדענהייט פון
דיין פרוי“.

פארטיא איז דערווייל אוועק, און באסאניא האָט געגעבען גראטיאנא'ן
דעם רינג ער זאָל איהם נאָכטראָגען דעם יונגען אַדוואָקאַט.
אין דערזעלבער צייט האָט דער אַדוואָקאַטען געהילף, נערריסא, וועל־
כע האָט אויך געגעבען גראטיאנא'ן אַ רינג, פערלאַנגט ער זאָל איהר געבען
אַ מתנת. וועלענדיג נאָכטהאָן באסאניא'ן, האָט גראטיאנא אַדוועקגעגעבען
דעם רינג.

שפעטער האָט שטאַטגעפונדען אַ גאַנצער שטרייט איבער דיא רינגען,
ביז דיא גאַנצע קאמעדיע האָט זיך אויפגעדרעקט, און אלעס האָט זיך גע־
ענדיגט אין פרייד און געלעכטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

נאכבעמערקונג פון דעם בעארבייטער :

„הער קויפמאן פון ווענעדיג“, אָדער וויא דאָס ווערק רופט זיך אין אנדערע שפראכען וויא אין ענגליש, „שיילאָס“, בעלאַנגט צו שעקספיער'ס קאמעדיען, און דיעזע קאמעדיע איז מעהר קריטיקירט געוואָרען וויא אלע זיינע ווערק.

שעקספיער שטעלט דאָ פאָר אַ אידען צו וועלכען ער ווייזט האָס און פערזאכטונג. נאָך מעהר, דעם אידען'ס ליידען זיינען מעהר ניט וויא הומאָריסטישע שמייכלען פון דעם פערפאסער. אָבער דאָס איז נאָך ניט אלעס: ער שטעלט פאָר דעם אידען אלס אַ בלוט־דורשטיגע חיה, וואָס וויל ניט אנדערש וויא אַ פונט פלייש פון דעם קריסט.

אמת, שעקספיער איז געווען אַ גרויסער זשעניע, אָבער נאָך אלעמען, איז ער געווען ניט מעהר וויא אַ מענש, און געמוזט, פיעל אָדער וועניג ליידען פון דעם איינפלוס פון דיא אומגעבונגען.

עס וועט ניט זיין איבערטריבען ווען מיר וועלען זאָגען, אַז שעקספיער האָט גאָר קיין אידען אין זיינע אויגען ניט אָנגעזעהען. דאמאָלס זיי נען קיין אידען ניט געווען אין ענגלאַנד. מען האָט זיי מיט היבשע עמליכע יאָהר פריהער, אַרויסגעטריבען פון ענגלאַנד, און ערשט שפעטער, נאָך שעקספיער'ס טויט, זיינען זיי צוריק געקומען. דער נאָמען איד, איז געווען פער־האסט אין ענגלאַנד. ער איז געווען דער „קראַיסט קיללער“ (גאָטטעס־מער־דער) און מען האָט איהם פערזאכטעט איבעראַל.

דאָן ווייטער: שעקספיער איז געווען אַ פערפאסער פון דראַמען, ער האָט געשריעבען פאָר'ן טהעאטער, פאר געלד. ער האָט געוואָלט אַמיר זירען דעם עולם, אין, אום צו אַמזירען אַן עולם, מוז מען פאָר איהם שרייבן בען אַזעלכע זאַכען וואָס דריקען אויס זיין גלויבען און פאָראורטהיילע. ער האָט אַלזאָ ניט געקענט פאָרשטעלען קיין אנדערן אידען וויא אַזעלכען וואָס דער עולם האָט זיך פאָרגעשטעלט.

אַ צווייטע טהעאָריע איז דיעזע: שעקספיער האָט געוואָלט פאָר־שטעלען אַ אידען, און ניט קענענדיג דעם אידען, האָט ער שמודירט דעם אידען'ס גאָט, דעם „אַל קנא ונוקם“ פון דער ביבעל. שיילאָס איז אַלזאָ אַרויס־געקומען דער ראַטעוויכטיגער, דער בעל־נקמה.

אין דערזעלבער צייט זעהען מיר אָבער, אַז דער זשעניע שטייגט אַריבער אפילו דעם גלויבען און דיא פאָראורטהיילען. שעקספיער האָט גע־

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

וואָלט מאַכען פון שוילאַק'ן אַ מיאוס'ע קאַריקאַטור, פון דעסטוועגען איז שוילאַק דער אויפריכטיגסטער און אנשטענדיגסטער פון אלע זיינע טיפּען אין דיעזער דראַמאַ.

שוילאַק'ס גרעסטער חסרון איז, וואָס ער איז האַרטנעקיג און פּער-לאַנגט אַ פּונט פּלויש פון דעם קריסט. ווארום טהוט ער עס? שעקספיער ערקלעהרט עס.

דיעזער קריסט, אנטאָניאַ, האָט אויף איהם געשפּיענען, פון איהם חוזק געמאַכט, איהם פּערפּאָלגט און פּערשפּאַמעט, און ענדליך איז ער אריין-געפאַלען אין זיינע הענר. נאָך מעהר, דיעזער קריסט איז געווען אַ מיטגליעד פון דערזעלבער נאַציאָן וואָס האָט געליעפּערט אַ לאַרענזא אום אַוועקצורויבען זיין איינציגע טאָכטער דושעסיקאַ.

נקמה איז זיס, און ער האָט געוואָלט נקמה!

און ווער זיינען געווען דיא קריסטען וואָס שעקספיער האָט פּאַרנע-שמעלט? זייער קריסטליכע באַרמהערציגקייט בעשטעהט אין דעם, וואָס זיי טרעטען דעם אידען'ס געפיהלען מיט דיא פיס; זיי זיינען אַזוי גוט, אַז איינער פון זיי, אנטאָניאַ, מאַכט שוילאַק'ן אַ פּרעזענט פון זיין אייגענעם פערמעגען באופן ער זאָל דאָס אַוועקגעבען זיין טאָכטער, דער משומדת, וועל-כע האָט איהם איבערגעלאָזט אין שמערץ און פּערצווייפלונג. דער פּרינץ וויעדער איז בערייט איהם צוריק צו געבען דיא אַנדערע העלפט פון פּער-מעגען, ווען ער וועט זיך שמד'ן.

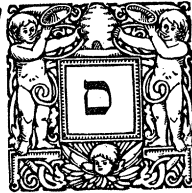
שוילאַק וויל קיין געלד; ער וויל נקמה. שוילאַק איז בערייט צו פּער-לירען זיין פּערמעגען, אָבער שמד'ן וועט ער זיך ניט.

יא, דער גרויסער שעקספיער האָט געמאַכט אַ גרויסען טעות מיט דער פּאַרשמעלונג פון שוילאַק'ן, אָבער זיין זשעניאַלער גייסט האָט איהם, אונ-ווילענדיג, געראַטעוועט!

אטהעללא.

ענאמאָר בראבאנטיא איז געווען איינער פון דיא רייכסטע בירגער אין ווענעדיג, זעהר אנגעזעהען, איינפלוסרייך און געהערט. דערצו האָט ער גע- האט א טאָכטער מיט אלע מעלות, יונג, קלוג און זעהר שעהן. דער נאָמען פון דיעזער טאָכטער איז געווען דעסדעמאָנא.

דיא פראַמינענטעסטע און אנגעזעהענסטע יונגע לייט האָבען זיך צו איהר גע'שריבן'ט, אָבער קיינער פון זיי איז איהר ניט געפעלען געוואָרען. דער פאָטער האָט זיא אויך ניט געוואָלט צווינגען זיא זאָל הייראטמען געגען איהר ווילען, און אזוי וויא זיא איז נאָך געווען יונג, האָט ער בעשלאָסען צו וואַרטען.

אין דערזעלבער צייט אָבער האָט עפעס פאָסירט אין לעבען פון דער שעהנער דעסדעמאָנא וואָס האָט בעשטימט איהר מערקווירדיגעס שיקזאל פאר א טרויעריגער צוקונפט. דיא שעהנע יונגע לייט פון איהר ווייסער ראַסע, האָבען ביי איהר ניט נושא חן געווען, דאָגעגען אָבער האָט זיא זיך פלוצלונג פערליעבט אין א מור, א שוואַרצען, א נעגער.

דיעזער איז געווען א געוויסער אטהעלא, און אַבוואָהל פון דער שוואַר- צער ראַסע. האָט ער געשפּיעלט א גרויסע ראָלע אין שטאָרט. ער איז געווען א סאָלדאט, א קריגער, א בראַווער און אונערשראָקענער מענש, און דורך זיין העלדישער אויפפיהרונג, האָט ער איינגע מאַל געפיהרט דיא אַרמעע פון ווענעדיג צום זיעג און טריאומף אויפ'ן שלאַכטפעלד געגען דיא טערקען. דאָס האָט געפיהרט אזוי ווייט, אז ער איז געוואָרען דער ערשטער גענעראַל פון דער אַרמעע און געוואונען דיא אַלגעמיינע אכטונג פון גאנצען פאָלק.

בראבאנטיא, איינער פון זיינע פערעהרער, איז געווען שטאַלץ דא-

אטהעללא

אטהעללא.

רויף צו זיין אטהעלא'ס פריינד און ער האָט איהם אָפּט איינגעלאדען צו זיך אין הויז. אונאזוי וויא אטהעלא האָט פיעל גרייזט, פיעלעס געזעהען, פלעגט דער אַלמער סענאטאָר האָבען דאָס גרעסטע פּערגעניגען איהם צו הערען דערצעהלען זיינע אינטערעסאַנטע דייזעגעשיכטען און ערפאהרונגען.

דיא שעהנע דעסדעמאנא איז דערביי געזעסען, צוגעהערט אַלעס און בעוואונדערט דיעזען שווארצען אָבער העלדישען מאַן.

איין מאָל האָט עס פאסירט וואָס ער האָט זיא אַליין געטראַפּען און זיא האָט איהם געבעטען ער זאָל איהר דערצעהלען זיין גאַנצע לעבענסדיגע שיכטע, פון וועלכער זיא האָט געהערט אזוי פיעל דערצעהלען פון אַנדערע. ער האָט איהר צוליעב געטהאָן. און אזוי וויא אטהעלא איז אַמאָל גע- ווען אַן ארמער און עלענדרער אינגעל, זיך זעהר פיעל געפלאַנט און געמאד- מערט, האָט זיין שילדערונג ביי איהר אַרויסגערופען פיעלע טרעהרען.

ווען ער איז געווען צו ענדע, האָט זיא געזאָגט: „הלואי וואָלט איך דאָס אַלעס ניט געהערט, פון דעסטוועגען ווינש איך מיר, אַז נאָט זאָל מיך געווען מאַכען פאַר אזא מאַן וויא דוא ביסט.“

דאָן האָט זיא איהם געדאַנקט און געזאָגט: „אויב דוא האָסט אַ פריינד, וועלכער ליעבט מיך, דאַרפסטו איהם בלויז אויסלערנען וויא צו דערצעהלען זיין לעבענסגעשיכטע און דאָס וואָלט מיך געוואונען.“

אטהעללא דער גענעראַל, האָט געוואוסט, אַז ערשטענס איז ער ניט קיין גאַנץ יונגער מאַן און צווייטענס איז ער שוואַרץ. ער וואָלט קיינמאָל ניט געוואגט צו ערקלעהרען דעסדעמאָנא'ן קיין ליעבע. אָבער הערענדיג איהרע לעצטע ווערטער, האָט ער זיך געמערקט, אַז ער קען האָפען און וואַגען. און געליעבט האָט ער דעסדעמאנא'ן מיט זיין גאַנצעם ברייטעס און גוטעס האַרץ.

ער האָט דאָן אָנגעפאַנגען אויף אַ צערמליכען אופן צו צוריקומען געהענטער צו איהר, ביז ער האָט פאַר איהר אויסגעדריקט זיינע געפיהלע, און דעם סענאטאָר'ס שעהנע טאָכטער, האָט איהם פּערשפּראַכען צו ווערען זיין פרוי.

מען מוז צוגעבען, אַז אטהעללא איז ניט געווען קיין פאַסענדרער שידוך פאַר דעסדעמאנא'ן. טאָקי ער איז געווען אַ גענעראַל, אַ העלד, אָבער ערש- טענס, איז ער ניט געווען רייך גענוג, און צווייטענס איז זיין קאַליר, דאָס הייסט, זיין שוואַרצקייט, געווען געגען איהם.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

בראבאנטיא האָט קיינמאָל נישט בעאַבזיכטיגט צו צווינגען זיין טאָכר טער צו הייראטמהען וועמען ער וויל, אָבער ער האָט קיינמאָל נישט ערוואַרטעט, אַז זיאַ אליין זאָל זיך אויסקלייבען אַ מאַן וואָס איז נישט פאַסענדר פאַר אַן אַדעליגער פאַמיליע פון ווענעדיג. דאָס אלעס האָט דעסדעמאנא נאָנץ גוט געוואוסט און זיאַ האָט נאָר נישט געוואנט צו דערצעהלען איהר פאָטער, אַז זיאַ לייעבט דעם מור, אַטהעללאַן.

אום צו פערמיידען אַן עפענטליכען סקאַנדאַל מיט דעם פאטער, האָט זיאַ געהייראטמיה מיט אַטהעללאַן אין געהיים און געטראַכט דאָס צו האַלטען אַזוי לאַנג כּסוד וויא עס איז נאָר מעגליך. אָבער עס האָט נישט פיעל גע- דויערט און האָט געהיימנים איז ארויס.

דער פאָטער איז געבליעבען וויא געטראַפּען פון אַ דונער ווען ער האָט דאָס געהערט. ער האָט זיך נישט געקענט גלויבען זיינע אייגענע אויערן וואָס מען האָט איהם דערצעהלט, נאָר ווען ער האָט זיך איבערצייגט, אַז דאָס איז אַ פאַקט, האָט ער נישט פיעל געווארט און איז ערשיענען פאַר'ן סער נאָט וואו ער האָט ערהויבען אַ שווערע אַנקלאַגע געגען אַטהעללאַן. ער האָט איהם בעשולדיגט אין פער'כישוף'ן און פערפיהרען זיין טאָכטער, און זיאַ פערנארט מיט איהם חתונה צו האָבען אָהן דער איינשטימונג פון דעם פאטער. פאַר אַזאַ פערברעכען, לויט דיא ווענעזישע געזעמצע, איז געקור מען — טויט.

פונקט דאַמאָלס אָבער האָט פאַסירט אַ וויכטיגע צוטערפונג אין ווענעדיג. מען האָט ערפאָהרען, אַז דיא טערקען האָבען אַרויסגעשיקט אַ גרויסע און מעכטיגע פלאָטע איינצונעהמען דיא אינזעל ציפערן, וואָס האָט בעלאַנט צו ווענעדיג און געבילדעט איינעם פון דיא וויכטיגסטע האַנדעלס צענטערס. יעדער איינער האָט דאַמאָלס אויפגעהויבען זיינע אויגען צו אַטהעללאַן און פון איהם ערוואַרטעט ער זאָל פערטהיידענען דיא ווערטה פוללע אינזעל. ער איז אויך געווען דער איינציגער פאַסענדרער מענש צו אונטערנעהמען דעם קאַמפּף געגען דיא טערקען.

אַטהעללאַ איז אַלזאָ גערופען געוואָרען אין סענאַט פאַר צוויי זאַכען, ערשטענס זיך צו פערטהיידענען געגען בראבאָנטיא'ס שווערע אַנקלאַגע, און צווייטענס מען זאָל איהם בעאויפטראגען צו ראטעווען ציפערן.

בראבאנטיא איז געווען א זעהר געאַכטעטער מענש און אַן אַלטער סענאַטאָר. מען האָט אַלזאָ בעשלאָסען איהם אויסצוהערען. ער איז אָבער געווען אַזוי אויפגערגט און זיך געפיהלט אַזוי בעליידיגט, אַז ער האָט

אטהעללא.

געמאכט א נאנצען הויפען בעשולדיגונגען, דארונטער נארישע, וועהרענד אין אמת'ן, איז דאס אלעס בלויז געווען אן איינפאכע ליעבעס געשיכטע. פון דעסטוועגען האָט מען אויסגעהערט זיין צד, און זאָן האָט מען פאַרנע- רופען אטהעללא'ן צו הערען וואָס ער האָט צו זאָגען.

אטהעללא האָט אין געוועהנליכע ווערטער געשילדערט דיא ריינע וואהרהייט, דערצעהלט וויא ער האָט זיך פערליעבט אין דעסדעמאנא'ן, וויא זיא האָט זיך פערליעבט אין איהם הערענדיג זיינע רייזע געשיכטען, און עס איז בלויז געווען א פּעראייניגונג פון צוויי הערצער.

דער פרינץ, וועלכער איז געזעסען אַלס אויבערדריכטער אין סענאט, האָט דאָן ערקלעהרט, דאָס ער רעכענט, אז אטהעללא'ס האַנדלונג וואָלט גער קענט געווינען אויך זיין אייגענע טאָכטער, אין וואָס עס אַנבעלאַנגט דיא בע- שולדיגונגען פון כישוף, וואָס בראבאנטיא האָט געמאכט, איז עס געווען, לויט זיין מיינונג, געוועהנליכע ליעבעס ערקלעהרונגען אין וועלכע יעדער מאַן איז שולדיג. אין אַלגעמיין, האָט דער פרינץ געזאָגט, זעהט ער דאָ קיין אוי- סערגעוועהנליכע זאָך.

אטהעללא'ס ווערטער זיינען נאכהער בעשמעטיגט געוואָרען אויך פון דעסדעמאנא'ן, וועלכע איז ערשיענען כאַר'ן סענאט. אין הערזעלכער צייט האָט דעסדעמאנא בעמערקט, אז זיא אַנערקענט איהר שולד און פליכט צום פאטער פאַר דער ערציהונג און בילדונג וואָס ער האָט איהר געגעבען, אָבער זיא האָט יעצט העכערע פליכטען און שולדען צו דעם מאַן וואָס זיא ליעבט, און זיא האַנדעלט ניט ערגער וויא איהר מוטער האָט געהאַנדעלט, ווען זיא האָט געליעבט איהר מאַן בעסער וויא איהר פאָטער.

בראבאנטיא האָט געזעהען, אז יעדער איז געגען איהם, און ער האָט בעשלאָסען בעסער איינצושטימען, ווייל ער האָט סאַרווייא-סאי קיין אַנדערע ברירה ניט געהאַט. ער האָט זיך אַלזאָ איבערגעבעמען מיט אטהעל- לא'ן, איהם זאָגענדיג, אין דערזעלבער צייט, אז עס פרעהט איהם וואָס ער האָט בלויז איין טאָכטער, דען, ווען ער וואָלט געהאַט נאָך איינע, וואָלט ער געמוזט ווערען געגען איהר א טיראַן, כדי זיא זאָל ניט טהון דאָסזעלבע וויא דעסדעמאנא.

נאָכדעם וויא אַלעס האָט זיך רעגולירט, האָט אטהעללא זיך דער- מאַהנט אָן זיין הויכער מיליטערישער פפליכט. ער האָט בעשלאָסען באַרד אַכצורייזען נאָך ציפּערן און אָנפאַנגען דיא פּערטוידיגונג געגען דיא טער-

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

סען. דערסדעמאנא האָט איינגעשטימט מיט איהם מיטצופאַהרען און טהיילען אלע געפאָהרען מיט איהם.

אזוי שנעל אָבער וויא אטהעללאַ מיט זיין יונגער און שעחנער פרוי האָבען געלאַנדעט אין ציפערן, איז ערהאלטען געוואָרען דיא נאכריכט, אז אַ גרויסער שטורם האָט צושמעטערט דיא גאַנצע מערקישע פלאַטע, און דער מיט האָט זיך שנעל געענדיגט זיין גאַנצע מיליטערישע טהעטיגקייט.

ווען אטהעללאַ איז לויז געוואָרען פון אַ קריגע מיט דיא מערקען דורך אַ שטורם אויפ'ן ים, האָט אָבער זיין שיקאָל איהם געטריעבען צו אַן אַנדערן קריגע, אַ פיעל געפעהרליכערן, פון וועלכען ער איז מעהר ניט אַרויס דער זיענער וויא ביז צו יענער צייט.

צווישען דעם גענעראַל'ס פריינדע איז געווען איינער וואָס איז געד ווען זיין פערטרויעסטער. ער האָט געהייסען קאָססיא. מיכאַעל קאָססיאָ איז געווען אַ יונגער אָפיציער, געשטאַמט פון פלאָרענטיין, מונטער, פּרעהליד, ליַעז בענסווירדיג און מיט אלע מעלות אום נושאַ חן צו זיין ביי פרויען. ער איז אויך געווען שעהן, גאַלאַנט און מיט זיך פאַרגעשטעלט אלעס אום אַרויסצורופען אייפערזוכט אין אַ מאַן וואָס איז עלטער און ניט אזוי שעהן. אטהעללאַ איז שוין ניט מעהר געווען קיין יונגער מאַן, און זיין שוואַרצקייט האָט איהם געמאַכט ווייט פון שעהן. אָבער אטהעללאַ, וועלכער האָט געהאַט אַן ערעלעס האַרץ, איז געווען ווייט פון אייפערזוכט. נאָך מעהר, ער האָט אַליין אַמאָל געד שיקט קאָססיא'ן צו הערען פאַר איהם מיט דערסדעמאנא'ן און אויסדריקען זיינע ליבעס-געפיהלע צו איהר.

אטהעללאַ איז געווען אַ העלד אויפ'ן שלאַכטפּעלד. אָבער אין דער בעגענוואַרט פון פרויען איז ער געווען הילפלאַז.

צו שיקען אזא יונגע און שעחנעם מאַן וויא קאָססיא צו ערקלערען פאַר איהם ליבע, איז אפילו געווען אַ געוואַנטער שריט. אָבער אטהעללאַ האָט יעדען געגלויבט און זיך ניט געקענט פאַרשטעלען, אז יעמאַנד זאָל איהם בעטריגען: דערסדעמאנא וויעדער האָט געהאלטען קאָססיא'ן בלויז פאַר אַ גוטען הויזפריינד, און אזוי איז ער אויך פערבליעבען נאָך דער חתונה. ער פלעגט אָפט קומען אין זייער הויז, און אזוי וויא אטהעללאַ האָט ניט אויבער געקענט אונטערהאלטען זיין יונגע און שעחנע פרוי, איז ער געווען איינפאַך זעהר צופריעהען וואָס קאָססיא האָט מיט איהר גערעדט און זיא אַמזווירט.

אויס דאַנקבאַרקייט און פריינדשאַפט, האָט אטהעללאַ, אין דער לעצט

אמהעללא.

טער צייט, געמאכט קאסיא'ן פאר א לייטענאנט און אויך פאר זיין אדיוואטאנט, א שטעלע וואָס האָט מיט זיך געטראָגען אי עהרע, אי גרויסע פּערזאָנוואָרט ליכקייט.

דיעזער שריט אָבער האָט שטארק אויפגעוועגט א צווייטען אפיציער, אן עלטערן אין דיענסט, א געוויסען יאגא, וועלכער האָט גערעכענט, אז על-פי יושר איז איהם געקומען דיעזער פּאַסטען. יאגא האָט אָפּטמאָל חוּזק גע-מאכט פון קאסיא'ן, בעהויפטענדיג, אז ער ווייסט אזוי פיעל פון קריעג וויא א מידעל. דאן האָט איהם יאגא אויך געהאַסט, און מיט איהם האָט ער געהאַסט אמהעללא'ן פאר וואָס ער האָט איהם דערהויבען צו אזא שטעלע. און יאגא'ס ברוסט איז געוואָרען פול מיט גיפט, און זיין קאָפּ פול מיט פלענער וויא אזוי זיך נוקם צו זיין אָן אלעמען. ער האָט בעשלאָסען צו בעשטראפען קאסיא'ן, אמהעללא'ן און מיט ווי זאָל אויך ליידען דיא אונט שולדיגע דעסדעמאנא.

שרעקליך איז געווען זיין נקמה!

יאגא איז געווען איינער פון יענע מענשליכע טיוואָלים, וועלכער שטודירט זיין מיט-מענשען, קריכט אריין טיעף אין זיין נשמה, און דאן ווענדעט ער אָן זיין ביטראַסט יענעם צו רואינירען. יאגא האָט אויך געוואוסט, אז אייפערזוכט איז איינע פון דיא געפעהרליכסטע ליידענשאַפטען, און ווען זיא קריכט אריין אין א מענשען, דאן פּערגיפטעט זיא זיין גאנצען קערפּער און זעלע.

זיין פלאַן איז אַלזאָ געווען צו מאַכען אמהעללא'ן אייפערזוכטיג איבער קאסיא'ן, און אזוי שנעל וויא ער וועט דערגרייכען דיעזען ציעל, דאן וועט ער שוין קענען טהון וואָס ער וויל און דורכפיהרען זיין נקמה. דיא אַנקונפט פון דעם גענעראַל מיט זיין פרוי און דיא נאכריכט, אז דיא טערקישע פּלאַטע איז אונטערגענאנגען, האָט ארויסגערופען א פרעה ליכען יום-טוב ביי דיא איינוואָהנער פון ציפּערן. מען האָט געגעסען, געטרוני-קען און געהוליעט. וויין האָט געפלאָסען פון אַלע זיימען און יעדער האָט געטרונקען צו דער געזונדהייט פון אמהעללא'ן מיט זיין פרוי. קאסיא'ן איז געווען בעאויפטראגט אכטונג צו געבען, אז ער זאָל ניט דערלאָזען דיא סאָלדאַטען זאָלען צו פיעל טרינקען, כדי זיי זאָלען ניט פּעראורזאכען קיין סקאנדאלען.

אין א נאכט האָט יאגא אָנגעפאנגען זיין טיוואָלישע אַרבייט. ער האָט בעזוכט קאסיא'ן, און אונטער דעם מאַנטעל פון פריינדשאַפט צו

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אטמהעללא'ן און פריינדשאפט צו קאססיאָ'ן האָט ער איינגעלאדען יעדען צו טרינקען. קאססיאָ האָט אַ לאנגע צייט געקעמפּט געגען דיעזער איבער-רעדונג, אָבער אזוי וויא ער איז געווען אַ גוטער און וואוילער לעבע-יונג, איז ער ענדליך געפאלען צו יאגא'ס איבעררעדונג. ער האָט זיך אָנגע-שיכור'ט, און אין זיין בעזויפענהייט, האָט ער געלויבט און געריהמט דיא שעהנע דעסדאמאנא, געשריען, געזונגען, ביז ער האָט זיך אין גאנ-צען פערלירען. דאן האָט ער זיך צוקריעגט מיט זיינע געסט, אויך אויף יאגא'ס אנרייצונג, און עס איז געקומען צו אַ שלאכט. קאססיאָ האָט אַרויסגעצויגען זיין שווערט און פּערוואונדעט אַ גוט-בעקאנטען און געאכ-טעמען אָפיציער מאנטאנא.

דיא אויפּרענונג און האָס געשלעג האָבען געוואקסען. ווען יאגא האָט געזעהען, אַז דער סקאנדאל איז שוין גענוג גרויס, האָט ער אליין געהאַל-פען פּערבריימען דיא נאכריכט דאריבער און געפיהרט דערצו מען זאָל קלינד גען מיט דעם אלארם-גלאק, וועלכער איז געשטעלט געוואָרען אָנצוצויגען אַ רעוואָלוציאָנס אויסברוך, אָבער קיין מהומה פון שיכורים. דיעזער אלארם האָט אויפגעוועקט אטמהעללאָ'ן, וועלכער האָט זיך שנעל אָנגעקליידעט, אַרונטערגעלאָפען און געפרעגט קאססיאָ'ן וואָס עס האָט פאסירט.

קאססיאָ האָט זיך באלד דערמונטעהט, בעגריפען וואָס ער האָט אויפגעמהאָן, און פאר שאַנדע האָט ער ניט געקענט ענטפערן. יאגאָ וויערער, זיך מאַכענדיג, אַז ער וויל ניט רעדען קיין שלעכטס אויף קאססיאָ'ן, און זיך לאָזען צווינגען פון אטמהעללאָ'ן עפעס צו זאָגען, האָט דערצעהלט אלעס וואָס עס האָט פאסירט, אויסלאָזענדיג אָבער זיין אייגענעם אנטהויל; און אזוי וויא קאססיאָ האָט אין זיין בעטרונקענהייט ניט געדענקט גענוי וואָס עס איז געשעהען, האָט ער שטילשווייגענד איינ-געשטימט צו אלעס וואָס יאגא האָט מיטגעטהיילט. אטמהעללאָ האָט ליעב געהאַט דיסציפלין און אָרדנונג. דערענדיג דאָס אלעס, האָט ער אַראָבגעזעצט קאססיאָ'ן פון זיין פּעראַטוואָרטליכעס אַכט.

דאָס איז געווען יאגא'ס ערשטע געלונגענע ארבייט. אָבער ער האָט זיך דערביי ניט אָבעגשטעלט און איז געגאנגען ווייטער. ווען קאססיאָ האָט זיך אויסגעניכטערט, האָט ער געפונען יאגאָ'ן פאַר זיין איינציגען פריינד פאַר וועלכען ער האָט אויסדערצעהלט זיין האַרץ

אטהעללא.

און זיך אליין אָנגערופען ווילדער און אומגעלומפערטער, ווען ער האָט זיך געקענט לאָזען אזוי פּערפיהרען פון וויין.

„וואָס זאָל איך טהון?“ האָט ער געפרעגט. „איך בין פּערלוריען. ווען איך זאָל מיך נאָך אַ מאָל ווענדען צו אטטהעללאָ'ן און פּערלאנגען צוריק מיין שטעלע, וועט ער מענען מיט רעכט זאָגען, אז אויף קיין שיכור קען מען זיך ניט פּערלאָזען.“

יאנג אַ וויעדער האָט איהם אויסגערעדט, ערקלערט, אז עס איז נאָר ניט, אז אטטהעללאָ וועט בעסער ווערען און אלעס וועט זיין וויא עס איז אַ מאָל געווען. נאָר ווען קאססיאָ רעכענט ווירקליך, אז אטטהעללאָ וועט איהם נאָר ניט פּערצייהען, דאן ראטהעט ער איהם זיך צו ווענדען צו זיין ליבע פריינדין, דעסרעמאנאָ, און זיא וועט געוויס אלעס שנעל רעכט מאַכען.

וואָס יאנג האָט געזאָגט, האָט אויסגעזעהען גאנץ ריכטיג, אָבער דאָס אונגליק איז געווען, וואָס ער האָט געהאַט איינע פון זיינע טייוולישע פּלענער דערביי.

עס האָט ניט פּיעל געדויערט און קאססיאָ האָט זיך געווענדעט צו דעסרעמאנאָ'ן, בעטענדיג זיא, אז זיא זאָל זיך פאר איהם אינמערערסירען ביי אטטהעללאָ'ן. דעסרעמאנאָ איז געווען זעהר געדריהט דערפון און פּערשפּראַכען ניט צו רוהען ביז זיא וועט קאססיאָ'ן צוריקגעבען זיין אלטע שטעלע.

אום ניט פּיעל צו ווארטען, האָט זיא גלייך אויפגעזוכט אטטהעללאָ'ן, איהם אָנגעהויבען צו בעמען, און ער האָט איהר ניט געקענט זאָגען „ניין“. פון דעסמוועגען האָט ער פּראָבירט צו בעמען זיא זאָל נאָך אָכווארטען אַ שטיקעל צייט, ווייל אזא פּערברעכען טאָר מען ניט לאָזען גאנץ אונבער שטראפּט, אָבער זיא האָט איהם העכסטענס געגעבען נאָך איין מעת-לעת צייט.

ווען אטטהעללאָ האָט נאָך אַליץ ניט געקענט נאָכגעבען, האָט זיא גע-זאָגט בעליידיגט :

„וואָס, מיין הערר! דאַרף איך אזוי פּיעל בעמען פאר מיכאַעל קאססיאָ, דערזעלבער קאססיאָ וואָס איז געקומען פאר דיר צו מיר ערקלערען ליבע, און אָפט מאָל, ווען איך האָב פון דיר חוזק געמאַכט, האָט ער דיר פּערטהיידדיגט! דאָס וואָס איך האָב פון דיר פּערלאנגט, רעכען איך בלויז פאר אַ קלייניגקייט. און ווען איך וועל וועלען מעהר

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אויספרובירען דיין ליעבע, דאן וועל איך פערלאנגען א פיעל גרעסערע זאך.
אטהעללא האָט ווייטער ניט געקענט קעמפפּען געגען איהר, און אלעס
וואָס ער האָט פּערלאנגט איז געווען, אז זיא זאָל איהם נאָר געבען אַ ביסעל
צייט, און דאן וועט ער קאססיאָן צוריקגעבען זיין אלטע שמעלע.

עס האָט פּאסירט, אָדער יאנאָ האָט עס אזוי געפיהרט,
דאָס אטהעללא און יאנאָ זאָלען אריין אין דעסדעמאנא'ס
צימער פונקט דאמאלס ווען קאססיא איז דאָרט געווען צו בעמען פאר זיך,
און ארויסגעהענדיג דורך דער צווייטער טהיר, האָט ער עפעס געזאָגט דעם
דעמאנא'ן.

„מיר געפעלט דאָס ניט,“ האָט יאנאָ געמורמעלט וויא צו זיך אליין,
אָבער אטהעללא האָט דאָס ניט בעמערקט. שפעטער אָבער האָט ער געדענקט.
ווען דעסדעמאנא איז אוועק, האָט יאנא, בלויז אזוי אויס נייגועדיגקייט, גע-
פרעגט אטהעללא'ן אויב דאמאלס ווען ער אטהעללא, האָט זיך געשריב'ענט
צו דעסדעמאנא'ן, האָט קאססיא אויך דערפון געוואוסט.

אטהעללא האָט געענטפערט, אז ניט נאָר האָט קאססיא דערפון גע-
וואוסט, זאָנדרן ער איז אויך מעהרערע מאָל געווען דער ליעבעס-שליח צווי-
שען איהם און דעסדעמאנא.

און דער טייוועל יאנאָ האָט אימער פּערשטאנען צו מאכען אזא
גנבה/שע מינע, אז ער זאָל ארויסרופען טויענדרער פּערדעכטיגע געדאנקען
אין דעם אונשולדיגען און עהרליכען אטהעללא. ווען יאנאָ האָט געהערט אט
העללא'ס לעצטע ערקלערונג, האָט ער אויפגעהויבען דיא אויגען, פּערקנייטשט
דעם שטערן, געעפענט דאָס מויל, און געזאָגט, „אָה, איצט פּערשטעה איך.“

דאָס האָט שוין ערוועקט יאנא'ס ווערטער וואָס ער האָט געזאָגט,
ווען ער איז אריינגעקומען און געזעהען דעסדעמאנא'ן מיט קאססיא'ן צוזא-
מען. אטהעללא האָט אָנגעהויבען צו דענקען, אז דאָ מוז עפעס זיין, אז
יאנא'ס ווערטער האָבען עפעס אַ צוזאמענהאנג. דאָס אונגליק איז נאָך געווען
גרעסער, וואָס יאנא האָט אימער געשפּיעלט דיא ראָלע פון אַן עהרענמאן
און אטהעללא האָט איהם זוירקליך געהעבענט פאר אַזעלכען.

דער אָרעמער אטהעללא האָט ניט געקענט אונטערשיידען פון אַ כיט
דאָסט ביז אַן עהרליכקייט. יאנא'ס בעמערקונגען האָבען איהם אונטערגעצונ-
דען, ארויסגערופען פינסטערע רעיונות אין זיין מוח און ער האָט איהם אָנגע-
הויבען צו בעמען, ער זאָל איהם זאָגען וואָס ער מיינט, וואָס ער דענקט, וואָס
ער רעכענט.

אטהעללא.

יאנאָ האָט זיך געלאָזט בעמען, און דאָן האָט ער אָנגעהויבען צו זאָגען, אז עס וואָלט פֿיעל גלייכער געווען פאר אטהעללא'ן ער זאָל ניט וויסען וואָס ער דענקט, ווייל דאָס קען צושטערען זיין רוה און זיין גליק. אָבער אנשטאָט דאָס זאָל בערוהיגען אטהעללא'ן, האָט ער נאָך מעהה געברענט מיט פערלאַנגען צו וויסען אלעס.

יאנאָ האָט איהם אָכגעהאלטען אַ פאַרמראַג איבער אייפערזוכט, אז דאָס איז אַ שלעכטע מדה אין אַ מענשען און יעדער בעל-שכל דאַרף זיך דער-פון צוריק האַלטען, אויסהיטען און פערמיידען אזעלכע געדאַנקען.

„איך ווייס, איך ווייס,“ האָט אטהעללא געשנעפערט, „אז מיין פרוי איז שעהן, אז זיאַ ליעבט געזעלשאַפט, אז זיאַ ליעבט זיך צו אַמוזירען; זיאַ זינגט, שפיעלט און קען גוט מאַנצען; אָבער דאָרט וואו צניעות געפינט זיך, איז דאָס אלעס אַ טוגענד, אַ מעלה. יא, יא, איך מוז פריהער האָבען בעווייזע איידער איך ווארף אויף איהר אַ חשד פון אונאַרענטליכקייט.“

יאנאָ האָט זיך געמאַכט, אז איהם פרייט עס זעהר וואָס אטהעללאַ לאָזט זיך ניט אזוי גרינג פערפיהרען, וואָס ער גלויבט ניט אזוי שנעל אָן אלעס און ער האָט געבעמען אטהעללאַ'ן ער זאָל אויך אזוי בלייבען, ניט אורטהיילען ביז ער וועט האָבען אונבעשטרייטבארע בעווייזע.

אין דערזעלבער צייט אָבער, האָט יאנאָ איהם דערזעהלט פון זיינע וערפאהרונגען, אז ער קען גאנץ גוט דיא איטאליענישע דאַמען, אז ער ווייסט זייער נאַטור, און דאָס דיא פרויען פון ווענעדיג טהון פיעלע זאַכען וואָס זיי פערבאָרגען פאר זייערע מענער. דאָן, אלס אַ זייטיגע בעמערקונג, האָט ער געזאָגט, אז דעסדעמאנא האָט שוין איינמאָל ארויסגעווייעזען, דאָס זיאַ קען שפיעלען אַ דאַפעל ראַלע, און דאָס איז געווען טאַקי מיט אטהעללאַ'ן אליין, ווען זיאַ האָט אָכגענאַרט איהר פאַמער, דאָס דער אַלטער האָט געמיינט, אז דאָס איז געווען אַ כישוף.

דער לעצטער אַרגומענט האָט דורכגעשאַסען אטהעללאַ'ן וויא מיט פערגיפטעטע פֿיילען. אַ פרוי וואָס קען אָבנאַרען איהר פאַמער, קען אויך אָב-נאַרען איהר מאַן. אטהעללאַ איז געווען זעהר געריהרט און אויפגערעגט.

דער פוקס יאנאָ האָט איהם געבעמען אום ענטשולדיגונג ווארום ער האָט אין איהם ארויסגערופען אזעלכע טרויעריגע געדאַנקען. אָבער אטהעללאַ האָט איהם געבעמען ער זאָל ווייטער דערזעהלען, אלעס מיטטהיילען וואָס ער ווייסט.

יאנאָ, מיט פיעלע ענטשולדיגונגען גלייך וויא עס איז איהם זעהר

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

שווער עפעס צו זאָגען געגען זיין פריינד קאססיאָ, האָט ער אָבער דאָך דער-
צעהלט, אז קיין יונגער און לעבהאפטער מאַן דרעהט זיך נישט אזוי פיעל ארום
א פרויענצימער וויא קאססיאָ האָט געטהאָן, אָהן אַן אַכזיכט. דאָן איז ער
וויעדער איבערגעגאנגען צו הערען וועגען דעסדעמאנא'ן און דערמאָהנט אַמ-
העללאָ'ן, אז זיא איז פון דער נאטור אן איינגעשפארטע, הארטנעקיגע, מיט
מערקווירדיגע נייגונגען; אז זיא האָט צוריקגעוויצען שידוכים פון איהר
אייגענער ראַסע און געהייראט איהם, אמהעללאָ'ן, א מור, א שוואַרצע, אין
דאָס אלעס, נאָך אַלעמען, איז בלויז געווען אַ קאפּריז אויף אַ מאָמענט. דער
קאפּריז איז פאָראַיבער, זיא האָט תּרמה געהאַט און איינגעזעהען, אז עס איז
א גרויסער אונטערשייד צווישען איינעם פון דער ווייסער ראַסע ביז צו
איינעם פון דער שוואַרצער.

יאנא האָט געשלאָסען זיין ארגומענט דערמיט וואָס ער האָט גע-
ראַטהען אמהעללאָ'ן ער זאָל נאָך אזוי גיך נישט פּערצייגען קאססיאָ'ן און
דערווייל שטודירען מיט וואָס פאר אן אייפער און וואונש דעסדעמאנא בעט
פאר איהם.

אַט אזוי האָט דיעזער גיפטיגער אינטריגאַנט געלעגט זיינע פלענער
און נעמץ אום אריינצוכאָפען אין זיי אונשולדיגע און בראַווע מענשען, וועל-
כע וואָלטען קיינעם קיין שלעכטס נישט געמז

דיא אונטערעדונג האָט זיך געענדיגט דערמיט וואָס יאגא האָט גע-
בעטען אמהעללאָ'ן ער זאָל נישט פּערנעסען איין זאך, אז יעדער מענש איז
אונשולדיג ביז עס ווערען נישט געבראַכט קיין אונבעשטרייטבארע בעווייזע
דאָגענען. אמהעללאָ האָט איהם פּערשפּראַכען צו זיין געדולדיג. אָבער פון
יענעם מאָמענט אָן, האָט דער אַרעמער אמהעללאָ שוין מעהר נישט געוואוסט
פון א צופריעדענעם מאָמענט אין זיין לעבען.

אמהעללאָ האָט פּערשפּראַכען צו זיין געדולדיג, אָבער דאָס זיינען
נאָר ווערטער. דער אייפּערזיכטיגער מאַן קען נישט זיין געדולדיג. ער איז פּער-
גיפּטעט און הער גיפּט ברענט זיין האַרץ, זיין ברוסט, זיין גאַנצע נשמה. ער
האָט פּערלויירען דיא געדולד צו אַלעמען. זיין בעשעפּטיגונג אלס קאָמאנדאַנט,
אַלס גענעראַל, איז איהם נמאס געוואָרען. ער האָט שוין מעהר נישט געפונען
קיין טרייסט און פרייה אין מיליטערישע איבונגען, זיין האַרץ, וואָס האָט
אימער ערוואַכט מיט פרייד ווען ער האָט געזעהען דיא רייהען פון זיינע סאָל-
דאַמען, דיא פּאָהנען און דעם קריענס-מאַרש; זיין האַרץ וואָס האָט געטאַנצט

אטהעללא.

ביי דעם קלאנג פון דער פויק, ביי דעם סיגנאל פון טראַמפּויט, דאָס אלעס איז פּערוואַנדעלט געוואָרען אין שמערץ און וועהטאָג.

מאָנכע מאָל, גלייך וויא ער וואָלט זיך וועלען טרייסטען, האָט ער ביי זיך בעשלאָסען, אז זיין פרוי איז עהרליך און געטריי; באַלד אָבער איז געקומען אַ רייע פינסטערע געדאַנקען און אלעס האָט זיך געענדערט. אַמאָל האָט ער געדענקט, אז יאָגא איז אַן עהרליכער מאַן, און דאָן וויעדער, אז ער איז אַ שווינדלער, אַן אינטריגאַנט. נאָך דעם פּלעגט ער זיך ווינשען, אז הלוואי וואָלט ער פון קיין זאך ניט ערפּאַהרען, און ער וואָלט געווען גליקליך אין זיין אַנוויסענהייט.

שמערץ, אויפּרעגונג און פּערצווייפלונג האָבען פון דעם צאַרטען אטהעללאָ געמאַכט אַ ווילדע חיה. איינמאָל האָט ער אָנגעכאַפט יאָגא'ן ביים גאַרעל און פּערלאַנגט באַלד, זאָפּאַרט בעווייזע איבער זיין פרוי'ס אונערהר ליכקייט, זאָנסט דריקט ער ארויס זיין לעבען פאַר זיינע שקרים.

יאָגא האָט דאָן געשפּיעלט דיא ראלע פון דער עהרליכער בעסטיע, זיך מאַכענדיג, אז ער געפינט זיך בעליידיגט ווען אטהעללאָ קען האָבען זאָגאר דעם מינדעסטען פּערדאַכט איבער זיינע אַבזיכטען. ער האָט נאָך אימער זיך געמאַכט, אז ער וויל ניט אַרויסזאָגען אַלעס וואָס ער ווייסט, נאָר, ווען אטהעללאָ האָט קיין געדולד ניט, האָט ער ניט קיין אַנדערע ברירה און מוז אַרויס מיט שפּראַך.

„האָסטו אַמאָל געזעהען אַ טאַשענטוך,“ האָט יאָגא געפּרעגט, „אַ טאַשענטוך בעשפּרענקעלט מיט יאָנדעס בלימלעך ביי דעסראַמאַנאָן?“

„דאָסזעלבע טאַשענטוך,“ האָט יאָגא געזאָגט, „האָב איך היינט געזעהען ביי קאַסיאָ'ן זיך אַבזווישענדיג זיין פנים דערמיט.“

„אויב עס איז אזוי וויא דוא זאָנסט,“ האָט אטהעללאָ אויסגעשריען, „דאָן וועל איך ניט רוהען ביז אַ ברייטער קבר פון נקמה וועט זיי איינשלינגען. יעצט וויל איך זעהען אויב דוא ביסט מיר געטריי. איך בעאויפטראַג דיך, אז ביז אין דריי טעג, זאָל קאַסיאָ הינגעריכטעט ווערען. און וואָס עס אַנבער לאַנגט דעם שעהנעם טייַוועל (דעסדעמאַנא), וועל איך מוזען נאָכרענקען איבער אַ שנעלען טייט פאַר איהר.“

עס איז מערקווירדיג, דאָס פאַר דעם אייפּערזיכטיגען איז גענוג אַ שטרוי אום דערפון אויפצובויען אַ גאַנצען מאָנומענט פון פּערדאַכט און שולד. שטעלט זיך פאַר, אַ טאַשענטוך וואָס זיין ווייב האָט געהאַט, האָט מען געזעהען ביי קאַסיאָ'ן, אַלזא, וואָס בעווייזט דאָס? ערשמענס קענען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

זיין א סך אזעלכע טאשענטיכער, צווייטענס קען מען אזא טאשענטיכער פער-
לירען און נאך אנדערע ערקלערונגען, אָבער דער אייפערזיכטיגער אטהעללאָך
האָט ווייטער ניט געקלערט. דאָס איז שוין גענוג געווען צו פּעראַרטהיילען
צוויי מענשען צום טויט.

דער אמת איז געווען, אז דעסדעמאנא האָט קיינמאָל ניט געגעבען
קאססיאָ'ן דאָס טאשענטיכער אַלס פרעזענט, און זיא וואָלט אויך קיינמאָל ניט
בעגאַנגען אזא נאַררישקייט אוועקצוגעבען איהר מאַן'ס מתנות א פרעמדען.
אי דעסדעמאנא, אי קאססיאָ זיינען געווען גאַנץ אונשולדיג אין אירגענדי-
אן אורזאכע געגען אטהעללאָך'ן. דאָס אלעס איז בלויז געווען דער דעוולטאַט
פון יאגאָ'ס טיילווישישע פלענער. יאגאָ האָט געהאַט א פרוי, א גוטע און אונ-
שולדיגע פרוי. ער האָט זיא איינפאַך געצוואונגען אוועקצונגב'ענען דאָס
טאשענטיכער ביי דעסדעמאנא'ן. ער האָט דאָן דאָס טאשענטיכער אוועקגעלעגט
אויפ'ן וועג וואו קאססיאָ האָט בעדאַרפט פאַרבייגעהען. קאססיאָ האָט דאָס
טאשענטיכער געזעהען און עס ווירקליך אויפגעהויבען.

ווען אטהעללאָך האָט באַלד נאָכהער בעגעגענט זיין פרוי, האָט ער זיך
געמאַכט, אז ער האָט קאָפּדזוועהמאָג. ער האָט זיא געבעטען איהם ליינען דאָס
טאשענטיכער אום ער זאָל עס צולעגען צו זיינע שליפּען.

דעסדעמאנא האָט גלייך ארויסגעצויגען א טאשענטיכער.

„ניין, ניט דאָס,“ האָט אטהעללאָך געזאָגט, „גיב מיר דאָס טאשענטיכער

וואָס איך האָב דיר געגעבען.“

דעסדעמאנא האָט דאָס טאשענטיכער ניט געהאַט, ווייל יאגאָ'ס פרוי

האָט עס אוועקגעגעב'עט.

„דאָס איז זעהר ניט גוט,“ האָט אטהעללאָך געזאָגט זיך צוויינגענדיג

צוריק צו האַלטען זיין צאָרן. „דאָס טאשענטיכער האָט מיין מוטער געקריגען
פון אַן ועגיפטישער פרוי; זיא איז געווען א מכשפה און געקענט לעזען דיא
געדאַנקען פון מענשען; זיא האָט געזאָגט מיין מוטער, דאָס וועהרענד זיא
וועט האָבען דאָס טאשענטיכער, וועט זיא זיין ליעבענסווירדיג און מיין פאַטער
וועט זיא אימער ליעב האָבען. קוים אָבער וועט זיא עס פערלייערען אָרער
אוועקגעבען, וועט מיין פאַטער שוין ניט זיין דערזעלבער מענש, און פונקט
וויא ער האָט זיא אַמאָל געליעבט, אזוי וועט ער זיא האַטען. אויף איהר
שטערבע בעט האָט זיא מיר דאָס געגעבען, און מיר אָנגעזאָגט, דאָס ווען
איך וועל אַמאָל הייראַטמהען, זאָל איך עס געבען מיין ווייב. אזוי האָב איך
געטראָגן, גיב אַכטונג. היט עס וויא אַן אויג אין קאַפּ.“

אטהעללא.

„איז דאָס מעגליך!“ האָט דיא דערשראָקענע דעסדעמאנא אויסגע-
רופען.

„יא, יא, עס איז מעגליך, אזוי איז עס,“ האָט ער געענטפערט. „עס
איז אַ צויבערטאשענטוך. אַ סיבילע (פּריסטערין) וואָס האָט געלעבט מיט
צוויי טויזענד יאָהר צוריק, האָט, אין אן אנפאל פון פּראָפּעטישער אויפּרענונג
דאָס אויסגעארבייט; דיא זיידען־ווערעם וואָס האָבען געליעפערט דיא זייד,
זיינען געווען געהייליגט; מען האָט עס געפּאַרבט אין דער אויפּלעזונג פון
אַ מומיע'ס (באַלזאַמירטע קערפּער) האַרץ פון אַ מיידעל“ . . .

ווען דעסדעמאנא האָט דאָס אלעס געהערט, האָט זיא אויפּגעצייטערט
פאַר שרעק, ווייל זיא האָט געוואוסט, אז זיא האָט דאָס טאשענטוך פּערלוי-
רען, און, מיט דעם, אויף איהר מאַן'ס ליבע.

אטהעללאָ האָט מעהר זיין געמאַכטע רעהיגקייט ניט געקענט אָנהאַל-
טען און ער האָט אָנגעהויבען צו פּערלאנגען דאָס טאשענטוך. זיא האָט
אָנגעהויבען איהם צו פּערנעהמען מיט אנדרע רייד און דאן האָט זיא גע-
זאָגט, אז זיא זעהט איין, דאָס ער טהוט דאָס אלעס אַזויבטליך כדי זיא זאָל
ווייטער ניט בעמען פאַר קאַססיאָן. אין דערזעלבער צייט, האָט זיא געלויבט
און געהימט קאַססיאָן, ביז אטהעללאָ, אין ווילדער אויפּרענונג, איז ארויס-
געלאָפּען פון הויז וויא אַ ווילדער.

ערשט דאַמאלס האָט דעסדעמאנא, צום ערשטען מאל זיך געמערקט,
אז אטהעללאָ איז אויפּערזיכטיג.

זיא האָט אָנגעהויבען נאָכצוקלערען און נאָכצופאַרשען צו געפינען
אן אורזאכע וואָס עס האָט געקענט ארויסרופען זיין אויפּערזוכט, אָבער
זיא האָט ניט געקענט וענטדעקען קיין איינציגע, אין דערזעלבער צייט האָט
זיא אָנגעהויבען זיך אליין צו מאַכען פאַרווירפּע ווארום זיא בעשולדיגט
איהר מאַן, איהר ערעלען אטהעללאָ, אין אזא מיאוס'ן חסרון.

אָבער ווארום איז ער דאָך אזוי אויפּגערעגט? דארויף האָט זיך דעס-
דעמאנא אליין געענטפערט. ער האָט וואהרשיינליך ערהאַלטען טרויעריגע
נאַכריכטען פון ווענעדיג, אָדער אירגענד אן אנדרע רעניערונגס זאָרג האָט
איהם געפיהרט צו דעם אונגעווענהליכען צושטאַנד. דאן האָט זיא בעמערקט:
„מענער זיינען, נאָך אלעמען, ניט קיין געמער, און דערפאַר דאַרפען
מיר פרויען, ניט ערווארטען צו זעהען אימער דיעזעלבע ליבענסווירדיגקייט
פון זיי נאָך דער חתונה וויא אין טאָג פון דער חופּה.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

מיט איינעם וואָרט, זיאַ האָט אלעס מעגליכע אָנגעווענדעט צו פּער-
טרייבען אירגענד וועלכען שלעכטען געדאַנק איבער איהר מאַן.

צום צווייטען מאָל, ווען אַטהעללאָ און דעסדעמאַנאַ האָבען זיך בע-
געגענט, האָט ער זיאַ שוין דייטליכער בעשולדיגט אין אונאַרענטליכקייט,
איהר פּאַרגעוואָרפען, אַז זיאַ לייעבט אַן אַנדערן מאַן, אָבער ער האָט זיין נאָ-
מען ניט אָנגערופען.

עס האָט גענומען אַטהעללאָ'ן פּיעל מיה און אַנשטרענגונג ארויס-
צוברענגען אַזעלכע ווערטער פון זיין מויל. דערפאַר, ווען ער איז פאַרטיג
געוואָרען, האָט דיעזער מעכטיגער מאַן אויסגעבראַכען אין אַ געוויין, פּונקט
וויא ער וואָלט געווען אַ קינד.

דעסדעמאַנאַ האָט זיך צו איהם דערנעהנטערט און איהם געפּרעגט
וואָרום ער וויינט.

אַטהעללאָ האָט איהר געענטפּערט, אַז ער וואָלט געקענט ערטראַגען
אַלעס אין דער וועלט, יעדעס אונגליק, אָרעמקייט, קראַנקהייט און זאָגאר
ערנידערונג, אָבער איהר אונאַרענטליכקייט אליין איבערשטייגט אלעס
און דאָס האָט צובראַכען זיין האַרץ.

דיא אונשולדיגע דעסדעמאַנאַ, ציטערענדיג, האָט געמורמעלט :
„איך וויל האָפען, אַז מיינ הער רעכענט מיך פאַר אַן עהרליכע פּרוי.“
„אך דיא בלום,“ האָט ער געענטפּערט, „וואָס ביסט געווען אזוי
ליעבליך שעהן און געשמעקט אזוי זיס, אַז דואַ האָסט פּערטומעלט אפילו
דיא חושים — אַך, בעסער וואָלסטו גאָר ניט געבוירען געוואָרען!“
„אך, וואָס פאַר אַן אונוויכענדע זינד האָב איך בעגאַנגען?“

דיא אייפּערזוכט פּערבלענדעט דיא אויגען און פּערניכטעט דעם
געדאַנק. אַטהעללאָ האָט פון קיין זאך ניט געוואָלט הערען. ווען ער איז אוועק,
האָט זיאַ וויעדער אַמאָל אָנגעהויבען צו קלערען און פאַרשען וואָס פאַר אַ
זינד זיאַ האָט בעגאַנגען. דיא אונגליקליכע דעסדעמאַנאַ האָט זיך קיין ער-
קלערונג געקענט געבען. דאָן איז געקומען אויף איהר אַ מאַטקייט און מיעד-
קייט, און זיאַ האָט געהייסען איהר דיענערין פאַר איהר אויסבעמען און
דאָרט אויפּשפּרייטען דיא חתונה דעקען.

ווען דעסדעמאַנאַ האָט זיך געלעגט, האָט זיאַ גערעכענט, אַז אַטהע-
לאָ וועט באלד נאָכקומען. זיאַ האָט געוואָלט וואַרטען אויף איהם, אָבער
איהר מיעדקייט האָט געוויקלט וואָס זיאַ איז איינגעשלאָפען.

ווען אַטהעללאָ איז אריין אין שלאָפּצימער, איז ער שוין געקומען

אטהעלאָא.

פארטיג מיט דעם אָבגעמאַכטען געדאַנק צו מאַכען אַ סוף פון דעסדעמאנא'ס אונשולדיגעס לעבען. אָבער ווען ער האָט זיך געזעהען שלאָפען, האָט ער געזעגערט, ער האָט גערעכענט זיך צו דערשמעכען, אָבער דאָס האָט ער נישט געקענט. ער האָט געוואָלט נישט פּערניכטען איהר בלוט. ער האָט ביי זיך נישט געקענט פּוּעל'ן צו פּערפלעקען איהר שעהנעם לייב וואָס איז געווען ווייסער וויא אַלאַבאַסטער.

דאָן איז געקומען דער פינסטערער און שוואַרצער טיטוועל, אייפּער זוכט, און איהם איינגעראַמט, אַז שטאַרבען מוז זיך, זאָל זיין אָהן בלוט-פּערניכונג, אבי זיך זאָל נישט לעבען. ניין, זיך טאָר נישט לעבען, דען זיך וועט נאָך בעטריגען אַנדערע מענער אויך.

ציטערענר פון קאַפּ ביז פּיס פאַר אויפּרעגונג, האָט נאָך אטהעלאָאָ זיך צוגעבויגען צו איהר אום איהר צו נעבען דעם לעצטען קוש פאַר'ן טויט. ער האָט זיך געקוישט, נאָר דער קוש איז געווען אזוי זיס, דאָס ער האָט דאָס געמוזט ווידערהאַלען. דערביי האָט ער זיך צוויינט, נאָר זיינע טרערען זיינען נישט געווען קיין טרערען פאַר גוטעס, זאָנדרען פאַר אַ שלעכטער און שרעקליכער אַבזיכט.

פון איהר מאַן'ס קושען האָט דעסדעמאנא ערוואַכט. קוקענדיג צו אטהעלאָאָ'ן מיט אַ שמייכל אויף איהרע ליפּען, האָט זיך פּלוצלונג בעמערקט וויא ער קריצט מיט דיא צייהן און זיינע אויגען בליטצען מיט אַן אנהייב-ליכעס פייער. דער שמייכל פון איהרע ליפּען איז באַלד פּערשוואַנדען, ווייל זיך האָט געוואוסט, אַז ווען אטהעלאָאָ איז אין אַזאַ צושטאַנד, איז ער דער געפּעהרליכסטער מענש.

דאָן האָט ער אויסגעברומט, אַז זיך זאָל זיך פאַרבּעריימען צום טויט, זאָגען איהרע לעצטע געבעטע, ווייל ער וויל נישט טויטען צוזאַמען מיט איהר קערפּער אויף איהר נשמה.

דיא אונגליקליכע און אונשולדיגע דעסדעמאנא, ליגענדיג אין בעט, האָט זיך געבעטען, ער זאָל אויף איהר רחמנות האָבען און איהר וועניגסטענס זאָגען אין וואָס פאַר אַ זינד ער בעשולדיגט זיך.

דאָן האָט ער אָנגערופּען קאַסיאָ'ס נאָמען און דערמאָהנט דאָס טאַשענטוּד, בעהויפטענדיג, אַז זיך האָט עס איהם אוועקגעגעבען.

דעסדעמאנא האָט געפאַסט מוטה און געוואָלט איהם בעווייזען, אַז ער האָט אַן אומזיסטיגען פּערדאַכט, אַז זיך איז אונשולדיג — אָבער אַט' העלאָאָ האָט מעהר פון קיין זאך נישט געוואָלט וויסען, נאָר נישט געוואָלט הערען,

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

און זיא שנעל צודעקענדיג מיט דעם בעטגעוואנט, האָט ער זיא דערשטיקט. אזוי גיך וויא דיעזער גרויזאמער מאָרד איז געווען פאַראיבער, האָט מען אריינגעבראַכט קאסיאָ'ן אין הויז, פערוואונדעט און בלוטענדיג. יאנא האָט איינעם אָנגעשטעלט צו ערמאָרדען קאסיאָ'ן. אָבער דעם געדונגענעם מערדער איז בלויז געלונגען צו פערוואונדען זיין קרבן. דאָן האָט יאנא אליין ערמאָרדעט זיין געדונגענעם מערדער, כדי ער זאָל איהם ניט אויסגעבען. דאָס וויכטיגסטע דערביי איז אָבער געווען, וואָס אין דעם טויטענ'ס קע-שענעס האָט מען געפונען מעהרערע פאַפירען, וועלכע האָבען אויפגעדעקט דיא גאַנצע בלוטיגע אינטריגע, בעווייזענדיג יאנא'ס שולד און קאסיאָ'ס אונשולד. קאסיאָ האָט זיך אלאָ געלאָזט ברענגען אין פאַלאַץ אום צו בעטען ענטשולדיגונג ביי אטהעללאָ'ן און איהם אויך פרעגען וואָס פאַר אַ חטא ער האָט אויף איהם געפונען, אַז ער האָט בעראַפּט אָנשטעלען יאנא'ן איהם צו טויטען.

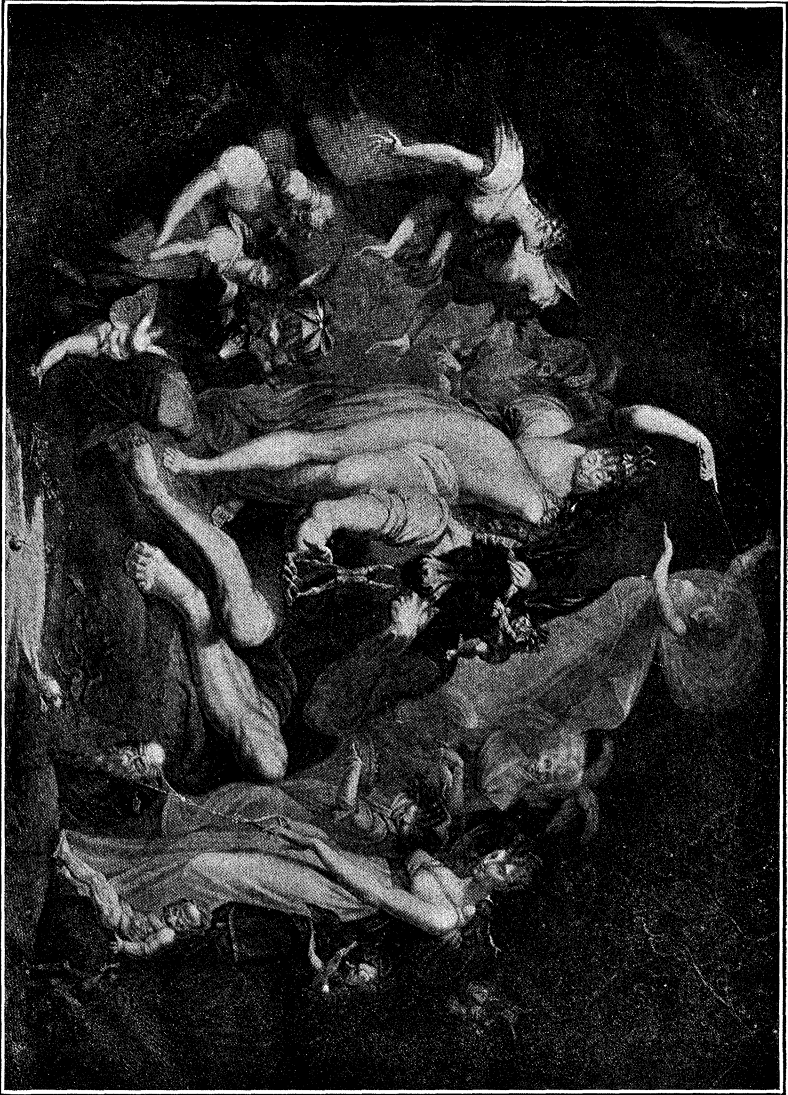
וויא אַ דוננערשלאג האָט דיעזע ענטדעקונג געטראָפּען אטהעללאָ'ן. עס האָט ניט פיעל געדויערט און ער האָט איינגעזעהען, אַז ער איז אַן אייני פאַכער מערדער, אַז ער האָט ערמאָרדעט זיין אונשולדיגע און עהרליכע פרוי, וועלכע איז איהם געווען געטריי.

אַזא ענטדעקונג האָט איהם ניט געקענט געבען ווייטערן מוטא צום לעבען. ניט קלערענדיג פיעל, האָט ער ארויסגעצויגען זיין שווערמ, אומגע-קעהרט דיא שאַרפע זייט צו זיין ברוסט, דאַרויף געפאלען, זיך דורכגעשטאָ-כען און ער איז געשטאָרבען נעבען זיין טויטער פרוי.

דיא אַנוועזענדע, וואָס האָבען בייגעוואָהנט דיעזע סצענע, האָבען אַלע אויפגעשוידערט. יעדער וואָס האָט געקענט אטהעללאָ'ן, האָט איהם געליעבט און געשעמזט. יעדער האָט אויך געוואוסט, אַז ער האָט קיינעם קיין לייד געטהאָן און איז געווען פריינדליך צו אַלעמען. צו זעהען אַזא שרעקליכען סוף פון איהם און פון זיין געליעבטע און שעהנער פרוי, האָט אַלעמען ארויסגעבראַכט פון דיא בליים.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און יעדער האָט בעגריפען וואָס עס האָט איהם געטריעבען דערצו. יאנא, דער געפעהרליכער אינטריגאַנט איז געווען שולדיג אין אַלעמען.

אַלעס וואָס זיין נאָכפאלגער האָט געקענט טהון איז געווען צו כאַפּען יאנא'ן און איהם הינריכטען אונטער שרעקליכע מאַטערנים, דאָן האָט ער געמולדעט נאָך ווענעדיג איבער דעם טרויעריגען סוף פון דעם בע-ריהומטען גענעראַל און פעלדמאַרשאַל אטהעללאָ.

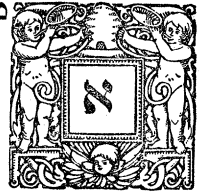

דער חלום פון א מיטעל זומבער נאכט

דער הלום פון א מיטען-זומער נאכט.

טהען, דיא הויפטשטאָרט פון גריכענלאַנד, האָט אין אַלטע צייט געהאָט אַ מערקווירדיגעס געזעמל. די עס געזעמל האָט געזאָגט, אז יעדער בירגער פון אַטהען האָט געמענט צווינגען זיין טאָכטער צו הייראַטהען ווען מען ער וויל. דיא טאָכטער וויעדער, ווען זיא האָט זיך ענטזאָגט, איז זיא געווען חייב מיתה; דער פאטער האָט געקענט פאָדערן איהר הינריכטונג און דאָס געזעמל האָט געמוזט דורכפיהרען די עזע פאָדערונג.

אזעלכע פעללע זיינען אָבער זעלטען אָדער קיינמאָל ניט פאָרגעקומען, און דאָס געזעמל איז געבליעבען ניט מעהר וויא אַ סטראַשונקע פאר אונגע-האַרכזאַמע מיידלעך.

איינמאָל האָט עס אָבער פאסירט, וואָס אַ פאטער האָט ווירקליך גע-פאָדערט דיא הינריכטונג פון זיין טאָכטער און עס האָט שוין געהאַלטען דערביי דאָס שרעקליכע געזעמל זאָל דורכגעפיהרט ווערען.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען: אין אַטהען האָט געוואָהנט אַ בכבוד'יגע בירגער מיט דעם נאָמען עגעאָוס, וועלכער האָט געהאָט אַ שענהע טאָכטער מיט דעם נאָמען הערמיאַ. עגעאָוס האָט געוואָלט, אז זיין טאָכטער זאָל חתונה האָבען מיט אַ געוויסען דעמעטריוס, אַ יונגער מאַן פון אַדעליגע פאַמיליע אין אַטהען. זיא, הערמיאַ, האָט אָבער געליעבט אַ געוויסען ליסאַנדער און זיך ענטזאָגט צו ערפילען איהר פאטער'ס וואונש.

עגעאָוס איז שטאַרק אויפגערעגט געוואָרען ווען הערמיאַ האָט זיך ענטזאָגט איהם צו פאָלגען און ער איז אוועק צו פרינץ טהעזעאָוס פאָר דערענדיג דאָס געזעמל זאָל טהון זיין פליכט.

הערמיאַ איז אויך ערשיענען און ערקלערט, אז זיא קען ניט טהון אזא זאַך, אז זיא טאָר ניט הייראַטהען מיט דעמעטריוס'ן, ווייל דעמעטריוס

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

איז א פאלשער מענש, ווייל ער האָט נאָך פריהער פערשפראַכען איהר פריינדין העלענא מיט איהר צו הייראַטהען און ער האָט קיין וואָרט ניט געהאַלטען. נאָך מעהר, ווען זיא זאָל טהון אזא זאך, וועט זיא אונגליקליך מאַכען איהר פריינדין העלענא, וועלכע ליעבט נאָך אימער דעמעטריוס'ן, פאר וועלכען זיא וואָלט זיך מקריב געווען.

דאָס איז געווען זעהר אן עהרענהאַפטע אורזאכע ווארום הערמיא זאָל ניט הייראַטהען מיט דעמעטריוס'ן, אָבער ועגעאום האָט דערפון ניט געוואָלט וויסען. ענטוועדער, האָט ער געזאָגט, זיא הייראַטט מיט דעמעטריוס'ן וויא ער וויל, אָדער זיא מוז שטאַרבען.

פרינץ טהעועאום האָט אין זיין האַרצען געהאַלטען מיט הערמיא'ן, אָבער ער האָט גאָר ניט געקענט העלפען, ער האָט געמוזט בעפאַלגען דיא געזעמזע פון אטהען. ניט זעהענדיג קיין איינציטען אויסוועג וויא צו ראַטע-ווען דאָס אונגליקליכע מיידעל, האָט ער איהר געגעבען פיער טעג צייט אויף נאָכצודענקען, און ווען זיא וועט, צום ענדע פון דיעזער צייט ניט איינ-וויליגען צו איהר פאָטער'ס פערלאַנג, זאָל מען זיא הרג'ענען.

אזוי שנעל וויא הערמיא איז אוועק פון געריכטהויז, איז זיא גלייך געלאָפּען צו איהר געליעבטען ליכאנהער און איהם דערצעהלט אין וואָס פאַר אַ לאַגע זיא געפינט זיך, זיא האָט איהם ערקלעהרט, אז זיא האָט בלויז צוויי וועגען, איינער איז צו הייראַטהען דעמעטריוס'ן און לעבען, אָדער ענטר זאגען און שטאַרבען.

ווען דער יונגער מאַן האָט געהערט דיעזע טרויעריגע נאכריכט, איז ער געווען שטאַרק בעטריעבט. פּלוצלונג אָבער האָט ער זיך דערמאָהנט אַן אַ וויכטיגער זאך. ער האָט געהאַט אַ מוהמע, וואָס האָט געוואָהנט אַ היבשע שטרעקע פון אטהען, און דאָרט, וואו דיעזע מוהמע האָט געלעבט, האָט מען איהר גאָר ניט געקענט טהון, ווייל דאָס געזעמז איז געווען בלויז פאַר אטהען אַלײן, און ארויס פון דער שטאָדט, האָט עס קיין ווערטט ניט געהאַט. ער האָט דערפאַר געמאַכט הערמיא'ן אַ פאַרשלאַנג: אז זיא זאָל זיך ארויסגנב'ענען ביי נאכט, ווען קיינער זעהט ניט, ענטלויפען מיט איהם צו זיין מוהמע, און דאָרט זאָלען זיי ביידע חתונה האָבען.

„איך וועל דיך בעטענענען אין וואָלד,“ האָט ליכאנהער געזאָגט צו הערמיא'ן, „אין וואָלד וואָס ליענט אייניגע מײלען פון דער שטאָדט; אין דעמועלכען שעהנעם וואָלד וואו מיר האָבען אַזוי אַפּט שפּאַצירט מיט העלע-נא'ן אין דעם שעהנעם מאָנאַט מאי.“

דער חלום פון א מיטען-זומער נאכט.

הערמיא האָט זיך זעהר הערפרייט הערענדיג דיא עצה און זיא האָט איהם פערשפראַכען צו לומען קיינער זאָל ניט וויסען. זיא האָט עס אויך קיינעם ניט דערצעהלט אויסער איהר פריינדין העלענא.

העלענא איז כטבע ניט געווען קיין שלעכטע אָדער א פאַלשע. אָבער זיא איז געווען א האָפנונגסלאָזע פערליעכטע, וואָס דאָס איז נאָך ערגער. אין ווען א מיידעל לייעבט פון איהר גאַנצען האַרצען און קען איהר ציעל ניט דערגרייכען, וועט זיא בעגעהען מאַנכע נאַררישקייטען און אויך געמיינ-הייטען.

אנשטאַט צו שווייגען און ניט פערראַטהען איהר פריינדין'ס געהוימ-ניס, איז זיא באַלד אַוועק צו דעמעטרויס'ן און עס איהם דערצעהלט. זיא האָט עס איהם דערצעהלט, כרי זיא זאָל האָבען אן אויסרייד מיט איהם צו רעדען און אויך נאָכפאָלגען איהר פאַלשען געליעבטען אין וואַלד, צו זיין נעבען איהם. און אזוי וויא זיא האָט געוואוסט, אַז דעמעטרויס וועט געוויס אַוועק אין וואַלד, האָט זיא בעשלאָסען, אָהן זיין וויסען, איהם נאָכ-צונעהען.

יעצט פאַנגט אָן א גאַנץ נייע געשיכטע. דער וואַלד, וואו ליסאנדער און הערמיא האָבען זיך בעראַרפט בעגעגענען, איז געווען א גענער פאר שרעטעלעך און עלפען*.)

אבעראן איז געווען דער קעניג פון דיא שרעטעלעך און טוטאניא איז געווען זיין קעניגין. זיי האָבען געהאַט א געוואַלטיגע גרויסע נאַכפאָלגע-שאפט, וועלכע האָבען צוזאַמען זיך אַמוזירט אין וואַלד. צווישען דעם קליינעם קעניגעל און קעניגין, האָט אָבער פונקט דאָ

(* אין אַריגונאל הייסען דיעזע „פּעריעז“ און „עלאו.“ אין דייטשען ווערען דיעזע ווערטער איבערזעצט מיט פעען און עלפען. איך איבערזעצט עס מיט שרע-מעלעך און עלפען. שרעמעלעך, וויא מיר שיינמ, איז א לאַקאלער אויסדרוק, בעקאנט בלויז אין רומעניען, בעסאראביען און א קלוינער טהייל פון זיד-רוסלאַנד. עס דריקט אָבער אויס דעם געדאַנק פון פעירי און פעע. שרעמעלעך הייסט עס, זיינען נאָנץ קלוינע מענשעלעך, א מין גויסער, נאָר גומע גויסער, וועלכע געפינען זיך ערגעץ-וואו אין וואַלד, נאָר צייטענווייז, ווען איינעם איז עפעס בעשערט א גליק, קומען זיי און ברענגען איהר דאָס גליק. עס איז פונקט דאָסזעלבע וויא דיא מיניונג אין ענגליש און דייטש. אין פראַנצויזיש הייסט עס „סילף.“

עלפען ווידער, האָב איך געלאָזט וויא אין דייטשען. עס איז אונגעפעהר דאָס-יעלבע וויא פעירי, אָדער פעע. דער בעאַרבייטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

מאָלס, ווען אונזער געשיכטע האַנדעלט, אויסגעבראַכען אַ שמרײַט. זײ האָבען זיך קײנמאָל נײַט בעגעגענט אונטער דיא זילבערנע שמראַהלען פון דער לבנה, אָדער אין שאַטען פון דיא הױכע בױמער, זײ זאָלען זיך נײַט קױגען. זײערע קולות האָבען געפיהרט דערצו, וואָס זײערע נאַכפאַלגער, דיא עלפֿען, פלעגען אין אַזעלכע צײמען ענטלױפען און זיך בעהאַלטען אין דיא לעכער פון דיא בױמער פאר מורא.

דיא אורזאַכע פון דײעזער מחלוקה צױישען דעם קעניג פון דיא שרעטעלעך מיט זײן קעניגין, האָט געשטאַמט דערפון, וואָס קעניג אַבעראַן האָט עפעס פערלאַנגט בײ קעניגין טײטאַניאַ, און זיא האָט זײן וואונש נײַט געוואָלט ערפילען, טײטאַניאַ האָט אַמאָל געהאַט אַ פריינדין, אַ מענש, אַ שמערבליכע בריאה, און ווען דײעזע פריינדין איז געשמאַרבוען, האָט זיא איבערגעלאָזט אַ קלײן אינגעלע, וועלכען טײטאַניאַ האָט צוגעגנב'עט, אַוועק געפיהרט אין וואַלד אריין און איהם דאָרט ערצױגען. אָט דאָס אינגעלע האָט אַבעראַן פערלאַנגט זיא זאָל איהם שענקען כדי ער זאָל ווערען זײן פאזש (בעדיענער). טײטאַניאַ ווידער, האָט עס נײַט געוואָלט.

אין יענער נאַכט, ווען דיא געליעבטע האָבען זיך בעדאַרפט בעגען גענען, האָט טײטאַניאַ שפאַצירט אין וואַלד אין דער בעגלייטונג פון איהרע קאַמער־פרייען. אַבעראַן איז איהר אָנגעקומען ענטקעגען.

„זעהר שלעכט בעגעגענט בײ לבנה־ליכט,“ האָט אַבעראַן בעמערקט. „וואָס!“ האָט דיא קעניגין אויסגעשריען, „אײפערזיכטיגער אַבע־ראַן, ביסטו עס? שרעטעלעך, ענטלױפט! אײך האָב געשוואוירען זיך נײַט צו געפײנען אין זײן געזעלשאַפט.“

„וואַרט, איבעראַיילטע שרעטעלע!“ האָט דער קעניג געזאָגט, „בײן אײך נײַט דײן הער? פאר וואָס איז טײטאַניאַ אײמער אַ געגנערין פון איהר העררשער? גיב מיר דאָס קלײנע אינגעל פאר מײן פאזש.“

„בלייב נאָר רוהיג,“ האָט זיא געענטפערט, „דײן נאַנצעס שרעטעלע קעניגרייך וועט נײַט קענען אַבקיפּען דאָס אינגעל בײ מיר.“

זיא איז דאָן אַוועק פון איהם אין גרויסער אויפֿרגונג.

„געה, געה,“ האָט אַבעראַן געמורמעלט וויא צו זיך אליין, „נאָך אײדער דער מאָרגען וועט קומען, וועל אײך דײך האַרט בעשטראפען פאר דײעזער בעלײדיגונג.“

אַבעראַן האָט דאָן געשיקט רופען דאָס שרעטעלע פּאַק, וועלכער איז געווען זײן לײבלײנג און אײך זײן פּרױוואַט סעקרעטער.

דער חלום פון א מיטען-זומער נאכט.

פאָק, אָדער וויא מאַנכע רופען איהם, „ראָבין דער גוטער ברודער“, איז געווען אַ קלוגער עזות'ניק; ער האָט ליעב געהאַט אָכצוטהון פּערשיעדענע שפּיטצלעך אין יענער געגענד. איינמאָל איז ער אריינגעקראָכען אין מילך־הויז און געמאַכט דיא גאַנצע מילך זאָל גערונען ווערען.* אַן אַנדער מאָל, איז ער אריין מיט זיין קליין קערפּערל אין דער קאן וואָס מען שלאָגט דיא פּוטער און אזוי געפיהרט, אַז דאָס מילך־מיידעל האָט בשום אופן ניט געקענט אַרויסברענגען דיא פּוטער. איינמאָל, ווען אַן אַלטע פּרוי האָט זיך גע־וואָלט אַוועקזעצען אויף דעם דריי־פּיס־גען ביינקעלע צווישען דיא שכן'טעם, האָט ער אַרויסגעשלאָפּט דאָס ביינקעל, דיא אַלטע איז געפאַלען, און דיא סעדיכעס האָבען געהאַט צו דערצעהלען פּערשיעדענע מעשיות זיך האַלטענדיג ביי דיא זייטען פאַר געלעכטער.

„קום נאָר אַהער פּאָק,“ האָט אבעראָן געזאָגט צו זיין קליינעם נאכט־וואַנדלעך. „ברענג מיר נאָר שנעל אַהער דיא בלום וואָס דיא מיידלעך רופען „ליעבע און לעדיג־געהעריי“; דיא זאַפט פון דיעזער קליינער פּורפיר בלום, ווען זיא ווערט אַרויפגעקאַפּעלט אויף דיא ברעמען פון איינעם וואָס שלאָפּט, וועט פּעראורזאכען, אַז דער שלאָפענדער, אזוי שנעל וויא ער וועט ערוואכען, וועט ער זיך פּערליעבען אין דעם ערשטען וואָס ער וועט דער־זעהען, אַביסעל זאַפט פון דיעזער בלום וועל איך אַרויפקאַפּען אויף מיטאַניא'ס ברעמען וועהרענד זיא שלאָפּט; דערנאָך, ווען זיא וועט עפּענען איהרע אויגען, וועט זיא ליעבען דיא ערשטע בריאה וואָס זיא וועט דערזעהען. דאָס מעג זיין אַ בער, אַ לייב, אַ מאַלפּע אָדער אַ בלונדערענדע אַפּע, זיא וועט זיך אין דעם פּערליעבען. און איידער איך וועל אַרונטערנעמען דעם כישוף פון איהרע אויגען, וואָס איך קען טהון מיט אַן אַנדערער בלומענזאַפט, וועט זיא מיר מוזען געבען דאָס אינגעל.“

פּאָק האָט ליעב געהאַט אַזעלכע זאַכען און דיא שליוות האָט איהם שטאַרק דערפרייט. ער איז אַוועק זוכען דיא בלום וואָס זיין הערר האָט איהם בעאויפטראַגט. אבעראָן האָט דערווייל געווארט אויף איהם, וועהרענד אבע־ראָן איז אזוי געשטאַנען, האָט ער בעמערקט דעמעטריוס'ן און העלענאַ'ן

(* פּאָק איז בעקאנט אלס אַ זאָגענאמע מיטהאַלאָגישע פיגור, וואָס טהוט אַב שפּיטצלעך, אלעס וואָס עס ווערט דאָ אויסגעריכענט און נאָך מעהר, האָבען דיא אַנגלאַזאַקסען צוגעשריעבען דיעזער קליינער פּרעהיליכער און קאַמישער פיגור. — דער בעאַרבייטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אריינגעהענדיג אין וואָלד. דאָן האָט ער געהערט וויא זיי האָבען זיך געקריגט, העלענא האָט איהם דערמאָהנט אָן זיין פריהעריגער ליעבע צו איהר און וויא פאלש ער איז נאָכהער געוואָרען, דעמעטרויס איז געוואָרען שטארק אין כעס און איבערגעלאָזט העלענא'ן, לויט וויא ער האָט געזאָגט, זיא זאָל אויפגעפרעסען ווערען פון דיא ווילדע חיות אין וואָלד. ער אליין איז שנעל ענטלאָפען פון איהר.

דער שרעטעלעך קעניג, וועלכער איז אימער געווען זעהר פריינד-ליך צו געליעבטע און פערליעבטע, האָט שטארק רחמנות געהאָט אויף העלענא'ן. ער האָט זיך דערמאָהנט אָן איהר, ווען זיא פלעגט ארוםשפאצירען אין וואָלד מיט דעמעטרויס'ן און מיט איהם גערעדט פון ליעבע. דערפאר, אזוי שנעל וויא פאק האָט צוריק געקעהרט מיט דער פורפור בלוט, האָט אבעראן צו איהם געזאָגט אזוי:

„נעהם א טהייל פון דיעזער בלוט, דאָ איז געווען א שעהן אמהענישעס מיהעל, וועלכע ליעבט א שלעכטען יונגען מאן; ווען דוא געפינסט איהם שלאָפענדיג, לאָז ארויפקאפען עטליכע טראָפען אויף זיינע אויגען פון דיעזען ליעבעס-זאָפט, אָבער גיב אכטונג, אז אזוי גיך וויא ער וועט ערוואַכען, זאָל דאָס מיהעל זיין נעבען איהם כרי ער זאָל קענען אויף איהר צום ערשטען קוקען. דוא וועסט דערקענען דעם מאן אן זיינע אמהענישע קליידער וואָס ער טראָגט.“

פאָק האָט פערשפראַכען דורכצופיהרען דעם אויפטראַג נאָך פינקט-ליך. דאָן איז אבעראן אַוועק און אויפגעזוכט דיא בלומען-קוסטע אונטער וועלכער זיין קעניגין טיטאניא איז געשלאָפען. דיא בלומען-קוסטע איז בעשטאנען פון שעהנע רויזען, זיסע וויאָלעמען און איז געווען איבערגע-האַנגען מיט מאַסק רויזען און גרינע גלעקלעך. דאָרט האָט טיטאניא פער-בראכט כמעט אימער א טהיילפון דער נאכט. איהר צודעק איז בעשטאנען פון א געפינטעלטעם שלאנגען-פעלכעל, און אַבוואַהל דאָס איז געווען קליין, איז עס אָבער געווען גענוג צוצודעקען דיא שרעטעלעך קעניגין.

ער האָט געטראָפען טיטאניא'ן אויסטהיילענדיג בעפהלע צו דיא שרעטעלעך און עלפּען וואָס זיי זאָלען מהון בשעת זיא וועט שלאָפען.

„א טהייל פון איך,“ האָט איהר מאיעסטעס געזאָגט, „מוזט ארומ-געהען און אויס'הרג'ענען דיא זשוקעס וואָס קריבען ארום אויף דיא בלעט-לעך פון דיא מאַסקרויזען, א טהייל זאָלען פיהרען א קריגע מיט דיא פלעדער-מיזן צוליעב זייערע לערערנע פליעגלען אום דערפון צו מאַכען עלפּען“

דער הלום פון א מיטען-זומער נאכט.

מענטשלעך; אנדרע מוזען וואכען געגען דיא נאכטאיינלעך זיי זאלען ניט צוקומען נאָהענט צו מיר, און דערווייל זינגט מיר א ליעד איד זאָל קענען איינשלאָפּען.

זיי האָבען אָנגעפאנגען צו זינגען א שלאָף-ליעד און דיא קעניגין האָט רוהיג איינגעשלומערט. דאָן זיינען זיי אוועק ערפילען איהרע אויפטרעגע. וויא אבעראָן האָט דאָס בעמערקט, האָט ער זיך דערנעהנטערט צו טיטאניאַ'ן און אריינגעקאפּעט עטליכע טראָפען פון דעם ליעבעס-זאפּט אין איהרע אויגען.

יעצט לאָמיר זעהען וואָס עס איז געוואָרען פון הערמיאַ'ן. נאָכדעם וויא זיא איז ענטלאָפּען פון איהר פאטער'ס הויז, איז איהר געלונגען אָב-צוקומען אין וואַלד וואו זיא האָט זיך געטראָפּען מיט איהר געליעבטען ליסאנדער, וועלכער האָט שוין אויף איהר געוואַרט, אום זיא אוועקצופיהר רען צו זיין מוהמע'ן. אָבער איידער זיי האָבען אָנגעפאנגען דיא רייזע, האָט ליסאנדער בעמערקט, אז זיא איז זעהר מיער און ער האָט זיא געבעטען זיא זאָל זיך דערווייל לעגען אויפ'ן ווייכען גראָז און זיך אויסרוהען, זיא האָט געפאָלגט און איז באלד אנטשלאָפּען געוואָרען. ער האָט אויך אָנגעהויבען צו שלאָפּען.

אָט אזוי שלאָפענדיג, האָט זיי פאָס געטראָפּען, און בעמערקענדיג, אז דער יונגער מאַן טראָגט אטהענישע קליידער און נעבען איהם ליעגט א שעהן מיידעל, האָט ער זיך געמערקט, אז דאָס זיינען זיי איבער וועלכע קעניג אבעראָן האָט איהם געגעבען דעם אויפטראַג. ניט קלערענדיג ווייטער, האָט ער אריינגעקאפּעט עטליכע טראָפען פון דער פורפור בלום אין זיינע אויגען.

דאָן האָט פאסירט א מערקווירדיגע געשיכטע. דיא אַרעמע העלענא, וואַנדערענדיג איבער'ן וואַלד איינע אליין, איז זיא אָנגעקומען אהין. ליסאנדער האָט פונקט דאמאלס ערוואכט, זיין ערשטער בליק איז געפאלען אויף העלענא'ן. דיא נאנצע ליעבע צו הערמיאַ'ן איז פערשוואונדען און ער האָט זיך באלד פערליעבט אין העלענא'ן.

ווען ער וואַלט פריהער ערבליקט הערמיאַ'ן, וואַלט פאָס'ס טעות קיין חילוק ניט געמאכט, ווייל בעסער ליעבען הערמיאַ'ן וויא ער האָט זיא גע-ליעבט האָט נאָר ניט געקענט זיין, אזוי אָבער איז געשהען א נאנצע קא-טאסטראָפּע.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ווען העלענא האָט דערזעהען ליסאנדער'ן, האָט זי זיך זעהר גע-
פרייט, ווייל דאָס האָט זי געראטעוועט פון דער שרעקליכער איינזאמקייט.
מען קען זיך אָבער פאָרשטעלען העלענא'ס איבערראשונג, ווען זי האָט
געזעהען ליסאנדער'ן זיך דערנעהנטערן צו איהר מיט צארטע ליעבעס בליקען
און דאָן איז ער געפאלען פאר איהר אויף דיא קניעס, ערקלערענדיג, אז זי
איז אַ מיליאָן מאָהל שעהנער וויא הערמיא און ער ליעבט זי אליין איבער
אַלעס אין דער וועלט.

דיא אָרעמע העלענא האָט ניט געקענט גלויבען וואָס איהרע אויערן
האָבען געהערט. זי האָט גערעכענט, אז ליסאנדער מאכט חוזק פון איהר.
„אָך!“ האָט זי אויסגעשריען, „צו וואָס בין איך גאָר געבוירען
געוואָרען, אז יעדער זאָל פון מיר שפּאַטען? יונגער מאַן, איז עס ניט
גענוג וואָס איך בין אזוי פערשאַלטען ניט צו קענען קריגען קיין גוטעס וואָרט
פון דעם מאַן וואָס איך ליעב, קומסטו נאָך און מאכסט פון מיר חוזק?
ניין, ליסאנדער, איך האָב דיך גערעכענט פאר אַ גרעסערען ערלמאָן וויא
דוא ווייזט זיך יעצט ארויס.“

ווען זי איז פארטיג געוואָרען מיט דיעזע ווערטער, איז זי אין
גרויסען צאָרן, ענטלאָפּען. ליסאנדער, פערגעסענדיג, אז הערמיא שלאַפּט נאָך,
איז איהר נאָכגעלאָפּען.

ווען הערמיא האָט ערוואַכט, האָט זי אויפגעצייטערט זעהענדיג, אז
זי איז איינע אליין. זי האָט אָנגעהויבען צו וואַנדערן איבער דעם וואַלד,
שטארק בעזאָרגט, ניט וויסענדיג וואָס פון ליסאנדער'ן איז געוואָרען.
דעמעטריוס וויעדער, ניט קענענדיג געפינען הערמיא'ן מיט ליסאנד-
ער'ן, איז ער זעהר מיעד געוואָרען געהענדיג. ער האָט זיך אוועקגעלעגט
און איינגעשלאָפּען. אבעראן האָט איהם אזוי געטראָפּען. עס ווייזט זיך
ארויס, אז אבעראן, פרגענדיג פאָק'ן אויב ער האָט געטהאָן וואָס ער האָט
געהייסען, האָט ער זיך געמערקט פון זיין בעשרייבונג, אז ער האָט דעם
ליעבעסזאפט ניט ארויפגעקאפּעט אויף דיעזע אויגען וואָס ער האָט איהם
געהייסען, יעצט וויעדער, טרעפענדיג דיא ריכטיגע פּערזאָן, האָט ער איהם
געגעבען דיא טראָפּען פון דער פּורפור בלום.

העלענא. וועלכע איז ענטלאָפּען פון ליסאנדער'ן, איז אָנגעקומען
פונקט דאמאלס ווען דעמעטריוס האָט געעפענט זיינע אויגען. דעמעטריוס
האָט זיך גלייך פּערליעבט אין איהר גראַדע וויא ליסאנדער.
דאָס ארעמע מיידעל האָט ניט געקענט פערשמעהען וואָס עס געהט

דער חלום פון א מיטען-זומער נאכט.

פאָר, און זיא האָט זיך געטראַכט, אז הערמיא האָט אָנגעשטעלט ביידע יונגע לייט חוּק צו מאַכען פון איהר.

דאָן איז אויך הערמיא אָנגעקומען, און זעהענדיג וויא ביידע מענער ערקלערען זיך אין ליעבע צו העלענא'ן, איז זיא געווען פונקט אזוי איבער-דאַשט וויא העלענא.

דיא צוויי מיידלעך, וועלכע זיינען פריהער געווען שטאַרקע פריינדיגס איינע דער צווייטער, האָבען זיך יעצט אָנגעהויבען צו קריגען.

„שלעכטע הערמיא,“ האָט העלענא געקלאָגט. „דוא ביסט עס דייער ניגע וואָס האָט אָנגעשטעלט ליסאנדער'ן חוּק צו מאַכען פון מיר מיט ליע-בעס-ערקלערונגען. דיין אַנדערער געליעבטער, דעמעטריוס, וועלכער האָט מיך כמעט געטרעטען מיט דיא פיס, האָסטו איהם ניט אָנגעזאָגט ער זאָל מיך רופען געטטיז, נימפע, זעלטענע, טהייערע און הימלישע? ער וואָלט צו מיר, וועמען ער האָסט, ניט אזוי גערעדט, ווען דוא וואָלט איהם ניט אָנגע-שמעלט אזוי צו זאָגען. שלעכטע הערמיא, איז דאָס שעהן זיך צו פּעראיי-ניגען מיט מענער געגען דיין ארעמע פריינדין? האָסטו שוין פּערגעסען אַן אונזער פריינדשאַפט נאָך פון דער שולע?“

„איך בין איבערדאַשט הערענדיג דייע צאָרניגע ווערטער,“ האָט הערמיא געענטפּערט. „איך פּעראַכטע דיך ניט, עס זעהט אויס, אז דוא פּעראַכטעסט מיך.“

„אזוי, אזוי,“ האָט העלענא געזאָגט, „פּערשטעל דיך נאָך ווייטער, קרים דיך נאָך און שמעל מיר ארויס א פייג הינטער'ן רוקען. ווען דוא וואָלט געהאַט רחמנות, מיטגעפיהל און מענשליכקייט, וואָלטו ניט אזוי געהאַנדעלט געגען מיר.“

בשעת העלענא און הערמיא האָבען זיך אזוי אויסגעטענה'עט, זיינען דעמעטריוס און ליסאנדער אזעק אום אויסצוקעמפּען א דועל איבער העלענא'ן.

ווען דיא מיידלעך האָבען געזעהען, אז דיא יונגע לייט זיינען אזעק, האָבען זיי זיך אויך צוטהיילט און אָנגעפאַנגען צו וואַנדערן איבער'ן וואַלד זוכענדיג זייערע געליעבטע.

אַבעראַן און פּאָק האָבען צוגעזעהען און אויסגעהערט אלעס וואָס דאָרט איז פאַרגעקומען.

„אַט דאָס איז דיין נאַכלעסיגקייט, פּאָק,“ האָט דער קעניג פון דיא

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

שרעמעלעך געזאגט, „אָדער אפשר האָסטו נאָר דאָס געטהאָן אוממיסטען וויא דיין טבע איז?“

„גלויב מיר, קעניג פון דיא שאמענס,“ האָט פאָק געענטפערט, „עס איז געווען אַ טעות. האָסטו מיר געהייסען אויפזוכען דעם יונגען מאַן מיט דיא אטהענישע קליידער? אזוי האָב איך געטהאָן. וויא דיא זאך אָבער איז, האָב איך קיין חרטה ניט, ווייל דיא גאַנצע געשיכטע מאַכט אַ שעהנעם שפאַס.“

„דוא האָסט געהערט,“ האָט דער קעניג בעמערקט, „אז דעמעטריוס און ליסאנדער זיינען אוועק זוכען אַ פאַסענדען פלאַטיץ וואו אויסצומעמפּען דעם רועל, איך בעפעהל דיר איינצוהיילען דיא נאַכט אין אַ דיקען וואַלקען און זעהען, אז דיעזע קריענערישע פערליעכטע זאָלען פערבלאָנדעט ווערען אין דער פינסטער כּדי זיי זאָלען זיך ניט קענען שלאָגען. מאַך נאָך זייערע שטימען און מיט שפאַטישע אויסדריקע זעה זיי זאָלען דיר נאַכפאַלגען. אזוי זאָלסטו זיי פיהרען און צושיידען ביז דוא וועסט זיי פערמאַטערן. דאַן ווען ליסאנדער וועט אנדערפאַלען און איינשלאָפען, זאָלסטו אריינקאַפען אין זיינע אויגען עטליכע טראָפען פון דיעזער בלוט, כּדי, ווען ער וועט ער-וואַכען, זאָל ער פערגעסען אן העלענאַ'ן און צוריק קעהרען וויעדער צו הער-מיא'ן. דאַן וועלען ביידע שעהנע מיידלעך זיין גליקליך, אָבער זעה נאָר פאָק, מאַך עס שנעל, און איך וועל דערווייל געהען געוואָהר ווערען אין וועמען מיין טיטאַניאַ האָט זיך פערליעכט.“

טיטאַניאַ האָט נאָך אימער געשלאָפען און אבעראן האָט געטראָפען ניט ווייט פון איהר זיטצענדיג אַ קלאון,* וועלכער איז פערבלאָנדעט געוואָרען אין וואַלד און איז דאָרט אַנטשלאָפען געוואָרען.

„אַט דיעזער חברה־מאַן,“ האָט אבערזאָן געזאָגט, „זאָל זיין מיין טיטאַניאַ'ס געליעכטער.“

זאָגענדיג דיעזע ווערטער האָט ער איהם אָנגעטהאָן אן עזעל'ס קאָפּ דאָס האָט איהם פיעל בעסער געפאַסט וויא זיין מענשליכער קאָפּ, ווייל ער איז געווען סאירווואַסאי דום גענוג.

(* איך האָב געלאָזט „קלאון“ וויא אין ענגלישען אַרוגינאל. עס לאָזט זיך ניט איבערזעצען, ווייל אמבעסטען וואָס מען קען, איז עס אַ קאָמיקער, און דאָ איז עס גיט אזוי קאָמיקער וויא מיר פערשטעהען יעצט אין אידיש. דיעזער „קלאון“, אין דער דראַמאַ, איז אויך געווען איינער פון דיא שווישפועלעך וואָס האָט בעדארפט ערשיינען פאר דעם פּרינץ פון אמהען. — דער בעאַרבייטער.

דער חלום פון א מיטען-זומער נאכט.

אַבוֹוָהַל אַבעראַן האָט איהם זעהר שנעל און צויבערהאפט ארויפֿ געזעצט דעם עזעל'שען קאַפּ, האָט דאָס דעם קלאַון דאָך אויפגעוועקט. ער איז גלייך אויפגעשטאַנען, און ניט וויסענדיג וואָס פאַר אַ קאַפּ ער האָט, איז ער געגאַנגען פאַרווערטס ביז ער האָט דערגרייכט קעניגין טוטאַניאַ'ס בלומען-קוסטע.

טיטאַניאַ האָט ערוואַכט. זיך אַרומקוקענדיג, האָט זיא צום ערשטען ערבליקט דעם קלאַון מיט דעם עזעל'שען קאַפּ.
„אַך!“ האָט זיא אויסגעשריען, „וואָס פאַר אַן ענגעל זעה איך דאָרט?“

דער כישוף האָט געוירקט. זיא האָט זיך פערליעכט. דאָן האָט זיא געטורמעלט צערטליך צום עזעל-קאַפּ:

„ביסטו אויך אזוי קלוג וויא שעהן דוא ביסט?“

„אַך, מאַדאַם,“ האָט דער דומער קלאַון געענטפער, „ווען איך זאָל קענען זיין קלוג גענוג צו געפינען אַ וועג וויא אַרויסצוגעהען פון דאַנען, דאָן וועל איך זיין אַ חכם.“

„ניין, מיין טהייערער,“ האָט דיא קעניגין געזאָגט, „דוא זאָלסט נאָר ניט אַוועק פון דיעזען וואַלד. איך בין אַ נייסט מיט גרויסער מאַכט. פאַלג מיר נאָך און דוא וועסט זיין גליקליך, קום מיט מיר, געליעכטער, און איך וועל דיר געבען שרעטעלעך דיך צו בעדיענען.“

טיטאַניאַ האָט שנעל צוגערופען פיער שרעטעלעך מיט פאַלגענדע נעמען: אַרבעס-בליטהע, שפינוועב, מויל און מושטאַר-זאַמען.

„פאַסט אויף,“ האָט דיא קעניגין געזאָגט, „איבער דיעזען שעהנעם העררן, טהוט וואָס ער הייסט אייך. שפּרינגט פאַר איהם, טאַנצט פאַר איהם. גיט איהם עסען וויינטרויבען און פערסיקעס, גנב'עט פאַר איהם דיא האָניג-זעקעלעך פון דיא ביהנען. קום אַהער, מיין טהייערער, זעמץ זיך דאָ נעבען מיר און לאָז מיך שפיעלען זיך מיט דיזע ליעבליכע האָאַריגע באַקען. אַך, מיין שעהנער עזעל, לאָז מיר קושען דייענע שעהנע לאַנגע אויערן, אַך, מיין צערטליכע פרייד!“

„וואו איז אַרבעס-בליטהע?“ האָט דער עזעל-קעפיגער קלאַון געפרעגט זיך ניט פיעל קימערנדיג אום דער קעניגין'ס לייעבע, נאָר שטאַלץ אויף זיין לאַנע.

„דאָ בין איך, מיין הערר,“ האָט אַרבעס-בליטהע אויסגעשריען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„קראץ מיך אין קאָפּ,“ האָט דער קלאון געזאָגט. „וואו איז שפינד וועב?“

„דאָ בין איך,“ האָט שפינדוועב געענטפערט.
„זעהר גוט, הערר שפינדוועב,“ האָט דער קלאון געוואָרטשעט. „ברענג מיר עטליכע ביהגען וואָס שמעהען דאָרט אויף יענעם דאָרן. פּערגעס אויך ניט מיר צו ברענגען עטליכע האַניגזעקעלעך. וואו איז מושמאר-זאמען?“
„דאָ בין איך, וואָס איז דיין פּערלאנג?“

„גאָר ניט, פשוט אזוי האָב איך דיך גערופּען, נאָר אין איין וועג העלף שוין מיר קראַצען אין קאָפּ. הער אויס, מושמאר-זאמען, איך דענק, אז עס איז שוין צייט צו געהען צו אַ באַרבער ער זאָל מיך אָבראָזירען, ווייל מיין פנים איז דאכט זיך צו שטאַרק בעוואַקסען געוואָרען.“

„מיין זיסער געליבעטער,“ האָט דיא קעניגין געמורמעלט, „וואָס וועסטו עפעס עסען? איך האָב אַ פּעהיג שרעטעלע וואָס קען דיר ברענגען פון דער וועוויארקע'ס נעסט עטליכע פּרישע ניס.“

„גיב מיר בעסער אַ ביסעל דארע אַרבעס,“ האָט דער קלאון געזאָגט, וועלכער האָט שוין געהאַט אַן עזעל'ס אפּעטיט. „אָבער הער וואָס איך וועל דיר נאָר זאָגען. זאָל מיך נאָר קיינער ניט שטערען, ווייל איך האָב ברעה צו כאַפען אַ דרעמעל.“

„שלאָף, מיין טהייערער,“ האָט דיא קעניגין געענטפערט, „און איך וועל דיך פּערוועגען אויף מיינע הענד. אַך, וויא איך ליעב דיר! וויא איך פּערגעטער דיר!“

ווען אבעראן האָט געזעהען דעם קלאון מיט דעם עזעל-קאָפּ שלאָפענדיג אויף זיין קעניגין'ס הענד, איז ער צוגעקומען געהנטער, זיך בעוועגען פאר איהר און אָנגעפאנגען איהר צו מאַכען פאָרווירפע פאר וואָס זיא האָט זיך פּערליעבט אין אַן עזעל.

דיא אָרעמע קעניגין האָט ניט געוואוסט וואָס צו טהון, ער האָט זיא געכאַפט ביי דער האַנד, דער עזעל-קאָפּ איז ווירקליך געשלאָפען אויף איהרע ארעמס.

נאָכדעם וויא אבעראן האָט זיך גוט גערייצט מיט זיין פרוי, האָט ער וויעדער ביי איהר פּערלאנגט דאָס אינגעל פאר זיין פּאָזש. ער האָט אויך רחמנות געהאַט אויף טיטאניא'ן צו וואָס פאר אַן ערניעדערונג ער האָט זיא געבראַכט, און ניט קלערענדיג פיעל, האָט ער ארויפגעשפּריטצט עטליכע טראָפענס אויף איהרע אויגען. דיא שרעטעלעך קעניגין האָט באַלד ער-

דער הלום פון א מיטען־זומער נאכט.

וואכט וויא פון א שווערען הלום און זיך געוואונדערט וויא זיא האָט זיך געקענט פערליעבען אין אזא העססליכקייט וויא א קלאון מיט אן עזעל־קאָפּ. אבעראן האָט ארונטערגענומען דעם עזעל־קאָפּ און אָנגעטהאָן דעם קלאון זיין אייגענעם קאָפּ פון פריהער און איהם געלאָזט ווייטער שלאָפען. נאָכדעם וויא דער קעניג מיט דער קעניגין האָבען וויעדער געשלאָסען פריעדען, האָט זיא איינגעשטימט איהם צו געבען דאָס אינגעלע און ער האָט איהר דערצהעלט דיא געשיכטע מיט דיא צוויי פערליעבטע פּאָרלעך. זיא האָט דאן געבעטען ער זאָל זיא אויך מיטנעמען און זעהען וואָס עס איז צוטהון אום אַלעס וויעדער גוט צו מאַכען.

אבעראן און מיטאניא האָבען גלייך געפונען דיא צוויי יונגע לייט מיט דיא צוויי שעהנע מיידלעך, שלאָפענדיג אויף'ן גראָז פערמאטערט.

פּאָק, אום צו פערריכטען זיין פעהלער האָט ער אַלעס מעגליכע אנגע־ווענדעט און געזעהען זיי צוזאמען ברענגען אויף איין פלאטין, אָהנע איי־נער זאָל וויסען פון דעם צווייטען. דאן האָט ער לאַנגזאם ארונטערגענומען דעם כישוף פון ליסאנדער'ס אויגען און דאָרט ארויפגעקאפעט פון דעם אַנדערן זאפט וואָס אבעראָן האָט איהם געגעבען.

צום ערשטען האָט הערמיא ערוואכט, און זעהענדיג איהר פערלוי־רע־נעם ליסאנדער שלאָפענדיג נעבען איהר, האָט זיא איהם בעטראכט און זיך געוואונדערט וויא ער האָט זיך אזוי געקענט פערבייטען מיט זיין ליעבע.

ליסאנדער האָט אויך באַלד געעפענט דיא אויגען און זעהענדיג הערמיא'ן האָט זיין פערשטאַנד וויעדער צוריק געקעהרט און דערמיט אויך זיין ליעבע צו איהר. זיי האָבען אָנגעהויבען צו רעדען איבער דעם וואָס עס האָט פאַסירט און זיך פאָרגעשטעלט אַלעס פאַר אַ מערקווירדיגען הלום.

אין דערזעלבער צייט האָט אויך העלענא ערוואכט און נאָכהער דע־מעטרויס. זיא איז שוין געווען רוהיג, אָבער פון איהם איז דער כישוף ניט ארונטער און וועהרענד ער האָט ווייטער געפלוידערט פון זיין ברענענדער ליעבע, האָט זיא איהם רוהיג אויסגעהערט און אויך אָנגעהויבען צו גלויבען וואָס ער זאָגט.

דיא צוויי מיידלעך זיינען געווען פּאָלשטענדיג צופריעדען מיט זייער יעצטיגער לאַגע. זיי האָבען איבערגעבעטען איינע דיא צווייטע און זיך מוחל געווען אויף דעם וואָס זיי האָבען זיך פריהער אָנגערופען אין זייער צאָרן.

עקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיי האָבען נאָכהער אָנגעהויבען זיך צו בעראטהען וואָס עס איז צו טהון.

עס האָט ניט פּיעל געדויערט און זיי האָבען בעשלאָסען, דאָס נאָכרעם וויא דעמעטריוס האָט אויפגעגעבען הערמיא'ן און ער איז פּאָלשמענדיג צור פּריעדען מיט העלענא'ן, בלייבט דאָס איינציגע מיטעל צוריק צו קעהרען אין שטאָרט אַרײַן, געהען צו הערמיא'ס פאטער און זעהען איהם בעוועגען ער זאָל צוריק ציהען דיא טויטעס שטראף געגען איהר.

דעמעטריוס איז געווען העכסט צופריעדען דערפון, און זיי האָבען אָנ-געפאנגען זייער רייזע אין שטאָרט אַרײַן. פונקט דאמאלס האָבען זיי בע-געגענט הערמיא'ס פאטער, ענעאוס, וועלכער איז געקומען אין וואַלד אַרײַן זוכען זיין ענטלאָפּענע טאָכטער.

אין קורצע ווערטער האָט דעמעטריוס ערקלעהרט, אז ער זאָגט זיך אָב פון הערמיא'ן, און עס איז זיין איינציגער וואונש ליסאנדרע זאָל מיט איהר חתונה האָבען כדי ער זאָל אויך קענען חתונה האָבען מיט העלענא'ן, דאָס איינציגע מיידעל וואָס ער ליעבט.

ענעאוס איז געווען ערשטוינט, אָבער ער האָט קיין אנדערע ברירה ניט געהאט און פּערשפּראָכען, אז הערמיא זאָל חתונה האָבען אויף'ן פּיערטען טאָג, דאָס הויסט, אין דערזעלבער צייט אויף ווען איהר הינריכטונג איז אָבעלעגט געוואָרען.

אזוי האָט עס אויך פאסירט. דיא געליעבטע האָבען זיך געהייראט און געווען גליקליך.

קעניג אבעראָן און זיין קעניגין טיטאניא, וועלכע זיינען געווען אונ-זיכטבארע צושויער ביי אלעס וואָס איז פּאָרגעגאנגען, זיינען געווען העכסט צופריעדען וואָס דיא ראַמאנטישע געשיכטע האָט זיך אזוי געענדיגט.

זיי האָבען דאן צוריק געקעהרט אין וואַלד, צוזאמען גערופען אַלע שרעמעלעך און עלפּען און געפּיערט אַ גרויסען יום-טוב אין שרעמעלע קעניגרייך.

דערמיט ענדיגט זיך דער חלום פון א מיטען זומער נאכט.

דער שמורם.

ויהי' ים אין געווען אן אינוועלע, בעדעקט מיט בוימער
און גרינעם גראָז, געבאָדען אין זונען-שטראַהלען און
זיינע ברענגעס זיינען אימער געוואַשען געוואָרען פון
דיא קריסטאָל-קלאַרע ים-כוואַליעס. אויף דיעזער
אינוועל האָט געוואָהנט אן אלטער מאַן מיט דעם נאָמען
פראַספּעראַ און זיין יונגע און שעהנע טאָכטער מיראַנדאַ.

זיא, מיראַנדאַ, איז געבראכט געוואָרען אויף דיעזען אינוועל ווען זיא איז
נאָך געווען אזוי יונג, אַז זיא האָט זיך ניט געקענט. עראינערן זעהענדיג אן
אַנדערן מאַן אויסער איהר פאטער.

זיי האָבען געהאַט אַ העהל אין אַ גרויסען פעלזען וואו זיי האָבען גע-
וואָהנט. דיעזער העהל איז געווען איינגעטהיילט אין עטליכע צימערן, און
איינער פון זיי האָט געדיענט אַלס פראַספּעראַ'ס שטודיר-צימער. דאָרט
האַט ער געהאַלטען זיינע ביכער, וועלכע זיינען מייסטענמחילעס בעשטאַנען
פון מאַגיק אָדער כישוף, און אין דיעזען שטודיום פון מאַגיק אָדער כישוף,
האַט דער אלטער מאַן פערבראכט דעם גרעסטען טהייל פון זיין צייט. ער
איז געוואָרען אזוי פאָלקאָמען אין דיעזער איבערנאַטירליכער וויסענשאַפט,
דאַס ער האָט דורך דעם געקענט העררשען איבער גייסטער און זיי אויסניטצען
צו זיינע צוועקען.

איידער פראַספּעראַ איז געקומען אויף דיעזען אינוועל, האָט דאָרט גע-
וואָהנט אַ גרויסע מכשפה מיט דעם נאָמען סיקאָראַקס. דיעזע מכשפה האָט
דורך איהר צויבער אבגעשלאָסען פיעלע גייסטער און פעלזען און בוימער.
פראַספּעראַ האָט זיי בעפרייעט און זיי זיינען איהם געווען זעהר דאנקבאַר.
איינער פון זיי, מיט דעם נאָמען אַריאַל, איז געווען דער פאָרשטעהער
פון דיא גייסטער און זיך פעהרהאַלטען זעהר פריינדליך צו זיין בעפרייער.
אַריאַל האָט געהאַט בלויז איין קליינעם חסרון, און דיעזער איז גע-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

ווען צו פלאגען און מאטערן א מין פערזעהעניש, האלב מענש און האלב חיה, מיט דעם נאמען קאליבאן. ער האט דאס געטהאן אויס עראינערונג צו דער שלעכטער מכשפה סיקאראקס, וועמעס זוהן קאליבאן איז געווען. פראספערא האט געפונען קאליבאנען אין וואלד און ער האט איהם גענומען צו זיך, און ער האט איהם אויסגעלערענט רעדען. עס איז קיין צוויי פעל, דאס אַבוואָהל קאליבאן איז געווען אזוי מיאוס, וואָלט דאָך פראספערא געווען צו איהם זעהר גוט, אָבער דיא שלעכטע נאטור פון זיין מוטער, דיא מכשפה איז אויך געלעגען אין זיין בלוט, און קאליבאן האט ניט געוואָלט לערנען קיין גוטע זאך. איהם ניט קענענדיג פערווענדען צו קיין בערערע זאך, האט איהם פראספערא געשטעלט ברענגען און האקען האַלץ און טהון שווערע ארבייט. אריאל האט שוין אכטונג געגעבען ער זאל ניט זיין פויל און טהון וואס מען האט איהם געהייסען.

ווען קאליבאן האט געוואָלט זיין פויל און נאָר ניט טהון, פלעגט אריאל באַלד קומען און איהם מאַכען לעבעדיג. קיינער, אויסער פראספערא, האט ניט געזעהען אריאל, נאָר קאליבאן האט געפיהלט פון איהם א קניפ און אָפּטמאָל האט ער איהם אַריינגעוואָרפען אין בלאַטע. ווען דאָס האט אויך ניט געהאָלפען, האט זיך אריאל פערשטעלט פאר א גרויסער און מיאוסער מאַלפּע און איהם אָנגעטהאָן געברענטע צרות. אַ מאָל האט זיך אריאל פערשטעלט פאר אַ שטאַכעלשוויין, זיך געלעגט פונקט אין וועג וואו קאליבאן האט זיך געפונען און איהם געשטאַכען מיט זיינע שאַרפע שפיוען. אזוי האט קאליבאן געמוזט אַרבייטען און דורכפיהרען וואָס פראספערא האט איהם בעפוילען.

אזוי וויא פראספערא האט געהאט דיא מעכטיגע גייסטער צו זיין דיענסט, האט ער געקענט בעפעהלען איבער דיא ווינטען, כוואליעס פון ים און אלע כוחות פון דער נאטור צו טהון זיין ווילען. זיי האָבען געקענט, אויף זיין אויפטראג, אויפקאָכען דעם ים, מאַכען אַ געפעהרליכער שטורם זאָל וויטהען און נאָך אַזעלכע זאַכען.

אינמיטל האט געוויטהעט אַ געפעהרליכער שטורם און פראספערא האט אַרויסגערופען זיין טאָכטער מיראנדא און איהר געוועזען אַ גרויסע און פּרעכט מיגע שיף וויא זיא קעמפט מיט דיא כוואליעס און האלט ביים צושמעטערט ווערען. ער האט איהר אויך דערצעהלט, אַז דיא שיף איז געפאקט מיט מענשען.

„ליעבער, נומער פאטער!“ האט דאָס שעחנע מיידעל אויסגעשריען,

דער שמורם.

„אויב דיעזער שמורם איז געקומען דורך דיין צויבער, דאן בעט איך דיר, האָב רחמנות אויף דיא אונגליקליכע מענשען. זעה נאָר זעה, אָט ווערט דיא שיה צושמעטערט אויף שטיקער! אָרעמע מענשען! זיי וועלען אלע אונטערגעהען. אף, ווען איך זאָל האָבען כח, וואָלט איך פּערוונקען דעם ים אונטער דער ערד און געראטעוועט אלע ברואים וואָס געפינען זיך אויף דער שיה.“

„זיי ניט אזוי דערשראָקען, מיין טאָכטער,“ האָט פּראספּערא געזאָגט, „עס וועט זיי נאָר ניט שאַמען. איך האָב בעפוילען, אז קיינעם פון דער שיה זאָל קיין ביזו ניט געשעהען. און וואָס איך האָב געטהאָן איז געווען אלץ צוליעב דיר, מיין קינד. דוא ווייסט ניט ווער און וואָס דוא ביסט, אָדער פון וואַנען דוא קומסט. אלעס וואָס דוא ווייסט איבער מיר איז, אז איך בין דיין פאטער און וואָהן דאָ מיט דיר אויף דיעזער אינזעל. קענסטו געדענקען אַ צייט איידער מיר זיינען אהער געקומען? איך מיין, אז דוא קענסט עס ניט געדענקען, ווייל דוא ביסט דאמאלס קוים אלט געווען דריי יאָהר.“

„איך געדענק יא, פאטער,“ האָט מיראדא געענטפּערט. „וויא אזוי? וואָס?“ האָט פּראספּערא געפרעגט. „קענסטו דיר ער-אינערן אן עפעס אַ הויז אָדער אַ פּערוואָן? דערזעהל מיר, מיין קינד וואָס דוא געדענקסט.“

„מיר שיינט,“ האָט מיראדא אָנגעפאנגען, „אז איך עראינער מיר אן עפעס, אָבער אלעס זעהט ביי מיר אויס וויא אַ חלום. מיר דאכט, אז איך האָב אַ מאָל געהאט ארום מיר פיער אָדער פינף פרויען וואָס האָבען מיר בעדיענט.“

„ריכטיג, ריכטיג,“ האָט פּראספּערא בעמערקט, „פיער אָדער פינף און נאָך מעהר, אָבער וויא איז דאָס מעגליך דאָס אלעס זאָל נאָך לעבען אין דינע עראינערונגען? געדענקסטו וויא דוא ביסט אהער געקומען?“

„ניין, פאטער, דאָס געדענק איך ניט.“

„דאן, מיין קינד, וועל איך דיר דערזעהלען,“ האָט פּראספּערא גע-זאָגט מיט אַ זיפן. „מיט צוועלף יאָהר צוריק בין איך געווען דער פירסט פון מילאן, און דאמאלס ביסטו געווען אַ קליינע פרינצעסין און מיין אייני-ציגע יורש'טע. איך האָב געהאט אַ אינגערן ברודער מיט דעם נאָמען אַנ-טאָניא. דיעזען ברודער האָב איך געליעבט און אלעס פּערטרויעט אויף איהם. איך האָב ליעב געהאט איינזאמקייט און שטודירען. דערפאר האָב

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

איך אָפּט איבערגעלאָזט דיא פיהרונגען פון דער רעגירונג אויף דיין אָנקעל, וועלכער האָט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, אַלס א פאלשער און שלעכטער מענש. איך האָב פערנאכלעסיגט אַלעס וועלטליכע ארום מיר און מיך פער טיעפּט און פערלוידען אין מיינע ביכער. איך האָב אָבגעגעבען מיין נאנצע צייט צו לערנען נאָך חכמה און וויסענשאַפּט. מיין ברודער, נאַטירליך, האָט געהאַט דיא נאנצע מאַכט אין זיינע הענד, און מיט דער צייט, האָט ער זיך אַליין אָנגעהויבען צו בעטראַכטען אַלס דער פירסט און העררשער. דיא געלעגנהייט וואָס איך האָב איהם געגעבען זיך צו מאַכען פאַפּולער צווישען מיינע אונטערטאָנען, האָט אין איהם ערוועקט דיא שלעכטע נאַטור פון א שטאַלצער אמביציע און ער האָט געפלאַנט מיך צו בערויבען פון מיין פירסטענטהום. עס האָט אויך ניט פיעל געדויערט, און ער האָט זיך פּעראייניגט מיט דעם קעניג פון נעאפּעל, א מעכטיגער פּרינץ, וועלכער איז אויך געוואָרען מיין שונא.

„ווארום האָבען זיי אונז דאמאלס ניט דער'הרג'עט?\" האָט מיראנדא

געפרעגט.

„מיין קינד, האָט דער פאטער געענטפערט, „זיי האָבען שוין אזוי ווייט ניט געוואנט צו געהען, ווייל מיין פאָלק האָט מיך זעהר געליעבט. אנטאניאָ האָט אונז פערנאָרט אויף א שוף, און ווען מיר זיינען שוין געווען עטליכע מיילען אויף'ן ים, האָט ער מיך און דיך מיט געוואלט ארויפגעזעמלען אויף א שיפעל אָהן אַ מאַסטיבויס און אָהן אַ זעגעל. דאן האָט ער אונז איבערגעלאָזט מיט דער אבזיכט, אז מיר זאָלען דערטרונקען ווערען. אָבער איינער פון מיינע גוטע און געטרייע הויף-העררען, מיט דעם נאָמען גאַנד זאטא, וועלכער האָט מיך זעהר געליעבט, האָט אין געהיים בעזאָרגט אונז זער שיפעל מיט וואסער, שפייז, קליידער און מאַנכע ביכער, וואָס איך האָב געהאַלטען טהייערער וויא מיין נאנצעס פירסטענטהום.

„אך, פאטער, האָט מיראנדא געזאָגט געריהרט, „וואָס פאר אַ לאַסט

איך האָב געמוזט זיין פאר דיר?!

„ניין, מיין ליעבעס קינד, דוא ביסט געווען מיין קליינער טרויסט-ענגעל, וואָס האָט מיך געראטעוועט פון פערצווייפלונג. דיין אונשולדיגער שמיי-כעלע, האָט מיר געגעבען מוטה, אַלעס צו ערטראגען. אונזער שפייז האָט אָנגעהאַלטען ביז מיר האָבען געלאַנדעט דאָ, אויף דיעזען אינזעל. זייט יענער צייט, מיראנדא, איז געווען מיין איינציגע פרייד אין לעבען, צו זיטצען

דער שטורם.

און לערנען מיט דיר. איך בין אויך שטאַלץ דערמיט וויסענדיג, אז דוא האָסט דיין צייט ניט פערבראכט אומזיסט.

„זאָל דיר גאָט בעלוינען, מיין ליעבער פאטער! יעצט וויל איך, דוא זאָלסט מיר דערזעהלען דיא אורזאכע צו וועלכען צוועק דוא האָסט געמאַכט דיעזען שטורם אויף'ן ים?“

„דוא זאָלסט וויסען, האָט פראספערא ערקלערט. „דורך דיעזען שטורם זיינען מיינע שונאים, דער קעניג פון געאפעל און מיין ברודער, פערוואָרפען געוואָרען אויף דיעזער אינזעל.“

ווען פראספערא האָט געענדיגט דיעזע ווערטער, האָט ער, מיט זיין צויבער-שטאַק, בעריהרט זיין טאָכטער און זיא איז באַלד שטאַרק אנמשלאָ-פען געוואָרען. דיא אורזאכע דערפון איז געווען, ווייל פונקט דאמאלס איז פאר איהם ערשינען דער גייסט אריאל אום איהם אָכצונגעבען א בעריכט איבער דעם שטורם און וואָס ער האָט געטהאָן מיט דער מאנשאפט פון דער שיף, און כאַטש מיראנדא האָט קיין מאָל ניט געזעהען דיא גייסטער, האָט אָבער פראספערא ניט געוואָלט, אז מיראנדא זאָל הערען וויא ער רעדט מיט דיא גייסטער, ווייל פאר איהר וואָלט עס אויסגעזעהען גלייך וויא ער רעדט מיט דער לעדיגער לופט.

„אלזאָ מיין כראַווער גייסט, האָט פראספערא זיך געווענדט צו אריאל'ן, „וואָס האָסטו מיר מיטצומהילען?“

אריאל האָט איהם געגעבען א פאָלשמענדיגע בעשרייבונג איבער דעם שטורם און איבער דער טויט-שרעק פון דיא רייזענדע; וויא דעם קעניג'ס זוהן, פערדינאנד, איז געווען דער ערשטער אריינצושפרינגען אין ים; וויא זיין פאטער האָט געמיינט, אז זיין טהייערער זוהן איז פערשלונגען גע-וואָרען פון דיא כוואליעס און דערטרונקען.

„אָבער עס האָט איהם גאָר ניט געשאַרט, האָט אריאל ווייטער דער-צעהלט. „ער געפינט זיך יעצט אין א ווינקעל אויף דער אינזעל, זימצענדיג מיט פערלעגטע הענד, זעהר פערטרויערט און פערזאָרגט. ער רעכענט, אז זיין פאטער איז דערטרונקען געוואָרען. קיין האָאָר פון זיין קאָפּ איז געקרימט געוואָרען. אויסער וואָס זיינע פרינגליכע קליידער זיינען נאָס, זעהט ער אליין אויס נאָך לעבעדיגער און פרישער וויא פריהער.“

„בראווא, מיין ליטבער אריאל!“ האָט פראספערא אויסגעשריען. „יעצט ברענג איהם אהער. מיין טאָכטער דארף זעהען דיעזען יונגען פרינץ. וואו איז דער קעניג, מיין ברודער?“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„איך האָב איהם איבערגעלאָזט“, האָט אריאל געענטפערט, „זוכענדיג פערדינאָנד'ן, וועלכען ער רעכענט, פון דעסטוועגען, פאר פערלירען. פון דער מאַנשאַפט פון דער שיר, פעהלמ קיין איינציגער, אָבוואָהל יעדער בעד זונדער רעכענט, אז ער איז דער איינציגער וואָס האָט זיך געראַטעוועט. דיא שיר, כאַטש זיי זעהען זיא ניט, איז אין זיכערהייט געאַנקערט אין האַפען.“

„אריאל“, האָט פראַספּערא געזאָגט, „דיין ארבייט איז ריכטיג, און פינקטליך דורכגעפיהרט, אָבער דוא האָסט נאָך עפעס צו טהאָן.“ „נאָך ארבייט?“, האָט אריאל געפרעגט. „לאַמיד דייך דערמאהנען, מייסטער, אז דוא האָסט מיר פערשפראַכען פרייהייט. איך בעט דייך, געדענק, איך האָב פאר דיר אלעס מעגליכע געטהאָן, דייך קיין מאָל ניט פער-פיהרט, ניט געמאַכט קיין טעות'ן, און דייך געדיענט טריי, איבערגעבען, אָהן אַ פראַטעסט.“

„דאָס איז ניט שעהן“, האָט פראַספּערא בעמערקט. „געדענקסטו שוין ניט וויא איך האָב דייך בעפרייעט פון מאַטעריעס? האָסטו שוין פערנעסען אן דער שלעכטער מכשפה סיקאראַקס, וועלכע, פון אַלטקייט און שלעכט-קייט איז זיא געווען כמעט אין צווייען געבויגען? וואו איז זיא געבוירען געוואָרען? זאָג, דערצעהל מיר.“

„אין אלזשיר, מיין הערר“, האָט אריאל געענטפערט.

„אין אלזשיר? ריכטיג. יעצט מוז איך דיר דערצעהלען וואָס דוא ביסט געווען, וועלכעס, וויא עס שיינט, האָסטו שוין פערנעסען. דיעזע געמיינע מכשפה, וועלכע האָט שוין מער ניט געקענט וואָהנען צווישען מענשען, איז פערשיקט געוואָרען פון אלזשיר און דאָ איבערגעלאָזט פון דיא מאַטראָזען. און ווייל דוא ביסט געווען אזא גוטער גייסט, וועלכער האָט ניט געוואָלט דורכפיהרען איהר שלעכטען ווילען, האָט זיא דייך פערשלאָסען אין אַ בוים. וואו איך האָב דייך געפונען שרייענדיג און וויינענדיג. דוא דארפסט אַלזאָ ניט פערנעסען, אז פון דיעזע שמערצען און מאַטעריעס, האָב איך דייך בעפרייעט.“

„ענטשולדיגט מיר, טהייערער מייסטער“, האָט אריאל זיך געבעד מען פערשעהמט פאר זיין אונדאנקבארקייט, „איך וועל פאָלגען דייע בעד פעהלע.“

„דאָס איז גוט.“ האָט פראַספּערא געזאָגט. „און דאן וועל איך דייך בעפרייען.“

דער שטורם

ער האָט איהם דאן בעאוויפטראגט מיט א ווייטערע שליחות. אריאל איז גלייך אוועק טוהאָן דעם בעפעהל. פאר אלעמען האָט ער אויפגעזוכט פער- דינאנד'ן, וועלכען ער האָט געפונען זיצענדיג אויפ'ן גראָז אין דערזעלבער פרויעריגער לאגע וויא פריהער.

„אך, מיין יונגער הערר,“ האָט אריאל געזאָגט דערזעהענדיג פערדי- נאנד'ן. „איך וועל דיך באלד אויפועקען. וויא מיר שיינט, דארף מען דיך ברענגען אום מיראנדא זאָל דיך זעהען. קום, פאָלג מיר נאָך.“ דאָס אלעס האָט אריאל געזאָגט, אז פערדינאנד זאָל איהם ניט הערען. אָבער נאָכהער האָט ער אָנגעהויבען צו זינגען ערקלערענדיג, אז פערדינאנד'ס פאטער איז טויט.

דאָס האָט שוין דער יונגער מאן געהערט און ער האָט ערוואכט פון זיין פערטראכטקייט. ער האָט דאן אָנגעהויבען נאָכצופאָלגען דעם געזאנג און ער האָט אויסגעזעהען וויא בעצויבערט. אזוי איז ער געגאנגען א שטיק וועג ביז ער האָט דערגרייכט דעם פלאמץ וואו פראספּערא איז געזעסען מיט מיראנדא'ן אויף א שטיין אין שאמען פון א גרויסען בוים.

יעצט האָט מיראנדא צום ערשטען מאָל דערזעהען נאָך א מאן, אויסער איהר פאטער.

„מיראנדא,“ האָט פראספּערא געזאָגט צו זיין טאָכטער, „זאָג מיר נאָך, קינד, וואָס קוקסטו אזוי נייגעריג אהין אין דער ווייטקייט?“ „אך, פאטער,“ האָט מיראנדא געענטפערט איבעראשמ. „דאָס איז געוויס א גייסט, א גייסט! מיין גאָט, זעה נאָר וויא ער קוקט אויס! יא, פאטער, דאָס איז זעהר א שעהנע בעשעפעניש, איז דאָס א גייסט?“

„ניין, קינד,“ האָט איהר פאטער געענטפערט. „עס איז ניט קיין גייסט, זאָנדערן א מענש גלייך מיט אונז, וועלכער עסט, שלאָפט און האָט אוועלכע חושים וויא מיר. דיעזער יונגער מאן, וועמען דוא זעהסט יעצט, איז געווען אויף דער שיף. ער איז א ביסעל געענדערט דורך צרות, זאָנסט וואָלסטו איהם געמעגט אָנרופען א שעהנע פערזאן. ער האָט פערלירען זיין נע בעגלייטער און ער געהט יעצט אַרום זיי זוכען.“

מיראנדא, וועלכע האָט גערעכענט אלע מענער מיט ערנסטע געזיכטער און גרויע בערר אזוי וויא איהר פאטער, איז געווען שטאַרק דערפרייט, זע- הענדיג דיעזען יונגען און שעהנעם פרינץ. פערדינאנד וויעדער, דערזעהענדיג אזא שעהנע דאמע אין דיעזען וויסמען אָרט, און פון דא מערקווירדיגע קולות וואָס ער האָט געהערט, האָט ער גערעכענט — אז ער איז אויף א

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

פערצויבערטען אינוועל און דארף זעהען נאָר וואונדערבארע זאכען. מיראנדא'ן וויעדער האָט ער זיך פאָרגעשמעלט, איז דיא געטטין פון דיעזען פלאטז, און אלס צו א געטטין האָט ער זיך געווענדעט צו איהר.

פערשעהמט און א ביסעל אונרוהיג, האָט איהם מיראנדא געענטפערט, אז זיא איז ניט קיין געטין, נאָר אן איינפאכעס מיידעל, און אָנגעפאנגען איהם צו דערצעהלען ווער זיא איז, ווען פראספערא האָט זיא פלוצלונג אונטערבראָכען.

פראספערא איז געווען פאָלקאמען צופריעדען דערפון וואָס דיא צוויי יונגע מענשטען האָבען זיך געפעלען איינער דעם אנדערן, און ער האָט אויך בעמערקט, אז זייערע בליקען דערצעהלען, דאָס זיי ליעבען זיך פון דעם ערשטען בליק. דער אלטער האָט אָבער געוואָלט בעסער אויספרובירען פערדינאנד'ן. ער האָט דערפאר בעשלאָסען מיט איהם צו מאַכען א פראָבע.

ניט טראַכטענדיג פיעל, איז ער צוגעגאנגען צום פרינץ, אָנגעפאנגען צו רעדען מיט איהם זעהר שטרענג און ערנסט און איהם מיטגעטהיילט, אז ער, פערדינאנד, איז געוויס געקומען אויף דער אינוועל אלס א שפּיאַן, מיט דער אכזיכט אוועקצורויבען דעם פלאטז איבער וועלכען ער, פראספערא, איז דער בעל-הבית.

„קום מיט מיר,“ האָט פראספערא ווייטער געזאָגט, „איך וועל דיר בינדען הענד און פיס. דוא זאָלסט טרינקען יםוואסער; פוילע פיש, פער- וויאנעמע וואַרצלען און דיא שאַלעכץ פון ניס זאָלען זיין דיין שפּיוז.“ „ניין,“ האָט פערדינאנד געענטפערט בעליידיגט. „איך וועל בשום אופן ניט דולדען אזא בעהאנדלונג, ביז איך וועל ניט זעהען פאר מיר א מעכטיגערן שונא וויא דוא ביסט.“

ביי דיעזע ווערטער האָט ער ארויסגעצויגען זיין שווערט.

נאָך איידער פערדינאנד האָט אָבער צייט געהאט עפעס צו טהון, האָט פראספערא א מאַך געטהאָן מיט זיין צויבער-שטאָק און וויא צוגענאָגעלט פערדינאנד'ן צו דער ערד, אזוי אז ער האָט זיך ניט געקענט ריהרען פון אָרט.

מיראנדא האָט אומארמט איהר פאטער און זיך געבעטען: „אך פאר וואָס ביסטו אזוי גרויזאם? האָב מיטלייד, מיין הער; איך וועל פאר איהם גאראנטירען. דאָס איז דער צווייטער מאַן, וועלכען איך זעה, און איך רעכען, אז ער איז א גוטער.“

דער שטורם.

„רוהיג,“ האָט פראספּערא בעפוילען. „נאָך איין וואָרט, און איך וועל דיך אנזירלען. וואָס! דוא ווילסט נאָר ווערען אן אדוואָקאט פאר אַ שווינדלער? דוא מיינסט, ווייל דוא האָסט ניט געזעהען מעהר וויא קאליבאנען אין איהם זיינען שוין מעהר נימאָ קיין פיינערע מענשען אויף דער וועלט? הער מיך אויס, נאָררישע מיידעל, עס זיינען דאָ פיעלע מענער וואָס זיינען שעהנער וויא ער, פונקט וויא ער איז שעהנער פון קאליבאנען.“

פראספּערא האָט דאָס אלעס געזאָגט, אום אויסצופרובירען זיין טאָכטער'ס טרייהייט און ליעבע.

„מיין פּערזאָן,“ האָט זיא געענטפּערט, „האָט ניט קיין גרויסע פרע-טענציעס. איך וויל ניט קיין בעסערן אָדער קיין שענערען מאן וויא ער איז.“

„קום, יונגער מאן,“ האָט פראספּערא געזאָגט צום פרינץ, „דוא האָסט קיין מאַכט זיך צו שמעלען געגען מיין ווילען.“

„ניין, ניין,“ האָט פּערדינאָרד געענטפּערט פּערצווייפעלט, „איך האָב ניט קיין מאַכט.“

ניט וויסענדיג, אז דער צויבער האָט פון איהם צוגענומען יעדע מאַכט פון ווידערשטאַנד, איז ער אליין געווען ערשטוינט וויא אזוי ער, דער אַמאָליגער שטאָלצער און מוט היגער, איז געצוואונגען צו טהון וואָס דער אַלטער הייסט איהם.

אין דערזעלבער צייט, וויא ער איז נאָכגעגאנגען פראספּערא'ן, האָט ער צוריקגעבליקט צו מיראנדא'ן און אזוי לאנג געקוקט אויף איהר, ביז ער איז אריין מיט פראספּערא'ן אין דער העהל.

צו זיך אליין האָט ער געמורמעלט:

„עס איז וואהר, איך האָב פּערלוירען מיין מוטה; אלעס זעהט ביי מיר אויס וויא אַ חלום. אָבער אלע סטראַשונקעס פון דיזענען אַלטען, צור זאמען מיט מיין גאנצער שוואַכקייט, וואָלטען מיך ניט געשראָקען און ביי מיר געווען אַ שפּיעל, ווען איך זאָל זיא קענען זעהען וועניגסטענס איין מאָל אין טאָג.“

פראספּערא האָט ניט לאנג געהאַלטען פּערדינאָרד'ן פּרשפּאַרט. ער האָט איהם אין אַ קורצע צייט אַרום אַרויסגענומען פון זיין געפענגניס און איהם געשטעלט טהון אַ שווערע אַרבייט. ער האָט איהם נעמליך בעאויפּט-טראַגט צו מאַכען אַ שטיקעל אַרבייט פון וועלכע ער זאָל גוט שווייט.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

צען. אין הערזעלבער צייט האָט ער געזעהען, אז זיין טאָכטער זאָל
הערען וואָס ער הייסט איהם טהון. דאן האָט ער זיך צוריקגעצויגען און איז
אריין אין זיין שטודיר-צימער. אָבער ער האָט פון דאָרט אַרויסגעקוקט און
אויפגעפאסט צו זעהען וואָס עס געהט פאַר.

פערדינאַנד'ס אַרבייט איז געווען צוזאַמען צו לענגען גרויסע און שווערע
קלעצער אויף אַ הויפּען. נאָר אזוי וויא פּרינצען זיינען ניט געוואָהנט גער-
וואָרען צו אזא אַרבייט. האָט מיראַנדא באַלד אויסגעפונען, אז איהר גער-
ליעכטער איז האַלב טויט פאַר מיעדקייט.

„אַך!“ האָט זיא געזאָגט זעהר געריההט, „אַרבייט ניט אזוי שווער.
מיין פאטער איז יעצט אין זיין שטודיר צימער, וואו ער וועט פערבלייבען
וועניגסטענס דריי שטונדען. דייעזע צייט וועסטו אויסמיידען און ניט אַר-
בייטען. זעמץ דיך אַוועק, רוה דיך אויס.“

„אַך, מיין טהייערעס פּרייליין,“ האָט פערדינאַנד געענטפערט, „איך
טאָר ועס ניט טהון. איך מוז פאַרטיג מאַכען מיין אַרבייט איידער איך רוה
מיך אויס.“

„ווען דוא וועסט זיטצען,“ האָט מיראַנדא בעמערקט, „וועל איך דער-
ווייל צוזאַמען געהמען דיא קלעצער.“

אָבער פערדינאַנד האָט דערצו ניט געוואָלט איינשטימען.
אַנשטאט אַ הילף, איז מיראַנדא געוואָרען אַ שטערונג, דען עס האָט
ניט פיעל גערויערט און זיי האָבען אָנגעפאנגען אַ געשפרעך. ער האָט דער-
ווייל נאָר ניט געקענט טהון.

פּראספּערא, וויא עס שיינט, האָט פערדינאַנד'ן געשמעלט צו דייער
זעהר אַרבייט בלוז פאַר אַ פּראָבע צו זעהען אויף וויא ווייט זיין ליעבע געהט.
זער איז דערפאַר דאַמאלס ניט געזעסען ביי זיינע ביכער, זאָנדערן ער האָט
זיך געמאַכט מען זאָל איהם ניט זעהען און ער האָט אַלעס געקענט הערען און
בעטראַכטען.

דיא צוויי יונגע מענשען זיינען דערווייל געוואָרען שטאַרק בעפריינדעט.
ער האָט זיא געפרעגט וויא זיא הייסט, און זיא האָט איהם געענטפערט, אין
הערזעלבער צייט האָט זיא איהם מיטגעטהיילט, אז דאָס איז אויסדריקליך
געגען איהר פאטער'ס בעפעהל, וועלכער האָט איהר אָנגעזאָגט ניט צו דער-
זעהלען איהר נאָמען.

ווען פּראספּערא האָט דאָס געהערט, האָט ער געשמייעלט. איהם איז
נאנץ גוט געפעלען געוואָרען זיין טאָכטער'ס ערשמע אונגעהאָרכזאַמקייט,

דער שטורם.

ווייל, פיהרענדיג מיט זיין צויבער זיין טאָכטער זאָל זיך אזוי שנעל פערליע-
בען, איז ער געווען גאנץ צופריעדען דערפון, אז דורך דיעזער ליעבע זאָל
זיא פערנעמען דיא פליכט צו איהם.

פראספּערא איז אויך געווען אויסער זיך פאר פערגניגען, ווען ער האָט
געהערט פערדינאנד'ן אָבהאלטענדיג אַ לאנגע רעדע מיט אַ ליעבעס ערקלע-
רונג, דערצעהלענדיג מיראנדא'ן, אז ער ליעבט זיא מעהר וויא אירגענד אַ
פרויענציער וואָס ער האָט נאָך ביז דאמאלס געזעהען.

ווען פערדינאנד, וויא יעדער בעגייסטערטער געליעבטער, האָט געזאָגט
מיראנדא'ן, אז זיא איז שעהנער וויא אירגענד אַ פרויענציער וואָס ער האָט
נאָך ביז דאמאלס געזעהען, האָט זיא געענטפערט :

„איך געדענק ניט דאָס געזיכט פון א פרוי, און איך האָב נאָך אויך
ניט געזעהען קיין אנדערע געזיכטער פון מענער וויא אויסער דיך. מיין
ליעבער פריינד, און מיין פאטער. וויא אנדערע זעהען אויס, ווייס איך
ניט. אָבער, גלויב מיר, מיין פריינד, אז איך וואָלט ניט וועלען האָבען
קיין אנדערן בעגלייטער אויסער דיך. מיין פאנטאזיע קען זיך אויך ניט
פאָרשטעלען קיין בעסערן און קיין שענערן אויסער דיר. אָבער, מיין הער,
איך גלויב, אז איך רעד צו דיר אַ ביסעל צו פיעל, צו פרוי, און איך האָב
פערנעמען אן דעם וואָס מיין פאטער האָט מיר אָנגעזאָגט.“

ווען פראספּערא האָט דאָס געהערט, האָט ער געשמייכעלט. ער האָט
ועשאַקעלט מיט זיין קאָפּ און געמורמעלט צו זיך אַליין :

„אַלעס געהט וויא איך האָב געוואָלט. יא, מיין טאָכטער וועט זיין דיא
קעניגין פון נעאפעל.“

פערדינאנד, וועלכער איז פון מינוט צו מינוט, אַלץ מעהר פערליעבט
געוואָרען, האָט וויא יעדער אייפערזיכטיגער פערליעבטער ניט געקענט האַל-
טען קיין סודות פאר זיין געליעבטער, און ער האָט דערצעהלט מיראנדא'ן,
אז ער איז אַ פריינד, אז ער איז דער יורש פון נעאפעל'ס טראָהן און ער
האָפט, אז זיא וועט זיין זיין קעניגין.

מיראנדא'ס אויגען האָבען זיך אָנגעפילט מיט טרערען. דאן האָט זיא
געזאָגט האַלב כליפּענדיג :

„אַך, וויא נאָרטיש איך בין צו וויינען ווען איך דארף מיך גאָר פרייען.
איך וועל דיר ענטפערן אין איינפאכער, אָבער אין הייליגער אונשולד —
איך וועל זיין דיין פרוי אויב דוא וועסט נאָר וועלען הייראטהען מיט מיר.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פערדינאנד וואָלט איהר דאמאלס געדאנקט, אָבער פראספּערא איז פלוצלונג ערשיענען פאר זיי.

„האָב קיין מורא ניט, מיין קינד,“ האָט ער זיך געווענדעט צו דער דערשראָקענער מיראנדא. „איך האָב זיך אלעס אונטערגעגעהערט און איך שטים פאָלקאָמען איין מיט אלעס וואָס דוא האָסט געזאָגט. און יעצט, פערדינאנד, אויב איך בין געווען שטרענג צו דיר, וועל איך זוכען צו גע-ווינען דיין פערציייהונג דערמיט וואָס איך וועל דיר געבען מיין טאָכטער. אלע דינע יסורים, זיינען נאָר געווען פראָבעס אויסצוגעפינען דיין ליעבע און דוא ביסט דינע פראָבע העלדיש דורכגעשטאָנען. אלס אַ מתנה, וואָס דיין טרייע און עהלריכע ליעבע האָט פערדיענט, גיב איך דיר מיין טאָכטער, און דוא וואָלסט נאָר ניט שמיכלען ווען איך וועל דיר זאָגען, אַז זיא שטעהט העכער פון יעדען לויב.“

פראספּערא האָט איהם דאן געזאָגט, אַז ער איז זעהר בעשעפטיגט און ער וויל אוועקגעהען. ער האָט זיי געבעטען זיי וואָלען זיך אוועקזעצן און רעדען צוזאמען וואָס זיי ווילען ביז ער וועט צוריק קומען. מיראנדא איז געווען העכסט צופריעדען דערפון.

ווען פראספּערא איז אוועק, האָט ער גערופען דעם גייסט אריאָל, וועל-כער איז שנעל ערשיענען כערייט צו טהון אלעס פאר פראספּערא'ס ברודער און דעם קעניג פון נעאפעל.

אריאָל האָט מיטגעטהיילט זיין העררען, אַז ער האָט זיי איבערגעלאָזט, כמעט משוגע פאר מורא, נאָכדעם וויא ער האָט פאר זיי פאָרגעבראכט וויל-דע און משונה'דיגע זאכען. ווען זיי זיינען מיער געוואָרען וואנדערנדיג, און פערלויבען זייערע כוחות פאר הונגער, האָט ער פאר זיי שנעל צוגעגרייט אַ פראכטפאָלען באנקעט, אָכער אזוי שנעל וויא זיי האָבען זיך געוואָלט נעהמען עסען, איז ער פאר זיי ערשיענען אין דער פאָרמע פון א ריעז און אלעס אויפגעפרעסען.

וואָס עס האָט זיי נאָך מעהר ערשטוינט און איבעראשמ, איז גע-ווען, ווען דינער ריעז, האָט צו זיי גערעדט וויא א מענטש און זיי דער-מאנהט אן זייער רציחה און אכזריות ווען זיי האָבען פערטריעבען פראספּע-רא'ן פון זיין פירסטענטהום און איהם געלאָזט ער זאָל אומקומען מיט זיין טאָכטער אויף'ן ים. דער ריעז האָט זיי געזאָגט, אַז פאר דעם אלעמען, ליי-דען זיי אזוי פיעל.

דער קעניג פון נעאפעל און אנטאָניא, פראספּערא'ס ברודער, האָבען

דער שטורם.

ביידע שטארק חרטה געהאט אויף דעם וואָס זיי האָבען געטראָגן. אריאל האָט מיטגעטהיילט זיין הערן, אז ער רעכענט, דאָס זייער חרטה איז א ריכטיגע, און אפילו ער, אלס א גייסט, זעהנדיג זייערע ליידען, האָט ער אויף זיי רחמנות געהאט.

„דאן ברענג זיי אהער, שנעל, אריאל“, האָט פראספּערא בעפּוילען. „ווען דוא, גייסט, קענסט אויף זיי רחמנות האָבען אין זייערע ליידען, וואָס זאָל איך זאָגען אלס מענש ? מײן גוטער אריאל, פּערליר קיין אויגענבליק, און ברענג זיי גיכער אהער.“

עס האָט ניט פּיעל געדויערט, און אריאל האָט צוריק געקעהרט ברענגנדיג דעם קעניג, אנטאניא'ן און גאנזאלא'ן, וועלכער איז געקומען צו זאמען מיט זיי. געבראכט האָט ער זיי שפּיעלענדיג א מערקווירדיגע מוזיק אין דער לופט, און זיי האָבען נאָכגעפּאָלט דיא טענער. ווען פראספּערא האָט דערזעהען גאנזאלא'ן, האָט ער זיך באַלד דערמאָהנט וואָס ער האָט געטראָגן פאר איהם, וויא ער האָט איהם בעזאָרגט מיט שפּיוז, קליידער און דאן ביכער ווען זיין ברודער האָט איהם אוועקגעוואָרפּען מיט מיראנדא'ן אויפ'ן ים.

אלע דריי אָבער, דער קעניג, אנטאניא און גאנזאלא, זיינען געווען האַלב אָהנמעכטיג פאר שרעק, און ווען זיי האָבען דערזעהען פראספּערא'ן, האָבען זיי איהם ניט דערקענט.

פראספּערא האָט אָבער קיין געדולד ניט געהאט צו וואַרטען, און צו געהענדיג צום אַלטען גאנזאלאָ, האָט ער איהם אָנגערופּען פריינד און רעטער פון זיין לעבען. אנטאניא, הערענדיג די עזע ווערטער און זיך איינקוקענדיג בעסער אין פראספּערא'ס געזיכט, האָט ער איהם דערקענט. דאָסזעלבע איז אויך געווען מיט דעם קעניג פון נעאַפּעל.

אנטאניא, מיט טרערען אין דיא אויגען, און מיט ווערטער פול טרויער און חרטה, האָט געבעטען ביי זיין ברודער ער זאָל איהם פּערצייהען. דער קעניג האָט אויסגעדרוקט זיין אויפריכטיגעס בעדויערן דערפאר וואָס ער האָט געהאַפּען אנטאניא'ן ארויטערזעטצען זיין ברודער פון דעם טראָהן.

אנטאניא האָט זיך דאן ערקלערט בערייט אומצוקעהרען דאָס פירט מענטהום צו פראספּערא'ן. דאן, זיך ווענרענדיג צום קעניג, האָט ער צו איהם געזאָגט:

„איך האָב פאר דיר א שטיקעל איבעראַשונג.“ ביי די עזע ווערטער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

האָט ער געעפענט אַ טהיר און איהם געווינען וויא זיין זוהן פערדינאנד זימט אין שפיעלט שאך מיט מיראנדא'ן.

דיא פרייה פון פאטער און זוהן, וועלכע האָבען איינער דעם אנדערן גערעכענט פאר טויט, איז געווען אונגעהייער גרויס. זיי האָבען זיך אומארמט און פערנאָסען פריידען-טרערען.

„וויא וואונדערבאר!“ האָט מיראנדא אויסגעשריען. „וואָס פאר נאָבעלע ברואים דיעזע ווינען! עס מוז געוויס זיין אַ שעהנע וועלט, וועלכע האָט אַזעלכע מענשען אין זיך.“

דער קעניג פון נעאַפעל איז געווען פונקט אזוי ערשטוינט און אי-בעראַשט פון מיראנדא'ס שעהנהייט, וויא זיין זוהן איז געווען.

„ווער איז דאָס מיידעל?“ האָט ער געפרעגט. „זיא זעהט אויס וויא דיא געמטין וואָס האָט אונז צושיידט און דאָן וויעדער פעראייניגט.“

„ניין, מיין הערר,“ האָט פערדינאנד געענטפערט האָבענדיג פערגע-ניענען וואָס זיא געפעלט זיין פאטער. „זיא איז אַ שטערבליכער מענש גלייך מיט אונז אַלעמען, נור דורך דער אונשטערבליכער השגחה איז זיא יעצט מיינע. אַך, פאטער, איך האָב זיא אויסגעקליעבען ווען איך האָב דיין ערלויב-ניס ניט געקענט פערלאַנגען, מיינענדיג, אַז דוא לעבסט ניט מעהר. זיא איז דיא טאָכטער פון דיעזען פראספער, וועלכער איז דער בעריהמטער פירסט פון מילאן, פון וועלכען איך האָב אזוי פיעל געהערט אָבער קיינמאָל ניט געזעהען ביז יעצט. דורך איהם האָב איך ערהאַלטען אַ נייעס לעבען; ער איז מיר געוואָרען אַ צווייטער פאטער ווען ער האָט איינגעשטוימט מיר צו געבען דיעזע געמטין, וויא דוא רופסט זיא.“

„דאן מוז איך זיין איהר פאָטער,“ האָט דער קעניג געזאָגט. „אַך, אָבער וויא פרעמד מוז עס קלינגען ווען איך וועל מוזען בעטען פערצייהונג ביי מיין קינד.“

„קיין וואָרט מעהר דאריבער,“ האָט פראספער זיך אַרײַנגעמישט. „לאָמיר מעהר ניט געדענקען אונזערע צרות פון דער פערנאנגעהייט ווען אַלעס האָט זיך געענדיגט אזוי גליקליך.“

דאן האָט פראספער אומארמט זיין ברודער און איהם נאָך אַ מאָל פערזיכערט, אַז ער איז איהם מוחל.

„דאָס אַלעס,“ האָט פראספער געזאָגט, „איז געווען דיא פיהרונג פון דער השגחה העליונה, איך זאָל פערטריעבען ווערען פון מיין פירסטענ-טהום, פערוואָרפען ווערען אויף דיעזער אינזעל מיט מיין טאָכטער, און

דער שטורם.

דאָ זאָל זיא בעגעגענען פערדינאנד'ן און עס זאָל בעשלאָסען ווערען זיי זאָלען זיין מאן און ווייב."

מיט דיעזע ווערטער וואָס פראספּערא האָט געזאָגט, מיינענדיג צו טרייסטען זיין ברודער, האָט עס אנטאניא'ן אזוי געריהרט מיט שאנדע און חרטה, אז ער האָט אויסגעבראָכען אין אַ האַרצרייסענדעם געוויין. דער אלטער גאנזאלא האָט געוויינט פאַר פרויך און געבענשט דיא צוויי יונגע לייט זיי זאָלען זיין גליקליך.

דאן האָט זיי פראספּערא מיטגעטהיילט, אז זייער שיה איז ניט צו-שמעטערט געוואָרען פון דעם שטורם, און אז זיא געפינט זיך אין האפען אין פאָלקאָמענער אָרדנונג צוזאמען מיט דער גאנצער מאַנשאַפּט, און ער מיט זיין טאָכטער זיינען בערייט זיי צו בעגלייטען אויף'ן צווייטען טאָג.

"פאָרלוויפּיג," האָט ער געזאָגט, "זייט איהר געוויס הונגריג. קומט אַרײַן אין מיין העהל און לעהנט זיך אונטער אייערע הערצער. נאָך'ן עסען, אַבער, וועל איך אייך דערצעהלען מיין גאַנצע לעבענס-געשיכטע זייט דער צייט וואָס איך האָב געלאַנדעט אויף דיעזער אינזעל."

ער האָט דאן געלאָזט רופען קאליבאנען, ער זאָל פאָרברייטען עסען און גרייטען צו טיש.

דיא געסט זיינען געווען איבערראשט ערבליקענדיג אזא פּערזעהעניש וויא קאליבאן איז געווען. פראספּערא האָט זיי דאן ערקלערט, אז דאָס איז געווען זיין איינציגער מענשליכער דיענער אויף דער אינזעל.

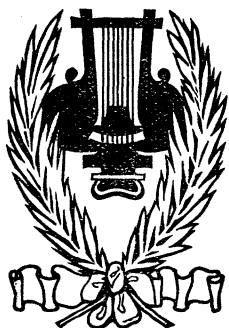
איידער פראספּערא איז אוועק פון דער אינזעל, האָט ער בעפרייעט אריא'ל'ן. דער גיסט האָט זיך זעהר געפרייט וואָס ער קריעגט וויעדער דיא פאָלקאָמענע פרייהייט צו וואַנדערן אונגעשטערט אין דער לופט וויא לאנג ער וויל און וויפיעל ער פערלאנגט.

"מיין גוטער אריא'ל," האָט פראספּערא צו איהם געזאָגט, "דוא וועסט מיר זעהר פיעל אויסעהלען, אָבער דיין פרייהייט זאָלסטו דאָך האָבען."
"איך דאנק דיר," מיין ליעבער מייסטער, "האָט אריאל געענטפערט, "אָבער איך בעט דיך דוא זאָלסט מיר ערלויבען דיך אַרײַבער צו פיהרען איבער'ן ים, און דאן, וועל איך קענען זיין גליקליך, וויסענדיג, אז דוא ביסט צופריעדען."

פראספּערא האָט בעגראבען טיעף אין דער ערד זיינע כישוף ביכער און זיין צויבער שמעקען, ווייל ער האָט בעשלאָסען קיין מאָל מעהר ניט צו מאַכען געברויך דערפון.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דאן האָט אָנגעפאנגען זייער ריזע איבער אַ רוהיגען און גלאטען
ים, און אזוי האָט דיא שיף מיט אלע מענשען אויף איהר, גליקליך גע-
גרייכט דעם האפען וואו מען האָט געפייערט מיט גרויס פאראד דיא חתונה
צווישען פערדינאנד'ן און מיראנדא'ן.

א. ווינפערדוועג נעשיכטע.

א ווינטערדיגע געשיכטע.

יעלע מענער לעבען אָב מיט פרויען זייער וועלט, ליע-
בען דיעזע פרויען און זיינען קיין מאָל ניט אייפערזיכטיג
אויף זיי, רעכענענדיג, אז זייערע פרויען זיינען אזוי
ריין וויא דיא זונן. און גראדע מאכט זיך עס, וואָס
דאָס איז ניט דער פאל און דיא מענער זיינען אין טעות.
אָנדרע מענער וויעדער, ווערען אייפערזיכטיג ביז צום
וואַהנינג, רואינירען זיך און זייערע פרויען, און דער סוף, אז זיי
האָבען קיין מאָל ניט געהאַט קיין אורזאכע דערצו.
איינער פון דיא לעצטע איז געווען לעאַנטעס, דער קעניג פון סיצי-
ליען. ער און זיין פרוי, דיא שעהנע און געראַטענע הערמיאַנע, האָבען
א היבשע צייט געלעבט זעהר גוט צוזאַמען.
לעאַנטעס איז געווען אזוי גליקליך מיט זיין הערשאַפט בכלל און מיט
זיין פרוי בפרט, אז ער האָט קיין איינציגען וואונש געהאַט אין לעבען אוי-
סער צו זעהען נאָך אַ מאָל זיין יוגענד-פריינד און שול-קאמעראַד, פאליקסע-
נעס, קעניג פון בעהמען.
דיעזע צוויי, לעאַנטעס און פאליקסענעס, זיינען ווירקליך אויפגע-
צויגען געוואָרען צוזאַמען און זיי זיינען געווען איינפאַך וויא כרידער. אָבער
דער טויט פון זייערע פאטערס האָט זיי צוטהיילט און גערופען יעדען בע-
זונדער צו העררשען איבער דעם לאַנד פון זיינע עלטערן. דאָס האָט פער-
אורזאכט וואָס זיי האָבען זיך פיעלע יאָהרען ניט געזעהען, אָבנאָהל זיי
האָבען וועהרענד דער צייט זיך געשיקט בריעה, מתנות און אמבאַסאַ-
דאָרען.
לעאַנטעס האָט אָנגעהויבען אזוי פיעל צו ביינקען נאָך זיין יוגענד
פריינד, דאָס ער האָט געשריעבען מעהרערע בריעה קיין בעהמען איינלאָדענ-
דיג צו זיך אויף אַ בעזוך פאליקסענעס'ן.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פאלעקסענעס האָט ענדליך איינגעשטימט און איז געקומען.
דער עמפפאנג איז געווען אַ הערצליכער און אַ פרייליכער. לעאנטעס
האָט גאָר ניט געוואוסט וואָס צו טהון מיט זיין פיעל געליעבטען פריינד.
ער האָט איהם נאטירליך פאָרגעשטעלט פאר זיין שעהנער קעניגין הער-
מיאנע און איהם רעקאמענדירט, אַלס דעם טהייערסטען פריינד אין זיין
לעבען.

דיא צוויי פריינדע האָבען זיך דאן אוועקגעזעצט און אָנגעהויבען
צו רעדען פון זייער פּערגאנגענהייט, פון זייער גליקליכער קינדהייט, און
הערמיאָנע, וועלכע האָט דאָס צוגעהערט, האָט געהאט גרויס פּערנגיגען.
אזוי זיינען אַריבער אַ פאָאָר וואָכען און פאליקסענעס האָט זיך אָנ-
געהויבען פאָרצובערייטען אין וועג אריין, צוריק אַהיים. לעאנטעס האָט זיך
פון איהם גיט געקענט שיידען.

„בלויב נאָך דאָ, פריינד,“ האָט ער זיך געבעטען.

„אונגעגליך,“ האָט פאליקסענעס געענטפערט, „דיא פליכטען פון מיין
רעגירונג רופען מיך צוריק.“

ווען לעאנטעס האָט געזעהען, אז ער קען גאָר ניט פועל'ן האָט ער
אָנגעשטעלט הערמיאָנע'ן, זיא זאָל בעטען פאליקסענעס'ן נאָך צו בלייבען.
עס זיינען דאָ פיעלע פרויען וואָס שמירצען זיך אַליין אין אונגליק גיט
וויסענדיג אפילו וויא זיי טהוען עס.

הערמיאָנע'ס צערטליכע נאטור, איהר זיסע שפראך, האָבען געווירקט
אויף'ן פאליקסענעס'ן, וואָס לעאנטעס האָט גיט געקענט דורכפיהרען, האָט
הערמיאָנע געווירקט און פאליקסענעס האָט פּערשפּראַכען צו בלייבען נאָך
עטליכע וואָכען.

וויא לעאנטעס האָט געהערט, אז הערמיאָנע האָט בעוואויגען פאליקסע-
נעס'ן צו בלייבען, האָט ער געשפירט גלייך וויא אַ ברענענדע שפיז וואָלט
דורכגעבויערט זיין ברוסט.

לעאנטעס האָט אפילו גיט געקענט זיין פריינד אַלס אַ בראווען און
עהרליכען מענשען, ער האָט געוואוסט אז זיין קעניגין איז איהם טריי,
אַבער דיעזער פאקט אַליין, אז זיא האָט גע'פועל'ט, וואָס ער האָט גיט
געקענט, האָט איהם געמאכט שרעקליך אייפּערזוכטיג.

וואָס מעהר הערמיאָנע האָט געשענקט אויפּמערקזאמקייט איהר
מאן'ס פריינד, וואָס מעהר זיא האָט געטהאָן פאר פאליקסענעס'ן אום

א ווינטערדיגע געשיכטע.

איהר מאן צופרעדען צו שטעלען, אלץ אייפערזיכטיגער איז געוואָרען לעאָנטעס.

אן אייפערזיכטיגער מאן איז אַ פּאַלקאָמענער ווילדער. ער איז ניט נאָר וויא אַ ווילדע און אויפגערגטע חיה, זאָנדערן אויך וויא אַ ווילדער מיט זיינע אומגעלומפערטע פּאַנטאָיען. ער האָט זיך פּאַרגעשטעלט דאָס ערגסטע און דאָס געמיינסטע צווישען זיין בעסטען פּריינד און זיין קעניגין.

איין מאָל, ווען דיא ווילדע משוגעת פון אייפערזוכט האָט איהם בעדערשט, האָט ער געשיקט רופען זיין יועץ קאַמילאָ און איהם בעאויפטראַגט צו פּערגיפטען פּאַליקסענעס'ן.

קאַמילאָ איז געווען אי אַ גוטער מענש, אי אַ קלוגער. ער האָט גאַנץ גוט געוואוסט, אז דעם קעניג'ס אייפערזוכט האָט קיין ממשות. אָבער ער האָט אויך פּערשטאַנען, אז עס איז גרינגער צו קעמפּען מיט אַ טיגער וויא אַ אַרגומענטירען מיט אַן אייפערזיכטיגען מאַן.

וואָס האָט ער געקענט טהון ? דער קעניג האָט בעפּוילען און מען מוז פּאַלגען. דאָך האָט ער ניט געקענט פּוועל'ן ביי זיך צו מאַרדען און אונשולדיגען מענשען. אַנשטאַט צו פּערגיפטען פּאַליקסענעס'ן, האָט ער איהם דערצעהלט איבער דעם אויפּטראַג וואָס ער האָט געקראָגען פון לעאָנטעס'ן.

פּאַליקסענעס האָט פּערשטאַנען, אז ער געפינט זיך אין אַ קריטישע פּאַגע, און ער האָט געפּרעגט קאַמילאָ'ן וואָס עס איז צו טהאָן. קאַמילאָ האָט איהם געראטהען צו ענטלויפען און זיך אליין אָנגעבאָטען איהם צו בעגלייטען. פּאַליקסענעס האָט געפּאַלגט, און מיט קאַמילאָ'ס הילף איז איהם געלונגען זיך צו ראטעווען פון סיציליען און צוזאמען זיינען זיי גליקליך אָנגעקומען קיין בעהמען. קאַמילאָ האָט שוין נאַמירליך ניט געדענט צוריק פּאַהרען און ער איז פּערבליעבען אין בעהמישען קעניג'ס הויף.

אָבער דאָס האָט ניט פּערבעסערט דיא לאַגע אין לעאָנטעס'עם הויף, אין געגענטהייך, עס האָט נאָך פּערערגערט. פאַר דעם אייפערזיכטיגן גען לעאָנטעס איז דאָס געווען דער בעסטער בעווייז פון הערמיאַנע'ס שולד.

לעאָנטעס, אין אן אנפאַל פון שרעקליכער אויפּרעגונג, איז ער אַוועק אין דער קעניגין'ס צימער וואו ער האָט זיא געטראָפּען מיט איהר קליינעם

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זוהן, פרינץ מאמיליוס. דאָס קינד וועלכער איז געווען זעהר אַ קלוגעס און שטאַרק געליעבט זיין מוטער, האָט נאָך וואָס אָנגעהויבען איהר צו דערצעהלען אַ קינדער־געשיכטע, וועלכע זיא האָט אימער ליעב געהאַט צו הערען פון זיין מויל. פונקט דאמאלס איז אָנגעקומען דער ווילדער קעניג, פון איהר אוועקגעריסען דאָס קינד. און זיא אליין, אָהן אַ פּערהער, האָט ער אוועקגעשיקט אין געפּענגניס.

דאָס אונגליקליכע קינד, וועלכער האָט כמעט פּערגעטערט זיין מר־טער, הערענדיג פון איהר אונגליק, האָט ער אָנגעהויבען צו וויינען. ער האָט געטרויערט ביי טאָג און ביי נאַכט, יעדעס מאָל שוואכער און קראַנד קער געוואָרען, פּערלירענדיג דעם אפּעטיט און דעם שלאָף און עס האָט אויסגעזעהען, אַז דער שמערץ וועט איהם געוויס טויטען.

ווען דער קעניג האָט אוועקגעשיקט זיין קעניגין אין געפּענגניס, האָט ער באַלד געלאָזט רופּען דיא צוויי סיציילישע עדעל־לייט קלעאמאנעס און דיאָן און זיי בעאויפּטראַנט מיט אַ וויכטיגער שליחות. ער האָט זיי דער־צעהלט אלעס וואָס עס איז פּאָרגעקומען, נאָר אום צו זיין נאָך זיכערער, זאָלען זיי אוועקפּאָהרען קיין דעלפּאָס, און דאָרט בעזוכען דעם טעמפעל פון דעם גאָט אפּאָלאָ, וואו עס האָט זיך געפונען אַן אַראַקעל (אורים ותומים) און פּרעגען ביי דיעזען אַראַקעל אויב זיין קעניגין איז איהם געווען טריי אָרער ניט.

דערווייל איז דיא אַרעמע הערמיאָנע געלעגען אין געפּענגניס און דאָרט האָט זיא געבוירען אַ קינד, אַ מיידעל. דיעזעס קינד איז געווען איהר איינציגע טרייסט, און דאָס האַלטענדיג אויף דיא הענד, האָט זיא, מיט טרערען אין דיא אויגען געזאָגט: „מיין אַרעמע קליינע געפּאָנגענע, איך בין אזוי אונשוֹלדיג וויא דוא.“

קעניגין הערמיאָנע האָט געהאַט אַ גוטע און געטרייע פּריינדין; איינע פון יענע וואָס ענטלויפּען ניט, ווען דעם פּריינד טרעפט אַן אונגליק, דיעזע פּריינדין איז געווען פּאָלינא, דיא פרוי פון אַנטיגאָנוס, אַ סיציילישער עדעלמאַן. ווען פּאָלינא האָט געהערט, אַז דיא קעניגין האָט געבוירען אַ אַבגעהאַלטען אַ שעהנע פּערטהיידיגונגס רעדע פאר הערמיאָנע'ן, פּאָר־קינד, איז זיא אוועק אין געפּענגניס זיא בעזוכען.

דיא איינציגע בעדיענטע וואָס דיא קעניגין האָט געהאַט, איז געווען אַ געוויסע עמיליא. זיך ווענדענדיג צו עמיליא'ן האָט זיא געזאָגט: „איך ביט דיך, געה זאָג דער קעניגין, אויב זיא וויל און קען מיר

א ווינטערדיגע געשיכטע.

פערטרייען, דאן זאל זי מיר געבען דאָס קינד און איך וועל עס טראָגען צום קעניג, דעם פאטער. דאָס אונשולדיגע געזיכט פון אזא קליין קינד, קען ווייך מאַכען זיין האַרץ.

„גוטע דאָמע,“ האָט עמיליא געענטפערט, „איך וועל מיטטהיילען דער קעניגין דיין ערעלען וואונש. זיא האָט טאָקי היינט זיך אויסגעדריקט, אַז זיא וואָלט וועלען האָבען אזא פריינד וואָס זאל נעהמען דאָס קינד צום פאטער.“

„דאן זאָג איהר,“ האָט פאלינא ווייטער בעמערקט, „אַז איך וועל זעהן פיעל וואגען צו רעדען מיט דעם קעניג אין איהר פערטהיידונג.“ „זאל דיך נאָט דערפאר בענשען,“ האָט עמיליא געענטפערט. „פאר דיין גוטסקייט צו אונזער אונגליקליכע קעניגין.“

עמיליא איז אוועק צו הערמיאנע'ן און איהר מיטגעטהיילט פאלינא'ס וואונש. הערמיאנע האָט מיט פרייד דארױף איינגעשטימט און איבערגע-געבען פאלינא'ן דאָס קינד.

דיא גוטע פאלינא האָט גענומען דיא קליינע פרינצעסין, און איז אוועק צום קעניג. איהר מאן האָט אפילו ניט געוואלט זיא זאל שמערען לעאנטעס'ן, אָבער זיא האָט זיך מיט געוואלט אַריינגעדונגען אין פא-לאץ און אוועקגעלעגט דאָס קינד פאר זיין פאטער'ס פיס. דאן האָט זיא אָבערהאלטען אַ שעהנע פערטהיידונגנס רעדע פאר הערמיאנע'ן, פאָר-ווארפענדיג דעם קעניג, אַז ער האָט ניט ריכטיג געהאנדעלט, און דאן איהם געבעטען ער זאל רחמנות האָבען אויף זיין אונשולדיגער קעניגין און אויף איהר קינד.

אָבער פאלינא'ס ווערטער האָבען גראדע געהאט אַ געגען-וויירקונג. לעאנטעס איז שטאַרק אויפגערעגט געוואָרען, און בעפוילען איהר מאן, אַז טיגאנוס'ן, ער זאל אוועקנעהמען זיין פרוי פון דאָרט.

ווען פאלינא איז אוועק, איז דאָס קינד געבליעבען נעבען פאטער'ס פיס. פאלינא האָט געמיינט, דאָס ווען ער וועט בלייבען אליין, וועט ער בעמטראכטען דאָס אונשולדיגע געזיכט פון דעם קינד און הרטה האָבען אויף זיין רציחה.

נאָר פאלינא האָט אויך אין דעם געהאט אַ טעות. אזוי שנעל וויא זיא איז ארויס, האָט דער אכזר'דיגער פאטער בעאויפטראגט אַנטיגאנוס'ן ער זאל צינעהמען דאָס קינד, עס אוועקטראָגען ערניצדוואו צום ים און עס דאָרט איבערלאָזען עס זאל שטאַרבען.

אַנטיגאנוס איז אָבער ניט געווען וויא קאַמיליאַ, וועלכער האָט זיך

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

ניט געאיילט צו פאלגען זיין העררן'ס בעפעהל. ער האָט גענומען דאָס קינד, דערמיט אַרויף אויף אַ שיף און בעאבזוכטיגט דאָס איבערצולאָזען ערגיז-וואו אויף אַ וויסטען ברעג.

לעאָנטעס איז געווען ביי זיך פּאַלקאָמען איבערצייגט, אַז הערמיאָנע איז שולדיג. ער האָט דערפאַר אפילו ניט געוואָלט ווארטען ביז קלעאמאנעס און דיאָן וועלען צוריק קעהרען פון אפאלא'ס טעמפעל אין דעלפּאָס. דער-פאַר, נאָך איידער דיאָ קעניגן איז געזונד געוואָרען פון איהר קימפעט און פון דעם שמערץ וואָס מען האָט ביי איהר צוגענומען דאָס קינד, האָט ער בעפּוילען מען זאָל זיך שטעלען פאַר דעם אַדעל פון לאַנד אַלס איהרע ריכ-טער און זיך זאָל פּראָצעסירט ווערען פאַר בעטריגען איהר מאַן.

בלאָס, קראַנק, נאָהענט צום צוואַמענברעכען, איז ערשיענען הער-מיאָנע, דיאָ אונגליקליכע קעניגן אַלס געפאַנגענע פאַר איהרע געוועזענע אונטערטאהנען און ערווארטעט צו עמפּפאַנגען אַ שרעקליכען אורטהייל. פונקט דאמאל זיינען ערשיענען אויך קלעאָמאנעס און דיאָן און געבראַכט דעם קעניג דעם ענטפער פון אַראַקעל אויס דעלפּאָס. לעאָנטעס האָט גע-געבען אַ בעפעהל מען זאָל אויפברעכען דעם זיעגעל פון דעם בריעף וואו דער אַראַקעל-שפרוד איז געווען פּערשריעבען און געהייסען מען זאָל אַלעס פאַר-לעזען הויך, יעדער זאָל הערען.

און אין דעם שפרוד פון דעם אַראַקעל, זיינען געווען פּאַלגענדע ווער-

טער : —

„הערמיאָנע איז אונשולדיג. פּאַליקסענעס איז אונשולדיג. קאמילאָ „איז אַ געטרייער פריינד. לעאָנטעס איז אַן אייפערזוכטיגער טיראַן, און „דער קעניג זאָל לעבען אָהן אַ יורש, ביז דאָס פּערלויירענע וועט געפונען „ווערען.“

אַלע אַנוועזענדע האָבען אויפגעהויבען זייערע אויגען צום קעניג, נאָר קיינער האָט ניט געוואגט צו רעדען אַ וואָרט.

דאָן איז דער קעניג אויפגעשטאַנען, און שטאַרק אויפגערעגט, האָט ער ערקלערט, אַז ער גלויבט ניט וואָס דער אַראַקעל זאָגט ; אַז אַלעס איז ליעגען און בעטרוג, אָנגעשטעלט און געפּעלשט פון דער קעניגין'ס פריינד, און ער וויל, אַדער ער בעפעהלט, אַז דער פּאַרוזיטצענדער ריכטער זאָל פאַרט-זעמצען דעם פּראָצעס געגען דער קעניגין.

וועהרענד דער קעניג האָט גערעדט. איז אַריינגעקומען אַ מאַן. נאָכ-דעם וויאָ דער קעניג האָט געענדיגט, האָט דער מאַן, אין אַ טרויעריגען

א ווינטערדיגע געשיכטע.

טאָן איבערגעגעבען דעם בעריכט, אז דער קליינער פרינץ מאָמיליום, הער רענדיג, אז זיין מוטער ווערט פראָצעסירט פאר איהר לעבען, איז ער אומד געפאלען, און פאר שאַנדע און שמערץ, איז ער געשטאָרבען.

ווען הערמיאָנע האָט געהערט וואָס עס האָט פאסירט מיט איהר לעבעס קינד, איז זיא אומגעפאלען מיט אַ פערצווייפעלטען געשריי, און גע- חלש'ט.

דער אויפרוהר אין פאלאץ איז געווען זעהר גרויס. יעדער האָט געשפירט, אז לעאנטעס איז געווען דער מערדער פון דעם גוטען אַנן אונז שולדיגען קינד, און אלע האָבען אויך געגלויבט, אז הערמיאָנע איז אונז שולדיג.

לעאנטעס אַליין, צום ערשטען מאָל זייט דיא אייפערזוכט האָט איהם אָנגעצונדען, האָט געפיהלט, אז ער האַנדעלט ניט ריכטיג, ער האָט אַ קוק געגעבען אויף זיין אונגליקליכער קעניגין, ליגענדיג אויף דער ערד בלאס וויא אַ טויטע, און ער איז געריהרט געוואָרען. ער האָט דאָן שנעל צוגערופען פאָלינא'ן און דיא אנדערע הויף-האמען און בעפויילען מען זאָל אַרויסטראָגען דיא קעניגין און זיא דערמינטערן. זיין וואונש איז באַלד ערפילט געוואָרען, דאָס הייסט, מען האָט דיא קעניגין אַרויסגעטראגען. עס האָט אָבער ניט פיעל געדויערט און פאָלינא האָט צוריק געקעהרט מיט טהיילענדיג דעם קעניג, אז זיין פרוי הערמיאָנע איז טויט.

יעצט איז געקומען דיא צייט פון חרטה. פאר דעם אייפערזיכטיגען קעניג האָט אויפגעבליטצט דאָס גאנצע שרעקליכע בילד פון זיין אונבעגרינג דעמען פערדאכט און ער האָט אָנגעהויבען איינצוזהען, אז ער האָט געהאַט דעלט וויא אַן אמת'ער טיראן. ער האָט געפיהלט, אז ער איז געווען הער- מיאָנע'ס מערדער, און דיעזעלבע הערמיאָנע, וועלכע ער האָט אַ מאָל אַזוי שטאַרק געליעבט, איז אונשולדיג. דאָן האָבען געקלונגען אין זיינע אויערן דיא ווערטער פון דעם אַראקעל „ביז דאָס פערלויבענע וועט געפונען ווערען.“ און ער האָט זיך אויך דערמאנט אַן זיין נייגעבוירענעם קינד וואָס ער האָט פון זיך פערשטויסען.

לעאנטעס האָט געזעהען, אז ער האָט געטויטעט זיין זוהן, זיין פרוי און פיעללייכט אויך זיין קליינע טאָכטער. יעדענפאלס ווייסט ער ניט וואו דיא לעצטע איז.

פונקט וויא פריהער דיא אייפערזוכט, אַזוי איז יעצט אַרויס דיא חרטה אין זיין האַרץ, נשמה און אלע געפיהלען. דיא חרטה האָט זיך איינגע-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פרעסען טיעף אין איהם, בערויבט זיין רוה און זיין גליק און פון איהם גע-
מאכט א שברייכלי, א טרויעריגען און אונגליקליכען מענשען.
וואָכען, מאַנאַטען און יאָהרען זיינען אזוי אוועק, און יעדעס מאָל —
אַלץ אונגליקליכער.

יעצט וועלען מיר צוריק קעהרען און זעהען וואָס עס איז געוואָרען פון
דער קליינער פרינצעסין. דיא שיה אין וועלכער אנטיגאָנוס איז מיט איהר
אָוועק אויף'ן ים, איז געכאַפּט געוואָרען פון א וויטהענדען שטורעם און
פערווארפען אין א האפען פון בעהמען, אין דעמוזעלבען קעניגרייך וואו דער
אומזיסט-בעליידיגטער קעניג פאליקסענעס האָט זיך געפונען. אנטיגאָנוס
האָט געלאנדעט און דאָרט איבערגעלאָזט דאָס קליינע קינד.

אַכער אנטיגאָנוס האָט מעהר שוין ניט צוריק געקעהרט קיין סיצייליען
אום צו דערצעהלען לעאנטעס'ן וואָס עס איז געוואָרען פון זיין טאָכטער.
דיא אורזאכע דערפון איז געווען פאָלגענדע: אזוי וויא אנטיגאָנוס האָט גע-
וואָלט צוריק קעהרען צו דער שיה אין האַפּען, איז ארויס אַ בער פון וואלד
און איהם צוריסען אויף שטיקער. דאס איז געווען אַ גערעכטע שטראף
פאר אַ מענשען וואָס פאָלגט בעפעהלע פון שלעכטע און בייזע העררשער.

דאָס קינד איז געווען אָנגעטהאָן אין טהייערע קליידער און אויף זיך
געטראָגען קאָסטבארע בריליאַנטען; ווייל הערמיאָנע, איידער זיא האָט
עס געשיקט צו איהר מאַן, האָט זיא עס פֿיין אויסגעציערט. אנטיגאָנוס
וויידער האָט דאָס קינד ניט געטשעפעט. ער האָט עס געלאָזט וויא עס
איז געווען פון דער מוטער, און נאָך צוגעקלעפט אַ צעטעל דערצו מיט דעם
וואָרט „פּערדיטא“, אַלס נאָמען פון דעם קינד. „פּערדיטא“ הייסט פּער-
לוירענע, אָבער ווער און וואָס דאָס קינד איז, האָט דאָס צעטעל ניט דער-
צעהלט.

אַ פּאַסטוך וואָס איז דאָרט גראדע פארבייגעאנגען, האָט דערזעהען
דאָס אָרעמע און פּערלאָזענע קינד און עס אויפגעהויבען. דער פּאַסטוך
איז געווען אַן עדעלער און גוטער מענש. ער האָט דאָס קינד געבראכט
צו זיין פרוי און דיעזע האָט זיך אָנגענומען צו זיין דעם קינד'ס מוטער.
ווען דער פּאַסטוך מיט זיין פרוי האָבען ארונטערגענומען דיא קלייד-
לעך פון דעם קינד, אום דאָס ארומצו-וואשען האָבען זיי בעמערקט דאָס
גרויסע רייכטהום. זיי האָבען אַלזאָ בעשלאָסען קיינעם ניט צו דערצעהלען,
אַז זיי האָבען געפונען דאָס קינד. זיי זיינען נאָכהער אָוועק אין אַן אנדערן
טהייל פון דעם לאַנד, וואו דער פּאַסטוך האָט פּערקויפט אַ טהייל פון דיא

א ווינטערדיגע געשיכטע.

בריליאנטען, פאר דעם געלד זיך איינגעקויפט שאף און רינדער און איז דערפון רייך געוואָרען.

דאָס קינד האָט ער גערופען מיט דעם נאָמען פּערדיטא, וויא דאָס צעטעל האָט געזאָגט, און ער האָט זיא ערצויגען אַלס זיין אייגענע. ווען פּערדיטא איז אויפגעוואקסען, האָט זיא זיך גערעכענט אַלס דעם פּאַס-טוך'ס טאָכטער.

יאָהרען זיינען אוועק און פון דער קליינער פּערדיטא איז געוואָרען אַ פּרעכטיגעס און שעהנעס מיידעל. כאָטש זיא האָט ניט געקענט האַבען קיין בעסערע ערציהונג וויא דיעזע פון אַ פּאַסטוך'ס טאָכטער, פון דעסט-וועגען איז זיא אויסגעוואקסען מיט אַ מין נאַטירליכער עדעלקייט און פיינקייט, וואָס איז געווען אַ ירושה פון איהר גוטער מוטער. דער אמת איז, אַז אַבוואָהל ערצויגען ביי אַ פּאַסטוך, האָט זיא זיך ניט בעדארפט שעהמען געגען אירגענד אַ דאמע אין איהר פּאַטער'ס קעניגליכ-כען הויף.

און דאָס שיקזאל האָט געפיהרט צו מערקווירדיגע זאַכען. קעניג פּאַ-ליקסענעס האָט געהאט אן איינציגען זוהן מיט דעם נאָמען פּלאָריוזעל. איין מאָל איז דער יונגער פרינץ אַרויסגעגאנגען אויף דער יאַגד און דער וועג האָט איהם פּאַרבייגעפיהרט נעבען דעם פּאַסטוך'ס הויז, דאָרט האָט ער, דורך אַ צופאַל, דערזעהען פּערדיטא'ן. איהר מערקווירדיגע שעהנ-קייט, גרויסאַרטיגע כענעהמונג און נאַטירליכע ליעבליכקייט, האָט איהם וויא בעצויבערט. עס האָט ניט פיעל געדויערט און ער האָט זיך פּערליעבט אין איהר.

אַבער פּערדיטא האָט איהם ניט גערעכענט פאַר קיין פרינץ. ער האָט זיך פאַר איהר פאַרגעשטעלט אונטער דעם איינפאַכען נאָמען, דאָריקלעס, און איהר דערזעהלט, אַז ער איז אַ יונגערמאַן פון רייכע אַבער גע-ווענהליכע עלטערן. אַלס אַזעלכער האָט ער אָפט בעזוכט דעם פּאַס-טוך'ס הויז.

ווען מען פּערליעבט זיך אין אַ שעהנעס און ליעבענסווירדיגעס מיידעל, פּערגעסט מען אן דער גאַנצער וועלט און איהר געזעלשאַפט איז דאָס איינ-ציגע וואָס מען זוכט. פּלאָריוזעל האָט דערפאַר אָפט פּערגעסען, אַז ער איז אַ פרינץ, אַז ער מוז זיין אין זיין פּאַטער'ס קעניגליכען הויף, און ער איז פּערבליעבען נעבען זיין געליעבטע פּערדיטא.

קעניג פּילאקסענעס האָט בעמערקט, אַז זיין זוהן פּעהלט צו פיעל

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אויס פון דער היים און דאָס האָט איהם שטאַרק בעאנרוהיגט. ער האָט דערפאַר אויפגעשטעלט זיינע שפּיאַנען זיי זאָלען זעהען וואוהין ער געהט און וואו ער פערברענגט. זיי האָבען אויסגעפונען דעם סוד, אז ער ליעבט דעם פּאַסטוּד'ס טאַכטער.

פּילאָקסענעס איז געווען אַ גוטער פּאַטער; ער האָט אויך געוואָלט, אז זיין קינד זאָל גליקליך זיין, אָבער קעניגליכער יחוס שטעהט העכער וויא אַלעס און דאָס האָט איהם שטאַרק אויפגערעגט. סטייטש, זיין זוהן זאָל זיך פערליעבען אין אַ פּאַסטוּד'ס טאַכטער! יעדענפּאלס האָט ער ניט גע-וואָלט מאַכען קיין איינציגען שריט פריהער ביז ער וועט זיך איבערצייגען, אז זיין זוהן האָט זיך ווירקליך פערליעבט אין אַ פּאַסטוּד'ס טאַכטער. ער האָט דערפאַר געלאָזט רופען זיין גוטען און געטרייען פריינד קאַמילאַ, וועל-כער האָט אַ מאָל געראטעוועט זיין לעבען, און איהם געבעטען ער זאָל מיט איהם מיטגעהען זעהען ווער דיזעזע איז אין וועלכער זיין זוהן דער פרינץ, האָט זיך געקענט פערליעבען.

דער קעניג און זיין פריינד האָבען זיך פערשטעלט און אוועק צום פּאַסטוּד. עס איז דאמאלס פונקט געווען דיא צייט ווען מען שערט דיא שאַף און עס איז א יום-טוב. ווען דער פּאַסטוּד האָט זיי דערזעהען, אָבנאָהל ער האָט זיי ניט געקענט און איז געווען שטאַרק בעשעפטיגט, האָט ער זיי באַלד איינגעלארען אין זיין הויז אום אנטהייל צו נעהמען מיט דער פא-מיליע ביים עסען און טרינקען.

און דער נאַטור-מענש מיט אַלע ארום איהם האָבען זיך געפרייט און זיך אַמוזירט אויף'ן העכסטען אופן. נאָך'ן עסען, האָבען יונגע לייט און יונגע מיידלעך, זיהן און טעכטער פון דיא שכנים געטאַנצט פאַרגניגט אויף'ן גראַז און יעדער איז געווען גליקליך.

בשעת דאָס אַלעס איז פאַרגעקומען, איז פלאַריזעל און פּערדיטאַ, גע-זעסען ערניץ אין אַ ווינקעל און הנאה געהאַט פון זיך אליין, רעדענדיג ווע-גען זייער ליעבע און גליקליכע צוקונפט. אזוי זיינען געליעבטע, זיי אַמור-זירט קיין זאך מעהר וויא זייער אייגענע געזעלשאַפט.

דער קעניג און קאַמילאַ זיינען געווען אזוי גוט פערשטעלט, אז קיינער האָט ניט געוואוסט ווער זיי זיינען. פּילאָקסענעס איז דערפאַר צוגעגאַנג-גען נעהענטער אום צו הערען וואָס דיא צוויי יונגע מענשען רעדען מיט אַנאַנדער.

פּילאָקסענעס איז געווען איבערראַשט הערענדיג וויא שעהן, וויא אַנ-

א ווינטערדיגע געשיכטע.

גענעהם און וויא ערעל דעם פאסטוך'ס טאָכטער האָט גערעדט מיט זיין זוהן.
ער האָט דאָן כעמערקט צו זיין בעגלייטער :

„דאָס מיידעל איז דאָס שעהנסטע פּאָלקס-קינד וואָס איך האָב נאָך
ביז יעצט געזעהען. אלעס וואָס זיא טהוט און זאָגט פּערראטת ניט איהר
ניערדיגע געבורט. פּערקעהרט, מען קען זיא רעכענען פאַר פיעל העכער.“
„יא, האָט קאמילאַ געענטפּערט לאכענדיג, „זיא איז דיא קעניגין פון
פוטער און מילך.“

דער קעניג האָט זיך דאָן געווענדעט צום פאסטוך און געזאָגט :
„הער נאָר אויס, מיין גוטער פריינד. ווער איז דאָס דער שעהנער
יונגער בחור וואָס רעדט צו דיין טאָכטער ?“

„מען רופט איהם דאריקלעס,“ האָט דער פאסטוך געענטפּערט. „ער
זאָגט, אז ער ליעבט מיין טאָכטער. דער אמת איז, אז איך קען ניט זאָגען
ווער עס ליעבט וועמען אים בעסטען. ווען דער יונגער מאַן וועט זיא קענען
קריגען וועט זיא איהם מיטברענגען עפעס, פון וועלכען ער האָט קיין מאַל
ניט גע'חלום'ט.“

דער פאסטוך האָט דערמיט געמיינט דיא בריליאנטען וואָס ער האָט
בעשטימט פאַר פּערדיטא'ס נדן. מען דארף ניט פּערגעסען, אז ער האָט
בלויז געריהרט אַ קליינעם טהייל אום זיך איינצושאָפּען אַ סטאַדע, און
דאָס איבריגע וואָס איז געבליעבען, האָט ווירקליך ווערטה געהאַט אַ
פּערמעגען.

„הער נאָר אויס, יונגער מענש,“ האָט פילאקסענעס געזאָגט צו זיין
זוהן. „דיין האַרץ זעהט אויס אָנגעפילט מיט עפעס וואָס נעהמט דיך
אוועק אין גאַנצען פון דער שמחה וואָס געהט דאָ פאַר. ווען איך בין גע-
ווען יונג און געליעבט, האָב איך מיין געליעבטע פּערשאָטען מיט שעהנע
מתנות. דוא וויעדער האָסט פּערגעסען אן אלעמען, דען דאָ איז נאָר וואָס
געווען אַ פּערלער מיט שעהנע צאצקעס און דוא האָסט איהם געלאָזט אוועק-
געהען און נאָר ניט געקויפט.“

דער פרינץ, ניט וויסענדיג, אז דאָס רעדט צו איהם זיין פאטער, האָט
געענטפּערט :

„אַלטער הער, זיא אינטערעסירט זיך ניט מיט קלייניגקייטען און
נאַררישקייטען. דיא מתנות וואָס פּערדיטא ערווארטעט פון מיר ליעגען דאָ,
אַכגעשאָסען אין מיין האַרצען.“

דאָן האָט דער פרינץ געזאָגט צו פּערדיטא'ן :

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„הער, פערדיטא, אין דער געגענווארט פון דיעזען אלטען הערר, וועל-
כער זעהט אויס, אז ער האָט אַ מאָל אויף געליעכט, וויל איך דוא זאָלסט
אויסהערען וואָס איך זאָג דיר. איך ליעב דיך מיט דער גאַנצער קראַפט פון
מיין נשמה, און דיעזע ווערטער זאָלען זיין צווישען אונז ביידע אַ קאָנטראַקט
אונז צו פּעראַייניגען אויף אייביג.“

ווייטער האָט שוין פּילאָקסענעס דאָס ניט געקענט לאָזען געהען. זיך
ענטדעקטאָדיג ווער ער איז, האָט ער אויסגעשריען :

„און איך צורייס דיעזע פּעראַייניגונג!“

נאָך דיעזע ווערטער, האָט דער קעניג געמאַכט זיין זעהן ביטערע פאָר-
ווירפע וואָרום ער האָט געוואַגט צו פּערקעהרען מיט אַ מיידעל פון ניעדרינגער
געבורט. ער האָט איהם געזידעלט און זיא בעלזייניגט.

„און ווען דוא, ניעדריגע!“ האָט ער געדויערט צו פּערדיטא'ן, „וועסט
דיך ניט צוריק ציהען פון איהם, וועל איך לאָזען דיין פאטער און דיך, איך
ביידע צוזאמען, אויפּהיינגען וויא דיא הינט!“

ווען ער איז פּערטיג געוואָרען מיט זיין זידלעריי, האָט ער, אין גרוי-
סער אויפּרעגונג, געהייסען קאמילא'ן, ער זאָל איהם נאכפאלגען צוזאמען
כיט פרינץ פלאַרוועל.

ווען פּילאָקסענעס איז אוועק, איז פּערדיטא צוגעקומען צו דיא איברי-
גע מענשען. שטאַלץ און ניט דערשראָקען, מיט אַ פעסטער שטימע, האָט
זיא געזאָגט :

„כאָטש דאָס וואָלט אונז אַלע געקענט אונגליקליך מאַכען, האָט דאָס
מיר אַלץ ניט אָבגעשראָקען. איך האָב שוין געהאַלטען דערביי איהם צו
זאָגען, אז דיעזעלבע זונן וואָס שיינט אויף אַ פּאַלאַץ שיינט אויף אויף אַ
קליין ארעם שטיבעל. אָבער איך האָב מיר גערעכענט, אז דאָס לוינט זיך
ניט. עס פרייט מיך וואָס דאָס האָט פאסירט. בעסער אזוי. דער הלום
איז פאריבער. אויס געליעכטע, אויס קעניגין! יעצט וועל איך געהען
מעלקען דיא קיה, דיא שאַף און — וויינען.“

קאמילא האָט זיך געמאַכט אַ גאַנץ אנדערן בעגריף פון דעם וואָס ער
האָט ערפאהרען, פאר אַלעמען איז איהם דאָס שענהע און שטאַלצע מיידעל
גאַנץ גוט געפעלען געוואָרען, און דאן האָט ער פּערשטאַנען, אז דער יונגער
פרינץ איז שוין צו פיעל פּערליעכט אין איהר און ווען ער וועט מיט איהר
ניט חתונה האָבען, וועט זיך ניט אויסלאָזען גוט. ער האָט דערפאר אָנ-

געהויבען צו קלערען מיטלען וויא אזוי ער זאל דאך פערציניגען דיעזען אונ-
גלייכען שידוך.

קאמילא האט ערפאהרען דורך זיינע פריינד אין דער היים, אז קעניג
לעאנטעס האָט שוין לאנג חרטה געהאט אויף זיין איבעראיילטער אייפער-
זוכט, און כאָטש קאמילא איז געווען דער גוטער פריינד און יועץ פון קעניג
פילאקסענעס, האָט ער פון דעסמוועגען זיך געוואונשען נאָך צוריק צו קעהר
דען אהיים און זיין אויף זיין אלטער שטעללע.

אין הויף פון פילאקסענעס האָבען זיך דערווייל אָנגעהויבען אינטר-
גען און סקאנדאלען איבער דער ליעבע פון פרינץ פלאַריזעל. קאמילא האָט
זיך אין א טאָג מיישב געווען און געמאכט פלאַריזעל'ן א פאָרשלאג, אז ער
זאל געהמען פערדיטא'ן און צוזאמען מיט איהם, זאָלען זיי אלע אוועק-
פאָהרען נאָך סיציליען און ער וועט פועל'ן, ערשטענס, אז קעניג לעאנטעס
זאל זיי בעשימצען, און דאן זאל ער אויסווירקען, אז פילאקסענעס זאל
איינשטימען, אז דיא יונגע מענשען זאָלען חתונה האָבען.

דיא יונגע געליעבטע האָבען גלייך איינגעשטימט צו דיעזען פאָרשלאג.
קאמילא, וועלכער האָט געפלאנט דיא גאנצע געשיכטע, האָט אויך מיט זיי
מיטגעשיקט דעם אלטען פאסטוך.

דער פאסטוך האָט מיטגענומען פערדיטא'ס בריליאנטען, איהרע קלייד-
לעך וואָס זיא האָט געטראָגען אַלס קינד, און אויך דאָס צעטעל וואָס
איז געווען צוגעקלעפט צו איהרע מלבושים ווען ער האָט זיא געפונען.
עס איז געווען א געוואנטער שריט, אָבער דיא ליעבע וואנט און שטעלט
אייין אלעס. עס איז דיא יונגע מענשען, צוזאמען מיט דעם פאסטוך, ענדליך
געלונגען אָנצוקומען נאָך סיציליען און זיי זיינען אריין אין הויף פון קעניג
לעאנטעס.

קעניג לעאנטעס, וועלכער האָט נאָך אימער געקלאגט אויף הערמיאָנע'ן
און אויף זיין פערלוירענעם קינד, האָט זעהר פריינדליך עמפפאנגען קא-
מילא'ן און אויך העפליך אויפגענומען פרינץ פלאַריזעל. אָבער פערדיטא,
וועלכע פלאַריזעל האָט פאָרגעשטעלט אַלס זיין פרינצעסין, האָט אויסגע-
זעהען צו אינטערעסירען דעם קעניג מעהר וויא אלעס.

דיא אורזאכע דערפון איז געווען פאָלגענדע: אזוי וויא ער האָט
דערזעהען פערדיטא'ן, האָט זיך איהם כאַלד געוואָרפען אין דיא אויגען אן
עהנליכקייט — אן עהנליכקייט צו זיין געליעבטע, פערזאונגליקטע און בע-
טרויערטע הערמיאָנע. און אזוי וויא ער האָט זיך גוט איינגעקוקט צו דעה

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

עהנליכקייט, האָט איהם זיין האַרץ אָנגעהויבען צו קלאַפען און דער שמערץ איז אָבערפּרישט נעוואָרען פון דאָס ניין.

„אָד“, האָט ער זיך געמראַכט, „אָט אזא שעהנעם און ליעבענסווירדי-געם מיידעל האָב איך שוין יעצט געקענט האָבען אַלס מיין אייגענע טאָכ-טער, אָבער דורך מיין ווילדער אייפערזוכט, האָב איך אַלעס פּערלוירען.“ דאן, זיך ווענדענדיג צו פלאַריוועל, האָט ער געזאָגט :

„מיין ווערטעהר יונגער פּריינד ! וואָס קען איך טהון פאר דיר ? איך אַליין בין געבראַכען אין גייסט און מוטה, דיין פּאטער'ס פּריינדשאַפט האָב איך פּערלוירען, וואָס בין איך אימשטאַנדע צו טהון אום דיר גליקליך צו מאַכען ?“

ווען דער אַלטער פּאסטוך האָט געהערט וויאָלעאָנטעס האָט זיך אינ-טערעסירט מיט פּערדיטאָן, און אז ער האָט אויך פּערלוירען אַ טאָכטער ווען זיא איז געווען אַ קליין קינד, האָט ער אָנגעהויבען אויסצורעכענען ווען און צו וואָס פאר אַ צייט דאָס האָט פּאסטירט. דאן האָט ער זיך דער-מאהנט אן דיא רייכע קליידלעך, אן דער ציערונג, און ער איז געקומען צום בעשלוס, אז עס קען אנדערש ניט זיין, אז פּערדיטא איז דעם קעניג'ס פּערלוירענע טאָכטער.

אין אַ קורצע צייט ארום, ווען פלאַריוועל מיט פּערדיטאָן און קאמילאַ מיט דער אַלטער קעניגין'ס פּריינדין פּאולינאַ, זיינען געווען צוזאַמען מיט'ן קעניג, האָט דער פּאסטוך געכעטען אום ערלויבניס עפעס צו דערצעהלען.

דער קעניג האָט איהם ערלויבט

דער פּאסטוך האָט אָנגעפּאנגען דיא געשיכטע וויאָ אזוי ער האָט געפּו-נען דאָס קינד, און דערביי דערצעהלט, אז ער האָט געזעהען אַ מאן (אנ'טינגנוס'ן) ענטלויפען און ער האָט געאורטהיילט, אזו דיעזער האָט איבער-געלאָזט דאָס קינד, אין דערזעלבער צייט אָבער, האָט ער אויך מיטגע-טהיילט, דאָס פון ווייטען האָט ער צוגעזעהען וויאָ אַ בער האָט צוריסען דעם מאן אויף שטיקער.

אום צו בעשטעטיגען זיינע ווערטער, האָט ער ארויסגענומען דעם שעהנעם מאנטעל אין וועלכען הערמיאָנע האָט איינגעוויקעלט פּערדיטאָן. פּאולינאַ האָט גלייך דערקענט דעם מאנטעל. נאָכדעם האָט ער ארויסגע-נומען דיא איבערגעבליעבענע ציערונג וואָס הערמיאָנע האָט ארויפגעלעגט אויף'ן קינד און דעם צעטעל, אויף וועלכען פּאולינאַ האָט אין אויגענבליק דערקענט איהר מאן'ס האַנדשריפט.

א ווינטערדיגע געשיכמע.

לעאנטעס איז געווען וויא צוטומעלט, בערוישט, און ניט געוואוסט וואָס צו זאָגען.

דיא גומע פאוליא, איז געווען צווישען טרויער איבער איהר מאן'ס טויט און צווישען פרייד וואָס דער אַראַקעל פון דעלפאס איז ענדליך מקוים געוואָרען, אז דעם קעניג'ס לאנג פערלויבענע טאָכטער וועט געפונען ווערען און איז אויך געפונען געוואָרן.

דאן האָט דער קעניג אָנגעהויבען זיך אַ ביסעל צו בערוהיגען, איבער-לעגען און פערשטעהען, אז פערדירא איז ווירקליך זיין קינד. ער האָט זיך געוואָלט פרייען, נאָר אויף זיינע געדאנקען איז וויעדער געקומען דיא שרעק-ליכע עראינערונג פון הערמיאָנע'ס טרויעריגען טויט, און, אויסברעכענ-דיג אין טרעהרען, האָט ער קוים אַרויסגעשטאַמעלט צו פערדאטא'ן דיא ווערטער:

„אך, דיין מוטער, דיין מוטער!“

פאוליא האָט אונטערבראָכען דיעזע פּרעהליך-טרויעריגע סצענע, ווען זיא האָט זיך געווענדעט צו לעאנטעס'ן און אזוי געזאָגט:

„מאיעסטעט, איך האָב אַ סטאַטוע, וועלכער דער גרויסער איטאַליע-נישער מייסטער זשוליא ראָמאַנאָ, האָט נאָר וואָס פארטיג געמאַכט. דיעזע סטאַטוע טראָגט דיא מערקווירדיגע עהנליכקייט צו דער קעניגין. ווען אייער מאיעסטעט וויל, וועט איהר מיטגעהען מיט מיר אין מיין הויז און דאָרט וועט איהר זעהען עפעס וואָס וועט אייך טרייסטען אויף אייער גרויסען פערלוסט.“

דער קעניג איז געווען איבערראשט. ער האָט ניט גענוי פערשטאַנען וואָס מען רעדט צו איהם, אָבער ער איז געווען בערייט צו געהען וואוהין מען וועט איהם פיהרען און טהון וואָס מען וועט איהם הייסען, אבי ער זאָל געפינען אַ ביסעל טרייסט.

זיי זיינען אוועק. דער קעניג האָט געוואָלט זעהען סאיוואָס, אבי ער זאָל זיך עראינערן אן זיין הערמיאָנע, און פערדיטא איז געווען נייגערדיג צו זעהען אַ בילד פון איהר מוטער.

אַריינקומענדיג אין אַ גרויסען זאַל, האָט פאוליא אויפגעהויבען אַ פאָרהאַנג און פאר זיי איז ערשינענען אַ וואונדערבארע סטאַטוע, וועלכע איז געווען אזוי עהנליך צו הערמיאָנע'ן, דאָס דעם קעניג'ס גאַנצע שמער-צען האָבען ערוואכט, און אַ לאנגע צייט איז ער געשטאַנען וויא פארא-ליזרט, ניט קענענדיג רעדען אַ וואָרט פאַר שמערץ און ערשטוינען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„מיר געפעלט אייער שוויגען, מאיעסטעט.“ האָט פאלינא געזאָגט.
„עס דערצעהלט אייער אויפריכטיגע חרטה, איז דיא סטאטוע ניט עהנליך
צו דער קעניגין?“

„יא, זױ פלענט זיא שטעהען, אזױ העררליך, אזױ פּרעכטיג, און
זאָנאר אין דיעזער פּאָזיציע האָב איך מיך צום ערשטען מאל צו איהר ער-
קלערט אין ליעבע. אָבער דאָך, פאלינא, זאָג מיר, דאמאלס, ווען איך
האָב פּערלױרען מיין הערמיאַנעלן, איז זיא נאָך געווען יונג, און יעצט, זעה,
איז זיא געעלטערט.“

„דאָס איז דעם סקולפּטאר'ס קונסט,“ האָט פאלינא געענטפער. „ער
האָט געמאַכט, אז פאלינא זאָל אויסזעהען וויא זיא האָט געקענט זיין
יעצט, ניט וויא אַ מאָל. אָבער, מאיעסטעט, לאָזט מיך צוריק אַרונטער-
לאָזען דעם פּאַרהאַנג, זאָנסט, אין אייער אויפּרעגונג, וועט זיך אייך
אויסראכטען, אז דיא סטאטוע בעווענט זיך.“

„ניין, ניין,“ האָט דער קעניג זיך געבעטען. „לאָז ניט צוריק אַרונ-
טער דעם פּאַרהאַנג. הלואוי וואָלט איך געווען טויט איידער צו דערלעבען
אַזא צייט. גוטער קאמילא, זאָג מיר, זעהט עס ניט אויס גלייך וויא זיא
אַטהעמט? איהרע אויגען זעהען אויס אין זיך צו האָבען בעוועענונג.“

„ענטשולדיגט, מאיעסטעט,“ האָט פאלינא געזאָגט אַ ביסעל שטרענג.
„איך מוז אַרונטערלאָזען דעם פּאַרהאַנג. איהר זייט אזױ אויפּרענגט, אז
איהר וועט באלד זאָגען, דאָס דיא סטאטוע לעבט.“

„אַך, גוטע פאלינא,“ האָט דער קעניג געמורמעלט מאכטלאָז. „זאָל
איך דענקען וואָס עס וויל זיך, זעה, זעה, מיר דאכט פּאַרט, אז איך
שפיר, דאָס אין דער סטאטוע איז לעבען. וואָס איז דאָס פיר אַ קינסט-
לער, ווען ער האָט געקענט אזױ פּאַכאהמען דער נאַטור? זאָל קיין מענש
פון מיר חוזק מאכען, איך מוז זיא קושען!“

„גוט, מאיעסטעט,“ האָט פאלינא געזאָגט, „טהוט וואָס איהר
ווילט. דיא פארב אויף איהרע ליפען איז נאָך נאס; איהר וועט זיך
אויסשמירען דערמיט דיא ליפען. לאָזט מיך צוריק אַרונטערלאָזען דעם פּאַר-
האַנג.“

„ניין, ניין, טהו עס ניט!“ האָט דער קעניג געשריען ציטער-
דענדיג.

פּערדיטא, וועלכע איז דיא גאנצע צייט געשטאַנען קניענדיג און

א ווינטערדיגע געשיכטע.

בליקענדיג מיט בעוואונדערונג אויף איהר שענהער מוטער, האָט אויך גע-
זאָגט :

„שטערט אונז ניט אונזער טרייסט און פערגניגען. לאָזט מיך ווייטער
קוקען אויף מיין גוטער מוטער.“

„ענטוועדער איהר לאָזט מיך אַרונטערלאָזען דעם פּאַרהאַנג, האָט
פּאָלינאַ געזאָגט, אָדער איהר וועט זיך פּאַרבערייטען אויף אַ גרויסער
איבערראַשונג. יא, איך קען מאַכען דיא סטאַטוע זאָל זיך בעוועגען. נאָך
מעהר, זיא זאָל אַרונטערשטייגען פון דעם פּעדעסטאַל און אייך אָננעהמען
ביי דיא הענד. אָבער דאן וועט איהר מיינען, אז איך בין אַ מכשפה, און
איך פּערזיכער אייך, אז איך בין עס ניט.“

„אַלעס וואָס דיא קענסט מאַכען זיא זאָל טהון,“ האָט דער ערשטוינ-
טער קעניג געזאָגט, „בין איך בערייט בייצרוואָהנען. וואָס דיא קענסט
איהר מאַכען רעדען, בין איך בערייט צו הערען. ווייל, אזוי לאַנג וויא
זיא קען זיך בעוועגען, קען זיא שוין אויך רעדען.“

אויף אַ וואונק פון פּאָלינאַ'ן, האָט אָנגעפּאנגען אן ערנסטע שטילע
מוזיק צו שפּיעלען, וואָס זיא האָט פון פּריהער פּאַרבערייטעט פּאַר דיע-
זער געלענענהייט. דאן, צום ערשטוינען פון אַלע אנוועזנדע, האָט דיא
סטאַטוע אָנגעפּאנגען אַרונטער צו געהען פון דעם פּעדעסטאַל. אזוי וויא
זיא איז אַרונטער, איז זיא צוגעלאָפּען צו לעאנטעס'ן, איהם אומאַרמט
און צוגעדריקט צו איהר ברוסט.

דאן האָט דיא סטאַטוע אָנגעהויבען צו רעדען און בעטען גאָט פּאַר
איהר מאַן און פּאַר איהר קינד, דיא פּערלורענע און געפונענע פּערדיטאַ.
אָבער עס איז ניט געווען קיין סטאַטוע פון קאַלטען מאַרמאָר, עס איז
געווען דיא לעבעדיגע קעניגין הערמיאַנע, וועלכע האָט געוויינט פּאַר פּריד
מיט הייסע און קאָכעדיגע טרערען פון איהרע אויגען, וואָס דאָס שיקזאַל
האָט זיי אַלעמען וויעדער צוזאַמענגעפּיהרט.

עס האָט זיך נאָכהער אַרויסגעוויזען, אז פּאָלינאַ האָט פּערברייטעט
אַ פּאַלשען בערייט איבער דעם טויט פון הערמיאַנע'ן, אז דיא קעניגין
האָט געלעבט, און, ווען דיעזע נאָכריכט וואָלט ניט פּערברייטעט געוואָרען,
וואָלט זיא דער קעניג, פּיעלייכט, אין זיין ערשטען צאָרן, ערמאָרדעט.
און צוזאַמען מיט דער גוטער פּאָלינאַ האָט זיא געוואָהנט דיא גאַנצע
צייט, אימער אַכטונג געבענדיג, אז לעאנטעס זאָל ניט ערפּאהרען, אז
זיא לעבט. דאָס האָט געדויערט אזוי לאַנג, ביז זיא האָט געהערט דיא

שעקספיער'ס אויסגוועוועהלמע ווערק.

גליקליכע בשורה, אז איהר קינד, אז איהר פערדיטא איז אויפגעזוכט גע-
וואָרען און זיא געפינט זיך נאָהענט פון איהר. יא, ביז דאמאלס האָט
זיא געשוויגען, דען אָבוואָהל זיא האָט אזוי שטאַרק געליעבט לעאָנטעס'ן,
האָט זיא איהם דאָך ניט געקענט פערצייהען דיא גרויזאמקייט מיט וועלכער
ער האָט געהאַנדעלט געגען איהר אונשולדיגעס קינד, וואָס ער האָט געהיי-
סען איינפאך אומברענגען.

נאָכדעם וויא דיא טייטע קעניגין האָט צו איהם צוריק געקעהרט אַלס
א לעבעדיגע, נאָכדעם וויא זיין פערלויבעטע טאָכטער איז געפונען געוואָרען,
האָט לעאָנטעס, נאָך זיין גרויסען טרויער און שמערץ, קוים געקענט ארי-
בערשטעהען דיא גרויסע פרייד.

פון אלע זייטען זיינען געקומען פריינד און פערעהרער, אויסצודריקען
זייערע גליקס-ווינשע און גראטולירונגען דעם קעניג.

יעצט ערשט, האָבען לעאָנטעס און הערמיאָנע געדאנקט, מיט טרערען
אין זייערע אויגען, דעם פרינץ פלאריזעל, פאר ליעבען זייער טאָכטער
אַלס א פאַסטוד'ס א קינד און ניט אַלס פרינצעסין. זיי האָבען אויך ניט
פערגעסען צו בענשען און לויבען דעם אַלטען פאַסטוד, דערפאר וואָס ער
האָט אזוי אָבעהיט און ערצויגען זייער קינד.

קאמיללאָ און פאליניא זיינען געווען איבער גליקליך וואָס זיי האָבען
דערלעבט צו זעהען וויא גוטסקייט ווערט ענדליך אנערקענט און בעלוינט.

אין דערזעלבער צייט האָבען שליחים געאיילט צו קעניג פאליקסענעס
און איהם בענאָכריכטעט, אז זיין זוהן געפינט זיך ביי זיין אַלטען פריינד
לעאָנטעס.

אום דיא שמחה זאָל זיין פאַלקאָמען, איז פאליקסענעס אָנגעקומען קיין
סיציליען און איז אויפגענומען געוואָרען מיט דער גרעסטער עהרע אין לעאָנ-
טעס'עס פאלאץ.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען : ווען פאליקסענעס האָט צום ערשטען
מאָל בעמערקט, אז זיין זוהן, פרינץ פלאריזעל מיט קאמיללאָ'ן, פעהלען,
האָט ער זיך דערמאהנט, אז קאמיללאָ האָט שוין לאנג געדענקט צוריק צו
קעהרען נאָך סיציליען. ער האָט ריכטיג אויסגעערעכענט, אז זיי ביידע
מוזען דאָרט זיין. אויב'ן וועג האָט ער בענגענט דיא שליחים און ער איז
דערפאר אָנגעקומען פונקט צו דער שמחה.

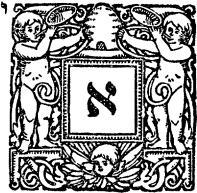
פלאריזעל, מיט דער ערלויבניס פון זיין פאָטער, האָט דאן חתונה
געהאַט מיט פערדיטא'ן, און ביידע עלטערן האָבען דערלעבט צו זעהען זייער
רע קינדער גליקליך.

תאמר ע

פיעל רעש איבער גאר ניט.

וין דעם פאלאז פון מעססינא, איטאליען, האָבען גע-
וואָהנט צוויי דאמען, הערא און ביטרים (בעאטריצא).
הערא איז געווען דיא טאָכטער, און ביטרים דיא פלי-
מעניצע (ניכטע) פון לעאָנאַטא, דער גאָווערנאָר פון
מעססינא.

ביטרים איז געווען אַ פּרעהליך און מונטער מיידעל
און ליעב געהאַט צו אַמוזירען איהר קווינע הערא, וועלכע האָט געהאַט אַן
ערנסטערע נאַטור.

אין דער צייט פון וועלכער די עזע געשיכטע פאנגט אָן, האָט פּאַסירט
אַזאַ זאַך : אייניגע יונגע לייט, פון הויכען ראַנג, אין דער אַרמעע,
זיינען פאַרבייגעפּאָהרען מעססינא, זיי זיינען געקומען פון אַ גרויסער
און שווערער מלחמה וואו זיי זיינען געווען דיא זיעגער, און יעדער איי-
נער פון די עזע יונגע מענער, האָט זיך אויסגעצייכענט אויף'ן שלאַכט-
פּעלד מיט פּערשיעדענע העלדענטהאַטען. צוריק קעהרענדיג האָבען זיי
אַבגעשטיעגען אין מעססינא און זיי זיינען געווען דיא געסט פון לעא-
נאַטאָ'ן.

אונטער די עזע פּראָמינענטע געסט האָט זיך געפונען דאָן פּערדאָ, דער
פּרינץ פון אַראַגאָן, און זיין פּריינד קלאַודיאָ, דער העררשער פון פּלאָרענץ;
מיט זיי איז אויך געקומען דער צולאָזענער און שאַרפּזיניגער וויטצלינג בע-
נעדיק, דער העררשער פון פּאַדוּאַ.

אַלע צוואַמען זיינען שוין פּריהער געווען אין מעססינא און דער נאַסט-
פּריינדליכער גאָווערנאָר האָט זיי פּאַרגעשטעלט, נאָך דאַמאַלס, פאַר זיין
טאָכטער און פלימעניצע, דערצעהלענדיג דיא מיידלעך, אַז זיי, דיא יונגע
לייט, זיינען זיינע אַלטע בעקאַנטע און פּריינד.
דערפאַר, ווען בענעדיק איז אַריינגעקומען אין הויז, האָט ער, טאַקי

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

וויא אן אלטער בעקאנטער, באַלד אָנגעהויבען אַ געשפרעך מיט לעאָנאָמאַן און דעם פּרינץ. מען האָט געזאָגט וויטצען, געלאַכט און זיך הערצליך אַמוזירט.

ביטריס, וואָס האָט לייעב געהאַט אַזעלכע סצענעס, איז אויך אַריין אין געשפרעך, און, וויא געוועהנליך, האָט זיאַ באַלד אָנגעגריפען דעם וויטציגען בענעדיק מיט דייעזע ווערטער :

„מיד וואונדערט, סיניאָר בענעדיק, וואָס איהר האַלט אין איין רעדען וועהרענד קיינער הערט אייך ניט.“

בענעדיק האָט תמיד לייעב געהאַט יענעם צו טרעפען מיט אַ שטאַך־וואָרט, אָבער איהם האָט גאָר ניט געשמעקט, ווען מען האָט זיך לוסטיג געמאַכט אויף זיין חשבון. לויט זיין אנזיכט, איז עס געווען גאנץ אונ־פאסענד פאר אַ יונגע און גוט־ערצויגענע דאמע צו האַבען אזאַ אָפּען מויל. ער האָט זיך אויך דערמאהנט, ווען ער איז געווען צום לעצטען מאַל אין מעססינאַ, האָט איהם דייעזעלכע ביטריס געמאַכט פאר'ן ציעל־רעט פון איהרע שטעכעדיגע רייד.

בענעדיק און ביטריס האַבען בעלאנגט צו איין קלאַס, דאָס הייסט, זיי האַבען שטאַרק הנאה געהאַט חזק צו מאַכען פון אַ צווייטען, און זיי האָט גאָר ניט געשמעקט, ווען יעמאנד האָט זיי אָנגעגריפען. דערפאר, האָט דער פּרינץ און אַלע אַנוועזענדע געדענקט, דאָס ווען דייעזע צוויי האַבען זיך בעגעגענט, האַבען זיי זיך אימער געווערטעלט און זיך צושיידט האַלב ברוג.

ביטריס'עס אַריינפאהר אין זיין געשפרעך און איהם אונטערברעכענ־דיג, האָט בענעדיק'ן שטאַרק אויפגערעגט, און, האַלב בייז, האָט ער געענטפערט :

„וואָס, מײן טהייערע דאמע פּעראַכטונג, איהר לעבט נאָך ? איך האָב געמיינט, אַז איהר זייט שוין לאַנג אַוועק שלאָפען מיט דיאַ שוויי־גערדיגע ?“

דאָס איז געווען אַ קריענס־ערקלערונג פון ביידע זייטען. זיי האַבען זיך, אויף'ן שעהנעם אופן, גאנץ גוט בעליידיגט. און ביטריס, אָבוואָהל זיאַ האָט געוואוסט, אַז בענעדיק האָט זיך אויסגעצייכענט אלס גרוי־סער און בראַווער העלד אין לעצטען קריעג, האָט זיאַ שפּאַטיש בע־ מערקט :

פיעל רעש איבער גאָר ניט.

„סיניאר, איך וואָלט וועלען אויפעסען אלעס וואָס איהר האָט גע-
הרג'עט אויף'ן שלאַכט-פעלד.“

דאָס האָט געהויסען, ערשטענס. אז זיא גלויבט ניט אין זיינע העל-
דען-טהאַטען, און, צווייטענס, בעמערקענדיג, אז דער פרינץ אַמוזירט
זיך זעהר פון זיינע וויטצען, האָט זיא איהם אָנגערופען „דעם פרינץ'ס
וויטצלינג.“

דיא לעצטע ווערטער איבערהויפט, האָבען געטראָפען בענעדיק'ן ביז
אין דער טיעפֿקייט פון זיינע געפיהלען. ער, עמיצען'ס וויטצלינג! דאָס
איז געווען אַ שטאָף וואָס האָט וועה געטהאָן. דער אויסדרוק, אז זיא
וואָלט אויפגעגעסען וואָס ער האָט גע'הרג'עט, האָט איהם ניט געאַרט,
ווייל ער האָט געוואוסט, אז יערען זיינען בעקאנט זיינע גבורות; נאָר אַ
מענש, וואָס זאָגט וויטצען, ווערט שרעקליך בעליידיגט, ווען מען רופט
איהם עמיצען'ס קאָמיקער אָדער וויטצלינג. דאָס איז אונגעפעהר, וויא
האָפנאַר. און דיא אורזאכע דערפון איז, ווייל דאָס איז, פיעל אָדער ווע-
ניג, אז פאַר'ן אמת, ווערט יעדער ברוגז.

פאַר דעם אויסדרוק „דעם פרינץ'ס וויטצלינג“, האָט ער איינפאָך גע-
האַטט ביטריס'ן.

דאָס שטילע און רוהיגע מיידעל הערא, האָט געשוויגען אין דער גע-
גענווארט פון דיא אַדעליגע געסט. וועהרענד קלאודיא האָט אויפמערקזאַם
שטודירט איהר שעהנהייט וואָס איז געוואקסען זייט דעם לעצטען בעזוך,
און בעטראכט איהרע פרעכטיגע פיגור, ווייל זיא איז ווירקליך געווען אַ
וואונדערבאַרע שעהנקייט, האָט זיך דער פרינץ הערצליך אַמוזירט הערענ-
דיג דעם וויטציגען געשפרעך צווישען בענעדיק און ביטריס. זיך צובייגענ-
דיג צו לעאנאַטאַ'ן האָט ער איהם איינגעראמט:

„זיא איז אַ מוטהיגע און פרעהליכע דאַמע. זיא וואָלט געווען אן אויס-
געצייכענטע און פאַסענדע פרוי פאַר בענעדיק'ן.“

„אַד, מיין הערר,“ האָט לעאנאַטאַ געענטפערט, „ווען זיי זאָלען זיין
איין וואָך פעהרייראַטעט, וואָלטען זיי אזוי פיעל אָנגערעדט איינער צום
צווייטען, אז זיי וואָלטען משוגע געוואָרען פון זייערע אייגענע רייד.“
אָבער טראָמץ דעם וואָס לעאנאַטאַ האָט גערעכענט, אז זיי וואָלטען געווען
דאָס אונגליקליכסטע פאַך פאַלק איז דעם פרינץ אַריין אין קאַפ אַ אידעע,
אז מען דאַרף צווישען זיי ביידע אויספיהרען אַ שידוך.
ווען דער פרינץ איז צוריקגעקומען מיט קלאודיא'ן פון דעם פאלאץ,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

האָט ער ענטדעקט, אז דער שידוך וואָס ער האָט גערעכענט אויסצופיהרען צווישען ביטריס'ן און בענעדיק'ן, איז ניט געווען דער איינציגער אייף'ן פראָגראַם, ווייל ער האָט געהערט קלאודיא'ן רעדען מיט אזא פיער און בענייטערונג איבער הערצ'ן, אז דער פרינץ האָט באלד פערשטאנען וואָס עס געהט פאָר אין קלאודיא'ס האַרץ. און דאָס איז איהם זעהר געפעלען געוואָרען, ווייל ביי איהם האָט עס אויסגעוועהען נאנץ פאסער ווען דיא צוויי זאָלען זיך פעהריראטהען.

ער האָט דאן קלאודיא'ן אזוי געפרעגט :

„ביסטו ווירקליך פערליעבט אין הערצ'ן?“

„אך, מיין הערר,“ האָט קלאודיא געענטפערט. „ווען איך בין געווען צום לעצטען מאָל אין מעססינא, האָב איך זיא בעטראכט מיט דיא אויגען פון א סאָלדאט, פון א קריענער, וועלכען עס געפעלט א שעהן מיידעל, אָבער ער האָט קיין צייט ליעב צו האָבען. יעצט אָבער, אין דיעזער גליק ליכער פריעדענס-צייט, האָבען דיא קריענס-געדאנקען מיך פערלאָזט און אנשטאט דעם שפיר איך גליקליכע געפיהלען, וועלכע דערצעהלען מיר וויא שעהן הערא איז, און דערמאהנען מיך אויך, אז איך האָב, אויך פאר'ן קריעג, געליעבט הערא'ן, נאָר איך האָב עס אַליין ניט געוואוסט.“

דער פרינץ איז געווען זעהר צופריעדען וואָס קלאודיא האָט איהם דערצעהלט דעם אמת. ער האָט אויך בעשלאָסען קיין צייט צו פערלירען און זעהען, אזוי שנעל וויא מעגליך, צוזאמען ברענגען דיעזע צוויי יונגע און ליעבענדע זעלען. ער האָט אַלזאָ באלד אויפגעזוכט לעאנאטא'ן און איהם פאָרגעשלאָגען קלאודיא'ן פאר אן איידעם.

לעאנאטא האָט גלייך איינגעשטימט צו דיעזען פאָרשלאַג. דאָס איבריגע איז שוין צוגעגאנגען גרינגער. קלאודיא האָט דאן אויפגעפאסט זיך צו טרעפען מיט דער שטילער און צערטליכער הערא אַליין און איהר דער-צעהלען פון זיין ליעבע. זיא האָט איהם אויסגעעהרט מיט פערגניגען, ווייל קלאודיא איז ווירקליך געווען א יונגער מאן מיט אַלע מעלות און זעהר רייך. נאָך אַ קורצער בעמיהונג האָט קלאודיא פון איהר ארויסגעקריענען דאָס פער-שפרעכען, אז זיא וועט מיט איהם הייראטהען.

דער פרינץ האָט אָבער בעשלאָסען ניט צו פערלירען קיין צייט, און עס איז איהם געלונגען צו בעוועגען לעאנאטא'ן, ער זאָל בעשטימען אַ קורצע צייט ווען דיא חתונה זאָל פאָרקומען.

עס זיינען בלויז געווען נאָך אייניגע טעג ביי צו דער חתונה, אָבער קלאודיא

פיעל רעש איבער גאָר ניט.

דיא האָט זיך בעקלאַנט, אַז עס איז איהם אנהיימליך, אַז ער איז אונט געדולדיג, וויא דער פאל איז מיט פיעלע יונגע לייט, וועלכע וואָלמען שוין וועלען דערלעבען דעם מאַמענט ווען זייער הערצענס-זוואונש זאָל ער-פילט ווערען.

דער פרינץ האָט בעשלאָסען צו אַמוזירען זיין פריינד, כדי ער זאָל ניט זיין אונגעדולדיג. ער האָט דערפאר פאָרגעשלאָגען קלאודיאָן, אַז זיי זאָלען צוזאמען אויסקלערען אַ פלאַן וויא צו מאַכען, דאָס ביטרים און בע-נעדיק זאָלען זיך פערליעבען. קלאודיאָן איז דער פאָרשלאַג זעהר געפּע-לען געוואָרען און ער איז איינגעגאנגען דארויף מיט לייב און זעלע. אפילו לעאנאטא האָט זיי אויך פערשפראַכען צו העלפען. דאן האָט מען העראָן אויך גערופען צו דער בעראטהונג, און זיא האָט געזאָגט, אַז וואָס מען וועט איהר הייסען וועט זיא טהון, אכי איהר קווינע זאָל קריעגען אַ גר-מען מאַן.

דער פרינץ איז געווען דער פיהרער. ער האָט פאָרגעשלאָגען, צום ערשטען, אַז מען זאָל עס אזוי מאַכען, אַז בענעדיק זאָל גלויבען, דאָס ביטרים איז אין איהם שטארק פערליעבט, און הערא וויעדער זאָל זעהען פיהרען, דאָס ביטרים זאָל גלויבען, אַז בענעדיק איז אין איהר פערליעבט. דער פרינץ, לעאנאטא און קלאודיא, האָבען זיך באלד גענומען צו דער ארבייט. זיי האָבען אָבגעווארט אַ געלעגענהייט, ווען בענעדיק איז געוועסען אונטער אַ בוים און געלעזען. דער פרינץ און זיינע העלפער האָ-בען זיך אוועק געשטעלט פון ווייטען, זיך מאַכענדיג, אַז זיי זעהען ניט בענעדיק, אָבער וואָס זיי רעדען זאָל ער מוזען הערען.

נאָך פערשיעדענע אונוויכטיגע געשפרעכען, האָט דער פרינץ גע-זאָגט :

„קום נאָר אַהער לעאנאטא. וואָס האָסטו מיר עפעס געזאָגט נעכ-טען, אַז דיין קווינע ביטרים איז פערליעבט אין בענעדיק? איך האָב עס מיר קיין מאָל ניט געגלויבט, אַז אזא מיידעל זאָל קענען ליעבען אירגענד אַ מאַן.“

„ניין, איך האָב אויך ניט געגלויבט.“ האָט לעאנאטא געענטפערט.
„עס איז מערקווירדיג ווען זיא ליעבט אזוי בענעדיק, נאָכדעם, לויט וויא יעדען האָט עס געשיינט, האָט זיא איהם גאָר פעראַכטעט.“

קלאודיא וויעדער האָט דאָס אַלעס בעשטעמיגט, בעהויפטנדיג, אַז הערא האָט איהם אויך דערזעהלט, דאָס ביטרים איז פערליעבט אין בע-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

נעדיק'ן איבער דיא אויערן, און זיא וועט פאזיטיוו שטארבען פון שמערץ, ווען ער וועט ניט ערוויעדערן איהרע ליעבעס-געפיהלע. לעאנאטא און קלאודיא האָבען וויעדער אויסגעשפראָכען זייער מיינונג, אז ביטריס האָט געבעך קיינע אויסזיכטען, ווייל אזא מאַן וויא בענעדיק, וועלכער לאַכט און מאַכט חוּזק פון אלעמען, איז ניט קיין מענש וואָס זאָל ליעב האָבען. דער פרינץ האָט זיך געמאַכט, אז ער הערט דאָס אלעס צו מיט דער גרעסטער אינטערעסע, און ער האָט אויסגעדריקט זיין טיעפסטעס בערווערן מיט ביטריס'ן.

„איך זאָג“, האָט דער פרינץ אָנגעפאנגען, „אז, נאָך אלעמען איז דאָס ניט מעהר וויא אַ יושר מען זאָל דאָס אלעס דערצעהלען בע- נעדיק'ן.“

„צו וועלכען צוועק?“ האָט קלאודיא געפרעגט. „איך בין זיכער, אַז דיעזער שפאס-פויגעל וועט העכסטענס נאָך מעהר חוּזק מאַכען פון דעם אָרעמען מיידעל און דאָס וועט איהר פּעראורזאכען נאָך אַ גרעסערען שמערץ.“

„ווען ער זאָל דאָס טהון“, האָט דער פרינץ געזאָגט, „דאן וועט ער עם עהרליך פּערדיענען מען זאָל איהם אויפהיינגען. ווייל, וויא מיר אלע ווייסען, איז ביטריס אַ נאַנץ וואוילע מיידעל; זיא איז קלוג אין אלעמען, אויסער אין דעם וואָס זיא ליעבט בענעדיק'ן.“

דאן האָט דער פרינץ, אויף אַ וואונק, אָנגעצייגט זיינע בעגלייטער, זיי זאָלען אוועקגעהען און איבערלאָזען בענעדיק'ן נאָכדענקען איבער דעם וואָס ער האָט געהערט.

עס איז קיין וואונדער ניט, דאָס בענעדיק האָט זיך צוגעהערט צום געשפּרעך מיט דער גרעסטער אויפּמערקזאמקייט. ער איז געווען איבער ראשט און ערשטוינט. ווען דער עולם איז אוועק, האָט ער געמורמעלט צו זיך אליין :

„איז דאָס מעגליך ! קען דאָס מעגליך זיין?“

בלייבענדיג זיטצען אליין, האָט ער ווייטער געזאָגט :

„דאָס קען ניט זיין קיין שפיטצעל. ניין, איך גלויב עם ניט ! זיי זיינען געווען צו ערנסט און זיי האָבען דאָס אויך געהערט פון העראָף. זיי זע- הען אויס רחמנות צו האָבען אויף דעם אָרעמען מיידעל. זיא ליעבט מיך ! אַך, אזא ליעבע מוז ערווידערט ווערען ! איך האָב קיין מאָל ניט געדענקט חתונה צו האָבען. אָבער, ווען איך האָב געזאָגט, אַז איך וועל שטארבען

פיעל רעש איבער גאר ניט.

אן אלטער בחור, האָב איך ניט גערענקט צו דערלעבען דיא צייט ווען איך זאָל חתונה האָבען. זיי זאָגען, אז זיא איז אַ זעלטענעם געראטענעם מיי-דעל. יא, דאָס איז זיא. דערצו נאָך איז זיא שעדן און ליעבענסווירדיג. ווייטער זאָגען זיי, אז זיא איז קלוג אין אלעמען, אויסער אין דעם וואָס זיא ליעבט מיך. איך רעכען אָבער, אז דאָס איז ניט קיין ארגומענט פאר איהר נאַרישקייט. אָבער, וואָס זעה איך, ביטריס געהט! ביי נאָט, זיא איז ווירטליך אַ שעדן מיידעל. איך בעמערק מאַכע ליעכעס-צייכען אויף איהר.

ביטריס איז צוגעקומען, און מיט איהר געוועהנליכען חוקטאָן האָט זיא געזאָגט:

„געגען מײן ווילען בין איך געשיקט געוואָרען איך איינצולאָדען צו מיטאג.“

בענעדיק, וועלכער האָט ביז דאמאלס ניט געשפירט קיין לוסט צו רעדען מיט איהר שעדן און אָהן שטעך-ווערטלעך, האָט געענטפערט:

„שעהנע ביטריס איך דאנק איך פאר אייער מיה.“

אָבער ביטריס איז ניט געווען אויפגעלעגט מיט איהם צו רעדען ווייך און צערטליך. זיא האָט איהם מכבר געווען מיט עטליכע זידלערייען און איז אַוועק.

בענעדיק האָט גערעכענט, אז ער האָט בעמערקט אַ געהיימע מיי-נונג בעהאַלטען אין איהרע זידעל און חוזק ווערטער, און דאן האָט ער געמורמעלט:

„ווען איך וועל אויף איהר קיין רחמנות ניט האָבען, דאן בין איך אַ שופט. ווען איך וועל זיא ניט ליעב האָבען, דאן בין איך אַ לומפ.“

נאָכדעם וויא דיא קאָנספיראטאָרס האָבען געזעהען, אז בענעדיק איז שוין אין זייער נעמץ, איז געווען דער נעכסטער שריט צו טהון דאָס-זעלבע געגען ביטריס'ן. הערא איז געווען בעאויפטראגט מיט דיעזער אַרבייט.

הערא האָט דערפאר געשיקט רופען איהרע צוויי קאמער-פרייען, אור-סולא און מארגארעט, און זיך ווענדענדיג צו דער לעצטער האָט זיא אַזוי געזאָגט:

„מײן גוטע מארגארעט, לויף אַרײן אין גרויסען זאַלאַן; דאָרט ווע-סטו געפינען מײן קווינע ביטריס רעדענדיג מיט'ן פרינץ און מיט קלאַודיאַן. ראם איין אין איהר אויער, אז איך און אורסולא שפאַציערען יעצט אין

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

גארטען און מיר ביידע פיהרען א זעהר ערנסטען געשפרעך איבער איהר זאג איהר, אז זיא זאָל זיך ארויס'גנב'ענען און זיך בעהאלטען אונטער דעם גרויסען בוים, וואו זיא וועט קענען אויסהערען אלס וואָס מיר רע-
"רען."

עס איז געווען דערזעלבע פלאטץ וואו בענעדיק האָט געהערט איבער ביטריס'עם ליעבע צו איהם.

„זיא וועט קומען,“ האָט מארגארעט געענטפערט. „איך וועל זיא מא-
כען אזוי נייגערדיג, אז זיא וועט קומען צו לויפען.“

הערא, שפאציערענדיג, מיט אורולא'ן איבער'ן גארטען, האָט זיא צו איהר אזוי געזאָגט :

„יעצט, הער אויס, אורסולא, ווען ביטריס וועט קומען, וועלען מיר געהען הין-אויף-צוריק און מיר וועלען רעדען בלויז איבער בענעדיק'ן, און ווען איך וועל דערמאהנען זיין נאָמען, זאָלסטו איהם אזוי לויבען, גלייך וויא ער וואָלט געווען דער שעהנסטער און בעסטער מאן אין דער וועלט. איך וויעדער וועל דיר דערצעהלען, וויא אזוי בענעדיק איז פערליעבט אין ביטריס'ן. יעצט, פאנג אָן, ווייל, זעהסטו דאָרט ? — דאָרט גנב'עט זיך דורך ביטריס אום זיא זאָל זיך אונטערהערען וואָס מיר רעדען.“

דאָס געשפרעך האָט אָנגעפאנגען.

אויף א בעמערקונג פון אורסולא'ן, האָט הערא געענטפערט :

„ניין, ניין, אורסולא, זיא איז א פערזאכטענסווערטהע פערזאָן. איהר גאנצער גייסט איז אזוי אנוויכער, פונקט וויא דיא ווילדע פייגעל דאָרט אויף'ן שמיין.“

„אָבער,“ האָט אורסולא געזאָגט, „זייט איהר זיכער, אז בענעדיק ליעבט ווירקליך ביטריס'ן אזוי שטארק ?“

„וואָס איז דאָס פאר א פראגע ? אזוי זאָגט דער פרינץ און מיין קלאודיא, און זיי האָבען מיר אויך געבעטען איך זאָל מיט איהר רעדען דאריבער. אָבער איך האָב זיי געבעטען, דאָס אין פאל זיי ליעבען און שעמצען בענעדיק'ן, וועט דאָס פאר איהם זיין פיעל בעסער און געווינטער, ווען ביטריס וועט דערפון גאָר ניט וויסען.“

„דאָס איז זעהר א גוטער פלאן,“ האָט אורסולא בעמערקט. „עס וואָלט טאקע ווירקליך ניט געווען גוט זיא זאָל וויסען דערפון. ווייל אזוי שנעל וויא זיא וועט עס ערפאהרען, וועט זיא נאָך לאכען און חוזק מאכען פון זיין ליעבע.“

פיעל רעש איבער גאָר ניט.

„דער פאקט איז,“ האָט הערא געזאָגט, „איך האָב נאָך ניט געזעהען קיין מאַן, וויא שעהן, יונג, ערעל און קלוג ער זאָל נאָך זיין, וואָס ביטרים זאָל פון איהם ניט מאַכען קיין שפּאָט און שאַנדע.“

„ווירקליך, אזא נאטור פון א מיידעל, איז ניט קיין גרויסע מתנה.“

„געוויס, עס איז זעהר שלעכט. אָבער ווער וועט עס וואַגען איהר עס צו זאָגען? ווען איך, א שטייגער, וויא א קווינע און אן אויפריכטיגע פריינדין, זאָל מיט איהר רעדען דאריבער, וואָלט זיא מיך באַלד גע- מאכט מיט דער בלאָטע. ווער קען דאָס שטעהען געגען איהר גיפטיגער צונג?“

„זעהט איהר,“ האָט פּלוצלונג געזאָגט אורסולאַ, „איך רעכען, אז איהר זייט ניט גערעכט געגען אייער קווינע. אזוי נאָריש, גלויב איך, קען זיא ניט זיין, צוריק צו ווייזען דיא האַנד פון אזא נאָבעלען מאַן וויא סיניאָר בענעדיק.“

„יא, ער האָט אן אויסגעצייכענטען גוטען נאָמען. ער איז דער ערשטער ערעלמאן אין איטאַליען, אויסער, נאַטירליך, מיין קלאַודיא.“

דערביי האָט הערא געגעבען איהר בעגלייטערין א וואונק, אז עס איז צייט איבערצובייטען דאָס געשפרעך.

אורסולאַ האָט דאן געפרעגט:

„און ווען, פרייליין, רעכענט איהר חתונה צו האָבען?“

הערא האָט איהר דאן דערצעהלט, אז זיא רעכענט חתונה צו האָבען מיט קלאַודיאַן, מיט איין טאָג שפעטער, דאָס הייסט, אויף מאַרגען, און זיא וויל, אז אורסולאַ זאָל מיט איהר געהען און צוזאמען זאָלען זיי נאָכ- זוכען וואָס עס קען זיין א פאסענדעס קלייד צו טראָגען אויף צווייטען טאָג.

ביטרים האָט אויסגעהערט זייער געשפרעך מיט געשפּאַנטער אויפ- מערקזאמקייט, ווען זיי זיינען אוועק, האָט זיא געזאָגט:

„וואָס פאַר א פּייער וויטהעט יעצט אין מיינע אויערן? קען דאָס אַלעס זיין אמת? זייט געזונד, פּעראַכטונג און חוזה, און דוא מי- דעלשער שטאַלץ, אדיע! בענעדיק, דוא זאָלסט לייעבען! איך וועל דיין לייעבע ערווידערן. איך וועל אנווענדען אַלעס מעגליכע צו צעהמען מיין ווילדעס האַרץ פאַר דיין לייעבענדער האַנד!“

עס איז געווען ווירקליך א מערקווירדיגעס און אינטערעסאַנטעס בילד

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

צו זעהן וויא דיא צוויי אלטע און ביטערע שונאים זיינען געוואָרען צוויי ליעבענדע פריינד. זייער ערשטע בעגעגענונג, נאָך דעם וויא זיי האָבן ערפאהרען פון דיא ליעבעס, איז געווען אַ העכסט וויכטיגע. אָבער דיא גאנצע שמחה איז אונטערבראָכען געוואָרען דורך דער טרויעריגער עראייגיג נים וואָס האָט בעדארפט פאסירען אין הערא'ס לעבען. דער מאָרגען, וועל-כער האָט געזאָלט אנפאנגען דעם טאָג פון איהר חתונה, האָט געבראכט טרויער און שמערץ פאר דער אונגליקליכער הערא און פערצווייפלונג פאר איהר גוטען פאטער לעאנאטאָ.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען : דער פרינץ האָט געהאט אַ שטיף-ברודער, וועלכער האָט צוריק געקעהרט פון דיא מלחמות און איז געקומען גלייך מיט'ן פרינץ קיין מעססינא. דער נאָמען פון דיעזען שטיף-ברודער איז געווען דאָן זשאָן. ער איז געווען אַ מרה-שחורה'דיגער, אונצור-פריעדענער און אייביגקעצענדער מענטש. אין דערוועלכער צייט האָט ער קיינעם ניט געקענט זעהן גלייך און ער האָט, טאָג אזוי נאכט, געפלאנט אינטריגעס און געמינהייטען.

דאָן זשאָן האָט געהאט זיין פרינצליכען ברודער, און ער האָט אויף געהאט קלאודיאָן ווייל ער איז געווען זיין ברודער'ס פריינד. דיא חתונה וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען צווישען קלאודיאָן און הערא', איז איהם געשטאנען וויא אַ ביין אין האַלז. ער האָט קיינעם ניט פערנוגען קיין גליק. ער האָט אַלזאָ בעשלאָסען אַלעס מעגליכע אָנצו-ווענדען אום צו צושטערען דיעזע הייראטה. ער האָט דערביי קיין אנדערן מאָטיוו ניט געהאט, בלויז אנדערע צו ערגערן. אין דערוועלכער צייט האָט ער געד-וואוסט, אז ער וועט שטארק טרעפען דעם פרינץ, זיין ברודער, וועלכער האָט געמאכט אַלע פאָרבערייטונגען זיך משמח צו זיין אויף דער חתונה. אום דורכצופיהרען זיין טיילווישען פלאן, האָט ער געדונגען אַ געוויכען באַראַקיאָ, אַ פערדאָרבענער קערל, פונקט וויא ער, און ער האָט איהם פער-שפראָכען אַ גרויסע סומע געלד אבי ער זאָל ערפילען זיין וואונש.

באָראַקיאָ וויעדער האָט געהאט דיא בעסטע געלעגענהייט דורכצופיה-רען וואָס דאָן זשאָן האָט געוואָלט. באַראַקיאָ האָט געליעבט מארגארעטין הערא'ס קאמער-פריי. דאָן זשאָן האָט דערפון גאנץ גוט געוואוסט. ער האָט געזעהן דורכפיהרען, אז מארגארעט זאָל ביי נאכט רעדען דורך הער-רא'ס פענסטער מיט איהר געליעבטען. דאָס זאָל געשעהען ווען הערא וועט שלאָפען, און וועהרענד דעם, זאָל מארגארעט טראָגען הערא'ס אַ קלייד, אום

פיעל רעש איבער גאָר ניט.

צו קענען בעסער אָבנארען קלאודיא'ן ער זאָל מיינען, אז הערא שטעהט דאָרט. אָבמאכענדיג אזא שטיקעל אַרבייט, האָט ער גערעכענט, אז דאָס וועט זיין גענוג צו שטערען דיא חתונה.

נאָכדעם וויא דאן זשואן האָט דאָס אַלעס איינגעאָרדנעט, איז ער אוועק צום פרינץ און צו קלאודיא'ן און זיי דערצעהלט, אז הערא איז זעהר אן אונפאַרזיכטיגע דאמע און אז זיא רעדט מיט מענער, אום האַלבע נאַכט, דורך איהר פענסטער.

דאָס איז געווען, וויא מיר האָבען שוין בעמערקט, בלויז איין נאַכט פאר דער חתונה. דאָן זשואן, דערצעהלענדיג דאָס אַלעס, האָט זיך אָנגעבאָטען מיטצונעהמען ביידע מענער אויף אזא פּלאַטץ, אז זיי זאָלען קענען זעהען וואָס עס געהט פאַר, דאָס הייסט, אז זיי זאָלען בייזאָהנען אַ ליע בעסטיגעשפּרעך צווישען הערא'ן און איהר געליעבטען.

ביידע מענער האָבען גלייך איינגעשטימט צו געהען, און קלאודיא, שטאַרק אויפגערעגט, האָט געזאָגט :

„ווען איך זאָל עפעס זעהען היינטיגע נאַכט וואָס זאָל מיך בערעכטיגען מיט איהר ניט חתונה צו האָבען, דאן וועל איך מאַרגען אין קירכע, וואו דיא חתונה דארף שטאַטפּינדען, זיא אזוי פערשעהמען און בעלידיגען, אז זיא זאָל מיך האָבען צו געדענקען אויף איהר גאנצען לעבען.“

„און אזוי וויא איך האָב דיר געהאַלפען מיט איהר פערלאַבט צו ווערן רען,“ האָט דער פרינץ בעמערקט, „מענסטו אויף מיר רעכענען דיר צו העלפען דורכפיהרען דיין ראכע-אַקט.“

דיא נאַכט איז געקומען שטיל און געהיימניספּאַל. דאן זשואן האָט געבראַכט ביידע מענער נאָהענט פון הערא'ס צימער. דאָרט האָבען זיי בעמערקט אַ מאַן, דאָס איז געווען באַראַקיא, וועלכער איז געשטאַנען אונטער דעם פענסטער. ביים פענסטער האָט זיך געזעהען מארגארעט אין הערא'ס קליידער, זיי האָבען געמיינט, אז דאָס איז הערא. דאן האָבען זיי געהערט וויא דיא צוויי רעדען. זיי האָבען ניט געקענט אונטערשיידען גענוי דיא שטימע, אָבער דאָס איז שוין געווען גענוג. זיי האָבען געגלייבט אַלעס און וואָס זיי האָבען געזעהען און געהערט, האָט זיי איבער-צייגט, אז הערא איז שולדיג אין אונאַנשטענדיגקייט.

קיין צורייצטער לייב איז בייזער וויא קלאודיא איז דאמאלס געווען ווען ער האָט געמאַכט דיזעע ענטדעקונג. זיין גאנצע ליעבע פאר דער שענהער און אונשולדיגער הערא איז ניט נאָר פערשוואונדען, זאָנדרען פערוואנד-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דעלט געוואָרען אין א גיפטיגען האַס. ער האָט אַלזאָ פעסט בעשלאָסען זיא מבייש צו זיין אין דער קירכע אויף'ן צווייטען טאָג, וויא ער האָט פריהער געזאָגט.

דער פרינץ האָט פאַלשטענדיג איינגעשטימט דערצו, בעהויפטענדיג, אז קיין שטראפע איז שווער אָדער שטאַרק גענוג פאַר אזא פרויענצימער, וועלכע האָט זיך ערלויבט צו רעדען מיט א מאן דורך א פענסטער אין דער נאַכט איידער זיא האָט בעדארפט חתונה האָבען מיט דעם ערעלען קלאודיא.

דער צווייטער טאָג איז געקומען. איין צד איז געווען פּרעהליך, מונד טער און גליקליך, וועהרענד דער צווייטער טרויעריג, ראכעזיכטיג און אונגליקליך.

אַלע האָבען זיך פון דעס טוועגען פּערזאמעלט אין דער קירכע צו פייערן, וויא מען האָט בעשטימט, דיא חתונה צווישען קלאודיא'ן און הערא'ן.

ביידע זיינען געשטאַנען איינער נעבען אנאנדער, און דער גייסטליכער האָט אָנגעפאנגען זיין צערעמאָניע. פונקט דאמאלס איז קלאודיא אַרויס אין פּראָנט, און מיט אַ ווילדע און אויפּרענענדע שפּראכע, האָט ער פּראָקלאמירט הערא'ס שולד.

הערא האָט אין אנפאנג גאָר ניט פּערשטאַנען וואָס עס געהט פאַר. דאן, קוקענדיג אויף זיין געזיכט, וויא בלאס דאָס איז געווען, האָט זיא געפּרעגט מיטליידיג :

„פיהלט מיין הערר גוט ווען ער רעדט אזוי?“

לעאנאטא, ציטערנדיג אין יעדען אבר, איז צוגעגאנגען צום פרינץ און

געפּרעגט :

„מיין הערר, פאַר וואָס רעדט איהר ניט?“

„וואָס זאָל איך זאָגען?“ האָט הער פרינץ געענטפּערט. „איך ווייס בלויז, אז איך שמעה דאָ געשענדעט, און בעליידיגט, ווייל איך בין געווען דעריעניגער וואָס האָב געהאַלפּען מיין פריינד קלאודיא זיך אויסקלייבען אזא פרויענצימער. הער אויס, לעאנאטא ! איך שווער דיר ביי מיין עהרע, אז איך, מיין ברודער און דיעזער געקריינקטער קלאודיא, האָבען געזעהען און געהערט לעצטע נאַכט, פונקט אום האַלבע נאַכט, וויא זיא האָט גערעדט מיט אַ מאן פון דעם פענסטער פון איהר צימער.“

פיעל רעש איבער נאָר ניט.

בענעדיק איז נאָטירליך אויך געווען ביי דיעזער סצענע, און הערענדיג וואָס עס געהט פאָר, האָט ער בעמערקט :

„ניין, וויא דאָס שיינט, זעהט דאָס ניט אויס וויא קיין חתונה.“
„איז עס אמת, אָך מיין נאָט!“ האָט הערא אויסגעשריען אלס אן ענט-
פער אויף בענעדיק'ס ווערטער. און דאן, וויא זוכענדיג לופט צו איהר שטי-
קענדרען אטהעם, איז זיא אומגעפאלען הלש'ענדיג, און, לויט וויא עס האָט
אויסגעזעהען טויט.

דער פרינץ און קלאודיא האָבען ניט געוואָלט מעהר דאָרט פערבליי-
בען. און זיך אפילו ניט אומקוקענדיג צו זעהען וואָס פון הערא'ן איז
געוואָרען, אָדער זיך אינטערעסירען מיט לעאנאטאָ'ס אונגליק, זיינען זיי
אָוועק.

שרעקליך איז אייפערזוכט, שוידערהאַפט איז אינטרויגע, גיפטיג איז
דער ליגענען און דיא נקמה פון א שלעכטען מענשען !

אָבער בענעדיק איז געבליעבען. ער איז ניט נאָכגעגאנגען. אנשטאט
דעם האָט ער געהאַלפּען ביטריס'ן צו ערוואכען הערא'ן פון איהר הלשות,
אָבער דאָס אָרעמע מיידעל האָט געקריענען א צו שטאַרקען קלאפ אום זיא
זאָל זיך אַזוי שנעל קענען דערמינטערן.

„גוטע ביטריס“, האָט בענעדיק געפרעגט, „וואָס הערט זיך מיט
איהר ?“

„איך מיין אז זיא איז טויט.“ האָט ביטריס געענטפערט שטאַרק גע-
ערגערט און בעטריעכט.

ביטריס האָט ניט נאָר געליעכט איהר קוינע, זאָנדרען זיא האָט אויך
גוט געקענט דאָס אונשולדיגע און אָרענטליכע מיידעל. זיא איז געווען פאָל-
שטענדיג איבערצייגט, אז אלעס וואָס מען האָט אויף איהר געזאָגט, איז
געווען ליגענען פון אנפאנג ביז ענדע.

דער אלטער פאטער וויעדער, לעאָנאטא, האָט געגלויבט אין דער
געשיכטע פון זיין קינד'ס שאַנדע. עס איז געווען הערצירייסענד צו הערען
וויא ער האָט געוויינט און געקלאַגט איבער איהר, ווינשענדיג, אז בעסער
זאָל זיא שוין קיין מאָל ניט ערוואכען פון איהר הלשות נאָכדעם וויא זיא
איז געווען אימשטאַנד איהם אָנצוטוהן אַזוי בושה.

דער אלטער גייסטליכער אָבער, וואָס האָט אלעס בייגעוואָהנט, איז
געווען קליגער פון זיי אַלע. ער האָט געקענט דיא מענשען און געוואוסט
פיעל איבער זיערע שוואכקייטען. דער גייסטליכער האָט געהערט קלאַר-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דיא'ס בעשולדיגונג און אויך דאמאלס שטורירט הערא'ס געזיכט. ער האָט בעמערקט וויא איהר געזיכט האָט זיך בעגאָסען מיט בלוט פאר שאַנדע, דאן ווידער ווייס געוואָרען וויא שנעע, און צולעצט האָט ער געזעהען דאָס פיער פון בעליידיגטער אונשולד אין איהרע אויגען, וואָס האָט איהם דער-צעהלט, אז דיא אונשולד איז דאָ בעליידיגט געוואָרען.

„רופט מיך אָן נאר!“ האָט דער גייסמליכער אויסגעשריען צום בע-טריעכטען פאטער, „גלויבט ניט מיין בילדונג, מיינע בעאַבאַכטונגען; טרויעט ניט מיינע יאָהרען, מיין אַמט און מיין פּראָפּעסיאָן — אָבער איך שווער אייך, אז דיעזעס מיידעל וואָס לעגט דאָ וויא טויט, איז אונשולדיג, און זיא איז דער קרבן פון אַ שרעקליכען טעות.“

ווען הערא האָט ענדליך ערוואכט פון איהר אָהנמאַכט, האָט זיך דער גייסמליכער צו איהר געווענדעט מיט דיעזע ווערטער :

„פרייליין, זאָגט מיר וואָס דאָס איז פאר א מאַן מיט וועמען זיי בע-שולדיגען אייך?“

„זיי, וועלכע האָבען מיך בעשולדיגט,“ האָט הערא געענטפערט בלאַס און ציטערענדיג, „וויסען, איך ווייס נאָר ניט.“

דאן, זיך ווענדענדיג צו לעאנאַטאָן, איהר פאטער, האָט זיא גע-זאָגט :

„פאטער, ווען דוא קענסט מיר בעווייזען, אז איך האָב ווען עס איז גערעדט מיט אַ מאַן אין אונפאַסענדע שטונדען, אָדער אז איך האָב נעכטען ביי נאַכט, צו דער אנגעגעבענער צייט, גערעדט מיט אירגענד אַ בריאה, דאן ענטזאג זיך פון מיר, האָס מיך, מארטער מיך ביז צו טויט!“

„יא, יא,“ האָט דער גייסמליכער אונטערגעכאַפט, „עס איז גע-ווען אַ שרעקליכער טעות וואָס האָט פערפיהרט דעם פריניץ און קלאר דיא'ן.“

אַלע זיינען געבליעבען שטעהען שטיל און וויא פון א דונער דערשלא-גען, יעדער האָט זיך איבערצייגט, אז הערא איז געווען אַ קרבן פון אן אירטהום, און דאָס זיא איז פאָלקאָמען אונשולדיג.

פּלוצלונג האָט דער גייסמליכער געמאַכט אַ פאָרשלאג. ער האָט גע-זאָגט לעאנאַטאָן, אז דיא בעסטע זאך איז, מען זאָל פערברייטען דיא נאַכ-ריכט, דאָס הערא איז טויט. ער האָט ווייטער בעהויפטעט, אז דאָס וועט זיין לייכט צו גלויבען, ווייל נאָך אזא אָהנמאַכט איז ניט שווער צו שטאַר-

פיעל רעש איבער גאר ניט.

בען. דאן האָט ער זיי געראטהען זיי זאָלען זיך פערקליידען אין טרויער און מאַכען אַלע פאַרבערייטונגען צו דער לויה. „צו וועלכען צוועק ? וואָס זאָל דערפון ווערען ?“ האָט לעאנאטא געפרעגט.

„איך וועל אייך זאָגען,“ האָט דער גייסטליכער געענטפערט. „דיעזע נאַכריכט פון איהר טויט, וועט פערוועקסלען אַלע געפיהלע אין מיטלייד. דאָס איז דער ערשטער גוטער שריט. אָבער דאָס איז ניט אַלעס וואָס איך ערווארטע. ווען קלאודיא וועט הערען, אז זיא איז געשטאַרבן כליוז פון אויסהערען זיין בעשולדיגונג, וועט איהר לעבען ערשיינען פאר איהם אין אן אנדערעס ליכט. אויב ער האָט זיא ווען עס איז געליעבט, וועט ער אויך טרויערן און זיך ווינשען, אז הלוואי וואָלט ער זיא ניט בער שולדיגט. יא, דאָס וועט זיין כאַטש ער וועט גלויבען, אז זיא איז ניט שולדיג.“

לעאנאטא, „האָט בענעדיק אָנגעפאנגען, „זאָל דיך דער גייסטליכער דאטהען און פאָלג איהם. און אַבוואָהל דוא ווייסט, אז איך ליעב קלאודיא'ן און דעם פרינץ, פון דעסטוועגען, שווער איך דיר ביי מיין עהרע, אז איך וועל עס זיי ניט ענטדעקען.“

לעאנאטא האָט ענדליך איינגעשטימט.

„אך, וויא וועה דאָס טהוט מיר,“ האָט לעאָנאטאָ געזאָגט פול מיט שמערצען, „אז דער שוואכסטער פאדעם קען מיך יעצט פיהרען.“

דער גוטער גייסטליכער האָט דאן אוועקגעפיהרט לעאנאטא'ן מיט העררא'ן זיי צו טרייסטען, און ביטרים מיט בענעדיק זיינען געבליעבען אַליין. דאָס איז געווען זייער ערשטע בעגעגענונג פון וועלכע זייערע מונטערע פריינד האָבען ערווארטעט אַ פרעהליכע און לוסטיגע צוזאמענקונפט. אָבער דיעזע פריינד זיינען יעצט אַליין געווען פערזונקען אין שמערץ און טרויער, יעדע פרעהליכקייט איז פון זיי פערשוואונדען.

אַלזאָ, בענעדיק און ביטרים זיינען געבליעבען אַליין.

ער, בענעדיק, איז געווען דער ערשטער צו עפענען זיין מויל.

„פרייליין ביטרים,“ האָט ער געזאָגט, „האָסטו געוויינט דיא גאנצע צייט ?“

„יא,“ איז געווען דער ענטפער, „און איך וועל נאָך וויינען.“

„איך צווייפעל ניט,“ האָט בענעדיק פאַרטגעזעצט, „אז דיין שענהע קווינע איז אונשולדיג און מען האָט געגען איהר אונריכטיג געהאַנדעלט.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„אך!“ האָט ביטרים אויסגעשריען, „פיעל וואָלט דיעזער מאַן גע-
קענט פון מיר ערווארטען, וועלכער זאָל זיך נוקם זיין פאר דיעזען אונ-
רעכט!“

„זאָג מיר, ביטרים,“ האָט בענעדיק וויעדער אָנגעפאנגען, „איז דאָ
אירגענד אַ וועג דיר צו וויזען אזא פריינדשאפט? איד לייעב קיין זאך
אין דער וועלט אזוי פיעל וויא דיר. איז דאָס ניט מערקווירדיג?“

„עס וואָלט פאר מיר אויך מעגליך געווען צו זאָגען, אז איד לייעב
קיין זאך אין דער וועלט מעהר וויא דיר, אָבער גלויב עס מיר ניט, און
דאָך זאָג איד ניט קיין לייעגען. איד בין אויף גאָר ניט מודה, און איד
לייקען אויך קיין זאך ניט אָב. עס טהוט מיר זעהר לייד אום מיין אָרעמע
קוינע.“

„איד שווער דיר ביי מיין שווערט, אז דוא לייעבסט מיר, און איד
לייעב דיר. זאָג, בעפעהל וואָס איד זאָל טהון אום דיר צו בעווייזען מיין
לייעבע.“

„טויטע קלאודיא'ן!“ האָט זיא אויסגערופען.

„אך! ניין, ניט פאר דער גאנצער וועלט!“ האָט בענעדיק געענט-
פערט, ווייל ער האָט געלייעבט קלאודיא'ן און געגלויבט, אז מען האָט איהם
בעטראָגען.

„איז ניט קלאודיא אַ לומפ?“ האָט זיא געפרעגט, „האָט ער ניט
בעליידיגט, בעשמוטצט און ערניעדריגט מיין קוינע? אך, ווען איד
וואָלט געווען אַ מאַן!“

„הער מיך אויס, ביטרים,“ האָט בענעדיק זיך געבעטען.
אָבער ביטרים האָט גאָר ניט גשוואָלט הערען אלס פערטהיידיונג פאר
קלאודיא'ן.

דאן האָט זיא וויעדער געבעטען בענעדיק'ן ער זאָל זיך נוקם זיין אן
קלאודיא'ן.

„גערעדט מיט אַ מאַן דורך'ן פענסטער,“ האָט זיא געמורמעלט וויא
צו זיך אליין. „דאָס איז זעהר גרינג צו זאָגען. ווער האָט דאָס געטהאָן,
הערא? דיא זיסע, אונשוולדיגע הערא? מען האָט זיא בעליידיגט, גע-
שענדעט, רואינירט! אך, ווען איד וואָלט יעצט געווען אַ מאַן! אָדער,
ווען איד וואָלט געהאט אַ פריינד וואָס איז אַ מאַן! אָבער אלע פריינדשאפט-
טען און העלדענטהאטען ווערען אויפגעלעזט אין קאָמפלימענטען און שטייב-“

פיעל רעש איבער גאר ניט.

לערייען. נאָר אזוי וויא איך קען ניט האָבען קיין פריינד וואָס זאָל זיין אַ
בראווער מאַן, וועל איך בעסער שטאַרבען אן איינזאמע פרוי.“
„האָב געדוילד, גוטע ביטריס,“ האָט זיך בענעדיק געבעטען. „איך
שווער דיר ביי דיעזער האַנד, אַז איך ליעב דיך.“
„דאן בענומז דיך מיט דיעזער האַנד פאר מיין ליעבע אויף אַ גאַנצ
אַנדערן אופן וויא שווערען דערביי.“

„דענקסטו ערנסט, אויפריכטיג, פון דיין טיעפסטער זעלע, אַז
קלאודיא האָט אומזיסט בעליידיגט העראַן?״ האָט בענעדיק פלוצלונג אַ
פרעג געגעבען.

„יא!״ האָט ביטריס אויסגערופען. „איך בין אזוי זיכער דאריבער,
פונקט וויא איך בין זיכער, אַז איך לעב!“

„גענוג!“ האָט ער אויסגעשריען בעגייסטערט, „אַלעס איז געענדיגט.
איך וועל איהם אַרויספאָדערן אויף אַ דועל. יעצט וועל איך קושען דיין
האַנד און דיך פערלאָזען. ביי דיעזער טהייערער האַנד שווער איך, אַז
קלאודיא זאָל מיר אָבגעבען אַ טהייערען דין וחשבון! איין זאך וויל איך
נאָר פון דיר בעטען, אזוי וויא דוא וועסט הערען פון מיר זאָלסטו דענקען
איבער מיר. יעצט געה און טרייסט דיין קווינע.“

אַבער וועהרענד ביטריס האָט אזוי געבעטען בענעדיק'ן ער זאָל טויטען
קלאודיא'ן, האָט דערווייל אויך לעאנאטא אויפגעפאָדערט דעם פרינץ און
קלאודיא'ן זיי זאָלען איהם ענטפערן מיט זייערע שווערטען פאר דער בע-
ליידיגונג נעגען זיין טאָכטער, זועלכע, לויט וויא ער האָט געזאָגט, איז
געשטאַרבען פאר שמערץ און אומזיסטיגע שאַנדע.

אַבער זיי האָבען דעספּעקטירט זיינע יאָהרען און געאַכטעט זיין
שמערץ.

„ניין, ניין,“ האָט דער פרינץ געזאָגט, „קריעג זיך ניט מיט אונז,
גומער אַלמער.“

דאן איז אָנגעקומען בענעדיק און אויך אַרויסגעפאָדערט קלאודיא'ן
אַבצוגעבען חשבון פאר דעם אונרעכט געגען העראַן.

ווען קלאודיא האָט דאָס געהערט, האָט ער באַלד געזאָגט צום פרינץ:
„קיין צווייפל, אַז ביטריס האָט איהם אָנגעשטעלט דערצו.“
פון דעס טוועגען וואָלט קלאודיא, געגען זיין ווילען, געמוזט אָננעהמען
דיא אויפפאָדערונג פון בענעדיק'ן, ווען עס וואָלט ניט דאמאלס עפעס פא-
-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

סירט, וועלכעס זאָל בעווייזען, אזוי קלאר וויא דער טאָג, אז הערף איז פאָלקאָמען אונשולדיג.

וועהרענד דער פרינץ און קלאודיא האָבען גערעדט וועגען בענעדיק'ס אַרויספאָדערונג אויף אַ דועל, האָט אַ ריכטער דערווייל געבראכט באַראַ-קיא'ן אַלס אַ געפאָנגענער פאר'ן פרינץ.

דיא אורזאכע דערפון איז געווען, וואָס איינער האָט זיך אונטער געהערט וויא באַראַקיא האָט דערצעהלט זיינעם אַ פריינד וועגען זיין שמוט-זייגער אַרבייט וואָס ער האָט אָבגעטהאָן פאר דאָן זשואַן.

עס האָט ניט פיעל געדויערט, און באַראַקיא האָט זיך פאָלשטענדיג מודה געווען פאר'ן פרינץ און קלאודיא'ן אז עס איז געווען מאַרגארעט, אין הערף'ס קליידער, מיט וועמען ער האָט גערעדט דורך אַ פענסטער ביי נאַכט, און זיי, דער פרינץ און קלאודיא, האָבען געמיינט, אז דאָס איז געווען הערף.

און אויב עס איז נאָך איבערגעבליעבען אַ שאַטען פון פערדאכט, איז דיעזער באַלד פערשוואונדען ווען מען האָט ערפאהרען, אז דאָן זשואַן איז ענטלאָפּען. יא, ער איז שנעל ענטלאָפּען פון מעססינא אזוי גיך וויא ער האָט געהערט, אז מען ווייס שוין איבער זיינע געמיינהייטען. ער האָט אויך געהאט אַ גוטער אורזאכע צו ענטלויפען, ווייל זיין ברודער'ס צאָרן איז געווען זעהר גרויס.

ווען קלאודיא האָט דאָס אַלעס אויסגעהערט, איז ער געוואָרען זעהר בעטריעכט. ער האָט פאָזיטיוו גערעכענט, אז דאָס אונשולדיגע מיידעל, וועלכע ער האָט אומזיסט געשענדעט און בעליידיגט, איז געשטאָרבען הערענדיג זיינע אומבארמהערציגע ווערטער. דיא עראינערונג אן זיין גער לייעכטע הערף, אין איהר גאנצער פראכט און לייעבליכקייט, איז וויעדער צו איהם צוריק געקומען און ער האָט געשפירט וויא זיין הארץ ווערט צו זאמענגעדריקט מיט אַ טיעפען וועהטאָג.

„קלאודיא,“ האָט דער פרינץ צו איהם געזאָגט, „וועהרענד דוא האָסט דאָס אַלעס געהערט, האָסטו ניט געשפירט, גלייך וויא איך, פונקט וויא מען שטעכט דורך דיין נשמה מיט ברענעדיגע אייזענס?“

„יא,“ האָט קלאודיא געענטפערט, „וועהרענד באַראַקיא האָט דער-צעהלט איבער זיין פערברעכען, איז דאָס געווען גלייך וויא איך וואָלט איינגענומען ס'דהמות.“

קלאודיא האָט באַלד חרטה געהאט — חרטה געהאט פון זיין טיעפסטען

פיעל רעיש איבער גאָר ניט.

הארצען, און ער האָט געבעמען, מיט טרערען אין דיא אויגען, אום פערצייהונג פון דעם אַלטען לעאנאטא ; ער האָט זיך אָנגעבאָטען אָנצור נעהמען אירגענד אַ שטראַף וואָס מען וועט אויף איהם אַרויפלעגען, אבי ער זאָל אָבקומען פאר זיין אונפערצייהליכעס פערברעכען.

לעאנאטא האָט איהם אַ היבשע צייט בעטראכט, שטודירט זיין טרויער און זיך איבערצייגט, אז ער האָט ווירקליך חרטה, ער האָט דאן צו איהם געזאָגט דיעזע ווערטער :

„מיין שטראַף פאר דיר איז פאָלגענדע : דוא מוזט מאַרגען פריה הייראטהען הערא'ס אַ קוזינג, וועלכע איז זעהר עהנליך צו הערא'ן, אָבער דוא זאָלסט בלינד בעפאָלגען מיין אויפטראַג.“

קלאודיא איז ניט געווען צופריעדען דערמיט, אָבער ער האָט זיין וואָרט ניט געוואָלט ברעכען און איינגעשטימט צו הייראטהען מיט דער אונבעקאַנטער, אפילו ווען זיא זאָל זיין דעם טייוועל'ס מוטער.

אָבער קלאודיא'ס האַרץ איז געווען פול שמערצען. ער האָט פערבראכט דיא גאנצע נאכט אין טרערען ביי דעם קבר, וואו הערא האָט בערדארפט בעערדיגט ווערען.

ווען עס איז טאָג געוואָרען, איז דער פרינץ צו איהם געקומען, און צוזאמען זיינען זיי אוועק אין קירכע, וואו דער גוטער גייסטליכער, לעאנאטא און זיין פלימעניצע, זיינען שוין געווען פון פריהער און געווארט צו פיערן דיא חתונה.

עס איז ערשינען אַ פערשלייערטעם פרויענצימער, און לעאנאטא האָט פאָרגעשטעלט פאר קלאודיא'ן זיין צוקינפטיגע פרוי. קלאודיא האָט אויפגעצייטערט.

דאן, מיט אַ טרויעריגער און הייזעריגער שטימע האָט ער צו איהר געזאָגט :

„אונבעקאַנטע, גיב מיר דיין האַנד, און איך שווער דיר, אין דער געגענוואָרט פון דיעזען הייליגען גייסטליכען, אז איך וועל זיין דיין מאַן, אויב דוא ווילסט נאָר מיט מיר הייראטהען.“

ביי דיעזע ווערטער האָט דיא פערשלייערטע אַרונטערגענומען איהר שליער, און פאר קלאודיא'ן איז געבליעבען שטעהען ניט לעאנאטא'ס אַ פלימעניצע, זאָנדרען זיין אייגענע טאָכטער, העראָ.

קלאודיא, פאר בעוואונדערונג און איבערראשונג, האָט ער צום אָנ-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פאנג ניט געקענט ארויסרעדען א וואָרט. דער פרינץ נעבען איהם, איז
ניט געווען וועניגער ערשטוינט.

דאן האָט קלאודיא קוים ארויסגעשטאַמעלט :

„איז דאָס ניט העראָ, העראָ וועלכע איז געווען טויט ?“

„יא,“ האָט לעאנאַטא געענטפערט, „זיא איז געווען אזוי לאנג טויט

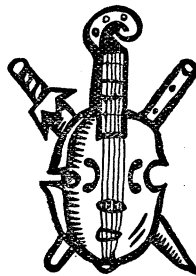
כל-זמן דיא שאַנדע געגען איהר האָט געלעבט.“

עס האָט זיך געזאָלט ענטוויקלען א גאַנצעם געשפרעך, אָבער דער
גייסטליכער האָט זיי אונטערבראַכען פערשפרעכענדיג צו געבען א פאָלשטענ-
דיגע ערקלערונג אָבער שפעטער, נאָך דער צערעמאָניע.

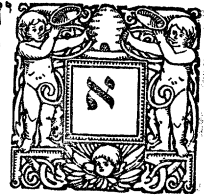
דער גייסטליכער האָט שוין אָנגעפאנגען זיין ארכיט, ווען ער איז
פלוצלונג אונטערבראַכען געוואָרען פון בענעדיק'ן, וועלכער האָט פער-
לאנגט מען זאָל איהם פעהייראַטהען מיט ביטריס'ן צו דערזעלבער צייט.
ביטריס האָט זיך אפילו געקווינקעלט, ערקלערענדיג, אז זיא וויל
ניט, אָבער בענעדיק האָט זיא געפרעגט וואו איהר ליעבע איז, פון וועלכער
העראָ האָט געהאַט אזוי פיעל צו דערצעהלען.

דאן איז שוין ווירקליך אַלעס אונטערבראַכען געוואָרען, און ערקלערונג-
גען זיינען געקומען פון אלע זייטען.

דער סוף איז געווען, אז אין יענעם טאָג האָבען שטאַטגעפונדען צוויי
חתונות אין דער קירכע, און ביי לעאנאַטא'ן אין פאלאץ האָבען זיך שפע-
טער צוויי יונגע פאָארלעך מיט זייערע געסט משמח געווען.

וויא ס'געפעלט דיר.

יין אלטע צייטען, ווען פראנקרײך איז געווען צוטהױלט אין בעזונדערע פראױניצען, אָדער פירסטענטהױמער, האָט אין איינער פון די עזע פראָױניצען געהערשט א פירסט, וועלכער האָט קיין רעכט ניט געהאַט צו זיין מלוכה. ער האָט אַרונטערגעװאָרפֿען זיין ברודער, דעם בעײַעכטיגסטען יורש עזר, און זיך געזעצט אויפֿ'ן טראָהן. דער פירסט, וועלכער איז פֿעריאָגט געװאָרען פון זיין הערשאַפט, איז ענטלאָפֿען, צוזאמען מיט עטליכע פון זיינע געטרייע בעגלייטער, אין וואַלד פון אַרדען, און דאָרט האָט ער זיך אויפֿגעהאַלטען מיט זיינע געטרייע פריינד און נאכפֿאָלגער.

די עזע פירסטען־פריינד, זיינען אַליין אַװעק פון זייערע היימאַטען, זעהרענד דער אונבערעכטיגטער הערשער איז רייך געװאָרען צונעהמענדיג זייערע גיטער און פֿאלאַצען.

פון א פירסטליכען פֿאלאַץ ביז צו דער װילדקייט פון װאַלד, איז אפילו א גרויסער תּילוה, אָבער דיא נויטהווענדיגקייט איז דיא מוטער פון אלע בעדאַרפענישען, און צרות לערנען אויס א מענשען ליידען װאָס דאָס שיקזאַל גיט איהם.

אַזוי האָבען זיך אויך דער פירסט און זיינע נאכפֿאָלגער צוגעװאָהנט צום װאַלד און אָנגעפֿאַנגען צו פֿיהרען א לעבען, װיא א מאָל דיא רויבער־באַנדעס. דאָס הייסט, גערויבט האָט מען ניט, אָבער דער װאַלד איז גע־װאָרען דיא היים.

אין זומער זיינען זיי געלעגען אין שאטען פון דיא קיהלע בױמער, זיך אַמוזירענדיג מיט יאגד און אנדערע זאַכען. ערנעהרט האָט מען זיך פון דיא הירשען װאָס האָבען אָנגעפֿילט דעם װאַלד. נאָר װען דיא קאַלטע װינטער־װינטען האָבען אָנגעהויבען צו בלאָזען,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

איז געוואָרען אונאַנגענעהם. דער פירסט אָבער האָט אלעס ערמאָגען גע-
דולדיג. און אין אזא צייט פלעגט ער זאָגען :

„דיעזע קאלטע ווינטען וואָס געהמען דורך מיין קערפער, זיינען אמת'ע
טרייסטערס : זיי שמייכלען ניט, נאָר זיי שטעלען מיר פאָר מיין ריכ-
טיגע לאגע. כאָטש זיי בייסען און פערארזאכען אַזעלכע שמערצען, זיי-
נען זייערע צייהן דאָך ניט אזוי שאַרף וויא דייעזע פון בייזקייט און אונ-
דאנקבאַרקייט.“

אזוי האָט דער אָרעמער פירסט פערבראכט אין וואלד, זיך ניט בע-
קלאגענדיג און זיך בלויז אונטערגעגעבען צום אונפערמיידליכען שיקזאל.
און וואָס ניטצט ווירקליך אַ מענשען זיפצען און קרעכצען ? דערמיט
האָט זיך נאָך קיינער ניט בעסער געמאַכט. עס איז פיעל גלייכער אָנצו-
געהמען רוהיג און גערולדיג וואָס דעם מענשען קומט ענטקעגען און ווארטען
ביז דאָס רעדעל דרעהט זיך איבער.

דער פערטריבענער פירסט האָט געהאַט איין-איינציגע טאַכטער מיט
דעם נאָמען ראָזאלינד, דייעזע האָט זיין פאלשער ברודער, פירסט פּרעדע-
ריק, צוריק געלאָזט אין זיין הויף, נאָכדעם וויא ער האָט פּעריאָגט דעם
ברודער, כּדי זיא זאל זיין אַ חבר'טע אָדער קאָמפּאניאָן פון זיין אייגענער
טאַכטער סיליא.

צווישען דיא צוויי מיידלעך, ראזאלינד און סיליא, האָט זיך דער-
ווייל ענטוויקעלט אַ גרויסע פּריינדשאפט און לייעבע, וואָס איז געווען
אַ געוואלטיגער קאָנטראסט צו דער שנאה וואָס האָט געהעררשט צווישען זיי-
ערע פאטערס.

סיליא האָט אָנגעווענדעט אלעס מעגליכע צו טרייסטען ראזאלינד'ן און
איהר אויסרעדען ווען זיא איז געווען טרויעריג און בעזאָרגט אום איהר
פאטער. דיא אָרעמע ראזאלינד האָט ניט אויפגעהערט צו טרויערן אויף
דעם שיקזאל פון איהר אונגליקליכען פאטער.

אין אַ טאָג האָט סיליא געפונען איהר קווינע זיטצענדיג זעהר בע-
זאָרגט.

„נומע ראזאלינד,“ האָט סיליא געזאָגט, „מיין אונגליקליכע פּריינד-
דין ! איך בעט דיך, זיי ניט אזוי בעטרייעכט. זיי אַ ביסעל פּרעהליך
און מונטער.“

וועהרענד דעם איז אָנגעקומען אַ שליח פון סיליא'ס פאטער, וועלכער

וויא ס'געפעלט דיר.

האָט גערופען ביידע מיידלעך בייצו-וואָהנען אַ קאַמפּף וואו צוויי מענער ווער
לען זיך ראַנגלען.

דיא פּאַרשטעלונג האָט נאָר וואָס בעדאַרפּט אָנפאַנגען, און אויב
דיא מיידלעך האָבען דאָס געוואָלט צוועהען, האָבען זיי געמוזט באַלד
קומען.

סיליא, רעכענענדיג, אַז דאָס וועט אַמוזירען ראַזאַלינד'ן, האָט זיא
געבעטען איהר שוועסטער-קינד מיטצוגעהען.

אין יענער צייט איז ראַנגלען שטאַרק געווען אין דער מאָדע און דאָס
איז געווען איינע פון דיא הויפט-אַמוזירונגען פאַר דיא הויפּלייט און דיא
שעהנע דאַמען און פּרינצעסינס.

ראַזאַלינד האָט איינגעשטימט צו געהען, און זיא איז אַוועק מיט
סיליא'ן.

וואָס זיי האָבען דאָרט געטראָפּען, איז געווען פּאָלגענדעס : אַ גרוי-
סער און שטאַרקער מענש, אַ ריען, פיעל געאַיבט אין ראַנגלען, בעקאַנט
אַלס אַזעלכער וואָס האָט שוין גע'הרג'עט מעהרערע מעננער, האָט זיך
בעדאַרפּט בעגעגענען מיט אַ צאַרטען און יונגען מאַן, אָהן ערפאַהרונג,
און עס האָט אויסגעזעהען, אַז דער ריען וועט איהם צושמעטערן אויף
שטיקער.

ווען דער פירסט האָט דערזעהען סיליא'ן מיט ראַזאַלינד'ן האָט ער
געזאָגט :

„וואָס איז דאָס, טאָכטער מיינע און פלימעניצע, ווען זייט איהר
געקומען ביי וואָהנען דעם קאַמפּף ? עס שיינט מיר, אַז איהר וועט ניט
האָבען קיין גרויס פּערגניגען, ווייל דאָס וועט זיין אַ זעהר אונגלייכער קאַמפּף.
איך אַליין האָב אויך פריהער ניט געוואוסט וואָס דאָ וועט פּאַרקומען. נאָר
יעצט איז שוין פּערפאַלען. יעדענפאַלס אָבער, וואָלט איך אויך געראטהען
איהר זאָלט אָנווענדען אַלעס מעגליכע אָבצורעדען דעם יונגען מאַן ער זאָל
ניט געהען צום זיכערן טויט. רעדט מיט איהם, פּרוּבירט, אפּשר וועט עס
אויך געלינגען.“

דיא צוויי מיידלעך זיינען געווען זעהר צופריעדען דורכצופיהרען אַזאַ
מענשליכע שליוות. צום ערשטען האָט סיליא געבעטען דעם יונגען מאַן
ער זאָל זיך ניט אַרײַנלאָזען אין אַזאַ קאַמפּף, דאַן האָט צו איהם ראַזאַלינד
גערעדט אין אַ צאַרטען און מילדען טאָן, אָבער אַנשטאַט דאָס זאָל איהם
ריהרען אויפצוגעבען דעם קאַמפּף, האָט ער בעהויפטעט, אַז זייער סימ-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פאטהיע און גוטסקייט האָבען איהם געגעבען אזוי פיעל מוט, דאָס ער שפירט זיך הונדערט מאָל אזוי שטארק וויא פריהער און ער איז זיכער מיט א זיענ.

ווען זיי האָבען איהם אָבער ווייטער געבעטען, האָט ער, אין א זעל- מענעם ערעלען טאָן געענטפערט :

„עס טהוט מיר לייד צו ענטזאגען דעם וואונש פון אזעלכע ערעלע און שענהע דאמען. אָבער ערלויבט מיר בעסער, אז אייער עדעלקייט און שענהייט זאָלען מיך בעגלייטען צו מיין פראָבע. און וואָס עס אנבעלאנגט מיר, ווען איך זאָל שטארבען, גאראנטיר איך אייך, אז אייער בליק וועט מיר געבען דיא גליקליכסטע מאָמענטען אין מיין לעבען ביז דער טויט וועט מיך אין גאנצען בערוהיגען. אויסער דעם, פערזיכער איך אייך, אז קיין נער וועט ניט בערוויערן מיין טויט. איך האָב קיינעם ניט אויף דיעזער וועלט. איך פערנעהם העכסטענס אן איבריגען פלאטץ, און עס וועט זיין פיעל גלייכער פלאטץ צו מאַכען פאר אנדערע.“

דיא מיידלעך האָבען מעהר ניט געהאט וואָס צו זאָגען. אין ראזאלינד'ס אויגען, האָבען געגלאנצט דיא טרערען. דיא האָט אָנגעפאנגען דער קאמפף.

סיליא האָט געוואָלט, אז דער יונגער פרעמדער זאָל ניט בעשעדיגט ווערען. אָבער ראזאלינד האָט געשפירט וויא איהר האַרץ ווערט צוואמענ- געדריקט פאר וועהמאָג.

זיין פריינדלעך און איינזאמער צושטאַנד, זיין עלענדקייט און טרויער, אז ער וויל בעסער שטארבען וויא לעבען, האָט געמאַכט ראזאלינד'ן דענקען, אז ער איז אויך אזוי אונגליקליך וויא זיא.

דיעזע געפיהלע פון רחמנות האָבען זיך שנעל פערוואנדעלט אין סימ- פאטהיע און אויך ליעבע.

וואונדערבאר זיינען דיא ווירקונגען פון א שענהעם פרויענצימער אויף א יונגען מאַן. אירגענד א סימפאטהיע און אן אינטערעסע, רופען ארויס אין דעם יונגען מענשען א זעלטענעם קוראזש און גבורה. יא, דער יונגער ראנגלער איז געווען קליין און שוואך אין פערגלייך מיט זיין געגנער, אָבער ער האָט געקריענען אזא וואונדערבארע קראפט און מוט, אז ער האָט בע- זיגעט זיין מעכטיגען געגנער און איהם אזא שליידער געטהאָן צו דער ערד, אז ער האָט זיך ניט געקענט אויפהייבען.

פירסט פערדעריק איז געווען זעהר צופריעדען מיט דעם מוט און קונסט

וויא ס'געפעלט דיר.

פון דעם יונגען מאן. ער האָט איהם דאן צוגערופען און פערלאנגט צו וויסען זיין נאָמען און דעם נאָמען פון זיינע עלטערן, וואָס האָט געהויסען, אַז דער פירסט האָט בעשלאָסען איהם צו נעהמען אונטער זיין שומץ.

דער פרעמדער האָט געענטפערט :

„מיין נאָמען איז אַרלאַנדאָ. איך בין דער אינגסטער זוהן פון סיר ראַלאַנד דע באַיו.“

סיר ראַלאַנד דע באַיו איז שוין געווען טויט פון עטליכע יאָהר. אָבער, ווען ער האָט געלעבט, איז ער געווען אַ טרייער אונטערמאן און אַ גרויסער פריינד פון דעם פערטריבענעם פירסט. אזוי שנעל אַלזאָ וויא פּרעדערס האָט געהערט, אַז אַרלאַנדאָ איז דער זוהן פון זיין פערטריבענעם ברודער'ס פריינד, האָט זיך זיין גאַנצע נייגונג צום יונגען מאן פּערוואַנדעלט אין פּעראַכטונג.

ער האָט זיך שנעל אומגעווענדעט און איז אַוועק גאַנץ אונצופריעדען פון דעם פּאַלאַץ.

האַסענדיג אפילו דעם נאָמען פון זיין ברודערס פריינד און דאָך בעד וואונדערדיג דעם יונגען מאַן'ס מוטה האָט ער געמורמעלט, אַוועקגע הענדיג :

„הלואי וואָלט ער געווען אַן אַנדער'ן זוהן.“

אויף ראַזאַלינד'ן וויעדער, האָט דיא גאַנצע געשיכטע גאָר געמאַכט אַן אַנדערן איינדרוק. ווען זיא האָט געהערט ווער דער יונגער מאן איז, האָט עס זיא זעהר געפרייט.

„מיין פאָטער האָט לייעב געהאַט סיר ראַלאַנד דע באַיו,“ האָט זיא געזאָגט צו סיליאַן, „און ווען איך וואָלט געוואוסט, אַז דיזער יונגער מאן איז זיין זוהן, וואָלט איך נאָך צוגעלעגט אַ שטראָם טרעהרען וועהרענד איך האָב איהם געבעטען ער זאָל ניט אונטערנעהמען דעם געוואַנטען קאַמפּף.“

ביידע מיידלאַך זיינען דאן צוגעקומען צו איהם, און זעהענדיג וויא פּערווייפּעלט ער איז געבליבען נאָך דעם פירסט'ס בעהאַנדלונג, האָבען זיי צו איהם גערעדט מילד און טרייסטענדיג.

ווען דער יונגער מאן האָט געהערט זייערע זיסע און פריינדליכע שטימען, האָט ער אויסגעזעהען צו קריגען מעהר מוטה.

אַוועקגעהענדיג, האָט זיך ראַזאַלאַנד נאָך אומגעווענדעט, און אַרונטער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

נעהמענדיג א גאלדענעם קייטעל פון דער האלז, האָט זיא עם איהם געגער
בען זאָגענדיג :

„מיין הערר, נעהמט דאָס פון מיר אלס אן אָנדענקען. איך בין ניט
רייך, אָבער, ווען איך וואָלט עם געווען, מעגט איהר מיר גלויבען, אז איך
וואָלט איך מעהר געגעבען.“

אַרלאַנדאָ האָט גענומען דיא מתנה און זיא געקושט גלייך וויא דאָס
וואָלט געווען דיא גרעסטע הייליגקייט.

ווען דיא צוויי מיידלאך זיינען אוועק, האָבען זיי נאָך א היבשע צייט
געהאלטען אין איין רעדען איבער אַרלאַנדאָ'ן. סיליא, וועלכע איז ניט געווען
קיין נאָר, האָט באַלד בעמערקט וויא איהר שוועסטערקינד האָט זיך פער-
ליעבט אין דעם יונגען און שעהנעם ראַנגלער.

„איז עם מעגליך,“ האָט זיא געפרעגט, „אז דו, ראָזאלינד, זאָלסט זיך
אזוי שנעל פערליעבען?“

„מיין פירסטליכער פאָטער האָט אויך געליעבט זיין פאָטער,“ האָט
ראָזאלינד געענטפערט.

„איז דאָס עפעס א ראיא,“ האָט סיליא ווייטער געפרעגט שמויכלענדיג,
„אז דערפאר זאָלסטו ליעבען זיין זוהן ? ווען דאָס זאָל ווירקליך זיין עפעס
א ראיא, וואָלט איך איהם נאָר בעדארפט האַסען, ווייל מיין פאָטער האָט
פיינד געהאט זיין פאָטער. פון דעסטוועגען האַס איך ניט אַרלאַנדאָ'ן.“

פירסט פּרעדעריק האָט ניט געקענט פערגעסען אן סיר ראלאנד'ס
זוהן און אן דער נאנצער בעגעגענונג. עם האָט איהם דערמאָהנט אן דיא
צאָהלרייכע פריינד פון דעם אדעל, וועלכע האָבען נאָכגעפאָלגט דעם פער-
יאָנטען פירסט אין גלות.

אלע דיעזע זכרונות האָבען ביי איהם דערוועקט זיין נאנצע שלעכטע
נאָטור, אין ער האָט ניט נאָר מעהר געהאַסט זיין ברודער, זאָנדערן אויך
אָנגעהויבען צו האַסען זיין טאָכטער, ראזאלינד'ן.

ראזאלינד האָט ביי איהם איבערהויפט אין דער לעצטער צייט ניט
שטאַרק נושאַ חן געווען. ניט דערפאר חלילה, ווייל דאָס אונגליקליכע מיר
דעל זאָר האָבען געהאַן עפעס שלעכטס, נאָר איינפאך, ווייל דאָס פאָלק
האָט זיא געלויבט, געריהמט און געליעבט פאר איהר טונענד און גוטסקייט,
און אויף איהר רחמנות געהאַט, ווייל מען האָט געוואוסט, אז זיא ליידעט
צוליעב איהר פאָטער.

וויא ס'געפעלט דיר.

דאָס אלעס אינאיינעם האָט געפיהרט וואָס פירסט פּרעדערק איז שטאַרק בייז געוואָרען אויף דער אונגליקליכער ראַזאַלינד.

וועהרענד סיליאַ און ראַזאַלינד זיינען נאָך ביידע געשטאַנען און גערעדט איז ער אָנגעקומען, און מיט אַ בליק פול צאָרן און פּערזאָכטונג, האָט ער ארויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז ראַזאַלינד זאָל זאָפּאַרט פּערלאָזען דעם פּאַלאַץ און אַוועק צו איהר פּאַטער דאָרט אין וואַלד, צו זיין גלייך מיט איהם אין גלות.

ווען ראַזאַלינד האָט געהערט דיעזען בעפעהל, איז זיאַ בלווי גע- בליבען שטעהן וויא געטראָפען פון אַ דונער. סיליאַ וויעדער, איז פריהער בלאַס געוואָרען און נאכהער האָט זיאַ אָנגעהויבען צו וויינען און בעטען פאַר דער ליידענדער ראַזאַלינד.

דער פירסט איז געבליבען האַרטנעקיג.

„הער אויס, פּאַטער,“ האָט דאָס גוטע טיידעל געזאָגט ענטשלאָסען, „דאַמאָלס, ווען דו האָסט איהר געהייסען בלייבען, האָב איך עס פון דיר ניט פּערלאָנגט. יעצט אָבער, ווען איך האָב געהאַט אַ געלעגנהייט אַנצוּערקענען איהר ווערט, ווען איך האָב מיט איהר צוזאַמען געשלאָפען, צוזאַמען אויפֿ- געשטאַנען, זיך געשפּיעלט, אַמוזירט, ביז איך האָב זיאַ לייעב בעקומען — יעצט קען איך מיך שוין פון איהר ניט שיידען!“

„נאַרריש טיידעל!“ האָט פּרעדערק געברומט, „זיאַ איז צו כיטרע פאַר דיר. איהר ווייך צינגעלע, איהר שווייגען און איהר געדולד, דאָס אלעס רעדט צום פּאַלק מיט טויווענדער פּלאַמען-צונגען. דאָס פּאַלק האָט אויף איהר רחמנות. דו ביסט אַ נאַר פאַר איהר צו בעטען, ווייל, ווען זיאַ וועט ניט זיין, וועסטו אַליין זיין דיא יעניגע, וועמען דאָס פּאַלק וועט אַכטען; און לייעבען. דערפאַר, בעפעהל איך דיר, אַז דו זאָלסט ניט מעהר עפענען דייע ליפען פאַר איהר צו בעטען. מיין אורטהייל וואָס איך האָב איבער איהר אויסגעשפּראַכען בלייבט פעסט, און קיין מענש וועט מיך מעהר בעווע- גען איהם צוריק צו ציהען.“

ווען סיליאַ האָט איינגעזעהען, אַז זיאַ וועט ביי איהר פּאַטער נאָך מעהר ניט פּוּעל'ן בעטענדיג פאַר ראַזאַלינד'ן, האָט זיאַ, אין איהר ערדעלע נשמה, בעשלאָסען מיט איהר מיטצוגעהן — אויך אין גלות.

עס איז נאָך געווען אין יענער נאַכט, ווען ראַזאַלינד, צוזאַמען מיט סיליאַ'ן, האָבען פּערלאָזט דעם פּאַלאַץ און אַוועק זוכען דעם פּערטריבענעם פירסט אין וועלדער פון ארדען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אָבער איידער זיי זיינען אוועק, האָט ס'ליא אויסגערעכענט, אז עס וועט זיין צו פיעל געוואַנט פאר צוויי מיידלאַך צו וואַנדערן אליין אזא לאַנגען וועג. אָבער אזוי וויא זיא האָט ניט געהאַט אויף וועמען זיך צו פערטרויען, האָט זיא דערפאר געמאַכט אַ פאַרשלאַג, אז זיי זאָלען זיך פערקליידען אַלס צוויי דאָרפס-מיידלאַך.

ראַזאָלינד'ן איז געפּעלען געוואָרען דער פאַרשלאַג ניט צו וואַנדערן אַלס פּרינצעסינס. אָבער איהר איז איינגעפּאַלען, אז עס וואָלט נאָך בעסער געווען, ווען איינע פון זיי זאָל זיך פערקליידען אַלס מאַן. ס'ליא איז געווען צופרידען.

ראַזאָלינד, וועלכע האָט געהאַט אַ העכערע פּיגור, האָט זיך פערשטעלט פאר אַ יונגען בויער און ס'ליא פאר אַ בויערן מיידעל. דאָן האָבען זיי אָב געמאַכט, זיי זאָלען זיך רופען ברודער און שוועסטער. ראַזאָלינד האָט זיך אַ נאָמען געגעבען גאַנזימער און ס'ליא האָט אָנגענומען דעם נאָמען אליענא. מיטגעהעמערדיג גענוג געלד אויף דער הוצאה, האָבען דיא צוויי שעהנע פּרינצעסינס אָנגעפּאַנגען זייער שווערע און לאַנגע רייזע, ווייל דער וואַלד פון אַרדען איז געווען ווייט, העט אַריבער דיא גרענעצען פון דעם פּירסט. מיר וועלען אַלזאָ אויף אַ וויילע פערנעמען אָן ראַזאָלינד'ן און ס'ליא'ן. מיר וועלען פאר אונזערע אויגען האָבען בלויז גאַנזימער און זיין שוועסטער אליענא.

זיי איז געלונגען גליקליך אַרויסצוגעהן פון שטאָרט און ראַזאָלינד פונקט וויא אַ ווירקליכער מאַן, האָט געשפּיעלט דיא ראָלע פון כעשיטצער איבער זיין שוואַכערע שוועסטער אליענא.

ווען זיי זיינען ענרליך אָנגעקומען צום וואַלד פון אַרדען, האָבען זיי שוין מעהר ניט געפונען דיא בעקוועמע פעלד-שטיבלעך אַדער קרעטשמעס, וואו זיי האָבען געקענט איבערשלאָפּען דיא נאַכט און זיך אויסרוהען. אַלעס אַרום זיי איז געווען פעלד, וואַלד און הימעל.

זייערע שפּייווען האָבען זיך אויסגעלאָזט, און גאַנזימער, וואָס האָט ביז דאַמאָלס אַמזוירט זיין שוועסטער מיט שעהנע ווערטלאַך און וויטציגע געשיכטעס, האָט יעצט געמוזט מודה זיין, אז ער איז שוין אויך מיטע. „אך,“ האָט גאַנזימער געזאָגט צו זיין שוועסטער, „ווען איך וואָלט מיך ניט געשעהמט פאר מינע מענערשע קליידער, וואָלט איך מיך אויך גוט אויסגעווינט פונקט וויא אַ פרוי.“

וויא ס'געפעלט דיר.

דיא אָרעמע אליענא האָט ערקלערט, אז עס מעג זיין וואָס עס וויל, ווייטער קען זיא שוין ניט געהן.

דאָן האָט זיך גאָנימעד וויעדער דערמאָנט, אז עס איז אַ מאַן'ס פליכט צו טרייסמען און ערמוטהיגען אַ פרוי, וועלכע איז דיא שוואַכערע. ער האָט זיך אויך געמאַכט האַרץ און געזאָגט:

„קום, שוועסטער, זיי בראָוו. מיר זיינען שוין ענדליך ביים סוף פון אונזערע רייזען. זיי מוטהיג.“

אָבער דער געמאַכטער מוטה האָט זיי מעהר ניט געקענט אונטערשטיי צען און העלפען. זיי זיינען טאַקי שוין געווען אין וואַלד פון אָרדען, אָבער דער וואַלד איז געווען אונגעהויער גרויס און עס איז כמעט אונגעגליך געווען צו געפינען דעם פירסט.

דאָמאָלס האָט עס שוין אויך געהאַלטען דערביי, אז דיא צוויי מיידלעך זאָלען אויף אייביג ענדיגען זייער רייזע, ווייל זיי האָבען געקענט פערר בלאַנדזשעט ווערען און אויסגעהן פאר הונגער, אָבער אַ צופאַל האָט זיי גערעטעט. זיצענדיג, שוין אָהן כחות אויפ'ן גראָז, אָהן אַ שום האָפנונג, איז גראַדע פערביי געגאַנגען אַ בויער, און גאָנימעד, נאָך אַ מאָל פאַסענדיג מוטה, האָט ער געזאָגט:

„פאַסטוד, אויב דיא ליבעע צו געלד, קען דיר, אין דיעזען וויסטען אָרט פּעראינטערעסירען, דאָן פיהר אונז ערגעץ וואו מיר זאָלען זיך קענען אויסרוהען; ווייל דאָס מיידעל דאָ, מײן שוועסטער, איז זעהר מיעד פון דער רייזע און זיא געהט איינפאַך אויס פאר הונגער.“

דער מאַן האָט געענטפערט, אז ער איז בלויז אַ פאַסטוד'ס דיענער, און דאָס הויז פון זיין בעל הבית האַלט גראַדע ביים פּערקויפט ווערען, און דערפאַר ווייס ער ניט, אויב זיי וועלען אין אזא צייט דאָרט קענען נעכטיגען און עפעס עסען. יעדענפאַלס אָבער, האָט ער זיי איינגעלאָדען מיטצוגעהן און געניסען אזוי פיעל וויא עס איז מעגליך אונטער דיא אומשטענדען.

דאָס שטיקעלע האָפנונג אויף עפעס עסען און רוה, האָט זיי געגעבען כח ווייטער צו געהן. אָנקומענדיג אַהין, האָבען זיי אויסגעקויפט דאָס הויז און דיא שאָף וואָס האָבען געהאַלטען אין פּערקויפט ווערען. אויף אזא אופן, האָבען זיי נאָטירליך באַלד געקריגען עסען און דאָן אַ ריינעס בעט. נאָכדעם וויא זיי האָבען זיך אויסגערוהט, האָבען זיי בעשלאָסען דאָרט אזוי לאַנג צו וואַרטען, ביז זיי וועלען קענען אויסגעפינען וואו דער פירסט געפינט זיך ערגעץ.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דערווייל האָבען זיי אָנגעהויבען איינצורייכטען זייער נייע וואָהנונג און געפיהרט דאָס לעבען פון פאסטוכער. צייטענווייז, האָט אָבער גאנצער זיך דערמאָהנט, אז אַמאָל איז ער געווען פרינצעסין ראזאַלינד און געליעבט דעם בראַווען אַרלאַנדאָ, ווייל ער איז געווען סיר דאָלאַנד'ס זון, איהר פאטער'ס פריינד. אַבוואָהל גאנצער האָט גערעכענט, אז אַרלאַנדאָ איז ווייט פון איהם פיעלע מיילען, פון דעסטוועגען האָט עס פאסירט, וואָס אַרלאַנדאָ איז אויך געקומען אין דעמוזעלבען וואַלד פון ארדען. עס וועט יעצט זיין וויכטיג מיטצוטהיילען וויא דאָס אלעס האָט פא-סירט.

אַרלאַנדאָ איז געווען דער אינגסטער זון פון סיר דאָלאַנד דע באַיי. ווען סיר דאָלאַנד איז געשטאַרבען, איז נאָך אַרלאַנדאָ געווען אַ קליין קינד, און זיין עלטערער ברודער, אַליווער, האָט אויף איהם אכטונג געגעבען. סיר דאָלאַנד'ס אויפטרעגן איז אויך געווען, אז אַליווער זאָל איהם האַלטען אונטער זיין שומץ און איהם געבען אַ גוטע ערציהונג, עס זאָל פאָסען פאר זייער אַלטער אַדעליגער פאמיליע.

אַבער אַליווער איז ניט געווען קיין גוטער מענש. ניט אכטענדיג אויף דעם אויפטרעגן פון זיין שטערבענדען פאָטער, האָט ער זיין ברודער'ל אפילו קיינמאָל ניט געשיקט אין שולע אַרײַן, זאָנדערן ער האָט איהם געלאָזט אויס-וואַקסען ניט געבילדעט און שטאַרק פערנאַכלעסיגט.

אַבער עס פאסירט מעהרערע מאָל, אז מענשען, אפילו ווען זיי זיינען ניט געבילדעט, האָבען זיי אין זיך אַ נאָבעלע נאטור און אַן ערעלע נשמה. דאָלאַנד איז געווען איינער פון דיעזע. ער איז געווען שטאַרק עהנליך צו זיין פאָטער, און אָהן בילדונג און בעזאָנדערע ערציהונג, האָט ער אויס-געזעהען פונקט אזוי גוט וויא דיא קינדער פון עלטערן פאר וועלכע מען האָט שטאַרק געזאָרגט.

אַנשטאַט אַליווער זאָל זיין צופריעדען דערמיט, האָט ער שטאַרק מקנא געווען זיין ברודער פאר זיינע מעלות און ער האָט איהם געהאַסט. ענדליך האָט ער אויך געפלאַנט איהם צו פערניכטען. און אום פון איהם פטור צו ווער דען, האָט ער עס אויסגעאַרבייט דעם פלאַן, אז אַרלאַנדאָ זאָל זיך ראנגלען מיט דעם בעריהמטען ראנגלער, וועלכער האָט שוין געמייטעט פיעלע מענ-שען. דאָס איז אויך געווען דיא סבה, ווארום אַרלאַנדאָ האָט בעהויפטעט, אז ער וואָלט בעסער וועלען שטאַרבען איידער צו פיהרען אַזאַ אונגליק-ליכעם לעבען.

דער סוף פון דעם קאמפף איז אונז שוין בעקאנט. טראַמץ אַליווער'ס פלענער, איז אַרלאַנדאָ אַרויס דער זיענער. דאָס האָט אָבער אַליווער'ס האַס נאָך גרעסער געמאַכט, און ער האָט בעשלאָסען, איינמאַל פאַר אלע מאָל, לויז צו ווערען פון זיין ברודער. אין זיין ווילדען צאָרן, האָט ער גע'שוואָרען צו פערברענען דאָס צימער אין וועלכען אַרלאַנדאָ איז געשלאָפּען. איינער פון סיר ראָלאַנד'ס אַלטע און געטרייע דיענער האָט געהערט דיעזע שבועה און ער האָט בעשלאָסען צו ראַטעווען דאָס לעבען פון דעם יונגען מאַן.

דער אַלטער דיענער האָט בעגעגענט אַרלאַנדאָ'ן אַהיים קומענדיג פון דעם קאמפף. ער האָט איהם אָבגערופען אויף אַ זייט און איהם מיטגעטהיילט וועגען דעם געפאַהר וואָס שוועבט איבער איהם.

„אָך, מיין גוטער הערד!“ האָט דער אַלטער געזאָגט וועהרענד דיא טרערען זיינען געשטאַנען אין זיינע אויגען, „ווארום ביסטו טונגענדאָפּט, צערטליך, שטאַרק און ערעל? ווארום האָסטו בעזיענט דעם מעכטיגען ראַנגלעך? דיין לויב האָט געוואַנדערט פאַר דיר אַהיים, און דיין לעבען איז יעצט אין דער גרעסטער געפאַהר.“

דער אַלטער דיענער האָט געהייסען אַראָם, און ער האָט געראַטהען אַרלאַנדאָ'ן צו ענטלויפען.

„יא, ענטלויפען,“ האָט אַרלאַנדאָ געמורמעלט וויא צו זיך אַליין. „ענטלויפען איז דיא בעסטע זאַך פאַר מיר. אָבער מיט וואָס? וויא אזוי? איך בין אַרעם, איך האָב קיין געלד.“

ביי דיעזע ווערטער האָט דער אַלטער אַרויסגעצויגען אַ בינטעל געלד און דאָס דערלאַנגענדיג אַרלאַנדאָ'ן האָט ער געזאָגט:

„איך האָב פינף הונדערט קרוינען, דיא סומע וואָס איך האָב אָבגע'שפּאַרט פון שווערער אַרבייט אונטער דיין פאַטער. איך האָב דאָס בעהאַלטען אויף דער צייט ווען מיינע אַלטע גליעדער וועלען מעהר ניט קענען אַרבייטען. נעהם דאָס, און ער, וואָס שפּיזוט דיא פייגעל, זאָל מיך שפּיזען אויף מיין עלטער. נעהם דאָס געלד, אלעס וואָס איך האָב, און לאָז מיך אויף זיין דיין דיענער. כאַטש איך זעה אויס אַלט, וועל איך זעהר ניצליך זיין פאַר אַזא יונגען מענשען וויא דו ביסט.“

„אָך, גוטער אַלטער!“ האָט אַרלאַנדאָ געזאָגט זעהר געריהרט. „אין דיר שפּיעגעלט זיך אָב דיא גוטסקייט פון אַ פּריהעריגער וועלט. דו ביסט גאָר ניט פאַר דיעזע צייטען. יא, מיר וועלען געהן צוזאַמען, און נאָך איידער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דיינע ערשפארונגען וועלען זיין אויסגעבראכט, האָר איך צו געפינען עפעס וואָס זאָל נענוג זיין אונז ביידען אויסצוהאַלטען.

דער טרייער דיענער און זיין בעליעכטער הערר, האָבען אָנגעפאַנגען זייער וואַנדערונג צוזאַמען. אַרלאַנדאָ און אַדאַם זיינען געאַנגען ניט וויסענדיג דיג גענוי וואָס זיי ווילען, וואוהיין זיי אַנטלויפֿען. זייערע וואַנדערונגען האָבען זיי אָבער ענדליך געבראַכט אין וואַלד פֿון אַרדען און דאָרט האָבען זיי זיך געפונען אין דערזעלבער נויט און פֿערצווייפלונג וויא גאַנצער און אַליענא זיינען געווען.

זיי זיינען געאַנגען, זוכענדיג עפעס אַ מענשליכע וואַהנונג, ביז זיי זיינען ביידע צוזאַמענגעבראַכען געוואָרען פֿאַר הונגער און מיַעדקייט. „מיין גוטער הערר, האָט אַדאַם געזאָגט. „ווייטער קען איך שוין ניט געהן. איך וועל דאָ בלייבען און אויסגעהן פֿאַר הונגער.“ אזוי האָט ער זיך אַנידערגעלייגט און געטראַכט דאָרט צו געפינען זיין קבר.

אַרלאַנדאָ, זעהענדיג דעם געטרייען אַלמען מאַן אין דיעזען צושטאַנד, האָט ער איהם אויפֿגעהויבען, אַרויפֿגעלייגט אויף דיא פֿלייצעס און איהם ווייניגסטענס צוגעטראָגען אונטערן שאַטען פֿון אַ ברייטען און הויכען בוים. „מונטער אויף, אַלטער, האָט ער צו איהם געזאָגט. „רוה דיר אויס דיינע אַלמע און מיערע ביינער, און רעד ניט פֿון שטאַרבען.“

אַרלאַנדאָ האָט דאָן אָנגעהויבען צו זוכען עפעס עסען, און דורך אַ צורפּאַל איז ער אָנגעקומען פֿונקט אין יענעם טהייל פֿון וואַלד, וואו דער פֿירסט איז געווען. דער פֿירסט און זיינע פֿריינדע, האָבען זיך פֿונקט דאַמאָלס געזעצט עסען מיטאַג. דער פֿירסטליכער מיַש, נאַטירליך, איז געווען דאָס גרינע גראָז אונטער דעם שאַטען פֿון ברייטע צווייגען.

אַרלאַנדאָ איז דאַמאָלס געווען פֿערצווייפעלט און ווילד פֿאַר הונגער. ער האָט אַרויסגעצויגען זיין שווערד און בעשלאָסען צו קריעגען עסען דורך מאַכט.

„הערט אויף, עסט ניט מעהר!“ האָט ער געשריען. „איך מוז האָבען אייער שפּיז!“

דער פֿירסט האָט זיך ניט דערשראָקען. רוהיג און קאַלטבלוטיג האָט ער איהם געפרעגט, אויב הונגער האָט איהם געטריבען דערצו, אָדער ער איז גלאַט אזוי אַ פֿערדאָרבענער מענש אָהן מאַניערען.

וויה ס'געפעלט דיר.

אַרלאַנדאָ האָט איהם גלייך געענטפערט, אז ער שטארבט איינפאך פון הונגער.

„אַרעמער יונג,“ האָט דער פירסט געזאָגט מיט בעדויערן, „דאן ביסטו ווילקאָמען. זעט'ן דיר אוועק און עסס וויפיעל דו ווילסט.“
ווען אַרלאַנדאָ האָט דאָס געהערט, האָט ער צוריקגעלעגט זיין שווערד אין שייד און זיך שטארק פערשעהמט.

„ענטשולדיגט מיר, איך בעט אייך,“ האָט ער געשטאַמעלט, „איך האָב געמיינט, אז אַלסדינג דאָ איז שוין פערווילדעט געוואָרען, און דערפאר האָב איך געמיינט, אז קיין אַנדערער וועג איז נישטאָ וויאזוי נאָך מיט געוואַלט צו קריעגען עסען. אָבער ווער איהר זאָלט ניט זיין, ווען איהר האָט אַמאָל געזעהען בעסערע טעג, ווען איהר זייט אַמאָל געזעסען ביי אירגענד אַ גוטען מענשען'ס טיש, ווען איהר האָט אַמאָל אָבגעווישט פון אייערע אויגען אַ טרער, און איהר ווייסט, אז עס איז אַ פליכט אויף איינעם רחמנות צו האָבען, זאָלען אייך ווייכע רייד ריהרען און איהר זאָלט קעגען מיר טהאָן אַ מענש-ליכע פליכט.“

„עס איז אמת,“ האָט דער פירסט געענטפערט. „מיר זיינען מענשען, וויאזוי דו זאָגסט, וואָס האָבען אַמאָל געזעהען בעסערע טעג, וואָס זיינען אַמאָל געזעסען ביי גוטע מענשען'ס טיש און אַפּטמאָל אָבגעווישט אַ טרער פון דיא אויגען. מיר ווייסען אויך דיא גרויסע הייליגע פליכט פון רחמנות. דערפאר, זעט'ן דיר אוועק און עסס אזוי לאַנג ביז דו וועסט ווערען גוט זאָט.“

„ניין,“ האָט אַרלאַנדאָ געזאָגט. „דאָס קען איך נאָך ניט טהאָן. עס געפינט זיך דאָרט אַן אַלמער און אַרעמער מאַן, וועלכער האָט מיר נאָך געפאַלגט אין מיין לאַנגער ריזע בלוז אויס ליכע צו מיר; ער איז אַנדער-געפאַלען ליידענדיג פון צוויי שרעקליכע חולאת'ן, אַלמקייט און הונגער; ביז ער וועט ניט עסען, וועל איך ניט בעריהרען קיין שפייז.“

„געה אַלזאָ,“ האָט דער פירסט געזאָגט. „געפין איהם אויס, בריונג איהם אהער, און מיר וועלען וואַרטען מיט דעם עסען, ביז איהר וועט קומען.“
ווען אַרלאַנדאָ האָט דאָס געהערט, איז ער שנעל אוועקגעלאָפּען און דאן צוריקגעקעהרט טראָגענדיג אַדאָס'ן אויף זיינע הענד.

„זעצט זיך ביידע,“ האָט דער פירסט בעמערקט. „איהר זייט ביידע ווילקאָמען צו אונזער טיש.“

דיא אַנדערע אַרום טיש האָבען זיך דאן בעמיהט צו שפייזען דעם אַל-טען און שוואַכען אַדאָס, ביז ער האָט זיך געפיהלט שטאַרקער. אַרלאַנדאָ

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אליין האָט ניט בעדארפֿט קיין הילף. ער האָט געגעסען מיט אַ זעלטענעם אפעטיט.

ווען זיי זיינען שוין געווען זאָט און צופריעדען, האָט דער פירסט גע- פרעגט אַרלאַנדאָן ווער ער איז. דער יונגער מאַן האָט איהם דערזעהלט. ווען דער פירסט האָט ערפֿאָהרען, אז ער איז זיין אַלטען פריינד'ס זון, האָט ער ערקלערט, אז ער נעהמט איהם אונטער זיין שוטץ צוזאַמען מיט זיין אַלטען דיענער, אז זיי זאָלען אלע אינאיינעם פֿערבלייבען מיט איהם אין וואַלד.

עס ווייזט זיך ארויס, אז אַרלאַנדאָן איז אָנגעקומען אין וואַלד פון אַרדען מיט עטליכע טעג שפעטער פון גאַנימער'ן מיט אַליענאָן, וועלכע, וויא בעקאַנט, האָבען זיך בעזעצט אין פּאַסטוד'ס שטיבעל.

גאַנימער און אַליענאָ פלעגען אָפט אַרויסגעהן אין וואַלד שפּאַצירען. זיי זיינען איינמאַל שטאַרק איבערראַשט געוואָרען צו געפינען דעם נאָמען „ראַזאַלינד“ אויסגעשניצט אויף ביימער. ביי מאַכע פון דיזע אויסגעשניצטע נעמען איז אויך געווען אנגעהאַנגען אַ פּאַפּירעל מיט אַ ליעבעס־סאָנעטע צו ראַזאַלינד'ן. שטעהענדיג איינמאַל אַליין און זיך וואונדערנדיג פון וואַנען דאָס קומט, האָט גאַנימער דערזעהען אַרלאַנדאָן געהן טראָגענדיג אויף זיין האַלז דאָס קייטעל וואָס ראַזאַלינד האָט איהם געגעבען.

אַרלאַנדאָן איז אפילו ניט איינגעפּאַלען צו מיינען, אז דער יונגער פּאַסטוד גאַנימער איז פּרינצעסין ראַזאַלינד, וועלכע האָט געוואונען זיין האַרץ מיט איהר צערמליכקייט און שעהנהייט, און וועמעס נאָמען ער האָט אויסגעשניצט אויף דיא ביימער, און געזונגען סאָנעטען לויבענדיג איהר גוטסקייט און הערליכקייט.

פון דעסטוועגען איז איהם שטאַרק געפעלען געוואָרען דער יונגער אין שעהנער פּאַסטוד און ער האָט אָנגעפּאַנגען מיט איהם אַ געשפּרעך. עס האָט זיך איהם אפילו געדאַכט, אז גאַנימער'ס געזיכט קומט איהם פּאַר בעקאַנט, עטוואָס עהנליך צו ראַזאַלינד'ס, אָבער ווייטער האָט ער דאַריבער ניט גע- דענקט. גאַנימער, אין דערזעלבער צייט, האָט אָנגענומען דיא שטעלונג פון אַ מאַן.

אין געשפּרעך, האָט גאַנימער בעמערקט אזוי:

„עפעס דרעהט זיך דאָ אַרום אין וואַלד אַ פּערליעבטער, וועלכער, ניט האָבענדיג וואָס צו טהאָן, מאַכט ער קאַליע דיא ביימער אויסשניטצענדיג אויף זיי דעם נאָמען ראַזאַלינד, וואַהרשיינליך דער נאָמען פון זיין געליעב-

טער. ער היינט אויך אן פאָעויען אויף דיא צווייגען און קליינע בויםלאך, אלץ לויבענדיג זיין ראָזאַלינד'ן. ווען איך וואָלט געפונען דיעזען פערליעב-טען, וואָלט איך איהם געזעבען אזעלכע עצות, אז דאָס וואָלט איהם באַלד אויסקורירט פון זיין ליבעם-קראַנקהייט.

אַרלאַנדאָ האָט באַלד מודה געווען, אז ער איז דער פערליעבטער, אין געבעטען גאַנימער'ן, ער זאָל איהם געבען דיא עצות וואָס ער האָט גע-זאָגט.

גאַנימער'ס פאָרלוויפגע עצות זיינען געווען, אז אַרלאַנדאָ זאָל איהם קומען בעזוכען יעדען טאָג אין זיין שטיבעל וואו ער וואָהנט מיט זיין שוועסטער אליענא.

„דאן,“ האָט גאַנימער ווייטער געזאָגט, „וועל איך מיך פערשטעלען פאר ראזאַלינד'ן און דו זאָלסט זיך מאַכען, אז דו ביסט אין מיר פערליעבט פונקט וויא איך וואָלט געווען ראָזאַלינד. נאָכדעם וועל איך נאָכמאַכען און נאָכקרימען אלע נאַרישע בענעהמונגען פון דער קאַפּריזונער דאַמע, ביז איך וועל דיך מאַכען, אז דו זאָלסט זיך שעהמען מיט דיין ליבע. אָט דאָס איז מיין פּלאַן דיך צו קורירען.“

אַרלאַנדאָ האָט ניט פיעל געגלויבט אין דיזער רפואה, אָבער ער האָט איינגעשטימט צו קומען יעדען טאָג אין גאַנימער'ס שטיבעל און שפיעלען דיא ראָלע פון דעם פערליעבטען.

אַרלאַנדאָ איז געקומען, פאָרגעשטעלט געוואָרען פאר אליענא'ן, און גערופען דעם פּאַסטאָר גאַנימער: „מיין ראָזאַלינד.“ ער האָט צו איהם אויך גערעדט וויא צו א געליעבטער, און, מערקווירדיג, זייענדיג געבען גאַנימער'ן, האָט ער זיך געפיהלט זעהר גליקליך ניט וויסענדיג ווארום.

גאַנימער האָט אלעם מעגליכע אָנגעווענדעט אַבזולאַכען פון דער ליבע, אָבער וויא עס שיינט, האָט דאָס קיין ווירקונג ניט געמאַכט אויף אַר-לאַנדאָ'ן.

אזוי זיינען פאָראַיבער פיעלע טעג און גאַנימער איז אויך געווען אזוי צופריעדען, אז ער האָט פערגעסען אָן דעם ציעל פון זיין ריזע. אליענא, זעהענדיג אז גאַנימער איז דערמיט צופריעדען, האָט זיא ניט דערמאָנט קיין וואָרט איבער דער נויטהיגקייט פון ראָזאַלינד'ן אויפצוזוכען איהר פאָטער. איינמאָל האָט געטראָפּען, אז גאַנימער האָט דורך א צופאַל בעגענענט דעם פירסט, ראָזאַלינד'ס פאָטער. דער פירסט האָט איהם געפרעגט ווער זיינע עלטערן זיינען. גאַנימער האָט איהם געענטפערט:

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק

„איך קום פונקט פון אזעלכע גוטע עלטערן וויא דו.“
דער פירסט האָט געשמייכלט, ווייל ער האָט ניט גערעכענט, אז דער
שעהנער יונגער מאַן שטאַמט פון אַ קעניגליכער פאַמיליע.

דאָן, זעהנדיג, אז דער פירסט זעהט אויס גוט און מונטער, האָט ער
בעשלאָסען אָבצולייגען דיא ערקלערונג אויף עמליכע טעג שפּעטער.

אין אַ פּרייה מאָרגען, בשעת אַרלאַנדא איז געגאַנגען בעווכען גאַנצמערץ,
האָט ער געזעהען אַ מאַן שלאָפענדיג אויף דער ערד און אַרום זיין האַלז איז
אַרומגעוויקעלט אַ גרויסע און גרינע שלאַנג. דיא שלאַנג, זעהנדיג אַרלאַנד
דאָן קומען, האָט זיא זיך אַרויסגעוויקעלט, און איז אַנטלאָפּען צווישען
דעם טיעפען גראָז.

אַרלאַנדא איז צוגעגאַנגען נעהענטער, און דאָן, צו זיין ערשטוינען,
האָט ער דערזעהען אַ לייב ליגענדיג אויף דער ערד, וואַרטענדיג, וויא אַ
קאַטץ, אויף זיין רויב. דאָס הייסט, דער לייב האָט געוואַרט דער מענש זאָל
ערוואַכען, ווייל מען בערויפּמעט, אז לייבען גרייפען ניט אָן קיין טויטען
אָדער שלאָפענדען מענשען.

עם האָט אויסגעזעהען, גלייך וויא דיא השגחה אליין וואָלט געשיקט
אַרלאַנדא'ן צו בעפרייען דיעזען מענשען פון אַ זיכערן טויט, ענטוועדער
דורך דער שלאַנג אָדער דורך דעם לייב.

ווען אַרלאַנדא האָט אָבער אַ קוק געטהאָן אויף דעם מענשען'ס גער
זיכט, האָט ער דערזעהן, אז דאָס איז זיין ברודער אַליווער, וועלכער האָט געגען
איהם געהאַנדעלט אזוי נידעריג און געמיינ, איהם וועלענדיג פּערברענגען
לעבעדיגערהייט.

ער האָט שוין געהאַלטען דערביי איהם איבערצולאָזען צו דער שלאַנג
אָדער צום לייב, אָבער דיא אמת'ע ברודער-ליעבע און דאָס עהרענגעפיהל
האַבען ערוואַכט אין זיין ברוסט. זיין צאָרן און דיא טרויעריגע עראינערונג
זיינען באַלד פּאַראַיבער. ער האָט גלייך אַרויסגעצויגען זיין שווערט און
אַנגעגריפּען דעם לייב און איהם געטויטעט, ראַטעווענדיג דערמיט זיין ברוד
דער'ס לעבען. אָבער איידער אַרלאַנדא האָט געקענט בעזיעגען דעם לייב,
האָט דיא בעסטיע שטאַרק צוריסען דאָס פלייש פון זיינע הענד מיט זיינע
שאַרפע נעגעל.

וועהרענד אַרלאַנדא האָט געקעמפּט מיט'ן לייב, האָט זיין ברודער
דערווייל ערוואַכט, און זעהנדיג אַרלאַנדא'ן, אז ער האָט איהם געראַמע-
זועט פון דעם טויט איינשמעלענדיג דערביי זיין אייגענעם לעבען, האָט

וויא ס'געפעלט דיר.

ער באַלד געפיהלט שאַנדע און חרטה פאר זיך אליין און עס האָט איהם שטאַרק לייד געטהאָן ווארום ער האָט אזוי כעהאַנדעלט זיין אייגענעם ברודער. ער האָט איהם דאן געבעטען אום פערצייהונג.

אַרלאַנדא האָט זיך געפרייט זעהענדיג זיין ברודער ווערען א בעסטער מענש און ער האָט איהם אויף גלייך מוחל געווען. זיי האָבען זיך דאן ביידע אומארמט. אליווער האָט דאן צום ערשטען מאָל געשפירט, אז ער ליעבט זיין ברודער הערצליך און אויפריכטיג, אָבוואָהל זיין וועג אין דיעזען וואַלד איז געווען ספעציעל צום צוועק אום איהם צו פערניכטען.

דערווייל האָט דיא וואונד אין אַרלאַנדא'ס האַנד שטאַרק געכלומטע און דאָס האָט דעם בראווען יונגען מאַן פיעל אָבגעשוואַכט. ער האָט דער פאר שוין ניט געקענט געהען בעזוכען גאנימער'ן. ער האָט אַלזאָ געבעטען זיין ברודער צו געהען צו גאנימער'ן, „וועמען איך רופ, אין שפאס, מיין ראָזאלינד“, און איהר דערצעהלען פון דעם אונערווארטעטען צופאל וואָס האָט איהם געטראָפען און איהם ענטשולדיגען פאר זיין ניט קומען.

אליווער האָט געפאָלגט, אוועק צו גאנימער'ן און אליענא'ן און זיי דער צעהלט וויא אַרלאַנדא האָט גערעמעט זיין לעבען. ווען ער האָט אָבגעשילדערט דיא געשיכטע פון אַרלאַנדא'ס העלדענטהאַט אין וויא אזוי ער האָט איהם צו פערדאַנקען זיין לעבען, האָט ער זיי אויף דערצעהלט, אז ער איז אַרלאַנדא'ס ברודער און וויא עס פרייט איהם וואָס זיי האָבען זיך איבערגעבעטען.

דיא אויפריכטיגע חרטה און וואהרעם בעדויערן וואָס אליווער האָט אויסגעדרוקט, האָט אזוי געווירקט אויף אליענא'ן, אז זיא האָט זיך באַלד פערליעבט אין איהם. אליווער, בעמערקענדיג איהר אנטהייל אין זיין לאַגע, האָט ער זיך אויף פערליעבט אין איהר. אָבער וועהרענד דיא ליעבע האָט זיך געהאַלטען אין אריינגנב'ענען אין דיא הערצער פון אליענא און אליווער, האָט גאנימער דערווייל, הערענדיג, אז אַרלאַנדא איז פער-וואונדעט, גע'חלש'ט. ווען ער האָט זיך דערמינטערט, האָט ער זיך פער-ענטפערט, אז דאָס איז א טהייל פון דער ראַלע וואָס ער שפיעלט אַלס ראָזאלינד.

„דערצעהל דיין ברודער אַרלאַנדא“, האָט גאנימער געזאָגט, „וויא גוט איך האָב נאָכגעקרימט דאָס חלשות פון א פרוי!“
אָבער אליווער, בעמערקענדיג דאָס בלאַסקייט פון זיין געזיכט, האָט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אמת'ער אָהנמאכט, און זיך וואונדערנדיג איבער דער שוואַכקייט פון דאָס יונגען מאַן, האָט ער געזאָגט :

„אויב דאָס הייסט זיך נאַכגעקרימט, דאן בעמיהע דיך בעסער דוא זאָלסט ווירקליך קענען נאַכקרימען וויא צו זיין אַ מאַן.“

„אזוי טהו איך טאַקי,“ האָט גאנימער געענטפערט. „אַבער לויט רעכט, האָב איך בעסער בעדאַרפט זיין אַ פרוי.“

אליווער האָט פּערוויילט אַ היבשע צייט אין פּאַסטוך שטיבעל, און ווען ער האָט צוריק געקעהרט, האָט ער געהאַט מיטצומהיילען פּיעלע נייעס פאר זיין ברודער. ווייל אויסער דעם וואָס ער האָט איהם דערצעהלט איבער גאַנימער'ס חלש'ן, האָט ער איהם אויך מיטגעטהיילט, אַז ער האָט זיך פּערליעבט אין דעם פּאַסטוך-מיידעל אליענאַ. דאן, אַז זיאַ ליעבט איהם אויך און ערווידערט זיינע געפיהלע.

ער האָט דערפאַר מיטגעטהיילט אַרלאַנדאָן, אַז ער האָט פּעסט פּערשטאַנען, אַז דאָס איז ניט געווען קיין נאַכקרימעכץ, זאָנדערן אַן בעשלאַסען חתונה צו האָבען מיט אליענאַ'ן, לעבענדיג מיט איהר אַלס אַ פּאַסטוך מיט אַ פּאַסטוטשקע און זיין פּאַלאַץ וועט ער אַוועק געבען אַר-לאַנדאָן'ן.

„איך בין פּאַלשטענדיג צופריעדען,“ האָט אַרלאַנדאָ געענטפערט, „זאָל זיין מיט גליק. מאַרגען זאָל זיין דיא חתונה און איך וועל איינ-לאַדען דעם פּירסט מיט זיינע פּרוינד. געה צו דער פּאַסטוטשקע, זאָג איהר דאָריבער און איך . . . אַבער זעה נאָר, אַט געהט איהר ברודער גאַנימער!“

אליווער איז גלייך אַוועק צו אליענאַ'ן, און גאַנימער, וועלכער איז צוגעגאַנגען געהנטער, האָט געפרעגט וויא עס געהט זיין פּערוואונדערטען פּרוינד אין דער געזונדהייט.

ווען אַרלאַנדאָ און גאַנימער האָבען אָנגעהויבען צו רעדען איבער דער שנעלער ליעבע צווישען אליווער און אליענאַ, האָט אַרלאַנדאָ געבעטען גא-נימער'ן, ער זאָל בעוועגען זיין שעהנע שוועסטער אליענאַ זיאַ זאָל מאַרגען חתונה האָבען מיט אליווער'ן.

„אד,“ האָט ער נאָכהער בעמערקט מיט אַ זיפץ, „הלוואי וואָלט איך שוין געשטאַנען אזוי נאָהענט פון מיין ראָזאַלינד'ן.“

גאַנימער האָט איינגעשטימט צו אַלעמען און דערביי בעמערקט, דאָס אויב אַרלאַנדאָ ליעבט ווירקליך אזוי ראָזאַלינד'ן וויא ער בעהויפטעט, דאן

וויא ס'געפעלט דיר.

זאָל זיין וואונש ערפילט ווערען, ווייל מאָרגען וועט ער, גאנימעד, אזוי פאכען, אז ראזאלינד אליין זאָל ערשיינען און איינשטימען חתונה צו האָר בען מיט ארלאַנדאָן.

גאנימעד האָט אָבער ערקלערט, אז ער וועט דאָס אלעס קענען טהון דורך כישוף, א קונסט וואָס ער האָט געלערענט פון זיינעם אן אַנקעל, א בעריהמטען מכשף.

דער פערליעבטער ארלאַנדאָ, האלב גלויבענדיג און האלב צוויפלענדיג דיג אין דעם וואָס ער האָט געהערט, האָט געפרעגט גאנימעד'ן, אויב ער מיינט ווירקליך וואָס ער זאָגט.

„איך שווער דיר ביי מיין לעבען, אז איך מין וואָס איך זאָג!“ האָט גאנימעד געענטפערט. „דערפאר, מין פריינד, זעה דיר אַנטהון דייע בעסטע מלבושים, און לאדע איין דעם פירסט און זיינע פריינד צו דיין חתונה; ווייל אויב דוא בענעהרסט נאָר מאָרגען חתונה צו האָבען מיט ראַזאלינד'ן, זאָל זיא דאָ זיין.“

אויף'ן צווייטען טאָג, נאָכדעם וויא אליוער האָט ערהאלטען אליענא'ס פערשפרעכען מיט איהם צו הייראטהען, זיינען זיי געקומען צום פירסט און מיט זיי איז אויך ערשיענען ארלאַנדאָ.

אלע זיינען געווען פערזאמעלט צו פייערן ביידע חתונות, אָבער ביז וואָס-ווער-ווען, איז דערווייל געווען בלויז איין כלה. מען האָט זיך געד-וואונדערט, זיך געשושקעט, און אין אלגעמיין האָט מען זיך געטראכט, אז גאנימעד האָט בלויז חזק געמאכט.

ווען דער פירסט האָט געהערט, אז עס איז זיין אייגענע טאָכטער וועלכע דארף ערשיינען אויף אזא וואונדערבארען אופן, האָט ער געפרעגט ארלאַנדאָן אויב ער גלויבט אז דער פאסטוך יונג קען טהון וואָס ער האָט פערשפראָכען. וועהרענד ארלאַנדאָ האָט געוואָלט ענטפערן, אז ער ווייסט ניט וואָס ער זאָל הענקען, איז גאנימעד ערשיענען און איהם געפרעגט אויב ער שטימט איין, אז זיין טאָכטער זאָל הייראטהען מיט ארלאַנדאָן.

„יא, מין יונגע“, האָט דער פירסט געענטפערט. „און ווען איך זאָל נאָך האָבען קעניגרייכען, וואָלט איך איהר זיי געגעבען נדן.“

„און דוא ארלאַנדאָ“, האָט זיך גאנימעד געווענדעט צו ארלאַנדאָן, „וועסטו הייראטהען מיט ראזאלינד'ן ווען איך וועל זיא דיר ברענגען?“ „אום גאָטעס הימעלס ווילען!“ האָט ארלאַנדאָ אויסגעשריען. „הער מיך אויף צו מאַטערן! ברענג זיא נאָר אָהער. ווען איך זאָל אפילו

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיין דער מאָנארך איבער מאָנארכען, וואָלט איך מיך אויך פון איהר ניג
אַכגעוואָגט.

גאנטיגער האָט געגעבן אליענא'ן אַ וואונק, און ביידע זיינען ארויס.
גאנטיגער האָט שנעל פון זיך אַרונטערגעוואָרפֿען דיא מענערקליידער און
איז געבליעבען שטעהען אין פרויען-קליידער. דיא פֿערוואַנדלונג איז גע-
ווען אַ שנעלע, גאנץ נאַטירליך, ניט דורך כּישוף, איז פון איהם אליין
געוואָרען ראַזאלינד, דיא שעהנע ראַזאלינד. אליענא האָט זיך אליין דאן
אויך איבערגעטהאָן אין פֿרינצעסין קליידער און פון איהר איז געוואָרען דיא
שעהנע סיליא.

וועהרענד זיי זיינען ניט געווען, האָט דער פֿירסט בעמערקט צו אר-
לאַנדא'ן, אַז ער זעהט אין דעם פֿאַסטוף יונג אַ מערקווירדיגע עהנליכקייט
צו זיין טאָכטער ראַזאלינד. ארלאַנדא האָט געענטפֿערט, אַז ער האָט דאָס
שוין אויך בעמערקט.

אזוי רעדענדיג, איז סיליא און ראַזאלינד ערשינענען אין זייערע פֿרינ-
צעסין-קליידער. ראַזאלינד האָט אומאַרמט איהר פֿאַטער און פון איהם גע-
בעטען זיין ברכה.

אַלע אַנוועזענדיג זיינען געווען ערשטוינט און איבערראשט. זיי האָר-
בען ווירקליך געמיינט, אַז דאָס איז געווען אַ כּישוף. נאָר ראַזאלינד האָט
שוין מעהר ניט געוואָלט שפּאַסען מיט איהר פֿאַטער און איהם דער-
צעהלט אַלעס, וויא אזוי זיא איז פֿערטריעבען געוואָרען, וויא אזוי זיא
האָט געוואַנדערט צוזאַמען מיט סיליא'ן און וויא זיי זיינען פֿערשוואַרצט
געוואָרען.

דער פֿירסט, פול מיט פֿרייד און דאַנקבאַרקייט, האָט נאָך אַ מאָל
בעשטעטיגט זיין צושטימונג צו זיין טאָכטער'ס הייראַטא מיט אר-
לאַנדא'ן.

דאן האָט געפּאָלגט אַ פֿרעהליכע און מונטערע צייט. אין שאטען פון
דעם גרינעם און אור-אַלטען וואַלד, זיינען געפֿייערט געוואָרען ביידע
זחתונות, אפילו ניט מיט קיין גרויסען פֿאַראד, פון דעסטוועגען אָבער מיט
פולער צופֿריעדענהייט פון אַלע זייטען.

אָבער וועהרענד זיי זיינען געזעסען און געגעסען דאָס פֿלייש פון היר-
שען אונטער דיא גרינע בוימער, גלייך וויא זיי וואָלט קיין זאך ניט בע-
קומערט, האָט פֿאַסירט אַ גאַנץ אונערוואַרטעטע זאך. אַ שליח איז גע-

וויא ס'געפעלט דיר.

קומען און געבראכט דיא פרייליכע נאכריכט, אז דעם פירסט'ס הערשאפט איז צו איהם צוריק געקעהרט געוואָרען.

דיא געשיכטע איז נעמליך אזוי געווען: ווען פירסט פּרעדערדיק האָט ערפאהרען, אז זיין טאָכטער איז ענטלאָפּען, איז ער געוואָרען אויסער זיך פאר צאָרן. ער איז אויך שטאַרק אויפגערעגט געוואָרען הערענדיג, אז פון טאָג צו טאָג ענטלאָיפּען אַלץ מעהר וויכטיגע פּערוואַנען פון זיין קעניגרייך צו זיין ברודער אין וואַלד פון ארדען. ער האָט מעהר מקנא געווען זיין פּערטריעבענען ברודער פאר דער פריינדשאפט און לעבע פון יעדען איינעם, וויא זיך, וועלכער האָט געהעררשט.

פּרעדעריק האָט דאן פּערוואַמעלט אַ גרויסע ארמעע און איז אוועק אין וואַלד מיט דער אבזיכט צו כאַפּען זיין ברודער, און איהם צוזאמען מיט זיינע נאכפאָלגער, איין מאָל פאר אַלע מאָל, אויס'הרג'ענען.

אַבער, דורך אַ וואונדערבארען צופאַל, איז דיעזער פּערדאָרבענער און שלעכטער ברודער פּלוצלונג פּערוואַנדעלט געוואָרען אין אַן אנדערן מענשען. צוקומענדיג צום וואַלד, האָט ער בעגעגענט אַן אַלטען און פרומען מאַן, מיט וועמען ער האָט געהאַט אַ לאַנגעם געשפּרעך. דיעזער אַלמער האָט איהם אזוי גערוהרט, אז ער האָט געענדערט אַלע זיינע שלעכטע בעשליסע.

ער האָט באַלד חרטה געהאַט אויף זיין אייגענער פּערגאנגענהייט, און בעשלאָסען אָבצוגעבען זיין ברודער דיא הערשאפט און אַליין זאָל ער צוברענגען דעם רעסט פון זיין לעבען אין איינזאַמקייט, געבעטע און חרטה.

זיין ערשטער שריט איז געווען, צו שיקען אַנזאגען זיין ברודער, אז ער בעשטעהט איהם צוריק צו געבען דאָס פירסטענטהום און אַלע זיינע פריינדע זאָלען צוריק ווערען בעלי-בתים איבער דיא גיטער וואָס ער האָט פון זיי אוועק גענומען.

עס האָט ניט פּיעל געדויערט, און ביידע ברידער האָבען זיך בעגע-גענט. דער אמת'ער פירסט האָט פּאָרגעשטעלט פאר זיין ברודער זיין פּערגאָרענע טאָכטער און אַלגעמיינע פרייד האָט געהעררשט.

דער העררשענדר פירסט האָט נאָכהער אויך געהאַט אַ געלעגענהייט צו בעלוינען אַלע זיינע נאָכפאָלגער, וועלכע האָבען פאר איהם אזוי פּיעל געאַפּפּערט און אזוי פּיעל געליטען.

דיא צוויי העררען פון וועראנא.

ין וועראנא האָבען געוואָהנט צוויי יונגע העררען, וואלענ-טין און פראַטעאוס. זיי זיינען זיך געווען צוויי זעהר גוטע פריינד.

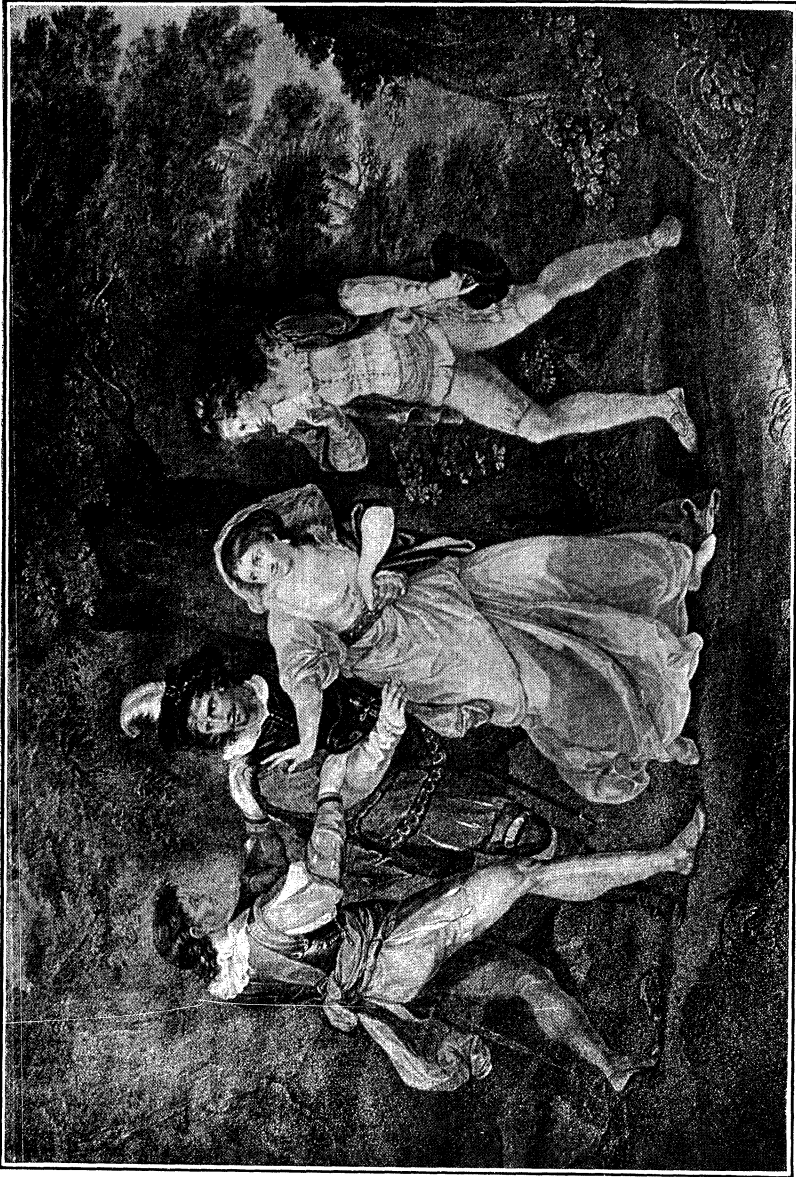
זיי האָבען צוזאמען שטודירט, בייהע זיינען געווען קינדער פון רייכע און אנגעזעהענע עלטערן, צוזאמען פערבראכט זייער צייט, זיך אמזירט און אונטערשאל-

טען. דער איינציגער אונטערשיעד איז נאָר געווען, וואָס פראַטעאוס האָט געהאט אַ געליעבטע און וואלענטיין'ס האַרץ איז נאָך געווען פריי.

און דיעזער פאקט איז געווען דיא אורזאכע פון אַ קליינער מיספער-שטענדנים צווישען דיא צוויי יונגע העררען. פראַטעאוס, נאטירליך, האָבענדיג אַ געליעבטע, האָט ער זיא זעהר אָפט בעזוכט, און זיך צוזאמען טרעפענדיג מיט זיין פריינד וואלענטיין, האָט ער מיט איהם גערעדט דאָ ריעכער, דערצעהלענדיג דערביי זיין געליעבטע'ס מעלות, איבער איהר שעהנהייט, אַדעלקייט, חכמה און נאָך אַזעלכע זאכען איבער וועלכע אַ יונגער פערליעבטער ווערט בעגייסטערט.

און דיא געליעבטע, אליין, איז ווירקליך געווען אַ זעלטען מיידעל. אָבער וואלענטיין, ניט זייענדיג פערליעבט, איז ער אויך ניט געווען פער-אינטערעסירט אין אַזעלכע זאכען און ער האָט אָפט חוזק געמאכט פון פראַטעאוס'ן, לאַכענדיג פון איהם, אַדער, ער האָט איהם נאָר געבעטען ער זאָל אויפהערען אזוי פיעל צו פלוידערן איבער זיין ליעבע, וועלכע האָט פאר איהם קיין אינטערעסע.

פראַטעאוס ווידער, ווען ער האָט געהערט אַזעלכע ווערטער, איז ער געווען שטאַרק אין כעס. סטייטש, לאַכען פון איהם ווען ער איז בעגייסטערט איבער זיין געליעבטע ! איז דען נאָך דאָ אין דער גאַנצער וועלט אַ וויכטיגערע זאך וויא זיין יוליא ?

די צווי הערן פון וועראנא.

דיא צוויי העררען פון וועראנא.

הָאָט אַזוי האָבען דיא צוויי יונגע לייט נײַט נאָך איין מאָל זיך געהאַמט
פערט און אויך אַ מאָל צוקריענט.

אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען, איז וואַלענטין געקומען צו פראטעאוס'ן
איהם אָנזאָגען, אַז זיי מוזען זיך שיידען, ווייל ער, וואַלענטין, האָט
בעשלאָסען אַוועקצופאַהרען קיין מילאן.

„וואָס איז נײַעס?“ האָט פראטעאוס געפרעגט.
דער אמת איז, אַז פראטעאוס האָט ווירקליך ליעב געהאַט זיין פריינד
און זיך פון איהם נײַט געוואָלט שיידען. ער האָט איהם דערפאַר געבעטען
צו פערבלייבען ווייטער אין וועראנא.

„דיין בעטען, פראטעאוס,“ האָט וואַלענטין געענטפערט, „איז אומ-
זיסט. איך קען דאָ ווייטער נײַט פערבלייבען. פון מיר קען דאָ העכסטענס
ווערען אַ גרויסער פויללענצער און אַן אונוויסענדער מענש. אַ יונגער מאַן,
וועלכער וויל קענען דיא וועלט, זאָל זעהען און שטודירען דיא וועלט.
און ווייסטו וואָס איך וועל דיר זאָגען? ווען דוא וואָלסט נײַט געווען אַזוי
שטאַרק פערליעבט אין דיין יוליאַן, וואָלט איך דיר אַליין אויך בע-
וואויגען מיטצופאַהרען, אום צו זעהען דיא גרויסע און ברייטע וועלט.
אַבער אַזוי וויא דוא ביסט אַ פערליעבטער, דאַן ליעב ווייטער און זאָל זיין
מיט גליק.“

פראטעאוס האָט געזעהען, אַז עס וועט ווירקליך גאָר נײַט העלפען און
ער האָט זיך אונטערגעגעבען זיך שיידענדיג פון זיין פריינד מיט פיעלע
אויסדריקע פון וואהרער פריינדשאַפט.

„אריע, גוטער וואַלענטין!“ האָט ער צו איהם געזאָגט. „דענק
פון מיר, פון דיין פריינד, וואהיין דוא וועסט קומען. זיי גליקליך.“

וואַלענטין איז נאָך אין דעמועלבען מאָג אַוועק געפאַהרען קיין מילאן.
נאָכדעם וויא פראטעאוס איז געבליעבען אַליין, האָט ער זיך אַוועק-
געוועטצט און אָבגעשריעבען אַ צערטליכען ליעבעס-בריעף צו יוליאַן. ער
איז דאָן אַוועק און איבערגעגעבען דעם בריעף צו לוסעטל'ן, יוליאַס קאַמער-
מיידעל, אַז זיא זאָל איהם דערלאנגען יוליאַן.

יוליאַ האָט געליעבט פראטעאוס'ן פונקט וויא ער האָט זיא געליעבט.
אַבער אַ מיידעל בלייבט אַ מיידעל. זיא האָט זיך געטראכט, אַז אַ מאַן
דאַרף מען נײַט, אַזוי מיר-ניט-דיר-ניט באַלד נאָכגעבען. זיא האָט בע-
שלאָסען, אַז עס פאַסט בעסער צו שפיעלען דיא ראַלע פון „ניט וועלען“.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיא האָט דערפאר ניט אַרויסגעווייעזען איהר ליעבע און איהם געגעבען אַ שעהן ביסיגל מיה ביז ער האָט געקענט צו איהר צו טרעטען.

ווען לוסעלא האָט איהר איבעררייכט דעם בריעה, האָט זיא איהם ניט געוואָלט נעהמען. זיא האָט אויך אָנגעזידעלט לוסעלא'ן פאר צונעהמען דעם בריעה פון פראטעאוס'ן, און אין צאָרן האָט זיא געהייסען לוסעלא'ן זיא זאָל פערלאָזען דאָס צימער.

זיא האָט אָבער אזוי שטארק געוואָלט זעהען וואָס אין בריעה שטעהט געשריעבען, אז זיא האָט באַלד צוריקגערופען איהר קאמער-מיידעל. ווען לוסעלא איז אַריינגעקומען, האָט זיא, פאר אן אויסרייד, געפרעגט :

„וויפיעל האַלט דער זייגער ?“

לוסעלא, וועלכע האָט פערשטאַנען, אז דאָס איז טאַקיי נאָר אן אויס-רייד, אַנשטאַט צו ענטפערן וויפיעל דער זייגער האַלט, האָט זיא איהר גלייך דערלאנגט דעם צוריק גענומענעם בריעה.

יוליא איז יעצט ווירקליך אין כעס געוואָרען אויף לוסעלא'ן ווארום זיא האָט פערשטאַנען וואָס זיא וויל, און אום ווייטער צו שפיעלען דיא ראַלע, האָט זיא געכאַפט דעם בריעה און איהם צוריקען אויף שטיקער און געוואָר-פען אויף דער ערד. דאן האָט זיא בעפוילען דעם קאמער-מיידעל, זיא זאָל שנעל וויעדער פערלאָזען דאָס צימער.

אזוי וויא לוסעלא האָט געהאַלטען ביים אַרויסגעהען, האָט זיא זיך אָנגעבויגען און אָנגעהויבען צוזאַמען צו קלייבען דיא שטיקלעך בריעה, אָבער יוליא, וועלכע האָט אַליין געוואָלט זעהען וואָס דאָרט איז געשריעבען, האָט וויעדער אויסגעשריען אין געמאַכטען צאָרן :

„געה, אַרויס פון דאנען ! לאָז דאָס פאַפיער ליעגען ! דוא וועסט מיך וויעדער אויפגעגען !“

ווען לוסעלא איז אַרויס, האָט יוליא באַלד זיך געכאַפט צוזאַמענגעלעגען דיא צוריסענע שטיקלעך.

פאר אַלעמען האָט זיא צוזאַמענגעשטעלט דיא ווערטער : „ליעבעס-פערוואונדערטער פראטעאוס.“ דאן האָט זיא געקלאנגט איבער דיעזע ליעבענ-דע ווערטער און זיי וויעדערהאַלט עטליכע מאָל.

„רוהיג, רוהיג,“ האָט זיא גערעדט צו דיא שטיקלעך פאַפיער. „שווייגט מייע ארעמע, קראַנקע און פערוואונדערטע קינדערלעך, איך וועל איך אַריינלעגען אין מיין בוזים וויא אין אַ בעט, און איך וועל איך אזוי לאנג האַלטען נעבען מיין ברוסט, ביז איהר וועט געזונד ווערען.“

דיא צוויי העררען פון ווערזאנא.

א היבשע צייט האָט זיך געמאַטערט אויסצוגעפינען וואָס אין בריעה איז געשטאַנען. ענדליך האָט זי אַויסגעשונען אַויסדריקע פון הייסע און ברענענדע לייעבע.

דער פאקט, אז זי אַליין האָט צוריסען דעם בריעה, האָט זי זעהר געערגערט. זי האָט אַלזאָ בעשלאָסען מעהר ניט צו זיין אַזוי האַרטנעקיג און אַיינגעשפּאַרט, און זיך אַוועקגעזעצטענדיג, האָט זי, צום ערשטען מאָל, אָנגעשרייען אַ בריעה צו פּראַטעאָס'ן, וואָס האָט אַויך געאַטהעמט מיט לייעבע.

ווען פּראַטעאָס האָט ערהאַלטען דיזעזען בריעה, איז ער געווען אַויסער זיך פאַר גליק. ער האָט איהם עטליכע מאָל געלעזען, און וועהרענד ער האָט מיט לייעבעפולע אַויגען געהאַלטען אין אַיין קוקען אין בריעה, האָט ער אַויסגעשריען:

„זיסע לייעבע, זיסע ווערטער, זיסעם לעבען!“

וועהרענד זיין גרויסער בענייטערונג, איז זיין פאטער אַדיין אין צי-מער און געהערט זיינע ווערטער.

„וואָס איז דאָס?“ האָט דער אַלטער געפרעגט, „וואָס איז דאָס פאַר אַ בריעה?“

„פּאַטער“, האָט פּראַטעאָס קוים אַרויסגעשטאַמעלט האַלב דערשראָקען, „עס איז אַ בריעה פון מיין פּריינד וואַלענטין פון מילאָן.“

„גיב מיר נאָר אַהער דעם בריעה, לאָמיר זעהען וואָס עס הערט זיך עפעס נייעס אין מילאָן.“

„קין נייעס, פּאַטער“, האָט פּראַטעאָס געענטפּערט זייענדיג גוט דערשראָקען. „ער שרייבט מיר בלוז וויא בעליעבט ער איז ביים פירסט פון מילאָן, וועלכער האָט איהם אַויפגענומען אַלס אַ טהייערען און לייעבען גאסט. ער בעט מיך אַיך זאָל אַהין קומען אום מיט איהם צו טהיילען זיין גליק.“

„און וויא געפעלט דיר אזא אַיינלאַדונג?“ האָט דער פּאַטער פּלוצלינג געפרעגט.

„אײך הױנג בלוז אָב פון דעם ווילען פון מיין פּאַטער, און ניט פון מיין פּריינד'ס וואונש“, האָט פּראַטעאָס געענטפּערט אונטערטהעניג.

עס ווייזט זיך אַרויס, אז פּראַטעאָס'ס פּאַטער האָט טאַק אַין דעם זעלבען טאָג גערעדט מיט זיינעם אַ פּריינד איבער דעם זעלבען געגענטשאַנד. דיזער פּריינד האָט זיך זעהר געוואונדערט וויא אַזוי ער לאָזט אזא יונגע

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

מעגשען זיצען בלויז אין דער היים און שיקט איהם ניט אוועק ערגעץ ער זאל זעהן וואָס עס טהוט זיך אויף דער וועלט.

„זאל זיין וויא עס איז“, האָט דער פריינד געזאָגט, „מאָכע שיקען זייערע זיהן אין קריגע צו זוכען זייער גליק, אנדערע זיי זאלען ענטדעקען אונ- בעקאנטע אינזלען, א טהייל צו שטודירען אין אויסלענדישע אוניווערזיטעטען. אָט איז טאָקי אוועקגעפאָהרען וואלענטין אין הויף צום פירסט פון מילאן. אייער זוהן איז אויך פאָסענד פאַר אזעלכע ריזען, און עס וועט זיין פאַר איהם אַ גרויסער חסרון, וועט ער וועט עלטער ווערען ניט האָבענדיג נע- רייזט אין זיין יוגענד.“

דער אַלטער האָט איינגעזעהען, אז זיין פריינד האָט איהם גוט געראטהען און ער האָט באַלד בעשלאַסען, הערענדיג פון וואלענטין'ס בריוף, אז פרא- טעאָר'ס זאל אויך אוועק פאָהרען.

ניט וואַרטענדיג פיעל, האָט ער אויסגעדריקט זיין פערלאַנג, אז פרא- טעאָרס זאל זיך מאַכען ריזע - פערטיג, בעמערקענדיג דערביי :

„מיין וויללען שטימט איין מיט וואלענטין'ס וואונש.“

פראטעאָרס האָט זיך אַביסעל געקווינקעלט.

„קוק ניט אויף מיר אזוי ערשטוינט“, האָט דער אַלטער געזאָגט, „איך האָב בעשלאַסען דו זאלסט אָברייזען צום פירסט פון מילאן. דאָס וויל איך און דו זאלסט קיין וואָרט ניט רעדען מעהר. מאַרגען פאָהרסטו שוין. דאָס איז מיין בעפעהל.“

פראטעאָרס האָט גוט געקענט זיין פאטער. ער האָט געוואוסט, אז קיין זאך וועט איהם מעהר העלפען. ער האָט אַלזאָ זיך אַליין געמאכט פאָרווירפע פאַר דערצעהלען זיין פאטער אַ ליגען. אָבער פערפאַלען, צוריק נעהמען האָט ער שוין ניט געקענט.

ער האָט דאָן מיטגעטהיילט יוליאַן איבער זיין פאטער'ס פעסטען בעשלוס.

ווען יוליאַ האָט איינגעזעהען, אז זיא פערליערט פראטעאָרס'ן אויף אַ לאַנגע צייט, האָט זיא שוין מעהר ניט געשפיעלט דיא ראַלע פון גלייכגיל- טיגקייט. זיא האָט זיך מיט איהם בעגעגענט און ביידע האָבען זיך געשוואָ- רען טרייע און אייביגע ליבע.

אַלס אַנדענקען, האָבען זיי זיך געבימען מיט רינגען, פערשרעכענדיג צו האַלטען דיזע רינגען אויף אימער און אייביג אַלס אַן אויסדרוק פון זייער ליבע.

דיא צוויי העררען פון ווערזאגא.

מיט שווערע הערצער, האָבען דיא געליעבטע גענומען אַבשיעד איינער פון צווייטען, און פראטעאום האָט אָנגעמאנגען זיין רייזע נאָך מילאַן צו זיין פריינד וואַלענטין.

דאָס וואָס פראטעאום האָט געזאָגט אויסווייניג, איז טאָקי געווען אַ פאקט. וואַלענטין איז אין דער ווירקליכקייט געווען אַ טהייערער און לייעבער גאָסט אין הויף פון דעם פירסט פון מילאַן. אויסער דעם האָט פאסירט נאָך עפעס מיט וואַלענטינען, וואָס האָט געמאכט אַ גאנצע ענדערונג אין זיין לער בען, איבער וועלכען פראטעאום האָט אפילו ניט גע'חלום'ט — וואַלענטין האָט זיך פערליעבט, דערזעלבער וואַלענטין וואָס האָט פריהער געלאכט פון לייעבע.

און דיזעזע אין וועמען וואַלענטין האָט זיך פערליעבט, איז ניט געווען קיין אנדערע וויא פרינצעסין סילוויא, דיא טאָכטער פון דעם פירסט פון מילאַן, נאָך מעהר, דיא שעהנע פרינצעסין האָט אויך ערווידערט וואַלענטינ'ס לייעבע.

נאָר דיזע לייעבע איז שוין געווען אַביסעל צו ראָמאַנטיש, זיא האָט געמוזט געפיהרט ווערן אין דער שטיל, בעהאַלטען, קיינער זאָל ניט וויסען, ווייל כאָטש דער פירסט האָט שטאַרק געהאַלטען פון וואַלענטינ'ען, האָט ער פון דעסטוועגען בעשלאָסען, אז זיין טאָכטער זאָל חתונה האָבען מיט אַן אנדערן. דיזער איז געווען אַ יונגער הויפהער מיט דעם נאמען טהוריאָ, וועלכער האָט נושא חן געווען ביים פירסט. סילוויא ווידער האָט טהוריאָ'ן ניט געקענט ליידען, ווייל ער איז ערשטענס ניט געווען אזוי שעהן און צוויי-טענס האָט ער ניט בעזעסען דיא פיינע מאַניערען פון וואַלענטינען און אויך ניט זיין שכל און בילדונג.

ביידע יונגע לייט, טהוריאָ און וואַלענטין, האָבען איינמאָל צוזאַמען בעזוכט סילוויא'ן. וואַלענטין האָט זיך אַמוזירט דערמיט וואָס ער האָט אין אַ פיינעם הומאָר אָבעלאכט און חזק געמאכט פון טהוריאָ'ס ווערטער. סילוויא האָט דערפון אָנגעקוואַלען. פלוצלינג איז ערשיענען דער פירסט און געבראכט וואַלענטינען דיא פּרעהליכע נאכריכט, אז זיין פריינד פראטעאום איז אָנגעקומען.

ביידע יונגע לייט, טהוריאָ און וואַלענטין, האָבען איינמאָל צוזאַמען געפיהרט א געשפרעך.

זיי זיינען גלייך אונטערבראָכען געוואָרען אין זייער געשפרעך, ווען פראטעאום איז ערשיענען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

וואלענטין האָט איהם דאָן פאַרגעשטעלט פאַר סילוויא'ן מיט דיעזע ווערטער : —

„זיסע דאַמע, עמפּפאַנג איהם אַלס נאָך איין דיענער און פּערעהרער פון דיין העררליכקייט“.

ווען וואלענטין און פראטעאוס זיינען געווען פערטיג מיט זייער בעזוך, האָבען זיי זיך גלייך צוריקגעצויגען אום צו זיין אליין און רעדען איבער זייערע אייגענע אינטערעסען.

„יעצט, פראטעאוס“, האָט וואלענטין געזאָגט, „ווי אַיך דו זאָלסט מיר דערצעהלען וויא דו קומסט אַהער? וואָס מאכט דיין געליעבטע? וואָס פאַר אַ פאַרטשריט האָט געמאכט דיין ליעבע?“

„מינע ליעבעס געשיכטען“, האָט פראטעאוס געענטפערט, „האָבען דיך קיינמאָהל ניט אינטערעסירט. אַיך ווייס, אַז דו האַלטסט ניט פון אַזעלכע זאַכען“.

„אַך, פראטעאוס“, האָט וואלענטין געזאָגט מיט אַ זיפּץ. „דאָס לעבען שטעהט ניט אויף איין פּלאַץ, עס ענדערט זיך. אַיך האָב מיר שוין אַליין גע-מוסר'ט דערפאַר וואָס אַיך האָב פון דיר געלאכט. דאָס שיקזאַל האָט זיך אָן מיר נוקם געווען, ווייל ליעבע בעאונרוהיגט מיר יעצט מעהר וויא אַלעס ווען מיר ווערט גערויבט דער שלאָף פון פיעלע נעכט. אַך, גומער פראטעאוס, ליעבע איז מעכטיג און שטאַרק און דיא ליעבע האָט מיר בעזיעגט. אַיך בין דאָס אַלעס מודה ומתודה, אַז קיינער קען ניט קעמפּפּען ערפּאָגלרייך גענען ליעבע, און וואָס מעהר ער קעמפּפּט, אַלץ אַ גרעסערן קרבן מוז ער בריינגען. מיר אַליין אינטערעסירט שוין אויך ניט קיין אַנדערע זאַך, וויא אַ געשפרעך איבער ליעבע. אַיך וואָלט געקענט מיר ענטזאגען פון עסען, טרינקען און שלאָפּען, אַבי צו דענקען און רעדען איבער מיין ליעבע“.

ווען פראטעאוס האָט דאָס געהערט, האָט ער געשפּירט אַ מין טריאומף איבער זיין פריינד. אָבער פראטעאוס אַליין, פון דיזען מאָמענט אָן, האָט פערלאָרען דעם נאַמען פריינד פאַר וואלענטינען, דען צווישען זיי האָט זיך געבילדעט אַ געוואלטטיגער אבגרונד, דער אבגרונד פון דער ליעבע צו איין פרויענציעמער, וועלכער צושיידט דיא בעסטע און טרייעסטע פריינד.

דיזע פּערזאָנלונג אין פראטעאוס'ן האָט שטאַטגעפונען פונקט אין דער צייט ווען זיי זיינען צוזאַמען געווען אין סילוויאס געגענווארט. דיא שעהע סילוויא, וויא מיט אַ צויבער, האָט איינפאַך וויא פּער'כישוף'ט פראטעאוס'ן. ער האָט, אין פּערלויף פון עטליכע מינוטען, פּערגעסען אַן אַלעס, אפילו אַן

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

זיין שעהנער יוליא, און ער איז געווען בערייט אלעס צו טהאָן אום צו גע-
ווינען סילוויא'ן.

אלעס איז אוועק וויא א טרוים, דיא איינציגע ווירקליכקייט איז פאר
איהם געווען דיא פירסטליכע מאַכטער, סילוויא.

ער האָט געלעזען אין וואלענטין'ס אויגען, אז ער ליעבט סילוויא'ן, און
דערפאר איז ער געווען בערייט איהם צו הרג'ענען — איהם, זיין טהויערסטען
און ליעבסטען פריינד.

וואלענטין, נאטירליך, האָט פון גאָר ניט געוואוסט; ער האָט גערעכענט
פראטעאוס'ן פאר זיין גוטען אלטען פריינד און ער האָט איהם מיטגעטהיילט
אלעס איבער זיין ליעבע, וויא עס איז איהם און סילוויא'ן ביז יעצט געלונגען
דאָס אלעס צו בעהאַלטען פארן פירסט. אָבער ענדליך, נאכדעם וויא זיי האָר-
בען איינגעזעהען, אז עס איז קיין האַפנונג ניטאָ, אז דער פירסט זאָל ווען
עס איז איינשטימען, האָט ער געפועל'ט ביי סילוויא'ן זיא זאָל פערלאָזען
איהר פאטערס פאלאץ און מיט איהם אנטלויפען קיין מאנטוא. דאן האָט ער
געוויזען פראטעאוס'ן א שטריק לייטער, מיט וועלכער ער האָט געפלאַנט צו
העלפען סילוויא'ן אַרונטערקומען פון א פענסטער ווען עס וועט זיין האַלבע
נאַכט און יעדער וועט שלאָפען אין פאלאץ.

ווען פראטעאוס האָט אויסגעהערט דאָס גאַנצע געהוימנים פון זיין
פריינד, האָט ער באַלד בעשלאָסען דאָס אלעס מיטצוטהיילען דעם פירסט
און צושטערען דעם גאַנצען פלאַן.

מערקווירדיג איז דיא ליעבע. דאכט זיך פראטעאוס איז בטבע גאָר ניט
געווען קיין שלעכטער און פערדאָרבענער, ער האָט בלויז געקענט ליעבען,
און פילייכט נאָך צו פיעל ליעבען. אָבער ווען דיזע ליעבע האָט איהם בער-
העררשט, האָבען מיר געזעהען, אז צום ערשטען מאָהל האָט ער דערפאר גע-
זאָגט זיין פאטער א ליעגען, און צום צווייטען מאָל האָט ער געפאסט דעם
בעשלוס פון א לומפ, צו פערראטהען זיין בעסטען פריינד, וועלכער האָט זיך
אין איהם פערטרויעט.

פראטעאוס האָט קיין צייט ניט געוואָלט פערלייערען. ער האָט באַלד
אויפגעזוכט דעם פירסט, און מיט א לאַנגער פאָררעדע וועגען דיא געזעצע
פון פריינדשאפט, אז דאָרט וואו עס האַנדעלט זיך אום גערעכטיגקייט, איז
אויך דאָ א גרענעץ צו אזא פריינדשאפט, האָט ער מיטגעטהיילט דעם פירסט,
אז ער מוז איהם זיין דאַנקבאַר פאר זיין אויפנאָהמע אפילו אויף אזוי ווייט
ווען עס האַנדעלט זיך אום צו פערראטהען זיין פריינד.

שעקפייער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דאן האָט ער הערצעהלט אַלעס וואָס וואלענטין האָט איהם געזאָגט, ניט אויסלאָזענדיג, נאָטורליך, דיא געשיכטע מיט דער שמריק לייטער.

אזוי איז עס שוין, ווען מען זאָגט איינעם וואָס איהם געפעלט, וואָס איז פאר זיינע נוטצען, מעג עס אויך זיין אַ לומפערדיי און אַ געמיינהייט, וועט דאָס אויסגעטייטשט ווערען אין גוטסקייט און ערעלקייט. אויך דער פירסט האָט בעטראַכט פראטעאוס'עס מסירה פאר אַ גרויסער אנשמענדיג-קייט, און אנשטאט צו זעהען אין איהם אַ שמוציגען פעררעטהער, האָט ער איהם געלויבט און געריהמט פאר זיין עהרליכקייט. ער האָט איהם אויך פערשפראַכען אזוי צו פיהרען, אז וואלענטין זאָל ניט ערפאהרען וויא ער, דער פירסט, ווייסט פון זיין געהיימניס.

ער האָט דאן געדריקט פראטעאוס'עס האַנד, איהם פערזיכערט מיט זיין פריינדשאַפט און פון איהם גענומען אבשיעד, איהם איינלאדענדיג, פון דעסטוועגען, איהם צו קומען אָפּט בעזוכען.

ווען עס איז נאכט געוואָרען, האָט זיך דער פירסט אַוועקגעזעצט ווארטען און אויפפאסען, דאן האָט ער בעמערקט, וויא וואלענטין, אָנגעד-טהאָן אין אַ לאנגען מאַנטעל, געהט שנעל פאַרביי געבען פאַלאַץ, און הינד-טער דעם מאַנטעל, האַלט ער עפעס בעהאַלטען. ער האָט בעשלאָסען, אז דאָס איז געוויס דיא שמריק-לייטער.

דער פירסט האָט איהם אָבגעשמעלט מיט דיא ווערטער :

„וואוהין געהסטו אזוי שנעל, וואלענטין?“

„ענטשולדיגט, פירסט,“ האָט וואלענטין געענטפערט אַ ביסעל איי-בערדאשט, „אַ שליח ווארט אויף מיר צו געהמען מיינע בריעה נאָך וועראנא, צו מיינע פריינד. איך געה דאָס יעצט איהם איבערגעבען דיא בריעה.“

דיעזער ליגען האָט ניט געהאַט קיין בעסערע ווירקונג, וויא דער לייע-גען וואָס פראטעאוס האָט געזאָגט זיין פאטער.

„זיינען זיי ווירקליך וויכטיגע בריעה?“ האָט דער פירסט ווייטער געפרעגט.

„אויף אזוי ווייט, דאָס איך שרייב מיין פאטער, אז איך בין געזונד און גליקליך אין אייער הויף.“

„אויב אזוי,“ האָט דער פירסט געזאָגט, „דאן מאכט עס ניט אויס, פערבלייב זשע דאָ מיט מיר אויף אַ וויילע. איך וויל מיט דיר רעדען וועגען אַ וויכטיגע זאך.“

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

ער האָט דאן אָנגעהויבען צו דערצעהלען וואַלענטין'ען עפעס אַ גע-
שיכטע וואָס ער האָט אויסגעטראַכט מיט דעם צוועק אַרויס צו קריעגען דעם
סוד פון איהם. דאן האָט ער בעמערקט :

„דוא ווייכט דאָך, וואַלענטין, אַז איך וויל פּערהייראטמען מיין טאָכ-
טער סילוויאַ מיט טהוריאָן, אָבער זיא איז האַרטגעקויג און וויל ניט פּאָל-
גען וואָס איך, איהר פאטער, הייס איהר. און דיר פּערטרויע איך עס,
אַז איהר עקשנות האָט כמעט אַוועקגענומען מיין גאַנצע פאטערליכע ליבע
פון איהר. איך האָב געטראַכט, אַז איך וועל פּערזיסען מיין עלטער מיט
איהר קינדישע פּפליכט צו מיר, אַזוי אָבער האָב איך בעשלאָסען נאָך אַ מאָל
צו הייראַטמען, נעהמען אַ פרוי און זיא לאָזען געהען וואוהין זיא וויל. זאָל
איהר שענההייט זיין איהר נדן, פון מיר האָט זיא נאָר מעהר ניט צו ער-
ווארטען.“

וואַלענטין איז געווען זעהר אונגעדולדיג און זיך געטראַכט, אַז הלוואי
מאכט שוין דער פירסט אַ סוף פון דעם געשפּרעך.

„און וואָס ווילט איהר זאָל איך טהון פאר איך?״ האָט ער גע-
פּרעגט.

„וואָס איך וויל, איז פּאָלגענדעס,״ האָט דער פירסט אָנגעפאנגען
גאַנץ רנהיג. „דיא דאַמע מיט וועלכער איך וויל חתונה האָבען, איז יונג
און שעמענדיג, און עס אינטערעסירט זיא זעהר וועניג וואָס איך
בין. אויסערדעם, איז דיא מאָדע פון ליבעס-ערקלערונג אין גאַנצען גע-
ביטען געוואָרען זייט דער צייט וואָס איך בין געווען אַ יונגער מאַן. אַלזאָ,
פּערלאנג איך יעצט פון דיר, דוא זאָלסט זיין מיין לעהרער, און מיך
לערנען וויא צו ערקלערען ליבע און וויא צו געווינען דיא יונגע דאַמע.“
וואַלענטין האָט איהם דאן געגעבען אַן אַלגעמיינעם בעגרייפּ פון דער
ליבעס-ערקלערונג וואָס ווערט פּראַקטיצירט צווישען דיא יונגע לייט. דאָס
הייסט, ער זאָל איהר געבען אַ סך שענהע מתנות, זיא אָפּט בעזוכען און
נאָך אַזעלכע זאַכען.

דער פירסט האָט געענטפּערט, אַז דיא יונגע דאַמע, וועלכע ער
ליעבט, איז ניט געגען מתנות, אַז זיא האָט שוין אָנגענומען עטליכע
געשענקע וואָס ער האָט איהר געשיקט, אָבער איין צרה איז בלוזי דאָ,
וואָס איהר פאטער וואכט צו פיעל איבער איהר און לאָזט קיין מאַן
ניט צו ביי טאָג.

„דאן בעזוכט זיא ביי נאַכט.“ האָט וואַלענטין געראטעהן.

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„אָבער ביי נאכט,“ האָט דער פירסט אָנגעווענדעט, „זיינען איהרע טהירען געשלאָסען.“

וואלענטין האָט ניט פערשטאנען וואוהין דער פירסט פיהרט איהם מיט דעם געשפרעד און ער האָט דערפאר געראטהען, אז דער פירסט זאָל אַרײַן צו דער געליעבטע דורך אַ שמריק-לייטער, און נאָך פאַרגעשלאָגען, אז ער אַלײַן וועט איהם בעזאָרגען דערמיט.

אָבער וואו בעהאַלט מען אזא לייטער? האָט דער פירסט גע-
פרעגט.

„אונטער אַ לאנגען מאַנטעל,“ איז געווען דער ענטפער.

„אָך, פיעללייבט אזא מאַנטעל וויא איהר טראָגט?“ האָט דער
כימער פירסט געפרעגט. „אויב אזוי, באַרגט מיר טאַקי אייער מאַנ-
טעל.“

כיי דיעזע ווערטער האָט ער אָנגענומען איין פאַלע פון וואלענטין'ס
מאַנטעל, שטאַרק אויפגעהויבען, און דאָרט דערזעהען ניט נאָר דיא שמריק-
לייטער, זאָנדערן אויך סילוויא'ס אַ בריעה, וועלכען ער האָט שנעל צוגע-
כאַפט, געעפענט און געלייענט.

סילוויא האָט אין דיעזען בריעה געגעבען אַ פאַלשטענדיגע בעשרייכונג
איבער דעם פלאן פון ענטלויפן.

ווען דער פירסט האָט דאָס אַלעס איבערגעלייענט, האָט ער גוט אויס-
געזידעלט וואלענטין'ען פאר זיין אונדאנקבאַרקייט געגען איהם, פאר ווע-
לען אוועקצויבען זיין טאָכטער, און דאן האָט ער ערקלערט, אז וואלענטין
מוז זאָפאַרט פערלאָזען דיא שטאָדט מילאן און קיין מאָל מעהר ניט צוריק
קעהרען אהין. דער אורטהייל האָט געדארפט דורכגעפיהרט ווערען נאָך אין
יענער נאכט, און ער זאָל אפילו ניט זעהען מעהר סילוויא'ן.

וועהרענד פראטעאוס אין מילאן האָט אזוי פיעל צרות און לייד גע-
בראַכט אויף זיין פריינד וואלענטין, האָט יוליא אין וועראנא שטאַרק חרטת
געשאט אויף דער אבוועזענהייט פון איהר געליעבטען פראטעאוס. דיא
ליעבע האָט זיך אזוי ענטוויקעלט אין איהר, אז זיא האָט בעשלאָסען צו
פערלאָזען וועראנא אין געהיים און געהען זוכען איהר געליעבטען אין
מילאן.

אום צו זיין זיכער געגען געפאהר אויף'ן וועג, האָט זיא זיך פער-
שמעלט פאר אַ מאָן, און צוזאמען מיט איהר גאָזערנאַנטקע, אויף פער-
קליידעט, האָט זיא אָבגערייזט פון וועראנא און אָנגעקומען נאָך מילאן

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

פונקט ווען וואלענטיין איז פון דאָרט פערטריבען געוואָרען דורך פראטעסטאָרס/עס אינמריגע.

יוליא איז אָנגעקומען קיין מילאן אונגעפֿעהר אום מיטאג צייט און זיא איז אַריינגעפֿאָהרען אין אַ קרעטשמע-האַטעל. האָבענדיג אלע איהרע גער-דאנקען ביי פראטעסטאָרס, האָט זיא אָנגעהויבען צו רעדען מיט דעם קרעטש-מאָר, דענקענדיג, אַז אַזוי וועט זיא עפעס אויסגעפינען איבער איהר גע-ליעבטען.

דער קרעטשמאָר איז געווען זעהר צופריעדען צו רעדען מיט דעם יונגען רייזענדיגן, און אום איהם צו אַמוזירען, האָט ער אָנגעבאָטען איהם מיט צונעהמען הערען שעהנע מוזיק און בייזאָהנען אַ סצענע, וויא אַ יונגער הער זינגט אַ סערענאדע (נאַכט-ליעד) פֿאַר זיין געליעבטע.

יוליא האָט אויסגעזעהען זעהר בעטריעבט, ווייל זיא האָט מורא גער-האַט, דאָס ווען פראטעסטאָרס וועט ערפֿאָהרען איבער איהר האַנדלונג, וועט עס איהם פֿערדריסען. זיא האָט געוואוסט, אַז ער האט זיא געליעבט אַלס מיידעל און ער וועט געוויס ניט זיין איינפֿערשטאַנען זיא צו זעהען אַזוי פֿערשטעלט.

זיא האָט פֿון דעסטוועגען אָנגענומען דיא איינלאָדונג פֿון דעם קרעטשמאָר צו געהען הערען דיא מוזיק, טראכטענדיג דערביי, אַז דאָס וועט איהר פֿיעללייכט געבען אַ געלעגנהייט צו זעהען פראטעסטאָרס.

אַבער ווען זיי זיינען געקומען אין דעם פֿלאַץ וואוהין דער קרעטשמאָר האָט זיי געבראַכט, האָט זיא דערזעהען אַ סצענע וואָס האָט זיא זעהר בעטריעבט. איהר אייגענער געליעבטער, פראטעסטאָר, איז געווען דער-יעניגער וואָס האָט געוונגען דיא סערענאדע צו פֿרינצעסין סילוויא, בעזינג-גענדיג איהר שעהנהייט און אויסדריקענדיג אין מוזיק זיין ברענענדע לייעבע. אין דערזעלבער צייט אָבער, האָט אויך יוליא געהערט וויא סילוויא האָט גערעדט פֿון אַ פענסטער, וויא סילוויא האָט גערעדט און שטאַרק פֿאַראַר-בעל געהאַט אויף פראטעסטאָרס דערפֿאַר וואָס ער האָט פֿערלאָזט זיין אייגענע געליעבטע און זיך געווענדעט צו איהר, און אויך דערמיט אַרויסגעוועזען זיין פֿאַלשקייט צו וואלענטיין/ען.

נאָר אַזוי וויא פראטעסטאָרס האָט ניט אויפֿגעהערט צו ערקלערען זיין לייעבע צו סילוויא, האָט סילוויא פֿערלאָזט דאָס פענסטער און ווייטער ניט געוואָלט אויסהערען זיין לייעבעס-פֿלוידעריי.

דאָס איז אַלץ געווען דערפֿאַר, ווייל סילוויא האָט געליעבט בלוזן איין

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

מאן, וואלענטיין'ען, און זיא איז איהם געבליעבען געטריי און זיך שטארק געערגערט ארויסזעהענדיג פראטעאוס'עם פאלשקייט.

אָבער פרויענצימער זיינען מערקווירדיג. כאָטש יוליא איז געווען שרעקליך געערגערט איבער דעם וואָס זיא האָט בייגעוואָהנט, פון דעסט-וועגען האָט זיא נאָך אלץ געליעבט פראטעאוס'ן, און הערענדיג, אז ער האָט געהאַט אַ דיענער און איהם אוועקגעשיקט, האָט זיא געפלאַנט, מיט דער הילף פון דעם קרעטשמאר, צו ווערען פראטעאוס'עם דיענער. און אזוי וויא פראטעאוס האָט ווירקליך בעדארפט האָבען אַ דיענער, האָט ער קיין סך שהיות ניט געמאַכט און צוגענומען יוליא'ן מינענדיג, אז דאָס איז אַ יונגער מאַן. ער האָט באַלד געפונען פאַר איהר אַרבייט און זיא אוועק-געשיקט מיט בריעה און פרעזענטען צו סילוויא'ן. וואָס עס האָט זיא נאָך מעהר געקריינקט, איז געווען דער פאַקט, אז צווישען דיא פרעזענטען, האָט ער סילוויא'ן אויך געשיקט יוליא'ס רינג, ביי וועלכען ער האָט איהר געשוואוירען אייביגע און טרייע ליעבע.

יוליא איז גענאנגען אין איהר שליחות מיט אַ קלאפּענדעם האַרץ. ווען זיא איז אָבער געקומען צו סילוויא'ן, האָט עס זיא געפרייט הערענדיג, אז סילוויא וויל בשום אופן ניט אָננעהמען קיין זאך פון פראטעאוס'ן. יוליא האָט זיך דאמאלס גערופען סעכאסטיאן. דער דיענער סע-באסטיאן איז אַלזאָ אַרין אין אַ געשפרעך מיט סילוויא'ן איבער פראטע-אוס'עם ערשטע ליעבע און וויא אזוי ער האָט שענדליך געהאַנדעלט געגען יוליא'ן.

„איך האָב געקענט יוליא'ן“, האָט סעכאסטיאן בעמערקט. „אזוי גוט געקענט וויא מיך אַליין. און איך וועל אויך זאָגען דעם אמת, אז יוליא איז זעהר אַן אַרענטליכעס מיידעל און זיא ליעבט אזוי פראטעאוס'ן, נאָך יעצט, וויא איהר לעבען. אַך, פרינצעסין, איהר ווייסט נאָר ניט וויא עס וועט קריינקען דיא אַרעמע יוליא צו ערפאהרען איבער איהר גע-ליעבטע'ס פאַלשקייט.“

סילוויא איז געוואָרען פּעראינטערעסירט און געפרעגט וויא יוליא זעהט אויס.

„אָט פונקט אזא הויכקייט וויא מינע“, האָט סעכאסטיאן געענט-פּערט. „איהר געזיכט, קאָליר פון דיא אויגען און האאר, פונקט וויא מינע.“

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

און אזוי וויא סעבאסטיאן איז געווען זעהר א שעהן אינגעל, האָט זיך סילוויא געקענט מערקען, דאָס יוליא איז זעהר א שעהן מיידעל. סילוויא'ס האַרץ איז אָנגעפילט געוואָרען מיט מיטלייד און רחמנות אויף דער אַרעמער יוליא, און ווען סעבאסטיאן האָט איהר געוואָלט איר בערגעבען יוליא'ס רינג וואָס פראַמעאוס האָט געשיקט, האָט סילוויא אויסגעשריען :

„שאַנדע און שפּאַט מיר צו שיקען אזא רינג ! איך וועל עס געוויס ניט אָננעמען, נאָך מעהר, איך האָב אַליין געהערט אייניגע מאָל וויא ער האָט געזאָגט, אז זיין יוליא האָט עס איהם געגעבען. הער אויס, מיין יונג גע, איך ליעב דיך דערפאר ווייל דוא האָסט מיטלייד מיט דער אונגליקליכער כער יוליא. דאָ האָסטו אַ בייטעל מיט געלד פון מיר ; איך גיב עס דיר צוליעב יוליא'ן.“

ווען יוליא האָט געהערט דיעזע טרייסמענדע ווערטער פון איהר געגענער רינ'ס מויל, האָט זיא געשפירט מעהר מוטה.

מיר וועלען זיך יעצט אומקעהרען און זעהען וואָס עס איז געוואָרען פון וואַלענטין'ען, וועלכער, ווען ער איז אוועק, האָט ער אפילו ניט געוואוסט וואוהין צו געהען. אַהיים האָט ער אום קיינעם פרייז ניט געוואָלט צוריק קעהרען, אז זיין פאטער זאָל איהם זעהען געשענדעט און ערניערדיגט. אזוי וואַנדערענדיג איבער אן איינזאמען וואלד, ניט ווייט פון מילאן, האָר בען איהם אַרומגערינגעלט אַ באַנדע רויבער, וועלכע האָבען פערלאנגט זיין געלד.

וואַלענטין האָט זיך פאר דיא רויבער ניט דערשראָקען. ער איז גע- בליעבען שטעהען גאנץ רוהיג און זיי געזאָגט, אז זיי האָבען בעגעגענט אן אונגליקליכען מענשען, וועמען דאָס אונבאַרמהערציגע שיקואל האָט גע- שטראפט און פערפאָלגט.

„איך בין אין גלות,“ האָט ער ערקלערט, „קיין געלד האָב איך ניט. דיא קליידער וואָס איהר זעהט אויף מיר, זיינען מיין גאנצעס פערמעגען.“

ווען דיא רויבער האָבען געהערט, אז ער איז אן אונגליקליכער, האָט זיין פיינע, עלעגאנטע האַלשונג, אויף זיי געמאַכט זעהר אַ גוטען איינדרוק.

ניט וואַרטענדיג פיעל, האָט איינער, אין נאָמען פון אלע, איהם געמאַכט אַ פאָרשאַג, דאָס הייסט, ווען ער וועט ווערען זייער קאפּי-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

טאן אָדער הויפטמאן, וועלען זיי זיך שטעלען אונטער זיין קאמאנדאָ ; אָבער ווען ער וועט זיך ענטזאגען דאָס צו טהון, וועלען זיי איהם הרג'ענען.

דער אונגליקליכער וואלענטין האָט זיך שוין מעהר ניט בעקימערט וואָס פון איהם וועט ווערען. ער האָט באלד איינגעשטימט צו ערפילען זייער וואונש, ווערען זייער הויפטמאן, אָבער אונטער אַ בעדינגונג, דאָס הייסט, אַז זיי זאָלען ניט שענדען קיין פרויען וואָס וועלען אריינפאלען אין זייערע הענד און ניט בעראבעווען קיין אַרעמע ריזענרע. זיי האָבען איינגעשטימט.

אַזוי איז וואלענטין געוואָרען אַ רויבער הויפטמאן, און אין דיזענער לאגע האָט איהם געטראָפּען סילוויא, לויט וויא מיר וועלען דאָ באלד אָב-שילדערן.

דער פירסט איז געווען ענטשלאָסען, נאָכדעם וויא וואלענטין איז אַוועק, אַז סילוויא זאָל חתונה האָבען מיט זיין ליעבלינג, טהוריא. ער האָט אַלזאָ אַנגעפאנגען צו מאַכען אַלע פאַרבכערייטונגען פאר דער הייראטה. סילוויא וויערער, זעהענדיג, אַז ווען זיא וועט פערבלייבען, איז זיא פערלירען אויף אייביג פאר וואלענטין'ען, האָט זיא בעשלאָסען צו ענט-לויפען.

זיא האָט געהערט, אַז איהר געליעבטער איז אַוועק קיין מאנטוא, און אהין האָט זיא אויך געוואָלט פאָהרען.

סילוויא'ן איז ווירקליך געלונגען צו ענטלויפען אין דער בעגליטונג פון אן אלטען עהרען-מאן מיט דעם נאָמען עגלאמור, וועלכען זיא האָט מיט-גענומען אַלס איהר בעשימצער. אַנקומענדיג אין וואלד וואו וואלענטין איז געווען, האָט זיי בעגעגענט אַ רויבער, וועלכער האָט געפאנגען סיל-וויא'ן. ער וואָלט אויך געפאנגען עגלאמור'ן, אָבער דער לעצטער איז ענטלאָפּען.

דער רויבער וואָס האָט געפאנגען סילוויא'ן, האָט באלד בעמערקט איהר טויט-שרעק.

„זייט נאָר רוהיג מאדאם,“ האָט ער צו איהר געזאָגט. „ווייל מען וועט אייך נאָר ניט טהון. אלעס וואָס איך וויל, איז, אייך צו ברענגען אין דער העהל וואו אונזער הויפטמאן געפינט זיך. און דערפאר דארפט איהר זיך נאָר ניט שרעקען, ווייל אונזער הויפטמאן איז אן עהרען-

דיא צוויי העררען פון ווערזאנא.

מאן, וועלכער ווייזט אימער זיין מענשליכקייט און מיטלייד מיט פרויענ-
צימער.

סילוויא האָט זיך אפילו זעהר וועניג געטרייסט דערמיט, אָבער זיא
האָט זיך ניט געקענט העלפען.

געהענדיג, האָט זיא אויסגעשריען: „אך, וואלענטין! וואָס איך
לייד צוליעב דיר!“

עס איז שוין ניט געווען ווייט פון דעם הויפטמאן'ס העהל, ווען פרא-
טעאוס מיט זיין דיענער (יוליא), וועלכער האָט נאָכגעפאָלגט סילוויא'ן,
האָט ערפאהרען פון איהר בעגלייטער ענלאמור, וואָס עס איז מיט איהר
געוואָרען. ער האָט שנעל אָנגעפאנגען זיא צו זוכען ביז ער האָט זיא ער-
בליקט געהענדיג אין דעם רויבער'ס בעגלייטונג. ער איז צוגעלאָפּען און
עס האָט אָנגעפאנגען אַ קאמפּף און פראטעאוס האָט געזיעגט. ער האָט
אַלזאָ בעפרייעט סילוויא'ן פון דעם רויבער.

אָבער איידער זיא האָט נאָך צייט געהאַט איהם צו דאנקען פאר זיין
מיה, האָט ער שוין אָנגעהויבען איהר ווייטער צו ערקלערען זיין ברענענדע
ליעבע.

וועהרענד זיי זיינען אַלע אזוי געשטאַנען, און זיין דיענער (יוליא)
האָט געציטערט, טאָמער וועט סילוויא, אויס דאנקבארקייט, איינשטימען
צו זיינע פאָדערונגען, איז בלוזלונג ערשיענען וואלענטין. ער האָט גע-
הערט, אז אַ דאַמע איז געפאנגען געוואָרען און ער איז געקומען זיא טרייס-
טען און בעפרייען.

עס איז געווען, וויא מיר האָבען געזאָגט, פונקט דאמאלס, ווען
פראטעאוס האָט ערקלערט סילוויא'ן זיין ליעבע. פראטעאוס איז אַלזאָ גע-
כאַפט געוואָרען ביי זיין פערראטה געגען זיין פריינד. דאָס האָט אויף פרא-
טעאוס'ן געמאַכט אזא ווירקונג, דאָס ער האָט באלד חרטה געהאַט אויף
אַלע זיינע געמיינהייטען.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און ער האָט אויסגעדריקט זיין טיעפסטעס
און גרעסטעס בעדויערן פאר דעם אונרעכט וואָס ער האָט געטהאָן געגען
זיין פריינד.

מערקווירדיג איז אָבער געווען וואלענטין'ס נאַטור. ער האָט ווירקליך
פאָרגעשטעלט דעם קאוואליר און דעם ריטער פון אַלמע צייטען. זעהענדיג
זיין פריינד צוזאַמענגעבראַכען פון חרטה, האָט ער אויסגעשריען:
„איך בין דיר מוחל אויף אַלעס. נאָך מעהר, אַלע מיינע נייגונגען צו

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

סילוויא'ן וואָס איך האָב געהאַט און וואָס איך האָב, גיב איך אויף צוליעב דיר, אבי דיך גליקליך צו מאַכען.

דאָס איז באמת געווען זעהר נאַרריש. אָבער אַ גוטער מענש, ווען ער ווערט געריהרט אויף'ן מאַמענט, קען ער אויך אַוועק געבען זיין לעבען.

יוליא וויעדער, הערענדיג דאָס אַלעס, האָט זיא געזעהען פאר איהר פאנטאזיע פערשווינדען איהרע האַפנונגען. זיא האָט מורא געהאַט, אז אַט, אַט מוז זיא פערלירען איהר פראטעאוס'ן אויף אייביג. זיא האָט דערפאר גע'חלש'ט.

אַלע זיינען דאן צוגעשפרונגען צו איהר זיא מינטערן.

דאָס איז געווען אַ גליק, ווען ניט, וואָלט סילוויא זייט געהאַט זיך צו געפינען בעליידיגט פון איהר געליעבטע'ן האַנדלונגען. דאָס איז גע-ווען טראַגיש דעם, וואָס סילוויא אליין, האָט ניט געגלויבט, אז וואלענ-טין וועט קענען לאנג האַלטען זיין וואָרט און ניט הרטה האָבען פאר זיין צו פיעל גוטסקייט צו פראטעאוס'ן.

איבערהויפט, וויא האָט וואלענטיין געקענט זאָגען אַזעלכע ווערטער נאָר ניט פרגענדיג סילוויא'ן אויב זיא בעשטעהט דארויף ?

יעדענפאלס, ווען יוליא האָט ערוואכט, האָט זיא אַרונטערגענומען אַ רינג פון איהר פינגער און געזאָגט :

„איך האָב פרגעסען, אז מיין הערר האָט מיר אָנגעזאָגט איבערצוגע-בען דיעזען רינג צו סילוויא'ן.“

פראטעאוס איז געווען דער ערשטער זיך צוצוקוקען צום רינג. ער האָט אין דעם באַלד דערקענט דעם רינג וואָס ער האָט געגעבען יוליא'ן איהר שווע-רענדיג אייביגע טרייע ליעבע.

„וואָס איז דאָס ?“ האָט ער געפרעגט איבערראשט. „דיעזער רינג בעלאנגט צו יוליא'ן ? וויא קומט ער צו דיר, מיין יונגע ?“

„יוליא אליין האָט מיר איהם געגעבען,“ האָט זיא געענטפערט, „און יוליא אליין האָט איהם אהער געבראַכט.“

פראטעאוס האָט זיך יעצט, צום ערשטען מאל, גוט איינגעקוקט אין זיין דיענער'ס געזיכט, און ער האָט באַלד דערקענט אין סעכאסטיאנען זיין אייגענע יוליא.

גלייך איז איהם דורכגעפלויען דער געדאַנק פון איהר טרייהייט און איבערגעבענהייט, וויא זיא האָט איהם נאָכגעפאָלגט איבעראַל, און טראַגט

דיא צוויי העררען פון ווערזאגא.

זיין פאלשקייט, האָט זיא איהם דאָך געליעבט. ער האָט זיך געשעהמט פאר זיך אַלײן, און אַרומנעהמענדיג יוליאַן, האָט ער זיא צוגעדריקט צו זיין ברוסט, דערביי זיך ענטזאגענדיג פון סילוויאַן און ווינשענדיג זיין פריינד וואַלענטין זאָל מיט איהר גליקליך זיין.

בשעת פראטעאום און וואַלענטין האָבען איינער דעם צווייטען געוואונט-שען גליק, זיינען זיי איבערראשט געוואָרען ביי דער ערשיינונג פון דעם פירסט פון מילאַן אין דער בעגלייטונג פון טהוריאַן, וועלכע האָבען נאָך-געפאַלגט סילוויאַן.

טהוריאַ, ווילד און אויפגערעגט, איז באַלד צוגעלאָפּען און געוואָלט אויסרייסען סילוויאַן, אויסשרייענדיג :

„זיא איז מיינע !“

וואַלענטין ווידער, מיט אַ שאַרפען בליק און נאָך שאַרפערע ווערטער,

האָט געזאָגט :

„טהוריאַ, שטעה פון ווייטען ! ווען דוא וואנסט נאָך אַ מאָל צו זאָגען, אז סילוויאַ איז דיינע, דאן זאָלסטו אומארמען דעם טויט. אָט דאָ שטעהט זיא, בעריהר זיא נאָר, און דיין לעבען איז מעהר נאָר ניט ווערטה !“

טהוריאַ איז כמכע געווען אַ גרויסער פייגלינג, ווען ער האָט געהערט דיעזע ווערטער, האָט ער זיך צוריקגעצויגען און ערקלערט, אז זיא קימערט איהם מעהר ניט, און „נאָר אַ נאר קעמפּט פאר אַ מיידעל, וועלכע לייעבט איהם ניט.“

דער פירסט איז געווען אַן אלטער אָבער בראווער מאַן. הערענדיג

טהוריאַ'ס ווערטער, האָט ער געענטפערט :

„שאַנדע און שפּאַט פאר דיר ! ווען דוא קענסט זיא אויפגעבען אזוי לייכט, אפילו אָהן דעם מינדעסטען קאַמפּף, דאן האָסטו ניט ווערטה זיא זאָל זיין דיין פרוי !“

ער האָט זיך דאן געווענדעט צו וואַלענטין'ען מיט דיעזע ווערטער :

„איך אפלאָדיר דיין גייסט און דיין מוטה, וואַלענטין. איך דענק, אז דוא פערדיענסט זאָגאר דיאַ לעבע פון אַ קייערין. סילוויאַ זאָל זיין דיינע, ווייל דוא האָסט זיא דיר עהרליך פערדיענט.“

וואַלענטין, מיט גרויסער אונטערטהעניגקייט, האָט געקושט דעם פירסט'ס האַנד און אָנגענומען מיט גרויס דאַנקבאַרקייט דעם טהייערן פּרע-זענט וואָס ער האָט איהם געמאַכט.

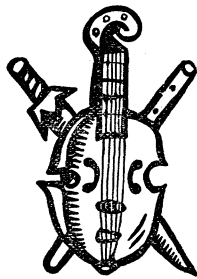
שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

און אזוי וויא דער פירסט איז געווען גוט געשטימט, האָט ער איהם אויך געבעטען אום גנאָדע פאר דיא רויבער וואָס זיינען געווען מיט איהם אין וואלד, איהם פערזיכערענדיג, דאָס ווען עס וועט זיי ערלויבט זיין צוריק צו קעהרען אין דער געזעלשאַפט, וועלען זיי אלע זיין גוטע און בראווע מען נער; ווייל דער גרעסטער טהייל פון זיי, פונקט וויא ער, וואלענטיין, זיינען פערטריעבען געוואָרען דורך פאָליטישע אורזאכען.

עס איז זיירקליך געווען אַ שעת הכושר, און דער פירסט האָט נאָכגע-געבען וואלענטיין'ס וואונש.

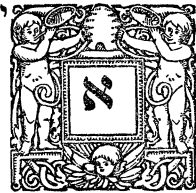
אלעס וואָס עס איז נאָך יעצט איבער געבליעבען איז געווען, אז פרא-טעאום זאָל זיך גוט איבערבעטען מיט יוליא'ן. אלע האָבען זיך אַריינגעלעגט אין שלום, און יוליא האָט פערציהעט איהר איבעראיילטען געליעבטען.

זיי האָבען דאן אלע צוריק געקעהרט נאָך מילאן, וואו ביידע חתונות זיינען געפיערט געוואָרען מיט גרויס פאראד.

סימבעלין.

ין דער צייט ווען אונסטום איז געווען קיסר פון רוים, האָט אין בריטאניען (יעצטיגעס ענגלאנד) רעגיערט אַ קעניג מיט דעם נאָמען סימבעלין. דעם קעניג סימבעלין'ס פרוי איז געשטאַרבען ווען זיינע דריי קינדער, צוויי זיהן און איין טאָכטער, זיינען נאָך געווען גאַנץ יונג.

אימאָדזשען, דיא טאָכטער, איז געווען דיא עלטעסטע פון דיא קינדער. זיא האָט געהאַט דיא זכיה אויפגעצויגען צו ווערען אין איהר פאטער'ס פאלאץ. דיא צוויי אינגלעך וויעדער זיינען אוועקגע'גנב'עט געוואָרן רען, ווען דער עלטסטער איז אַלט געווען דריי יאָהר און דער אינגסטער אַ ברוסט'קינד.

וואָס קעניג סימבעלין האָט ניט אָנגעווענדעט אויפצוזוכען דיזעע קינדער, איז אַלץ געווען אומזיסט. זיי זיינען פערשוואונדען געוואָרען גלייך וויא דיא ערד וואָלט זיך געעפענט אונטער זיי און ניט צוריק געלאָזט קיין שפור. עס איז אפילו קיין פערדאכט ניט געבליעבען ווער דאָס האָט געקענט טהון.

פון דעסטוועגען האָט סימבעלין נאָך אַ מאָל חתונה געהאַט. אָבער זיין צווייטע קעניגין איז מעהר ניט געווען וויא דיא מוטער פון זיינע קינדער. דיא צווייטע קעניגין איז געווען אַ שלעכטע, פארדאָרבענע פרוי און ביזע שטיפמוטער. דיא אָרעמע יתומה אימאָדזשען, האָט פון איהר געהאַט פיעל צו ליידען.

אין דערזעלבער צייט אָבער, כאַטש דיא קעניגין האָט פיינד געהאַט איהר שטיפמאָכטער אימאָדזשען, האָט זיא דאָך געוואָלט, אַז איהר זוהן, פון ערשטען מאַן, זאָל חתונה האָבען מיט דער פרינצעסין. דערביי איז געלעגען אַ געוויסער פלאן : דורך אזא הייראטה האָט זיא געהאַפט, דאָס

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זוען סימבעלין וועט שטארבען, וועט דיא קרוין פון בריטאניען בע-לאנגען צו איהר זעהן קלאַטען. זיא האָט אויך געוואוסט, דאָס נאָכ-דעם דער קעניג האָט ניט קיין זעהן, וועט זיין טראָהן איבערגעהען בירושה צו זיין טאָכטער, און דער דיכטיגער קעניג וועט מוזען ווערען איהר מאַן.

דער פלאַן איז געווען זעהר אַ גוטער פאַר דער קעניגין און איהר זעהן, אָבער אימאָדזשען אַליין האָט איהם אין גאַנצען קאַליע געמאַכט. אָהן דער איינשטימונג פון איהר פאטער, האָט אימאָדזשען חתונה געהאַט אין געהיים.

איהר מאַן איז געוואָרען אַ געוויסער פאַסטרומוס, וועלכער איז געווען בעקאַנט אַלס אַ געראַטענער מענש און אַ גרויסער געלערענטער. פאַסטרומוס'עם פאטער איז געשטאַרבען אין אַ מלחמה פאַר קעניג סימבעלין. דאמאלס האָט דיאַ גוטער מיט איהם געשווענגערט, און באַלד נאָך זיין געבורט, איז אויך זיין מוטער געשטאַרבען אויס בענקענעש נאָך איהר מאַן.

דאָס קינד איז אַלזאָ איבערגעבליעבען גאַנץ אַליין אין דער וועלט און סימבעלין, רחמנות האָבענדיג אויף איהם, צוליעב זיינע עלטערן, האָט ער איהם צוגענומען צו זיך אום איהם צו ערציהען, און איהם אַ נאָמען געגעבען פאַסטרומוס, וואָס הייסט אויף לאַטייניש, אַז ער איז געוואָרען אַ מענש, אָדער געבוירען געוואָרען נאָך זיין פאטער'ס טויט.

סימבעלין האָט געלאָזט דאָס קינד ערציהען און אויסבילדען אויף זיינע הוצאות.

פרינצעסין אימאָדזשען און דער יתום פאַסטרומוס, זיינען אויפגע-צויגען געוואָרען צוזאַמען, געלערענט ביי דיעזעלבע לעהרער און פער-בראַכט זייער קינדהייט אינאיינעם. זיי האָבען זיך געליעבט ווען זיי זיינען נאָך געווען קליין און זייער לייעבע האָט געוואקסען מיט דיא יאָהרען, ביז זיי האָבען חתונה געהאַט.

נאָך דעם וויא דיא קעניגין האָט ערפאָהרען, אַז זיי זיינען געוואָרען מאַן און ווייב, איז זיא געוואָרען שטאַרק אויפגערגענט. דאָס האָט צו-שטערט, מיט איין מאָל, אַלע איהרע אינטריגאַנטישע פלענער. זיא האָט קיין צייט ניט פערלוירען און דאָס באַלד מיטגעטהיילט איהר מאַן, קעניג סימבעלין, אַז זיין טאָכטער האָט בעגאַנגען אַזאַ פערברעכען וויא צו

סימבלין.

היראטהען א פראסטען מענשען, און דערצו נאך אין געהיים, אָהן זיין וויסען.

דער קעניג האָט ליעב געהאַט פאסטומוס'ן אלס זיינער אָן אונ-טערטהאן, אָבער ער האָט קיין מאָל ניט געדענקט איהם צו מאַכען פאר זיין איידעם. זיין טאָכטער'ס האַנדלונג האָט איהם אונגעהייער אויפ-גערעגט. אין זיין צאָרן האָט ער אַרויסגעגעבען א בעפעהל, אַז פאסטו-מוס זאָל אויף אייביג פערטריעבען ווערען פון זיין לאַנד.

דיא קעניגין האָט דאן ווידער אָנגעהויבען צו שפיעלען א פאַלשע ראָ-לע. זיא האָט זיך געמאַכט, אַז זיא סימפּאַטהיזירט שטאַרק מיט אימאַ-דזשען'ען פאר וואָס זיא האָט פערלירען איהר געליעבטען מאַן, און זיך אָנגעבאָטען איהר צו העלפען זיך זעהען מיט פאסטומוס'ן וועניגסטענס איידער ער ווערט אַרויסגעטריעבען.

דיעזע פאַלשע פריינדשאַפט איז געווען צום צוועק אום צו געווינען אי-מאדזשען'ס פערטרויען, כדי זיא זאָל נאָכהער הערען איהר עצה און חתונה האָבען מיט איהר זוהן קלאָטען.

דיא קעניגין האָט גערעכענט, אַז נאָכדעם פאסטומוס וועט שוין ניט זיין, וועט איהר געלינגען איינצורעדען דער פרינצעסין, אַז איהר היראטה מיט פאסטומוס'ן איז ניט גילטיג, ווייל זיא איז געשעהען אָוון דער איינשטימונג פון איהר פאטער, און זיא וועט אַלזאָ חתונה האָבען מיט איהר זוהן.

פאסטומוס האָט בעשלאָסען אָכצורייזען קיין רוים און דאָרט פערבליי-בען אזוי לאַנג ביז דיא צייטען וועלען זיך ענדערן. איידער ער איז אַוועק, האָט ער זיך אַלזאָ בעגעגענט מיט זיין יונגער פרוי, און זייער אבשיעד איז געווען אַ שמערצהאַפטע.

אימאָדזשען האָט געגעבען איהר מאַן אַ דיאמאנטענעם רינג, וואָס איהר מיטער האָט אַ מאָל געטראָגען, און פאסטומוס האָט פערשפראַכען זיך נייעמאלס צו שוידען מיט דיעזען רינג. ער ווידער האָט אָנגעטהאָן זיין פרוי אַ בראַסלעט אויף דער האַנד, און געבעטען זיא זאָל דיעזע עראינע-רונג אָבהיטען, ווייל דאָס איז אַ צייכען פון זיין אונשטערבליכע ליעבע צו איהר. דאן האָבען זיי זיך אומארמט, געוויינט, און זיך פערשפרע-כענדיג אייביגע ליעבע און טרייהייט, האָבען זיי גענומען אבשיעד איינער פון צווייטען.

דיא אונגליקליכע אימאדזשען, טרויעריג און בעטריעכט, איז צוריק

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

געבליעבען אין איהר פאטער'ס הויף, וועהרענד פאסטומוס, נאָך שווערער מיה, איז ענדליך אָנגעקומען קיין רוים וואו ער האָט בעשלאַסען צו פער-בלייבען און נעדלדיג אָבווארטען זיין שיקזאל.

זייענדיג אין רוים, האָט פאסטומוס געשלאַסען בעקאנטשאפט מיט אייניגע יונגע און פרויליכע מענער פון פערשיעדענע נאַציאָנען, וועלכע האָבען אָפט גערעדט איבער דאמען און לייעכעס. יעדער איינער האָט גע-לויבט און געריהמט דיא פרויען פון זיין לאַנד, איבערהויפט האָט יעדער געשווערעמט איבער זיין געליעכטע. פאסטומוס נאָטירליך, וועלכער האָט נאָך שטאַרקער געליעכט זיין פרוי וויא אימער, האָט בעהויפטעט, אַז זיין אימאדזשען איז ניט נאָר וואונדערבאַר שעהן, זאָנדערן, אַז זיא איז אויך דיא עהרליכסטע, קליגסטע און בעסטע דאמע אין דער וועלט.

איינער פון זיינע בעקאנטע, אַ געוויסער יאקימא, האָט ניט געקענט ליידען וויא מען בעהויפטעט, אַז עס געפינען זיך בעסערע פרויען אין דער וועלט וויא דיא רוימערניס. הערענדיג פאסטומוס'עס ריהמערייען אי-בער זיין פרוי, האָט ער געשמייכלט און אויסגעדריקט אַ גרויסען ספק איבער זיינע בעהויפטונגען.

דאָס האָט געפיהרט דערצו, וואָס דיא צוויי יונגע מענער האָבען זיך צו-ווערטעלט. דערפון איז ארויס, אַז יאקימא האָט זיך אָנגעבאָטען צו פאָהרען קיין בריטאניען, מאַכען בעקאנטשאפט מיט אימאדזשענען און געווינען איהר לייעכע, אונגעאכטעט דארויף וואָס זיא האָט אַ מאן. זיי האָבען אויך געוועט, דאָס אין פאל יאקימא'ן וועט פערלירען, דאן זאָל ער פאסטומוס'ן בעצאהלען אַ גרויסע סומע געלד. דאגעגען וויעדער, ווען יאקימא וועט געווינען, און אויסנאָרען ביי אימאדזשען ניט נאָר איהר לייעכע, זאָנדערן אויך דעם בראסלעט, זאָל ער, פאסטומוס, אַוועקגע-בען יאקימא'ן אימאדזשען'ס בריליאנטענעס רינג וואָס זיא האָט איהם גע-געבען אַלס אַן עראינערונג.

פאסטומוס האָט אָבער אַזוי שטאַרק געגלויבט אין אימאדזשען'ס עהרליכקייט, אַז עס איז איהם נאָר ניט איינגעפאלען, דאָס ער ריזיקירט עפעס מיט דיעזער וועטע.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און יאקימא האָט אָבגערייזט קיין ברי-טאניען. אַלס אַ פריינד און בעקאנטער פון פאסטומוס'ן, איז איהם גלייך געלונגען פאָרגעשטעלט צו ווערען פאר אימאדזשענען, וועלכע האָט איהם אויך זעהר פריינדליך אויפגענומען. נאָר ווען ער האָט אָנגעהויבען זיך

צו ערקלערען אין ליעבע צו איהר, האָט זיא איהם גלייך צוריקגעווייע-
זען מיט טיעפער פּעראכטונג. עס האָט ניט פיעל געדויערט און
יאקימא האָט איינגעזעהען, אז זיין פלאן קען איהם ניט געלינגען.
אָבער ער האָט דיא וועטע ניט געוואָלט פּערלירען און ער האָט בער-
שלאָסען צו האַנדלען וויא א לומפ, א שאַרלאַטאַן.

צו דיזעזען צוועק האָט ער אונטערגעקויפט אימאדזשען'ס דיזענער, און
זיי האָבען איהם ערלויבט אַריינצוקומען אין אימאָדזשען'ס שלאַפּזימער.
ער האָט זיך דאָרט בעהאַלטען אין אַ גרויסען שראַנק, וואו ער איז פּער-
בליעבען ביז אימאָדזשען איז ערשיענען און זיך געלעגט שלאָפּען. דאן
איז ער לאַנגזאַם אַרויס פון דעם שראַנק, גוט בעטראַכט דאָס צימער וויא
עס זעהט אויס, פּערשריעבען אַלע איינצעלהייטען וואָס ער האָט געזעהען,
און דאן איז ער צוגעגאנגען צו דער שלאָפּענדער פּרינצעסין. ער האָט
בעמערקט אויף איהר האַלז אַ שוואַרצען פינטעל, און נאָכהער האָט ער
לאַנגזאַם געעפענט דעם בראַסלעט וואָס זיא האָט געטראָגען אויף איהר האַנד,
צוגענומען און זיך ווידער בעהאַלטען אין שראַנק. אויף'ן צווייטען טאָג
איז איהם געלונגען פון דאָרט צו ענטלויפען און ער איז גלייך אַוועק צוריק
קיין רוים.

אַנקומענדיג אַהין, האָט ער באַלד דערזעהלט פּאַסטוהומוס'ן, אַז אי-
מאָדזשען האָט איהם געגעבען דעם בראַסלעט און איהם אויך ערלויבט צו
פּערברענגען מיט איהר אַ נאַכט אין איהר שלאַפּזימער. דאן האָט ער איהם
דערזעהלט :

„יא, איך בין געווען אין איהר שלאַפּזימער, וועלכעס איז בעהאַנגען
מיט פּאַזמאַנטור געוועבט פון זייד און זילבער.“

„דאָס איז אמת,“ האָט פּאַסטוהומוס בעמערקט. „אָבער רוא האָסט
געקענט גלאַט אַזוי זעהען איהר שלאַפּזימער.“

אָבער אום ניט צו מאַכען פיעל רייד, האָט ער אַרויסגענומען דעם
בראַסלעט און געפּרעגט :

„דערקענסטו דאָס ? זיא האָט עס מיר געגעבען, זיא האָט דעם
בראַסלעט אַרונטערגענומען פון איהר האַנד און מיך דערמיט פּרעזענטירט.
אך, איך זעה זיא נאָך יעצט פאַר מייע אַויגען ; איהר שעהנהייט
איבערשטייגט דיזעזע מתנה. זיא האָט מיר געגעבען דעם בראַסלעט,
און געזאָגט, אַז אַ מאָל האָט זיא דאָס געהאַלטען פאַר אַ טהייערע
זאַך.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דאן האָט ער בעשריעבען פאר פאסטומוס'ן דעם שווארצען פינטעל אויף איהר האַלז.

ציטערניש און שמערץ האָט אָנגעכאפט דעם בעטרָאָגענעם פאסטומוס, און ער האָט אָנגעהויבען צו פלוצען דיא פאלשע אימאדזשען. דאן האָט ער יאקימא'ן געגעבען דעם רינג, לויט וויא ער האָט פער-שפראַכען. ער האָט מודה געווען, אז ער האָט פערלוירען דיא וועמע. און וויא שנעל אייפערזוכט קען פערוואַנדלען דיא העכסטע ליעבע אין ביטערסטען האַס! עס האָט ניט פיעל געדויערט און פאסטומוס האָט געשריעבען אַ בריעה צו זיין פריינד און אימאדזשען'ס דיענער פיסאניאָ, אין בריטאניען, איהם מיטטהיילענדיג אַלעס איבער אימאדזשען'ס פאַלשקייט. דאן האָט ער איהם בעאויפטראַגט ער זאָל פערנאָרען אימאדזשען קיין מילפאָרד-העיווען, אַ האפען-שטאָרט אין וועילו, און זיא דאָרט הרג'ענען.

אום צו בעוועגען אימאדזשען'ען זיא זאָל געהען מיט פיסאניאָ'ן, האָט ער איהר געשריעבען אַ בריעה, אז נאָכדעם ער קען מעהר ניט לעבען אָהן איהר, האָט ער בעשלאַסען צו קומען נאָך מילפאָרד-העיווען זיא זעהען, אָב-וואָהל אזא האַנדלונג קען איהם קאָסטען זיין לעבען. דערפאר, בעט ער זיא, אז זיא זאָל קומען אַהין איהם בעגעגענען.

אימאדזשען, טריי און אויפריכטיג, ליעבענדיג איהר מאַן וויא איהר לעבען, און אַליין אויף וועלענדיג איהם זעהען, האָט, אָהן אַ שום פער-ראכט, באַלד וויא זיא האָט ערהאַלטען דעם בריעה, אָבגערייזט צווא-מען מיט פיסאניאָ'ן.

ווען זייער ריזע איז שוין באַלד געווען צו ענרע, האָט פיסאניאָ, וועל-כער איז אפילו געווען זעהר געטריי פאסטומוס'ן, דערצעהלט אימאדזשענען אין וואָס פאר שליחות איהר מאַן האָט איהם בעאויפטראַגט. דיא אונגליק-ליכע אימאדזשען, אנשטאט צו בעגעגענען איהר מאַן, האָט זיא געהערט דיא שרעקליכע נאָכריכט. דאָס הייסט, אז איהר מאַן וויל זיא בעסער זעהען טויט.

פיסאניא האָט איהר דאָס אַלעס מיטגעטהיילט, ווייל ער האָט ניט געלויבט אין דער בעשולדיגונג געגען איהר. זעהענדיג וויא בעטריעבט זיא איז, האָט ער זיא געטרייסט מיט דיא ווערטער, אז דיא צייט מוז קומען ווען פאסטומוס וועט חרטה האָבען אויף דער אונגערעכטיגקייט געגען איהר. אין דערזעלבער צייט, אזוי וויא זיא איז געווען זעהר פערצווייפעלט און

ניט געוואָלט צוריק קעהרען צו איהר פאטער אין אזא צושטאנד, האָט פיר סאניא איהר געראַטהען זיא זאָל זיך אָנמהן אינגעלשע קליידער, אום זיא זאָל זיין מעהר זיכער אויף איהר ריזע.

אימארושען האָט איינגעשטימט אויף ריעזען פאָרשלאַג. זיא האָט אויך בעשלאַסען אין ריעזער קליידונג אוועק צו פאָהרען קיין רוים און זעהען איהר מאן, וועלכען, טראָמז דעם אונרעכט, האָט זיא נאָך אלץ זעהר געליעבט און אן איהם ניט געקענט פערנעסען.

ווען פיסאניאָ האָט זיא בעזאָרגט מיט דיא אינגעלשע קליידער, האָט ער זיא איבערגעלאָזט צו איהר אונזיכערן שיקזאל. אַליין האָט ער געמוזט צוריק קעהרען אין קעניגליכען הויף. אָבער, איידער ער האָט זיא פער-לאָזט, האָט ער איהר געגעבען אַ פלעשעל מיט אזא מין משקה, וואָס דיא קעניגין האָט איהם געשענקט און געזאָגט, אז ריעזע משקה איז אַ רפואה צו אלע קראַנקהייטען.

דיא קעניגין וויעדער, וועלכע האָט געהאַסט פיסאניאָ, ווייל ער איז געווען אימארושען'ס און פאסטומוס'עם פריינד, האָט איהם געגעבען דאָס פלעשעל, רעכענענדיג, אז דאָס ענטהאַלט סם. זיא האָט דאָס ספעציעל בעשטעלט ביי איהר דאָקטאָר, אום, וויא זיא האָט איהם דערצעהלט, צו פרובירען דעם רעזולטאַט דערפון אויף חיות. נאָר אזוי וויא דער דאָקטאָר האָט זיא געקענט פאר אַ שלעכטע און פערדאָרבענע פרוי, האָט ער איהר ניט געוואָלט געטרויען קיין ריכטיגען סס'המות, און אנשטאַט דעם האָט ער איהר געגעבען אזא מין פליסיגקייט, וועלכע האָט דיא ווירקונג איינצושלע-פערן אַ פערזאָן מען זאָל מיינען, אז דיא פערזאָן איז ווירקליך טויט. דאָס געדויערט אָבער כלויז עטליכע שטונדען און דאן ווערט מען צוריק לעבעדיג.

ריעזע משקה, וואָס פיסאניאָ האָט ווירקליך גערעכענט פאר אַ גוטע זאך, האָט ער געגעבען אימארושען'ען און איהר אָנגעזאָגט, דאָס אין פאל זיא וועט פיהלען שלעכט, זייענדיג אויף'ן וועג, זאָל זיא אייננעהמען דער-פון. און נאָכדעם וויא ער האָט איהר געוואונשען גליק און זיא געבענשט זיא זאָל בעשיטצט ווערען אויף איהר ריזע. האָט ער פון איהר גענומען אבשיעד.

דורך אַ מערקווירדיגען צופאַל, האָט דער וועג געפיהרט אימארושען'ען צו דער וואָהנונג פון איהרע צוויי ברודער, וועלכע זיינען אוועק גע'גנב'עט געוואָרען, אלס קינדער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

בעלאַריום איז געווען דער נאָמען פון דעם מאַן וואָס האָט זיי אוועק-
גערויבט. אַ מאָל, מיט יאָהרען צוריק, איז בעלאַריום געווען איינער פון
דיא איינפלוסריויכסטע מענער אין קעניג סימבעלין'ס הויף. דאן האָט
איהם דער קעניג פאַלש בעשולדיגט אין פּערזאָנלעך, און איהם פּערטריעבען
פון זיין הויף. בעלאַריום, אום זיך נוקם צו זיין, האָט ער צוגע'גנב'עט
סימבעלינען'ס צוויי קליינע פּרינצען, זיי געבראכט אין אַ וואַלד אַרײַן, וואו
ער האָט זיי ערצויגען אין אַ העהל.

אוועקגערויבט האָט ער דיא צוויי קליינע פּרינצען אויס ראַכע, אָבער
ער האָט זיי באַלד אָנגעהויבען ליעב צו האָבען גלייך וויא זיי וואַלטען געווען
זיינע אייגענע קינדער. ער האָט זיך שטאַרק אָבגעגעבען מיט זייער ער-
ציהונג, אַליין מיט זיי געלערענט, און אזוי זיינען זיי אויפגעוואַקסען
בראווע, גוטע און שעהנע צוויי יונגע לייט. און אזוי וויא זיי האָבען זיך
אימער בעשעפטיגט מיט יאָגד, האָט דאָס זיי אָבגעהאַרטעוועט און זיי גע-
מאַכט פאַר שטאַרק און וואַגענד. ניט נאָר איין מאָל האָבען זיי געבעטען
בעלאַריום'ן, מיינענדיג, אַז ער איז זייער פאַטער, ער זאָל זיי ערלויבען
צו געהען אין קריעג וואו זיי זאָלען, דורך זייער גבורה און געשיקליכקייט,
זוכען זייער גליק.

אָט צו דיעזער העהל, וואו דיא צוויי יונגע לייט מיט דעם אַלטען
בעלאַריום האָבען געוואָהנט, איז אימאַרושען פּערבלאָנדושעט געוואָרען.
דיא אַרעמע אימאַרושען, זייענדיג אין דעם גרויסען וואַלד, האָט זיא
פּערלוירען איהר וועג. זיא האָט געזאָלט געהען אין איין וועג נאָך מיל-
פאַרדהעיווען, אָבער זיא האָט זיך פּערלוירען. דאן איז זיא הונגעריג
געוואָרען. דיא אונגליקליכע איז געווען פּערצווייפעלט, און דאָ איז
זיא אויך געווען אזוי מיער, אַז זיא האָט מעהר ניט געקענט נאָכשלעפען
איהרע פיס.

דערזעהענדיג דיא העהל, איז זיא אַרײַן, האָפּענדיג דאָרט צו גע-
פינען עמיצען וואו זיא זאָל קויפען עפעס צום עסען. זיא האָט אָבער
געטראָפען דיא העהל לעדיג, און זיך אַרומקוקענדיג, האָט זיא דערזעהען
ליעגענדיג געטריקענטעם פלייש, און אזוי וויא זיא איז געווען שטאַרק
הונגעריג, האָט זיא זיך גענומען עסען.

„אָך!“ האָט זיא געזאָגט צו זיך אַליין זיפּענדיג, „איך זעה ערשט
יעצט, אַז אַ מענשען'ס לעבען איז אַ פּלאַנע. וויא מיעד איך בין! צוויי
נעכט דורכאַנאַנד האָב איך געהאַט דיא הילע ערד פאַר מיין בעט. ווען

ניט מיין ענטשלאָסענהייט, וואָלט איך שוין קראַנק געוואָרען. ווען פּיסאַ-
ניא האָט מיר געוויזען מילפארד-העיווען פון דעם שפיטז-כאַרג, וויא
נאָהענט דאָס האָט מיר דאמאלס אויסגעזעהען!"

דאן האָט זיא אָנגעהויבען צו הענקען איבער איהר מאַן און זיין האַרצ-
לאָזען בעפעהל זיא צו טויטען.

"מיין טהייערער פאסט-הומוס," האָט זיא געמורמעלט, "דוא ביסט
זעהר אַ שלעכטער!"

אימאדזשען'ס צוויי ברודער מיט בעלאַרוס'ן, וועלכע זיינען געווען
אויף דער יאגד, האָבען פונקט דאמאלס צוריק געקעהרט אַהיים.

בעלאַרוס האָט זיי אַ נאָמען געגעבען פאלידאר און קאהוואל, און אזוי
האָבען זיי זיך גערופען; זייערע ריכטיגע נעמען זיינען אָבער געווען
גידערוס און ארוויראנוס.

דער ערשטער וואָס איז אַרײן אין דער העהל, איז געווען בעלאַרוס.
ווען ער האָט דערזעהען אימאדזשען'ען זיטצען און עסען, האָט ער גע-
וואונקען צו דיא יונגע לייט און געזאָגט גאַנץ שטיל:

"שא, שטעהט, ווארט נאָך אויס. יעמאנד עסט אונזערע שפייזען. מיר
דאכט, אז דאָס איז אַ שרעמלעך."

"וואָס איז דאָרט?" האָט איינער געפרעגט.

"ביי גאָט!" האָט בעלאַרוס ווייטער געזאָגט, "מיר דאכט, אז
אַ מלאַך איז אין אונזער העהל, אָדער וועניגסטענס אַ פעע."

אימאדזשען איז געווען אזוי שעהן אין איהרע אינגעלשע קליידער, אז
זיא האָט ווירקליך איבערראשט בעלאַרוס'ן.

ווען אימאדזשען האָט געהערט אַ רעש, האָט זיא זיך אויפגעהויבען,
אומגעווענדעט און צו זיי אזוי געזאָגט:

"מיינע גוטע העררען, טהוט מיר ניט קיין שלעכטס. איידער איך
בין אַרײן אין אייער העהל, בין איך געווען בערייט צו בעמלען אָדער

קויפען עפעס עסען. יעצט אָבער האָב איך בלויז געגעסען. איך שווער
אייד, אז איך האָב גאָר ניט גע'ננב'עט, און איך וואָלט אויך גאָר ניט גע'-

ננב'עט ווען איך וואָלט אפילו געפונען גאָלד אויסגעשפרייט אויף דער ערד.
אַט דאָ האָט איהר געלד פאר'ן פלייש וואָס איך האָב געגעסען. ווען איך

וואָלט אייד ניט געטראָפּען, וואָלט איך ניט פערלאָזט דיעזען פלאַץ אָהנע
אָוועקצולעגען געלד דאָ פאר דעם עסען און אויך אַ געבעט פאר דיעזע וואָס

האָבען דאָ פאָרבערייט צום עסען:

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיי האָבען זיך ענטזאגט אָנצונעהמען איהר געלד.
„איך זעה,“ האָט דיא דערשראָקענע אימאדזשען געזאָגט, „אז איהר
זייט אין כעס אויף מיר. אָבער, מיינע העררען, ווען איהר זאָלט מיך
הרג'ענען פאר מיין פערברעכען, זאָלט איהר וויסען, דאָס איך וואָלט סאָר-
וויאָסאי געשטאָרבען פאר הונגער.“

„וואוהין געהסטו,“ האָט בעלאריוס געפרעגט, „און וויא איז דיין
נאָמען?“

„מיין נאָמען איז פידעלע,“ האָט אימאדזשען געענטפערט. „איך האָב
א קרוב וואָס פאָהרט קיין איטאָליען. ער האָט בעראַפּט אָבזענגלען פון
מילפאָרד-העיווען, און געהענדיג אהין, בין איך אזוי הונגריג געוואָרען,
אז דאָס האָט מיך געפיהרט צו דעם פערברעכען ביי וועלכען איהר האָט מיך
געטראָפען.“

„בלייב נאָר רוהיג, מיין קינד,“ האָט בעלאריוס געזאָגט, „רעכען
אונז ניט פאר אַזעלכע שלעכטע מענשען; אורטהייל אונז אויך ניט נאָך
דיא ווילדע קליידער און פלאַטיץ וואו דוא זעהסט אונז. זאָל דיר וואויל
בעקומען וואָס דוא האָסט געגעסען. גוט וואָס דוא ביסט געקומען אהער.
עס איז שוין באַלד נאַכט. דוא זאָלסט דיך ביי אונז אויסרוהען און וויי-
טער עסען. קינדער, בעגריסט דעם וואַנדערער.“

דיא צוויי יונגע לייט, איהרע ברודער, האָבען דאן געוואונשען איי-
מאדזשען'ען ווילקאָמען אין זייער העהל, און מיט פיעלע צערמליכע אויס-
דריקע האָבען זיי איהם (מיינענדיג, אז דאָס איז אַ אינגעל) פערשפּראָ-
כען צו ליעבען וויא אַ ברודער. דאן האָבען זיי אריינגעבראַכט אין דער
עהל זייערע דערשאַסענע חיות וואָס זיי האָבען מיטגעבראַכט פון דער
יאַנד.

אימאדזשען האָט זיך זעהר געפרייט מיט דעם פריינדליכען עמ-
פפאנג און זיא האָט זיך באַלד גענומען זיי העלפען פאָרבעריימען ווע-
טשערע.

אין אלטע צייטען, האָבען פרינצעסינס, ניט וויא יעצט, געקענט
קאָכען און באַקען און פערשטאַנען הויז-ווירטהשאַפט.
זיא האָט זיי אלעמען איבערראַשט מיט איהר פעהיגקייט און פליי-
סיגקייט.

„און אויסער דעם,“ האָט פאלידאר כעמערקט צו זיין ברודער, „זעה
נאָר וויא שעהן פידעלע איז, טאַקי וויא אַ מלאך.“

סימבלין.

דאן האָבען זיי בעמערקט, דאָס כאָטש פֿידעלע איז אזוי שעהן, קען מען דאָך זעהען אויף זיין געזיכט אן אויסדרוק פֿון טרויער און מרה שחורה.

פֿידעלע איז אין אַ קורצער צייט געוואָרען דער ליעבלינג פֿון דער קליינער פֿאמיליע, און אויף פֿידעלע האָט אַלעמען ליעב געקריגען. זיא האָט אָנגעהויבען צו דענקען, דאָס ווען ניט איהר עראינערונג אן פֿאסטוהר מוס'ן, וואָלט זיא געווען העכסט צופֿריעדען צו פֿערבלייבען מיט דיעזע פֿריינדליכע מענשען אין דער העהל און מיט זיי אַרומגעהען אין ווילדען וואַלד.

זיא האָט דערפֿאר, נאָכהער, איינגעשטימט דאָרט צו פֿערבלייבען אזוי לאַנג ביז זיא וועט זיך אויסרוהען און דאן ערשט פֿאַרטזעצען איהר ריזע קיין מילפֿארדהעיווען.

ווען זיי האָבען געהאָט אויפגעגעסען דאָס גאנצע פֿלייש, און זיי האָבען זיך פֿאַרבערייטעט ווייטער צו געהען אויף דער יאגד, האָט פֿידעלע זיי ניט געקענט בעגלייטען, ווייל זיא האָט ניט גוט געפֿיהלט. שמערץ און פֿערצווייפֿונג מיט טרויעריגע עראינערונגען צוזאמען מיט דער שווע דער ריזע אין וואַלד, האָבען פֿעראורזאכט איהר שלעכט פֿיהלען.

זיי האָבען זיך מיט איהר געזעגענט און אליין אַוועק אויף דער יאגד. אויף'ן וועג, האָבען זיי געהאַלטען אין איין רעדען פֿון איהר און איהרע מעלות.

אזוי שנעל אָבער וויא זיי זיינען אַוועק, האָט זיך אימאדזשען דער מאהנט אן דעם פֿלעשעל וואָס פֿיסאַניאָ האָט איהר געגעבען. זיא האָט עס באלד אויסגעטרונקען און איז אַריינגעפֿאלען אין אַ מין שלאָף וואָס האָט מעהר אויסגעזעהען וויא טויט.

ווען בעלאַרויס און איהרע ברידער האָבען צוריק געקעהרט פֿון דער יאגד, איז פֿאלידאר דער ערשטער אַריין אין דער העהל. מיינענדיג אַז פֿידעלע שלאָפֿט, האָט ער זיך אויסגעטהאָן זיינע שיף כדי ניט צו מאַכען קיין רעש און זיא אויפֿוועקען. עס האָט אָבער ניט פֿיעל געדויערט און ער האָט ענטדעקט, אַז קיין זאך וועט זיא מעהר ניט אויפֿוועקען. ער האָט אַלזאָ בעשלאָסען, אַז זיא מוז זיין טויט. פֿאלידאר האָט זיא בעקלאַנגט וויא אן אייגענעם ברודער, פֿונקט וויא זיי וואָלטען צוזאמען אויפגעצויגען געוואָרען און זיך געקענט דאָס גאנצע לעבען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

בעלאריום האָט דאן פאָרגעשלאָגען מען זאָל זיא אַרויסטראָגען אין וואַלד און דאָרט פייערן איהר קבורה מיט געבעטע וויא דער מנהג אין. דיא צוויי יונגע לייט האָבען זיא אַרויסגעטראָגען אין וואַלד און זיא צערטליך אַוועקגעלעגט אויף'ן גראָז. דאן האָבען זיי געזונגען און געבעטען פאר דער רוה פון איהר קערפער, און זיא בעדעקענדיג מיט בלעטער און בלומען, האָט פאלידאר געזאָגט:

„בל-זמן דער זומער וועט געדויערן, זאָלסטו וויסען, פידעלע, אז איך וועל יעדען טאָג קומען און בעדעקען דיין קבר מיט פרישע בלומען. דיא בלאַסע פריהלינגס-דיויז, דיא בלום וואָס זעהט אויס וויא דיין פנים; דאָס בלויע-גלעקעלע, אזוי וויא דייע אָדערן; דיא בלעטעלעך פון דער עגלאַנטיין-דיויז, וואָס שמעקט אזוי וויא דיין זיסער אטהעם האָט גע-שמעקט: דאָס אלעס וועל איך צושפרייטען איבער דיר. יא, און אין ווינטער, וועל איך דיר ברענגען דאָס פארפומירטע גראָז, דאמאלס, ווען קיין בלומען זיינען נישטאָ, אום צו בעציערען דיין לעצטע רוה.“

ווען זיי זיינען פערטיג געוואָרען, זיינען זיי אַוועק פול מיט טרויער און שמערץ.

אַבער אימאדזשען איז ניט לאנג געבליעבען ליגען. ווען דער איינפלוס פון דער פליסיגקייט איז פאראיבער, האָט זיא ערוואכט. און אזוי וויא זיא איז געווען בעשאַטען בלויז מיט גראָז און בלומען, האָט זיא דאָס באלד פון זיך אַרונטער געטרייסעלט. זיא איז אויפגעשטאַנען און זיך אלעס פאָר-געשטעלט פאר אַ חלום.

דאן האָט זיא געזאָגט:

„מיר האָט זיך געדאַכט, אז איך בין געווען דער וועכטער פון א העהל, און געקאכט מאַכלים פאר גוטע מענשען. וויא קומט עס וואָס איך בין בעדעקט געוואָרען מיט בלומען?“

ניט קענענדיג טרעפען דעם וועג צוריק צו דער העהל און ניט געפינענ-דיג איהרע חברים, האָט זיא בעשלאָסען, אז אלעס וואָס זיא האָט דורכ-געלעבט איז ווירקליך מעהר ניט געווען וויא אַ חלום.

דאן האָט דיא עלענדע אימאדזשען וויעדער אַ מאָל אָנגעפאַנגען איהר דייווע, האָפענדיג צו געפינען אַ וועג קיין מילפארד-העיווען, און דאָרט זאָל זיא טרעפען אַ שיף וואָס זאָל זיא פיהרען קיין איטאַליען. זיא האָט נאָך אימער געהאַט אלע איהרע געדאַנקען ביי פאסטומוס'ן, וועלכען זיא האָט בעשאַסען אויפצוזוכען אין דער קליידונג פון אַ אינגעל.

סימבעלין.

נאך ניט אלעס וואָס דער מענש טראַכט קען דורכגעפיהרט ווערען. דאמאלס האָבען פאסירט וויכטיגע זאכען וואָס האָבען געענדערט איהרע פלענער. א קריעג האָט פלוצלינג אויסגעבראָכען צווישען דעם רוימישען קיסר אוגוסטוס און סימבעלין, דער קעניג פון בריטאניען. א גרויסע רוי-מישע אַרמעע האָט געלאנדעט אין בריטאניען און האָט אָנגעהויבען צו גע-הען דורך דעם וואַלד וואו אימאדזשען איז געווען. מיט דער אַרמעע איז אויך מיטגעגאנגען פאסטומוס.

כאָטש פאסטומוס איז געקומען קיין בריטאניען מיט דער רוימישער אַרמעע, האָט ער ניט בעאבזיכטיגט צו קעמפפּען מיט דיא רוימער געגען זיין פאטערלאַנד. זיין צוועק איז געווען זיך אָנצושליעסען אין דער ברי-טישער אַרמעע און קעמפפּען פאר דעמוזעלבען קעניג, וועלכער האָט איהם פערטרעבען.

נאָטירליך האָט פאסטומוס נאָך אימער גערעכענט, אז אימאדזשען האָט איהם בעטראָגען, אָבער ער האָט זיא גערעכענט פאר טויט, ווייל פיסאניא האָט איהם געשריעבען, אז ער האָט דורכגעפיהרט זיין בעפעהל. נאָך אזוי וויא ער האָט זיא אַ מאָל זעהר געליעבט, האָט ער געפיהלט שטאַרק ניעדערגעשלאָגען און בעשלאָסען צוריק צו קומען קיין בריטאניען אום צו פאלען אין דער בלוטיגער שלאַכט, אָדער, ווען קעניג סימבעלין וועט איהם כאַפען, זאָל ער איהם לאָזען הינריכטען פאר איבערטרעטען זיין בעפעהל.

נאָך איידער אימאדזשען האָט געגרייכט קיין מילפארד-העיווען, איז זיא אַריינגעפאלען אַלס געפאנגענע פון דער רוימישער אַרמעע. מען האָט זיא פאָרגעפיהרט פאר דעם רוימישען קאמאנדאנט, גענעראַל לוקיוס, ביי וועמען זיא האָט שטאַרק נושאַהן געווען, און זיא רעכענדיג פאר א אינגעל, האָט ער זיא געמאַכט פאר זיין דיענער.

דערווייל איז סימבעלין'ס אַרמעע ערשיענען אום צו בעגעגענען דעם שונא. אזא שנעל וויא סימבעלין'ס סאָלאַטען זיינען אריין אין וואַלד, האָט זיך פאלידאָר און קאדוועל אָנגעשלאָסען אן זיי.

דיא צוויי יונגע לייט זיינען געווען שטאַרק נייגייעריג זיך צו בעטהיילי-גען אין קריעג אום אַרויס צו ווייזען זייערע העלדענטהאָמען. דאָס איז געווען טראַטיץ דעם וואָס זיי האָבען ניט געוואוסט, אז זיי קעמפפּען פאַר זייער קעניגליכען פאטער. בעלאַריום איז אויך מיט זיי מיטגעגאנגען אין דער מלחמה.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דער אלטער בעלאריוס האָט שוין לאנג חרטה געהאַט אויף דעם אונ-
רעכט געגען קעניג סימבעלין ווארום ער האָט צוגענומען זיינע קינדער, און
אזוי וויא ער איז אין זיין יוגענד געווען אַ מוטטהיגער קריגענער האָט עס
איהם זעהר געפרייט וואָס ער האָט אַ געלעגענהייט זיך צו בעטהיי-
ליגען אין קריעג צו העלפען דעם וואָס ער האָט אזוי פיעל שמערצען פער-
אורזאכט.

דיא מלחמה האָט אָנגעפאנגען צווישען ביידע אַרמעען. דיא בריטאַ-
ניער וואָלטען געוויס פערלויבען דיא שלאכט און קעניג סימבעלין וואָלט
דער'הרג'עט געוואָרען, אָבער דער אויסערצאָרענטליכער מוטה פון פאסטער
מוס'ן, בעלאריוס און דיא צוויי יוגט פרינצען, האָט אַלעס געענדרעט.
זיי האָבען, פאר אלעמען, געראטעוועט דעם קעניג'ס לעבען און דאן האָט
זיך דער גאַנצער צושטאַנד פון דער מלחמה געענדרעט און דיא בריטאַניער
זיינען ארויס דיא זיעגער.

ווען אַלעס איז געווען פאראיבער און פאסטומוס האָט געזעהען, אַז
ער האָט ניט געפונען דעם טויט וואָס ער האָט געזוכט, האָט ער זיך אַליין
איבערגעגעבען צו סימבעלין'ס אָפציערען און איז געווען בערייט צו ליידען
דיא טויט־שטראף וואָס קומט פאַר ניט האַלטען דעם קעניג'ס בעפעהל פון
גלות.

אימאדזשען און איהר נייער הערר, זיינען געווען צווישען דיא געפאנ-
גענע רוימער, וועלכע זיינען אריינגעפאלען צו דיא בריטאַניער, און וועלכע
מען האָט געבראכט פאר קעניג סימבעלין. צוזאמען מיט זיי איז געווען
יאקימא, אויף אַ געפאנגענער.

ווען מען האָט דיעזע אַלע פאָרגעפיהרט פאר קעניג סימבעלין, איז
פאסטומוס ערשיענען צו עמפאנגען זיין אורטהייל. דאמאלס האָט מען
אָבער אויף פאָרגעבראכט בעלאריוס'ן מיט דיא צוויי יוגע לייט, פאר
לידאר און קאדוואל, אום זיי זאָלען בעלוינט ווערען פאר זייערע העלדענ-
טהאָטען. פיסאניא, זייענדיג דעם קעניג'ס אַ לייב־מענש, איז אויף גע-
ווען דערביי.

פאר'ן קעניג זיינען אַלואַ געשטאַנען פערשיעדענע מענשען מיט פער-
שיעדענע האָפנונגען.

דער רוימישער גענעראל איז געווען דער ערשטער צו נעהמען דאָס
וואָרט. אַלע איבריגע זיינען געווען שטיל און ערווארטעט זייער שיקזאל.
ווען אימאדזשען האָט דערזעהען פאסטומוס'ן, האָט זיא איהם באַלד

דערקענט, אָבוואָהל ער איז געווען פּערקליידעט פאַר אַ בויער. ער האָט אָבער זיאַ ניט דערקענט אין דיא מענליכע קליידער. זיאַ האָט אויף דער קענט יאַקימאַן און באַלד דערזעהען, אַז ער טראָגט איהר רינג אויף זיין פינגער — דעמזעלבען רינג וואָס זיאַ האָט געגעבען פאַסטהומוס'ן אַלס צייַ-כען פון איהר ליעבע.

פיסאַניאַ איז געווען דער איינציגער, וואָס האָט דערקענט אימאַ-דזשען'ען, ווייל ער האָט איהר געגעבען דיא מענליכע קליידער.

„דאָס איז מיין העררין,“ האָט ער געזאָגט צו זיך אַליין. „אָבער כל זמן זיאַ לעבט און שווייגט, וועל איך אויך שווייגען און אָבוואַרטען צו זע-הען וואָס דאָ וועט פאַרקומען.“

בעלאַריום ווידער האָט אין איהר דערקענט פידעלע'ן, און זיך וועג-דענדיג צו קאדוואַל'ן, האָט ער געפרעגט :

„האָט ניט דאָס אינגעל ערוואַכט פון דיא טויטע ?“

„איין זאַמד-קערענדיק,“ האָט קאדוואַל געענטפערט, „איז ניט אַזוי עהנליך צום צווייטען, וויא ער איז עהנליך צו דעם טויטען פידעלע.“

„דיא טויטע זיינען לעבעדיג געוואָרען,“ האָט פּאַלידאַר געזאָגט.

„אָבער ער איז דאָך געשטאַרבען ?“ האָט קאדוואַל געפרעגט מיט ווייטער ערשטויניען.

„שאַ, זאָל זיין שטיל,“ האָט בעלאַריום געזאָגט.

פאַסטהומוס האָט געוואַרט צו הערען זיין טויטעס אורטהייל, און ער האָט בעשלאָסען ניט צו דערזעהלען דעם קעניג, אַז ער האָט געהאַלפּען ראַטעווען זיין לעבען, פיעללייכט וועט דאָס בעוועגען סימבעלינען ער זאָל איהם בענאַדיגען.

דער רוימישער גענעראַל לוקיום האָט גענומען אימאַדזשען, אַלס זיין דיענער, אונטער זיין שוטץ. לוקיום איז געווען אַ העלרישער מאַן, און אַזוי וויא ער האָט געהאַט דאָס וואָרט, האָט ער אַזוי געזאָגט :

„קעניג, איך האָב געהערט, אַז דואַ נעהמסט ניט אַן קיין אויסלעז-געלד פאַר דייע געפאַנגענע, זאָנדרען דואַ לאָזט יעדען היגריכטען. איך בין אַ רוימער, און מיט אַ רוימישעם האַרץ בין איך בערייט צו בעגעגענען דעם טויט. אָבער עס איז דאָ בלויז איין זאַך פאַר וועלכען איך וואָלט דיך וועלען בעמען.“

ביי דיעזע ווערטער האָט ער פאַרגעפיהרט אימאַדזשען'ען פאַר'ן קעניג און אַזוי געזאָגט :

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„דאָס אינגעל איז אַ בריטאַניער. ערלויבט מען זאָל איהם אויס- לעזען. ער איז מיין דיענער. קיין הערר האָט נאָך געהאַט אַ דיענער, וואָס זאָל זיין אזוי גוט, אזוי פליכטען-בעוואוסט, אזוי פלייסיג ביי אַלע גע- לעגענהייטען, אזוי טריי און אזוי איבערגעבען. ער האָט געגען דיא ברי- טאַניער ניט געטהאָן קיין אונרעכט, אונגעאַכטעט דארויף וואָס ער האָט געדיענט ביי אַ רוימער. ראטעווע איהם אויב דוא ווילסט ניט ראטעווען קיין אַנדערן.“

סימבעלין האָט גאַנץ אויפּמערקזאַם בעטראכט זיין טאַכטער אימאַד דזשען. ער האָט זיא ניט דערקענט. אָבער אין זיין האַרץ האָט זיך ער וועקט אַ מערקווירדיגעם געפיהל, און ער האָט געזאָגט :

„איך האָב איהם געוויס ערגיץ געזעהען. זיין געזיכט קומט מיר פאַר אזוי בעקאַנט. איך ווייס ניט ווארום, אָבער איך זאָג, לעב מיין יונגע ! און וועהרענד איך שענק דיר דיין לעבען, זאָג איך דיר ווייטער, בעט עפעס ביי מיר און איך וועל דיין וואונש ערפילען. יא, זאָגאר דאָס לעבען פון דעם וויכטיגסטען געפאַנגענעם דאָ וועל איך דיר שענקען, ווען דוא וועסט עס פערלאנגען.“

„איך דאַנק זעהר אייער מאיעסטעט,“ האָט אימאַדזשען געענטפערט. יעדער איינער איז געוואָרען אויפּמערקזאַם און נייגיריג צו הערען וואָס דאָס שעהנע אינגעל קען פערלאנגען. גענעראַל לוקיוס האָט צו איהר געזאָגט :

„הער אויס, מיין גוטער יונגע, אויב דוא ווילסט בעטען פאַר מיין לעבען, דאַנק איך דיר זעהר, אָבער איך פערלאנג עס ניט.“ „אָך ניין !“ האָט אימאַדזשען געענטפערט, „ניט דאָס איז מיין וואונש. איך האָב יעצט אַ וויכטיגערע אַרבייט. פאַר דיין לעבען, גענעראַל, קען איך יעצט ניט בעטען.“

דער רוימישער גענעראַל האָט זיך געפונען אַ ביסעל בעלידיגט און ער האָט אויך געהאַט רעכט, דען דאָס האָט בעווייעזען, אז זיין דיענער, פאַר וועמען ער האָט זיך אזוי פיעל אינטערעסירט, האָט גאָר ניט געוואָלט וויסען פון דאַנקבאַרקייט.

דאן האָט אימאַדזשען זיך געווענדעט צום קעניג, און צייגענדיג אויף יאַקימאָן, האָט זיא פערלאנגט פאַלגענדעס : אז ער, יאַקימאָ, זאָל מודה זיין פאַר וואָס, וויא אזוי און דורך וועלכער אורזאַכע ער איז געקומען צו דעם רינג וואָס ער טראָגט אויף זיין פינגער.

סימבעלין.

דער קעניג האָט דיעזען איינפאכען וואונש נאָכגעגעבען, און געסטראַד-
שעט יאקימאָן, דאָס אין פאל ער וועט ניט דערצעהלען דעם אמת, וועט
ער איהם לאָזען מאַטערן ביז ער וועט פון איהם אַרויסקריענען דיא ריינע
ווארהייט.

יאקימא האָט דאן דערצעהלט אַלע איינצעלהייטען איבער זיין שמוציג-
גער אינטריגע און געמיינע האַנדלונג, דאָס הייסט, וויא ער האָט געוועט
מיט פאסטומוס'ן, וויא אזוי ער האָט פערשפיעלט דיא וועטע און דאן
וויא אזוי ער האָט אויסגעטראכט אַ בלבלול אויף דער פרינצעסין.

וואָס פאסטומוס האָט געשפירט ווען ער האָט געהערט דיעזע שילדע-
רונג, איז שווער מיטצוטהיילען.

אזוי שנעל אָבער וויא יאקימא איז פערטיג געוואָרען, איז פאסטומוס
אַרויסגעקומען און מודה געווען פאר קעניג סימבעלין איבער דעם טויטעס-
אורטהייל וואָס ער האָט אַרויסגעגעבען אויף אימאדזשענען און וויא אזוי
ער האָט בעאוויפטראגט פיסאניא'ן הינצורייכטען זיין פרוי. צום שלום האָט
ער בעמערקט :

„אך, אימאדזשען, מיין קעניגין, מיין לעבען, מיין פרוי ! אך, אימאד-
דזשען, אימאדזשען !“

דיא גוטע אימאדזשען האָט אָבער ניט געקענט צוזהען וויא איהר
מאן ליידעט, און ניט ווארטענדיג פיעל, האָט זיא זיך געגעבען צו איהם
צו ערקענען.

פאסטומוס'עס פרייד איז ניט צום בעשרייבען. ער האָט גע-
פיהלט, אז אַ גרויסע און שווערע לאסט איז אַרונטער פון זיין נשמה,
און ער איז געווען איבער גליקליך וויסענדיג, אז אימאדזשען האָט איהם
מוחל געווען.

ניט וועניגער דערפרייט איז געווען קעניג סימבעלין געפינענדיג זיין
פערלירענע טאָכטער. ער האָט זיא אומאַרמט, איהר פערשפראַכען צו-
ריק צו געבען איהר פריהעריגע שטעלע, און, נאָך מעהר, צוליעב איהר,
האָט ער פערצייהעט פאסטומוס'ן און איהם אנערקענט אַלס זיין איידעם.
עס איז געווען אַ פאסטענדע געלעגענהייט פאַר בעלאַרויס'ן פאַרטרעטען
און אויף דערצעהלען זיין געהוימניס. ער האָט פאַרגעשמעלט פאלידאר'ן
און קאדוואל'ן פאר'ן קעניג, איהם דערצעהלענדיג, אז דיעזע זיינען זיינע
צוויי פערלירענע זיהן, גידערויס און אַרוויראַגנס.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

סימבעלין האָט מוחל געווען בעלארוס'ן. עס איז אויך אונמעגליך געווען פאר אַ מענשען, אין אזא צייט פון שמחה, צו דענקען פון שטראף און נקמה. ער האָט געפונען זיין טאָכטער, ער האָט ענטדעקט זיינע זיהן אין זיינע יונגע לעבענס-דעמער — דאָס אלעס האָט העכסטענס געקענט אַרויסרופען פרייד, אָבער קיין צאָרן.

יעצט האָט אימאדזשען איינגעזעהען, אז דיא צייט איז געקומען צו טהון גוטעס. פאר אלעמען האָט זיא געבעטען איהר פאטער ער זאָל בע-גנאָדיגען איהר געוועזענעם ווערד, גענעראל לוקיוס, און סימבעלין האָט גלייך ערפילט איהר וואונש. דאָס האָט אויך געפיהרט דערצו, וואָס לוקיוס האָט אָבגעשלאָסען אַ פריעדענס-טראַקטאַט צווישען דיא רוימער און בריר-טאַניער, וועלכער האָט נאָכהער געדויערט פיעלע יאָהרען.

יעצט איז ווערטה צו ווארפען אַ בליק אויף דיא אנדערע פערזאָנען פון דיעזער דראַמאַ. סימבעלין'ס פרוי דיא שלעכטע קעניגין, האָט באַלד איינגעזעהען, אז דורך דיעזער מערקווירדיגער פאסירונג, זיינען אלע איהרע פלענער געשטערט געוואָרען. ניט נאָר איז פאסטומוס געבליע-בען דעם קעניג'ס איידעם, זאָנדערן ער האָט צוריק געקריעגען זיינע צוויי פערפאלענע זיהן.

דער שלעכטער מענש לעבט אָפט אין זיין שלעכטקייט. קוים ווערט דיעזער שלעכטער עלעמענט געשטערט, איז אזא מענש וויא אַ פיש אַרויס פון וואסער. דיא קעניגין איז אויס ערגערניש קראַנק געוואָרען און גע-שטאַרבען.

אָבער זיא איז אויך ניט אזוי גרינג געשטאַרבען. דער שלעכטער מענש דערלעבט אָפט בעזאהלט צו ווערען, ביים לעבען, פאר זיינע שלעכטע מעשים. זיא האָט געלעבט אזוי לאַנג, ביז איהר זוהן פלאטען איז גע'הרג'עט געוואָרען אין אַ שטרייט וואָס ער האָט אַליין אַרויסגעזופען. דערמיט האָט זיך געענדיגט דיעזע דראַמע אונגליקליך פאר דיא שלעכ-טע, און גליקליך פאר דיא גוטע און ערלעע.

מאדבעט

מאקבעטה.

ס איז געווען אין דער צייט, ווען אין שאַטלאנד האָט רעגיערט קעניג דאָנקאן דער עניו. דאמאלסט האָט דארט געלעבט א בעריהמטער הערר, אדער לארד, מיט דעם נאָמען מאקבעטה.

דיעזער מאקבעטה איז געווען א נאָהענטער קרוב פון דעם קעניג און שטארק געאכטעט פון דעם גאַנצען קעניגליכען הויף פאַר זיין העלדענמוטה און גרויסען ערפאָלג אין דיא מלחמות וואָס ער האָט געפיהרט פאַר'ן קעניג. אין איינער פון דיא מלחמות האָט ער זיך נאָר וואָס שטארק אויסגעצייכענט דערמיט וואָס ער האָט געשלאָגען און אונטערדריקט א גרויסע רעוואָלוציאָנערע ארמעע, וועלכע האָט געקריענען גרויסע הילף פון נאָרוועגען.

דיא צוויי שאַטלענדישע גענערעלע, מאקבעטה און באַנקאָ, האָבען צוריק געקעהרט אלס זיענער פון דיעזער גרויסער שלאכט. זייער וועג האָט געפיהרט איבער א גרויסער און ברייטער לאַנגע, וואו זיי זיינען אָבגע- שטעלט געוואָרען פון דריי שוידערהאַפטע ערשיינונגען, א מין פיגורען וויא פון פרויען מיט לאַנגע בערד. דיא פערוועלקטע הויט און דיא ווילדע קליי- דער פון דיעזע אונהיימליכע פרויען, האָט זיי פאָרגעשטעלט עפעס פאַר א מין אונטער-ערדישע ערשיינונגען.

מאקבעטה האָט צום ערשטען צו זיי גערעדט. זיי וויעדער, גלייך וויא בעליידיגט, האָבען צוגעלענט צו צוויי פינגער צו זייערע מיילער, אלס א צייכען פון שטילשווייגען. דאן האָט דיא ערשטע בעגריסט מאַך בעטה'ן מיט דעם טיטעל :

„העררשער פון גלאמוס!“

דער גענעראל איז געווען איבערראשט צו הערען, אז אזעלכע בעשער-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

מענישען קענען איהם. ער איז אָבער געווען נאָך מעהר איבערראַשט, ווען ער האָט געהערט אַ צווייטען טיטעל :

„העררשער פון קאָדאַר !“

פון דעם טיטעל האָט ער אַליין ניט געוואוסט.

דאן האָט איהם דיא דריטע ווילדע בריאה אָנגערופען :

„הוררא ! הוררא פאַר דעם קעניג וואָס וועט ווערען !“

דאָס האָט איהם שטאַרק ערשטוינט, דען ער האָט געוואוסט, אַז ער האָט קיינע האָפנונגען און קיינע אויסזיכטען אויף אַזאַ צוקונפט כל-זמן דעם קעניג'ס זיהן לעבען.

דאן האָבען זיך דיא מערקווירדיגע ערשיינונגען געווענדעט צו גע-
נעראל באַנקא, און אין רעטהועלעהאַפטע ווערטער האָבען זיי צו איהם
געזאָגט :

„דוא וועסט זיין קלענער וויא מאַקבעטה און דאָך גרעסער ! ניט אזוי
גליקליך און דאָך גליקליכער ! אָבוואָהל דוא וועסט קיין מאָל ניט רע-
גירען, פון דעסטוועגען וועלען דייע זיין דיא קעניגע פון שאַט-
לאַנד.“

וויא דייעזע בעשעפענישען זיינען פערטיג געוואָרען מיט זייערע אויג-
געוויינטע נביאות, זיינען זיי פערוואַנדעלט געוואָרען אין לופט און פער-
שוואַנדען.

דיא גענערעלע האָבען בעשלאָסען, אַז דאָס זיינען געווען דריי
מכשפות.

שמעהענדיג אזוי און נאָכקלערענדיג איבער דייעזע זאָנדרבאַרע בע-
געגעניש, זיינען אָנגעקומען שליחים פון דעם קעניג, וועלכע האָבען גע-
בראַכט פאַר מאַקבעטה'ן דעם טיטעל „העררשער פון קאָדאַר.“ עס איז
קיין וואונדער, דאָס מאַקבעטה, יערענדיג דאָס, איז ער געווען שטאַרק
איבערראַשט וויסענדיג, אַז דיא מכשפות האָבען אזוי ריכטיג געטראָפּען.
דאָס האָט פּעראַדוואַכט, וואָס ער איז געבליעבען שמעהען פּערוזנקען אין
געראַנקען און גאָר ניט געקענט ענטפּערן דיא שליחים. וועהרענד דעם
זיינען זיינע געראַנקען אָנגעפילט געוואָרען מיט פּערישעדיגע האָפנונגען,
אַז דיא פּראָפּעצייִהונג פון דער דריטער מכשפה וועט אויף מקוים ווערען,
דאָס הייסט, ער זאָל ווערען קעניג און רעגירען איבער שאַטלאַנד.
זיך אומווענדענדיג צו באַנקא'ן, האָט ער געזאָגט :

מאקבעטה.

„רענקסטו ניט, אז דייע קינדער וועלען ווערען קעניגע, נאָכדעם וואָס דיא מכשפה האָט מיר געזאָגט, איז שוין אזוי שנעל מקוים געוואָרען?“ „דיעזע האָפנונג, מאקבעטה,“ האָט באַנקא געענטפערט, „קען אין דיר אנצינדען אַ וואונש. הוא זאָלסט שטרעבען צום טראָהן. אָפט מאָל דערזעהלען אונז דיעזע פרינצעסינס פון פינסטערניש, וואהרהייטען און קלייניגקייטען, און דאָס פיהרט אונז שפעטער צו גרויסע רעזולטאַטען.“ באַנקא האָט מיט זיינע ווערטער געגעבען מאקבעטה'ן אַ ווארנונג, און דערצו אַ גוטע ווארנונג, ווייל ער איז געווען זיין פריינד, אָבער דיא אמביציע אין מאקבעטה'ן איז שוין געווען אזוי אָנגעצונדען, אז ער האָט מעהר קיין עצות ניט געקענט הערען. פון דיעזען מאָמענט אָן האָט ער שוין אָנגעהויבען צו וועבען פלענער וויא צו ווערען דער קעניג פון שאַט-לאַנד.

מאקבעטה האָט געהאַט אַ פרוי פאר וועלכער ער האָט פערטרויעט אלעס וואָס דיא מכשפות האָבען איהם געזאָגט, און וויא אזוי אַ טהייל איז שוין מקוים געוואָרען. דיעזע פרוי איז געווען איינע פון יענע וואָס שטרעבען אימער צו זיין העכער וויא זיי זיינען, פול מיט אמביציע און קיין וואך קען זיי צוריק האַלטען פון עררייכען זייער ציעל. אזוי שנעל וויא זיא האָט געהערט פון איהר מאַן'ס פלענער, האָט זיא שוין מעהר ניט געקענט רוהען. זיא האָט געוואָלט ווערען גרויס, מעכטיג — דיא קעניגין פון שאַטלאַנד. איהר האָט ניט אויסגעמאַכט וואָס פאר אַ מיטעל עס וועט אָנגעווענדעט ווערען צו דער-גרייכען אזא שטעלע.

מאדאם מאקבעטה, בעסער געזאָגט, ליידי מאקבעטה, האָט זיך ניט אָבגעשראָקען פאר דעם געדאַנק פון בלוט. פערקעהרט, זיא איז געווען דיא ערשטע וואָס האָט געזעהען דעם וועג צום טראָהן נאָר דורך בלוט, און דאָס איז, אז פאר אַלעמען — אַרף דער קעניג ערמאָרדעט ווערען און דאָן וועט שוין דער וועג זיין גלאַטער.

דער קעניג, נאַטירליך, האָט גאָר ניט געוואוסט פון דיא שווארצע און פינסטערע געדאַנקען, וואָס האָבען אָנגעפילט דיא קעפּ פון לאָרד מאקבעטה און ליידי מאקבעטה. וועהרענר זיי האָבען אויסגעלעגט דיא שרעקליכע פּלען נער און געטראַכט אויף זיין לעבען, איז פונקט דאמאָלס דעם קעניג איינגע-פאלען צו בעזוכען מאקבעטה'ן אין זיין פאלאץ און איהם אָבגעבען כבוד, אַלס אַ טהייל פון דער בעלוינונג פאר זיינע העלרענטהאַטען. מיט'ן קעניג זיינען אויך געפאָהרען זיינע צוויי זיהן, דיא פרינצען מאלאקאָלס און דאָנאַלביין און

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

א גרויסע בעגלייטונג פון דעם שאַטלענדישען אַדעל, אום דיא עהרע פאר מאַקבעטה'ן צו פּערגרעסערען.

דער פּאָלאַץ וואו מאַקבעטה האָט געוואָהנט, איז געשטאַנען אויף איי-נעם פון דיא שעהנסטע פּלעצער אין שאַטלאַנד, וואו דיא לופט איז געווען זעהר ריין און געזונד. דאָרויף האָבען ערות געזאָגט דיא זינג-פייגעלעך און שוועלבעלעך, וועלכע האָבען דאָרט געבויעט זייערע נעסטען, ווייל די עסע קליינע קאָנצערטסיסטען האַלטען זיך אימער אויף נור אין געזונדע און גוטע געגענדער, דאָרט וואו דיא לופט איז פריש און אנגענעהם.

דער קעניג איז געווען זעהר צופריעדען פון דער אויפנאַהמע וואָס ער האָט דאָרט געקריגען און איבערהויפט פון דעם רעספעקט וואָס דיא שעהנע העררין, ליירי מאַקבעטה, האָט איהם צוגעטהיילט.

ליירי מאַקבעטה איז געווען אַ קינסטלערין צו בעהאַלטען אלע איהרע שלעכטע און בייזע געדאַנקען אונטער אַ שליער פון זיסע ווערטער און שמיכיכלעך. זיא האָט געקענט אויסזעהן וויא אן אונשולדיגע בלום, וועהר רענד איהר האַרץ איז געווען אזוי גיפטיג וויא אַ שלאַנג.

דיא רייזע איז געווען אַ לאַנגע און אזוי וויא דער קעניג איז געווען מיער, האָט ער זיך פריה געלעגט שלאָפען. אין זיין צימער זיינען נאָר געווען צוויי קאַמער-הערען, וועלכע האָבען געדיענט אַלס זיינע שומרים.

דער קעניג, וויא מיר האָבען דערמאָהנט, איז געווען זעהר צופריעדען פון דער אויפנאַהמע, און נאָך איידער ער האָט זיך געלעגט, האָט ער אויס-געטהיילט פּרעזענטען פאר דיא הויפט אָפיציערען. ליירי מאַקבעטה האָט ער געשענקט אַ קאַסטבאַרען דיאַמאַנטענעם רינג און זיא אָנגערופען „מיין גוטע ווירטהין“.

דאן איז געקומען מיטעלנאַכט, דיא צייט ווען ביי שלעכטע מענשען דערוועקען זיך דיא בייזעסע געדאַנקען. אַלעס איז געלעגען איינגעוויקעלט אין דונקלען שליער פון דער נאַכט, ווען דיא גוטע זיינען פּערוועגט אין זיסע חלומות, נאָר דער וואָלף, דער מערדער, געהט ארויס פון זיין נאָרע זוכען בלוט.

דאָס איז אויך געווען דיא צייט ווען ליירי מאַקבעטה האָט ערוואַכט אום צו פּלאַנעווען דעם טויט פון דעם קעניג. זיא אליין אַלס פרוי, וואָלט פּיעלייכט ניט אונטערגענומען אַזא שרעקליכע טהאַט, נאָר קענענדיג איהר כאַפּ'ס ווייכע נאַטור, האָט זיא מורא געהאַט, אַז פונקט צום רעכטען מאַמענט, וועט ער חרטה האָבען.

ליירי מאקבעטה האָט גאַנץ גוט געוואוסט, אז איהר מאן האָט אַמביציע, אז ער וויל רעגירען און העררשען, זיא האָט אָבער אויך געוואוסט, אז איהם פעהלט דיא נעטהיגע ענטשלאָסענהייט פאר אַ פערברעכען. זיא האָט אפילו ביי איהם שוין געפועל'ט, אז ער זאָל בעגעהען דעם מאָרה, אָבער זיא איז נאָר ניט זיכער געווען מיט דער אויספיהרונג פון אזא טהאט.

דערפאר האָט ליירי מאקבעטה, מיט איהרע אייגענע ווייסע און צערט ליכע פינגער גענומען דעם קינזשאַל און זיך דערנעהנטערט צום קעניג'ס צימער. זיא האָט נאטירליך זיך פריהער גוט פאָרברייטעט, אז זיא זאָל ניט געשטערט ווערען, ווייל זיא האָט געלאָזט גוט אַנטרינקען מיט וויין דיא קאמערעהערערען, וועלכע זיינען געלעגען פערזונקען אין טיעפען שלאָף אין ניט געהיט זייער הערר.

דאָנקאן איז געלעגען און געשלאָפען גאַנץ געשמאק, מיעד פון דער ריזע, און אזוי וויא זיא האָט אויף איהם געקוקט, האָט זיא בעמערקט עפעס אין זיין געזיכט, וואָס איז געווען עהנליך צו איהר פאטער. דאָס האָט אוועק גענומען איהר מוטא אריינצושטעכען דעם קינזשאַל אין זיין ברוסט.

זיא איז דערפאר צוריקגעגאַנגען אום זיך צו בעראַטהען מיט איהר מאן. זיין ענטשלוס, וויא זיא האָט פאָראויס געזעהען, האָט אָנגעהויבען צו צעגערן. ער האָט בעהויפטעט, אז עס זיינען דאָ גרויסע אורזאכען ווארום ער זאָל דאָס פערברעכען ניט בעגעהען. ערשטענס איז ער ניט נאָר געווען דעם קעניג'ס אן אונטערטהאן, זאָנערן אויך זיינער אַ קרוב; צווייטענס איז ער געווען זיינער אַ גאַסט, און לויט דיא געזעמצע פון גאַסטפריינדליכקייט, איז עס געווען זיין הייליגסטע פליכט איהם צו בעשימצען פאר אַל-דאָסרייז, ניט נאָך זיין אליין זיין מערדער. דאן האָט ער זיך דערמאָהנט, אז דאָנקאן איז געווען אַ גוטער און גערעכטער קעניג, וויא ערעל ער האָט געהאנדעלט געגען זיין פאָלק, וויא ער האָט געליעבט דעם ארעל, און, איבערהויפט, וויא נאָבעל ער האָט געהאנדעלט געגען מאקבעטה'ן אליין.

„אזעלכע קעניגע“, האָט מאקבעטה בעהויפטעט, „שטעהען אונטער דעם ספעציעלען שוטץ פון גאָט, און זיינע אונטערטהאנען זיינען פיעלפאך פער- פליכטעט זיך נוקם צו זיין פאר זיין טויט. חוץ לזה,“ האָט מאקבעטה פאָרט געזעצט, „האָב איך דעם קעניג צו פערדאַנקען וואָס איך בין אזוי געאַכטעט און געשעצט ביים פאָלק, און וויא קען איך דאָס אלעס פערפלעקען מיט דעם בלוט פון אזא מאָרד?“

אָט דאָס איז געווען דער צושטאַנד אין וועלכען ליירי מאקבעטה האָט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

געפונען איהר מאן. זיא האָט איינגעזעהען, אז ער האָט בעשלאָסען זיך אומצוקעהרען פון אלע זיינע בעשליעסע.

אָבער ליירי מאַקבעטה איז ניט געווען פון יענע פרויען וואָס ענטזאָגען זיך אזוי שנעל פון אן אַבזיכט. זיא האָט איהם אָנגעהויבען צו זידלען פאַר זיין שוואַכקייט און בעגייסטערן מיט איהר מוטה, מיט איהר שלעכטקייט און ווילדע אַמביציע. זיא האָט איהם ערקלערט און געגעבען אורזאכען, ווארום ער דאַרף ניט אויפגעבען זיין בעשלוס, און דאן, וויא ליכט דיא גאַנצע אַרבייט איז; וויא אזוי דאָס קען זיין שנעל פאַראיבער; וויא אזוי איין אונרוהיגע נאַכט קען זיי פיהרען צו פיעלע נעכט און טעג פון הערשאפט, מאַכט און גליק!

דאן האָט זיא איהם וויעדער פאַרגעוואָרפען פאַר זיין שוואַכקייט, איהם גערופען טרום, פייגלינג און אזוי געזאָגט:

„זעה נאָר, איך בין אַ פרוי. שמעל דיר פאַר, ווען איך זאָל האָבען אַ קינד, מיין אייגען קינד, מיין בלוט און פלייש, וואָס האָט געוויגען דיא מילך פון מיינע ברוסטען. אזא קינד האָט מען זעהר ליעב. דאָך וואָלט איך, מיט אַ שמייכל אויף מיינע ליפען, גענומען דיעזעס קינד און צושמעטערט זיין שאַרבען אויף דער וואַנד, ווען איך וואָלט וויא דוא, געשוואָרען צו בעגעהען אַ מאַרד!“

מאַקבעטה האָט נאָך אימער געצענערט, אָבער זיא, צערטליך און פער פיהרעריש, האָט איהם פאַרגעשכעלט, אז נאָכדעם וויא ער וועט ערמאָרדען דעם קעניג, וועט עס גאָר קיינער ניט וויסען, אז ער האָט עס געטהאָן, און יעדער וועט ארויפלעגען דיא שולד אויף דיא צוויי שיכור'ע קאַמער-העררען.

ליירי מאַקבעטה'ס צונג איז געווען אזוי גלאַט און אזוי פערפיהרעריש, אז זיא האָט געווירקט, וואָס ער האָט וויעדער געענדערט זיין בעשלוס, נאָך אַמאָל געפאַסט מוטה אום צו בעגעהען דעם גרויזאמען מאַרד.

ער האָט גענומען דעם קינזשאַל אין זיין האַנד און לאַנגזאַם איז ער אוועק צום צימער וואו דאָנקאן איז געשלאָפען. געהענדיג, האָט ער דערזעהען אן אַנדערן קינזשאַל אין דער לופט מיט'ן שפיטץ צו איהם פון וואַנען עס האָט געקאַפּטע בלוט. אָבער ווען ער האָט אויסגעשמרעקט זיין האַנד אָנ-צוכאַפען דיעזען קינזשאַל, איז עס גאָר ניט געווען — עס איז בלוז געווען אַ פאַנטאַזיע געשאפען אין זיין צושטערטען געהירן און אויפגערגעטען געמיטה. לויז ווערענדיג פון דיא שרעקליכע פאַנטאַזיען, איז ער אריין אין קער

מאקבעטה.

ניג'ם צימער. ניט טראכטענדיג פיעל, האָט ער, מיט גרויסער געוואַלט דורכגע-
בויערט זיין האַרץ מיט דעם קינזשאַל.

פונקט דאָמאָלס ווען ער האָט בעגאנגען דעם מאָרד, האָט איינער פון
דיא קאמער-הערערען, געלאַכט פון שלאָף, און דער אַנדערער האָט געשריען:
"מאָרד!"

דאָס האָט ביידען ערוואַכט. זיי האָבען געמורמעלט אַ קורצעם געבעט,
און איינער האָט געשלאָסען מיט "אמן".

מאקבעטה, וועלכער איז געשטאנען און דאָס אַלעס געהערט, האָט
אויך געוואַלט ענטפערן "אמן", ווען איינער פון זיי האָט געמורמעלט: "גאָט
זאָל אונז בענשען", און מאקבעטה האָט זיין מויל ניט געקענט עפענען.

דאָן האָט זיך איהם געדאַכט, אז ער הערט אַ שטימע וואָס זאָגט:
"שלאָף ניט מעהר! מאקבעטה מאָרדעט העם שלאָף, דעם אונשולדיגען
שלאָף, וואָס דער-עהרט דאָס לעבען."

דאָן וויעדער אַ שטימע:

"שלאָף ניט מעהר! גלאַמיס האָט ערמאָרדעט דעם שלאָף, און דערפאר
זאָל קאָרדאָר מעהר ניט שלאָפען; מאקבעטה זאָל שוין מעהר ניט שלאָפען!"
מיט אַלע דיעזע שרעקליכע פאַרשמעלונגען איז מאקבעטה צוריק גע-
גאנגען צו זיין פרוי, וועלכע האָט אויף איהם געווארט און געמיינט, אז ער
האָט וויעדער חרטה געהאַט. ער איז צוריק געקומען אזוי אויפגערעגט און
דערשראָקען, אז זיא האָט איהם אָנגעזידעלט פאַר זיין שוואַכקייט און גע-
שיקט ער זאָל זיך אָבוואַשען דיא פערבלוטיגטע הענד, וועהרענד זיא האָט
גענומען דעם קינזשאַל אום צו בעשמירען דערמיט דיא באַקען פון דיא קאמער-
הערערען מיט בלוט, כדי עס זאָל אויסזעהען, אז זיי זיינען שולדיג.

דער פרייה-מאָרגען איז געקומען, און דערמיט אויך דיא ענטדעקונג פון
דעם מאָרד, וועלכען מען האָט שוין מעהר ניט געקענט בעהאַלטען. כאָטש
מאקבעטה און זיין פרוי האָבען געצויגט גרויסען טרויער און שמערץ, און
כאָטש מען האָט געפונען "בעווייזע" געגען דיא קאמער-הערערען, דעם קינ-
זשאַל נעבען זיי און זייערע געזיכטער איינגעשמירט אין בלוט, פון דעסט-
וועגען איז דער גאַנצער חשד געפאַלען אויף מאקבעטה'ן, וועלכער האָט גע-
האַט מעהר אורזאַכע צו טהאָן אזא זאַך וויא יעדער אַנדערער. דיא צוויי
פרינצען האָבען פערשטאַנען, אז מיט זייער פערבלייבען, זעמען זיי אויס
זייער לעבען צו געפאָהר, דערפאר זיינען זיי באַלד ענטלאָפען. מאַלאַקאַלס,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דער עלצטער, האָט געזוכט שומץ אין ענגלישען הויף, און דאָנאלבין, דער אינגסטער, איז אוועק קיין אירלאַנד.

ווען איינער פון דיא פרינצען וואָלט פערבליעבען, וואָלט ער אלזאָ גער ווען דער געזעמזליכער יורש. נאָר אזוי וויא זיי זיינען אוועק, האָבען זיי פריי געמאכט דעם טהראָן, און אזוי וויא מאקבעטה איז געווען דער נעכסטער יורש נאָך זיי, האָט ער זיך געלאָזט קרוינען פאר קעניג.

דער ערשטער טהייל אלזאָ פון דעם וואָס דיא מכשפות האָבען פראָפער צייהעט, איז מקוים געוואָרען.

אָבוואָהל שוין זיטצענדיג אויפ'ן טהראָן און האָבענדיג דערגרייכט דיא העכסטע שטופע, האָט מאקבעטה און זיין קעניגין ניט געקענט פערנעסען אָן דיא איבריגע ווערטער פון דיא מכשפות. דאָס הייסט, כאָמש מאקבעטה וועט ווערען קעניג, וועלען אָבער זיינע קינדער נאָך איהם ניט הערשען. דערפאר אָבער וועלען באנקאָס' קינדער יא זיין דיא הערשער פון שאַטלאַנד.

דיעזער געדאַנק, אז זיי האָבען פעראונגרייניגט זייערע הענד מיט בלוט און בעגאַנגען אזעלכע שרעקליכע פערברעכענס אום צו זעמען באנקאָס' נאָכפאלגערס אויף שאַטלאַנד'ס טהראָן — דאָס האָט זיי געמאַטערט און געקרייניקט. אָבער דער זינדיגער מענש געהט ניט צוריק; דער פער דאָרבענער זינקט אלץ טיעפער און טיעפער אין פערברעכען. זיי האָבען אלזאָ בעשלאָסען צו טויטען באנקאָס' מיט זיין זעהן, אום צו צושטערען דיא פראָפעצייהונג פון דיא מכשפות.

אום דורכצופיהרען דיזעזען נייעם מאָרד-פלאַן, האָבען זיי געלאָזט מאַד כען א גרויסען באנקעט צו וועלכען זיי האָבען איינגעלאָדען שאַטלאַנד'ס העכ-סטען ארעץ; אונטער דיזעזע האָט אויך בעדאַרפט זיין באנקאָ מיט זיין זעהן פליינס.

מאקבעטה האָט געוואוסט דעם וועג אויף וועלכען באנקאָ וועט קומען ביי נאַכט. ער האָט דערפאר אָנגעשטעלט א באַנדע מערדער, וועלכע זאָלען איהם בעפאלען און דערשטענען צוזאַמען מיט זיין זעהן. דער בעפעהל איז ריכטיג דורכגעפיהרט געוואָרען, נאָר אין דער מהומה איז פליינס' געלונגען צו ענטלויפען.

אָט פון דיזעזען פליינס'ן האָבען שפעטער אָבעגעשטאַמט א נאַצע רייהע מאָנאַרכען, וועלכע האָבען רעניערט פון דעם שאַטלאַנדישען טהראָן ביז צו דושיימו דעם זעקסטען פון שאַטלאַנד און דעם ערשטען פון ענגלאַנד, אונ-טער וועמען ענגלאַנד און שאַטלאַנד האָבען זיך פעראייניגט.

מאקבעטה.

ביים באנקעט, האָט דיא קעניגין געשפּיעלט דיא ראַלע פון דער לייַד- בענסווירדיגסטע דאַמע און ווירטהין; זיא האָט צו יעדען גערערט, געשמיי- כעל און אַלעמען געמאַכט פאַר איהרע נוטע פריינד. מאקבעטה האָט גערעדט מיט דעם אדעל און זיי פּערזיכערט, אז אַלעס וואָס איז עהרענהאַפּט אין שאָט- לאַנד, איז דאַמאָלס פּערזאַמעלט אונטער זיין דאָך.

„אויסער איינער פּעהלט נאָך“, האָט ער בעמערקט, „און דאָס איז מיין גומער און ליעבער פריינד באַנקאָ, וועלכער, ווען ער וועט קומען, וועל איך גוט אויסזידלען פאַר זיין נאַכלעסיגקייט“.

אַבער פּונקט דאַמאָלס, ווען דיעזע ווערטער זיינען ארויס פון זיין מויל, איז ערשיענען באַנקאָ'ס גייכט; דער גייכט פון דעם מענשען וואָס ער האָט געלאָזט ערמאָרדען. באַנקאָ'ס גייכט איז אַרײַן אין צימער און זיך גע- זעמט אויף דעם טהראָן וואָס מאקבעטה האָט נאָר וואָס געזאָלט בעשטייגען. כאַטש מאקבעטה איז געווען אַ מוטהיגער מענש, וועלכער האָט גע- קענט בעגעגענען אפילו דעם טייוועל און פאַר איהם ניט ציטערן, האָט ער אָבער אויפגעשוידערט ביי דער ערשיינונג פון דיעזען גייכט; ער איז גע- בליעבען שטעהען שטיל, זיינע באַקען זיינען געוואָרען בלאַס און זיינע אויגען זיינען געווען געריכטעט צום גייכט.

דיא קעניגין און דער אדעל, וועלכע האָבען גאָר ניט געזעהען, האָבען בלויז זיך געמערקט, אז מאקבעטה קוקט אויף דעם לערען פלאַטץ פון זיין שטוהל און איז שטאַרק אויפגערעגט.

ליידי אָדער קעניגין מאקבעטה, איז צוגעגאַנגען און איהם איינגעראַמט איז איינער, ער זאָג זיך שטאַרקען, ניט פּערלירען דעם מוטה, ווייל וואָס ער זערט יעצט האָט ניט מטהר בערייטונג וויא דער קינזשאַל וואָס איז פאַר איהם ערשיענען געהענדיג טויטען קעניג דאָנקאָן. אָבער מאקבעטה האָט אַלץ געזעהען דעם גייכט און ניט געהערט וואָס זיין פרוי האָט צו איהם גערעדט. דאן האָט ער אָנגעפאַנגען צו רעדען צום גייכט. ווען דיא קעניגין האָט דאָס געהערט, האָט זיא מורא געהאַט טאָמער וועט ער פּערראַטהען זייער שרעקליכעם געהיימיניס. זיא האָט דערפאַר שנעל ענטלאַסען דיא נאַנצע גע- זעלשאַפט, זיך ענטשוילדיגט ביי זיי, אז מאקבעטה ליידעט לעצטענס פון אזעלכע אנפּעלע און דיא בעכטש זאָך פאַר איהם איז, צו בלייבען אַליין.

אַבער דערמיט האָט זיך נאָך אַלעס ניט געענדיגט. מאקבעטה האָט אַפּט געליטען פון אזעלכע שרעקליכע אנפּעלע, און ער, צוואַמען מיט דער קעניגין, האָבען ממש ניט געקענט דורכשלאָפּען אַ נאַכט אָהן שוידערהאַפּטע חלומות.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דאָס פּערנאָסענע בלוט פון באַנקאָץ האָט זיי ניט מעהר בעאונרוהיגט וויא דיא רעטונג פון פלינס'ן, וועלכען זיי האָבען יעצט בעטראַכט אלס דעם פאד- מער פון שאַטלאַנד'ס צוקינפטיגע קעניגע, וואָס וועלען פּערטרעטען דיא שטעלעס פון זייערע קינדער.

מיט די עזע בעשטענדיגע געדאנקען, האָבען דיא אונגליקליכע ניט גע- קענט געפינען קיין רוה.

מאָקבעטה האָט דאן בעשלאָסען אויפצוווכען דיא מכשפות און ער- פאהרען פון זיי זיין שיקואל פאר דער צוקונפט. גוט אָדער שלעכט, ער האָט עס געוואָלט וויסען.

ער איז אוועק צו אַ העהל אויף דער לאַנקע, וואו דיא מכשפות האָבען שוין פון פריהער געוואוסט, אז ער קומט און זיי האָבען פאַרבערייטעט דעם כישוף, מיט וועלכען זיי זאָלען אַרויסרופען דיא העללען-גייסטער און לעזען פאר מאַקבעטה'ן דיא צוקונפט.

די עזע פאַרבערייטונגען האָבען זיי געמאַכט מיט אַ פּערמישונג פון זשאַבעס, פלעדערמיין, שלאַנגען, אַן אויג פון אַ קראָט, דיא צונג פון אַ הונד, אַ פיסעל פון אַ יאסמזשערקע, אַ פליעגעל פון אַ נאכטאוילע, דיא ליסקעס פון אַ דראַנגאָ, אַ צאָהן פון אַ וואָלף, דאָס האַרץ פון אַ מענשען- פּרעסערישען פיש, דיא מומיע פון אַ מכשפה, דיא גאלל פון אַ ציעג, דעם פינגער פון אַ טויט קינד און נאָך אַזעלכע זאכען. דאָס אלעס האָט מען געשטעלט קאָכען און זידען אין אַ גרויסען קעסעל, וועלכער איז אָבגעקיהלט געוואָרען מיט דעם בלוט פון אַ באַבון-מאלפע. צו די עזען האָבען זיי צוגע- נאָסען דאָס בלוט פון אַ חזיר'מע וואָס האָט אויפגעפרעסען איהרע קליינע חזרים'לעך. דורך די עזען כישוף האָבען זיי בעשוואוירען דיא העללען- גייסטער צו ערשיינען און בעענטפערן זייערע פראגען.

זיי האָבען געפרעגט מאַקבעטה'ן, אויב ער וויל הערען זיין שיקואל דורך דיא מכשפות, אָדער דורך דיא גייסטער אַליין.

מאָקבעטה איז געווען צו אַלעמען בעשלאָסען. איהם האָט קיין זאך ניט געקומערט, און ער האָט געענטפערט :

”וואו זיינען דיא גייסטער ? לאַמיר זיי זעהען...”

דאן האָבען זיי גערופען דיא גייסטער און דריי זיינען ערשיענען. דער ערשטער גייסט איז ערשיענען אין דער פאַרמע פון אַ געפאנצערטען קאָפּ, און אָנגערופען מאַקבעטה'ן ביים נאָמען, איהם ווארענענדיג פאר דעם לאַרד פון פאיה.

מאקבעטה.

מאקבעטה האָט געדאנקט דעם גייסל דערפאר, ווייל ער האָט איהם שוין לאנג פּערדעכטיגט. מעקדאָף, דער לאָרד פון פּאַיף, איז ניט געווען זיין פּריינד.

דער צווייטער גייסט איז ערשיענען אין דער פּאַרמע פון א בלוט-בער שמידטעס קינד. ער האָט אויך אָנגערופען מאקבעטה'ן ביים נאָמען און איהם געזאָגט, אז ער זאָל גאָר קיין מורא ניט האָבען, נאָר לאַכען און שפּאַמען פון דער מאַכט פון אירגענד אַ מענשען, ווייל קיינער וואָס איז געבוירען פון א פרוי קען איהם עפעס שאַרען; און דאן האָט איהם דיעזער גייסט געראַטהען צו זיין נאָך בלוטיגער, שטאַלץ און ענטשלאָסען.

„אויב אזוי,“ האָט מאקבעטה בעמערקט, „דאן לעב, מעקדאָף, ווייל וואָס האָב איך מורא צו האָבען פאר דיר? פון דעסטווענען וועל איך מיך נאָך בעסער פּערויכערן: דוא זאָלסט ניט לעבען, כדי איך זאָל קענען זאָגען דער בלאַסער מורא, אז זיא זאָגט ליגענען און שלאָפען רוהיג טראַטץ דעם קראַכענדען דונער.“

ווען דער גייסט איז פּערשוואַונדען, איז אַ דריטער געקומען. דיעזער איז ערשיענען אין דער פּאַרמע פון א נעקרוינטעס קינד מיט אַ בוים אין דער האַנד. ער האָט וויעדער אָנגערופען מאקבעטה'ן ביים נאָמען און איהם געטרייט געגען אַלע קאָנספּיראציעס, בעהויפטענדיג, אז ער וועט קיין מאָל ניט בעזיענט ווערען, ביז דער וואַלד פון בירנאָס ביז דאָנסינעין באַרג וועט קומען צו איהם.

„אך, זיסע נאַכריכט!“ האָט מאקבעטה אויסגעשריען, „ווער קען אַרויסרייסען דיעזען וואַלד מיט זיינע טיעפע וואַרצלען? איך זעה דערפון, אז איך וועל לעבען דיא געווענהליכע צייט פון א מענשען און קיין געוואַלט-זאמער טויט וועט מיך טרעפען. אָבער מיין האַרץ ווינשט צו וויסען איין זאך. זאָג מיר גייסט, אויב דיין קונסט געהט אזוי ווייט: וועלען באַנקאָ'ס קינדער ווען עס איז העררשען אין דיעזען קעניגרייך?“

ביי דיעזע ווערטער איז דער קעסעל פּערוונקען געוואָרען אין דער ערד און אַ מוזיקאַלישער נערויש האָט זיך געהערט. אַכט גייסטער, וויא קער ניגע, זיינען דאן ארויס און פּאַרביימאַרשרט נעבען מאקבעטה'ן. נאָך זיי האָט געפּאָלגט באַנקאָ, וועלכער האָט געטראָגען אַ גלאָז, וואָס האָט געוועזען נאָך מעהר פיגורען. און באַנקאָ, פּערבלוטיגט פון קאַפּ ביז פּיס, האָט געשמייכעלט צו מאקבעטה'ן און געצייגט אויף דיא פיגורען.

מאקבעטה האָט פון דעם פּערשטאַנען, אז דיעזע זיינען געווען באַנ-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קא'ס קעניגליכע נאכפאלגער, וועלכע וועלען רעגירען נאך איהם אין שטלאנד.

דאן האבען דיא מכשפות, צום קלאנג פון לייכטער מזיק זיך פערנייגט און פערשוואונדען.

פון דיעזען מאמענט אָן, זיינען מאקבעטה'ס אלע געדאנקען געווען בלוטיג און שרעקליך.

דיא ערשטע זאך וואָס ער האָט געהערט, אַרויסגעהענדיג בון דער העהל, אז מעקדאָף, דער לאָרד פון פּאַיא, איז ענטלאָפּען קיין ענגלאַנד אים זיך אָנצושליעסען אין דער אַרמעע וואָס מאַלקאָלם האָט צוזאמענגעדער שטעלט. מאַלקאָלם, דער ערשטער זוהן פון קעניג דאַנקאן, האָט אַלואָ ניט גערוהט. ער האָט געמאכט אלע פּאַרבערייטונגען צו ענטרייסען דעם טראָהן פון מאַקבעטה'ן. מעקדאָף האָט בעשלאָסען איהם צו העלפּען דערצו.

וויא מאַקבעטה האָט דאָס געהערט, איז ער געוואָרען מלא כעס און באַלד בעפוילען מען זאָל קאָנפּיסקירען מעקדאָף'ס ניטער און טויטען זיין ווייב און קינדער וואָס ער האָט צוריקגעלאָזט. זיין בעפעהל איז מיט שרעקליכער גרויזאמקייט ערפיללט געוואָרען. מען האָט ניט נאָר געטויטעט מעקדאָף'ס ווייב און קינדער, זאָנדערן אויך אלע זיינע קרובים.

אַבער דיעזע און נאָך עהנליכע באַרבאריען, האָבען שטאַרק אויפגעבראכט גענען איהם דעם שאַטלענדישען אדעל. ווער עס האָט געקענט איז ענטלאָפּען צו מאַלקאָלם'ן, וועלכער איז שוין געווען אויף'ן וועג מיט אַ מעכטיגער אַרמעע, וואָס ער האָט צוזאמענגעשטעלט אין ענגלאַנד. דיא איבריגע פון דעם אדעל, האָבען אין געהיים געוואונשען מאַקבעטה זאָל האָבען אַ מפּלה, כאָטש עפענטליך, פאַר מורא, האָבען זיי זיך ניט געדרייט.

מאַקבעטה האָט אפילו אויך גענומען צוזאמען שטעלען אַ גרויסע אַרמעע, אָבער דאָס איז צוגעגאנגען זעהר לאַנגזאַם, ווייל יעדער האָט געדרייט דעם בלוט-דורכטיגען טיראן.

דאן האָט מאַקבעטה אָנגעהויבען מקנא צו זיין קעניג דאַנקאן'ס לאַגע, וועלכער איז שוין געשלאָפּען רוהיג אין זיין קבר, וועמען קיין אינטריגע, שווערט, ניפט אָדער קינזשאַל האָט מעהר געקענט טרעפען.

ווערערנד דאָס אלעס איז פּאַרגעגאנגען, האָט מאַקבעטה'ן פּאַסירט אַן אונגליק — דאָס גרעסטע אונגליק זייט דער צייט וואָס ער האָט אָנגעד

מאקבעטח.

פאנגען צו געהען אין קרומע וועגען. זיין פרוי, זיין שותף אין פערברער כען, נעבען וועמען ער האָט געפונען אַ מאָל טרייסט און פערגעסענהייט, זיא, דיעזע מערקווירדיגע פרוי, איז געשטאַרבען. עס איז ניט זיכער פון וואָס פאר אַ טויט; מאַנכע האָבען בעהויפטעט, אז זיא איז איינ-פאך אזוי, אויף אַ נאַטירליכען אופן, אַזעק פון דער וועלט; אַנדערע וויעדער האָבען געזאָגט, אז זיא האָט שוין מעהר ניט געקענט דערטראָגען דיא מאטערניסע פון איהרע פערברעכענס און דעם האַס פון פאַלק, און זיא האָט זיך דערפאר אַליין גענומען דאָס לעבען.

סא-יוויא-סאי, מאַקבעטה איז געבליעבען אַליין, אָהן אַ פריינד וואָס זאָל איהם טרייסטען, לעבען אָדער אפילו סימפאַטחזירען מיט איהם אין זיין שיקזאל.

שלעכט איז פאר יעדען צו פערבלייבען אָהן פריינד. אָבער ערגער איז פאר דעם פערדאַרבענעם און פערברעכערישען מענשען, ווען ער מוז בלייבען בלויז מיט זיין בלוטיגעס געוויסען.

מאַקבעטה האָט פערלירען יעדע האָפנונג, יעדע לוסט צום לעבען און שטרעבען, ער האָט געזוכט דעם טויט. עס איז מעגליך, אז ער וואָלט, דורך זעלבסטמאָרד, נאכגעפאַלגט זיין פרוי אין קבר, נאָר ווען ער האָט געהערט, אז מאלקאָלם מיט זיין אַרמעע דערנעהנטערן זיך, האָט דאָס אין איהם ערוועקט זיין אלטען קריעגערישען מוטא און ער האָט בע-שלאַסען, וויא ער האָט זיך אויסגעדריקט, „צו שטאַרבען מיט דעם פאַנצער אויף מיין רוקען.“

אויסער דעם האָט ער זיך נאָך פערלזאָזט אויף דיא פראַפעציי-הונגען פון דיא מכשפות און ער האָט זיך דערמאהנט וואָס דיא גייסטער האָבען איהם געזאָגט, דאָס קיינער געבוירען פון אַ פרוי וועט איהם קענען שאדען, און ער וועט קיין מאָל ניט בעזיענט ווערען, סיידען דער וואַלד פון בירנאַם וועט קומען קיין דאָנסינעין, וואָס האָט ביי איהם אויסגעזעהען אַלס אן אונמעגליכקייט.

זייענדיג אזוי זיכער האָט ער זיך גאָר אָבגעשלאַסען אין זיין פאַלאַז, וואָס איז געווען אַ שטאַרקע און מעכטיגע פעסטונג, וועלכע האָט געקענט ווידערשטעהען דיא גרעסטע בעלאַגערונג. אָט דאָרט איז ער געזעסען און ערווארטעט מאלקאָלם זאָל קומען.

אין אַ סאָג בשעת ער איז געזעסען אין זיין פאַלאַז, איז ערשינען אַ שליח, בלאַס און ציטערענדיג פאר טורא, און איהם מיטגעטהיילט,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אז וועהרענד ער איז געזעסען אויף דער וואך און קוקענדיג קיין בירוואם, האָט ער בעמערקט וויא דער וואלד דערנעהנטערט זיך צו איהם.

מאקבעטה איז אויפגעשפרונגען ציטערנדיג אין יעדען אבר.

„לינגער און שקלאף!“ האָט ער אויסגערוכערט, „ווען דאָס וואָס דו זאָגסט איז לייענען, מענסטו זיכער זיין, אז דאָן וועל אנד דיך לעבעדיגעהייט אויפהיינגען אויף יענעם בוים, און דיך לאָזען שטאַרבען פאר הונגער. אָבער, ווען דאָס וואָס דו דערזעהלסט איז אמת, קימערט מיך ניט ווען דו וועסט מיט מיר טהון דאָס זעלבע.“

מאקבעטה'ס גאַנצער מוטה איז יעצט פערשוואונדען און ער האָט אָנגעהויבען צו זעהען, אז טראָטז דער אונמעגליכקייט פון דער פראָפעציי-הונג, דערנעהנטערט זיך דאָך זיין ענדע.

יא, דער גייסט האָט איהם געזאָגט, אז ביז דער וואלד פון ביר-נאם וועט קומען קיין דאָנסיניען, האָט ער ניט וואָס מורא צו האָבען, און יעצט —

„יעדענפאלס,“ האָט ער פלוצלונג געזאָגט שפירענדיג נאָך זיין געדווענעם מוטה, „ווען דאָס וואָס דו באהויפטעסט איז וואהר, דאן לאָמיר זיך בעוואפענען. ענטלויפען קען מען ניט. שטעהען דאָ לוינט זיך אויך ניט... אף, איך הייב אָן מיעד צו ווערען פון אלעס און איך וויל מוין ענדע זאָל קומען.“

מיט דיעזע פערצווייפעלטע געדאַנקען איז ער ארויס געגען זיינע שונאים, וועלכע זיינען שוין געווען נאָהענט צום פאלאץ.

דיא מערקווירדיגע ערשיינונג, וואָס האָט אויסגעזעהען, אז דער וואלד געהט, קען לייכט ערקלערט ווערען. ווען דיא בעלאגערענדע אַרמעע איז אריין אין וואלד, האָט מאלקאלם, וויא א געניטער גענעראל, ניט געדוואלט, אז דער שונא זאָל גענוי וויסען דיא צאָהל פון זיינע סאָלדאטען. ער האָט דערפאר געהייסען, אז יעדער סאָלדאט זאָל אָבשניידען א גרויסע צווייג, זיא טראָגען אין פראָנט אום דעם פיינד צו פערטומלען. דיא סאָלדאטען, געהענדיג מיט דיא צווייגען, האָבען פאָרגעשטעלט א בילד וואָס האָט ווירקליך אויסגעזעהען גלייך וויא דער וואלד געהט. דאָס איז געווען דיא אורזאכע וואָס דער שליה האָט זיך אזוי דערשראָקען.

דאָס איז אויך געווען וואָס דער גייסט האָט געמיינט, אָבער מאקבעטה האָט איהם שלעכט פערשטאַנען. וויא דיא זאך איז, האָט מאקבעטה געדעהען א טהייל פון זיין סוף.

מאקבעטות.

דאן האָט אָנגעפאנגען אַ פירכטערליכע שלאכט. אָבוואָהל מאַק-בעטה איז ניט געווען שטארק אונטערשיטצט פון זיינע נאכפאלגער, וועלכע האָבען איהם געהאַסט, פון דעסוועגען האָט ער אליין געקעמפּט מיט אַזאַ מוט, אַז ער האָט ווירקליך אָבגעהאַלטען דיא ערשטע גרויסע ערשטירמונג.

וועהרענד דער שלאכט, איז ער געקומען פנים-אלפנים מיט מעק-דאף'ן.

ווען ער האָט איהם דערזעהען, האָט ער זיך דערמאהנט אן דיא ווארנונג פון איין גייסט, אַז ער זאָל זיך היטען פאר איהם מעהר וויא פאר אלעמען. ער וואָלט זיך דערפאר אומגעווענדעט און ענטלאָפּען, אָבער מעק-דאף אליין האָט איהם געזוכט און פערשפארט דעם וועג. אַ פירכטערליכער קאַמפּף צווישען זיי ביידע האָט אָנגעפאנגען.

מעקדאף האָט איהם דערווייל געזידעלט, בעלידיגט, געשאַלטען און געמאַכט פאַרווירפע דערפאר וואָס ער האָט ערמאַרדעט זיין ווייב און קינד-דער. מאַקבעטה איז שוין, וויא עס שיינט, געווען זאַט פון דעם בלוט פון דער מעקדאף פאמיליע און ער האָט זיך געוואָלט צוריק ציהען. אָבער מעקדאף האָט איהם ניט אָבגעלאָזט, איהם רופענדיג טיראן, מערדער, העללען-הונד און לומפ.

דאן האָט זיך מאַקבעטה דערמאהנט אן דיא ווערטער פון דעם אַנדערען גייסט, דאָס קיינער וואָס איז געבוירען געוואָרען פון אַ פרוי קען איהם שאדען.

שמיכלענדיג און זיכער מיט זיך אליין, האָט ער געזאָגט :

„אומזיסט, מעקדאף, דוא פערלירסט דיין אַרבייט. פונקט וויא דוא קענסט גאָר ניט טהון דער לופט, אַזוי קענסטו מיר גאָר ניט שאַלען מיט דיין שווערט. איך האָב אַ פער'כישופ'ט לעבען, און קיינער וואָס איז געבוירען פון אַ פרוי קען מיר גאָר ניט טהאָן.“

„מענסט פערצווייפלען אן דיין כישוף“, האָט מעקדאף געענטפערט. „דיינע ליענגערישע גייסטער האָבען דיך בעטראָגען. און איך זאָג דיר, אַז מעקדאף איז קיין מאַל ניט געבוירען געוואָרען פון אַ פרוי וויא דער שטענער איז אין געוועהנליכען לעבען. מיין מוטער האָט מיך געהאַט פאר דער צייט און איך בין ערשט שפעטער געבוירען געוואָרען אָהן אַ פרוי.“

„פערפלוכט זאָל זיין דיא צונג וואָס זאָגט מיר דאָס!“ האָט גע-

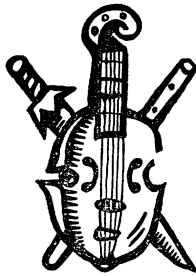
שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

שריען דער ציטערנדער מאקבעטה, וועלכער האָט געפיהלט, אז זיין לעצטע האָפנונג פערשווינדעט. „זאָל קיין מענש אין צוקונפט גלויבען דיא ליגענס פון מכשפות און דיא דריידלעך פון גייסטער, וועלכע נארען אונז אָב מיט ווערטער פון אַ דאָפעלטער מיינונג. און וועהרענד זיי האַלטען זייער פערשרעכען אין ווערטער, פיהרען זיי אונז צו פערצווייפלונג מיט זייער בעדייטונג. איך וועל מיט דיר ניט קעמפּען.“

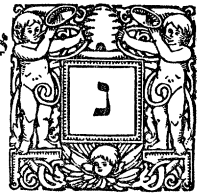
„דאן לעב!“ האָט מעקראַף אויסגעשריען מיט שפּאַט. „מיר וועלען דיך אויסשטעלען וויא מען טהוט מיט ווילדע כעסטיעס, און אויף אַ גע-פאַרבטער ברעט זאָלען זיין אויפגעשריעבען דיא ווערטער: אָט דאָ קענען מענשען זעהען דעם טיראן!“

„ניעמאַל!“ האָט מאַקבעטה געשריען אין פערצווייפלונג. „איך וועל ניט לעבען צו קושען דעם באָדען וואו דעם יונגען מאלקאל'ס פיס וועלען טרעטען און זיין פערפלוכט פון דיא מאַסען!“

ער האָט זיך געוואָרפען אויף מעקראַף'ן, און נאָך אַ שווערען קאַמפּ איז ער בעזיענט געוואָרען. מעקראַף האָט אָבגעשניטען זיין קאָפּ און איהם איבעררייכט אַלס פּרעזענט צום געזעצליכען קעניג, מאלקאל. מאלקאל האָט דאן, אונטער אַלגעמיינער איינשטימונג איבערגענו-מען זיין פאטער'ס טראָהן.

אלעם איז גוט וואס ענדיגט זיך גוט.

אכדעם וויא גראף רוסילאָן איז געשמאָרבען, האָט זיין זוהן, דער יונגער בערטראם, גע'ירשה'ענט אי זיין פאטער'ס פערמעגען, אי זיין טיטעל אלס גראף. דער קעניג פון פראנקרייך האָט ליעב געהאט דעם אלטען גראף, און ווען ער האָט געהערט, אז ער איז טויט, האָט ער געשיקט שליחים נאָך זיין זוהן בערטראם, אז ער זאָל קוֹמען קיין פאריז אין זיין קעניגליכען הויף.

דיא אביזכט פון דעם קעניג איז געווען א גוטע. ער האָט געוואָלט בעלוינען דעם זוהן פאר זיין פאטער'ס טרייהייט, און ער האָט גערעכענט, אז אַריינברענגענדיג דעם יונגען מאן אין זיין הויף, און זיין צו איהם פריינדליך, וועט ער איהם טהון א גרויסע טובה.

דער קעניג האָט אַרויסגעשיקט א געוויסען לאַפע, אן אלטער עדעלמאן פון זיין הויף, אום 10 ברענגען דעם יונגען גראף. בעטראם האָט דאמאלס געוואָהנט מיט זיין מוטער דיא אלמנה פון גראף רוסילאָן.

מען דארף ניט פערגעסען, אז אין יענע אלטע צייטען, איז דער קעניג פון פראנקרייך געווען אן אבסאָלוטער מאָנאַרך, א זעלבסטהעררשער, און זיין איינלאָדונג האָט אויך מיט זיך געטראָגען דיא פאָרמע פון א בע' פעהל; קיין אונטערטאָהן, גרויס אָדער קליין, רייך אָדער ארעם, האָט זיך געטאָרט ענטזאגען פון אזא איינלאָדונג. דאָס וואָלט געהייסען א מרידה במלכות.

דיא אלטע גרעפין האָט שטאַרק געליעבט איהר זוהן. זיא האָט אין איהם געזעהען דיא איינציגע טרייסט אין לעבען און געדאכט, אז ער וועט פערזיסען איהר עלטער מיט זיין געגענווארט. מען קען זיך אַלואַ

שקמפיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פאָרשטעלען וויא אונאנגענעהם עס איז איהר געווען הערענדיג פון לאַ-פען, אז זיא מוז זיך שוידען פון איהר בן-יחיד. אָבער פון אונג געהאַרכזאמקייט איז דאָ ניט געווען דיא רעדע. דער קעניג בעפעהלט און מען מוז פאָלגען.

דיא אונגליקליכע מוטער האָט דערפאר גענומען אַ וועהמיטהיגען אב-שיער פון איהר זוהן, און אזוי געוויינט, גלייך וויא זיא וואָלט איהם גע-זעהען שטאַרבען, לאַפע וויעדער האָט אָנגעווענדעט אַלעס מעגליכע זיא צו טרייסטען און זיא פערזיכערט, אז דער קעניג וועט זיין גוט צום יונגען גראף און אַלעס וואָס ער מיינט איז, איהם צו בעהערען און מאַכען פאר אַ וויכטיגע פערזאָן אין לאַנד.

וועהרענד דיעזען געשפרעך האָט לאַפע אויף מיטגעטהיילט דער גרע-פין, אז דער קעניג איז אין דער לעצטער צייט זעהר קראַנק געוואָרען און ער ליידעט פון אַ קראַנקהייט, וואָס דיא דאָקטוירים האָבען ערקלערט אַלס אונהיילבאַר.

דיא גרעפין האָט אויסגעדריקט איהר טיעפעס בעדויערן הערענדיג פון דעם קעניג'ס צושטאַנד און דערביי בעמערקט פאָלגענדעס :

„אך, ווען העלענאַ'ס פאטער וואָלט געלעבט, וואָלט ער יעצט געקענט קורירען דעם קעניג.“

העלענאַ איז נעמליך געווען אַ יונגע מיידעל, איהר קאמער-פרוי. זיא איז געווען דיא טאָכטער פון אַ בעריהמטען אַרצט זשעראַר, פון נאַרבאָן, ווען זשעראַר האָט בעדאַרפט שטאַרבען האָט ער איבערגעגעבען זיין איינציג געם קינד העלענאַ צו דער גרעפין, און זיא געבעטען זיא זאָל אויף איהר אַכטונג געבען. העלענאַ איז אַלזאָ פערבליעבען ביי דער גרעפין אין הויז זייט איהר פאטער'ס טויט.

העלענאַ איז געווען זעהר אַ גוט מיידעל; שעהן, ליעבענסווירדיג און זיך פערדיענט דיא העכסטע אַכטונג פון דער גרעפין.

וועהרענד דיא גרעפין האָט גערעדט מיט לאַפען, האָט דערווייל הע-לענאַ געוויינט אין דער שטיל. דיא גרעפין האָט געמיינט, אז העלענאַ וויינט ביי דער עראינערונג אן איהר פאטער'ס טויט, און זיא האָט אויף איהר אָנגעשריען, אז מענשען דאַרפען פערגעסען אן דעם וואָס דיא ערד דעקט צו.

אָבער העלענאַ'ס טרערען האָבען געהאַט אן אנדער בעדייטונג. בערטראַם האָט זיך דאַן געזעגענט מיט זיין מוטער. דיא גרעפין, מיט

אלעס איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

טרערען אין איהרע אויגען, האָט געבענשט איהר זעהן און איהם געוואונשען
ער זאָל זיין גליקליך.

צו לאַפען האָט זיא געזאָגט :

„מיין גוטער הערר, איך בעט אייך, וויא מען בעט אן אייגענעם
ברודער. גיט אכטונג אויף מיין קינד. ער איז נאָך אונערפאָהרען.
ווייזט איהם, לערענט איהם וויא זיך אויפצופיהרען אין קעניגליכען
הויף.“

דער יונגער גראף האָט אפילו זיינע לעצטע ווערטער געריכטעט צו
העלענאָן, אָבער דיעזע זיינען גיט מעהר געווען וויא איינפאכע פרוינד-
ליכקייט. ער האָט איהר געוואונשען גליק און בעמערקט :

„העלענאָ, איך פאָהר אוועק, זיי דוא אַ טרויסט פאַר מיין מוטער,
דיין העררין, און זעה טהון אלעס מעגליכע איהר צו מאַכען היימליך.“

דער אמת איז אָבער געווען, אז העלענאָ האָט שוין זייט אַ לאַנגע
צייט געליעבט בערטראַם. ווען זיא האָט געוויינט, איז דאָס גיט גע-
ווען אויס עראינערונג אן איהר פאטער, זאָנדערן פאַר צער פון זיין
אבריווע.

העלענאָ האָט אפילו זעהר געליעבט איהר פאטער, אָבער זיא האָט
שוין כמעט פערגעסען זאָגאר וויא ער האָט אויסגעזעהען. איהר פאנאטאיע
האָט געהאַט בלויז דאָס בילד פון איין מאַן, און דאָס איז געווען
בערטראַם.

מיט העלענאָן איז געווען זעהר טרויעריג, זיא האָט געליעבט בערט-
ראַם וויא נאָר אן אונשולדיגעס און יונגעס פרויענהערץ קען לייעבען אַ מאַן.
זיא האָט אָבער געוואוסט, אז ער איז גראף פאָן רוסילאָן, אַ יורש פון אן
אלטען אדעליגען מיטעל, וועהרענר זיא איז בלויז דיא טאָכטער פון אן
איינפאכען דאָקטאָר.

זיא האָט געמוזט בעטראַכטען דעם מאַן וואָס זיא האָט געליעבט אַלס
העכער פון איהר, אַלס איהר הערר, און קיין מאָל גיט ערווארטעט צו
זיין מעהר וויא זיין דיענסט, לעבען און שטאַרבען אַלס זיין אינטער-
טהעניגע.

דער תהום צווישען זיי האָט העלענאָן אויסגעזעהען אזוי ברייט, אזוי
טייער, אז זיא פלעגט אָפט צו זיך אַליין זאָגען :
„עס איז נאָר קיין חילוק גיט אויב איך זאָל לייעבען עפעס אַ שעה-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

נעם און גלענצענרען שטערן אין וועלען מיט איהם חתונה האָבען, אָדער צו לייעבען בערטראם'ן, וועלכער איז מיט אזוי פיעל העכער פון מיר."

בערטראם'ס אוועקפאָהרען האָט אָנגעפילט איהרע אויגען מיט טרע-רען און איהר האַרץ מיט שמערץ. כאָטש זיא האָט איהם געליעכט ניט האָפענדיג, אז ער וועט אַ מאָל ווערען איהר מאַן, פון דעסוועגען איז דאָס פאר איהר געווען אַ טרייסט, אַ גליק, איהם צו זעהען כמעט יעדע שטונדע אין מאָג. העלענא פלעגט אָפט זימצען און קוקען אין זיינע דונקלע אויגען, זיינע שוואַרצע רונדע ברעמען און זיינע שעהנע געקרייזעלטע האָאַר. זיא פלעגט אזוי לאנג קוקען אויף איהם, ביז זיא האָט אַריינגעצויגען זיין בילד אין איהר האַרץ — דיעזעס האַרץ וואָס האָט מעהר פאַר קיין אַנדערע זאך אין דער וועלט קיין פלאַטץ ניט געהאַט.

ווען דאָקטאָר זשעראַר דע נאַרבאַן איז געשמאַרבען, האָט ער קיין אַנ-דערע ירושה ניט איבערגעלאָזט פאַר זיין קינד, וויא עטליכע רעצעפטען פאַר זעלטענע מעדיצינען. דאָס איז געווען דער רעזולטאַט פון זיין לאנגען און ערנסטען שטודיום פון פיעלע יאָהרען.

איינער פון דיעזע רעצעפטען האָט פערשריעבען אַ מעריצין פונקט פאַר אזא קראַנקהייט וויא לאַפע האָט דערזעהלט, אז דער קעניג ליידעט. נאָכדעם וויא בערטראם איז אוועקגעפאָהרען, האָט העלענא צייט געהאַט מעהר נאָכצודענקען, זיא האָט זיך דערמאהנט אַן דעם קעניג'ס קראַנקהייט און אויף אַן דעם רעצעפט פון איהר פאטער. עס איז איהר באַלד איינגעפאלען, אז זיא אליין זאָל אוועקפאָהרען קיין פאַרזי אום צו קורירען דעם קעניג.

אָבער טראַטץ דעם וואָס זיא איז געווען ביי זיך איבערצייגט, אז זיא קען קורירען דעם קעניג, איז עס גאָר ניט געווען זיכער, אז מען וועט זיא צולאָזען, ווייל דער קעניג אליין וויא אויף אלע גרויסע ערצטע אַרום איהם, האָבען איין מאָל פאַר אלע מאָל ערקלערט, אז עס איז שוין קיין רפואה ניטאָ. וואָס פאַר אַ געלענענהייט האָט אַלואָ געקענט האָבען אַ יונגעס און אונגעבילדעטעס מיידעל צו מאַכען אזא פראָבע ? גאָר דער מענש וואָס האָט אַ שטאַרקען ווילען, קען אלעס דורכפיהרען, אלעס בעזיעגען. דער שטאַרקער ווילען צושמעטערט דיא מעכטיגסטע פעסטונגען.

העלענא האָט געגלויבט, אז זיא קען קורירען דעם קעניג, און אויפ-טהוענדיג אזא גרויסע זאך, קען איהר נאָמען שטאַרק בעריהמט ווערען, און

אלעם איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

בעריהמטע מענשען קענען פיעלעס דערגרייכען. מי יודע, אפשר וועט דער פאר ערפילט ווערען איהר זיסעסטער וואונש ? אך, ווען זיא זאָל קענען ווערען גראף רוסילאָן'ס פרוי — וויא גליקליך זיא וואָלט געווען !

א שטראהל האָפנונג האָט זיך אריינגע'גנב'עט אין איהר יונגפרויליכע ברוסט און זיא האָט בעשלאָסען צו וואגען.

מיט א קורצער צייט שפעטער, האָט דער גרעפין'ס הויזהאלטער איין מאָל געהערט העלענא'ן רעדען פון דעם שלאָף. ער האָט זיך צוגעהערט בעסער און דערפון פערשטאנען, אז זיא איז פערליעבט אין בערטראם'ן. דאן האָט ער זיא גלאט געהערט רעדען צו זיך אליין וואכענדיג, אז זיא האָט בעשלאָסען נאָכצופאָלגען בערטראם'ן קיין פאריז. ער האָט דאָס אלעס דערצעהלט דער גרעפין פאָן רוסילאָן.

ווען דיא גרעפין האָט דאָס געהערט, האָט זיא איהם דערפאר גע'דאנקט, און איהם בעאויפטראגט, אריינצושיקען העלענא'ן, ווייל זיא וויל מיט איהר רעדען.

וואָס זיא האָט יעצט געהערט איבער העלענא'ן, האָט זיא ניט ביין געמאכט. פערקעהרט, איהר האַרץ איז אָנגעפילט געוואָרען מיט סימ פאטהיע. דיא גרעפין האָט זיך דערמאנט ווען זיא איז געווען אזוי יונג וויא העלענא, ווען זיא האָט בעגעגענט בערטראם'ס פאטער.

„יא, יא,“ האָט זיא געמורמעלט צו זיך אליין. „אזוי איז דאָס געווען אויך דאמאלס מיט מיר, ווען איך בין געווען יונג. לייעבע איז א דאָרן וואָס בעלאנגט צו דער רוז פון יוגענד. אויב מיר זיינען נאָר דיא קינד דער פון דער נאָטור, מוזען, אין דעם סעזאן פון דער יוגענד, ערוואכען אלע דיעזע פעחלערן, אָבוואָהל, ווען מיר דענקען גוט נאָך, זיינען זיי נאָר קיין פעחלערן ניט.“

העלענא איז דערווייל ערשיענען.

„הער אויס,“ האָט דיא גרעפין געזאָגט אין אן ערנסטען אָבער צארטען טאָן. „דוא ווייסט גאנץ גוט, אז איך בין דיר א מוטער.“

„דוא ביסט מיין געאכטעטע הערדין,“ האָט העלענא געענטפערט.

„דוא ביסט מיין טאָכטער,“ האָט דיא גרעפין ווייטער געזאָגט. „איך זאָג, אז איך בין דיין מוטער.“

העלענא איז בלאַס געוואָרען.

„וואָס איז מיט דיר ?“ האָט דיא גרעפין געפרעגט בעמערקענדיג

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דיא פארב אין איהר געזיכט. „פאר וואָס ביסטו בלייך געוואָרען פון מיינע ווערטער?“

דערשראָקען און איבערראַשט, מאַמער האָט דיא גרעפּין ערפּאהרען פון איהר סוד, האָט העלענאַ, צעגערענדיג געזאָגט:

„ענטשולדיג מיר, גרעפּין, דוא ביסט ניט מיין מוטער; דער יונג גער גראַף פּאָן רוסיאָן קען ניט זיין מיין ברודער און איך קען ניט זיין דיין מאַכטער.“

„פון דעסמוועגען, העלענאַ,“ האָט דיא גרעפּין בעמערקט צערטליך, „קענסטו ווערען מיין שנור; און, אויב איך האָב קיין טעות ניט, איז דאָס אויך דיין שטרעבונג, און דערפּאר בעאונרוהיגען דיך אזוי דיא ווער-מער מוטער און מאַכטער. הער אויס העלענאַ, זאָג מיר דעם אמת, ליעבסטו מיין זוהן?“

„נוטע העררין, ענטשולדיג מיר,“ האָט העלענאַ געשטאַמעלט.

אַבער דיא גרעפּין האָט ווייטער געפרעגט:

„ליעבסטו מיין זוהן?“

„ליעבסטו איהם ניט?“

„ניין ניין, קינד, גיב מיר ניט אזא אויסמיידענדען ענטפער. הער-לענאַ, קום נאָר אַהער, דערצעהל מיר, ענטדעק פאר מיר אַלעס, ווייל איך לעז ליעבע אין דייע אויגען.“

העלענאַ האָט דאן ניעדערגעקניעט פאר דער גרעפּין און פאר איהר אַלעס מודה געווען. אין איהרע ווערטער זיינען געלעגען שאַנדע, שרעק און זיא האָט נעבעטען אום פּערצייהונג.

דיא אָרעמע יתומה האָט ערקלערט, אז זיא ווייס גאנץ גוט וויא האָפּנונגסלאָז איהר ליעבע איז, וויא ווייט זיא שטעהט פון בערטראַם'ן, אַבער ליעבע פרעגט ניט נאָך יחוס און שטאַנד און זיא האָט זיך ניט געדענקט העלפּען, ווען איהר גאַנצע נשמה איז צוגעצויגען געוואָרען צו איהר זוהן.

אין דערזעלבער צייט האָט זיא אויך מיטגעטהיילט דער גרעפּין, אז איהר זוהן ווייסט פון קיין זאך און ער האָט אויך פיעללייכט קיין שום פּער-לאכט פון איהרע געפיהלע.

דיא גרעפּין האָט זיא דאן געפרעגט, אויב זיא פלאנט ניט צו פּאָהרען קיין פּאַריוו.

ביי דעזער פּראַגע, האָט שוין העלענאַ אַלעס מיטגעטהיילט איהר

אלעם איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

הערין, אז זייט זיא האָט געהערט לאפען רעדען איבער דעם קעניג'ס קראַנקהייט, איז איהר איינגעפאלען, אז זיא האָט אַ געלעגענהייט עפעס אויפצוטהאָן.

„איז דאָס געווען דיין אבזיכט פאר וועלען פאָהרען קיין פאָריוז?“
האָט דיא גרעפין געפרעגט. „זאָג, שעהם דיך ניט, איז דאָס געווען דיא אבזיכט?“

„יא,“ האָט זיא געענטפערט אויפריכטיג. „מיין הערר, דיין זוהן, האָט מיך געמאכט דענקען דאריבער. ווען ניט דאָס, וואָלט פאָריוז, דער קעניג און דיא מעדיצין גאָר ניט בעשעפטיגט מיינע געדאנקען.“

דיא גרעפין האָט ווייטער דאריבער קיין בעמערקונג געמאכט, זאָנדערן זיא האָט גענוי אויסגעפרעגט העלענא'ן איבער דער מעגליכער ווירקונג פון דער מעדיצין.

זיא האָט ערפאהרען, אז דער רעצעפט פאר דער מעדיצין, איז גע- ווען דאָקטאָר זשעראר'ס שטאָלץ אויף זיינע מעדיצינישע פאָרשונגען און ער האָט דאָס געגעבען זיין טאָכטער ליעגענדיג אויף'ן שטערבע-בעמט. גע- דענקענדיג אן דעם פערשפרעכען וואָס זיא האָט געגעבען דעם דאָקטאָר צו זאָרגען פאר זיין קינדר, האָט זיא בעשלאָסען אלעס מקיים צו זיין.

אין דערזעלבער צייט האָט זיא אויך אין זינען געהאט, אז עס האַנדעלט זיך יעמאָס אום דעם לעבען פון דעם קעניג.

דיא גרעפין אליין האָט דאן אויפגעפאָדערט העלענא'ן באַלד אָבצור- ריזען קיין פאָריוז, און זיא האָט זיא בעזאָרגט מיט אלע נעטהיגע הוצאות צו דינען צוועק. איהר ווינשענדיג גליק און ערפאָלג, האָט העלענא אָבגערייזט.

נאָטירליך איז עס איהר ניט אזוי לייכט אָנגעקומען, ווייל דער קעניג האָט זיך שטארק געקוויינקעלט אָנצונעהמען דיא בעהאנדלונג פון אַ יונגער דאָמע וואָס האָט זיך אויסגעגעבען אלס דאָקטאָר. געהאָלפען האָט איהר אייגענטליך דער פאָקט ווען זיא האָט דערזעהלט דעם קעניג, אז זיא איז דעם בערוהמעטען זשעראר'ס טאָכטער, איבער וועלכען דער קעניג האָט פיעל געהערט.

נאָך מעהר, העלענא האָט זיך אונטערגענומען, אין פאל זיא וועט דעם קעניג ניט קורירען, דאן זאָל זיא פערלירען איהר לעבען.
ענדליך האָט דער קעניג איינגעשטימט, דאָס ווען זיא קורירט איהם ניט אין צוויי טעג צייט, זאָל זיא דערפאר בעזאהלען מיט איהר קאָפּ.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דאגענען ווידער, ווען עס זאל איהר געלינגען, דאן זאל זיא זיך אויס-
וועהלען אירגענד א מאנספארשויך פון לאנד פאר א מאן, מיט אויסנאָהמע
בלויז פון דיא פרינצען. אין אמת'ן, איז דאָס ניט געווען דעם מאָנאַרך'ס
אנטראַג פאר בעלוינג, זאָנדערן איהר אייגענער.

ווען העלענא האָט אזוי שטאַרק געגלויבט אין איהר פאטער'ס קונסט,
האָט זיא קיין טעות ניט געהאַט. נאָך איידער דיא צוויי טעג זיינען געווען
צו ענדע, איז דער קעניג פאָלשטענדיג געזונד געוואָרען.

ער האָט דאן פערזאמעלט אלע יונגע לייט פון זיין הויף אום דיא
שעהע און יונגע דאָקטאָרין זאל זיך אויסקלייבען א מאן. ער האָט אויך
געלאָזט רופען העלענא'ן זיא זאל זיך בעטראכטען דיא אדעליגע בחורים
און זאָגען וועמען זיא וויל.

העלענא האָט ניט פיעל געזוכט אָדער געקלערט, און דערזעהענדיג דעם
יונגען גראַף בערטראם פאָן רוסלאַן, האָט זיא באלד געזאָגט אויף איהם
אנווייזענדיג :

„דאָס איז דער מאן וועמען איך וויל.“

דאן צום יונגען גראַף :

„מיין הערר, איך זאָג ניט, אז איך נעהם דיך, זאָנדערן איך גיב
מיך איבער צו דיר דוא זאָלסט זיין דער פיהרער און ווענווייזער אין מיין
לעבען.“

„זעהר גוט,“ האָט דער קעניג בעמערקט. „יונגער רוסלאַן, נעהם
זיא, זיא איז דיין פרוי.“

בערטראם האָט ניט פיעל געטראכט און באלד אויסגעדריקט זיין ווידער-
ווילען געגען העלענא'ן, ערקלערענדיג, אז זיא איז בלויז אן ארעמען
דאָקטאָר'ס א טאָכטער, ערצויגען ביי זיי אין הויז און לעבענדיג פון זיין
מוטער'ס צדקה.

ווען העלענא האָט געהערט זיינע פערזאכטענדע ווערטער, האָט זיא
געזאָגט צום קעניג :

„מאיסעמעט, איך בין צופריעדען וואָס דוא ביסט געזונד. וואָס עס
אנבעלאנגט דאָס איבריגע, זאל עס יעצט געהען, איך פערלאנג מעהר
קיין זאך.“

אַבער דער קעניג האָט ניט געוואָלט ליידען, אז זיין בעפעהל זאל צו-
ריק געווייזען ווערען. צו יענער צייט האָט דער קעניג געהאַט דאָס פרוי-
לעניום אָדער מאַכט צו בעזאָרגען דעם אדעל מיט שידוכים. דערפאה

אלעם איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

האָט ער בעפוילען, אז בערטראם און העלענא זאָלען נאָך אין דעמזעלבען טאָג הייראטאָהען. יא, זיא האָט געהייראטמט, אָבער דיא ליעבע פון איהר מאן האָט זיא ניט געהאט, דען אזוי פיעל כח האָט דער קעניג ניט בע-זעסען.

אזוי שנעל וויא דיא חתונה איז געווען פאריבער, האָט בערטראם פער-לאנגט פון זיין פרוי, זיא זאָל בעטען דעם קעניג ער זאָל איהם בעפרייען אויף א קורצער צייט. ווען זיא האָט איהם געבראכט דעם קעניג'ס איינ-שטימונג דערצו, האָט ער איהר געזאָגט, אז ער איז ניט געווען פאָרבע-רייטעט צו דיעזער שנעלער הייראטאָה, וועלכע האָט איהם אזוי וויא בע-רוישט, און דערפאר זאָל זיא זיך ניט וואונדערן וועגען דעם וואָס ער וועט טהון.

ארעמע העלענא ! זיא איז געווען שטארק בעטריעכט ווען זיא האָט ערפאהרען, אז זיין אבזיכט איז זיא צו פערלאָזען. ער האָט איהר בע-פוילען צוריק צו קעהרען צו זיין מוטער.

ווען העלענא האָט געהערט דיעזען בעפעהל, האָט זיא בעמערקט : „מיין הער, איך קען דערצו נאָר ניט זאָגען, אויסער, אז איך בין דיין געהאָרכאמע דיענערין, און איך וועל תמיד אנווענדען אלעס מעגליכע מיך אונטערצוגעבען צו דעם שיקואל וואָס איז מיר בעשערט.“

אָבער דיעזע אונטערטהעניגע ווערטער האָבען נאָר ניט געווירקט אויף דעם שטאָלצען בערטראם ער זאָל רחמנות האָבען אויף זיין צערטליכער פרוי. ער האָט זיך פון איהר געשיידט אפילו אָהן א „זיי געזונד.“

העלענא האָט צוריק געקעהרט צו דער אלטער גרעפין. דעם ציעל פון איהר רייזע האָט זיא דערגרייכט, זיא האָט געראטעוועט דעם קעניג'ס לעבען און אויך חתונה געהאט מיט דעם מאן וואָס זיא האָט געליעבט, אָבער זיא איז צוריק געקומען צו איהר שוויעגער פערטרויערט און בעטריעכט, און אזוי שנעל וויא זיא איז אריין אין הויז, האָט זיא ערהאלטען א בריעה פון בערטראם'ן, וואָס האָט שיער צובראָכען איהר האַרץ.

דיא אלטע גרעפין האָט זיא עמפאנגען זעהר פריינדליך, פונקט וויא איהר זוהן וואָלט זיא אליין אויסגעקליעבען פאר זיין פרוי און זיא וואָלט געווען א ראמע פון דעם העכסטען אַרעל. זיא האָט איהר דאן אויסגערעדט און זיא געטרייכט און געזידעלט איהר זוהן, אפילו אונ-טער דיא אויגען, דערפאר וואָס ער האָט אזוי געהאנדעלט געגען זיין פרוי.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אָבער דאָס אלעס האָט ניט געקענט אויפמונטערן העלענא'ס האַרץ.
מיט טרערען אין דיא אויגען האָט זיא אַרויסגעשטאַמעלט :
„מאָדאַם, מיין הערר איז אַוועק — אויף אייביג איז ער אַוועק פון
מיר !“

דאן האָט זיא געלייענט פאָלגענדע ווערטער פון בערטראַם'ס בריעף :
„ווען דוא וועסט קענען קריעגען דעם רינג פון מיין פינגער, וועלכער
וועט קיין מאָל ניט אַרונטער, דאן זאָלסטו מיך רופען דיין מאן ; אָבער
אַזא „מאַן“ וועט „קיין מאָל“ ניט זיין.“
„דאָס איז אַ שרעקליכער ארט הייל !“ האָט העלענא געמורמעלט
וויינענדיג.

דיא גרעפין האָט זיא געבעטען זיא זאָל האָבען געדולד, דען אַזוי
וויא בערטראַם איז אַוועק, וועט זיא ווערען איהר קינד, און דאָס
זיא פערדיענט אַ מאן וואָס איז צוואנציג מאָל אַזוי גוט וויא איהר זוהן.
אַ ליעבענדעם פרויען האַרץ קען זיך אָבער מיט אַזעלכע ווערטער
ניט טרייסטען. העלענא האָט נאָך אימער געהאַלטען איהרע אויגען אויף'ן
בריעף, וועלכער האָט זיך געשלאָסען מיט דיזע ווערטער :
„בל-זמן איך וועל האָבען אַ פרוי, וועל איך ניט צוריק קעהרען קיין
פראנקרייך.“
„זיינען דיזע ווערטער אויך אין בריעף ?“ האָט דיא גרעפין גע-
פרענט.

„יא, מאָדאַם,“ האָט דיא אַרעמע העלענא געענטפערט.
אויף'ן אַנדערן טאָג איז העלענא פערשוואונדען געוואָרען. זיא האָט
איבערגעלאָזט אַ בריעף, אַז מען זאָל איהם אָבגעבען דער גרעפין נאָכדעם
וויא זיא וועט שוין דאָרט ניט זיין. אין דיזע בריעף האָט זיא מיטגע-
טהיילט דער גרעפין, אַז זיא איז אַזוי געערגערט וואָס זיא איז געווען דיא
אורזאכע פון בערטראַם'ס פערשווינדען פון זיין היים און פאַטערלאַנד,
דאָס אום זיא זאָל האָבען אַ כפרה אויף איהרע זינד, האָט זיא אונטערגע-
נומען אַ ריזע נאָך דער קירכע פון סט. זשאַקען לע גראַז, און צום שלום
האָט זיא געבעטען דיא גרעפין מיטצוטהיילען איהר זוהן, אַז דיא פרוי
וואָס ער האָט געהאַטט האָט פערלאָזען איהר הויז אויף אייביג.
ווען בערטראַם איז אַוועק פון פאַריי, איז ער געפאָהרען קיין פלאָרענץ,
איטאַליען, און איז דאָרט געוואָרען אן אַפיציער אין דעם פירסט'ס אַרמעע.
דאן האָט ער זיך בעטהייליגט אין אַ קריעג און זיך אויסגעצייכענט מיט

אלעם איז גומ וואָס ענדיגט זיך גומ.

זיינע העלדענטהאפטען. בערטראם האָט ערהאַלטען בריעף פון זיין מוטער וואו זיא האָט איהם מיטגעטהיילט, אז העלענא איז אַוועק און וועט איהם שוין מעהר ניט בעאונרוהיגען. ער האָט אַלזאָ אָנגעהויבען צו מאַכען פאָר-בערייטונגען אהיים צו פאָהרען, ווען העלענא אליין, פערקליידעט אַלס אַ וואנדערער, איז אָנגעקומען קיין פלאָרענץ.

דיא שטאָרט פלאָרענץ, דורך וועלכער דיא וואנדערער פלעגען רייזען נאָך סט. זשאקען לע גראו, האָט געבילדעט אַ רוה-פלאַץ פאר דיא רייזענדע. ווען העלענא איז אהין אָנגעקומען, האָט זיא געהערט, אז דאָרט וואָהנט אַ גוטעהערציגע אלמנה, וועלכע נעהמט אויף אין איהר הויז אַלע פרויען וואנדערער וואָס געהען בעזוכען דעם הייליגען פלאַטין, און זיא גיט זיי עסען, טרינקען און שלאָף-שטעלעס.

העלענא איז אַלזאָ אַוועק צו דיעזער אלמנה, וואו זיא איז נאנץ פיין אויפגענומען געוואָרען און איינגעלאדען צו קומען זעהען אַלע מערקווירדיג-קייטען אין דער אלטער שטאָרט. זיא האָט איהר אויך געזאָגט, אז אין פאל זיא וויל זעהען דעם פירסט'ס אַרמע, וועט זיא איהר וואונש ערפילען.

„דוא וועסט האָבען אַ געלעגענהייט,“ האָט דיא אלמנה בעמערקט צו העלענא, „צו זעהען דיינעם אַ לאַנדסמאן. זיין נאָמען איז גראף דע רוסילאָן, וועלכער האָט זיך אויסגעצייכענט אַלס גרויסער העלד אין דעם פירסט'ס מלחמות.“

„איך ליעב איהם זעהר,“ האָט העלענא געענטפערט און דערביי גע-זאָגט אַ גרויסען אמת.

איבער דעם נאנצען וועג, האָט דיא אלמנה געהאַלטען אין איין רעדען איבער בערטראם'ן. זיא האָט דערצעהלט העלענא'ן איבער דעם יונגען גראף'ס הייראט, וויא ער איז געצוואונגען געווען חתונה צו האָבען מיט אַ מיידעל זון זיא נאָכהער פערלאָזט און איז נאָכהער אַריין אין דעם פירסט'ס אַרמע, כדי ער זאָל ניט דארפן לעבען מיט זיין פרוי.

הערענדיג דיא געשיכטע פון איהר אייגענעם אונגליק, האָט העלענא ניט געזאָגט קיין וואָרט. נאָך איידער דיא אלמנה האָט רעכט געענדיגט דיעזע שילדערונג, האָט זיא אָנגעהויבען אַ צווייטע, פון וועלכער יעדעס וואָרט האָט געמאַכט אַ טיעפע וואונד אין איהר האַרצען. דיעזע לעצטע שילדערונג איז נעמליך געווען, וויא אזוי בערטראם האָט זיך פערליעבט אין איהר אייגענער טאָכטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

כאָטש בערטראַם האָט ניט איינגעשטימט צו דער הייראַטאָה מיט העלע-נאַץ, ווייזט עס אויס, אז זיין האַרץ איז דאָך געווען אָפּען פאַר ליעבע; ווייל זייט ער איז געווען מיט דער אַרמעע אין פּלאָרענץ, האָט ער זיך ווירקליך פּערליעבט אין דיאַנאַץ, אַ שעהנע יונגע דאַמע, דיאַ טאָכ-טער פּון דער אַלמנאָה וואו העלענאַ האָט לאָזשירט, יעדע נאַכט פּלעגט ער קומען אונטער דיאַנאַ'ס פּענסטער, און וויא דער מנהג איז דאַמאַלס געווען, האָט ער, צו אַ מוזיקאַלישער בעגלייטונג, בעזונגען איהר שעהנ-הייט און ליעבליכקייט.

דיאַנאַ וויעדער, וויסענדיג, אז ער איז פּערהייראַטעט, האָט זיא איהם ניט געוואָלט ערמונטערען אין זיין ליעבע. אָבוואָהל דיאַנאַ איז געווען אַן ארעם מיידעל, האָט זיא דאָך גענאָסען אַ גוטע ערציהונג און ניט געוואָלט איינשטימען אָנצונעהמען דיאַ ליעבע פּון אַ פּערהייראַטער טען מאַן.

דאָס אַלעס האָט העלענאַ געהערט דערצעהלען איבער איהר מאַן, און כאָטש דאָס האָט זיא זעהר געשמערצט, האָט זיא אָבער פּון דער גאַנצער געשיכטע געזעהען אַ פּלאַן וויא אזוי סוף-כל-סוף דאָך צוריק צו קריעגען בעטראַם'ן ער זאָל זיין איהר מאַן.

עס האָט ניט פּיעל געדויערט און זיא האָט אַריינגענומען דיאַ אַלמנאָה אין איהר פּערטרויען. זיא האָט איהר דערצעהלט, אז זיא איז דיעזעלבע העלענאַ וועמען בערטראַם האָט פּערלאָזט, און געבעטען, אז דיאַ אַלמנאָה און איהר טאָכטער זאָלען איהר ערלויבען זיך אויסצוגעבען פאַר בערטראַם'ן אַלס דיאַנאַ.

אַהיים קומענדיג האָט דיאַ אַלמנאָה, איהר טאָכטער און העלענאַ דאָס אַלעס גענוי בעשפּראַכען און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו העלפּען העלענאַ'ן דורכצופיהרען איהר פּלאַן. פּון דער אַנדערער זייט וויעדער, קען מען זאָגען, האָט זעהר פּיעל געווירקט וואָס העלענאַ האָט פּערשפּראַכען זיי גוט צו בעלוינען דערפאַר און דערווייל האָט זיא זיי שוין דערלאנגט אַ בייטעל מיט געלד.

נאָך אין דעמזעלבען טאָג האָט העלענאַ געזעהען לאָזען וויסען בערט-ראַם'ן, אז זיא, העלענאַ, זיין געזעטצליכע פּרוי, איז טויט, האָפּענדיג דערביי, ווען ער וועט הערען, אז ער איז פּריי, וועט ער געוויס וויעדער קומען זיך אָנביעטען צו דיאַנאַ'ן ער זאָל מיט איהר חתונה האָבען. דאָן, נאַטירליך, וועט זיא זיך פּערשטעלען פאַר דיאַנאַ'ן און זעהען אַרויס קריעגען ביי איהם דעם דינג.

אלעס איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

אבערס איז בערטראם ווירקליך געקומען און ער איז אויפגענומען גע-
וואָרען אין דיאנא'ס צימער, וואו העלענא האָט שוין איהם געווארט אום
איהם צו עמפאנגען.

דיא שמייכלהאפטע קאמפלימענטען און ליעבעס-ערקלערונגען וואָס
דער גראף האָט אדרעסירט צו העלענא'ן, מיינענדיג, אז דאָס איז דיאנא'ן,
האָבען ביי העלענא'ן געקלונגען וויא ענגעל-מוזיק. בערטראם איז געווען
אזוי צופריעדען פון דעם ליעבענסווירדיגען עמפאנג, דאָס ער האָט איהר
געמאכט אן אנטראג צו ווערען איהר מאן און זיא ליעבען אויף אימער און
אויבגי. זיא האָט געהאָפט, אז דאָס וועט אויף אזוי זיין אפילו ווען ער
וועט ערפאהרען, אז דיעזע, צו וועלכער ער רעדט דיא ווערטער, איז זיין
אייגענע פערזאכטעמע פרוי העלענא.

מיר מוזען דא מיטטהיילען, אז בערטראם האָט ביז יענער נאכט בלויז
געזעהען דיאנא'ן פון ווייטען. ער האָט צום ערשטען מאָל געהאט א גע-
לעגענהייט צו זיין מיט איהר, וויא ער האָט גערעכענט, צוזאמען אין איין
צימער אַליין. פון איהר פערשטאנד, שפראך און בענעהמונג, האָט ער
ניט פיעל געוואוסט. דאָס אלעס האָט מען נאָך פריהער העלענא'ן מיטגעד-
טהיילט. אלעס וואָס העלענא האָט דאן געטהאָן, איז געווען, צו זעהען
עס זאָל זיין טונקעל אין צימער, כדי ער זאָל זיא ניט בעמערקען. אוי-
סער דעם אָבער, האָט זיא געפיהרט מיט איהם אזא לעבהאפטעם געשפרעך
איבער פערשיעדענע זאכען, אז ער האָט ווירקליך בעוואונדערט איהר
פערשטאנד.

העלענא איז געווען אי שעהן, אי קלוג. אָבער ווען מען בעגעגענט זיך
מיט א פרויענציעמער צו אָפט, עטליכע מאָל אין טאָג, פון קינדווייז אויף,
מערקט מען זעלטען דאָס אלעס. דערזעלכער פאל איז געווען מיט דעם
יונגען גראף פאן רוסיאָן.

העלענא האָט אויך פערשטאנען מיט איהר ליעבענסווירדיגקייט זאָנסט
צו בעצויבערן בערטראם'ן. ער איז ווירקליך געווען אויסער זיך פון דיא
ליעבעם געפיהלע וואָס זיא האָט אין איהם ארויסגערופען. עס איז ניט
געווען קיין זאך וואָס ער איז ניט געווען בענייסטערט צו טהון פאר דיעזעם
פרויענציעמער. ווען ער האָט איהר אָנגעבאָטען זיין האַנד, האָט זיא
שטילשווייגענד איינגעשטימט. דאן האָט זיא פערלאנגט ער זאָל איהר גע-
בען זיין רינג אַלס צייכען פון זיין פערלאָבונג צו איהר. ער האָט איהר

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

גלייך געגעבען דעם רינג. זיא וויעדער האָט איהם געגעבען א קאָסט
בארען רינג פון איהר פינגער, וואָס זיא האָט געהאט א מתנה פון דעם
קעניג.

איידער עס איז טאָג געוואָרען, האָבען זיי זיך אומארמט און גענומען
אבשיעד זיך פערשפרעכענדיג ליעבע און אייביגע טרייהייט.

עס איז געווען דיא רעדע, אז בערטראם זאָל פאָהרען אַהיים צו זיין
מוטער און דאן וועט ער הייראטהען.

העלענא האָט בעשלאָסען גלייך נאָכצופאָהרען קיין פאָריו. זיא האָט
גע'פועל'ט ביי דער אלמנה און איהר טאָכטער זיא צו בעגלייטען און איהר
ווייטער העלפען דורכצופיהרען איהר פלאן.

ווען זיי זיינען אָנגעקומען קיין פאָריו, האָבען זיי ערפאָהרען, אז דער
קעניג האָט נאָר וואָס אָבגערייזט צו דער גרעפין פאָן רוסילאָן. זיי האָבען
באלד נאָכגעפאָלגט.

דער קעניג איז געווען פאָלקאָמען געזונד, און אויס דאנקבארקייט צו
דער הורף וועלכער זיין לעבען איז גערעטעט געוואָרען, מיינענדיג דיא
גרעפין ביי וועלכער העלענא איז געווען, איז ער אַהין געפאָהרען. ער
האָט באלד אָנגעהויבען צו רעדען איבער העלענא'ן, זיא לויבענדיג און ריהר
מענדיג און אויסגעדריקט זיין טיעפסטעס בערויערן ווען ער האָט געהערט,
אז זיא איז טויט. ער האָט אויך אָפען בעהויפטעט, אז ער גלויבט,
דאָס אין איהר טויט, איז שולדיג דער יונגער גראַף פאָן רוסילאָן,
בערטראם.

דיעזעס געשפרעך האָט אָבער שטארק בעטריעבט דיא אלמע גרעפין.
ווען דער קעניג האָט דאָס בעמערקט, האָט ער געענדערט זיין שמועס און
געזאָגט :

„גרעפין, איך ווייס, אז קיינער מעהר וויא דוא, בעדויערסט ניט
מעהר דעם טויט פון העלענא'ן. אָבער איך האָב שוין מוחל געווען און
אלעס פערגעסען.“

ווען לאַפע, דעם קעניג'ס בעגלייטער, האָט דאָס געהערט, האָט ער
ניט געקענט ליידען, אז דאָס אַנדענקען פון העלענא'ן, וועלכע האָט גערא-
טעוועט דעם קעניג'ס לעבען, זאָל אזוי מיר-ניט-דיר-ניט פארבייגעהען און
פערגעסען ווערען.

„איך מוז זאָגען,“ האָט ער זיך אַריינגעמישט. „אז דער יונגער גראַף

אלעם איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

האַט זעהר שלעכט געהאַנדעלט. ער האָט בעגאַנגען אַ פּערברעכען געגען זיין מאיעסטעט, געגען זיין מוטער און געגען דער יונגער דאמע. דיא הויפטזאך איז אָבער, אז דאָס גרעסטע פּערברעכען, האָט ער בעגאַנגען געגען זיך אַליין, ווייל ער האָט פּערלוירען אַ פּרוי וועמעס שעהנהייט האָט איבעראשט דעם גאַנצען קעניגליכען הויף, וועמעס קלוגהייט און שאַרפֿ-זיניגקייט האָט יעדען בעצויבערט, וועמעס פּאָלשטענדיגקייט אַלס דאמע האָט געמאַכט יעדען יונגען מאַן צו זיין פּאַרטיג צו טהון פאַר איהר אַלעס אין דער וועלט.

ביי דיעזע ווערטער איז ערשיענען בערטראם.

דער קעניג האָט אויף איהם אַ קוק געטהאָן און געזאָגט :

„לויבען וואָס מען האָט פּערלוירען, טאַכט דיא עראינערונג פאַר טהייער און אנגענעהם, קום נאָר אַהער,“ האָט ער זיך געווענדעט צו בערטראם'ן.

בערטראם האָט געוואוסט אום וואָס דאָ האַנדעלט זיך, און ער האָט אויסגעדריקט דאָס טיעפסטע בערויערן פאַר דער ברוטאַלער האַנדלונג געגען העלענאַ'ן.

צוליבע דער עראינערונג אן זיין פאטער, צוליבע זיין בעזאָרנטע אַלמע מוטער, האָט דער קעניג איהם דאן פּערצייהעט און מען האָט דאן פּאַרט געזעצט אַ פּרעהליכעם געשפּרעך.

פלוצלונג איז אָבער דעם קעניג'ס געזיכט פּערפינסטערט געוואָרען, און יעדער וואָס האָט איהם געקענט, האָט בעמערקט אין איהם אַ גרוי-טען צאָרן.

דיא אורזאכע פון דיעזער אויפּרעגונג איז געווען אזוי :

דער קעניג האָט בעמערקט אויף בערטראם'ס פינגער דעם רינג וואָס ער האָט געגעבען העלענאַ'ן, און ער האָט איהר דאמאלס אָנגעזאָגט, דאָס אין פאַל זיא וועט זיך געפינען אין אַ נויט, זאָל זיא איהם שיקען דעם רינג, זאָנסט זאָל זיא זיך פון איהם קיין מאָל ניט שיידיען.

דער קעניג האָט גלייך געפּרעגט בערטראם'ן וויא דער רינג קומט צו איהם. בערטראם וויערער, ניט וועלענדיג דערצעהלען דעם גאַנצען אמת, האָט געזאָגט, אז אַ דאמע האָט צו איהם אַרויסגעוואָרפען דעם רינג פון אַ פענסטער. אויף דער פּראַגע, אויב ער האָט נאָך געזעהען העלענאַ'ן זייט דעם טאָג וואָס ער איז פון איהר אַוועק, האָט ער געענט-פּערט, ניין.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אזוי וויא דער קעניג האָט געוואוסט, אז בערטראם האָט פיינד געדאָרט זיין ווייב און זיא גערעכענט פאר אַ שטערונג אין זיין לעבען, האָט ער באַלד בעשלאָסען, אז ער האָט זיא וואהרשיינליך ערמאָרדעט. ניט וואר-טענדיג פיעל, האָט ער געהייסען זיינע וועכטער זאָלען איהם באַלד כאַפּען און אַרעסטירען ביז צו אַ ווייטערע אונטערזוכונג.

„מיין נאָט!“ האָט דער קעניג אויסגעשריען, „איך האָב מורא, אז ער האָט געטויטעט דיא גוטע העלענא!“

ביי דיעזע ווערטער איז ערשיענען דיאנא מיט איהר מוטער און פער-לאַנט פון דעם קעניג, ער זאָל אויסניטצען זיין איינפלוס און צווינגען בערטראם'ן חתונה צו האָבען מיט דיאנא'ן, נאָכדעם ער האָט עס איהר פערשפראָכען אזוי צו טהון.

בערטראם, מורא האָבענדיג, אז דאָס וועט נאָך פערערגען זיין לאַגע, דאָס הייסט, אז ער האָט געהאט אַ געליעכטע, ווען העלענא האָט נאָך געלעבט, האָט ער פלוצלונג אַלעס אָבעגלייקענט וואָס דיאנא האָט בער-הויפטעט.

ווען דיאנא האָט דאָס געהערט, האָט זיא ארויסגענומען דעם רינג וואָס העלענא האָט איהר איבערגעגעבען און דאָס געבראכט אַלס בעווייז פאר איהרע בעהויפטונגען. זיא האָט נאָך ווייטער ערקלערט, אז דעם רינג וואָס ער טראָגט, האָט זיא איהם געגעבען, און דעם רינג וואָס זיא האָט, האָט ער איהר געגעבען, אַלס צייכען, אז זיי זיינען פער-לאַבט.

ווען דער קעניג האָט דאָס געהערט, האָט ער געהייסען מען זאָל זיא אויך זאָפארט אַרעסטירען. דיא אורזאכע דערפון איז געווען, ווייל דיא געשיכטע איבער דעם רינג איז געווען פערשיעדען וויא דיעזע פון בערטראם'ס, און דער קעניג איז דערפאר געוואָרען נאָך מעהר פער-דעכטיג.

דאן האָט דער קעניג ארויסגעגעבען אַ פסק, דאָס אין פאל זיי וועלען ניט דערצעהלען דעם גאַנצען אמת, זאָל מען זיי ביידע הינריכטען פאר העלענא'ס טויט.

דיאנא האָט דאן געבעטען מען זאָל ערלויבען איהר מוטער צו געהען ברענגען דעם ערשטען אייגענטימער פון דעם רינג, דאָס הייסט, ביי וועמען זיא האָט איהם גענומען. מען האָט איהר דאָס ערלויבט און דיא אַלמנה האָט גלייך צוריק געקעהרט מיט העלענא'ן.

אלעס איז גוט וואָס ענדירט זיך גוט.

דיא גוטע גרעפין, וועלכע איז געווען שטארק בעזאָרגט אום איהר זוהן'ס לעבען, און וועלכע האָט אויך מורא געהאט אז דער פערדראכט איבער איהר זוהן קען זיין אמת, ווען זיא האָט דערזעהען איהר לעבע העלענא, איז זיא געווען אזוי דערפרייט, אז זיא האָט אן אלעמען פערגעסען.

דער קעניג וועלכער האָט קוים געקענט גלויבען זיינע אייגענע אויגען, האָט געפרעגט:

„איז דאָס ווירקליך בערטראם'ס פרוי וועמען איך זעה?“

נאָר אזוי וויא העלענא איז נאָך ניט געווען זיכער ביי זיך, אז בערטראם וויל זיא פאר א פרוי האָט זיא געענטפערט:

„ניין, מאיעסטעט, עס איז בלויז אַ שאמען פון דער פרוי וואָס דוא זעהסט, עס איז נאָר דער נאָמען און ניט מעהר.“

„אָה, ניין, ניין!“ האָט בערטראם אויסגעשריען, „עס איז ביידעס, אי דער שאמען, אי מיין פרוי!“

„מיין הערר“, האָט העלענא געזאָגט זיך ווענדענדיג צו בערטראם'ן, „ווען איך האָב מיך פערשטעלט פאר דיעזע דאמע, האָב איך דיך געפונען אַלס אַ גוטען און לעבענסווירדיגען מאַן. אין דערזעלבער צייט אָבער, האָב איך מיך דערמאנהט אן דיין אַמאָליגען בריעה, ווען דוא האָסט מיר געשריעבען, אז ווען איך וועל קענען קריעגען דעם רינג פון דיין פינגער, וועסטו מיך אנערקענען אַלס דיין פרוי. איך האָב געקראָגען דעם רינג.“

„העלענא -“ האָט ער אויסגעשריען, „איז דאָס מעגליך, אז דוא ביסט געווען יענע לעבענסווירדיגע דאמע מיט וועלכער איך האָב פערבראכט דיא נאכט? יא, יא, עס איז מעגליך“ . . .

דיא אלמנה און דיאנא האָבען דאן בעשטעטיגט העלענא'ס ווער טער.

דער קעניג איז געווען אזוי צופריעדען מיט דיאנא'ס עדעלע האַנדלונג, אז ער האָט איהר דערפאר פערשפראַכען אויך צו געבען אן אדעליגען פאר אַ מאַן.

בערטראם האָט ערשט דאמאלס אַרויסגעזעהען דעם טעות וואָס ער האָט פריהער געמאכט, און פאלענדיג אויף דיא קניע פאר העלענא'ן, האָט ער זיא געבעטען אום פערציייהונג און איהר געשוואוירען אייביגע און טרייע לעבע.

האמלעט.

דער פרינץ פון דענעמארק.

ס זיינען פאראיבער בלויז צוויי מאָנאט נאָך'ן טויט פון דעם קעניג פון דענעמארק, ווען זיין אלמנה, דיא קעניגין גערטריוד, האָט חתונה געהאַט מיט איהר שוואגער קלודיוס, דאָס הייסט מיט איהר מאַן'ס ברודער.

דיעזער פאקט האָט ארויסגערופען בעוואונדערונג און ערשטוינען, און אויך ניט וועניג פערדרוס אין לאַנד. אָבער דאָס איז נאָך ניט אלעס. אַ וויכטיגערע זאך האָט זיך דורך דעם ענטוויקעלט.

קלודיוס איז ניט געווען געראַמען אין זיין ברודער. יענער, דער קעניג, גערטריוד'ס ערשטער מאַן, איז געווען אַן עדעלער און גוטער מענש, ווערד רענד קלודיוס איז געווען בעקאַנט פאַר אַ שופט, לומפ און אַ פערדאָרבענער קערל. דאָס האָט געפיהרט דערצו וואָס מען האָט אָנגעהויבען צו פער-דעכטיגען קלודיוס'ן, אַז ער האָט געוויס אָבגעראַמט זיין ברודער פון דעם וועג, כדי ער זאָל קענען ערשטענס חתונה האָבען מיט זיין פרוי, און, צווייטענס, כדי ער זאָל קענען כעשטייגען דעם טראָהן פון דענעמארק. אין דערזעלבער צייט, נאַטירליך, זאָל דער יונגער האמלעט, דעם טויטען קעניג'ס זוהן און געזעטצליכער יורש, ניט קענען רעגירען אויף זיין פא-טער'ס אָרט.

נאָר, וויא דיא זאך איז, מען רעדט, מען פערברייטעט אַ סליך, און דער אלגעמיינער עולם פערגעסט, אָדער מען וויל זיך ניט שטאַרק בער-קימערן אום אזעלכע זאַכען. דעם טיעפסטען און שטאַרקסטען איינ-דרוק אָבער, האָט דיא גאַנצע געשיכטע געמאַכט אויף דעם יונגען פרינץ

האמלעט.

האמלעט, וועלכער האָט אזוי געליעבט און געעהרט זיין פּערשטאַרבּענעם פּאַטער, אז ער האָט איהם כּמעט פּערגעטערט. און אזוי וויא דער יונגער מאַן אליין, איז געווען שטאַרק געראַמען אין זיין פּאַטער, דאָס הייסט, ער איז אויך געווען אן עהרענמאַן און אן ערדלעך מענש, האָט ביי איהם נאָך וועניגער אויסגענומען זיין מוטער'ס האַנדלונג וואָס זיא האָט חתונה געהאַט אזוי ניד מיט זיין פעטער.

ניט זאָגענדיג און ניט רעדענדיג קיין וואָרט, פּלעגט דער יונגער האמד לעט אָנפאַנג אָבזיטצען טעג און נעכט דענקענדיג און טראַכטענדיג איבער דעם וואָס עס האָט פּאַסירט. ער איז דערפאַר געוואָרען מרה שחורה'דיג און פּערלוירען יעדע אינטערעסע אין אלעמען אַרום איהם. אַ מאָל איז האַמלעט געווען אַ מונטערער און פּרעהליכער יונגער מאַן, ער פּלעגט לעזען ביכער, זיך אַמוזירען, לאכען און שטיפען. דאָס אַלעס איז פון איהם פּערשוואַנדען און זיין בליק איז אימער געווען פינסטער און טרויעריג.

עס איז אמת, אז האַמלעט האָט זיך פּיעל גערגערט, ווארום מען האָט איהם בערויבט פון זיין רעכט צו זימען אויף זיין פּאַטער'ס טראַהן. ציכער דאָס אליין וואָלט נאָך ניט ארויסגערופען דיזעז ענדערונג אין איהם. פּערקעהרט, דאָס וואָלט איהם געמאַכט נאָך לעבעדיגער און טהעטיגער אום צוריק צו געווינען דעם טראַהן. וואָס איהם האָט גערגערט, געקריינקט און בעטריעבט איז געווען אַ נאַנץ אַנדערע זאַך: זיין מוטער, וועלכע האָט אזוי שווערליך געהאַנדעלט און בעליידיגט דיא עראינערונג אן זיין פּאַטער! דיזעז מוטער, וועמען זיין פּאַטער האָט אזוי פּיעל געליעבט און געשעמזט! זיא וויעדער, אויף וויא ווייט האַמלעט האָט זיך געקענט עראינערען, האָט אימער זיך געוויזען ליעבענסווירדיג און פּערפליכטעט צו איהר מאַן.

זיא אַלזאָ זאָל דאָס קענען טהון! זיא זאָל מיט צוויי מאַנאַט נאָך זיין טויט, ווען זיין קבר איז נאָך געווען פּריש, שוין הייראַטהען, און מיט וועמען? מיט זיין פּאַטער'ס אייגענעם ברודער!

און זער ברודער אליין? אַמאָל האָט ער איהם געשעמזט אלס זיין פּאַטער'ס ברודער און אין איהם ניט געזוכט קיין חסרונות. יעצט וויעדער, איז דער צושטאַנד שוין געווען אַן אַנדערער. ווען ער האָט געקענט אזוי האַנדלען, זאָן האָט ער שטאַרק געצווייפּעלט אין זיין אָרענטליכקייט. אָט דאָס אַלעס צוזאַמען, פּיעל מעהר וויא דער פּערלוסט פון דעם טראַהן, האָט צושמעטערט דיא גאַנצע פּרעהליכע וועלט פאַר דעם יונגען האַמלעט.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קעניגין גערטרוד, זיין מוטער, האָט אָנגעווענדעט אלעס מעגליכע איהם צו אַמוזירען, אויפמונטערן און צוריק ברענגען צו דעם פריהעריגען שטאַנד. אָבער דאָס האָט נאָר ניט געהאַלפּען. ער פלעגט ערשיינען אין הויף געקליידעט אין שוואַרצען, אלס טרויער נאָך זיין פאטער'ס טויט. דיעזע טרויער-קליידער האָט ער קיינמאָל ניט אָבגעלעגט, זאָגאר ניט אין דעם טאָג ווען זיין מוטער האָט חתונה געהאַט. מען האָט איהם אויף ניט געקענט בעוועגען אנטהייל צו נעהמען ביי דיא שמחות און באַנקעמען וואָס מען האָט געמאַכט צו דער חתונה, וואָס האָט ביי איהם אויסגעזעהען דער שענדליכסטער טאָג פון זיין לעבען.

און וואָס איהם האָט איבערהויפט געערגערט, איז געווען אויסצוגעפינען גענוי דיא אורזאכע פון זיין פאטער'ס טויט.

און עס איז אויף קיין חידוש ניט ווארום דאָס האָט איהם אזוי שטאַרק געערגערט, קלוידיוס האָט פערברייטעט דיא נאַכריכט, אז זיין ברודער, דער קעניג, איז געשטאָרבען פון אַ שלאַנגענ-בייס; אָבער האַמלעט'ן איז איינגעפאַלען, אז דיא שלאַנג איז געווען קלוידיוס אליין. בקיצור, ביי האַמלעט'ן האָט אָנגעהויבען קלאָר צו ווערען, אז קלוידיוס האָט ערמאָרדעט זיין פאטער, כרי, ער זאָל קענען זיטצען אויף זיין טראָהן.

וויא ווייט ער האָט געהאַט רעכט מיט דיעזער מיינונג, וויא ווייט זיין מוטער איז געווען אין דעם פערמישט, האָט ער אליין גענוי ניט געקענט בעשטימען; אָבער דיעזע אונזיכערהייט אליין איז שוין געווען גענוג פון איהם צו מאַכען אַ מעלאַנכאָלישע חורבה.

ווערערנד דיעזע שוידערהאַפּטע געדאַנקען האָבען געפלאַגט דעם אונז-גליקליכען יונגען פרינץ, האָט ער ערפּאָהרען, אז אַ גייסט, וועלכער איז עהנליך צו זיין פאטער, איז איינגע מאַל ערשינען, און דיא סאָלדאַטען וואָס זיינען געשטאַנען אויף דער וואַך ארום פּאַלאַץ, האָבען איהם געזעהען צוויידריי נעכט דורכאַנאַנד.

מען האָט האַמלעט'ן דערזעהלט, אז דער גייסט, אָדער דיא געהיימניש-פאַלע פיגור, פלעגט ערשיינען געקליידעט אין אַ פאַנצער פון קאַפּ ביז פיס, פונקט אזוי וויא זיין פאטער איז געווען ווען ער האָט געלעבט. צווישען דיעזע וואָס האָבען דיא ערשיינונג געזעהען, איז געווען האַראַציאָ, האַמלעט'ס בעסטער פריינד. אלע האָבען דערזעהלט איינע און דיעזעלכע געשיכטע, און האַמלעט האָט געוואוסט, אז האַראַציאָ וועט קיין ליעגען ניט זאָנען. זיי האָבען ווייטער מיטגעטהיילט, אז דיא פיגור ערשיינט פונקט וויא

האמלעט.

דער זייגער שלאָגט צוועלף; אז אויפ'ן פנים זעהט ער אויס בלאַס, און דאָס פנים דריקט אויס מעהר שמערץ וויא צאָרן. דאָן, אז דיא באָרד איז צושויר- בערט און האָט אַ מין זילבערנעם קאָליר, אַקוראַט וויא ער איז געווען ביים לעבען.

אויסער דעם, האָט ער, אויף אלע פראַנען, גאָר ניט געענטפערט. בלויז איינמאָל האָט ער געמאַכט אזא בעוועגונג, אז עס האָט אויסגעזעהען, דאָס ער וויל רעדען. אָבער פונקט דאָמאַלס האָט אָנגעהויבען צו ברעכען אויף טאָג, דער האָהן האָט אַ קרעה געטהאָן און ער איז שנעל פערשוואַנדען געוואָרען. דער יונגער פרינץ, זייענדיג זעהר אויפגערגט האָט גערעכענט, אז דאָס מוז זיין זיין פאַטער'ס גייסט. ער האָט אַלזאָ בעשלאַסען צו וואַכען צוזאַמען מיט דיא סאָלאַרטען ביי נאַכט כרי ער זאָל האָבען אַ געלעגנהייט זיך צו בעגעגענען מיט דעם גייסט.

האמלעט האָט ביי זיך געטראַכט, אז אזא ערשיינונג קומט ניט אומר זיסט; אז דער גייסט האָט געוויס עפעס מיטצוטוהיילען, און אָבוואַהל ער האָט נאָך צו קיינעם ניט גערעדט, וועט ער אָבער צו איהם יא רעדען. ער האָט אַלזאָ געוואַרט מיט דער גרעסטער אונגעדרולד אויף דער נאַכט.

ווען דיא נאַכט איז ענדליך געקומען, האָט ער זיך אוועקגעשטעלט מיט האַראַציאָ'ן און מיט מאַרסעלוס'ן, איינער פון דיא וועכטער, אויף אַ באלקאָן, וואו דער גייסט פלעגט ערשיינען, אום אָבצורואַרטען זיין ערשיינען.

דיא נאַכט איז געווען קאַלט און דיא לופט זעהר שאַרף. האמלעט, האַראַציאָ אין זייער בעגלייטער האָבען אָנגעהויבען צו רעדען איבער דעם וועטער און איבער דער קאַלטקייט פון דער נאַכט. זיי זיינען אָבער אונטער כראַכען געוואָרען אין זייער געשפרעך, ווען האַראַציאָ האָט זיי אָנגעצייגט, אז דער גייסט איז ערשיענען.

ערבליקענדיג זיין פאַטער'ס גייסט, האָט האמלעט געשפירט אַ שרעקד ליכען שוידער לויפענדיג איבער זיין לייב. ער האָט פריהער אָנגעפאַנגען אָנ- צורופען נאָט און דיא מלאכים זיי זאָלען איהם בעשיטצען, ווייל ער האָט ניט געוואוסט, אויב דאָס איז אַ גוטער גייסט אָדער אַ שלעכטער. ער האָט אָבער לאַנגזאַם זיך אָנגעהויבען צו שטאַרקען אין קריעגען מעהר מוטות.

זיין פאַטער, אין דער פאַרמע פון דעם גייסט, האָט איהם בעטראַכט מיט אַ מינע פון טיעפען מיטלייד, און, וויא עס האָט אויסגעזעהען, מיט אַ וואונש מיט איהם צו רעדען. דער גייסט האָט אויסגעזעהען פונקט אזוי וויא זיין פאַטער ווען ער האָט געלעבט, דאָס האמלעט האָט זיך ניט געקענט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

צוריקהאלטען איהם ניט צו אדרעסירען מיט דעם נאָמען „פאטער“ און איהם בעטען ער זאָל איהם מיטטהיילען וואָס עס איז דיא אורזאכע ווארום ער איז געקומען פון זיין קבר צו בעזוכען דיא ערד אום האַלבע נאכט. דער גייסט, ווינקענדיג צו האַמלעט'ן, האָט ער איהם אָנגעצייגט, אַז ער וויל מיט איהם רעדען און איהם אָבגערופען אויף אן אנדערן פּלאַטץ וואו מען זאָל זיי ניט הערען. האַראַציאָ און מאַרסעלוס וואָלטען איהם אָב- גערעדט, ער זאָל ניט געהען, טאָמיר וועט איהם טרעפען אן אונגליק, אָבער האַמלעט וואָלט קיינעם ניט געהערט, ווייל זיין לעבען האָט ביי איהם סאי- וויאסאי קיין ווערטא ניט געהאַט, און ער האָט געוואָלט וויסען, וויסען אַלעס וואָס עס האָט פאַסירט. ער איז געווען בערייט נאָכצופאַלגען דעם גייסט אפילו ביז אין עק וועלט, אַבי ער זאָל צופריעדען שטעלען זיין נייגעריגקייט.

ענדליך זיינען זיי געווען אליין און דער גייסט האָט אָנגעהויבען צו רעדען. ער האָט איהם מיטגעטהיילט, אַז ער איז דער גייסט פון זיין פאטער, וועלכער איז ערמאָרדעט געוואָרען אויף אַ גרויזאמען אופן, און איהם אויך מיטגעטהיילט וויא דער מאָרד איז געשעהען, אַז געטהאָן האָט דאָס אַלעס זיין ברודער קלודיוס, האַמלעט'ס פעטער, אום צו קענען הערשען איבער'ן לאַנד. און פאַסירט האָט עס אזוי:

דער קעניג האָט זיך נוהג געווען, אין דיא וואַרעמע זומערטעג, צו ילאָפּען אין זיין גארטען יעדען נאָכמיטאג. קלודיוס האָט דערפון געוואוסט. וועהרענד דער קעניג איז געלעגען פּערוונקען אין טיעפען שלאָף, האָט זיך קלודיוס דערנעהנטערט און אריינגעגאַסען אַזא מין גיפּט אין זיינע אויערן. דיעזער גיפּט האָט געהאַט אַזא שנעלע ווירקונג וויא קוועקזילבער; ער האָט זיך צינגאַסען איבער זיין נאַצען קערפּער, אין יעדער אָדער, אין יעדען נערוו, און נאָכדער וויא דער גיפּט האָט פּעראורזאכט אַ מין פּאַראַליזירונג, איז אויך דער טויט געקומען. אויף דיעזער אַרט, האָט זיך קלודיוס, מיט איינמאָל, בעמעכטיגט איבער דעם טראָהן און אויך איבער דער קעניגין.

דער גייסט האָט דאָן בעשוואוירען האַמלעט'ן, דאָס אויב ער האָט ווען עס איז געליעבט זיין פאטער, זאָל ער ניט פּערגעסען זיך נוקם צו זיין פאר דיעזען ניעדערטרעכטיגען מאָרד. אין דערזעלבער צייט האָט דער גייסט בערויערט זיין זעהן ווארום ער האָט אַזא מוטער, וועלכע האָט זיך געקענט אזוי ערניעדעריגען און היראַטהען מיט דעם מערדער פון איהר מאַן. דער גייסט האָט אויך בעאויפטראַגט האַמלעט'ן, אַכטונג צו געבען, דאָס וויא

האַמלעט.

ער וועט זיך נוקם זיין אָן זיין אָנקעל, זאָל ער זיין מוטער ניט בעריהרען, זאָנדרען זיאַ לאָזען ליידען פון איהר אייגענעם פּערגיפטעמעס געוויסען.
האַמלעט האָט פּערשפּראַכען צו טהון אזוי וויא דער גייסט האָט איהם געהייסען, און דאָן איז דער גייסט פּערשוואַונדען געוואָרען.

ווען האַמלעט איז געבליעבען אליין, האָט ער אָנגענומען אַ בעשלוס, צו פּערגעסען אָן אלעס וואָס ער האָט געלערנט, געזעהען און ערפּאָהרען, און זיין געהירן זאָל זיין אָנגעפּילט בלויז מיט איין געדאַנק, און דיעזער איז וואָס דער גייסט האָט איהם געזאָגט; דאָס הייסט, זיך נוקם צו זיין אָן זיין אָנקעל, דער מערדער פון זיין פּאַטער. ער האָט דאָן מיטגעטהיילט האָראַציאָ'ן איבער דעם געשפּרעך מיט'ן גייסט, און בעשוואַוירען האָראַציאָ'ן מיט מאַר-סעלוס'ן, זיי זאָלען פאַר קיינעם ניט דאַכטען קיין וואָרט פון דעם וואָס עס איז פּאָרגעקומען אין יענער נאַכט.

דיא צייט וואָס האַמלעט האָט דורכגעלעבט, דאָס שוידערהאַפטע גע-שפּרעך מיט דעם גייסט, דאָס אלעס האָט איהם דערשראָקען פאַר זיך זעלבסט, ער האָט מורא געהאַט, אַז זיין בענעהמונג וועט פּיעלייכט ארויסרופּען אַ פּערדאַכט ביי זיין אָנקעל צו מיינען, אַז ער ווייסט פון דעם גאַנצען געהיימ-ניס, און דאָס וועט פּיהרען דערצו ער זאָל זיך היטען פאַר איהם, האַמלעט האָט אַלזאָ בעשלאָסען צו שפּיעלען בעסער דיא ראַלע פון אַ משוגענעם, כדי קלוידיוס זאָל ניט וויסען וואָס עס געהט פּאָר אין זיינע געדאַנקען.

האַמלעט האָט געשפּיעלט דיא ראַלע אזוי גוט, דאָס דער קעניג מיט דער קעניגין צוזאַמען האָבען געמיינט, אַז זיין משוגענע קומט ניט אויס שמערץ נאָך זיין פּאַטער, זאָנדרען, אַז ער איז פּערליעבט, און דאָס איז דיא גאַנצע אורזאַכע.

דער אמת איז, אַז האַמלעט, איידער ער איז געפאַלען אַ קרבן פון מרה-שחורה, האָט ער טאַקי געליעבט אַ שעהן מוידעל, אַ געוויסע אָפּעליא, דיא טאַכטער פון פּאַלאַניוס'ן, דעם קעניג'ס הויפט ראַטהגעבער. ער האָט איהר געשיקט מעהרערע בריעף און פּרעזענטען און איהר אונזערהילגע מאָל אָנגע-באָטען זיין ליעבע, דאָס הייסט, אַז זיא זאָל מיט איהם חתונה האָבען. זיא וויעדער האָט זיך דערפון ניץ ענטזאגט.

דאָן איז געקומען דיא גרויסע קאַטאַסטראָפּע אין זיין לעבען וואָס האָט איהם געמאַכט פּערגעסען אַן אלעמען, אפילו אַן זיין געליעבטער. נאָר אזוי וויא ער האָט נאָכהער געשפּיעלט דיא ראַלע פון אַ משוגענעם, האָט ער זיך אויך פּערשמעלט געגען איהר און זיא אָפטמאָל גראָב בעהאַנדעלט. זיא

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

וויעדער, אַנשטאָט איהם צו מאַכען פאַרווירפּע פאַר זיין בענעהמונג, האָט איהם שטאַרק בערוויערט און אלעס צוגעשריעבען צו זיין אונגליקליכען צושטאַנד.

כאָטש האַמלעט'ס געדאַנקען צושטאַנד איז ניט געווען אַזעלכער זיך אָבצוגעבען מיט ליבע, כאָטש זיין געהירן איז תמיד געווען פּערנומען מיט דעם פּלאַן פון אַ שרעקליכער נקמה, פון דעס טוועגען האָט ער איינגעזעהען, פון צייט צו צייט, אז ער האָט צו גראָב געהאַנדעלט געגען דער גוטער און אונשולדיגער אפּעליאַ, און דאָן פּלעגט ער איהר שרייבען אַ בריעף פּול מיט דיא ווילדעסטע אויסדרוקע פון ליבע, אז דאָס זאָל פּאַכען צו זיין גאַנצער אויפּהירונג. אין דערזעלבער צייט, האָט מען זיך געקענט מערקען אין דיא בריעף, מאַכע צערטליכע פּראַזען, וואָס האָבען דערזעהלט, אז נאָך אַלעמען, האָט ער דאָך פאַר איהר נאָך געהאַט צערטליכע געפיהלע.

ווען דיא קעניגין האָט דערפון געהערט, האָט זיא זיך געוואונשען, אז האַמלעט'ס צושטאַנד זאָל ווירקליך זיין דיא אורזאַכע פון אפּעליאַ'ס ליבע און ניט מעהר, און דיא שעהנע אפּעליאַ זאָל זיין דער אינסטרומענט איהם, מיט איהר ליבע, וויעדער געוונד צו מאַכען.

אַבער האַמלעט'ס קראַנקהייט איז געווען טיפּער, אָדער זיא איז געווען פון אזא נאַטור, וואָס ליבע האָט ניט געקענט היילען. פאַר זיינע אויגען איז אימער געשטאַנען זיין פאַטער'ס גייסט, און זיין געהירן איז געווען אַנגעפילט מיט געדאַנקען פון כיטערער ראַכע. יעדע שטונדע וואַרטען, האָט ביי איהם אויסגעזעהען אַ זינד, אַ פּערברעכען געגען דיא בעפעהלע פון זיין פאַטער.

דאָך איז עס גאָר ניט גרינג געווען צו געפינען אַ מיטעל וויא צו טויר טען דעם קעניג, וועלכער איז אימער געווען ארומגערינגעלט מיט וועכטער. אויסער דעם, איז דער קעניגין'ס געגענווארט, וועלכע איז כמעט אימער געווען נעבען קלודיוס', אויך געווען אַ גרויסע שטערונג.

אַבער וואָס עס האָט איבערהויפט אָבגעהאַלטען האַמלעט'ן פון זיין גרויסער נקמה, איז געווען דער פאַקט, ערשמענס, אז אַ מענש וויא ער, פון אזא צערטליכער נאַטור, האָט ניט געקענט ביי זיך אזוי גרינג פּועל'ן צו טויטען אַ מענשען, און צווייטענס האָט ער אַמאָל אויך געצווייפּעלט אין דעם גייסט'ס בעהויפטונגען, טאָמער, נאָך אַלעמען, איז דאָס אַ בעטרוג, אַ שווינדעל.

האַמלעט האָט דערפאַר בעשלאָסען צו זיין נאָך מעהר זיכער.

האַמלעט.

וועהרענד דיעזע צומישטע געדאַנקען האָבען זיך גערעהט אין זיין קאָפּ, זיינען געקומען אין קעניגליכען הויף שוישפּיעלער, וועלכע האָבען איהם אַמאָל אַמוזירט מיט זייערע פּאַרשמעלונגען. ער האָט איבערהויפּט ליעב געהאַט צו הערען פון איינעם אַ טראַגישע רעדע בעשרייבענדיג דעם טויט פון פּריאַם, דער קעניג פון טראַיאַ, און אויסדריקענדיג דערביי דעם שמערץ פון זיין פּרוי, קעניגין העקובאַ. האַמלעט האָט שעהן עמפּפּאַנגען זיינע אַלטע פּרוינד דיא שוישפּיעלער, און גערענקענדיג דיא רעדע אָדער מאַנאַלאָג פון דעם שוישפּיעלער, וואָס פלעג איהם אַמאָל פּערשאַפען פּערגעניגענען, האָט ער געבעטען דעם שוישפּיעלער ער זאָל דאָס וויעדערהאַלען.

דער שוישפּיעלער האָט דאָס געטהאָן אויף אַזאַ נאַטירליכען און לעבחהפּ־טען אויפן, אַז יעדען טאָג האָט זיך אויסגעדאַכט, אַז ער זעהט פאַר זיך אַ לעבער־דיגעס בילד. דער מאַנאַלאָג האָט פּאַרגעשטעלט דעם גרויזאַמען מאַרד פון אַ שוואַכען קעניג, דיא צערשטערונג פון זיין ארמעע און דאָן דיא צערשטערונג פון זיין שטאַדט דורך פייער, דיא גרויסע פּערצווייפלונג פון דער קעניגין וויא זיא איז געלאָפּען אַ באַרוויסע איבער איהר פּאַלאַץ מיט אַ זאַק אויף איהר קאָפּ וואו אַ קרוין איז אַמאָל געווען, און בלוין אַ דעק אויף איהר קערפּער וואו זיא האָט אַמאָל געטראָגען קעניגליכע מלבושים. דאָס אלעס האָט ניט נאָר אַרויסגעריסען טרערען פון אלע אַנוועזענדע, זאָנדערן דער שוישפּיעלער אליין האָט דאָס אלעס דעקלאַמירט מיט אַ געבראַכענע שטימע און מיט טרערען אין זיינע אויגען.

דאָס האָט געמאַכט האַמלעט'ן דענקען, דאָס ווען דער שוישפּיעלער קען אזוי בעגייסטערט ווערען איבער אַן אויסגעטראַכטע מעשה, וואָס זאָל האָבען פּאַסירט מיט היבשע עטליכע הונדערט יאָהר בעפּאַר, וואָס דאַרף ער נאָך, האַמלעט אליין, טהון, ווען ער ווייסט פון אַ פּיעל גרעסערעס פּערברעכען, דער טויט פון זיין אייגענעם פּאַטער!

דענקענדיג ווייטער איבער שוישפּיעלער און פּאַרשמעלונגען, האָט ער זיך דערמאָהנט אָן אַ געשיכטע ווען אַ מערדער האָט בייגעוואָהנט דיא פּאַר־שמעלונג פון אַ מאַרד, און דאָס האָט אויף איהם געמאַכט אַזאַ געוואַלטטיגע ווירקונג, אַז ער איז אויפגעשטאַנען און מודה געווען אויף זיין אייגענעם פּערברעכען. האַמלעט האָט דאָן בעשלאָסען, אַז דיעזע שוישפּיעלער זאָלען עפעס פּאַרשמעלען, אונגעפּעהר עהנליכעס צו דעם מאַרד פון זיין פּאַטער און זיין אַנקעל זאָל דערביי זיין. ער וויעדער זאָל שטעהען אָן אַ זייט און

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אויפפאסען וואָס פאר אַ ווירקונג האָט אַלעס וועט האָבען און ער וועט ענד-
ליך קענען גענוי בעשטימען איבער זיין אָנקעל'ס שולד.

ער האָט דערפאַר געהייסען געבען אַ פאַרשטעלונג און איינגעלאָרען
דערצו זיין אָנקעל און זיין מוטער.

דיא פאַרשטעלונג האָט געשילדערט דעם מאָרד פון אַ פירסט אין וויען.
דעם פירסט'ס נאָמען איז געווען גאַנזאלא, זיין פרוי'ס נאָמען איז געווען
באַטיסטא. עס האָט פאַרגעשמעלט ווי אַ געוויסער לוקיאַנוס, דעם פירסט'ס
אַ נאָהענטער קרוב, פערניפטעט דעם פירסט אין זיין גארטען אום ער זאָל
קענען ירשה'ענען זיינע גיטער, און מיט אַ קורצער צייט שפעטער, האָט דער
מערדער געוואונען דיא ליעבע פון גאַנזאלא'ס ווייב.

ווען דיא פאַרשטעלונג איז געגעבען געוואָרען, האָט דער קעניג ניט
געוואוסט וואָס פאר אַ נעמי עס איז פאַר איהם געלעגט געוואָרען, און ער
איז געקומען זעהען דיא דראמא אויף האַמלעט'ס איינלאָדונג. האַמלעט
וויעדער איז געזעסען נאָהענט צום קעניג און אויפמערקזאַם שטודירט זיין
געזיכט.

דיא פאַרשטעלונג האָט אָנגעפאנגען מיט אַ געשפרעך צווישען גאַנזאלא'ן
און זיין ווייב. זיא האָט איהם געשוואוירען און פערזיכערט מיט איהם
ליעבע, אַז זיא וועט איהם אויף אימער און אייביג בלייבען געטריי, און
מאָמער חלי'ה זאָל פאַסירען, אַז ער זאָל שטאַרבען, וועט זיא קיינמאָל מעהר
ניט הייראַטהען. אין פאַל אָבער זיא זאָל יא הייראַטהען, דאַן, האָט זיא גער-
זאָגט: „זאָל איך זיין פערפלובט, ווייל קיין אַנשטענדיגע און עהרליכע פרוי
הייראַטעט צום צווייטען מאָל, סידען נאָר אַזעלכע וואָס פערניפטעט איהם
ערשטען מאָל.“

האַמלעט האָט ניט אַרונטערגענומען זיינע אויגען פון זיין אָנקעל, דעם
קעניג. ער האָט בעמערקט וויא דיא פאַרבען אויף זיין געזיכט האָבען זיך
געביטען דערביי, און דער קעניג'ס פנים האָט אויסגעוועויעזען, גלייך וויא זיא
וואָלט דאַמאַלס געטרונקען גאַל.

דאַן האָט דיא דראַמע געשילדערט פאַלגענדעס: לוקיאַנוס איז אַריינד-
געקומען אין גארטען וועהרענד גאַנזאַלאַ איז געשלאָפען, און אזוי האָט ער
איהם פערגיפטעט.

דיעזע סצענע, זייענדיג אזוי עהנליך צו דער האַנדלונג פון קלודיוס'ן
געגען זיין ברודער, האָט דעם קעניג אזוי אויפגערגעט, אַז ער האָט שוין מעהר

האַמלעט.

ניט געקענט בלייבען זיטצען. ער האָט געהויסען מען זאָל שנעל אָנצידרען ליכט אין זיין צימער, ווייל ער פיהלט שלעכט.

ווען דער קעניג איז אוועק, האָט זיך דיא פאָרשטעלונג געענדיגט.

יעצט איז שוין ביי האַמלעט'ן מעהר קיין ספּס ניט געווען, אַז זיין אַנקעל איז געווען זיין פאַטער'ס מערדער. ער האָט גענוג געזעהען און גענוג געהערט עס זאָל איהם איבערצייגען, אַז וואָס דער גייסט האָט איהם מיט געטהיילט, איז געווען אַ טרויעריגע און שרעקליכע וואַהרהייט. ווען האַמלעט איז געווען אליין, האָט ער אויסגעגאָסען זיין ביטער האַרץ אין פּאָלגענדע פּילאָזאָפּישע ווערטער: (*)

(*) דאָס איז דער בעריהמטער מאַנאָלאָג פון האַמלעט'ן, וועלכער האָט ארויס גערופען, ניט צו איבערשרייבען, א גאנצע ליטעראטור. מען האָט דאריבער געשריען בען ביכער, דיסקוטירט, פּילאָזאָפּירט און זיך געקריגעט. יעדער האָט געפונען אן אנדערע מיינונג, אן אנדערע בעדייטונג אָדער אן אנדערן סוד אין סעקספיער'ס ווערטער וואָס ער האָט אריינגעלעגט אין האַמלעט'ס מויל.

וואָס מיר ווילען דאָ בעמערקען ביי דיעזער געלעגענהייט, איז פּאָלגענדעס: שעקספיער איז געווען א לעבענדיג-פּילאָזאָף, אָבער ניט קיין געאימער מעטאפּיזיקער פון זיין צייט. אין דיעזען מאַנאָלאָג דערקענט מען שעקספיער'ס מאַנגעל אין דער גריכישער פּילאָזאָזיע וואָס האָט דאמאלס געשפּיעלט אזא גרויסע ראָלע אין אייראָפּא. דער פאר אָבער איז וויכטיג צו שטודירען דערפון שעקספיער'ס געדאַנקען: ער איז געווען, וויא מען זאָגט, א סקעפטיקער, דאָס הייסט, א רעליגיעזער בעל-ספק; ער האָט ניט געוואוסט, אויב מיט דעם טויט הערט אלעס אויף, אָדער עס פאנגט זיך ערשט עפעס אן. דיעזע געדאַנקען האָט ער געגעבען זיין העלד אין מויל ארוין. נאָר דאָס איז אויך ניט פון א הויפּט-וויכטיגקייט. מיר האָבען אָבגעזעצט דיעזען מאַנאָלאָג, אזוי טרוי, נאָך'ן אריגינאל, וויא עס איז אונז מעגליך געווען, אום צו געבען דעם אידישען לעזער א בעגריף פון שעקספיער'ס סטיל. אין דיעזען מאַנאָלאָג זעהען מיר דעם נאַטור-פּילאָזאָף און דעם דיכטער, דעם מייסטער פון סטיל און דעם קינסטלער פון געדאַנקען. דאָס איז געווען שעקספיער און אין דעם לייענט זיין הויפּט גרויסקייט.

נאָך אונזער מיינונג, האָט דיעזער מאַנאָלאָג קיין אנדערער בעדייטונג וויא דיעזע, וואָס מיר האָבען דאָ אנגעגעבען.

ו ער בעארבייטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„לעבען אָדער ניט לעבען, אָט דאָס איז דיא פראגע!

„איז עס בעסער פאר דעם געדאנק צו ליידען פון דיא שפיוען און פילען פון דעם ביטערן מזל, אָדער זיך בעוואפנען געגען א ים צרות, און קעמפפענדיג מאכען א סוף דערפון? — שטארבען, — שלאָפען, — ניט מעהר; און דורך א שלאָף זאָלען מיר זאָגען, אז מיר מאכען אן ענדע פון אלע האַרצוועהמאָגען און דיא טויזענדער שוידערן צו וועלכען דער קערפער איז אונטערוואָרפען, — דאָס איז א סך-הכל וואָס מען דאַרף זיך אויפריכטיג ווינשען. שטארבען, — שלאָפען; שלאָפען! טאָר מער נאָר חלום? — אַד, אָט דאָ ליענט דער הונד בעגראָבען!

„ווייל אין דעם שלאָף וואָס רופט זיך טויט, מי וידע וואָס פאר אַ חלומות מיר קענען האָבען; ווען מיר האָבען ארונטערגעוואָרפען דיא שמערבליכע דעק פון אונז, דאָן זאָלען מיר לכלהפחות האָבען מנוחה. אָבער דאָס איז דיא אורזאכע וואָס פיהרט אונז זיך אזוי אַנצוהאלטען אָן לעבען! ווען ניט, ווער וואָלט עס דערמאָגען דיא שמיטץ און דיא חרפות פון דעם אונטערדריקער'ס אונרעכט, דעם שטאַלצען מאַן'ס געמיינהייט, דיא שמערצען פון פּעראַכטעמער ליעבע, דאָס אָבלעגען פון געזעמץ, דיא לומפּעריי פון טשינאָוויניק, און דיא געמיינהייטען מיט ווערטער וואָס אַ שופט פּראָפּיטירט זיך מיט דעם געדולדיגען פּער-דיענסט, — יא ווער וואָלט דאָס אלעס געלימען ווען ער זאָל וויסען אז ער קען זיך קויפען אייביגע רוה בלויז דורך אַ קינזשאַל?

„ווער וואָלט עס פּערמאָגען, צו קרעכצען און זיפצען אונטער דער משא פון דעם לעבען, — יא, ווען ניט דיא מורא פאר עפעס נאָד'ן טויט? אָט יענעם אונענטדעקטעם לאַנד, פון וואָנען קיין רייזענדער האָט נאָך צוריקגעקעהרט, — דאָס פּערטומעלט אונזער ווילען און מאַכט אונז בעסער ליידען דאָ וויא פון אַנדערע וואָס מיר קענען נאָך ניט!
„אָט אזוי מאַכט דאָס געוויסען פון אונז אלע נאָרדען; און אזוי ווערט דער איינגעבויענער קאָליר פון ענטשאַלסענהייט קראַנק געמאַכט מיט דער בלאַסער דעק פון רעיונות. דערפאר ווערען גרויסע און וויכטיגע אונטערנעהמונגען אונטעבראַכען, זייער גאַנג שטעלט זיך אָפּ און פּער-ליערען דעם נאָמען פון טהעטיגקייט!“

עס איז נאָכהער געווען אויפ'ן ספּעציעלען אויפמראַג פון דעם קעניג, ווען דיא קעניגין האָט געשיקט רופען האַמלעט'ן, כדי זיא זאָל איהם זאָגען,

האמלעט.

אז זיא איז ניט צופריעדען מיט זיינע האנדלונגען און בענעהמונגען, דאָס זעלבע, נאטירליך, איז אויך מיט'ן קעניג.

אין דערוועלבער צייט האָט דער קעניג געפלאַנט אויסצופאַרשען פון האַמלעט'ן וואָס דאָס אלעס בעדייטעט, אויף וויא ווייט זיין פערדאכט געהט און אויב עס איז געווען עפעס אן אבזיכט אין דעם וואָס ער האָט געלאָזט געבען גראַדע אזא פאַרשמעלונג. אָבער דער קעניג האָט זיך ניט געוואָלט פערלאָזען אין גאַנצען אויף זיין פרוי, ווייל ער האָט געוואוסט, אז זיא איז פאַרמייאיש און וועט איהם געוויס ניט מיטטהיילען דעם גאַנצען אמת. וויכטיג פאַר איהם איז איבערהויפט געווען אויסצוגעפינען פון האַמלעט'ס מויל אליין איבער דעם שטראָם פון זיינע געדאַנקען.

אום דאָס אלעס דורכצופיהרען, האָט ער בעאויפטראַגט זיין ראַטהגעבער און אפּעליאַט פאַטער, פּאָלאָניוס, אז ער זאָל שפּיעלען דיא ראַלע פון דעם שפּיאָן און זיך אונטערהערען ערניצוואו ביי א טהיר, הינטער א פּאָרהאַנג, צו דעם געשפרעך צווישען מוטער און זוהן.

עס איז מערקווירדיג, אז קעניגליכע ראַטהגעבער אָדער דיפּלאָמאַטען, זיינען שטאַרק מסוגל צו דיעזער שמוציגער ארבייט פון שפּיאָנירען און זיך אונטערהערען וואָס יענער רערט. פאַר דער וועלט שפּיעלען זיי דיא ראַלע פון עהרענמענער, אָבער אין פריוואַט וועלען זיי זיך ניט אָבשרעקען פאַר דער גרעסער לומפּעריי אבי צו דערגרייכען זייער ציעל. נאָך מעהר, עס מאַכט זיי א בעזונדערעס פּערגעניגען צו דיענען אַלס שפּיאָן.

ווען דיא קעניגין האָט געשיקט רופּען איהר זוהן, איז ער באַלד געקומען און זיא האָט גלייך אָנגעהויבען איהם פאַרצוואַרפען פאַר זיין בענעהמונג און איהם געזאָגט, אז ער האָט שטאַרק בעליידיגט „זיין פאַטער“, מיינענדיג דערמיט דעם קעניג, זיין אָנקעל, וועלכען זיא האָט אָנגערופּען „האַמלעט'ס פאַטער“ ווייל זיא האָט מיט איהם חתונה געהאַט.

האַמלעט וויעדער האָט זיך געפיהלט שטאַרק בעליידיגט, ווארום זיא ניט איהם אזא טימעל; ער האָט דעם אָנקעל זיינעם בעטראַכט פאַר א לומפּ און א שופּט, דער מערדער פון זיין געאַכטמען פאַטער, און שטאַרק אויפגע- רעגט, האָט ער אויסגערופּען:

„מוטער, דוא האָסט שטאַרק בעליידיגט מיין פאַטער!“

„דאָס איז א שלעכטער ענטפער, זוהן,“ האָט דיא קעניגין בעמערקט.

„ניין, מוטער,“ האָט ער געזאָגט שטרענג, „דאָס איז פּתקט אזא

גוטער ענטפער וויא דיין פראַגע איז געווען.“

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ווען דיא קעניגין האָט דאָס געהערט, האָט זיא געפרעגט :

„האָסטו פּערגעסען צו וועמען דוא רעדסט?“

„אָך, ליידער!“ האָט ער אויסגעשריען. „איך ווינש מיר נאָך, אַז הלאַזי וואָלט איך געקענט פּערגעסען. דוא ביסט דיא קעניגין, דיא פרוי פון דיין מאַן'ס ברודער; און דוא ביסט מיין מוטער. הלאַזי וואָלסטו ניט געווען וואָס דוא ביסט!“

„אויב אזוי,“ האָט דיא קעניגין געזאָגט פול צאָרן, „אויב דוא ווייזט מיר אזוי וועניג רעספעקט, וועל איך צו דיר שיקען אַזעלכע צו וועמען דוא וועסט קענען רעדען.“

זיא האָט נאָך וואָס געוואָלט אריינשיקען דעם קעניג אָדער פּאלאניוס'ן צו איהם.

אַבער האַמלעט האָט זיא ניט געוואָלט לאָזען ארויסגעהען ביז ער וועט פרובירען און זעהען אויב זיינע ווערטער וועלען ניט קענען ווירקען זיא זאָל אַנערקענען איהר זינדיגעס לעבען. זיך שטעלענדיג פאר איהר, האָט ער זיא פעסט אַנגעכאַפט ביי דער האַנד, זיא צוגעהאַלטען און זיא געצוואונגען זיא זאָל זיך זעמצען.

געטרייד, דערשראָקען פאר זיין צו ערנסטער בענעהמונג און מורא האָר בענדיג פאר זיין שגעון טאָמער וועט ער איהר עפעס טהון, האָט אַנגעהויבען צו שרייען און רופען הילפע.

דאָן האָט זיך געהערט אַ שטימע :

„העלפט, העלפט דער קעניגין!“

ווען האַמלעט האָט געהערט דיעזע שטימע, האָט ער אין זיין פּערוויררונג געמיינט, אַז דאָרט איז דער קעניג בעהאַלטען. ער האָט שנעל ארויסגעצויגען זיין שווערט און אַנגעפאַנגען צו שטעכען אין דעם פּלאַטץ פון וואָנען דיא שטימע איז געקומען. ער האָט אזוי לאַנג געשטאַכען ביז דיא שטימע האָט אויפגעהערט און ער האָט בעשלאָסען, אַז ווער דאָרט איז געווען, איז שוין טויט. נאָכהער האָט ער ארויסגעשלעפט דעם קערפּער, און אַנשטאַט דעם קעניג, האָט ער פאר זיך ערבליקט פּאָלאַניוס'ן.

„וועה איז מיר!“ האָט דיא קעניגין אויסגעשריען. „וואָס פאר אַן איבער-

אילטע און בלוטיגע טהאַט דוא האָסט בעגאַנגען!“

„יא, מוטער, עס איז געווען אַן איבעראַיילטע און בלוטיגע טהאַט,“ האָט ער געענטפערט, „אַבער דאָך ניט אזוי שלעכט וויא דייןע, וואָס האָסט געהרג'עט דיין אייגענעם מאַן און התונה געהאַט מיט זיין ברודער.“

האַמלעט.

האַמלעט איז שוין צו ווייט געגאַנגען אום ער זאָל אָבלאָזען זיין אר-
בייט אין מיטען. ער איז יעצט געווען אין אַ צושטאַנד ווען ער האָט געזענט
רעדען דייטליכער מיט זיין מוטער וויא ער האָט נאָך ביז דאַמאַלס גערעדט.
אַבווהאַל קינדער דאַרפען פיעלע מאָל אַוועק קוקען פון זייערע עלטערן'ס
חסרונות, אָבער ביי שווערע פערברעכענס איז עס ערלויבט דער זוהן זאָל
מאַכען זיין אייגענער מוטער פאַרווירפּע, כל-זמן ער מיינט דערמיט צו טהוין
אַ גוטע זאך.

דער אונגליקליכער האַמלעט האָט דאָן געזאָגט זיין מוטער וואָס ער
דענקט איבער איהר ווען זיא האָט געקענט אזוי שנעל פערנעסען אן איהר מאן,
זיין פאטער, דעם טויטען קעניג, און אין אַ קורצער צייט ארום הייראַטטען
זיין ברודער, וועלכער איז געווען זיין מערדער. אזא האַנדלונג, נאָכדעם וויא
זיא האָט געשוואָרען אייביגע טרייהייט פאר איהר מאן, איז גענוג צו צווייפן
לען אן דער שכונה פון יעדער פרוי, רעכענען יעדע פרויען-טונגענד פאך
דיפאָקריטסטוואָ, אלע הייראַטטע-קאָנטראַקטען פאר אַ שפּאַט און יעדע
פרומקייט פאר אַ געלעכטער.

„מוטער!“ האָט ער אויסגעשריען, „דוא האָסט געטהאָן אזא זאך, אז
דיא הימלען דאַרפען רויט ווערען פאר חרפה און דיא ערד דאַרף קראַנק ווערען
פאר בושה.“

דאָן האָט ער ארויסגענומען צוויי בילדער און איהר געוויעזען. איינס
האָט פאַרזעשמעלט דעם טויטען קעניג, זיין פאטער, און דאָס אַנדערע דעם
לעבעדיגען קעניג, איהר יעצטיגער מאן. ער האָט זיא אויפגעקראַכט געמאַכט
אויף דעם גרויסען אונטערשיעד. דאָס בילד פון דעם טויטען קעניג, האָט ער
געזאָגט:

„שטעלט פאָר — זעה, נאָר, גראַציע ליענט אויף זיין שטערן, ער זעהט
אויס וויא אַ גאָט! זיינע לאַקען זיינען וויא אַפּאַלאָ'ס, זיין געזיכט וויא
יוביטער'ס, זיינע אויגען וויא מאַרס'עס, זיין האַלטונג וויא מערקור, וועל-
כער האָט נאָר וואָס אַרונטערגעשטיעגען אויף דעם הימעל-געקושטען באַרג!
אַט דיעזער מאַן, מוטער, איז געווען דיין מאַן! יעצט קוק ווייטער און
זעה ווער עס איז יעצט דיין מאַן“...

ער האָט איהם פאַרגעשמעלט מיט דיא פינסטערסטע און שרעקליכסטע
פארבען.

דיא קעניגין האָט זיך געשעהמט און זיך געשפירט שטאַרק געטראַפּען,
ווען איהר אייגענער זוהן האָט געקענט אזוי אריינקוקען טיעף אין איהר אוי-
גן.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

גענער נשמה, וועלכע האָט ביי איהר שוין אויך אויסגעוועהען שוואַרץ און שרעקליך.

„מוטער!“ האָט ער אויסגערונערט, „וויא קענסטו ווייטער לעבען מיט דיעזען מאַן? וויא קענסטו זיין ויין פרוי? דיעזער וואָס האָט ערמאָרדעט דיין מאַן און אוועקגערויבט דיא קרוין וויא אַ גנב?“

וועהרענד ער האָט גערעדט דיעזע ווערטער, איז ערשיענען דער גייסט — ער האָט אזוי אויסגעוועהען וויא אין דער צייט ווען ער האָט געלעבט. האַמלעט, שטאַרק דערשאַקען, האָט געפרעגט וואָס ער וויל.

דער נייט האָט געענטפערט, אַז ער איז געקומען איהם דערמאָהנען אַן דער ראַכע וואָס ער האָט פערשפּראַכען, וועלכע האַמלעט האָט אויסגעוועהען צו פּערגעסען.

דאַן האָט דער גייסט ער וכט האַמלעט'ן ער זאָל מילדער רעדען צו זיין מוטער, ווייל דיא שרעק קען זיא נאָך טויטען.

דער נייט וועלכער האָט זיך בעוויזען בלויז צו האַמלעט'ן, איז נאָכ־דעם פּערשוואַנדען געוואָרען. גערטריוד איז נאָר געווען שטאַרק דערשאַקען, ווען זיא האָט געזעהען האַמלעט'ן רעדען צו דער לופט, אָבער זיא האָט ניט בעמערקט קיין זאך. זיא האָט זיך ערקלערט זיין בענעהמונג, אַז דאָס האָט צו טהון מיט זיין געשמערטען פּערשטאַנד.

אָבער האַמלעט האָט זיא געוואָרענט זיא זאָל זיך ניט איינרעדען, אַז דאָס האָט צו טהון מיט משונעת, זאָנדערן זיא זאָל איהם גלויבען, אַז איהר פּערברעכען האָט וויערער געבראַכט זיין פאַטער'ס גייסט אויף דער ערד.

ער האָט איהר געגעבען זיין האַנד זיא זאָל פיהלען זיין רופק, און זיך איבערצייגען, אַז דאָס איז ניט דער פּולסישלאַג פון אַ משונענעם. דאַן האָט ער זיא געבעמען מיט טרערען אין דיא אויגען זיא זאָל מודה זיין פאַר גאָט אויף איהר פּערגאַנגענהייט און אין דער צוקונפּט זאָל זיא אויסמידען דעם קעניג'ס געזעלשאַפט, און ניט מעהר זיין זיין פרוי. אַז זיא זאָל ווייטער בלייב־בען זיין געליעבטע מוטער, רעספעקטירען זיין טויטען פאַטער און ער וועט זיא דאַן בעמען זיא זאָל איהם געבען איהר ברכה. ווען זיא האָט איהם דאָס אַלעס פּערשפּראַכען, האָט זייער טרויעריגע קאַנטערעניז זיך געשלאָסען.

ווען דיא מוטער איז אוועק, האָט האַמלעט שוין מעהר צייט געהאַט נאָכצוקוקען און גענוי זעהן ווער זיין קרבן איז געווען וואָס ער האָט דער־שטאַכען. ווען ער האָט געזעהען, אַז דאָס איז פּאלאניוס, דער טאַמע פון זיין געליעבטער, האָט ער ביטער געוויינט אויף דעם וואָס ער האָט געטהאָן.

האַמלעט.

דער מאָרד פון פאלאניוס'ן האָט דעם קעניג געגעבען אַ געלעגנהייט ארויסצושיקען האַמלעט'ן פון דעם לאַנד. ער וואָלט איהם אורדי געלאָזט באַלד הרג'ענען, ווייל ער האָט זיך געמערקט, אז ער איז איהם געפעהרליך, אָבער ער האָט מורא געהאַט פאר'ן פאָלק וואָס האָט געליעבט האַמלעט'ן. דיא קעניגין אליין, מיט אלע איהרע חסרונות, איז געווען שטאַרק צוגעבונדען צו איהר זעהן.

קלוידיוס האָט אָבער געהאַט אַן אַנדערן פלאַן. ער האָט געלאָזט פער-ברייטען דיא נאַכריכט, אז זיין איינציגער ציעל און שטרעבונג איז, צו בעד שיטצען האַמלעט'ן ער זאָל אַנדערע קיין שלעכטס ניט טהון און אַנדערע זאָלען איהם ניט בעריהרען. איבערהויפט, האָט דער קעניג געזאָגט, זוכט ער צו ראַטעווען האַמלעט'ן פון דיעזע וואָס ווילען זיך נוקם זיין אָן איהם פאר פאלאניוס'עס טויט.

אין דערזעלבער צייט האָט ער בעשטעלט אַ שיף וואָס זאָל פיהרען האַמלעט'ן קיין ענגלאַנד צום ענגלישען קעניג. האַמלעט האָט געזאָלט בעד גלייטעט ווערען פון צוויי הויפלייט און דיעזע האָבען געפיהרט בריעה קיין ענגלאַנד ערוזבענדיג דעם דאָרטיגען קעניג זאָפאָרט צו טויטען האַמלעט'ן וויא ער וועט אַהין אָנקומען, און אזוי וויא ענגלאַנד איז געווען אונטערוואָר-פען צו דענעמאַרק, וואָלט דער בעפעהל ווירקליך דורכגעפיהרט געוואָרען.

וויא מיר האָבען פריהער בעמערקט, איז האַמלעט ניט געווען כושגע. פערקעהרט, ער איז געווען זעהר שאַרפזיניג און שטאַרק פאָרזיכטיג. ער האָט באַלד פערדעכטיגט זיין אָנקעל, אז ער דענקט עפעס אַ שלעכטע זאָך. ער האָט דערפאַר, ביי נאַכט, אויף אַ געהיימען אופן, געקריגען דיא בריעה, זיי געעפענט און איבערגעלייענט זיין אייגענעם טוימעס אורטהייל. ער האָט דאָן קונסטפאָל אויסגעקראַצט זיין נאָמען און אריינגעשטעלט דיא נעמען פון דיא צוויי הויפלייט, זיינע בעגלייטער, וועלכע האָבען איהם בעדאַרפט טויטען מיט דעם ענגלישען קעניג'ס איינשטימונג. דאָן האָט ער וויערער פערזיעגעלט דיא בריעה און זיי אוועקגעלעגט וואו ער האָט זיי גענומען.

ווען דיא שיף איז שוין געווען אויפ'ן ים, האָבען פיראַטען, (יסרויבער), אָנגעגריעפען דיא שיף. האַמלעט, וועלענדיג צייגען זיין העלדענמוטה, האָט ער געכאַפט אַ שווערט און איז אריינגעשפרונגען אין שינא'ס שיף. זיין שיף האָט דערווייל געפונען אַ געלעגנהייט צו ענטלויפען, און אזוי איז האַמלעט געבליעבען צווישען דיא פיראַטען. דיא צוויי הויפלייט האָבען אָגעזעגעלט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קיון ענגלאַנד און דאָרט האָט מען זיי הינגעריכטעט לויט וויא עס איז געווען בעאויפטראַגט אין דיא בריעף.

ווען דיא פיראַטען האָבען ערפאַהרען, אז דעריעניגער וואָס איז ארייני געפאַלען אין זייערע הענד איז אַ פרינץ, האָבען זיי זיך צו איהם געוועזען אַלס צערטליכע שונאים. אזוי גיך וויא זיי זיינען שוין געווען זיכער ווער ער איז, האָבען זיי געוואָלט ביי איהם נושאַ חן זיין, כדי, טאָמער וועלען זיי עפעס אַמאָל דאַרפען, זאָלען זיי עס ביי איהם פועל'ן. זיי האָבען איהם דער פאַר צוגעפיהרט צו דער נאָהענטער האַפען־שטאָרט פון דענעמאַרק און איהם דאָרט אָבגעלאָזט.

האַמלעט האָט גלייך פון דאָרט געשריעבען צום קעניג און איהם בעקאנט געמאַכט מיט אַלעמען וואָס עס האָט פאַסירט, און דאן האָט ער אָנגעצייגט, אז אויפ'ן צווייטען טאָג וועט ער ערשיינען פאַר זיין מאַיעסטעט.

אַבער ווען האַמלעט איז אָנגעקומען אַהיים, האָט איהם בעגעגענט אַ טרויעריגעם בילד.

עס איז נעמליך געווען דיא לויב פון דער יונגער און שעהנער אפעליא, זיין אַמאָליגע געליעכטע.

עס ווייזט זיך ארויס, אז אפעליא'ס פערשטאַנד האָט אָנגעהויבען פער־וויררט צו ווערען זייט איהר פאַטער פאַלאניוס איז ערמאָרדעט געוואָרען דורך איהר געליעכטען. דאָס ארעמע מיידעל האָט אין אנפאַנג זיך עס גאָר ניט געקענט פאַרשטעלען, נאָר ווען זיא האָט עס בעגריפען, האָט איהר געהירן איינפאַך פערלוייען זיין קראַפט ווייטער צו דיעגען.

זיא האָט פון דאן אַז געזונגען ליעדער, מאַנכע איבער ליעבע, אנדערע איבער טויט און פערצווייפלונג, און מאַנכע מאָל האָט זיא גלאַט אזוי געזונגען אליין ניט וויסענדיג איבער וואָס.

עס איז געווען אַ טייכעל נעבען וועלכענ'ס ברעג איז געשטאַנען אַ גרויסע ווערב, וועמעס צווייגען האָבען געהאנגען איבער דעם וואַ סער. אַט צו דיעזען טייכעל פלעגט זיא געהען יעדען טאָג איינע אליין, זיך שפיעלענדיג מיט פערשיעדענע בלומען, פלעכטענדיג קראַנצען און זיי אויפ'ן היינגענדיג אויף דיא צווייגען. קריכענדיג האָט זיך אַ צווייג איבערעבראַכען און זיא איז אריינגעפאַלען.

ניט האָבענדיג איהר פערשטאַנד און ניט וויסענדיג גענוי וואָס מיט איהר האָט פאַסירט, האָבען זיא דערווייל דיא קליידער געטראָגען מיט'ן

האמלעט.

שטראם אין זיא האָט ווייטער געזונגען. דאָן זיינען דיא קליידער נאָס גע-
וואָרען און זינגענדיג איז זיא פּערזונקען און דערטרונקען געוואָרען.

אָט דיעזע לויח האָט בעגענענט האמלעט'ן; און צו דער לויח איז
נאָכגעגאנגען אפעליא'ס ברודער לאערטעס, דער קעניג, דיא קעניגין און
דער גאנצער הויף. האמלעט האָט אין אָנפאנג ניט געוואוסט וואָס דאָס
אלעס בעדייטעט, דערפאר איז ער געשטאנען פון ווייטען און קיינעם ניט
געוואָלט שטערן.

דאָן האָט ער בעמערקט וויא בלומען זיינען אויסגעשפרייט געוואָרען
געבען קבר, און זיין מוטער, אויף אויסשפרייטענדיג בלומען, האָט זיא
געזאָגט:

„איך האָב געמיינט, אז איך וועל דארפּען בעדעקען דיין כלהבעט,
אָבער ניט דיין קבר. דאָן, זיסעס קינד, האָסטו געוואָלט זיין מיין האמלעט'ס
פּרוי.“

האמלעט האָט שוין פּערשטאנען.

ער האָט נאָך מעהר פּערשטאנען, ווען ער האָט געזעהען אפעליא'ס
ברודער לאערטעס אריינגעפרינגענדיג אין קבר, און זייענדיג פול מיט
פּערצווייפּלונג, האָט ער געבעטען מען זאָל ארויפשיטען ערד אויף אויף
איהם, כדי ער זאָל בעגראָבען ווערען גלייך מיט זיין שוועסטער.

האמלעט'ס געוועזענע ליבע פאר דער שעהנער אפעליא האָט פּלוצלונג
צוריק געקעהרט און ער האָט ניט געקענט צוזהען וויא איהר ברודער
פּערליערט זיך אזוי פון שמערץ, זייל ער האָט גערעכענט, אז ער האָט
געליעבט אפעליא'ן מעהר וויא פּערציג טויזענד ברידער.

ביי דיעזען צושטאנד פון זיינע געדאַנקען איז ער ערשיענען, אריינגע-
שפּרונגען אין קבר וואו לאערטעס איז געווען, און נאָך מעהר פּערצוויי-
פּעלט וויא ער. לאערטעס, וויסענדיג, אז ער איז געווען דיא הויפט אור-
זאַכע פון זיין שוועסטער'ס טויט, האָט ער איהם אָנגעכאַפט ביים האַלז.
ער וואָלט איהם געוויס דערוואָרגען ווען דיא אַנוועזענרע וואָלטען זיך ניט
אריינגעמישט און זיי צושיידט.

נאָך דער קבורה, האָט האמלעט זיך ענטשולדיגט פאר זיין איבער-
אילטען שריט וואָס ער איז אריינגעשפּרונגען אין קבר, „אָבער,“ האָט ער
בעמערקט, „איך האָב מיך ניט געקענט קאָנטראָלירען פאר שמערץ.“

לאערטעס האָט אָנגענומען דיעזע ענטשולדיגונג און דיא צוויי יונגע
לייט זיינען פּאַרלויפּיג פּערבליעבען פּרוינד.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דער קעניג וויעדער האָט דאָ געזעהען אַן אנדערע געלעגענהייט. ער האָט געוואוינט, אַז אזוי גיך קען זיך ניט פּערנעסען דער טוירט פון אַ פּאַמער און אַ שוועסטער; ער האָט אַלזאָ אָנגעווענדעט אַלעס מעגליכע אויפצובלאָך זען דאָס פייער פון האַס אין לאַערטעס'ן אום דורכצופיהרען זיין פּלאַן און אָבראַמען פון דער וועלט האַמלעט'ן.

נאָך דעם וויא עס איז איהם געלונגען נאָך אַ מאָל אויפצורעגען לאַערטעס'ן, האָט ער איהם געראַטהען, אַז אונטער דעם מאַנטעל פון פּריעדען, זאָלען זיי ביידע פּרובירען זייער קונסט אין פעכטען מיט שווערטען. לאַערטעס האָט געמאַכט דעם אַנטראַג, האַמלעט האָט איהם אָנגענומען און אַ טאָג איז בעשטימט געוואָרען פאַר דער פעכטעריי.

צו דיזער פּאַרשטעלונג איז געווען בעשטימט, אַז דער גאַנצער הויף זאָל זיין אַנוועזנד. לאַערטעס וויעדער, אויף דעם קעניג'ס אַנטראַג און ראַטה, האָט פּאַרבכערייטעט אַ פּערגיפטעטע שווערט.

אויף דיזער פעכטעריי האָבען פיעלע געמאַכט גרויסע וועטעס, ווייל דיא צוויי יונגע לייט זיינען געווען בעקאַנט אַלס דיא גרעסטע קינסטלער אין פעכטען.

דער קאַמפּף האָט אָנגעפאַנגען און האַמלעט, וויא דער שטייגער איז, האָט ניט פּריהער בעטראַכט זיין געגנער'ס שווערט. וויא דער מנהג איז, האָבען אַזעלכע פעכטער בעדאַרפט קעמפּפען מיט שטומפּיגע שווערטען אָהן שפּיטצען. האַמלעט, זייענדיג אַליין אַן עדעלער מענש, איז איהם נאָך ניט איינגעפאַלען צו פּערדעכטיגען לאַערטעס'ן, מיט וועמען ער איז שוין געווען וויעדער פּריינדליך.

ביים אָנפאַנג קאַמפּף, האָט לאַערטעס, וויא אוממיסמען, געלאָזט, אַז האַמלעט זאָל קריגען איבער איהם עטליכע זיעגען. יעדער האָט אַפּלאָדירט האַמלעט'ן, איבערהויפט דער קעניג איז געווען מלא שמחה איבער זיין קונסט און געטרונקען צו האַמלעט'ס טריאומף. ער האָט אויך געמאַכט גרויסע וועטעס אויף האַמלעט'ן. אָבער אזוי וויא לאַערטעס האָט זיך אָנגעהויבען צו דערוואַרעמען, האָט ער, פול צאָרן, געגעבען האַמלעט'ן אַ שמויס מיט זיין שווערט און איהם געטראָפּען מיט'ן שפּיטץ, וועלכער איז געווען פּערגיפטעט און בעדייטעט טויט.

האַמלעט האָט פון קיין זאך ניט געוואוינט וואָס דיזער שמויס בעדייטעט.

דאָן האָט מען אויסגערופּען אַ רעצען, אָדער פּויזע. ווען דער קאַמפּף

האַמלעט.

האַט וויעדער אָנגעפאַנגען, האָט האַמלעט, על־פי טעות, גענומען לאַער־טעם'עס שווערט, און ניט וויסענדיג, אז דיעזעס שווערט האָט אַ שפּיטן, האָט ער געגעבען אַ שטויס און שיער דורכגעבויערט לאַערטעם'ן.

אין דיעזען אויגענבליק האָט דיא קעניגין אַרויסגעלאָזט אַ יאָמערליכען געשריי, אז זיא איז פּערגיפּטעט.

דיא זאָך דערפון איז אזוי געווען: דער קעניג, אום צו זיין זיכער, אז ער ווערט לויז פון האַמלעט'ן, האָט ער פּאַרבערייטעט אַ בעכער מיט פּער־גיפּטעטען ווין, דאָס הייסט, אין פּאַל עס זאָל לאַערטעם'ן ניט געלינגען דורכצופיהוען זיין פּלאַן, דאָן זאָל ער דעם טריאומפּירענדען האַמלעט מכבד זיין מיט אַ פּאַרציע סם־המות. ער האָט פּערגעסען אַנצוזאָגען דער קעניגין זיא זאָל ניט טרינקען פון דעם בעכער, און זיא האָט געטרונקען. זיא האָט נאָך געגעבען איין געשריי, און איז דאָן אומגעפאַלען טויט.

האַמלעט האָט באַלד פּערשטאַנען, אז דאָ איז עפעס אַ פּעראַטמה. ער האָט אָנגעפאַנגען צו זוכען און פּאַרשען, אָבער לאַערטעם האָט איהם אָבגע־שמעלט אין געזאַנגט ער זאָל ווייטער ניט זוכען, ווייל ער איז דער פּער־רעטהער.

אין דערזעלבער צייט האָט לאַערטעם געשפּירט, אז האַמלעט'ס שטויס, וועט איהם, לאַערטעם'ן, ניט געבען פּיעל צו לעבען. ער האָט דערפאַר אויף אַלעמען מודה געווען און צוגעגעבען, אז ער אליין איז געפאַלען אַלס אָפּפּער פון זיין אייגענע פּעראַטמה.

„אָבער, האַמלעט,“ האָט ער ווייטער געזאָגט, „אויך דו האָסט העכס־טענס צו לעבען נאָך אַ האַלבע שטונדע, ווייל קיין מעדיצין אין דער וועלט וועט דיר מעהר ניט העלפען.“

דאָן האָט ער געבעטען האַמלעט'ן ער זאָל איהם מוחל זיין, און ער איז געשטאָרבען.

אָבער מיט זיין לעצטען אַטהעם האָט ער בעשולדיגט דעם קעניג, אז ער איז געווען דער פּלאַן־מאַכער פון דעם פּערהעטהערישען מאַרד.

ווען האַמלעט האָט פּערשטאַנען, אז זיין ענדע דערנעהענטערט זיך, האָט ער זיך דערמאָהנט אָן דעם פּערגיפּטעטען שווערט. כאַפּענדיג דעם אינ־סטרומענט, איז ער צוגעלאָפּען צו זיין אָנקעל און איהם דורכגעשטאָכען זיין דאַרף, ערזילענדיג דאָס פּערשפּרעכען וואָס ער האָט געמאַכט זיין פּאַטער'ס גייסט. ער האָט זיך אַלזאָ נוקם געווען פאַר זיין פּאַטער'ס טויט.

האַמלעט האָט געשפּירט, אז זיין אַטהעם לאָזט זיך אויס און דער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

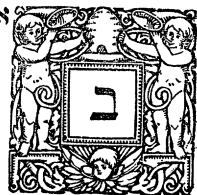
טויט קומט אלץ נעהענטער. ער האָט זיך געווענדערט צו זיין פריינד האָראַ-
ציא, וועלכער האָט בייגעוואָהנט דיא גאַנצע טראַגעדיע.
האראַציאָ, וויא עס שיינט, האָט בעשלאָסען צו שטאַרבען, צוזאַמען
מיט האַמלעט'ן, ווייל ער האָט געמאַכט אַ צייכען, אז ער וויל איהם נאָכ-
פּאָלגען אין קבר. האַמלעט וויעדער, מיט זיין לעצטען אַטהעם, האָט איהם
געבעטען ער זאָל לעבען, כדי ער זאָל דערצעהלען דער וועלט דיא גאַנצע
שוידערהאַפטע געשיכטע.

האַראַציאָ האָט איהם פּערשפּראַכען אזוי צו טהאָן.
ווען האַמלעט האָט געזעהען זיין ראַכע דורכגעפיהרט, האָט זיין ערע-
לעס האַרץ געפלאַצט און ער איז געפאלען טויט.
אַט אזוי האָט זיך געענדיגט דיא טראַגעדיע אין הויף פון דעם
קעניג פון דענעמאַרק, און האראַציאָ איז צוריק געבליבען צו דערצעהלען
דער וועלט, וואָס ער האָט בייגעוואָהנט.

דיא צעהמונג פון דער ארורה (*).

אפטיסטא איז געווען א רייכער קויפמאן פון פאדוא. זיין עלטעסטע טאכטער. קאטהערינא, איז געווען א בעריהמט מע ארורה. זיא איז געווען א פרויענצימער פון אזא העפֿ מיגען כאראקטער, זיא האָט געהאַט אזא מענה לשון און געקענט אזוי זידלען, אז גאַנץ פאדוא האָט מיט איהר גע'ש'ט, און יעדער האָט זיא גערופען דיא ארורה.

קיינער האָט זיך דערפאַר ניט געוואָלט גלויבען, אז עס וועט זיך געפינען עפעס אן אַנשטענדיגער מענש חתונה צו האָבען מיט אזא שטיק סחורה. דער אַרעמער באַפטיסטא, איז אָבער אויך דערפאַר געווען געצוואונגן גען צו ענטזאגען פיעלע פראַמינענטע יונגע לייט, וואָס האָבען געוואָלט חתונה האָבען מיט זיין אינגערע טאָכטער, דיא שטילע און רוהיגע ביאָנקא.

(* מיר האָבען זיך בעמיהט איבערצוגעבען א קארעקטע אָדער ווערמליכע איבערזעצונג פון יעדען שטיקל וויא אין אריגינאל, ביי דיעזען שטיקל זיינען מיר ניט שטארק זיכער געווען מױס דער איבערזעצונג. דער אַריגינאל הייסט „דתי בעימינג און דתי שריו“, אין דיימשען הייסט עס, „דיא צעהמונג דער ווידערשפענס־מיגען.“ אָבער אין אידיש, וויא עס שיינט, איז נימאָ קיין איבערזעצונג אויף „מע־מינג“ און אויך ניט אויף „שריו“. „מעימינג“ זאָל אויגעמליך הייסען ווען מען באַכט פון א ווילדע זאך א רותיגע, און „שריו“ איז א מין סעריכע, אָדער, בעסער געזאָגט, ארורה. מיר האבען אלזאָ איבערזעצט „די צעהמונג פון דער ארורה“; מיר דענקען, אז דאס דריקט אויס דעם געדאַנק, איבריגענט, ווי זאָגט שעקספיער אליין: „וואָס ליעגט אין א נאָמען!“ דער נאָמען איז גאָר ניט, דאָס ווערק איז דיא הויפט־זאך. דער בעאָרביימער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דאן האָט פאַסירט, וואָס אַ יונגער מאַן איז געקומען קיין פאַרוואַ, שפּעציעל צום צוועק אום אויפצוזוכען אַ פּרוי. דער נאָמען פון דיזענען יונגען מאַן איז געווען פעטרוקיאָ. ער האָט געהערט פון קאטהערינאַ'ס ווילדען צאָרן, אָבער, אַז זיא איז אויך זעהר שעהן און רייך.

פעטרוקיאָ איז געווען, וויא מען זאָגט, אַ חברה־מאַן. אונגעפּעהר אַזאַ מאַן, דאָס ווען ער דערזעהט אַ ווילד פּערד, וויל ער גראַדע דאַרויף רייטען און דאָס בעזיעגען. ער האָט אויך געקריגען אַ גרויסען חשק חתונה צו האָבען מיט קאטהערינאַ'ן און זיא בעזיעגען, דאָס הייסט, פּערוואַנדלען אין אַ רוהיגער און געלאַסענער פּרוי.

עס איז אפילו געווען אַ געוואַגטער וואונש, אָבער מענער מיט שטאַרקע באַראַקטערע, האָבען פונקט ליעב וואָס עס איז שווער.

אין אמת'ן, איז קיינער אויך ניט געווען אזוי פאַסענדר פאַר אַזאַ אונטערנעהמונג וויא פעטרוקיאָ. ער איז ניט נאָר געווען אַ העלדישער יונג, זאָגנדרן אויך אַ גרויסער וויטצלינג און זיך ניט אָבגעשראָקען פאַר אַ שטאָך־וואָרט. דערצו איז ער אויך געווען קלוג, איבערלעגט און ענטשלאָסען.

דיזער פעטרוקיאָ איז אַלואַ אַוועק צו קאטהערינאַ'ן אום זיך צו איהר צו ערקלעַען אין ליעבע. פאַר אַלעמען, נאַטירליך, האָט ער זיך געווענדעט צו איהר פאַטער באַפטיסטא, פּערלאַנגענדיג פון איהם דיא ערלויבניס, ער זאָל זיך שדכ'ענען צו זיין „צערטליכער טאָכטער“, קאטהערינאַ, און דאן האָט ער בעמערקט:

„אויך האָב געהערט, אַז זיא איז אַ שעהמעדיגע, אַז זיא איז אַ מילדע, אַז זיא קען ניט רעדען אַ הויך וואָרט, און דערפאַר בין איך אַהער געקומען פון וועראַנגן אום צו פרובירען זיא צו געווינען אַלס מיין פּרוי.“

כאָטש באַפטיסטא האָט זעהר געוואָלט, אַז קאטהערינאַ זאָל חתונה האָבען אַ! ער אליין זאָל פון איהר פּטור ווערען, פון דעסטוועגען האָט ער ניט געוואָלט קיינעם פּערפיהרען און ערקלערט פעטרוקיאָ'ן, אַז דאָס אַלעס וואָס ער האָט איבער איהר געהערט, איז ניט אמת. און אַז דאָס אַלעס איז אַ פאַקט, האָט זיך אַרויסגעוויזען דערפון, וואָס פונקט דאָמאָלס איז אַריינגעלאָפּען קאטהערינאַ'ס מוזיקלע־הערער דערצעהלענדיג, אַז דיא „צערטליכע טאָכטער“ האָט צובראָכען דיא האַרפע איבער זיין קאָפּ, בלויז דערפאַר, ווייל ער האָט אויסגעוועצט אַ פּעהלער אין איהר שפּיעלען.

ווען פעטרוקיאָ האָט דאָס געהערט, האָט ער אויסגערופּען:

„אָד, זיא איז אַ באַוועס מיידעל! זיא געפּעלט מיר מעהר וויא אַלעס

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

אין דער וועלט, און איך בין שמארק אונגעדולדיג צו האָבען מיט איהר אַן אונטערעדונג.

דאן זיך ווענדענדיג צו באַפטיסטאָן, האָט ער געזאָגט :

„איך האָב זעהר ווייניג צייט סיניאָר באַפטיסטא, איך קען ניט קומען יעדען טאָג מיך שרעקענען. איהר האָט געקענט מיין פאָטער, ער איז טויט, און מיך צוריקגעלאָזט אַלס יורש פון אַלע זיינע גיטער. זאָגט מיר אַלזאָ, ווען איך זאָל געווינען אייער טאָכטער'ס ליבע, וואָס פאר אַ נדן וועט איהר מיר געבען?“

באַפטיסטא האָט אפילו גערעכענט, אַז פאר אַ יונגען מאַן וואָס וויל חתונה האָבען איז עס ניט קיין גאַנץ פאַסענדע בענעהמונג, אָבער דער אמת איז, אַז ער האָט געוואָלט פטור ווערען פון קאַטערינאַ און ער האָט גע-ענטפערט, אַז ער איז בערייט צו געבען זיין טאָכטער צוואַנציג טויזענד קרוינען נדן און נאָך זיין טויט, אַ העלפט פון זיינע גיטער.

פעטרוקיאָ האָט קיין סך שהיות ניט געמאַכט און בעשטאַנען אויף'ן שידוך. באַפטיסטא איז דאן אוועק זאָגען זיין טאָכטער וואָס עס האָט פאַ-סירט און זיא אויך געשיקט צו פעטרוקיאָ'ן צו הערען זיין ליבעס ער-קלערונג.

דערווייל האָט פעטרוקיאָ אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן וויא צו האַנדלען מיט דער ארורה. ער האָט צו זיך אַליין אזוי געזאָגט :

„איך וועל זעהען איהר ערקלערען ליבע וויא עס דאַרף צו זיין. טאָמער עפענט זיא איהר פּיסק און איז מיך מכבד מיט אַ פאַרציע רייד וואָס קענען אויפוועקען אַ טויטען, וועל איך איהר זאָגען, אַז זיא זינגט אזוי שעהן וויא אַ נאַכטיגאַל; ווען זיא וועט מיך אַנקוקען ביין, וועל איך איהר זאָגען, אַז זיא זעהט אויס וויא שעהנע ריזען נאָר וואָס אָבענוואַשען פון טהוי. ווען זיא וועט נאָר שווייגען, וועל איך לויבען און ריהמען איהר פּרעכטיגע שפּראַך; ווען זיא וועט מיר הייסען געהן, וועל איך איהר דאַנקען, דערפאַר וואָס זיא לאַדעט מיך איין צו בלייבען.“

ביי זיעזע ווערטער איז קאַטהערינאַ ערשיענען.

פעטרוקיאָ האָט צו איהר באַלד געזאָגט :

„גוט מאַרגען קייטי, ווייל איך האָב געהערט, אַז דאָס איז דיין נאָמען.“ קייטי איז דיא אָבקירצונג פון קאַטערינאַ און, וויא געווענהליך, ערלויב-בען זיך וואָר היימישע מענשען אזוי צו רופען אַ מיידל. עס איז איהר

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

באלד ניט געפעלען געוואָרען אזא לשון, און פול מיט פערצכטונג האָט זיא געזאָגט :

„רײַזע וואָס רעדען צו מיר, רופען מיר קאַטערינאַ.“
„זאָנסט אַ ליגען,“ האָט פעטרוקיאָ געענטפערט, „דיין נאָמען איז קייט, דיא ליבעליכע קייט, און אַ מאָל קייט דיא ארורה. אָבער קייט, דו ביסט דיא שעהנסטע קייט אין דער וועלט, און דערפאַר, קייט, נאָכדעם וויא איד געקומען אָנגאָמען מיין ליבע און דיר געהמען פאר מיין פרוי.“
עס איז געווען אַ מערקווירדיגע ערשטע בעקאנטשאפט. זיא האָט גערשריען און געליארעמט, איהם איבערצייגענדיג, אז זיא האָט עהרליך פערדיענט דעם נאָמען ארורה, וועהרענד ער האָט געלויבט און געריהמט איהם מילדעם געמיטה און עדלע ווערטער, ביז, ענדליך, ווען ער האָט געהערט, אז איהר פאָטער קומט, האָט ער געזאָגט :

„זיסע קאַטערינאַ, לאָמיר אָבלאָזען דיא פוסטע רייד, ווייל דיין פאָטער האָט שוין איינגעשטימט דו זאָלסט זיין מיין פרוי, איבער דעם נדי האָבען מיר זיך שוין אויף אויסגעגלייכט, און אויב דו ווילסט אָרער ניט, וועלען מיר שוין סאיוויאסאי חתונה האָבען.“

ווען באפטיסטא איז אריין, האָט איהם פעטרוקיא דערצעהלט, אז זיין טאָכטער האָט איהם זעהר פריינדליך אויפגענומען און איהם פערשפראַכען חתונה צו האָבען נעכסטען זונטאג.

קאַטערינאַ האָט דאָס אָבעגעלייקענט, און קריצענדיג מיט דיא צייהן האָט זיא געזאָגט :

„בעסער וועל איד איהם זעהען אויפגעהאנגען נעכסטען זונטאג!“
דאן האָט זיא געמאכט איהר פאטער ביטערע פאָרוורפע ווארום ער וויל זיא זאָל הייראטהען אזא „משוגענעם לומפ“ וויא פעטרוקיאָ. אָבער פעטרוקיאָ האָט געבעטען באפטיסטא'ן ער זאָל זיך ניט קימערן איבער איהר כעס, ווייל ער האָט מיט איהר פריהער שוין אָבערערט, אז זיא זאָל זאָל גען, דאָס זיא בעשטעהט ניט דארויף, וועהרענד, אין אמת'ן, ווען זיי זיינען אליין, איז זיא זעהר ליבענסווירדיג.

„גיב מיר דיין האַנד, קייט,“ האָט ער געזאָגט, „איד וועל אַוועק פאָהרען קיין ווענעדיג און דיר קויפען אַ חתונהקלייד.“ צו באפטיסטא'ן : „זעה נאָר, פאטער, און לאָד איין דיא חתונה געסט. איד וועל געוויס מיטברענגען דינגען, פיינע אויסשטאַמונג און רייכע קליידער, כדי מיין

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

קאטערינא זאָל אויסזעהען שעהן. יעצט, קייטי, קוש מיך, ווייל נעכטמען זונטאג האָבען מיר חתונה."

זונטאג זיינען שוין געווען אלע געסט פערזאמעלט, אָבער זיי האָבען לאנג געווארט ביז פעטרוקיאַ איז געקומען, און קאטערינא האָט געוויינט פאר שמערץ, מיינענדיג, אז פעטרוקיאַ האָט פון איהר נאָר חוזק גע-געמאכט.

ענדליך איז ער ערשיענען, אָבער ער האָט איהר גאָר ניט מיטגע-בראכט, ער איז אויך ניט געווען אָנגעהאָן וויא אַ חתן, נאָר אין אַ גאַנץ וואַכעדיגען ברג, פונקט וויא ער וואָלט געוואָלט מאַכען שפּאַס פון דער גאַנצער געשיכטע. זיינע דיענער און זיין פערד אויף וועל-כען ער איז געקומען, זיינען אלע געווען מאַדנע פערשטעלט, אלעס מעשי חוזק.

קיינער האָט ניט געקענט בעוועגען פעטרוקיאַ'ן איבערצוביימען זיינע קליידער. ער האָט בעהויפטעט, אז ער געהט חתונה האָבען מיט קאַטע-רינאַ'ן ניט מיט קיין קליידער. זעהענדיג, אז דיא גאַנצע מענות זיינען אומזיכט, איז מען אַוועק אין קירכע. ער האָט זיך אַלץ אויפגעפיהרט וויא אַ פערריקטער, ווייל דער גלח האָט געפרעגט וויא דער מנהג איז, אויב דיא כלה וויל ווערען זיין פרוי האָט פעטרוקיאַ, מיט אַ פּלּוך אויס-געשריען :

"וואָס איז דאָס פאר אַ פּראַגע ! זיא מוז, זיא דארף ווערען מיין פרוי !"

אלע אַנוועזענדרע האָבען זיך דערשראָקען. ביים גלח איז אַרויסגעפאלען דאָס בוך פון דער האַנד, און ווען ער האָט זיך אָנגעבויגען דאָס אויפ-הייבען, האָט איהם פעטרוקיאַ געגעבען אַזא פאַטש, אז דער גלח אַליין איז אויך אומגעפאלען.

פעטרוקיאַ האָט דיא גאַנצע צייט געשאַלטען, געפּלּוכט, געשריען און געקלאַפּט מיט דיא פיס. דיא העלדישע קאטערינא האָט פערלוייען איהר גאַנצען מוטה און געציטערט פאַר שרעק.

וויא דיא צערעמאָניע איז געווען פאראיבער און זיי זיינען נאָך גע-ווען אין קירכע, האָט פעטרוקיאַ אויסגעשריען, אז ער וויל וויין. דאן האָט ער געטרונקען צו דער געזונדהייט פון אלע אַנוועזענדרע, און אַ טהייל פון דעם וויין האָט ער אַריינגעגאַסען אין גלח'ס געזיכט.

ווילד און אומגעלומפערט איז דאָס אלעס צוגעגאַנגען, אָבער פעטרו-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

קיץ האָט געהאַט זיין פּלאַן צו צעהמען דיא ארורה און ער האָט דעם פּלאַן נאַכגעפּאַלגט.

באפטיסטא האָט פריהער פּאַרבערייטעט אַ פּרעכטיגע סעודה, אָבער ווען זיי זיינען געקומען פון דער קירכע, האָט פעטרוקיא אָנגענומען קאָט מערינא'ן ביי דער האַנד און ערקלערט, אַז ער וויל זיא זאָפּארט אַהיים פיהר רען צו זיך. קיין געבעט פון זיין שווער האָט געהאַלפּען, קיין אויפּרענגונג פון זיין כלה האָט אויף איהם געווירקט.

„זיא איז מיין פּרוי,“ האָט ער געזאָגט, „און איך, איהר מאַן, האָב אַ רעכט צו טהון וואָס איך וויל!“
אַזוי האָט ער גענומען קאטערינא כמעט מיט געוואלט, און זיא אַוועק געפיהרט.

פעטרוקיא האָט ספּעציעל אויסגעזוכט אַן אלטע, מאַגערע און מיאוס'ע שקאפּע און דארויף אויפּגעזעצט זיין ווייב; ער און זיין דייענער האָבען זיך אויפּגעזעצט אויף גוטע פּערד. זיי זיינען געפּאַהרען איבער אַ באַרג און-טהאל און בלאָטיגען וועג. ווען דיא אלטע שקאפּע אונטער קאטערינא רינא'ן איז געפּאַלען, אָדער ניט געקענט שנעל נאַכקומען, האָט פעטרוקיא געשאַלטען דיא אָרעמע בהמה, וועלכע האָט קוים געקענט אויף זיך טראַגן דיא שווערע משא.

ענדליך נאָך אַ שווערער רייזע, וואו קאטערינא האָט ניט געהערט קיין אַנדערע זאך פון איהר מאַן וויא געשרייען מיט געוואלטען, זיינען זיי אָנגעקומען אין פעטרוקיא'ס וואָהנונג.

פעטרוקיא האָט אפילו גאנץ ערעל געוואונשען קאטערינא'ן ווילקאמען אין איהר נייער היים, אָבער ער האָט בעשלאַסען, אַז זיא זאָל זיך ניט אויסרוהען און ניט עסען דייעזע נאַכט. דיא טישען זיינען געווען געדעקט און עסען איז באַלד אויפּגעגעבען געוואָרען, אָבער פעטרוקיא האָט זיך געמאַכט, אַז ער געפינט חסרונות אין עסען און אלעס אַרונטערגעוואָרפּען אויף דער ערד און געהייסען דיא דייענער עס באַלד ארויסטראָגען. בשעת ער האָט דאָס געטהאָן, האָט ער געזאָגט קאטערינא'ן, אַז ער טהוט עס אויס לייעבע צו איהר, ווייל ער וויל ניט זיא זאָל עסען פלייש וואָס איז ניט גוט צובערייטעט.

דער הונגער און דיא שרעקליכע מיעדיגקייט, האָבען פון איהר פּער לאַנגט זיא זאָל זיך וועניגסטענס אויסרוהען, און דערפּאַר, ווען זיא האָט געוואַלט זיך לעגען שלאָפּען, האָט ער געפונען חסרונות אין בעט. ער האָט

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

אָנגעהויבען צו וואַרפען דיא קישען איבער דעם צימער, און דאָ איז זיא געצוואונגען געווען זיך אַניעדער צו זעטצען אויף א שט'הל וואו זיא איז אַנטשלאָפען געוואָרען. איהר מאַן'ס שטימע האָט זיא אָבער באַלד אויפֿ־געוועקט, שרייענדיג און שטורמענדיג אויף זיינע דיענער ווארום זיי האָ־בען אַזוי שלעכט אויסגעבעט פאַר זיין כלה.

אויף'ן צווייטען טאָג האָט פעטרוקיאָ געטהאָן דאָס זעלבע. ער האָט נאָך אימער גערעדט מיט קאטערינאַ'ן גוט און עדעל, אָבער אַזיי שנעל וויא זיא האָט געוואָלט עסען, האָט ער באַלד געפונען א חסרון אין פריהשטיק און אלעס אַרונטערגעוואָרפען אויף דער ערד. דיא שטאָלצע קאטערינאַ, דיא ארורה, האָט געבעטען ביי דיא דיענער כאַטש אַ שטיקעל ברויט, אָבער אַזוי וויא פעטרוקיאָ האָט זיי אָנגעזאָגט אין געהיים זיי זאָלען איהר נאָר ניט געבען, האָבען זיי געענטפערט, אַז אַהן זייער הערר'ס איינשטימונג וואגען זיי ניט צו טהון אַזא זאך.

„אך,“ האָט זיא געמורמעלט פול שמערץ, „האָט ער מיט מיר חתונה געהאַט אום מיך צו לאָזען שטאַרבען פאַר הונגער ? בעטלערס וואָס זיינען געקומען צו מיין פאטער'ס הויז האָבען געקריעגען צו עסען. איך, וואס האָב קיין מאָל ניט געוואוסט וואָס דאָס הייסט עפעס בעטען, געה איינפאך אויס פאַר אַ שטיקעל ברויט ; איך פאל אום פון שלאָף, און ווען איך כאַפּ שוין אַ דרעמעל, וועקט ער מיך אויף מיט זיינע ווילדע קולות. און וואָס מיך ערגערט איבערהויפט איז, וואָס ער טהוט דאָס אלעס אונטער דעם אויסרייד, אַז ער האָט מיך לייעב, בעהויפטענדיג, אַז עסען אָדער שלאָפען, וואָלט מיך געטויטעט.“

דיעזע געדאַנקען זיינען אונטערבראַכען געוואָרען דורך פעטרוקיאָ'ס ערשיינען. ניט וועלענדיג זיא זאָל ווירקליך אויסגעהען פון הונגער, האָט ער איהר געבראכט אַ שטיקעל פלייש און געזאָגט :

„וואָס טהוט עפעס מיין זיסע קייטי ? אַט זעה, געליעבטע, וויא פלייסיג איך בין. איך אַליין האָב פאַר דיר צוגעגרייט אַ שטיקעל פלייש. איך בין זיכער, אַז מיין גוטסקייט פערדיענט אַ דאַנק. וואָס, קיין וואָרט ? אַך, דאן, וויא איך זעה, געפעלט דיר ניט דאָס פלייש און מיין גאַנצע אר־בייט איז געווען אומזיסט.“

ער האָט גלייך אַריינגערופען דיא דיענער און געהייסען אַרויסטראָגען דאָס עסען.

ער שרעקליכער הונגער וואָס האָט שטאַרק ווייך געמאַכט קאטערינאַ'ן,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

האָט זיא געצוואונגען, אַבוואָהל זעהר אויפגערגנט צו זאָגען :

„איך בעט דיר, זאָל עם שטעהען.“

אַבער פעטרוקיא איז דערמיט ניט געווען צופריעדען און בעמערקט :

„דיא ערגסטע אַרבייט ווערט בעצאהלט מיט אַ דאנק, און דאָס זאָלסטו

טהון איידער דוא עסט.“

קאטערינא האָט צעגערענד אַרויסגעשטאמעלט :

„איך דאנק דיר.“

פעטרוקיא האָט איהר דאן ערלויבט צו עסען דאָס שטיקעל פלייש

וואָס איז געווען צו וועניג אפילו פאר אַ האַלב זאמען מענשען.

„זאָל עם וואויל טהון דיין גוטעס האַרץ,“ האָט ער געזאָגט, „עסס,

עסס, מיין גוטע קייט; עסס וויפיעל דיין האַרץ גלוסט. יעצט מיין

האַנגריזעס קייט, וועלען מיר צוריק קעהרען צו דיין פאטער און זיך

דאָרט אַ ביסעל אַמזירען, זיך אנטהוענדיג אין זייד און גאָלדענע רינד-

גען“ . . .

און אום זיא צו מאַכען גלויבען, אַז ער וויל זיא ווירקליך אנטהון וויא

ער האָט געזאָגט, האָט ער געלאָזט רופען אַ שניידער אין אַ פוטצמאַכער,

וועלכע האָבען פאר איהר געבראַכט מאַנכע קליידער וואָס ער האָט בער

שטעלט. דערווייל, נאָך איידער זיא איז פערטיג געוואָרען מיט'ן שטי-

קעל פלייש, האָט ער אַרויסגעכאַפט דעם טעלער און אוועק געגעבען אַ

דיענער.

דער פוטצמאַכער האָט איהם איבעררייכט אַ הוט מיט דיא ווערטער :

„דאָ האָט איהר דעם הוט וואָס איהר האָט בעשטעלט.“

פעטרוקיא האָט אויסגעבראַכען אין אַ ווילדען צאָרן, זידלענדיג דעם

פוטצמאַכער און שרייענדיג : אַז דער הוט טויג אויף כפרות.

„ניין, ניין,“ האָט קאטערינא זיך אַריינגעמישט, „דער הוט איז גוט,

איך וועל איהם טראָגען. אלע דאמען טראָגען יעצט אַזעלכע היט.“

„ווען דוא וועסט זיין אַ דאָמע,“ האָט פעטרוקיא געענפערט, „דאן

וועסטו אויך האָבען אַזא הוט, אַבער ניט ביז דאמאלס.“

דאָס ביסעל וואָס קאטערינא האָט גענעסען, האָט איהר אַביסעל מוטא

צוגעגעבען, און זיא האָט געזאָגט :

„איך רעכען, אַז איך מעג אויך עפעס זאָגען. הער מיך אויס, איך

בין שוין ניט קיין קינד. בעסערע מענשען פון דיר האָבען מיך שוין אויס-

געהערט, און אויב דוא קענסט ניט הערען, דאן זאָלסטו דיר בעסער פער-

שטאָפען דיא אויערן.“

דיא צעהמונג פון דער ארוה.

פעטרוקיא איז ניט געווען צופריעדען פון אזעלכע ווערטער, און בעשליעסענדיג זיך וועניגער אויסצוטענה'ען מיט איהר, האָט ער געזאָגט :

„וואָס דוא זאָגסט איז אמת ; דער הוט טויג טאָקי אויף כפרות, און איך ליעב דיך דערפאר ווארום דוא ווילסט איהם ניט.“
„ליעב מיך יא אָדער ניט,“ האָט זיא געענטפערט, „און איך וויל האָבען דיעזען הוט אָדער קיין אנדערן.“
„אָד,“ האָט ער געזאָגט, „איך פערשמעה, דוא ווילסט בעטראכטען דעם מאַנטעל.“

דער שניידער איז צוגעקומען און איהר געוויזען דעם מאַנטעל וואָס ער האָט געמאַכט.

פעטרוקיא, וועלכער האָט בעאבזיכטיגט, אז זיא זאָל ניט האָבען ניט קיין הוט און ניט קיין מאַנטעל, איז צוגעגאנגען, בעריהרט דאָס מלבוש, און אויסגעשריען :

„זעה נאָר זעה ! וואָס איז דאָס, אן ארבעל ? ער זעהט דאָך אויס וויא א קאַנאָן ! פוי, א שאַנדע !“
„איהר האָט דאָך פערלאנגט,“ האָט זיך דער שניידער פערענטפערט, „איך זאָל אלעס מאַכען לויט היינטיגע מאָדע ?“
קאטערינא האָט דאן געזאָגט, אז זיא האָט נאָך ניט געזעהען קיין שעהנערן און בעסערן מאַנטעל.

דאָס איז שוין געווען גענוג פאר פעטרוקיא'ן. אין געהיים האָט ער געהייסען בעזאָהלען דעם שניידער און פוטצמאַכער, זיי איבערבעמען און אוועקשיקען, אָבער דערווייל האָט ער זיי ביידע אַרויסגעוואָרפען. זיך ווענדענדיג צו קאטערינא'ן, האָט ער געזאָגט :

„איצט, מיין קייט, וועלען מיר פאָהרען צו דיין פאטער אין דיא מלבושים וואָס מיר טראָגען. אז ס'איז ניטאָ קיין בעסערע, דארף מען זיך בעגעהען מיט וואָס מען האָט.“

דאן האָט ער געהייסען איינשפאָנען דיא פערד און ערקלערט, אז אזוי וויא עס איז זיעבען אהר פריה, זאָלען זיי אָנקומען צו באַפטיסטא'ן פונקט צו מיטאָג. נאָר אזוי וויא עס איז שוין געווען נאָכמיטאָג, האָט קאטערינא בעמערקט, אז זיי קענען העכסטענס אָנקומען צו איהר פאטער נאָך'ן אבענד-ברויט.

אזעלכע ווידערשפרעכונגען האָט פעטרוקיא ניט געוואָלט. זיין וואונש

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

איז געווען, אז זיא זאָל זאָגען וויא ער און ניט זיין קיין זאך דאגעגען.
ער האָט דאן וויעדער אָנגעהויבען צו רוישען און שרייען, פונקט וויא ער
וואָלט געווען בעל-הבית איבער דער זונן, אז ער זאָגט עס איז גאנץ פריה,
איז עס אזוי וויא ער זאָגט.

„הער נאָר אויס,“ האָט ער זיך געווענדעט צו איהר. „ווען וועט
שוין אַ מאָל נעהמען אַ סוף צו דייע ווידערשפרעכונגען? וואָס איך טהו
און זאָג, איז ביי דיר אַלץ פערקעהרט. היינט פאָהר איך שוין ניט, און
ווען איך וועל פאָהרען, וועט עס זיין פונקט אזוי פיעל אַ זייגער וויא איך
וועל וועלען.“

אזוי איז פאראיבער נאָך אַ טאָג און קאטערינא האָט געלערענט געהאָר-
זאמקייט, ביז עס איז געקומען אזוי ווייט, אז זיא האָט מעהר קיין זאך
ניט געזאָגט פערקעהרט וויא איהר מאַן האָט בעהויפטעט. דאן האָט פעטרו-
קיא איינגעשטימט צו פאָהרען צו איהר פאטער.

זייענדיג אויף'ן וועג, האָט זיא געוואגט צו מאַכען עפעס אַ קרומע מינע
און עס האָט שוין באַלד געהאַלטען דערביי זיי זאָלען זיך אומקעהרען צוריק
אַהיים.

דיא אורזאכע איז נעמליך געווען פאָלגענדע: עס איז געווען אין
מיטען העלען טאָג, און ער האָט בעהויפטעט, אז דיא לבנה שיינט
פרעכטיג שעהן. ווען זיא האָט געמאַכט דיא מינע, האָט ער אויס-
געשריען:

„איך שווער ביי מיין מאמע'ס זוהן, דאָס הייסט, ביי מיר אַליין,
עס זאָלען זיין דיא לבנה, דיא שמערען אָדער וואָס איך וויל, און
אזוי, זאָל עס פערבלייבען ביז מיר וועלען קומען צו דיין פאטער'ס
דאָז!“

וועלענדיג צוריקפאָהרען, האָט קאטערינא וויא אַ געהאָרכזאמע פרוי,
געזאָגט:

„איך ביט דיר, לאָמיר ווייטער פאָהרען, כל-זמן מיר זיינען שוין
דאָ. זאָל עס זיין זונן, לבנה, אָדער וואָס רוא ווילסט, און ווען דיר
געפעלט, זאָל עס זיין אַ ליכט אויף'ן הימעל, איך שווער דיר אז ביי מיר
איז עס גאנץ ענאל.“

„איך זאָג עס איז דיא לבנה!“ האָט ער אויסגעשריען זיא ווייטער
צו פרובירען.

„איך ווייס עס איז דיא לבנה,“ האָט זיא געענטפערט.

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

„זאָגסט ליגען ! עס איז דיא שעהנע זונן !“
„דאן איז עס דיא שעהנע זונן !“ האָט זיא געזאָגט שטאַרק אונט-
טערנגעבען. „נאָר עס איז ניט דיא זונן ווען דוא ווילסט ניט. וואָס דוא
ווילסט, דאָס איז עס, און איך פּערזיכער דיר, אַז אַזוי זאָל עס תמיד
פּערבלייבען פאר קאטערינאַ!“

ווען ער האָט דאָס געהערט, האָט ער געהייסען ווייטער פּאַהרען.
אַבער אום זיא נאָך ווייטער צו פּרובירען אויב איהר גאַנצע האַרטנע-
קיגקייט איז געבראַכען, האָט ער בענגענעט אן אלטען מאן און צו איהר
אַזוי געזאָגט :

„גוט מאָרגען, מיין שעהן, יונג ווייבעלע.“

דאן האָט ער זיך געווענדעט צו קאטערינאַ און זיא געפּרעגט אויב
זיא האָט נאָך ווען עס איז געזעהען אַזאַ שעהנע דאַמע, יולענדיג דיא
שעהנע רויטע בעקעלעך פון דעם אלטען מאן און פּערגלייכענדיג זיינע צוויי
אַלמע אויגען צו גלענצענדע שמערען. זיך וויערער ווענדענדיג צום אלטען,
האָט ער געזאָגט :

„מיין שעהן מיידעלע, איך ווינש דיר נאָך אַ מאָל גוט מאָרגען !“

קאטערינאַ האָט ער אַזוי בעפוילען :

„געה צו צו דער שעהנער דאַמע און אומאַרמע זיא.“

אַרעמע קאטערינאַ, זיא איז שוין געווען אין גאַנצען בעזעגעט. זיך
זענדענדיג צום אלטען, האָט זיא געזאָגט :

„יונגע, בליהענדע בתולה, דוא ביסט שעהן, פריש און זיס ; וואוהין
געהסטו און וואו וואוינסטו ? גליקליך זיינען דיא עלטערן פון אזא שעהן
קינד !“

„וואָס איז מיט דיר, קייטי ?“ האָט פעטרוקיא פּלוצלונג געפּרעגט.
„איך וויל האָפען, אַז דוא ביסט ניט משוגע געוואָרען. דאָס איז אַ מאן,
אן אלטער, געקנייטשמער און פּערוואַנעטער, ניט קיין מיידעל וויא דוא
זאָגסט.“

„ענטשולדיגט מיר, אלטער הערר,“ האָט קאטערינאַ געזאָגט, „דיא
זונן האָט מיך אַזוי פּערבלענדעט, אַז אלעס זעהט ביי מיר אויס
גריין. איך וויל האָפען, אַז דוא וועסט ענטשולדיגען מיין טעות.“
„יא, יא, אלטער הערר,“ האָט פעטרוקיא זיך אַריינגעמישט. „ענט-
שולדיגט איהר און זאָג אונז אויך וואוהין דוא פּאַהרסט. עס זעט אונז

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

זעהר פרייען צו זיין אין דיין געזעלשאפט אויב דוא פאָהרסט אויף אונזער וועג.

„שעהנער הערר און פרעהליכע דאמע,“ האָט דער אלטער געענטפערט, „דיעזע בעגעגעניש מיט אייך האָט מיך שטאַרק איבערראשט. מיין נאָמען איז ווינצענטיאָ און איך פאָהר בעזוכען מיין זוהן וואָס וואָהנט אין פאדוא.“

פעטרוקיאָ האָט באלד דערקענט אין דעם אלטען לוצענטיאָ'ס פאטער. לוצענטיאָ איז געווען אַ יונגער הערר, וועלכער האָט בעדארפט חתונה האָבען מיט ביאנקא'ן, באפטיסטא'ס צווייטע טאָכטער.

דער אלטער ווינצענטיאָ האָט אויסגעזעהען זעהר גליקליך און צו-פריעדען דערצעהלענדיג איבער דעם רייכען שידוך וואָס זיין זוהן האָט געטאהן.

אַט אזוי האָבען זיי זיך בעקאנט און צוזאמען געפאָהרען ביז באפטיסטא'ס הויז, וואו זיי האָבען געטראָפּען אַ גרויסע געזעלשאפט פער-זאמעלט צו פייערן דיא חתונה פון ביאנקא'ן מיט לוצענטיאָ'ן. וויא עס שיינט, האָט באפטיסטא באלד איינגעשטימט צו דייעזער היראטה, אזוי שנעל וויא ער האָט געזעהען, אַז זיין עלטערע טאָכטער, קאטערינא האָט חתונה געהאַט.

ווען פעטרוקיאָ מיט זיין פרוי זיינען אריינגעקומען, האָט באפטיסטא זיי געוואונשען ווילקאָמען און איז געווען זעהר צופריעדען זיי צו זעהען ביי ביאנקא'ס חתונה. ביי דייעזער געלעגענהייט איז אויך געווען אן אנדער פעהיראטה פאָאָר פאָלק.

לוצענטיאָ, ביאנקא'ס מאן, און האָרטענזיאָ, דער אנדערער יונגער בעל-הבית'על, האָבען צווישען זיך געלאכט און חזק געמאכט איבער פעטרוקיאָ'ס פרוי. דייעזע צוויי יונגע לייט האָבען אויסגעזעהען זעהר גליק-ליך וויסענדיג, אַז זייערע ווייבער זיינען אַזעלכע גוטע נשמות, וועהרענד פעטרוקיאָ'ס פרוי, איז אַ שלאנג, אן ארוהר.

פעטרוקיאָ האָט אפילו דאָס אלעס בעמערקט, אָבער עס האָט אויס-געזעהען, אַז ער מאכט זיך ניט וויסענדיג ביז מען האָט אָבעגעגעסען מיט טאג. דאן האָט ער אָבער ערבליקט, אַז זיין אייגענער שווער, באפטיסטא, גיט צו, אַז דיא אנדערע יונגע לייט האָבען איינגעהאנדעלט אַ בעסערע מציאה וויא פעטרוקיאָ, ווייל קאטערינא איז אַ שטיק שלאק. דאָס האָט בעהויפטמעט איהר אייגענער פאטער, און פעטרוקיאָ, זיך

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

ווענדענדיג צו זיין שווער, האָט ער איהם צוגעוואָרפען אן אונצופריעדענעם בליק.

„ג, ווירקליך, מיין זוהן,“ האָט כאַפטיסטא געזאָגט צו זיין על-טערן איידעם, „איז עס ניט אַ פאקט, אז דוא האָסט אַריינגעקריענען דיא גרעסטע ארורה?“

„מיר דאכט, אז ניין,“ האָט פעטרוקיא געענטפערט, און ווייל מיר דאכט זיך אזוי, וואָלט איך געווען אַ בעלזן מיר זאָלען דאָס אויספירן בירען. זאָל יעדער פון אונז שיקען רופען זיין ווייב, און וועמעס פרוי עס וועט פריהער קומען, זאָל ער געווינען אַ וועטע פון דיא איר בעריגע.“

דיא אנדערע צוויי יונגע מענער האָבען גלייך איינגעשטימט דערצו, ווייל זיי זיינען געווען זיכער, אז זייערע גוטע און געהאָרכזאמע פרויען וועלען געוויס ערפילען זייער וואונש — געוויס גיכער וויא קאטערינא. אויף וואָס זאָל זיין דיא וועטע ?

זיי האָבען פאַרגעשלאגען צעהן קרוינען.

ווען פעטרוקיא האָט דאָס געהערט, האָט ער געזאָגט מיט פּעראַכטונג, אז אזא סומע פאסט צו וועמען אויף זיין יאגד-הונד, וועהרענד אויף זיין ווייב, וואָלט ער געוועט צוואנציג מאָל אזוי פיעל.

לוצענטיא און הארטענזיא האָבען דאן געהעכערט דיא וועטע אויף הונדערט קרוינען.

לוצענטיא איז געווען דער ערשטער צו שיקען רופען זיין ווייב. דער דיענער, וועמען ער האָט געשיקט, האָט צוריק געקעהרט און מיטגע-טהיילט :

„מיין העררין לאָזט אייך וויסען, אז זיא איז יעצט צו פיעל בעשעפ-טיגט און קען ניט קומען.“

„וואָס ? וואָס איז דאָס ?“ האָט פעטרוקיא געפרעגט, „זיא לאָזט וויסען, אז זיא איז בעשעפטיגט און קען ניט קומען ? איז דאָס אַן ענטפער פון אַ פרוי אויף דער אויפפאָדערונג פון איהן מאן ?“

זיי האָבען געלאכט און בעהויפטעט, אז דאָס וואָלט נאָך ניט געווען שלעכט ווען קאטערינא זאָל איהם ניט שיקען אן ערגערן ענטפער.

דאן איז עס געווען הארטענזיא'ס רייע צו שיקען רופען זיין ווייב. צום דיענער האָט ער אזוי געזאָגט :

„געה בעט מיין פרוי זיא זאָל אַריינקומען.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„הא, הא, הא! בעטען זיא זאָל אַרײַנקומען!“ האָט פעטרוקיא גע-
לאכט. „דאן רעכען אײך, אַז זיא דאַרף געוויס קומען.“

„אײך האָב נאָר מוראַ,“ האָט האַרטענזיאָ געענטפערט, „אַז דײַן ווייב
וועט זײך אפילו בעטען אײך ניט לאָזען.“

אַבער האַרטענזיאָ איז שוין מעהר ניט געווען אזוי שטאַרק זיכער ווען
זײַן דיענער האָט צוריק געקעהרט אָהן זײַן פרוי.

„וואָס איז דאָס? וואו איז מײַן פרוי?“ האָט ער געפרעגט אַ ביסעל
אויפגערעגט.

„מײַן הער,“ האָט דער דיענער געענטפערט, „מײַן העררײַן זאָגט, אַז
אײהר האָט געוויס דאָ עפעס אַ שפּאַס און דערפאַר וויל זיא ניט קומען. אײַך
אײהר ווילט, האָט זיא געזאָגט, קענט אײהר קומען צו אײהר.“

„נאָך ערגער ווײַא ערגער!“ האָט פעטרוקיא אויסגעשריען טרױם-
פיהרענר.

דאן, זײך ווענדענדיג צו זײַן דיענער, האָט ער געזאָגט :

„הער אױס, געה צו דײַן העררײַן און זאָג אײהר, אַז אײך בעפעהל זיא
זאָל באַלד אַרײַן קומען!“

דיא געזעלשאַפט האָט נאָך קײַן צײַט ניט געהאַט רעכט איבערצוקלערען
וואָס עס האָט פּאַסירט, ווען באַפּטיסטאַ, ערשטוײַנט, האָט אויסגערופען :
„זעהען מײַנע אויגען ריכטיג? יאַ, דאָס איז זיא ! קאַטערינאַ
געהט!“

וויא זיא איז אַרײַנגעקומען, האָט זיא אונטערטהעניג געזאָגט צו
פעטרוקיאָ'ן :

„וואָס איז דײַן וואונש, מײַן הער? דוא האָסט נאָך מיר גע-
שיקט.“

„וואו איז דײַן שוועסטער און האַרטענזיאָ'ס פרוי?“ האָט ער גע-
פרעגט.

„זײ זײַטצען בײַם פײַער און רעדען,“ האָט זיא געענטפערט.

„געה און ברענג זײ מיר אַהער!“

קאַטערינאַ איז באַלד אוועק, אָהן אַן ענטפער, אום צו ערפילען אײהר
מאַן'ס וואונש.

„אַט דאָס איז ווירקליך אַ וואונדער איבער אַלע וואונדער!“ האָט
לוצענטיאָ אויסגערופען.

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

„ווירקליך א וואונדער,“ האָט הארטענויף געענטפערט, „איך בעגרייף בלויז ניט וואָס דאָס בעדייטעט.“

„עס בעדייטעט פריעדען, מײן פריינד,“ האָט פעטרוקיאָ געענטפערט, „פריעדען און לייעבע און א רוהיגעס לעבען און דערצו דיא ריכטיגע פעסט-שמעלונג ווער עס דארף זיין בעל-הבית. קורץ, אלעס וואָס דיקט אויס זיסקייט און לייעבע אין פעהייראטעמען לעבען.“

קאטערינא'ס פאטער איז געווען אזוי דערפרייט איבער זיין טאָכטער'ס ענדערונג, דאָס ער האָט געזאָגט :

„יעצט ווינט איך דיר ערשט גליק איבער א נייעס, מײן זעהן פעטרו-קיָ ; דוא האָסט געוואונען דיא וועטע, און איך וועל דיר צולעגען נאָך צוואַנציג טויזענד קרוינען צו דיין נדן, פונקט וויא איך וואָלט דיר געגעבען נאָך א טאָכטער, ווייל קאטערינא איז ווירקליך א נייער מענש.“

„ווארט,“ האָט פעטרוקיאָ געזאָגט, „איך וועל נאָך בעסער געווינען דיא וועטע און אייך בעווייזען עפעס מעהר.“

קאטערינא איז דאן אריינגעקומען מיט דיא אנדערע צוויי יונגע פרויען און פעטרוקיאָ האָט צו איהר געזאָגט :

„זעהט נאָר וויא זיא געהט און מיט איהר האָט זיא געפאנגען דיא אנדערע צוויי דורך איהרע פרויען-רייד. קאטערינא, דעם הוט וואָס דוא טראנסט, פאסט דיר ניט ; ווארף איהם אוועק און צוטערעט איהם מיט דיא פיס.“

קאטערינא האָט גלייך געפאָלגט.

„מײן נאָט !“ האָט הארטענויף'ס ווייב אויסגעשריען, „איך זאָל קיין מאָל ניט דערלעבען דיא צייט צו דארפען בעגעהען אזא נאָריש-קייט !“

„פוי !“ האָט אויך ביאנקא געזאָגט. „וואָס פאר א נאָרישע פליכט רופסטו אן אזא האַנדלונג ?“

„הלוואי וואָלסטו אויך געווען אזוי נאָריש,“ האָט ביאנקא'ס מאַן געענטפערט. „שעהנע ביאנקא, לויט וויא דוא האָכט פערשטאנען דיין פליכט, האָט עס מיך נאָר וואָס געקאָסט הונדערט קרוינען.“

„דאן ביסטו נאָך א גרעסערער נאָר,“ האָט זיא געענטפערט, „ווארום דוא האָסט געוועט אויף מיינע פליכטען !“

„קאטערינא,“ האָט פעטרוקיאָ געזאָגט צו זיין פרוי, „איך בעאויפ-“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

טראג דיך צו דערצעהלען דיעזע הארטנעקיגע פרויען וואָס עס הייסט פליכט-
טען, וועלכע זיי זיינען שולדיג זייערע מענער.
צו אלגעמיינעם ערשטוינען. האָט קאטערינא, דיא געצעהממע ארורה,
אַבגעהאַלטען אזא דרשה איבער דער פליכט וואָס אַ פרוי האָט צו פאַלגען
איהר מאן, דאס אלע זיינען געבליעבען איבעראשט.
קאטערינא איז דאן וויעדער בעריהמט געוואָרען אין פאדוא, אָבער ניט
מעהר אלס דיא ארורה, זאָנדערן אלס קאטערינא דיא געהאָרכזאמע און
פליכט-שולדיגע פון איהר מאן.

דוא קאמעדיע פון מעות'ן.

עווען איז דאָס אין אלטע צייטען, ווען דיא פערשיע-
דענע גריבישע שטאאטען זיינען געווען אבגעזונדערט
איינע פון צווייטען, יעדער האָט געהערשט פאר זיך,
געמאכט פערשיעדענע געזעטצע, און ניט זעלטען
האָבען זיי געפיהרט מחלוקת, אָדער נאָר מלחמה.

דיא צוויי שטאאטען, סיראקוזע און עפעזוס האָבען
זיך אַרומגעריסען איינער מיט אנאנדער און געהאַלטען אין מאַכען געזעטצע
גענען דיא פרעמדע בירגער. איינעס פון דיא דומסטע, אָבער אויך באַר-
באַרישמע געזעטצע, איז געווען דאָס געזעטץ פערפאַסט אין עפעזוס, וואָס
האָט געזאָגט, דאָס אין פאַל מען וועט כאַפען א סוחר פון סיראקוזע אין
עפעזוס, זאָל מען איהם ענטוועדער הרג'ענען, אָדער ער זאָל בעצאהלען טוי-
זענד מאַרק כּופּר נפש.

עגעאָן אן אלטער קויפּמאַן פון סיראקוזע איז געכאַפט געוואָרען אין
עפעזוס און געבראַכט געוואָרען פאַר'ן פּירסט, וואו ער האָט בעדאַרפט
בעצאהלען ענטוועדער טויזענד מאַרק שטראַף, אָדער בעצאהלען מיט זיין
לעבען.

מיט טויזענד מאַרק זיך אויסצוקויפּען דאָס לעבען, איז אפילו ניט
געפּעהרליך ווען דיא טויזענד מאַרק זיינען נור דאָ. אָבער אז מען האָט
זיי ניט, איז זעהר ביטער. עגעאָן האָט קיין געלד ניט געהאַט, אָבער
איידער דער פּירסט האָט אויסגעשפּראַכען זיין טויטעס אורטהייל, האָט
ער פּערלאַנגט, אז עגעאָן זאָל איהם פריהער דערצעהלען זיין לעבענס-גע-
שיכטע און דאן וויא אזוי ער האָט געוואַגט צו קומען קיין עפעזוס, וויסענ-
דיג, אז דאָס קען איהם קאָסטען זיין לעבען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דער אלטער ענגעאָן, מיט דעם שטאַלץ פון אן אלטען פרייען נרעק, האָט געענטפערט, אז פאר'ן טויט האָט ער גאָר קיין מורא ניט, אז ער קען שטאַר- בען אפילו ניט געבענדיג קיין פינטעל מיט אן אויג, אָבער דיא אויפ- פאָדערונג צו דערצעהלען זיין לעבענס-געשיכטע, איז ביי איהם ערגער וויא אלעס.

דאָס אליין אָבער האָט אַרויסגערופען אַ בעזונדערע אינטערעסע ביים פירסט, און איהם בעטענדיג. האָט דער אלטער אָנגעפאנגען און דערצעהלט בזה הלשון :

„איך בין געבוירען געוואָרען אין סיראקוזע און אויסגעבילדעט געוואָ- רען צו זיין אַ קויפמאַן. איך האָב געהייראטעט אַ פרוי מיט וועלכער איך האָב געלעבט זעהר גליקליך. איין מאָל האָב איך, אין געשעפטס-אינטער- רעסע אָבערייזט קיין עפיראמנוס, וואו איך בין פערבליעבען גאַנצע זעקס מאָנאַט צוליב מיינע געשעפטען. זעהענדיג אָבער סוף-כל-סוף, אז איך וועל נאָך מוזען לענגער פערבלייבען, האָב איך געשיקט נאָך מיין פרוי. אזוי וויא זיא איז געקומען, איז זיא באַלד געלעגען געוואָרען און געבוירען אַ צוויילינג, צוויי זיהן. דאָס מערקווירדיגסטע דערביי איז געווען, וואָס ביידע זיינען געווען אזוי עהנליך, אז עס איז אַבסאָלוט געווען אונגעגליך צו אונטערשיידען איינעם פון צווייטען.

„אין דערזעלבער צייט אָבער וואָס מיין פרוי איז געלעגען געוואָרען און געהאַט צוויי אינגלעך, איז אן אַרעמע פרוי, אין דעמזעלבען נאַסט- הויז, אויך געלעגען געוואָרען און אויך געהאַט צוויי אינגלעך. די ערע צוויי זיינען אויך געווען עהנליך איינער צום צווייטען פונקט וויא מיינע זיהן. נאָר אזוי וויא דיא עלטערן פון די ערען לעצטען צוויילינג זיינען גע- ווען זעהר אַרעם, האָט איך אַוועקגעקויפט דיא קינדער און זיי ערצויגען אום זיי זאָלען בעדיענען מיינע זיהן.

„מיינע זיהן זיינען געווען צוויי פיינע אינגלעך און מיין פרוי איז געווען זעהר שטאַלץ מיט זיי. אָבער זיא איז ניט געווען צופריעדען מיט דער שטאַרט און יעדען טאָג האָט זיא פערלאנגט מיר זאָלען צוריק קעהרען אַהיים. אין אן אונגליקליכע שעה האָב איך איינגעשטימט צו ערפילען איהר וואונש און מיר האָבען זיך אויפגעזעטצט אויף אַ שיף. מיר האָבען נאָך ניט אָבגעזעגעלט קיין מייל פון עפיראמנוס ווען אַ שרעקליכער שטורם האָט זיך אויפגעהויבען און אָנגעהויבען צו שלידערן אונזער שיף אין אַלע זייטען. ווען דיא מאַטראָזען האָבען דערזעהען, אז עס איז ניטאָ מעהר

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

קיין האָפנונג צו ראטעווען דיא שיה, האָבען זיי זיך אריינגעזעצט אין אַ קליין שיפעל אום זיך אליין צו ראטעווען און אונז האָבען זיי איבערגעלאָזט אין דער גרויסער שיה, וואו מיר האָבען ערווארטעט יעדען אויגעבליק איינגעשלונגען צו ווערען פון דעם וויטהענדען ים.

„דיא יללות פון מיין ווייב און דאָס געוויין פון דיא קינדער אויף איהר קוקענדיג, האָבען מיך זעהר בעטריעבט, כאַטש איך אליין האָב קיין מורא ניט געהאַט צו שטאַרבען. אלע מינע געדאַנקען זיינען דאן געווען וויא זיי צו ראטעווען. איך האָב גענומען מיין אינגסטען זוהן און איהם צו געבונדען צו איין עק פון אַ לויזען מאסטבוים, און צום צווייטען עק האָב איך צוגעבונדען דעם אינגסטען שקלאָף. אין דערזעלבער צייט האָב איך געהייסען מיין ווייב טהון דאָסזעלבע מיט דיא אנדערע צוויי קינדער, דאָס הייסט, זיי אויך צובינדען צו אַן אנדערן מאסטבוים. זיא איז אַלזאָ געווען מיט דיא זאָגענאַנטע עלטערע קינדער און איך מיט דיא אינגערע. מיר אליין האָבען זיך אויך צוגעבונדען צו דיעזעלבע מאסטבויםער.

„מיר זיינען נאָך וואָס פאַרטיג געוואָרען מיט אונזער אַרבייט, ווען דיא שיה איז ארויף אויף אַ מעכטיגען פעלזען און איז צושמעטערט געוואָרען אויף שטיקער. זיך האַלטענדיג אן דיא מאסטבויםער זיינען מיר ניט געוונקען. נאָך אזוי וויא איך האָב געמוזט אַכטונג געבען אויף דיא קינדער נעבען מיר, האָב איך מיך באַלד אָבגעטהיילט פון מיין פרוי. פון דעסוועגען האָט זיא מיט דיא אנדערע קינדער געהאַט מעהר גליק, דען אַ שיה מיט פישער האָבען זיי בעגעגענט און אריינגענומען צו זיך. ווען איך האָב דאָס געזעהען, בין איך געווען ציפריעדען וואָס זיי זיינען ווע-ניגסטענס אין זיכערהייט, און איך האָב מיט מעהר מוט געקעמפט צו ראטעווען דיא צוויי קינדער מיט מיר.

„ענדליך איז אָנגעקומען נאָך אַ שיה און אונז אויך געראטעוועט. אזוי וויא דיא מאַטראָזען האָבען מיך געקענט, האָבען זיי מיך זעהר גוט עמ-פפאנגען און מיך דאן אָבגעפיהרט אין זיכערהייט קיין סיראַקוזע. אָבער פון יענעם טרויעריגען טאָג אָן האָב איך מעהר ניט געוואוסט וואָס עס איז געוואָרען פון מיין פרוי און קינדער.

„מיין אינגסטער זוהן, וועלכער איז געבליעבען מיין איינציגע טרייסט אין לעבען, ווען ער איז אַלט געוואָרען אַכטצעהן יאָהר, איז ער געוואָרען זעהר ניגיעריג צו וויסען וואָס עס איז געוואָרען פון זיין מוטער און ברודער. ער האָט מיך אָפט מאַל געבעטען איך זאָל איהם ערלויבען צו געהען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דעם יונגען שקלאף, וועלכער האָט אויך פערלוירען אַ ברודער, און צו זאמען זאָלען זיי ארויספאָהרען זוכען דיא פערלוירענע. איך בין ניט געווען צופריעדען זיך צו שידען מיט זיי, אָבער ענדליך האָב איך דערצו איינגעשטימט.

„ויעבען לאנגע יאָהר זיינען שוין פאראיבער זייט מיין זיהן האָט מיך פערלאָזט. פינף יאָהר האָב איך גערייזט איבער וועלט איהם זוכענדיג. איך בין שוין געווען איבער גאנץ גריכענלאנד, איבער דיא גרענעצען פון אזיען, און פאָהרענר צוריק אַהיים, בין איך אָנגעקומען אַהער קיין עפע־זום, כדי איך זאָל ניט אויסלאָזען קיין פלאטץ איהם צו זוכען. אָט דאָס האָב איך אייך געהאַט צו דערצעהלען, און איך וואָלט העכסט צופריעדען געווען צו שטאַרבן, ווען איך זאָל בלויז וויסען, אז מיין פרוי אין קינד דער לעבען.“

אזוי האָט דער אונגליקליכער ענגעאָן געענדיגט זיין טרויעריגע לעבענס־געשיכטע. דער פירסט וואָס האָט שטאַרק מיטלייד געהאַט אויף איהם, האָט געזאָגט, דאָס ווען ער זאָל ניט מוזען רעספעקטירען דיא געזעטצע, וואָלט ער איהם געוויס בענגאדיגט. דאָך, אנשטאט איהם באלד צו לאָזען הינד־ריכטען, וועט ער איהם געבען נאָך אַ טאָג צייט אום צו בעטלען אָדער באַרגען ביי עמיצען דאָס געלד צו בעצאהלען דיא שטראף.

דיעזער איינציגער טאָג האָט פאר דעם אונגליקליכען ענגעאָן ניט אויס־געזעהען שטאַרק גנדיג, ווייל ער האָט קיינעם ניט געקענט אין עפעזום. צו ערווארטען, אז אַ פרעמדער זאָל איהם שיינקען אָדער באַרגען אזא גרוי־סע סומע געלד, איז געווען אַ קליינע האַפנונג. ניעדערגעשלאגען האָט ער זיך צוריקגעצויגען אין דער בעגלייטונג פון א וועכטער.

ווען ענגעאָן האָט געמיינט, אז קיין מענש קען איהם אין עפעזום, האָט ער געהאַט אַ טעות, ווייל אין עפעזום האָבען זיך דאמאלס געפונען זיינע בירדע זיהן.

אויסער דעם וואָס ענגעאָן'ס זיהן זיינען געווען ביידע גלייך, האָבען זיי אויך געהאַט גלייכע נעמען; יעדער האָט געהייסען אַנטיפאָלוס. דער שקלאפּען־צווילינג האָט אויך געהאַט גלייכע נעמען, יעדער האָט געהייסען דראַמיאָ. ענגעאָן'ס אינגסטער זוהן, אַנטיפאָלוס פון סיראקווע, וועמען דער אלטער מאַן איז געקומען זוכען קיין עפעזום, איז נאָר וואָס אַהין אָנגעקומען מיט זיין שקלאף דראַמיאָ. און אזוי וויא ער איז אויך געווען אַ קויפּמאַן פון סיראקווע, וואָלט ער געהאַט דעמזעלבען סוף וויא זיין פאטער,

דיא קאמעדיע פון מערת'ן.

ווען א פריינד וואָלט איהם ניט בעגעגענט און דערצעהלט פון דעם טרויעריגען שיקואל וואָס האָט בעפאלען אן אלטען קויפמאן פון סיראקוזע. ער האָט איהם אַלזאָ געראטהען זיך אויסצוגעבען פאר א קויפמאן פון עפידאמנום. אנטויפאלום האָט געפאָלגט, אָבער ער איז געווען זעהר בעטריעכט הערענדיג, אַז זיינער אַ לאַנדסמאן איז אין אַזא געפאהר. עס איז איהם אָבער גאָר ניט איינגעפאלען, אַז דיעזער לאַנדסמאן איז זיין אייגענער פאטער. עגעאָ'ס עלטסטען זוהן וועלען מיר רופען אנטויפאלום פון עפעזום, כדי צו מאַכען אַן אונטערשיעד צווישען איהם און זיין ברודער פון סיראקוזע. ער האָט שוין געוואוינט אין עפעזום זייט צוואַנציג יאָהר. און זייענדיג אַ רייכער מאַן, האָט ער געקענט זעהר לייכט בעצאהלען פאר זיין פאטער, אָבער ער האָט ליידער גאָר ניט געוואוסט פון איהם. ער איז געווען צו יונג ווען ער האָט זיך פון איהם געשיידט און ער האָט בלויז געדענקט דיא שרעק-ליכע סצענע אויף'ן ים.

יעצט ווייזט זיך אַרויס אַזא געשיכטע : דיא פישער-לייט, וואָס האָבען איהם גערעמעט מיט זיין מוטער און שקלאַף דראַמיאָ, האָבען בעשלאָ-סען, צום שמערץ פון דער עלענדער מוטער, צו פערקויפען דיא צוויי קינדער פאר שקלאַפּען.

אנטויפאלום און דראַמיאָ זיינען פערקויפט געוואָרען צום פירסט מענא-פאָן, אַ בעריהמטער גענעראַל, וועלכער איז געווען אַן אָנקעל פון דעם פירסט פון עפעזום. ער האָט מיטגענומען דיא קינדער קיין עפעזום ווען ער איז אוועק בעזוכען זיין פלימעניק.

דער פירסט פון עפעזום האָט שטאַרק ליעב בעקומען דעם יונגען אַנטי-פאלוכ, און ווען ער איז אויפגעוואקסען, האָט ער פון איהם געמאַכט אַן אָפיציער אין זיין ארמעע. דאן האָט זיך אַנטיפאלום אויסגעצייכענט אין קריעג און אויך געראטעוועט דעם פירסט'ס לעבען. ער האָט איהם דער-פאר בעלוינט דערמיט וואָס ער האָט איהם פעהריראטעט מיט אַ רייכער כלה, אַדריאנא פון עפעזום. אַט מיט דיעזער אַדריאנא האָט ער געלעבט ווען זיין פאטער איז אַריינגעקומען. דראַמיאָ איז נאָך אימער געווען זיין שקלאַף.

ווען אַנטיפאלום פון סיראקוזע האָט גענומען אבשיעד פון זיין פריינד, וועלכער האָט איהם געראטהען ער זאָל זאָגען, אַז ער איז פון עפידאמנום, האָט ער געגעבען זיין שקלאַף דראַמיאָ געלד אוועקצוטראָגען אין דעם גאסט-הויז וואו ער האָט געזאָלט עסען. אין דערזעלכער צייט האָט ער ערקלערט,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אז ער וועט שפאצירען איבער דער שטאָרט און זעהען וואָס דאָרט טהוט זיך.

דראַמאַ איז געווען אַ פּרעהליכער יונג. ווען אַנטיפּאלום איז געווען טרויעריג אָדער מעלאַנכאָליש, פּלעגט ער איהם אַמוזירען מיט ווייטצען, שפּאַסען און פּערשיעדענע ווערטלעך. און ווייל אַנטיפּאלום האָט עס איהם ערלויבט, איז צווישען הערר און דיענער געוואָרען אַ מנהג, אַז מען האָט זיך זעהר פּריינדליך פּרעהאַלטען.

ווען אַנטיפּאלום פון סיראַקוזע האָט אַוועקגעשיקט דראַמאַ'ן, איז ער געשטאַנען אַ היבשע צייט נאַכדענקענדיג איבער זיין שווערער ריזע זר-כענדיג זיין מוטער און ברודער. דאן, זעהר טרויעריג, האָט ער בעמערקט צו זיך אַליין :

„איך בין וויא אַ טראַפּען וואסער אין אַקעאן, וואָס זוכט צו געפינען זיין חבר, אַ צווייטען טראַפּען, און דערווייל פּערלירט ער זיך אַליין אין ים. אַט אַזוי בין איך, אונגליקליכער ! איך זוך צו געפינען מיין מוטער און ברודער און איך פּערליר זיך אַליין !“

אַזוי דענקענדיג, האָט דראַמאַ צוריק געקעהרט. אַנטיפּאלום איז געווען ערשטוינט צו זעהען דראַמאַ'ן זיך אומקעהרענדיג אַזוי שנעל. עס איז אָבער ניט געווען זיין דראַמאַ, זאָנדערן דער צוויילינג-ברודער פון זיין שקלאַף, וועלכער איז געווען צוזאַמען מיט אַנטיפּאלום'ן פון עפעזום. דיא צוויי דראַמאַ'ס און דיא צוויי אַנטיפּאלום'ס, זיינען נאָך אימער געווען גלייך איינער צום צווייטען וויא עגעאָן האָט דערצעהלט איבער זייער קינדהייט, דערפאַר איז קיין וואונדער ניט געווען, ווען אַנטיפּאלום האָט געמיינט, אַז דאָס איז זיין שקלאַף און ער האָט איהם געפּרעגט ווארום ער איז אַזוי גיך צוריק געקומען.

דראַמאַ האָט איהם אָנגעקוקט אַ ווילע ערשטוינט, אָבער דאן האָט ער געזאָגט :

„מיין העררין שיקט מיך אייך צו זאָגען, אַז איהר זאָלט באַלד קומען צו מיטאַג. דער קאַפּ-האהן ווערט פּערברענט, דאָס הויז'ל ווערט צושמאַל-צען אויף'ן בראטער, און דאָס פלייש ווערט זיין אין גאַנצען קאַלט ווען איהר קומט ניט גלייך אַהיים.“

„דיעזער שפּאַס פּאַסט ניט יעצט,“ האָט אַנטיפּאלום געענטפּערט, „וואו האָסטו איבערגעלאָזט דאָס געלד ?“

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

דראמיאָ האָט אָבער נאָך אימער גע'טענה'עט, אז זיין העררין האָט
איהם געשיקט רופען איהר מאן צו מיטאג.

„וואָס פאר אַ העררין?“ האָט אַנטיפאלום געפרעגט.

„וואָס הייסט וואָס? אייער פרוי!“

נאָך אזוי וויא אַנטיפאלום פון סיראקוזע האָט קיין פרוי ניט געהאַט,

איז ער געוואָרען שטאַרק אין כעס און אויסגעשריען :

„דערפאר וואָס איך ערלויב דיר מאַנכע מאָל צו רעדען מיט מיר, ער-

לויבסטו דיר שוין צו מאַכען מיט מיר אזא מיאוס'ן שפּאַס. איך בין יעצט

ניט אויפגעלעגט פאר אזעלכע זאַכען. וואו איז דאָס געלד? אזוי וויא

מיר זיינען דאָ פּרעמדע, וויא וואַנסטו צו מאַכען שפּאַס, ווען עס האַנדעלט

זיך אום אזא גרויסער סומע?“

ווען דראמיאָ האָט געהערט זיין הערר רעדען אזעלכע ווערטער, האָט

ער געמיינט, אז ער מאַכט שפּאַס און געזאָגט :

„איך בעט איך, מיין הערר, שפּאַסט בעסער ביים מיטאג. איהר

האָט מיך ניט בעאויפטראַגט קיין זאַך, אַלעס וואָס איך האָב צו טהון,

איז, אייך אַהיים צו פיהרען צו מיטאג, איהר זאָלט עסען מיט מיין העררין

און איהר שוועסטער.“

דערביי האָט שוין אַנטיפאלום פּערלוינדען זיין גאַנצע געדולד און גוט

אָנגעשלאָגען דראמיאָ'ן, וועלכער איז ענטלאָפען אַהיים, וואו ער האָט

דערצעהלט, אז ער זיין הערר האָט ניט געוואָלט אַהיים קומען צו מיטאג און

געזאָגט, אז ער האָט נאָר קיין ווייב ניט.

אדריאַנא, דיא פרוי פון אַנטיפאלום פון עפעזוס, איז געווען שטאַרק

אין כעס הערענדיג, אז איהר מאן האָט געזאָגט, דאָס ער האָט נאָר קיין

ווייב ניט. זיא איז געווען זעהר אן אייפערזיכטיגע און בעשלאָסען, אז

איהר מאן ליעבט שוין אַנאנדערע. זיא האָט באַלד אָנגעהויבען צו ציטערן

און פלאטערן און מאַכען פאָרווירפע איהר מאן, אונטער דיא אויגען, פאר

זיין פאַלשקייט צו איהר. לוקיאַנא, איהר שוועסטער, וועלכע האָט גע-

וואַהנט מיט איהר צוואמען, האָט אפילו פּרוכירט זיא צו בערוהיגען און

איהר זאָגען, אז איהר אייפערזוכט איז אן אומזיסטער בלבול, אָבער ווער

קען עס צוריקהאַלטען א פרויענצימער ווען זיא וואַרפט זיך אַריין אין שמורם

פון אייפערזוכט?

דערווייל איז אַנטיפאלום פון סיראקוזע אוועק אין גאַסטהויז און דאָרט

געטראַפען דראמיאָ'ן מיט דעם געלד. זעהענדיג דראמיאָ'ן, האָט ער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

איהם געוואָלט אָנזידלען איבער־אַנייעם פאר זיין מיאוס'ען שפּאַס. אָבער איידער ער האָט נאָך צייט געהאַט צו עפענען זיין מויל, איז אַרריאנא אָנ־געקומען, און ניט צווייפלענדיג, אַז ער איז איהר מאַן, האָט זיא איהם אָנגעהויבען צו מאַכען פּאַרווירפע פאר וואָס ער קוקט אויף איהר מיט אזא ערשטוינען, ווייל ער איז ווירקליך געווען איבערראשט זעהענדיג און הערענ־דיג אַ ביזע און פרעמדע פרוי רעדענדיג צו איהם.

דאן האָט זיא אָנגעפאנגען אזוי :

„איז דאָס רעכט ? איז דאָס אַ יושר ? געדענקסטו וויא דוא האָסט מיך געליעבט ווען דוא האָסט מיט מיר חתונה געהאַט ? וואָס פאר אַ חסרון האָסטו אן מיר געפונען פאר וואָס דוא לייעבסט אן אנדערע ? זאָג מיר נאָר, קען איך לכה־פחות ווייסען, ווארום דוא לייעבסט מיך מעהר ניט ?“

„רעדט איהר דאָס צו מיר, מיין שעהנע דאמע ?“ האָט ער געפרעגט נאָך מעהר ערשטוינט.

אומזיסט האָט ער געזוכט איהר צו ערקלערען, אַז ער איז ניט איהר מאַן, אַז ער איז בלויז זייט עטליכע שטונדען אין עפעזום ; זיא האָט בלויז פערלאנגט ער זאָל מיט איהר געהען אַהיים, און אזוי וויא אנטיר פאלום האָט פון איהר ניט געקענט פטור ווערען איז ער מיט איהר אוועק אין זיין ברודער'ס הויז וואו ער האָט געגעסען מיטאג מיט אַרריאנא'ן און מיט איהר שוועסטער. איינע האָט איהם גערופען „מיין מאַן“, און דיא צוויי טע „מיין שוואגער“.

דער אָרעמער אַנטיפאלום האָט בשום אופן ניט געקענט בעגרייפען וואָס דאָ איז געשעהען, און ער האָט פאר זיך ערקלערט, אַז ער האָט הפנים מיט איהר חתונה געהאַט בשעת ער איז געשלאָפען, אָדער, אלעס וואָס קומט פאַר, איז בלויז אַ חלום.

דראַמיאָ וויעדער, וועלכער איז מיט איהם מיטגעגאנגען, איז ניט געווען וועניגער איבערראשט, ווען דיא קעכין, זיין ברודער'ס ווייב, האָט בעהויפטעט, אַז ער איז איהר מאַן.

וועהרענד אַנטיפאלום פון סיראקווע האָט געהאַלטען אין עסען מיט זיין ברודער'ס ווייב, איז זיין ברודער, דער ריכטיגער מאַן, אַהיים גע־קומען מיט זיין שקלאַף דראַמיאָ צו עסען מיטאג. דיא דיענער האָבען אָבער דערווייל ערהאַלטען אַ בעפעהל ניט צו עפענען דיא טהיר, ווייל זייער העררין האָט זיי אָנגעזאָגט קיינעם ניט אַריינצולאָזען כרי מען זאָל זיי

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

ניט שטערען ביים עסען. ווען זיי האָבען עטליכע מאָל געקלאַפט אין דער טהיר און געזאָגט, אז זיי זיינען אַנטיפאַלום און דראַמיא, האָבען דיאָ דיענסטען פון זיי געלאַכט און געענטפערט, אז זיי זיינען שווינדלערס, ווייל אַנטיפאַלום עסט גראַדע מיטאג מיט זיין פרוי און דראַמיאָ איז אין קיף. אָבוואָהל זיי האָבען שיער ניט איינגעבראָכען דיא טהיר, איז זיי דאָך ניט געלונגען אַרייַנצוקומען. ענדליך איז אַנטיפאַלום שטאַרק אין כעס געוואָרען, און זייענדיג איבערראַשט הערענדיג, אז זיין פרוי געפינט זיך מיט אַ מאַן צו מיטאג, איז ער אַוועק ניט קענענדיג בעגרייפֿען וואָס עס איז פֿאַרגעקומען.

ווען אַנטיפאַלום איז פאַרטיג געוואָרען מיט דעם עסען, איז ער געווען וויא בערוישט הערענדיג וויא דיא דאַמע רופט איהם נאָך אימער „מײַן מאַן“, און דאָס דיא קעכין רופט זיין שקלאַף דראַמיאָ אויך אַזוי. ביי דער ערשטער געלעגענהייט איז ער אַוועק פון הויז. כאָטש ער איז געווען גאַנץ צופרייע דען פון לוקיאַנאַ'ס געזעלשאַפט, האָט איהם אָבער אַדריאַנאַ, מיט איהר גיפטיגער אייפערזוכט, נאָך ניט אַמוזירט. דראַמיא איז אויך ניט געווען צופרייערען מיט זיין פרוי וואָס ער האָט געטראַפֿען אין קיף. דערפאַר, ווען הערר און דיענער, זיינען ענדליך געווען פריי, זיינען זיי געווען העכסט צופרייערען וואָס זיי זיינען פטור געוואָרען פון דער אונט-געבעטענער געזעלשאַפט.

אַזוי גיך אָבער וויא אַנטיפאַלום פון סיראַקוזע איז ארויס פון הויז, האָט ער בעגעגענט אַ גאָלדשמידט, וועלכער, מיינענדיג, פונקט וויא אַדריאַנאַ, אז דאָס איז אַנטיפאַלום פון עפעזוס, האָט ער איהם דערלאנגט אַ גאָלדענע קייט, איהם דערביי אַנרופענדיג ביים נאָמען. ווען אַנטיפאַ-לום האָט דיא קייט ניט געוואָלט נעהמען, בעהויפטענדיג, אז זיא בער לאנגט ניט צו איהם, האָט דער גאָלדשמידט געענטפערט, אז ער האָט אַליין בעשטעלט דיא קייט. ער האָט איהם אַלזאָ איבערגעלאָזט דיא קייט און איז אַוועק.

ווען אַנטיפאַלום האָט געזעהען וואָס דאָ געהט פֿאַר, האָט ער בעשלאַ-סען זאָפֿאַרט צו פערלאָזען דיא שטאַרט וואו ער האָט געהאַט אַזוי פיעלע אינאַנגענעהמע בעגעגענישען. ער האָט דערפאַר געהייסען דראַמיאָ'ן אויפֿ-פאַקען זיינע זאַכען אויף אַ שיף כרי ער זאָל פטור ווערען פון דעם פערצווי-בערמען פלאַטיץ.

דער גאָלדשמידט וואָס האָט געגעבען דיא קייט דעם ניט-ריכטיגען אַנטי-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

פאלום'ען, איז שפעטער ארעטירט געוואָרען פאר אַ סומע געלד וואָס ער איז שולדיג געווען און ניט בעצאהלט. דערווייל איז אַנטיפאלום, דער פּערהייראטעטער ברודער אָנגעקומען דאָרויף ווען דער אַררעסט איז געמאַכט געוואָרען. אזוי וויא דער גאָלדשמידט האָט איהם דערזעהען, האָט ער איהם געבעטען ער זאָל בעצאהלען פאר דער קייט, און אזוי וויא דיעזע סומע איז געווען אזוי גרויס וויא דיא סומע וואָס ער איז שולדיג געווען, זאָל דאָס איהם בעפרייען פון אַררעסט.

אַנטיפאלום האָט אָבער געליקענט, בעהויפטענדיג, אַז ער האָט קיין קייט ניט ערהאלטען, און דער גאָלדשמידט האָט געשריען, אַז בלויז מיט אייניגע מינוטען פריהער האָט ער איהם געגעבען דיא קייט. יעדער בעזונדער דער דענקענדיג, אַז ער האָט רעכט, האָבען זיי זיך צוקריגט. ענדליך האָט דער גאָלדשמידט געהייסען דעם בעאמטען וואָס האָט איהם אַרעטירט, אויך אַרעטירען אַנטיפאלום'ן. דער סוף איז געווען, וואָס אַנטיפאלום און דער גאָלדשמידט זיינען ביידע אָבגעפיהרט געוואָרען אין אַררעסט. ווען מען האָט געהאלטען אין פיהרען אַנטיפאלום'ן, האָט ער בעגער גענט דראַמיאָן פון סיראַקוזע, דאָס הייסט, זיין ברודער'ס דיענער. מיי נענדיג, אַז דאָס איז זיין דיענער, האָט ער איהם געהייסען שנעל לויפען צו אַריאנא'ן און איהר זאָגען זיא זאָל איהם שנעל שיקען דאָס געלד פאר וועלכען ער איז אַרעסטירט געוואָרען. דראַמיא האָט זיך אפילו שטאַק גע' וואונדערט וויא עס קומט, אַז זיין הערר זאָל איהם צוריקשיקען אין יענעם הויז, אָבער ער האָט ניט געוואגט עפעס צו זאָגען, אָבזעהל ער האָט איהם געוואָלט מיטטהיילען, אַז דיא שיף איז פאַרטיג צו אָבזעגלען. דיא אורזאכע דערפון איז געווען, ווייל ער האָט בעמערקט, אַז זיין הערר איז זעהר ערנסט. ער איז דערפאר אוועק צוריק צו אַריאנא'ס הויז, מורמלענדיג : „אַ פלאַמץ וואו א פּרעמדע פרוי זאָגט, אַז איך בין איהר מאן. אָבער עס העלפט ניט, איך מוז געהען. דיענער זיינען געשטעלט געוואָרען צו בעפאָלגען דיא אויפטרעגע פון זייערע העררען.“

אַריאנא האָט איהם גלייך געגעבען דאָס געלד, און וויא דראַמיא איז געגאנגען צוריק, האָט ער בעמערקט זיין ריכטיגען הערר, אַנטיפאלום פון סיראַקוזע, וועלכער איז געווען נאָך מעהר איבערראשט פון דעם וואָס מיט איהם איז פאַרנעקומען, ווייל זיין ברודער איז געווען גוט בעקאנט אין עפעזוס, און פאַרבייגעהענדיג דיא גאסען האָט איהם איינער בעגריסעט, אַ צווייטער האָט צו איהם גערעדט, אָדער עפעס געפרעגט. מאַנכע האָבען

דיא קאמעדיע פון מעות'ן.

איהם אָנגעבאָטען געלד וואָס זיי זיינען שולדיג געווען זיין ברודער ; א טהייל האָבען איהם געדאנקט פאר טובות וואָס ער האָט זיי געטהאָן. א שניידער האָט איהם צוגערופען און געוויזען זיין וואָס ער האָט געקויפט פאר איהם, און פערלאַנגט ער זאָל אונבעדינגט ווארטען ביז ער וועט איהם נעהמען דיא מאס פאר קליידער.

אנטיפאלום האָט אָנגעהויבען צו דענקען, אז ער געפינט זיך עפעס צווישען צויבערער און צויבערינס. אָט אין דיעזען צושטאַנד האָט ער בעגענענט דראַמיאָן, וועלכער האָט איהם נאָך מעהר איבערראשט איהם פרעגענדיג וויא אזוי ער איז בעפרייעט געוואָרען פון דעם געפענגניס. דער-ביי האָט ער איהם אויך איבערריכט אַ בייטעל מיט גאָלד-שטיקלעך וואָס אדריאנא האָט איהם געשיקט צו בעצאהלען דעם חוב.

דיעזע רייד איבער דעם אררעסט, געפענגניס און דאָס געלד וואָס דראַמיאָ האָט געבראַכט פון אדריאנאָן, האָבען אזוי צומישט אַנטיפאלום'ן, וועלכער האָט געזאָגט :

„אַררעמער דראַמיאָ, ער איז געוויס משוגע געוואָרען און מיר ביידע — וואנדערן דאָ ארום וויא פער'כישוף'ט.“
זיך דערשרעקענדיג פאר זיינע אייגענע געדאַנקען, האָט ער אויפ-געשריען :

„גערעכטער גאָט ! ראטעווע אונז פון דיעזען ווילדען געטומעל !“
אַבער דיא רעכטע צרות האָבען זיך ערשט אָנגעפאנגען. וויא אנטי-פאלום איז אזוי געשטאַנען, איז צוגעקומען אַ דאמע, איהם אָנגערופען ביים נאָמען און איהם דערצעהלט, אז ער האָט מיט איהר געגעסען מיטאג און פון איהם פערלאַנגט דיא גאָלדענע קייט וואָס ער האָט איהר פער-שפראָכען.

אנטיפאלום האָט שוין פערלוירען זיין גאַנצע געדולד, זיא אָנגערופען מכשפה און געליקענט אז ער האָט זיא נאָך ווען עס איז געזעהען אין זיין לעבען. דיא דאמע האָט זיך אָבער איינגעשפארט, אז ער האָט דוקא מיט איהר געגעסען מיטאג און איהר ווירקליך פערשפראָכען אַ גאָלדענע קייט, און דאָס זיא האָט איהם געגעבען אַ ווערטהפאָלען רינג, און ווען ער ניט איהר ניט דיא קייט, זאָל ער איהר כאַטש אָבערבען דעם רינג.

ווען אנטיפאלום האָט דאָס אלעס געהערט, איז ער אריין אין אַ ווילדען צאָרן, שרייענדיג, אז זיא איז אַ מכשפה, און ער איז פון איהר ענטלאָפען, זיא איבערלאָזענדיג איבערראשט און ערשוינט

שעקספיער'ם אויסגעוועהלמע ווערק.

דא וועלען מיר ערקלערען וואָס מיט דיעזער דאמע האָט פאסירט :
ווען אַנטיפאלום פון עפעזום האָט געזעהען, אז זיין פרוי וויל איהם
ניט אַריינלאָזען אין הויז, איז ער אַוועק אין ווילדען צאָרן. ער האָט זיך
געטראַכט, אַז דאָס איז עפעס אַ מין אויסברוך פון זיין ווייב'ס אייפערזוכט,
פון וואָס זיא האָט אָפּט געליטען. ער האָט זיך דערמאהנט, אַז זיא
האָט איהם אימער בעשולדיגט, אַז ער געהט צו אַנדערע פרויען, און
אום זיך נוקם צו זיין אָן איהם, האָט זיא פאר איהם פערשלאָסען זיין
אייגענעם הויז. יעצט וויעדער איז ער אַוועק בעזוכען אַ דאמע, וועלכע האָט
איהם זעהר גוט עמפּפּאָנגען. און וויל זיין אייגענע פרוי האָט איהם אזוי
שטאַרק בעליידניגט, האָט ער איהר פערשפּראַכען צו געבען אַ גאָלדענע קייט,
וואָס ער האָט בעשטעלט פאר זיין פרוי. עס איז געווען דיעזעלכע קייט
וואָס דער גאָלדשמירט האָט אַוועקגעגעבען זיין כרוידער.

דיא דאמע וויעדער, זייענדיג גליקליך פון דעם געדאַנק צו האָבען אַ
גאָלדענע קייט, האָט זיא דעם פערהייראַטעטען אַנטיפאלום געגעבען איהר
רינג. מען קען זיך אַלזאָ פאַרשטעלען איהר איבערראַשונג, ווען אַנט-
פאלום האָט דאָס אַלעס אָבגעלייקענט. און פאר דער גרויסער בעליידניג, האָט
זיא אויך בעשלאָסען צו נעהמען ראכע. זיא איז דערפאר אַוועק צו
אַדריאַנאַ'ן אום איהר אַלעס צו דערצעהלען.

וועהרענד זיא האָט איהר אָבגעשילדערט דיא גאַנצע געשיכטע איז
אַדריאַנאַ'ס ווירקליכער מאַן, אַנטיפאלום פון עפעזום, אָנגעקומען אַהיים,
בעגלייט פון אַ וועכטער, אום ער זאָל נעהמען דאָס געלד און בעצאהלין
דעם חוב, ווייז דאָס געלד וואָס אַדריאַנאַ האָט איין מאָל געגעבען דראמיאָן,
איז יעצט געווען ביים אַנדערן אַנטיפאלום.

אַדריאַנאַ האָט זיך פאַרגעשטעלט, אז איהר מאַן איז געווען משוגע, דען
ווען דיא דאמע האָט איהר מיטגעטהיילט, דאָס אַנטיפאלום האָט איהר
מיטגעטהיילט, אז זיא האָט איהם ניט אַריינגעלאָזט אין הויז, האָט זיא זיך
איבערצייגט, אַז ער ווייסט ניט וואָס ער רעדט. אויסער דעם האָט זיא
זיך דערמאהנט וויא זיטצענדיג ביים עסען, האָט ער אזוי פיעל מאָל ווידער-
האַלט, אַז זיא איז ניט זיין פרוי און ער איז ביז צו יענעם מאַגן נאָך אין
עפעזום ניט געווען. אזוי שנעל אַלזאָ וויא זיא האָט דערזעהען איהר מאַן
צוריק, האָט זיא גלייך בעצאהלט דעם וועכטער דאָס געלד און איהם גע-
הייסען נעהען. דאן האָט זיא גערופען איהרע דיענער, זיי געהייסען נעהמען
שטריק און בינדען איהר מאַן.

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

איהר וואונש איז ערפילט געוואָרען. מען האָט איהם, געבונדענער-
הייט, אוועקגעפיהרט אין א פינסטערעם צימער און מען האָט געשיקט נאָך
א דאָקטאָר איהם צו קורירען פון זיין שגעון. אנטויפאלום האָט וועהרענד
דעם פראָטעסטירט געגען דיא פאלשע בעשולדיגונג, אָבער עס האָט איהם
נאָר ניט געהאָלפֿען. וואָס מעהר ער האָט געשריען און געלאַרמט, אַלץ
מעהר האָבען זיי זיך איבערצייגט, אז ער איז פֿעריקט. און אזוי וויא דראַ-
מיאָ האָט בעהויפטעט דאָסזעלבע וויא זיין הערר, האָט מען איהם אויך
געבונדען און אוועקגעלעגט נעבען זיין הערר.

מיט אַ קורצע צייט שפעטער, איז ערשינען אַ דיענער און מיטגע-
טהיילט אַדריאנאָ'ן, אז אַנטויפאלום און דראַמא האָבען געמוזט אויסברע-
כען פון זייער געפאנגענשאַפט, ווייל מען האָט זיי געזעהען פריי און פראַנט
אַרומגעהענדיג איבער דער גאס.

ווען אַדריאנא האָט דאָס געהערט, איז זיא אַרויסגעלאָפֿען אום צו
קענען אַהיים ברענגען איהר מאַן. זיא דאָט אויך מיטגענומען עטליכע
מענשען איהר צו העלפֿען, וויא אויך איהר שוועסטער איז מיטגע-
גאנגען.

אַרויסקומענדיג אויף דער גאס, האָבען זיי געזעהען, נעבען אַ נאָנען-
קלויסטער, אַנטויפאלום'ן און דראַמאָ'ן.

אַנטויפאלום פון סיראָקוזע האָט נאָך אימער געטראָגען דיא גאָלדענע
קייט אויף זיין האַלץ, און דער גאָלדשמידט, וועלכער האָט איהם בענעגענט,
האָט איהם געמאַכט ביטערע פאָרווירפע פאר וואָס ער האָט אַלעס אָבנע-
לייקענט און בעהויפטעט, אז ער ווייסט פון נאָר ניט צו זאָגען. אַנטי-
פאלום וויעדער האָט געזאָגט, אז דער גאָלדשמידט האָט איהם אַליין געגע-
בען דיא קייט ניט געבעטען, און זייט דאָמאלס האָט ער איהם נאָך אין דיא
אויגען ניט געזעהען.

דערווייל איז צוגעקומען אַדריאנא און בעהויפטעט, אז ער איז איהר
משונגענער מאַן, אַנטלאָפֿען פון זיינע וועכטער, און זיא וויל איהם נעה-
מען צוריק אַהיים. איהרע בעגלייטער האָבען אויך מיטגעבראַכט שטריק
און געווען בערייט זיך אויף איהם צו וואַרפען און איהם בינדען צוזאַמען מיט
דראַמאָ'ן.

אַנטויפאלום האָט בעמערקט, אז איצט איז עס שוין ווירקליך צו ערנסט
געוואָרען, און, ווען ער וועט שטעהען און וואַרטען, וועט ניט זיין קיין
נוטער סוף. ער האָט זיך אַלזאָ אַרומגעקוקט, בעמערקט דעם נאָנען-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קלויסטער מיט אן אָפּענער טהיר און בעשלאָסען, אז עס איז בעסער זיך אהין צו ראַטעווען. ער איז שנעל אַרײַנגעלאָפּען אין קלויסטער.

דער טומעל און גערויש זײַנען געוואָרען זעהר גרויס, און דיא אַלמע נאָנען-אויפּזעהערין איז אַרויס הערען וואָס דאָס בעדייטעט. דיזעז איז געווען אַן ערנסטע דאמע, מיט שפורען פון שעהנהייט אויף איהר געזיכט, און איהרע קלוגע אויגען האָבען ערות געזאָגט אויף איהר ערפּאהרונג אין דער וועלט. זיא האָט באַלד בעשלאָסען זיך ניט צו אײַלען און אַרויסגעבען דעם יונגען מאַן וואָס האָט געזוכט ביי איהר שוטיץ.

זיא האָט אַלזאָ באַלד אָנגעהויבען אויסצופּרעגען אַדריאנא'ן איבער איהר מאַן. אַדריאנא האָט געענטפּערט, אז ער איז פּלוצלונג משוגע געוואָרען.

„פּלוצלונג משוגע געוואָרען?“ האָט דיא אַלמע געפּרעגט. „וואָס איז דיא אורזאכע? האָט ער פּערלױרען זיין פּערמעגען אויף'ן ים? אָדער דער טױט פון זײַנעם אַ טהײערן פּרײַנד האָט צורודערט זיין שכל?“ „ניין, ניין, קיין אײַנציגע פון דיזעז אורזאכען,“ האָט אַדריאנא געענטפּערט.

„פּיעללייכט,“ האָט דיא אַלמע ווייטער געזאָגט, „האָט ער זיך פּער-ליעכט אין אן אנדערער און דאָס האָט איהם געטריבען צו זיין צו-שטאַנד?“

אַדריאנא האָט ערקלערט, אז זיא האָט שוין לאנג געטראכט, אז דער-פּאַר וואָס ער ליעבט אן אנדערע קימט ער אָפּט ניט אַהײם.

דער אמת איז אָבער געווען, אז אַנטיפּאלוס פון עפעזוס האָט דערפּאַר אָפּט אויסגעפּעהלט פון זיין הויז, ווייל זיין פּרוי האָט איהם געמאַרטערט מיט איהר אײפּערזוכט. דיא נאָנען-אויפּזעהערין האָט דאָס באַלד פּערשטאַנען וויא זיא האָט זיך געמערקט אַדריאנא'ס אײפּערזוכטיגען צאָרן. און אום ווייטער צו ערפּאהרען, האָט זיא געזאָגט:

„מײן טאָכטער, דוא האָסט עס איהם בעדאַרפּט זאָגען, פּאַרהאַלטען.“

„דאָס האָב איך אויך געטהאָן.“

„פּיעללייכט ניט גענוג.“

אַדריאנא, וועלענדיג איבערצײַגן דיא אַלמע, אז זיא האָט געטהאָן איהר פּליכט בשלימות, האָט זיא אזוי אָנגעפּאנגען:

„דאָס איז אויך געווען דער בעשטענדיגער אײַנהאַלט פון אונזערע גע-

שפּרעכען: אין בעט האָב איך איהם ניט געלָזט שלאָפּען און איהם פּאַר-

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

געהאלטען איבער זיינע פרעמדע ליעבעס. ביים טיש האָב איך איהם ניט געלאָזט עסען און נאָר גערעדט דאריבער. ווען איך בין מיט איהם גע- ווען אליין, האָב איך נאָר וועגען דעם גע'טענה'עט. אין געזעלשאַפט, האָב איך איהם אָפט דערמאהנט מיט אַ וואונק. אָבער אלע מיינע רייד האָבען ניט געהאַלפען.

נאָכדעם וויא דיא נאָנען־אויפזעהערין האָט אלעס ערפאהרען וואָס זיא האָט געוואָלט וויסען, האָט זיא געזאָגט :

„אָט דערפאר איז טאקי דיין מאַן משוגע געוואָרען. דיא גיפטיגע אנטשעפענעש פון אן אייפערזיכטיגער פרוי איז געפעהרליכער וויא דער ביס פון אַ משונענעם הונד. עס ווייזט אויס, אז דייע ווערטער האָבען איהם אפילו ניט געלאָזט שלאָפען. עס איז אַלזאָ קיין וואונדער וואָס זיין קאָפּ איז צומישט געוואָרען. זיין עסען איז אויסגעמישט געוואָרען מיט דיין ביטערער אייפערזוכט. אונרוהיגע מיטאגען פיהרען צו אַ שלעכטער פער- דיאונג און דאָס האָט איהם געפיהרט צו זיין יעצטיגען צושטאַנד. דוא זאָגסט, אז אפילו אין געזעלשאַפט האָסטו איהם דערמאהנט כאָטש מיט אַ וואונק, דאָס הייסט, דוא האָסט איהם פערטריעבען זאָגאר פון אַמוזירען זיך, וואָס דען האָט געקענט זיין דער רעזולטאַט פון אזא לעבען ווען ניט משונעט? דיין אויפפיהרונג און דיין ביזע צונג, האָבען איהם געטריעבען צו זיין יעצטיגען צושטאַנד..“

לוקיאנא האָט פערטהיידניגט איהר שוועסטער, בעהייפטענדיג, דאָס ווען זיא האָט איהם פאָרנעהאלטען, איז דאָס געווען אויף אַ מילדען אופן, און דאן, זיך ווענדינדיג צו אדריאנא'ן, האָט זיא געזאָגט :

„וואָס הערסטו אויס דיעזע קריטיק איבער דיר און ענטפערסט נאָר ניט אפילו ?“

אָבער דיא נאָנען־אויפזעהערין האָט זיא איבערצייגט, אז זיא אליין איז שולדיג, און אדריאנא האָט בעמערקט :

„איך האָב מיך ווירקליך אליין פערראטען.“

כאָטש אדריאנא האָט זיך געפיהלט שולדיג, האָט זיא, פון דעסט וועגען, נאָך אימער פערלאנגט מען זאָל אַרויסגעבען איהר מאַן. אָבער דיא נאָנען־אויפזעהערין האָט קיינעם ניט געוואָלט לאָזען אַריין געהען אין קלויסטער און אויך ניט אַרויסגעבען דעם מאַן צו זיין אייפערזיכטיגע פרוי. און אום ניט ווייטער איינצו'טענה'ען, איז זיא אַריין אין קלויסטער, פער-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

מאכט דיא טהיר און בעשלאסען אליין צו זעהען דעם אונגליקליכען יונגען מאן און איהם פרעגען וואָס דאָ איז.

וועהרענד דיעזען מערקווירדיגען טאָג פון אונגליקליכע טעות'ן, האָט זיך דערווייל דערנעהנטערט דיא טויטעס שטונדע פון דעם אלטען עגעאָן, דער פאטער פון דיא צוויי ברידער. עס איז געווען בעשטימט, דאָס אויב מען וועט איהם ניט אויסקלעזען ביז זונענאונטערגאנג, דאן מוז ער שטארבען.

דער פלאטץ פון דער הינריכטונג האָט געזאָלט זיין ניט ווייט פון דעמזעלבען קלויסטער וואו דיא לעצטע בהלה איז פאָרגעקומען. דיא פראָד צעסיאָן מיט דעם פערארטטהיילטען איז אָנגעקומען אין יענער געגענד גראדע ווען דיא נאָנען-אויפזעהערין האָט זיך צוריקגעצויגען אין איהר וואָהנונג. דער פירסט אליין איז נאָכגעגאנגען דער פראָצעסיאָן, כרי, ווען איינער וועט אויסצאָהלען דאָס געלר, זאָל ער זיין אויף'ן פלאטץ אום צו בעפרייען דעם אלטען קויפמאן.

ווען אדריאנא האָט דערזעהען דעם פירסט אין דער פראָצעסיאָן, האָט זיא אָכגעשמעלט דעם גאנצען עולם און אויסגעשריען צום פירסט, אז זיא פערלאנגט גערעכטיגקייט. דאן האָט זיא דערזעהלט, אז דיא נאָנען-אויפזעהערין וויל איהר ניט ארויסגעבען איהר משוגענעם מאן.

אָבער וועהרענד זיא האָט אזוי גערעדט, איז איהר ריכטיגער מאן מיט זיין דיענער דראמיאָ אָנגעקומען; זיי איז געלונגען צו ענטלויפען פון זייער געפענגניס. ער איז אויך צוגעגאנגען צום פירסט און פערלאנגט גערעכטיג-קייט, בעהויפטענדיג, אז זיין פרוי האָט איהם אָכגעשפארט אונטער דער פאלשער קלאנע פון משוגעת. דאן האָט ער דערזעהלט וויא אזוי ער האָט צוריסען דיא שטריק און ענטלאָפּען.

אדריאנא איז געווען אויסער זיך פאר איבערראשונג צו זעהען איהר מאן וועמען זיא האָט גערעכענט אז ער איז אין קלויסטער.

ווען עגעאָן האָט דערזעהען אנטפאלוס'ן פון עפעזוס, האָט ער איהם גערעכענט פאר זיין זוהן פון סיראקוזע; ער איז אלאָ געווען זיכער, אז זיין געליעבטער זוהן וועט איהם געוויס אויסקלעזען. ער איז אלאָ צוגעד-גאנגען צו זיין זוהן, און מיט פאטערליכער צערטליכקייט און פול פרייד, האָט ער צו איהם גערעדט האָפענדיג, אז ער איז שוין זיכער פריי.

געגעאָן איז אָבער ערשטוינט געוואָרען ווען ער האָט געהערט, אז זיין זוהן לייקענט אָב אלע זיינע בעהויפטונגען. דער אמת איז, אז דיעזער

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

אנטיפאלום האָט ווירקליך ניט געזעהען זיין פאטער זייט זיין פריהער קינד-
הייט ווען דער שטורם האָט זיי צושיידט. אָבער וועהרענד עגעאָן האָט
ווייטער פרובירט צו דערמאהנען זיין זוהן, האָט זיך געעפענט דיא טהיר
פון דעם קלויסטער, און דיא נאָנען-אויפזעהערין צוזאמען מיט דעם אַנדערן
אנטיפאלום און דעם ריענער דראַמיאָ, זיינען ערשיענען.

מען קען זיך לייכט פאַרשטעלען דאָס ווילדע שטוינען פון אדריאנא'ן,
ווען זיא האָט פאַר זיך דערזעהען צוויי מענער און צוויי דראַמיאָס.
יעצט האָבען דיא מעקווירדיגע רעמענישען זיך אָנגעפאנגען אויפצוקלע-
רען. עס איז שוין אויך געווען דיא העכסטע צייט דערפאַר.

ווען דער פירסט האָט געזעהען דיא צוויי אנטיפאלום'עס און דיא צוויי
דראַמיאָס, וועלכע האָבען אויסגעזעהען אזוי עהנליך, האָט ער זיך באַלד
געטראכט, אז ער ווייסט שוין אלעס און האָט דעם שליעסעל צום געהיימ-
ניס. ער האָט זיך דערמאהנט אן דער געשיכטע וואָס עגעאָן האָט איהם
דערצעהלט אין דעם פריהמאָרגען פון דעמוזעלבען טאָג, און ער האָט בע-
שלאָסען, אז פאַר איהם שטעהען ביידע צווילינג זיהן פון דעם אַלטען עגעאָן
צוזאמען מיט זייערע ביידע ריענער.

דער פירסט האָט דאָס אויך באַלד ערקלערט פאַר אלע אנוועזענדע.
דיא פרייד פון דעם אַלטען מאַן איז געווען אונבעשווייבליך. דאָס
וואָס ער האָט דערצעהלט אין דער פריה אין טיעפען שמערץ, אונטער דעם
אורטהייל פון טויט, האָט זיך פערוואַנדעלט אין שמחה. נאָר דאָס איז
נאָך ניט געווען אלעס. דיא אַלטע נאָנען-אויפזעהערין איז צוגעגאנגען
נעהנטער און זיך אויסגעגעבען פאַר עגעאָן'ס פרוי, דיא מוטער פון דעם
צווילינג.

עגיאָן האָט אַלזאָ ניט נאָר געפונען זיינע קינדער, זאָנדערן אויך זיין
ווייב !

דאן האָט זיך דיא געשיכטע אזוי אויפגעקלערט : ווען דיא פישער-
לייט האָבען פון איהר צוגענומען איהר זוהן און שקלאַף, איז זיא אריין
אין א נאָנען-קלויסטער, און דורך איהר גוטע און קלוגע אויפפיהרונג, האָט
זיא דערגרייכט דיא שטעלע אלס אויפזעהערין. זיא איז אויך גיווען בע-
ריהמט פאַר איהר גוטסקייט צו עלענדע וואַנדערער, און וועהרענד זיא האָט
אויפגענומען אנטיפאלום'ן און איהם געגעבען שוטץ, האָט זיא דאָס בלוז
גערעכענט פאַר א פליכט צו א פערפאַלגטען, ניט דענקענדיג דאמאלס, אז
דאָס איז איהר זוהן.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דיא אלגעמיינע פרייד, האָט דערווייל געמאַכט דיא בעטהייליגטע פער-
געסען, אז דער אלטער עגעאָן איז נאָך אימער אונטער דעם אורטהייל פון
טויט. אָבער ווען זיי האָבען זיך אביסעל בערוהיגט, האָט אנטפאלום
פון עפעזום באַלד אָנגעכאָטען דעם פירסט דיא סומע געלד וואָס האָט בע-
דארפט אויסלעזען זיין פאטער.

נאָכדעם איז דער פירסט מיטגעגאנגען מיט דער גאנצער פאמיליע אין
קלויסטער אום נאָך אַ מאָל צו הערען דיא איינצלעהייטען פון דיעזער וואונ-
דערבארער פערזייגונג.

מען דארף אָבער אויך ניט פערגעסען אן דער פרייד פון דיא צוויי
אַרעמע דראמיאָס. זיי האָבען זיך אויך בעגריסט, זיך געהאלזט און גע-
קוישט, און יעדער האָט געמאַכט אַ קאָמפלימענט דעם צווייטען וויא שעהן
ער איז, וויסענדיג, אז דערמיט מאַכט ער זיך אַליין אויך אַ קאָמפלי-
מענט, ווייל זיי זיינען ווירקליך געווען אזוי עהנליך וויא צוויי טראָפּענס
וואסער.

דערווייל האָט אדריאנא זעהר פיעל געלערענט פון איהר נייער שוויגער-
מוטער. דיא אייפערזוכט איז ניט נאָר פון איהר פערשוואונדערן, זאָנדערן
זיא האָט אויך זיךגעשעהמט פאר איהר אייפערזיכטיגער פערגאנגענ-
הייט.

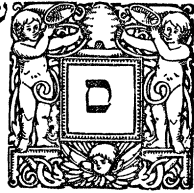
אנטיפאלום פון סיראקוזע האָט חתונה געהאַט מיט דער שעהנער לוקיאַ
נא, דיא שוועסטער פון זיין שוועגערין. דער גוטער אלטער עגעאָן, האָט
נאָך געלעבט פיעלע גליקליכע יאָהרען מיט זיין פרוי אין עפעזום נעבען זיינע
קינדער.

אין דער צוקונפט, וויסענדיג, אז דיא עהנליכקייט פון דיא אנטפאל-
לוס'עס וועט ארויסרופען פיעלע קאָמעדיען פון טעות'ן, האָבען זיך ביידע
צווייליגען אָפט מאָל אַמוזירט און דער עולם האָט זיך טועה געווען און גע-
רעכענט איינעם פאר'ן צווייטען.

די צוועלפטע נאכט אדער וואס דו ווילסט

עכאסטיאן פון מעסאלינע און וויאָלא פון מעסאלינע, זיינען געווען ברודער און שוועסטער. דער וואונדער דערביי איז געווען, וואָס אַבוואָהל אַ מאַנספאַרשויַן און אַ פּרויענציעמער, ווען ניט דער אונטערשיעד אין זייער קליידונג, וואָלט מען זיי ניט דערקענט דורך זייער שטאַרקע עהנליכקייט.

זיי זיינען געווען אַ צווילינג, געבוירען אין איין שטונדע, אָבער אויך אין איין שטונדע זיינען זיי געשטאַנען אין געפּאַהר ביידע דערטרונקען צו ווערען, ווייל, פּאָהרענדיג ביידע אויפ'ן ים, איז זייער שיף צושמעטערט געוואָרען ניט ווייט פון דעם ברעג ביי איליריא.

אַ שטורם האָט געוויטהעט און אַרויפגעשליידערט דיא שיף אויף אַ פעלזען. דיא שיף איז איינפאַך איבערגעריסען געוואָרען אין צווייען, און זעהר וועניג מענשען האָבען געראטעוועט זייער לעבען.

דער קאַפיטאַן פון דער שיף, צוזאַמען מיט עטליכע מענשען, דאַרונטער וויאָלא, האָבען זיך געראטעוועט אין אַ קליין שיפעל און עס איז זיי געלונגען צוצוקומען צום האַפּען. אַזוי וויא זיי האָבען געלאנדעט, אַנשטאַט וויאָלא זאָל זיין פּרעהליך, האָט זיא אָנגעהויבען צו וויינען און קלאַנגען אויף דעם פּערלֹוסט פון איהר געליעבטען ברודער. דער קאַפיטאַן וויעדער האָט זיא געטרייסט און פּערזיכערט, אַז ער האָט געזעהען איהר ברודער סע-באַסטיאַן, ווען דיא שיף איז צושמעטערט געוואָרען, זיך צוכינדען צו אַ גרויסען מאַסמבויַם, און דאַן האָט ער געזעהען וויא דיא כוואלעס האָבען איהם געטראָגען, דאָס הייסט, אַז ער איז ניט דערטרונקען גע-וואָרען.

ווען וויאָלא האָט דאָס געהערט, האָט זיא זיך אַ ביסעל געטרייסט,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

און אָנגעפאַנגען צו קלערען וואָס עס זאָל ווערען פון איהר אליין. זיא איז געווען פרעמד, אין א פרעמד לאַנד און ניט געוואוסט וואָס זיא זאָל טהון.

זיא האָט געפרעגט דעם קאפיטאַן אויב ער ווייסט עפעס איבער איליריא.

„יא, מאַדאַם, געוויס ווייס איך,“ האָט דער קאפיטאַן געענטפערט, „איך בין געבוירען געוואָרען בלויז דריי שטונדען ריזע פון דאַנען.“ „ווער רעגירט דאָ?“ האָט וויאַלא ווייטער געפרעגט.

דער קאפיטאַן האָט איהר ערקלערט, אז איליריא ווערט רעגירט פון פירסט ארסינאָ, א נאָכעלער און עהרענהאַפּטער מאַן.

וויאַלא האָט זיך דאַן דערמאָהנט, אז איהר פאָטער האָט איהר אַמאָל דערצעהלט איבער איהם, דאמאלס איז פירסט ארסינא נאָך ניט געווען פּערהייראַטעט.

„און יעצט איז ער אויך ניט פּערהייראַטעט,“ האָט דער קאפיטאַן גע- זאָגט, „אַדער, וועגינגסטענס, איז ער אין דער לעצטער צייט נאָך ניט געווען פּערהייראַטעט, ווייל עס איז בלויז אַ מאָנאַט זייט איך בין פון דאַנען אוועקגעפאָהרען. דאמאלס געדענק איך, האָט מען איבעראל גערעדט, אז אַרסינאָ האָט זיך גע'שרכ'ענט צו דער שעהנער אַליוויאַ, אַ טוגענדהאַפּ- טעם מיידעל, דיא טאָכטער פון אַ גראַף וואָס איז מיט צוועלף מאָנאַט צוריק געשטאָרבען, איבערלאָזענדיג אַליוויאַ'ן אונטער דעם שומץ פון איהר ברור דער, וועלכער איז אויך באלד נאָך דעם געשטאָרבען. אויס ליבע צו דיזענען ברודער, זאָגט מען, האָט זיא געשוואוירען זיך מעהר ניט צו געפינען אין דער געזעלשאַפט פון מענער.“

אזוי וויא וויאַלא איז אויך געווען אין אזא לאַגע, דאָס הייסט אויך טרויערנדיג נאָך אַ ברודער, האָט זיא זיך געוואונשען צו לעבען צוזאַמען מיט דיזער דאַמע, וועלכע קען אזוי אויפריכטיג טרויערען נאָך אַ ברודער. זיא האָט געפרעגט דעם קאפיטאַן אויב ער קען זיא פאַרשטעלען פאַר אַליוויאַ'ן, און זיך ערקלערט בערייט צו דינען ביי איהר. דער קאפיטאַן האָט געענטפערט, אז דאָס וועט זיין זעהר שווער דורכצופיהרען, נאכדעם אַליוויאַ לאָזט קיינעם ניט אַרײַן אין איהר הויז זייט דעם ברודער'ס טויט, און אפילו דער פירסט קען צו איהר ניט צוקומען.

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

דאן איז וויאָלא געפאלען אויף אן אנדערן פלאַן, דאָס הייסט, זיא זאָל זיך פערקליידען אַלס מאן און דיענען ביי אַרסינא'ן.

עס איז אפילו געווען א מערקווידדיגער איינפאל פאר א יונגער דאמע, זיך צו פערקליידען אַלס מאן, אָבער אזוי וויא וויאָלא האָט געוואוסט, אז זיא איז זעהר שעהן און געפוינט זיך אין א פרעמד לאַנד, וועט זיין פאר איהר פיעל בעסער זיך צו פערשטעלען אַלס מאן.

וויאָלא האָט בעמערקט, אז דער קאפיטאן איז אן אנשטענדיגער מענטש און ער אינטערעסירט זיך זעהר אין איהר טרויעריגער לאגע. זיא האָט פאר איהם אַלאָ פערטרויעט איהר פלאן, און ער האָט איהר פערשפראַכען צו העלפען.

דאָס מיידעל האָט איהם געגעבען געלד און געבעטען ער זאָל זיא בע-זאָרגען מיט א פאסענדען אנצוג. זיא האָט זיך דערמאהנט וויא איהר ברודער סעבאסטיאן פלעגט זיין געקליידעט, און זיא האָט פערלאנגט אן אנצוג פונקט וויא יענער.

ווען זיא האָט זיך אָנגעהאָן אין דיעזע בגדים און זיך אָנגעקוקט אין שפיעגעל, האָט זיא פאר זיך ערבליקט איהר ברודער סעבאסטיאן.

דאָס האָט געפיהרט צו א מערקווירדיגען טעות שפעטער, ווייל סע-באסטיאן איז געראטעוועט געוואָרען און — אָבער דאָס אַלעס וועט באַלד ערקלערט ווערען.

וויאָלא'ס גוטער פריינד, דער קאפיטאן, נאָכדעם וויא ער האָט פער-וואַנדעלט דאָס שעהנע מיידעל אין א מאן, איז ער אוועק אין פירסטליכען הויף וואו ער האָט געהאט אנדערע געשעפטען צו בעזאָרגען, און ביי דיע-זיר געלעגענהייט האָט ער פאָרגעשטעלט וויאָלא'ן פאר'ן פירסט אונטער דעם נאָמען צעזאריאָ.

דעם פירסט איז שטארק געפעלען געוואָרען דיא שפראַך און בענעהמען פון דעם שעהנעם יונגען מאן און איהם באַלד געמאַכט פאר זיין פאזש, אָדער קאמער יונגע.

דאָס האָט אויך וויאָלא געוואָלט. וויאָלא האָט אזוי ערפילט איהרע פליכטען, זיך געצייגט אזוי-בערייט וויליג צו טהון אַלעס פאר איהר הער, אז צעזאריא איז באַלד געוואָרען זיין גרעסטער ליעבלינג.

פאר צעזאריא'ן האָט אַרסינאָ פערטרויעט דיא גאנצע געשיכטע פון זיין ליעבע פאר אַליוויא'ן. ער האָט איהם דערצעהלט וויא לאנג דאָס איז זייט ער בעמיהעט זיך צו קריענען איהר האַנד, און וויא זיא פעראַכטעט איהם

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק

און וויל איהם אפילו ניט אריינלאָזען אין איהר הויז. און אלץ אויס דיע-
זער האָפנונגסלאָזער ליעבע, האָט דער נאָבעלער אַרסינא אויפגעגעבען זיינע
יאָגד פּערגעניגענס און אלעס אַנדערע און איז געוואָרען אַ פּויללענצער, פּער-
ברענגענדיג זיין צייט הערענדיג מוזיק און ליעבעס-ליעדער. ער האָט אויך
אויפגעגעבען דיא געזעלשאַפט פון דיא געלערענטע מענער מיט וועמען ער
פלעגט זיך אָפט בעגעגענען און פּערלוידען דיא אינטערעסע אין דער גאַנ-
צער וועלט.

דאן, ווען צעזאריאָ איז געקומען צו איהם, פלעגט ער פּערברענגען
כמעט זיין גאַנצע צייט רעדענדיג מיט איהם איבער זיין אונגליקליכע
ליעבע.

דאָס איז אפילו ניט געווען קיין פּאַסענדער קאָמפּאַניאָן פאַר אַ נאָבע-
לען און מעכטיגען פּירסט, אָבער דיא ליעבע איז אימשטאַנדע צו מאַכען
פון העלדען דיא שוואַכסטע ברואים.

אין דערזעלבער צייט מוזען מיר בעמערקען, אַז עס איז ווירקליך אַ
געפּאהר פאַר אַ יונג מיידעל צו זיין דיא בויים-פּערטרויעטע פון אַ יונגען
און שעהנעם פּירסט אין זיינע ליעבעס אנגעלעגענהייטען. דאָס האָט
וויאלא, צו איהר בערויערן, אויך באַלד אויסגעפונען. וויל אלעס וואָס
אַרסינא האט איהר דערזעהלט, אַז ער ליידיט פאַר דער ליעבע צו אַלי-
וויא'ן, האָט זיא געשפּירט, אַז זיא ליידיט פאַר דער ליעבע צו איהם.
וויאלא האָט זיך מעהרערע מאל געוואונדערט אויף אַליוויא'ן, וויא זיא
קען פּערבלייבען אזוי גלייכנילטיג צו אַ שעהנעם און פּרעכטיגען מאַן. אָבער
אַליוויא האָט וויאלא'ן זעהר וועניג געקיימערט; זיא איז געווען שטאַרק
געערגערט איבער אַרסינא'ן און זיא האָט פּרוּבירט איהם לאַנגזאַם אויפּמערק-
זאם צו מאַכען איבער זיינע אייגענע גרויסע מעלות און דאָס עס פּאַסט ניט
פאַר איהם ער זאָל זיך אזוי אַרונטערלאָזען.

„ווען אַ דאַמע זאָל אייך אזוי ליעבען,“ האָט זיא צו איהם געזאָגט,
„וויא איהר ליעבט אַליוויא'ן, (און פיעללייכט ליעבט אייך טאַקי אזוי אַ
דאַמע), יא, ווען דאָס זאָל זיין דער פאַל, און איהר זאָלט זיא וויעדער
ניט ליעבען, וואָלט איהר ניט מיטגעטהיילט דיעזער דאַמע, אַז איהר קענט
זיא ניט ליעבען און זיא זאָל צופריעדען זיין מיט דעם ענטפּער?“

אָבער דער פּערליעבטער אַרסינא האָט זיך גאָר ניט געוואָלט אַריינלאָ-
זען אין אזא חקירה; ער האָט בעהויפטעט, אַז עס איז גאָר אונמעגליך,
אַז אַ פּרויענציימער זאָל אזוי ליעבען וויא ער ליעבט.

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

„ניין, ניין,“ האָט ער געזאָגט, „קיין פרויען האַרץ איז אזוי גרויס צו ענטהאַלטען אזוי פיעל ליעבע, און דערפאר פאסט עס נאָר ניט צו פערגלייכען אירגענד אַ פרויענליעבע צו דער ליעבע וואָס איך טראָג אין מיין ברוסט.“

כאָטש וויאָלא האָט געהאַט דיא העכסטע אכטונג פאר דעם פירסט'ס מיינונגען, האָט זיא דאָך געטראכט, אַז וואָס ער זאָגט איז ניט אמת, ווייל זיא איז געוויין זיכער, אַז זיא ליעבט דעם פירסט פונקט אזוי פיעל וויא ער קען ליעבען, אָדער, אפשר נאָך מעהר.

„אַך, מיין הערר,“ האָט זיא געזאָגט, „איך ווייס...“

„וואָס ווייסטו, צעזאריאָ?״ האָט ער געפרעגט.

„איך ווייס זעהר גוט וואָס פאר א ליעבע אַ פרויענצימער קען האָבען פאר א מאן. פרויען קענען פונקט אזוי ליעבען וויא מיר מענער. מיין פאטער האָט געהאַט אַ טאָכטער, וועלכע האָט געליעבט אַ מאן, וויא איך פיעללייכט, ווען איך וואָלט געווען אַ פרוי, וואָלט איך געליעבט.“

„און וואָס איז געווען מיט דיין שוועהטער'ס ליעבע?״

„קיינער ווייסט ניט, מיין הערר. זיא האָט עס קיינעם ניט דערצעהלט. זיא האָט אין זיך געטראָגען דאָס מאטערענדע געהיימניס, וועלכעס האָט זיא פערצעהרט וויא דער ווארם, וואָס ליעגט אין גלעקעלע פון דער רוי, פּרעסט אויף איהרע רויטע באקען. זיא האָט געטראָגען דעם שמערץ אין איהר געדאנק, און מיט אַ גרינער און געלער מעלאַנכאָליע איז זיא געזעסען וויא דיא געדולד אויף אַ מאָנומענט שטאַכטענדיג פון שמערץ.“

דער פירסט האָט זעהר געוואָלט וויסען אויב דיעזע דאמע איז גע- שטאָרבען פון שמערץ אויס ליעבע, אָבער וויאָלא האָט אויסגעמיעדען צו געבען אַ דירעקטען ענטפער, ווייל דיא בעצייכנונג איז געווען איבער איהר אַליין, וועלכע האָט אזוי פיעל געליטען פון איהר בעהאַלטענער ליעבע. וועהרענד זיי זיינען געזעסען און אזוי גערעדט, איז אריינגעקומען אַ מאן וועמען דער פירסט האָט געשיקט צו אליוויא'ן. דער מאן האָט אָבגע- געבען פאָלגענדען בעריכט :

„ערלויבט מיר, מיין הערר, איך מיטצוטהיילען, אַז אליוויא האָט מיך ניט צוגעלאָזט. זיא האָט בלויז אַרויסגעשיקט איהר קאמער-פרוי איך צו געבען דיעזען ענטפער : ביז זיעבען יאָהר פון היינט, זאָלען דיא עלע- מענטען אַליין ניט זעהען איהר געזיכט ; זיא וועט, וויא אַ נאָנע, אַרומ-“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

געהען מיט א שלייער אויף איהר פנים בעשפריצענדיג איהר צימער מיט טרערען פאר דער טרויעריגער עראינערונג אן איהר ברודער.

ווען דער פירסט האָט דאָס געהערט, האָט ער אויסגעשריען :
„אָ, דיעזע וואָס האָט אזא נאָבעלעס האַרץ, וואָס קען אזוי טרויערן נאָך אַ ברודער, וויא וועט זיאַ ליעבען, ווען איהר האַרץ וועט איין מאָל בעריהרט ווערען פון דעם גאָלדענעם ליעבעס־שטאָב !“

דאן זיך ווענדענדיג צו וויאָלאַן, האָט ער געזאָגט :
„דוא ווייסט, צעזאריא, דיר האָב איך ענטדעקט אלע געהיימניסע פון מיין האַרצען ; דערפאר, נומער יונגע, בעט איך דיר, געה דוא אריי בער צו וויאָלאַן. לאָז דיר ניט אוועקטרייבען ; שטעל אוועק דיין פוס אויף איהר שוועל און זאָג איהר, אז דוא וועסט פון דאָרט ניט אוועק געהען ביז זיא וועט דיר אויפגעהמען און הערען וואָס דוא האָסט צו זאָגען.“

„און ווען איך וועל רעדען צו איהר, וואָס וועט זיין דאן ?“
„דאן, צעזאריא, ערקלער איהר מיין גאנצע ברענענדע ליעבע. דער צעהל איהר פון מיין טרוישאפט. יא, צעזאריא, רעדט צו איהר, ווייל זיא וועט דיר געוויס אויספרעגען.“

דיא אָרעמע וויאלא איז אוועק אין דיעזער אונאנגענעמער שליחות, זיא, וואָס האָט געליעבט דעם פירסט, איז אוועק שפיעלען דיא ראָלע פאר איהם און ערקלערען ליעבע פאר איהם צו דער פרוי וואָס זיא האָט אמבעסטען ניט געוואָלט זעהען אין איהר וועג.

אָבער נאָכדעם וויא וויאלא האָט איין מאָל אונטערגענומען דיעזע שליחות, איז זיא געווען בערייט אלעס דורכצופיהרען וויא עס דארף צו זיין, אָבוואָהל איהר האַרץ האָט דערווייל געבלוטעט.

עס האָט ניט פיעל גערויערט און אליוויא'ס דיענסט האָט אָנגעזאָגט איהר העררין, אז אַ יונגער מאן וויל זיא זעהען.

„איך האָב איהם געזאָגט,“ האָט זיך דיא דיענסט פערטהייריגט פאר אליוויא'ן, „אז איהר זייט קראנק ; און ער האָט געענטפערט, אז ער ווייסט דערפון, און טאָקי דערפאר וויל ער אייך זעהען. איך האָב איהם געזאָגט, אז איהר שלאָפט, און, וויא עס שיינט, האָט ער דערפון אויך געוואוסט, און געזאָגט, אז טאָקי דערפאר דארף ער רעדען מיט אייך. וואָס נאך זאָל איך איהם זאָגען ? ער זעהט אויס ענטשלאָסען מיט אייך זיך צו בעגעגענען אויב איהר ווילט עס יא אָדער ניט.“

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

אליוויא איז געוואָרען נייגעריג.
מיט אַ שמיכעל האָט זיא זיך אליין געפרעגט :
„ווער קען דאָס זיין וואָס איז אזוי צודרינגליך ?“
זיא האָט דאן געהייסען מען זאָל איהם אַריינלאָזען.
זיך מערקענדיג, אַז דאָס מוז וויעדער זיין אַ שליח פון ארסינא'ן,
האָט זיא אַרויפגעוואָרפען דעם שליער אויף איהר געזיכט און גע-
מורמעלט :

„אדרבא, לאָמיר הערען וואָס ער האָט צו זאָגען.“
וויאלא איז ערשיענען און אנגעווענדעט אלעס מעגליכע אויסצוועהען
וויא אַ מאַן.

ערבליקענדיג פאר זיך דיא פערשלייערטע דאמע, האָט וויאלא, אלס
מאן, אזוי געזאָגט :

„גרויסאַרטיגע, ערהאַבענע און אונפערנגלייכליכע שעהנהייט, איך בעט
דיך, זאָג מיר, ביסטו דיא העררין פון דיעזען הויז ? איך פרעג דאָס,
ווייל איך וואָלט ניט וועלען פערצעהרען מיינע ווערטער אימזיסט פאר אן
אַנדערער. אונגנאכטעט דארויף וואס איך זאָג אלעס ארויס אזוי גוט, האָב
איך פיעל שטודירט ביז איך האָב דאָס אויסגעלערענט.“
„פון וואנען ביסטו ?“ האָט אליוויא געפרעגט.

„מעהר וויא איך האָב איינגעשטודירט, קען איך ניט זאָגען, און דיעזע
פראגע וואָס דוא האָסט מיר געשטעלט, געפינט זיך ניט אין מיין דאָלע.“
„ביסטו אן אקטיאָר ?“ האָט אליוויא געפרעגט.

„ניין, און דאָך ביז איך ניט דאָס וואָס איך שפיעל יעצט.“
וויאַלא האָט געמיינט דערמיט צו זאָגען, אַז זיא איז אַ פערשטעלטעם
פֿרויענצימער.

דאן האָט זיא וויעדער געפרעגט אליוויא'ן אויב זיא איז דיא העררין
פון דעם הויז. אליוויא האָט איהר ענדליך גענטפערט : „יא.“
דאן איז וויאַלא אויך געוואָרען נייגעריג און געוואָלט זעהען וויא אר-
סינא'ס געליעבטע זעהט אויס.
„גוטע דאמע,“ האָט וויאַלא אָנגעהויבען, „לאָז מיך זעהען דיין גע-
זיכט.“

דאָס איז אפילו געווען אַ שטאַלצער פערלאנג, אָבער אליוויא איז
געווען בערייט צו ערפילען דעם וואונש. דיא אורזאכע דערפון איז געווען
נאנץ איינפאך : דיעזעלכע וועמען דער פירכט האָט אזוי שטאַרק געליעבט,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ווען זיא האָט דערזעהען דעם שעהנעם צעזאריאַ, האָט זיא זיך באַלד פער-
ליעבט אין איהם.

ווען וויאלא האָט פערלאנגט צו זעהען איהר געזיכט, האָט וויאלא גע-
ענטפערט :

„האַסטו ערהאַלטען אירגענד אן אויפטראג פון דיין העררן צו אונטער-
האַנדלען וועגען מיין געזיכט?“

דאן, פערגעסענדיג איהר זענטשלוס צו געהען פערשלייערט וועהרענד
געזאָגט :

„אַט דאָ נעהם איך אַוועק דעם פאַרהאַנג און דוא קענסט זעהען דאָס
בילד, זאָג אַליין, איז דאָס אַ פיין שטיקעל אַרבייט?“

„עס איז אַ שעהנהייט,“ האָט וויאלא געענטפערט אַ ביסעל איבער-
ראשט, „ריכטיג און פינקטליך דורכגעמישט ; דאָס רויטע און ווייסע אויף
דיינע באַקען איז דיא ארבייט פון נאַטור'ס קינסטלער האַנד. דוא וועסט זיין
דיא גרויזאמסטע דאמע וואָס לעבט ווען דוא וועסט אַוועקפיהרען דיינע
גראַציען אין קבר אַריין און ניט איבערלאזען פאַר דער וועלט קיין קאַפּיע.“
„אַך,“ האָט אַליוויא געענטפערט, „אַזוי גרויזאם וועל איך ניט זיין.

דיא וועלט וועט מעגען האַבען אַ פערצייכנים פון מיין שעהנהייט. ערשטענס,
צוויי ליפּען, אונטוויכטיג רויט ; צוויימענס, צוויי גרויע אויגען מיט דעק
לעך אויף זיי ; איין האַלז ; איין קינבאַק, און אַזוי ווייטער. זאָג מיר נאָר,
יונגער מאַן, האָט מען דיך געשיקט אַהער מיך צו לויבען?“

„איך זעה שוין ווער דוא ביסט,“ האָט וויאלא געענטפערט. „דוא
ביסט צו שטאַלץ, אָבער אויך צו שעהן. מיין הערר לעבט דיך. אַך, ווען
אזא לייעב וואָלט נאָר געקענט בעלוינט ווערען, אפילו ווען דוא זאָלסט זיין
געקעהנט אַלס דיא קעניגין פון שעהנהייט ! ווייל ארסינא לייעבט דיך מיט
דער גרעסטער פערעהרונג און מיט טרערען, מיט קרעכצען וואָס דונערן מיט
לייעב, און זיפצען פון פייער —“

„דיין הערר,“ האָט אַליוויא אונטערבראַכען, „ווייסט שוין גאנץ גוט
מיין מיינונג, אַז איך קען איהם ניט לייעב האַבען. איך ווייס, אַז ער איז
אַ נאָבעלער און פייער מאַן, פון אַ פרישער און אונבעפלעקטער יוגענד. אַלע
שטימען פראַקלאַמירען איהם אַלס דעם געלערענטען, גאַלאַנטען און מוטחי-
גען ; דאָך קען איך איהם ניט לייעב האַבען, און דאָס האָט ער שוין לאַנג
בעדארפט פערשמעהען.“

„ווען איך וואָלט דיך געליעבט וויא מיין הערר לייעבט דיך,“ האָט

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

וויאלא געזאָגט, „וואָלט איך מיר געמאַכט א שטיבעל פון ווערבעס נעבען דיין טויער, אָנגערופען דיין נאָמען און געשריעבען אָנקלאַנגענדע סאָנעטען איבער אליוויא'ן, און זיי געזונגען אין דער שטילקייט פון דער נאַכט. דיין נאָמען וואָלט געקלונגען איבער דיא בערג, און דער ווידער-קול וואָלט אָבגעהילכט אין דער לופט און צוריקגעשריען — אליוויא ! אַך, דוא וואָלט דאמאלס ניט מעהר געשטאַנען צווישען דיא עלעמענטען פון דער ערד און לופט, נאָר דוא וואָלט אויף מיר רחמנות געדאַט.“

„דוא וואָלט געקענט פיעל אויפמהן,“ האָט אליוויא געזאָגט. „אַבער, דערצעהל מיר, ווער זיינען דייע עלטערן ?“

„זיינען זיי איבער מיין נליק,“ האָט וויאַלא געענטפערט, „און דע נאָך בין איך רייך, איך בין אן עהרענמאַן.“

אונווילענדיג האָט אליוויא דאן ענטלאסען וויאַלא'ן און בעמערקט :

„געה זאָג דיין הערר, אז איך קען איהם ניט ליעבען. זאָל ער שוין מעהר קיינעם אהער ניט שיקען, אָדער פיעללייכט מענסטו קומען מיר דער-צעהלען וויא ער פיהלט נאָך דעם וואָס איך בעפעהל איהם יעצט.“

וויאַלא איז אוועק ווינשענדיג דער דאמע „אַדיע“, און זיא אָנגערופען „שעהנע גרויזאמקייט.“

ווען וויאַלא איז אוועק, איז אליוויא געשטאַנען א היבשע צייט און איהר נאָכגעקוקט, און דאן האָט זיא געמורמעלט ווידערהאַלענדיג איהרע ווערטער :

„איך בין אן עהרענמאַן !“

„יא,“ האָט זיא ווייטער געזאָגט, „ער איז אן עהרענמאַן ! זיין צונג, זיין געזיכט, זיינע פיס, זיינע בענעהמונגען און גייסט, קורץ אַלעס צייגט, אז ער איז אן עהרענמאַן !“

דאן האָט זיא זיך געוואונשען, אז הלוואי וואָלט צעזאריאָ געווען דער פירסט, און בעמערקענדיג וויא שנעל און ברענענדיג איהר ליעבע איז גע-וואָרען, האָט זיא זיך אַליין געמאַכט פאַרווירפע פאר דיעזער פלעטצליכער ליעבע. אָבער דיעזען מין פאַרווירפע וואָס מענשען מאַכען גענען זיך אַליין, האָבען זעלטען א ווירקונג.

עס האָט אויך ניט פיעל געדויערט און אליוויא, דיא ערעלע דאמע פון הויכער געבורט און גרויסען אַדעל, האָט באלד ארויסגעוויזען וואָס עס הייסט ווען דיא פייערדיגע און ברענעדיגע ליעבע געהט אריין אין דעם האַרץ פון א יונגער און שעהנער דאמע.

אליוויא האָט פערנעסען אן אלע פאַרויכטיגקייטען, און דערפאר האָט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיא גענומען א קאסטבארען בריליאנטענעם רינג, איהם געגעבען צו א דיענער און געהייסען מען זאל נאכלויפען צעזאריא'ן און איהם געבען דעם רינג, בעהויפטענדיג, אז ארסינא האט איהר געשיקט דעם רינג און זיא וויל איהם ניט האבען. זיא האט דערמיט געוואלט ערשטענס צעזאריא זאל האבען א שעהנעם רינג, און, צווייטענס, איהם אויפמערקזאם מאכען, אז זיא ליעבט איהם, אָדער, וועניגסטענס, פערזיכערען ער זאל נאך א מאָל צוריק קומען כדי זיא זאל קענען מיט איהם רעדען.

דער דיענער האט געטראָפען וויאלא'ן אויף דער גאס און איהר איבער-געגעבען דעם רינג.

עס האט ניט פיעל געדויערט און וויאלא האט פערשטאנען וואָס דאָס בעדייטעט.

„אָך!“ האט זיא אויסגערופען צו זיך אליין, „דיא אָרעמע דאָמע וואָלט פונקט אזוי געמעגט ליעב האבען א חלום וויא מיר. פערשטעלען זיך איז א פערברעכען, ווייל דאָס האט געפיהרט אליוויא'ן אויסצואטהמען פונקט אזעלכע פרוכטלאָזע זיפצען נאָך מיר וויא איך פאר אָרסינא'ן.“

וויאלא האט נאָכהער צוריק געקעהרט אין פאלאץ און מיטגעטהיילט דעם פירסט איבער דעם שלעכטען ערפאלג וואָס זיא האט געהאט אין איהרע אונטערהאַנדלונגען מיט אליוויא'ן. אין דערזעלבער צייט האט זיא איהם אויף דערזעהלט, אז אליוויא וויל ער זאל זיא שוין מעהר ניט בעלעסטיגען מיט זיין ליעבע.

פון דעסמוועגען האט דער פירסט נאָך געהאָפט, אז דעם גוטען צעזאריא וועט דאָך געלינגען ארויסצורופען וועניגסטענס רחמנות ביי דער גרויזאמער אליוויא. דערווייל האט ער זיך געלאָזט זינגען א ליעבעס ליעד פון שמערצען און פערצווייפלונג.

דאָס ליעד האט אויף וויאלא'ן אויך געמאכט אן איינדרוק פון טרויער און פערצווייפלונג. ווען ארסינא האט בעמערקט איהר געזיכט, האט ער יעזאָגט:

„איך שמעל מיין לעבען דאָרויף, צעזאריא, דאָס אָבוואָהל דוא ביסט נאָך אזוי יונג, האָסטו שוין אויך געבליקט אויף א געזיכט וואָס דוא ליעבסט. זאָג דעם אמת, מיין יונגע, איז דאָס ניט אזוי?“

„יא, אביסעל, מיט אייער ערלויבניס,“ האט וויאלא געענטפערט.
„און וואָס פאר א פרוי איז דאָס, וויא אלט איז זיא?“ האט דער נייגערעגער פירסט געפרעגט.

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

„זיא איז פון אייערע יאָהרען, און איהר געזיכט איז עהנליך צו אייערן, מיין הערר,“ האָט זיא געענטפערט.

דאָס האָט דעם פירסט ניט וועניג איבערראשט. ער האָט געשמיכעלט קוקענדיג אויף דעם יונגען צעזאריא מיט זיין וויסעס און לויטערעם געזיכט, אז ער האָט זיך פערליעבט אין אַ פרוי פיעל עלטער וויא ער, און פון אזא טונקעלעם געזיכט וויא ער האָט.

דער אמת איז אָבער, אז וויאָלא האָט דערמיט ניט געמיינט קיין פרויענ־ צימער, זאָנדערן דעם פירסט אַליין.

ווען וויאָלא האָט בעזוכט צום צווייטען מאָל אליוויא'ן, איז איהר שוין ניט געווען שווער צוצוקומען. דיענער ענטדעקען באלד דעם סוד ווען זייערע העררינס לייעבען צו דרען און איינטענה'ען מיט שענהע און יונגע לייט.

אזוי שנעל וויא וויאָלא איז אהין געקומען, האָט מען פאר איהר באלד געעפענט אַלע טהירען, און דעם פירסט'ס פאזש איז אריינגעפיהרט געוואָרען צו אליוויא'ן.

ווען וויאָלא האָט מיטגעטהיילט אליוויא'ן, אז זיא איז וויעדער געקומען בעמען פאר איהר הערר, האָט זיא אליוויא אונטערכראַכען מיט דיעזע ווערטער:

„איך האָב דיך שוין איינמאָל געבעטען דוא זאָסט איבער איהם מער ניט רעדען אין מיין געגענווארט. אָבער ווען דוא ווילסט אונטערנעמען צו בעטען פאר דיר אליין, פערזיכער איך דיך, אז איך וואָלט בעסער דיך וועלען אויסהערען וויא דיא מוזיק פון דיא ספערען.“

דיא קאטץ איז ארויס פון זאָס!

דאָס איז געווען אַ גאנץ דייטליכע שפראַך.

אויפ'ן פלאַטץ האָט וויאָלא גאָר ניט געוואוסט וואָס צו זאָגען, אָבער באלד האָט אליוויא זיך נאָך דייטליכער ערקלערט ווען זיא האָט בעמערקט וויאָלא'ס אונצופריעדענהייט.

„אָך!“ האָט זיא אויסגעשריען, אַ וועלט מיט שענההייט לייעגט אין דער פּעראַכמונג און צאָרן אויף זיינע ליפען! צעזאריא, ביי דיא רויזען פון דעם פרויהלינג, ביי דער מיידעלשאַפט, ביי מיין עהרע, און ביי דער וואַהרהייט, שווער איך דיר, אז איך לייעב דיך! — און, איך לייעב דיך טראַטץ דיין שטאָליז, און איך האָב ניט קיין שאַרפּזין און ניט קיין שכל וויא צו בעהאַלטען מיין ברענענדע לייעבע!“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

ארעמע אליוויא! אומזיסט זיינען געווען איהרע העלליש-פייערדיגע
ליעבעס ווערמער.

וויאלא האָט זיך אויפגעהויבען און איז ענטלאָפּען, סטראַשענדיג זיך
אליין מעהר ניט צו קומען בעמען פאר אַרסינאַ'ן. דעם איינציגען ענטפער
וואָס זיא האָט געגעבען אליוויא'ן, איז געווען, אז זיא וועט „קיינמאָל ניט
ליעבען אירגענד א פרוי!“

מען האָט עם איהר געמעגט גלויבען.

אזוי שנעל וויא וויאָלאַ איז ארויס אויף הער גאס, האָט זיך צום ערשטען
מאָל געמאכט דיא געלעגענהייט וואָס מען האָט ביי איהר געפאָדערט ארויס-
צוצייגען איהר מעגליכען מוטה.

א יונגער מאַן, וועמען אליוויא האָט צוריק געוויזען זיין ליעבע, האָט
ערפאָהרען, אז אליוויא האָט זיך פערליעבט אין דעם פירסט'ס שליה. דיזעזער
יונגער מאַן האָט בעגעגענט וויאָלאַ'ן און זיא ארויסגעפאָדערט אויף א דעל.
יא, וויאָלאַ האָט געטראָגען מעגליכע קליידער, אָבער אונטער איהר
ברוסט האָט געקלאַפּט א מיידעל'ס האַרץ. זיא האָט אפילו מורא געהאט צו
קוקען אויף א שווערט, שוין ניט רעדענדיג פון קעמפּען מיט א שווערט.

ווען זיא האָט געזעהען איהר געגנער ארויסציהענדיג זיין שווערט און
זיך דערנעהנטערענדיג, האָט עם שוין געהאלטען דערביי זיא זאָל זיך מודה
זיין, אז זיא איז א פרויענצימער. אָבער עם האָט עפעס פאסירט, וואָס האָט
זיא בעפרייעט אי פון דער מורא, אי פון דער אונאַנגענהמער לאַגע זיך
צו ענטדעקען.

א ווילד-פרעמדער איז פלוצלונג צוגעקומען, וועלכער האָט זיך אריינגע-
געמישט צווישען זיי, און ערקלערענדיג, גלייך וויא ער קען זיא שוין פון לאַנג,
אז זיא איז זיין טהייערסטער פריינד, האָט ער זיך געווענדעלט צום יונגען
מאן וואָס האָט געוואָלט דעלירען.

„ווען דיזעזער יונגער הערר האָט דיר עפעס געטהאָן,“ האָט דער פרעמד-
דער געזאָגט, „דאן נעהם איך אַלעס אויף מיר. ווען דוא טהוסט איהם עפעס,
דאן זאָלסטו וויסען, אז דו ביסט צו מיר פעראַנטוואָרטליך מיט דיין לעבען!“
נאָר איידער וויאלא האָט צייט געהאַט איהם צו דאַנקען פאר זיין שוטיץ,
אָדער פרעגען ווער ער איז, זיינען פלוצלונג אָנגעקומען עטליכע בעאַמטע
און ארעסטירט דעם פרעמדען פאר א פערברעכען וואָס ער האָט בעאַנגען.

איידער מען האָט איהם אַוועקגעפיהרט, האָט ער זיך געווענדעט צו
וויאָליאַ'ן מיט פאָלגענדע ווערמער:

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

„דאָס איז געקומען דערפון וואָס איך בין געגאנגען דיר זוכען. אָבער, וויא דיא זאך איז, מיין לאַגע פאָדערט פון מיר איך זאָל האָבען געלד. גלויב מיר, אז מיך ערגערט מעהר דיין לאַגע וויא מייענע. גיב מיר דעם בייטעל געלד וואָס איך האָב דיר געגעבען. דוא זעהסט אויס זעהר איבערראַשט, אָבער זאָרג ניט פאַר מיר.“

זיינע ווערטער האָבען ווירקליך איבערראַשט וויאָלאָן, און זיא האָט בעהויפטעט, אז זיא קען איהם ניט און האָט פון איהם קיינמאָל קיין געלד ניט גענומען. אָבער אזוי וויא ער האָט איהר נאָר וואָס געטהאָן א גרויסע טובה, האָט זיא ארויסגענומען א קליינע סומע געלד, איהר גאַנצעס פערמעד-גען, און איהם אוועקגעגעבען.

דאָן האָט דער פרעמדער ארויסגעוויזען א גרויסען צאָרן, און זיא בעשול-דיגט אין אונדאַנקבאַרקייט.

„אַט דיעזען יונגערמאַן,“ האָט ער געזאָגט צו דיא ביישטייענדע ציי-גענדיג אויף וויאָלאָן, „האָב איך געראטעוועט פון טויט, און צוליעב איהם אליין בין איך געקומען קיין אילירא און בין אריינגעפאלען אין דיעזען אונגליק!“

דיא העצטע אָבער האָבען זיך זעהר וועניג געקיימערט אום דער גאַנ-צער געשיכטע און דעם מאָן אוועקגעפיהרט אין געפענגניס.

ביים אוועקגעהען האָט ער אָנגערופען וויאָלאָן סעבאַסטיא, איהם נאָך אמאָל מאַכענדיג פאָרווירפע פאַר זיין פאַלשקייט.

ווען וויאָלא האָט געהערט, אז דער פרעמדער רופט זיא ביי איהר בריר-דער'ס נאָמען, איז זיא געבליעבען שמעהען און נאָכגעדענקט וואָס דאָס קען בעדייטען. עס האָט אָבער ניט פיעל געדויערט, און זיא האָט זיך געמערקט דערפון, אז איהר ברודער לעבט געוויס און געהאַט עפעס א בעקאַנטשאפט מיט דיעזען פרעמדען.

און אזוי איז אויך געווען דער פאַל.

דער פרעמדער, וועלכער האָט געהייסען אַנטאָניא, איז געווען א זעע-קאפיטאַן. ער האָט דאָס געראטעוועט סעבאַסטיאנען פון ים, ווען ער איז שוין געווען כמעט האַלב טויט. אַנטאָניא האָט נאָכהער ארויסגעוויזען אַזא פריינדשאַפט פאַר סעבאַסטיאנען, אז ער האָט בעשלאָסען איהם צו בע-גלייטען וואיזין ער האָט געוואָלט געהען. ווען סעבאַסטיאן האָט ערקלערט, אז ער וויל בעזוכען דעם הויף פון פירסט ארסינא, האָט אַנטאָניא אין אַנ-פאַנג ניט איינגעשטימט דערצו אָבער איידער זיך צו שוידען פון איהם,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

האָט ער בעסער איינגעווייליגט מיט איהם צו געהען און זיך אויסזעצן צו לעבענסגעפאָהר.

דיא געשיכטע דערפון איז געווען פאָלגענדע: אַנטאָניא האָט זיך שטאַרק פּערזינדיגט געגען פירסט אַרסינא, ווייל איינמאָל, אין א ים־שלאַכט, האָט ער מייטליך פּערוואַנדעט דעם פירסט'ס פּלימעניק. דאָס איז אויך געווען דיא אורזאכע, ווארום ער איז געפאַנגען געוואָרען, אזוי שנעל וויא ער האָט זיך בעוועזען אין איליריא.

אַנטאָניא און סעבאַסטיאַן האָבען געלאַנדעט צוזאַמען בלויז מיט עטל ליכע שטונדען פריהער איידער אַנטאָניא האָט זיך בעגעגענט מיט וויאַלא'ן. אַנטאָניא האָט געגעבען סעבאַסטיאַנען אַ בייטעל געלד און איהם אָנגעזאָגט ער זאָל זיך דערמיט גאַנץ פריי בעדיענען, זיך פּערגיגען, קויפּען וואָס זיין האַרץ גלויבט, און וועהרענד ער וועט זיין אין שטאַרט, וועט ער דערווייל פּערבלייבען אין גאַסט־הויז. אָבער סעבאַסטיאַן איז ניט צוריק געקומען צו דער בעשטימטער צייט, איז אַנטאָניא אַוועק איהם זוכען.

אַנטאָניא'ס אַרויסגעהען איבער דער גאַס, איז געווען זעהר געוואַנט, נאָר אזוי וויא ער איז אַרויסגעקומען און געזעהען וויאַלא'ן אזוי פּערקליר דעם וויא איהר ברודער, האָט ער זיכער געמיינט, אז דאָס איז סעבאַסטיאַן. דעם רעזולטאַט ווייסען מיר שוין.

ווען אַנטאָניא איז אַוועק, האָט דיא שוואַכע וויאַלא מורא געהאַט פאַר אַ צווייטער איינלאַדונג צו אַ דועל. אום עס זאָל ניט קומען דערצו, איז זיא אַוועק אזוי שנעל וויא דיא פיס האָבען זיא געטראָגען. עס האָט אָבער ניט פיעל געדויערט נאָכדעם וויא וויאַלא איז אַוועק, ווען איהר גענגער האָט געמיינט, אז זיא קומט צוריק. ער האָט זיך אַוועקגעשטעלט מוכן ומזומן צום דועל איבער־אַנייעס.

אָבער דאָס איז מעהר ניט געווען וויאַלא, עס איז געווען איהר ברודער סעבאַסטיאַן, וועלכער איז פונקט דאַמאַלס אַהין אָנגעקומען.

אזוי וויא דער אייפּערויכטיגער האָט דערזעהען סעבאַסטיאַנען, איז ער צו איהם צוגעגאַנגען און געזאָגט:

„גוט וואָס איך האָב דייך בעגעגענט. נאָ דיר דערווייל אן אנפאַנג!“
ביי דיעזע ווערטער האָט ער איהם דערלאַנגט אַ העפטיגען קלאַפּ.

סעבאַסטיאַן איז אָבער ניט געווען קיין פייגלינג, און אָבּוואָהל איהם האָט שטאַרק געוואַנדערט וואָס דאָס בעדייטעט, האָט ער איהם באלד צוריקגעגעבען דעם קלאַפּ נאָך מיט פּראַצענט.

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

דאן האָט סעבאסטיאן אויך ארויסגעצויגען זיין שווערט. ביידע זיינען געווען אין דער ווילדעסער אויפרענונג, און עס איז קיין ספק, אז אין יענעם מאָמענט וואָלט פּערגאַסען געוואָרען בלוט, ווען אַ דאַמע וואָלט זיך גיט שנעל אריינגעמישט און געמאַכט אַ סוף פון אַן אומזיסטיגען דועל.

דיעזע דאַמע איז געווען אליוויא.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען: אליוויא איז ארויס פון איהר הויז און דערזעהען סעבאסטיאנען. זיא האָט געמיינט, אז דאָס איז צעזאריא, (וויאָלא), איהר געליעבטער, און זיך מערמענדיג, אז ער שטעהט אין געדפּאָהר, איז זיא באלד אריין אין מיטען, אָבגעשטויסען איהר אַמאָליגען פּערד-עהרער, און פאר סעבאסטיאנען האָט זיא זיך ענטשולדיגט, אויסגעדריקט איהר טיפּסטעם בעדויערן וואָס מיט איהם האָט פּאַסירט אזא זאך נעבען איהר הויז.

סעבאסטיאן איז געווען מעהר וויא איבערראַשט — ערשטוינט, זעהענדיג דיג דיעזע וואונדערשעהנע דאַמע זיך אָננעהמענדיג פאר איהם. אָבער דאַמאלס איז ניט געווען קיין צייט צו שטעלען פּראָגען. ווען זיא האָט איהם איינגעלאָרען מיטצוגעהען אין איהר הויז, איז ער באלד מיטגעגאַנגען. אליוויא איז געווען אויסער זיך פאר פרייד וואָס צעזאריא (וויעדער האָבענדיג אַ טעות), איז געוואָרען אַביסעל ווייכער און געהט ווען זיא רופט איהם.

נאָך טעהר, אליוויא האָט עפעס בעמערקט וואָס איז איהר זעהר געפעלען געוואָרען. סעבאסטיאן'ס און וויאָלא'ס געזיכט-ציגע זיינען געווען דיגעלבע; אָבער וועהרענד וויאָלא האָט געשפּיעלט דיא ראַלע פון צעזאריא'ן און זיא האָט זיך איהר ערקלערט אין ליעבע, איז אויף וויאָלא'ס געזיכט געלעגען אַן אויסדרוק ניט נאָר פון פּעראַכטונג, זאָנדערן אויך פון אַבשיי. סעד באַסטיאן'ס פנים וויעדער האָט ניט געהאַט קיין אַבשיי, ניט קיין צאָרן, זאָנדערן עפעס מילדעס, אָנגענעהמעס וויא מען קען אָפט זעהען אויף אַ מענערדיגע זיכט, ווען אַ שעהנע און ליעבענסווירדיגע פרוי רעדט.

און ווען אליוויא האָט וויעדער אָנגעהויבען צו שפּיעלען דיא צערטליכע און ליידענשאַפטליכע געליעבטע, האָט סעבאסטיאן נאָר ניט געהאַט דאַגעגען. פּערקעהרט, ער איז יערעם מאָל געווען אַלץ צופריעדענער און גליקליכער. פון דעסטוועגען האָט דאָס אלעס אויסגעזעהען ביי סעבאסטיאנען זעהר אונגעווענהליך, און ער האָט גערעכענט, אז אליוויא איז אַביסעל געריהרט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אין איהר פערשטאנד. דאן האָט ער אָבער בעמערקט, אַז זיא איז דיא הערדין פון אַ שעחנעם פּאַלאַץ און זיא פיהרט אלעס ריכטיג און אין גרעסטער אָרדנונג, האָט ער זיך אפילו נאָך אימער געוואונדערט, און בלויז געמראַכט, אַז זיא איז נאָר גערירט אין איהר פערשטאנד מיט דעם פּלעצליכען אָנפאַל פון ליעבע צו איהם.

אָבער וואָס האָט עס איהם בעדארפט אַרען? שעחן איז זיא, ליעד בענסווירדיג איז זיא, און רייך אויך, האָט ער אָנגענומען איהרע ליעבעס־ערקלערונגען און איינגעזעהען, אַז עס וואָלט נאָר ניט געווען קיין שלעכטער שידוך.

ווען אליוויא האָט זיך צוגעבויגען געהנטער צו איהם, האָט ער זיא אומד ארמט און געקושט.

אליוויא'ס גליק האָט אריבערגעשטיעגען אלע גרענצען. אָבער זיא האָט מורא געהאַט טאָמער וועט ער חרטה האָבען, און אום עס זאָל ניט קומען דערצו, האָט זיא געמאַכט אַ פּאַרשלאַג, דאָס אזוי וויא זיא האָט געהאַט אַ גייסטליכען אין הויז, זאָל מען ניט וואַרטען אויף ווייטערע צערעמאָניען און חתונה האָבען.

סעבאַסטיאַן האָט זיך געמראַכט, אַז אין ערנסטען פאַל וועט ער זיך ניט אָבנאַרען און ער האָט איינגעשטימט צו איהר פּאַרשלאַג. עס האָט ניט לאַנג געדויערט און סעבאַסטיאַן מיט אליוויא'ן זיינען געווען געיעמזליכע מאַן און ווייב.

דאן האָט סעבאַסטיאַן בעשלאָסען ארויסצוגעהען און אויפזוכען זיין פריינד אנטאָניא און איהם מיטטהיילען וואָס פאַר אַ גליק עס האָט איהם געמראַפּען. ער האָט פּערלאַנגט ערלויבניס פון אליוויא'ן און זיא האָט איהם געהייסען געהען, נאָר ער זאָל אָן איהר ניט פּערגעסען.

דערווייל איז פירסט ארסינא אוועק צו בעזוכען אליוויא'ן, ער האָט נאָך געוואָלט אליין פרובירען טאָמער וועט זיא דאָך אויסהערען זיינע ליעבעס־ערקלערונגען.

אַנקומענדיג נעבען אליוויא'ס הויז, האָבען דיא בעאַמטע געפיהרט דעם געפאַנגענעם אנטאָניא און זיך אָבגעשמעלט נעבען פירסט איהם מיטצור טהיילען וועמען זיי האָבען געכאַפט.

וויאָלאַ איז געווען מיט איהר הערר אָרסינא. ווען אנטאָניא האָט זיא דערזעהען, האָט ער נאָך אימער געמיינט, אַז זיא איז סעבאַסטיאַן, און אייך דער וואָס זוען האָט ער אָנגעהויבען צו דערצעהלען דעם פירסט וויא ער האָט

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט

געראטעוועט דעם יונגען מאן פון טויט אויפ'ן ים, וויא אזוי ער האָט איהם אוועקגעגעבען זיין פריינדשאפט און זיין געלד. ער האָט געענדיגט מיט דיא ווערטער, בעהויפטענדיג, אז זייט דריי מאָנאַט איז ער געווען מיט איהם צוזאַמען, טאָג און נאַכט, און ענדליך, וואָס פאַר אן אונדאַנקבאַרקייט ער האָט ארויסגעווייזען.

אין דערזעלבער צייט איז אַליוויא ארויסגעקומען פון איהר הויז. ווען דער פירסט האָט זיא דערזעהען, האָט ער זיך מעהר ניט געוואָלט בעשעפּט פייגען מיט אַנטאַניאַ, און קוקענדיג אויף אַליוויא, האָט ער געזאָגט פול בעגייסטערונג:

„אַט קומט דיא גרעפּין, יעצט איז אַרונטער דער הימעל אויף דער ערד!
אַבער וואָס עס אַנבעלאַנגט דיר“ (צו אַנטאַניאַ), „זאָלסטו וויסען, אז דוא ביסט משוגע. עס איז שוין פונקט דריי מאָנאַט זייט דיעזער יונגער מאן איז מיט מיר, מיין פּאַזש.“

דאן האָט דער פירסט געהייסען מען זאָל אוועקפיהרען אַנטאַניאַ. עס האָט ניט פּיעל גערויערט און אַרסינאַ'ס הימלישע גרעפּין האָט געגעבען דעם פירסט גענוג אורזאכע צו בעשולדיגען צעזאַריאַ פונקט אין אזוי פּיעל אונדאַנקבאַרקייט וויא אַנטאַניאַ האָט איהם בעשולדיגט. ווייל דער פירסט האָט געמוזט צו הערען וויא אַליוויא האָט גערעדט אלע צערט-ליכע און ליבעס-ווערטער צו צעזאַריאַ.

ווען דער פירסט האָט זיך געמערקט, אז זיין פּאַזש האָט פּערנומען זיין פּלאַטץ ביי אַליוויאַ, האָט ער איהם געסטראשעט מיט אלערליי מאַט-בערגניסע אין נקמת. ווען ער האָט ענדליך געוואָלט אוועקגעהען, האָט ער געזאָגט צו וויאַלאַ:

„קום, יונגע, מיט מיר. דייע געדאַנקען זיינען שוין רייה גענוג פאַר שאַרען.“

אַבוואָהל עס האָט אויסגעזעהען, אז דער פירסט, אין זיין ווילדען און אייפּערזיכטיגען צאָרן וועט ער זיא פּיעלייכט פּעראורטהיילען צום טויט, האָט אָבער וויאַלאַ'ס ליבע צום פירסט זיא מעהר ניט געמאַכט פאַר קיין פּייגלינג.

„יא, מיין הערר,“ האָט זיא געענטפּערט, „מיט פּערגעניגען בין איך בערייט צי שטאַרבען אום אייך צו בערהיגען.“

דערווייל איז אַליוויא צוגעקומען און געפרעגט וויאַלאַ:
„און וואוהין געהט עס יעצט מיין צעזאַריאַ?“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„מיט איהם, וועמען איך ליעב מעהר וויא מיין לעבען!“ האָט וויאַלא געענטפערט צייגענדיג אויפ'ן פירסט.

אַבער אליוויא איז דערמיט ניט געווען צופריעדען. זיא האָט אָנגע-
הויבען צו שרייען און ערקלערען, אז צעזאריא איז איהר געזעמליכער מאן,
און עס זיינען נאָך קיינע צוויי שטונדען פאַראיבער זייט זיי האָבען ביידע
חתונה געהאַט ביי איהר אין הויז.

וויאַלא האָט איהר צוגעוואָרפען א פּעראַכטענדען בליק, ערקלערט, אז
דאָס איז גיעגען און זיא האָט מיט איהר ניט חתונה געהאַט.

נאָר דאָס האָט ניט געהאַלפען, הען אליוויא האָט באַלד ארויסגערופען
דעם גייסטליכען, וועלכער האָט בעשטעמיגט איהרע ווערטער.

אריסנא האָט געגלויבט אליוויא'ן און זיך איבערצייגט, אז זיין פאזש
האָט פון איהם גערויבט דאָס טהייערסטע אין לעבען.

דער פירסט האָט אָבער אויך באַלד בערעכענט, אז דאָס איז געווען א
פּערפאַלענע זאַך, און ווינשענדיג אליוויא'ן „אַדע“, האָט ער זיך געווענדעט
צו צעזאריא'ן און איהם געוואָרענט מעהר ניט צו קומען פאר זיינע אויגען
— אָבער, וואָס איז דאָס? א וואונדער איז געשעהען!

נאָך איין צעזאריא איז ערשיענען!

און דיעזער צעזאריא איז צוגעגאַנגען צו אליוויא'ן און זיא געפּרעגט:
„וויא געהט עס דיר, מיין ליעבע פרוי?“

דיעזער נייער צעזאריא וויא מען שטויסט זיך אָן, איז געווען סעכאסטאן,
טאַקי אליוויא'ס ריכטיגער מאן.

אין אָנפאַנג איז דאָס בעוואונדערן און ערשטוינען געווען אונגעהייער.
יעדער איז געבליעבען שטעהען ערשטוינט, דאן האָבען זיי געבליקט אויף
ביידע צעזאריאס און מען האָט ניט געוואוסט ווער עס איז ווער.

ווען דיא איבערראשונג האָט זיך אַביסעל אָנגעקיהלט, איז ברודער און
שוועסטער צוגעגאַנגען איינער צו אַנאנדער.

נאַטירליך האָט פריהער וויאַלא דערקענט איהר ברודער. וויא זיא האָט
אָנגעהויבען מיט איהם צו רעדען, האָט ער זיא באַלד דערקענט.

זיי האָבען זיך פריהער אומאַרמט, דאן אויסגעפּרעגט וואָס עס איז
געווען, וואָס עס האָט פאַסירט און ביידע האָבען געוויינט פאר פרייד וואָס
זיי האָבען זיך ענדליך געטראָפען, ווייל זיי האָבען זיך גערעכענט פאר טויט.
עס האָט אויך ניט פיעל געדויערט, און דער גאַנצער עולם האָט ערפאַהר

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

דען פון דעם סוד, אז דער ערשטער צעזאריא, דעם פירסט'ס פאזש, איז א פרויענצימער, א מיידעל, סעבאסטיאן'ס שוועסטער וויאָלאַ. ווען אלעם האָט זיך ערקלערט און אלע טעות'ן האָבען זיך ארויסגעווייעד זען, האָט מען ערסט אָנגעהויבען זיך צו דערמאָהנען נענוי וואָס עס איז געווען און דער עולם האָט געהאט א ביסעל שפּאַס פון אליוויאָן, לאַכענדיג פון איהר וויא זיא האָט זיך פּערליעבט אין א מיידעל.

אליוויאָ האָט אויך מיטגעלאָבט, ווייל עס האָט זיא נאָר ניט פּערדראָדט סען וואָרום זיא האָט געהאט א טעות, ווייל דאָס האָט זיא געפיהרט חתונה צו האָבען מיט א מאַן וואָס זיא האָט געליעבט.

אין דערזעלבער צייט האָט דער פירסט געמוזט איינזעהען, אז אלע זיינע אָפּנונגען צו הייראטעהען אליוויאָן, זיינען סאָרוויאָסאי צושטערט געוואָרען. אָבער, מערקווירדיג איז דיא לייעבע; זיא טאַנצט און פלאַטערט ארום וויא א זומער־פייגעלע. דער פירסט האָט זיך באַלד ארומגעקוקט און ער האָט זיינע אויגען ניט געקענט ארומטערנעהמען פון זיין פאזש, בעסער געזאָגט, פון וויאָלאַן, וועלכע איז נאָך געשטאַנען נעבען איהם.

ער האָט אויף איהר אויפגעקוקט געקוקט און זיך דערמאָהנט וויא שעהן זיא האָט ביי איהם אויסגעזעהען אלס צעזאריא, און ער האָט בעשלאָדט סען, אז זיא מוז זיין וואונדערבאר אלס א פרויענצימער. ער האָט זיך אויך דערמאָהנט וויא אָפט זיא האָט איהם געזאָגט, אז זיא לייעבט איהם, וואָס ער האָט דאָמאלס ניט פּערשטאַנען און געמיינט, אז דאָס קומט פון דער פליכט וואָס דער פאזש איז איהם שולדיג. יעצט אָבער איז ער שוין מעהר ניט געווען בלינד, און פיעלע זאכען וואָס זיינען פאר איהם פריהער ערשיעדנען אלס רעטענישען, האָבען זיך יעצט אויפגעקלערט.

ער האָט באַלד געפאַסט דעם בעשלוס, אז אזא לייעבענסווירדיגעס מייך דעל מעג ווערען זיין ווייב.

אָרסינאַ פלעגט אימער רופען צעזאריאָן „יונגע“. זיא זעהענדיג נאָך אימער אין דיא מענליכע קליידער, האָט ער, לויט געוואָהנהייט, צו איהר געזאָגט:

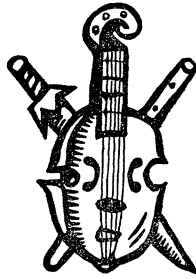
„יונגע!“ דוא האָסט מיר אזוי פיעל מאַל דערצעהלט, אז דוא וועסט קיינמאָל ניט אזוי לייעבען א פרוי וויא מייך, און פאר דיין געטרייע דיענסט וואָס דוא האָסט פאר מיר געטהאָן, וואָס איז געווען געגען דיין צאַרטער פרויען נאַטור, וויא אויך דערפאר וואָס דוא האָסט מייך גערופען הערר, זאָלסטו יעצט ווערען דיא פירסטין „אָרסינאַ“.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

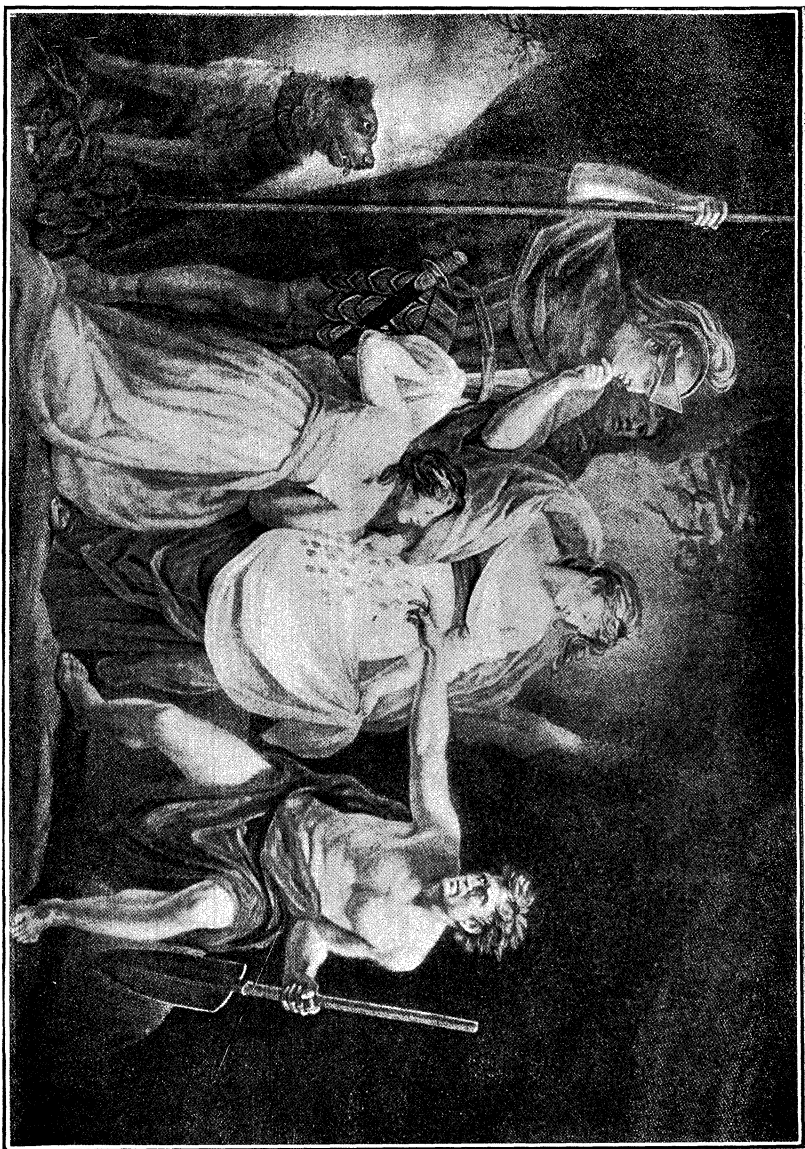
ווען אליוויא האָט געזעהען וויא אלעס האָט זיך אויסגעדרעהט, האָט זיא אלעמען איינגעלאָדען צו זיך אין הויז. דאָן האָט זיא פאָרגעשלאָגען, דאָס נאָכדעם דער גייסטליכער איז נאָך דאָ וואָס האָט זיא פּערהייראַטמעט מיט סעבאכטיאמען, וואָלט עס געווען גאנץ פאסענד דערזעלכער גייסטליכער זאָל אויך פּערהייראַטהען דעם פירסט מיט וויאָלאָן.

וויאָלא האָט זיך איבערגעטחאָן אין פרויען קליידער און דער פירסט האָט זיך ווירקליך פּערליעבט אין איהר.

דיא חתונה איז באַלד געפייערט געוואָרען, און ארסינא האָט שפּעטער פיינמאָל ניט בערייהעט וואָס אלעס האָט זיך אזוי אויסגעדרעהט.

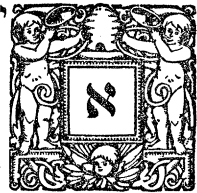

פנים אל פנים

טימאן פון אטהען.

יין אטהען, גריבענלאַנד, האָט אין אלטע צייט געלעבט אַ הערר, אַ הערשער, מיט דעם נאָמען טימאן. ער איז געווען איינער פון יענע מענשען וועמען דיא נאטור און דאָס לעבען האָט בעשאַנקען מיט אלעס: יוגענד, קראַפט, מאַכט, עהרע, אויסצייכנונג, רייכטהום און גוטסקייט.

טימאן איז געווען רייך, זעהר רייך, און ער האָט ווירקליך געקענט מיינען, אז צו זיין רייכטהום וועט קיינמאָל ניט נעהמען קיין סוף. זייענדיג גוט, אָדער ליבעראַל, האָט ער געוואָרפען מיט געלד רעכטס און לינקס, קיימאָל ניט דענקענדיג, אז עס קען קומען אַ צייט ווען זיינע אוצרות וועלען זיך אויסלאָזען.

און אז איינער איז גוט און ערעל, איז ער גוט און ערעל צו אלעמען, פריהער, נאטירליך, איז ער געווען גוט צו דיא ארעמע, ליידענדע און נויט בעדארפטיגע, אָבער ער האָט אויך ליעב געהאט גוט צו לעבען און שווימען אין לוקסוס און פערגעניגען.

זיין ליבעראַליזמוס, אָדער פרייגעביגקייט האָט געגרייכט אזוי ווייט, דאָס ניט נאָר אָרעמע זיינען געווען בעקאנט אלס זיינע אונטערשטיצטע, זאָגן דערן אויך דער גרויסער און הויכער אַדעל האָט זיך ניט געשעהמט זיך צו צעהלען אינטער דיעזע וואָס האָבען גענאָסען פון זיין פערמעגען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיין טיש איז אימער געווען געדעקט מיט מעדנימלכים וואו עס זיינע געזעסען דיא שענהסטע און בעסטע בירגער פון אטהען און מיט איהם גע געסען. זיין הויז איז בעזוכט געוואָרען פון דיכטער, פילאָזאָפֿען און דראַ מאַטורגען. מען האָט דאָרט געקענט הערען הויכע פילאָזאָפֿישע ויכוחים. פּאָעטישע שילדערונגען און אויך קאָמישע איינפעלע.

מיט איינעם וואָרט, זיין געזעלשאַפט האָט צוזאַמענגעשטעלט אַלעס און יעדער איז געווען צופריעדען זיך צו וואַרעמען, וויא אן דער זונן, ביי דעם ליכט פון טימאָן'ס גוטסקייט און פרייגעביגקייט.

מען קען זיך לייכט פאַרשטעלען, אַז אונטער אזא געזעלשאַפט, האָבען אויך ניט געפעהלט קיין חנפים, שמייכלערס, וועלכע האָבען אָכגעשאַטען דעם ערלען און גוטען טימאָן מיט פערשיעדענע בעריהמערייען.

און דאָ איז געלענען דאָס הויפט אונגליק. קינדער און שעהנע פרויען ווערען קאליע דורך צו פיעל שמייכלעריי ; גרויסע מענשען קענען אויך ניט פיעל איבערשטעהען אזא צושטאַנד. טימאָן איז טאַקיי געווען אַ גוטער, אָבער ער איז געווען בלויז אַ מענש. דיא שמייכלערייען האָבען איהם אזוי פערטומעלט, אַז ער האָט פערגעסען וואו ער איז אין דער וועלט און זיך קיין מאָל ניט גענומען דיא צייט ריכטיג נאָכצודענקען וואָס ער טהוט.

ווען אַ דיכטער האָט עפעס פערפאַסט און געוואָלט אויסנעהמען ביי דער וועלט, האָט ער נאָר בעדאַרפט דעריקירען (מקדיש זיין) דאָס ווערק צו טימאָן פון אטהען. דאָס געדיכט האָט זיך דאמאלס ערשטענס גוט פער קויפט, און צווייטענס, איז ער זיכער געווען, אַז טימאָן וועט איהם גע וויס צושיקען אַ בייטעל געלד, און ער האָט אויך קיין טעות ניט געהאַט. ווען אַ מאהלער האָט געהאַט עפעס אַ בילד, אפילו ניט פון קיין אויסער אָרענטליכער קונסט, האָט ער נאָר בעדאַרפט געהען צו טימאָן'ען. בעהיפטען, אַז ער וויל האָבען זיין מבינות דארויף, און בעהויפטענדיג, אַז קיינער פערשטעהט ניט אזוי גוט דיא קונסט וויא טימאָן, איז שוין גענוג געווען טימאָן אליין זאָל דאָס קויפען און איהם בעזאהלען דערפאַר אַ גרויסען פרייז.

ווען אַ יוועליר האָט געהאַט עפעס אַ קאָסטבארען בריליאַנט, ווען אַ סוחר האָט געהאַט טהייערע זייד, אָדער עפעס אנדערש, האָבען זיי גער פונען אין טימאָן'ס הויז אַ זיכערן מאַרק דערפאַר. דאָרט האָבען זיי געקענט אַלעס פערקויפען, און פון הויכע פרייזען איז נאָר קיין רייד ניט געווען. נאָך מעהר, דער גוטמוטהיגער טימאָן פלעגט זיי נאָך דאַנקען פאַר דער מיה.

טימאן פון אטהען.

וואָס זיי האָבען זיך גענומען איהם צו ברענגען דיא מציאות. אין אלגע-
מיינעם האָט עס אימער אויסגעזעהען, גלייך וויא זיי האָבען איהם גע-
טהאָן א טובה, ניט ער זיי.

אויף דיעזער ארט, איז זיין פאלאז אָנגעפילט געוואָרען מיט פוסטע
און איבריגע זאכען, אין וועלכע קיינער האָט זיך ניט בענעמיהגט.

אָבער זיין אייגענע פערזאָן איז נאָך געווען מעהר בעלעסטיגט מיט א
מחנה פוסטע-פאָסניקעס, ליגנערישע פאָעמען, מאַטלערס, שווינדלערישע
סוחרים, העררען, דאמען, פערארעמטע שמיכלערס, וועלכע האָבען טאָג
אזוי נאכט געפלאטערט ארום איהם וויא ביענען ארום זייער ביענענשטאָק
און איהם אָנגעבעטען פונקט וויא ער וואָלט געווען א נאָט. זיי האָבען פער-
הייליגט (אזוי האָבען זיי וועניגסטענס געזאָגט), אפילו דעם פוס-האלטער
פון דעם זאטעל ווען ער האָט זיך אויפגעזעצט אויף זיין פערד, און עס
האָט אויסגעזעהען, אז זיי זיינען גליקליך וואָס זיי קענען איינאטהמען כאָטש
דיעזעלכע גופט וואָס ער אטהעמט אין.

מאָכע פון דיעזע בעשטענדיגע געסט אין זיין הויז, זיינען געווען
יונגע לייט פון דעם אדעל, וועלכע האָבען פריהער פערשווענדערט זייער פער-
מעגען, געזונקען אין חובות, און דאָן אריינגעוואָרפען אין געפענגניס
דורך זייערע קרעדיטאָרען. טימאָן וויעדער איז געווען דעריעניגער וואָס
האָט פאר זיי בעצאהלט און זיי בעפרייעט. דיעזע יונגע לייט, וועלכע
האָבען זיך בעדארפט געפינען פערפליכטעט צו איהם, האָבען אנשטאט דעם
געלעבט אין לוקסוס און פערשווענדונג אויף זיין חשבון.

איינער פון דיעזע חברה-לייט, איז געווען א געוויסער ווענטידיום,
וועלכער האָט פערלומפט א פערמעגען, זיינעם און פערמדעס, און ער איז
ענדליך אריינגעוואָרפען געוואָרען אין געפענגניס. טימאָן האָט פאר איהם
בעצאהלט דיא גרויסע סומע פון פינף טאלענטען און איהם בעפרייעט.

אינטערעסאנט איז געווען, אז צווישען דיעזע אלע וואמפירען, איז
געווען דיא גרעסטע וואמפיר-קלאַסען, וועלכע האָט געגעבען טימאָן'ען פער-
זענטען. דאָס מוז ערקלערט ווערען: ווען טימאָן האָט א מאָל דערזעהען
א הונד, א פערד אָדער א שטיקעל אונבעדייטערדע מעבעל און ער האָט געזאָגט,
אז דאָס געפעחלט איהם, האָט ער דאָס באַלד געקריגען צוגעשיקט אַהיים
מיט א גליקסוואונש פון דעם געבער ער זאָל דאָס פאָזשייען געוונדערהייט.
אין דעזעלכער צייט האָט זיך דער געבער שטארק ענטשולדיגט וואָס זיין

שעקמפיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

פרעזענט איז אזוי קליין און אונבעדייטענד און ער וויינט, הלוואי וואָלט דאָס געהאט מעהר ווערטה.

דיעזע וואמפירען האָבען אָבער געוואוסט, אז זייער מתנה וועט זיך נישט בעצאהלען. דען טימאָן האָט אימער אָבגעשיקט צוריק אַ מתנה וואָס האָט ווערטה געהאט צעהן מאָל אזוי פיעל, אָדער הונדערט מאָל.

אזוי האָט עס פאסירט, וואָס אַ געוויסער לוקיוס האָט געשיקט טי-מאָן'ען אַ פרעזענט אַ פאָךר מילך-ווייסע פערד מיט כאמעטעס בעפוצט מיט זילבער. ער האָט עס געהאָן דערפאר, ווייל טימאָן, איין מאָל זעהענדיג דיא פערד, האָט זיך אויסגעדריקט, אז זיי זיינען זעהר שעהן. אן אנדער דער, לוקיוס, אויף דעמועלבען אופן, האָט ער איהם געשיקט עטליכע יאָנדריינט, איבער וועלכע טימאָן האָט געהערט, אז זיי לויפן זעהר שנעל.

דיעזע פרעזענטען פלעגט טימאָן אָננעהמען מיט פערנגיגען, און, אזוי וויא ער איז אליין געווען איין ערעלער מענש, האָט ער קיין שום פער-דאכט נישט געהאט, אז דערביי איז דאָ עפעס אַ שלעכטע מחשבה. און נישט וועלענדיג בלייבען הינטערשטעליג, האָט ער, פאר אזעלכע אונבעדיי-טענדיגע פרעזענטען, צוריק געשיקט אַ דיאמאנט, אָדער אן אנדערע טהייערע מתנה, וואָס האָט ווערטה געהאט פיעל מעהר וויא דאָס וואָס ער האָט ערהאלטען.

אויסער דעם האָבען דיעזע בלוטרווייגערס געהאט נאָך מיטלען וויא אויס-צוצאפען דעם אונשולדיגען און נישט-פערדעכטיגען טימאָן. אזוי האָט עס פאסירט, דאָס ווען איינער האָט עפעס דערזעהען ביי טימאָן'ען פון אַ זעלטענעם ווערטה, דאן האָט ער נאָר בעדארפט אָנהויבען צו לויבען דיעזען געגענטשאַנד, אויסדריקען זיין טיעפע בעוואונדערונג דאריבער, און, מיט אַ זיפן, זיך מאכען, וויא איינער זאָגט: „רייך און גליקליך דארף מען זיין צו בעזיצען אזעלכע זאכען.“ דאָס איז שוין געווען גענוג, דען טימאָן האָט זיך גלייך אָנגעשטויסען וואָס יענער מיינט און איהם באלד אוועקגע-געבען וואָס ער האָט בעוואונדערט, זיך נישט קימערענדיג אום דעם גרויסען פרייז וואָס ער האָט דערפאר בעצאהלט.

אזוי האָט איין מאָל פאסירט, וואָס איינער פון דיא ניעדריגע שמייב-לערס האָט דערזעהען טימאָן'ען אויסרייטען אויף אַ טהייערעם פערד און דער שמייבלער האָט באלד אָנגעהויבען אויסדריקען זיין בעוואונדערונג, און טימאָן, נישט מאכענדיג קיין סך רייד, האָט ער דאָס איהם געשענקט.

טימאן פון אמהען.

טימאן האָט געהאט ביי זיך אַ כּלל, אַז „קײן מענש לױבט אױפּרײַכטױג אַ זאך, בײַז ער װײל דאָס נײַט אַלײן האָבען,“ און דערפּאַר האָט ער נײַט געװאָלט יענער זאָל האָבען װאָס ער װײל, כּל־זמן ער קען דאָס אײהם געבען. טײמאָן האָט אײמער געמאָסטען יענעם לױט זײנע געפּײהלע, און ער האָט געװאָוסט װײא עס דאַרף אײנעם ערנערן װען ער װײל עפּעס האָבען און קען דאָס נײַט בעקומען.

און טײמאָן אײז געװען בערײַט אַלעס אַװעקצוגעבען װאָס אײנער האָט פּערלאַנגט דירעקט אָדער אײנדירעקט; װען ער װאָלט געהאַט קעניגרייכען װאָלט ער זײ אױך פּערטײילט צװײשען דײעזע װאָס ער האָט גערעכענט פּאַר פּרײנד.

און טײמאָן האָט זיך נײט אָבגעשטעלט כּלױז דערבײ, דאָס הײסט, גלײקלײך צו מאַכען זײנע רײכע פּרײנד און שײנלענדען אדעל. ער אײז אױך געװען גוט און עדעל צו אַרעמע. אײן מאָל האָט פּאַסירט װאָס זײ נער אַ דײענער האָט זיך פּערלײעכט אײן דער טאָכטער פּון אַ רײכען אמהענער. ער האָט זײא אָבער נײט געקענט דערגרײכען, ערשטענס, װײל ער אײז נײט געװען פּון דעם ראַנג, און צװײטענס, װײל ער האָט נײט געהאַט גענוג געלד מיט אײהר חתונה צו האָבען. װען טײמאָן האָט דאָס געהערט האָט ער זײן דײענער געגעבען דרײ אמהענישע טאַלענטען אום ער זאָל בעזײמצען אַזױ פּיעל װײא זײן צוקײנפּטיגער שװער האָט פּערלאַנגט זײן אײדעם זאָל האָבען. אַזעלכע גוטע זאַכען טהון, װאָלט נאָך נײט שלעכט געװען, דאָס אונז גלײק אײז אָבער געװען, װאָס ער האָט אַנגעשטאַפּט מיט גאָלד און רײכט טהײמער אַלע לומפּען און פּאַראזײטען װאָס האָבען אױסגעזעהען צו האָבען אַ פּאָלשטענדיגע שלײטה אײבער זײן גאַנצעס פּערמענען. דײעזע זײנען אום קײנעם פּרײז נײט געװען זײנע פּרײנד, זאָנדערן פּאַלשע און לאַכענדיגע שײנלערים.

װען עס האָט אַ מאָל פּאַסירט דאָס ער אײז געזעכען בײם טײש און גע- געסען, געטרונקען און זיך אַמוזירט מיט דײעזע פּאַלשע פּרײנד װאָס האָר בען אױסגעזױגען זײן פּערמעגען, װײא אַ פּיאָװקע זױגט דאָס בלוט פּון אַ מענשען, האָט ער קײן מאָל נײט געקענט אונטערשײדען צו װײסען דעם חלוק פּון אַן אמת'ן פּרײנד ביז צו אַ פּאַלשען. פּאַר זײנע פּערבלענדעטע אױגען האָבען אַלע אױסגעזעהען גלײך, אַלע זײנען פּאַר אײהם ערשײענען װײא ברײדער.

אַרעמע, פּערפּײהרטער און פּערנאַרטער טײמאָן !

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אזוי איז עס תמיד, דער עהרליכער קען זיך ניט פארשטעלען, אז עס זיינען דא גנבים אויף דער וועלט; דער אנשטענדיגער דענקט ניט, אז עס זיינען דא לומפען, און דער אויפריכטיגער, קען זיך גאר קיין בעגריעה ניט מאכען, אז מען קען רעדען מיט דיא ליפען אנדערש וויא דאס געהירן דענקט. אָבער וועהרענד טימאָן האָט געוואָרפען מיט זיין גאָלד, בערייכערט אַנדערע, אָנגערעסען און אָנגעזויפען פרעמדע און פאלשע ברואים; וועהרענד ער האָט קיינמאָל ניט געוואָלט וויסען, אז עס קען נעהמען א סוף פון דיא גרעסטע אוצרות ווען מען פיהרט זיך אזוי, האָט טאָקי זיין רייכטהום, וואס איז ניט געווען אונגענליך, געזונקען פון טאָג צו טאָג אלץ ניערדיגער און ניערדיגער.

אָבער ווער זאָל איהם דארויף אויפמערקזאם מאכען ? זיינע שמייב-לערס ? אָה, ניין, זיי האָבען געהאט אן אינטערעסע ער זאָל גאר קיינמאָהל זיך ניט אויפכאפען פון זיין בעטויבונג.

ער האָט אָבער געהאט איין מענשען ארום זיך, טאָקי בלויז איין-איינציג-גען, וועלכער איז איהם געווען אן אמת'ער גוטער פריינד. דיעזער איז גער ווען זיין הויז-האלטער פלאַוויוס, וועלכער האָט אָפט געזוכט געלענעגנהייטען איהם צו דערצעהלען, אז דאס פערמעגען ווערט וועניגער, איהם בעטענדיג ער זאָל איהם ענטשולדיגען ווייל ער נעהמט זיך די פרייהייט אלס א דיענער מיט איהם אזוי אָפען צו רעדען, איהם אויפפארדערענדיג ער זאָל זיך ארומ-קוקען וואו ער איז אין דער וועלט.

אָבער, וויא אן ארבעס אן דער וואנדט.

טימאָן האָט קיין געדולד ניט געהאט פאר אועלכע "קלייניגקייטען..."

און ווען פלאַוויוס האָט זיך צוגעזעצט צו איהם און איהם ניט געוואָלט אָבלאָזען, האָט טימאָן אלץ אָבגעלעגט דיא חשבונות אויף אן אנדער מאָל, ווען ער וועט האָבען מעהר צייט. דערווייל האָט ער אימער פערדרעהט דאס געשפרעך אויף עפעס אנדערס.

אָך, מערקווירדיג ! אזוי איז עס תמיד מיט דעם מענשען וואָס געהט איבער פון גרויס רייכקייט צו אָרעמקייט; ער וויל קיינעם הערען, ער האָט קיין געדולד און גלויבט זיך אפילו ניט, אז מען זאָגט איהם, דאס ער שטעהט שלעכט. מען דערמאָנהט זיך ערשט שפעטער, ווען דיא קאטאסטראָפע קומט שוין, אז מען האָט בעגאנגען א פעהלער וואָס מען האָט זיך פריהער פער-שטאָפט דיא אויערן פאר א גוטען ראטה.

אָפט מאָל האָט עס פאסירט, וואָס דיעזער געטרייער הויז-האלטער, ווען

טימאן פון אמהען:

דער פאלאטיז איז געווען פולל מיט לומפיגע שיכורים, ווען דער באַדען האָט געוויינט פון דעם וויין וואָס מען האָט אויף איהם אויסגעגאַסען, און אָפּטד מאָל, אין אזעלכע צייטען, פלעגט ער זיך צוריק ציהען אליין אין זיין צימער און וויינען, גיסען מיט טרעהרען, זעהענדיג וואָס עס ווערט פון זיין גוטהער ציגען השר, וועלכער לאָזט זיך פערפיהרען פון יעדען שמייכלער און שורקע. נאָר אייביג האָט דער צושטאַנד אזוי ניט געקענט אָנהאַלטען; עס האָט געמוזט קומען אַ סוף, און דער סוף איז אויך געקומען, ווען טימאן האָט שוין מעהר ניט געקענט פערשטאַפּען זיינע אויערן הערענדיג זיין געטרייען הויז האַלטער'ס רייד.

קיין געלד איז שוין מעהר ניט געווען, דאס האָט איהם פלאוויוס געד זאָגט. דאן האָט טימאן איהם געהייסען פערקויפען אַ טהייל פון זיינע גיטער אום צו קריגען געלד. אבער פלאוויוס האָט איהם מיטגעטהיילט, וואָס ער האָט פריהער ניט געוואָלט הערען, אז ער האָט שוין לאנג פערקויפט זיינע גיטער און וואס עס איז געבליעבען איז ניט גענוג אפילו צו בעצאָהלען דיא הזבות.

טימאן איז ניט געווען דערשראָקען, בלויז ערשטוינט.

דאן האָט ער בעמערקט :

„אויך פערשמעה ניט. דאַכט זיך מיינע גיטער האָבען פערנומען דיא גאַנצע געגענד פון אַמהען ביז לאַקעדעמאָן?“

„יא, מיין הערד“, האָט פלאוויוס געענטפערט, „אזוי איז דאס געווען, אָבער, פערגעסט ניט, אז די ערד איז אויך ניט מעהר וויא אן ערד און האָט עקען, ברעגעס. אפילו ווען איהר זאָלט האָבען די גאַנצע ערד, לויט אייער פרייגעביגקייט, וואָלט אויך דערפון גאָר ניט געבליעבען.“

דאן האָט טימאן זיך אָנגעהויבען צו טרייסטען, מיינענדיג, אז ער האָט קיינמאָהל ניט געגעבען דאָרט וואו מען האָט ניט בעדאַרפט און וואו עס איז ניט געטהיג געווען.

ווען ער האָט געזעהען, אז זיין גוטער הויז-האלטער איז זעהר געערגערט און וויינט מיט ביטערע טרעהרען, האָט ער איהם געבעטען, ער זאָל זיך ניט אזוי נעהמען צום הארצען, ווייל, כל-זמן זיין הערד האט אזוי פיעלע גוטע און ערלע פריינד, קען איהם גאָר ניט פעהלען.

„אלעס וואָס איך האָב צו טהאָן“, האָט ער געזאָגט, „איז, צו שיקען צו מיינע פריינד און פערלאַנגען אַ גמילת חסד. ווארט, דיא וועסט זעהען וואָס עס הייסט צו האָבען אזוי פיעלע פריינד.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אַרעמער און נאַררישער טימאָן, אזוי האָט ער געמיינט, אזוי האָט ער געגלויבט !

זייענדיג נאנץ מונטער און אויף זיכער מיט דעם וואָס ער האָט גע-
זאָגט, האָט ער בעשלאָסען טאָקי באלד צו מאַכען אַ פּראָבע און איבערצייגען
דעם נאַררישען הויז-האלטער, אז ער איז געווען אומזיסט בעזאָרגט. ער האָט
איהם אַוועקגעשיקט צו עמליכע פון זיינע פריינד, וויאָ צו לוקיוס'ן, צו לוקר
לוס'ן און סעמפּראַציוס, אַזעלכע מענער אויף וועמען ער האָט אויסגעבראַכט אַן
עשירות, קיינמאָהל ניט פּרענענדיג וויפיעל. ער האָט אויף געשיקט צו ווענ-
טיריוס'ן, וועלכען ער האָט בעפרייעט פון געפּעננטיס, נאָכדעם ווי ער האָט
פאַר איהם בעצאָהלט די חובות. ווענטיריוס איז געוואָרען אַ רייכער מאַן.
ווייל מיט אַ קורצער צייט צוריק איז געשטאַרבען זיין פאָטער און איהם אי-
בערגעלאָזט אַ גרויסע ירושה. אלעס וואָס ער האָט פּערלאַנגט פון ווענטיריוס'ן
איז געווען ער זאָל איהם אָבעבען די פינף טאַלענטען וואָס ער האָט פאַר
איהם בעצאָהלט. אין דערזעלבער צייט האָט טימאָן ניט געצווייפּעלט קיין
אויגענבליק, אז ניט נאָר פינף טאַלענטען, זאָנדרען פינף הונדערט מאָל פינף
וועט ער קריגען ביי זיינע טהייערע, טרייע, גוטע פריינד.

דער ערשטער צו וועמען דער הויז-האלטער האָט זיך געווענדעט, איז
געווען לוקולוס, עס איז אָבער מערקווירדיג ווי דאס האָט פּאַסירט. לוקולוס
האָט גע'חלום'ט אין יענער נאַכט איבער אַ זילבערנער שיסעל און אַ זילבער-
נעם בעכער. ווען טימאָן'ס דיענער איז צו איהם געמעלדעט געוואָרען, האָט
ער פּאַזיטיוו גערעכענט, אַז זיין חלום ווערט מקוים און טימאָן האָט איהם
גראַדע געשיקט דעם פּרעזענט איבער וועלכען ער האָט געטרוימט. עס האָט
פון דעסטוועגען ניט פיעל געדויערט און ער האָט פּערשטאַנען, אז טימאָן'ס
דיענער איז געקומען אין אַן אנדער שליחות.

אין אָנפאַנג האָט ער גאָר זיינע אייגענע אויערן ניט געוואָלט גלויבען
וואָס זיי הערען, נאָר ווען ער האָט זיך איבערצייגט גענוי אום וואָס דאס האַנד-
דעלט זיך, האָט זיך זיין וואַסערדיגע פריינדשאפט באלד ארויסגעוויזען. אָנ-
שטאָט צו געבען דאס געלד, אדער, גלאַט אזוי ענטזאָגען, האָט ער גאָר אָנגע-
הויבען צו זאָגען דעם דיענער מוסר פאַר טימאָנען. לוקולוס האָט געטענה'עט,
אז ער האָט שוין לאַנג ארויסגעזעהען, דאס סוף-כל-סוף וועט זיך אלעס מוזען
אזוי ענדיגען, אז ער האָט פיעלע מאָל, ווען ער איז געקומען צו טימאָנען,
איהם געוואַרענט, ער זאָל ניט זיין אזא אויסברענגער, ער זאָל ניט פּערשווענ-

טימאן פון אמהען.

דען זיין געלד, אָבער ער, טימאָן, האָט זיינע גוטע עצות, זיינע טהייערע סלע-
נער, ניט געוואָלט הערען און וויסען.

„אמת“, האָט ער ווייטער געזאָגט. „איך האָב טאָקי אָפּט בעזוכט טי-
מאָנען, געגעסען ביי זיין טיש, אַמאָל גענומען פון איהם אַ פּרעזענט, אָבער
איך בין אימער געקומען פון זיין טובהוועגען, ניט פאר מיר. איך האָב איהם
תמיד געוואָלט וואַרנען געגען זיין אויסברענגעריי.“

אָבער דאָס איז געווען אַ פּערדאמטער ליעגען. ער האָט גאָר קיין מאָל
ניט געוואַנט טימאָן'ען אויסצורעדען אַ וואָרט. פּערקעהרט, ער האָט איהם
גאָר ניט געוואָלט אויפּמערקזאם מאַכען, כדי ער זאָל דערביי ניט פּערלירען
זיינע אייגענע איינקניפּטע. וויא דיא זאך איז, האָט לוקולוס געענדיגט דער-
מיט וואָס ער האָט אָנגעבאָטען דעם דיענער אַ ביסעל געלד כדי ער זאָל גע-
הען צו טימאָן'ען און איהם זאָגען, אז ער האָט איהם ניט געטראָפּען אין
דער היים.

אן עהנליכען ערפּאָלג האָט געהאַט דער שליח וואָס איז געשיקט געוואָר-
רען נאָך געלד צו לוקיוס'ן. דיעזער לומפּ, וואָס איז פעט געוואָרען פון
טימאָן'ס סעודות, וואָס איז אָנגעשטאַפּט געוואָרען פון טימאָן'ס פּרעזענ-
טען, אזוי שנעל וויא ער האָט בעמערקט, אז דאָס רעדעל האָט זיך איבער-
געדעהט, האָט ער זיך אין אָנפאַנג גאָר ניט געוואָלט גלויבען, אז דאָס
איז אזוי. נאָר, ווען ער האָט זיך איבערצייגט, אז דאָס איז אַ פאַקט,
האָט ער אויסגעדיקט דאָס טיעפּסטע בעדויערן, אז ער וואָלט איהם ווער-
לען העלפען, נאָר ער קען ניט. ער האָט געזאָגט, (וואָס איז געווען אַ ליע-
גען,) אז ער האָט, מיט אַ טאָג פּריהער געמאַכט גרויסע בעשטעלונגען אויף
פּערשיעדענע זאַכען, און דאָס האָט איינפאַך אויסגעלעדיגט זיין הויז פון
מזומן געלד.

„עס טהוט מיר הערצליך לייד“, האָט ער געשלאָסען, „וואָס איך בין
ליידער ניט אימשטאַנד צו העלפען אזא עהרענהאַפטען פּריינד. נאָר אז מען
האָט ניט, קען אפילו דאָס בעדויערן ניט העלפען.“

אויב טימאָן האָט פאר עמיצען עפעס געטהאָן, דאן האָט ער פאר לר-
קיוס'ן געטהאָן מעהר וויא פאר אלע. ער איז צו איהם ניט נאָר געווען וויא
אַ פּריינד, זאָנדרען וויא אן אייגענער פאַטער; ער האָט תמיד געהאַלטען
אָפּען זיין קאַסע, כדי לוקיוס'עם קרעדיט זאָל ניט פאַלען. ער האָט בער
צאהלט זיינע דיענער, ער האָט בעצאָהלט דיא ארכיטעט וואָס האָבען פאר
איהם געבויעט אַ פאַלאַץ. און דאָך, ביי דער ערשטער פּראָבע האָט זיך

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

לוקיום ארויסגעוועיזען אלס אזא אונדאנקבארע כריאה ! לוקיום האָט יעצט ענטזאגט צו לייהען טימאָן'ען אַ סומע, וועלכע איז ניט נאָר ניט גער ווען אַן אבצאהונג פאַר אלע טובות, זאָנדערן ניט מעהר ווי אַן איינפאַכע נדבה.

סעמפראניוס און אלע איבריגע בלוטרזויגערישע לומפען צו וועמען טימאָן האָט זיך געווענדעט אין זיין נויט, האָבען אונגעפעהר אויך אזוי געהאַנדעלט. יעדער האָט געגעבען אַן אַנדערן תירוץ. אפילו ווענטיליום, וועמען טימאָן האָט בעפרייעט פון געפענגנים, האָט זיך ענטזאגט איהם אָבצוגעבען דיא פינף טאלענטען וואָס ער האָט בעצאהלט זיינע בעלי-חובות. און אז מען ווערט אַ קבצן, וויא בעקאנט, האַן דערקענען ישוין ניט דיא בעסטע גוטע פריינד. אזוי גיך וויא דער יעלם האָט ערפאהרען, אז דיא הוהן האָט אויפגעהערט צו לייגען גאָלדענע אייער, האָט יעדער אויסגעד טיערען טימאָן'ען. זיי האָבען אפילו ניט געוואָלט געהען אין דיעזע וועגען וואו זיי פלעגען איהם אַ מאָל בעמערקען.

נאָר דאָס איז נאָך ניט אלעס. דיעזעלבע מיילער וואָס זיינען פריהער געווען פול מיט אַלערליי שמויכלערייען, האָבען יעצט אָנגעהויבען צו זירלען און בעלידיגען דעם פערשווענדער.

טימאָן'ס פאלאץ, וואָס איז פריהער כמעט אימער געווען געפאקט מיט געסט, איז יעצט געוואָרען לעדיג און שטיל, קיינער פון דיא געוועזענע גוטע פריינד איז ניט געקומען. אנשטאט דעם זיינען געשטאַנען ביי דיא טהירען פערשיעדענע קרעדיטאָרען, פראָצענטניקעס, הויט-שינדער, סוחרים, אויסבייטער און יעדער, אויף אַ הויכען און אונפערשעהמטען קול, האָט פערלאנגט געלד. דיעזע זיינען געוואָרען אונערטרעגליך. קיין זאך האָט געהאַלפּען זיי אָבצולעגען, קומען אַן אַנדער מאָל, שפעטער — אלע האָבען שוין געוואָלט מען זאָל זיי בעצאָהלען דיא חובות.

טימאָן'ס פאלאץ איז יעצט געוואָרען זיין געפענגנים. ער האָט מורא געהאַט ארויס צו קומען אויף דער גאס. איינער האָט פערלאנגט פופציג טאלאנטען, אַן אַנדערער האָט געבראכט אַ חשבון אויף טויזענד קרוינען, אַ דריטער אַן אַנדער סומע, און אלע, אַהן רחמנות, האָבען איהם ניט געוואָלט לאָזען רוהען און זיינען געווען בערייט איהם אָבצוצאפּען זיין בלוט, אבי צו קריעגען זייער געלד.

וועהרענד דיעזער קרויזיס, וועהרענד דיעזען גרויסען מאנגעל און באנקט ראט, האָט עפעס פאסירט וואָס האָט יעדען מיט אַ מאָל שטאַרק איבער-

טימאן פון אטהען.

האשט. אונערווארטעט האָט מען בעמערקט וויעדער אַ מאָל דעם אלטען גלאַנץ אויפפרישען, אין טימאָן האָט בעקאנט געמאכט, אז ער גיט אַ גרויסען באַנקעט, איינלאַדענדיג געסט, העררען און דאַמען, קורץ דעם גאַנצען יחוס פון אטהען.

לוקיוס, לוקולוס, ווענטיליוס, סעמפראניוס און אלע אנדערע זיינען באַלד געקומען.

זיי זיינען געקומען און אויסגעדריקט זייער גרעסטע פרייד, וואָס אַן שטאַט, וויא זיי האָבען געדענקט, אז טימאָן איז פּערזאָרעמט געוואָרען, איז דאָס בלויז געווען אַן אנשטעל, און ער איז וויעדער אזוי רייך און מעכטיג וויא געווען.

יא, זיי האָבען גערעכענט, אז טימאָן האָט זיי נאָר געוואָלט אויספרוֹ- בירען און אויסגעפינען אויף וויא ווייט זיי זיינען איהם געטריי.

וועהרענדר יעדער האָט געהאַלטען אין פּערענטפּערן זיך, האָט טימאָן זיי געבעטען זיי זאָלען פּערגעסען אַן אזעלכע קלייניגקייטען, פּערטרייבען דיזעזע אלע געדאַנקען, ווייל ער אליין האָט זיי אויך שוין פּערגעסען.

און דיזעזע לומפּען, וואָס האָבען געגען איהם אזוי געהאַנדעלט, האָבען וויעדער געזוכט צו געפינען ביי איהר חן, זעהענדיג, וויא זיי האָט זיך געדאַכט, אז אלעס איז וויעדער וויא עס איז געווען אַמאָל.

דיא מוזיק האָט געשפּיעלט, און דיא דיזענער האָבען ארויפגעבראַכט דאַמפּפּענדע שיסלען.

עס האָט ניט פּיעל געדויערט, און דיא פּאַלשע ברואים האָבען אויס- געפונען וואו זיי זיינען אין דער וועלט.

אויף אַן אָבגעמאַכטען סיגנאַל, זיינען דיא שיסלען אָבגעדרעקט געוואָר- רען און טימאָן'ס פּלאַן האָט זיך בעוויזען. אַנשטאַט דיא טהייערע מאַכלים וואָס מען האָט ערוואַרטעט, איז עפּעס ערשיענען וואָס האָט אויסגעדריקט טימאָן'ס וואַהרע לאַגע — שיסלען מיט דאַמפּפּענדעס וואַסער!

דער עולם איז געבליעבען זיטצען ערשטוינט און איבערראשט.

„הינט!“ האָט טימאָן אויסגעשריען. „ביינט זיך איין און לעקט, ווייל

דאָס איז דאָס לעצטע וואָס מיר איז איבערגעבליעבען!“

אָבער נאָך איידער זיי האָבען זיך געקענט ערהאַלען פון זייער איר- בערראשונג, האָט טימאָן געכאַפּט שיסעל נאָך שיסעל מיט דעם וואַרעמען וואַסער און דאָס געשליידערט אין זייערע געזיכטער. דיא העררען און

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דאָמען זיינען אויפגעשפרונגען, געכאַפט וואָס זיי האָבען געקענט פון זייערע מלבושים און זיינען ענטלאָפּען.

טימאָן האָט זיך אַוועקגעשטעלט און זיי נאָכגעשריען:

„שמיילענדיע פאַראַזימען, צושטערער אונטער דער מאַסקע פון עדעל־קייט, ווילדע וועלף, אונטערטהעניגע בערען, נאַרען פון גליק, מיט־פריינד, פליעגען וואָס ערשיינען אַמאָל!“ — זיי וויעדער, איהם וועלענדיג אויס־מיידען, זיינען שנעלער אַוועק וויא זיי זיינען געקומען. מאַנכע האָבען צוריקגעלאָזט זייערע מאַנטלען, היט, אנדערע אויך זייער ציערונג, אבי זיי זאָלען קענען שנעלער ענטלויפּען.

דאָס איז געווען דער לעצטער באַנקעט וואָס טימאָן האָט געגעבען און דערביי האָט ער אויך פּערלאָזט אַטהען מיט דער געזעלשאַפט פון מענשען. טימאָן איז באַלד אַוועק אין וואַלד מיט אַ פּלוך אויף זיינע ליפּען געגען דער פּערהאַסטער שטאָרט און געגען דער נאַנצער מענשהייט. ער האָט געוואונשען, אז דיא ווענט פון דיעזער שטאָרט זאָלען איינזינקען און דיא שטאָרט זאָל אַרויפפאַלען אויף אַלע איהרע איינוואָהנער און זיי בע־גראָבען לעבעדיגערהייט. ער האָט זיי געפּלוקט מיט קריעה, פּעכט, ארעמד קייט, קראַנקהייט און אַלערליי פּלאַגען. ער האָט געבעטען דיא געטער צו פּערדאַמען אַטהען און דיא אטהענער און פּעריניכטען אַלט, יונג, מענער, פרויען און קינדער.

אַט מיט דיעזער שרעקליכער קללה איז ער אַוועק אין וואַלד וואו ער האָט גערעכענט צו געפינען מעהר פריינדשאַפט צווישען דיא ווילדע חיות וויא צווישען מענשען.

טימאָן האָט פון זיך אַרונטערגעוואָרפּען דיא קליידער, זיך אויסגע־טהאָן איינפאַך נאַקעט אום ער זאָל ניט האָבען אויף זיך קיין סימן פון דער וועלט וואו ער האָט געלעבט. דאָן האָט ער אליין זיך אויסגעגראָבען אַ העהל און זיך דאָרט איינגעקוואַרטירט, לעבענדיג וויא דיא חיות פון פעלד, עסענדיג דיא ווילדע וואַרצלען און טרינקענדיג וואַסער פון דעם קוואַל וואָס האָט געפּלאָסען צווישען דיא שטיינער. ער האָט אָנגעווענדעט אַלעס מעג־ליכע אויסצומיידען אַ מענשען, פאַרציהענדיג דיא ווילדע טהיערע אַלס זיינע קאַמעראַדען, וועלכע, לויט זיין מיינונג, זיינען זיי געווען וועניגער שערליך וויא מענשען.

וואָס פאַר אַ פּשוואַנדלונג פון טימאָן דעם רייכען, דער וואָהלטהעמ־

טימאן פון אמהען.

גער, דער גוטער און ערלעך, ביז טימאן דער נאקעטער, דער האסער פון מענשען!

וואו זיינען אהינגעקומען זיינע שמיכלערס? וואו זיינען דיא באנדעס פיאזוקעס און וואמפירען אין מענשען-געשטאלט? וואו זיינען אלע זיינע בעגלייטער, פריינדע, קאמעראדען און דיענער?

אלעס איז אזועק, אלעס איז פערשוואונדען. עס איז בלויז איבערגע- בליעבען דער קאלטער צוגרווינט אנשטאט זיין ווארעמעס און ווייכעס העמד; דיא דונקלע ווענט פון דער היהל, דיא שטומע און שטילע בוימער און דער שטורם וואָס האָט געוויטהעט צווישען זיי, זיינען געבליעבען אלס זיינע איינציגע קאָספּאָניאָנען. אָבער דיעזע זיינען געווען גוט און אנגענעהם, זיי האָבען איהם ניט געשמייכלט, ניט אָבענארט, ניט בעטראָגען.

יעדען טאָג פלעגט טימאָן ארויסגעהען פון זיין העהל אין וואַלד, גראָ- בענדיג אין דער ערד צו געפינען וואָרצלען אום זיך צו ערנעהען.

אין אַ טאָג, וועהרענד ער איז געשטאנען, אין אדמ'ס קאָסטיום, גראָ- בענדיג טיעף אין דער ערד נאָך אַ וואָרצעל, האָט זיין גראָב-אייזען זיך אָנגעשטויסען אָן עפעס האַרטעם, מעטאל. ער האָט זיך אָנגעבויגען צו בע- מערקען וואָס דאָס איז, און ער האָט אויסגעפונען, אז ער האָט ענטדעקט אַן אוצר — אַ גרויסער הויפען מיט גאָלד וואָס עפעס אַ קמצן, אין דיא פּער- גאַנגענע דורות, האָט דאָרט בעהאַלטען; אַ קמצן וואָס האָט געדענקט צו- ריק צו קומען און נעמען דאָס גאָלד, אָבער דער טויט האָט זיך מקרים געווען און איהם אוועקגערופען אויף אַ וועלט וואו מען בעדאַרף גאָר ניט, וואו מען בענעטהיגט קיין זאך. ער האָט אַלואָ צוריקגעלאָזט דאָס גאָלד אין שוים פון דער ערד, און עס איז געלעגען אזוי לאַנג, קיינעם ניט שאַ- דענדיג, קיינעם ניט פּערדיכטענדיג, ביז טימאָן'ס גראָב-אייזען האָט דאָס געפונען.

טימאן האָט אויסגעגראָבען דאָס גאָלד, עס איז געווען פּיעל, אונגעהייער פּיעל, אַ געוואַלטיגעס רייכטהום! ווען טימאן'ס אידעען איבער וועלט און מענשען וואָלטען זיך ניט געוועקסעלט, דאן וואָלט ער געקענט איבער-אָנייעס אָנפאַנגען אַ לעבען פון לוקסוס און וועלטליכעס פּערנעניגען. אָבער טימאָן איז שוין געווען זאָט דערפון, ער האָט אלעס געהאַסט צוזאַמען מיט דעם גאָלד. פאַר איהם האָט דאָס גאָלד אויסגעזעהען וויא אַ פּלוד, אַ פּלאַנ, און ער האָט עס אין אָנפאַנג גאָר ניט געוואָלט בעריהרען, גלייך וויא דאָס וואָלט געווען אַ שטיק פּעסט.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ער האָט דערזעהען אין דעם דיא אורזאכע פון רויב, אונטערדריקונג, אונגערעכטיגקייט, כאבאר, כארבאריי, טיראניי, און מאָרד צווישען מענשען. ער האָט אזוי געהאסט דיא מענשען, אז ער האָט אין דעם בעמערקט אַ מיר מעל וויא צו ברענגען נייע אונגליקען אויף דער וועלט.

וועהרענד-ער איז אזוי געשטאַנען און נאכגעדענקט, האָט ער בעמערקט מחנות סאָלדאַטען דורכקרייצען דעם וואַלד. דיעזע סאָלדאַטען זיינען געווען אַ טהייל פון דער אַרמעע וואָס דער אַטהענישער גענעראַל אַלקיביאַדעס האָט קאָמאַנדירט. דיעזער אַלקיביאַדעס איז יעצט געגאַנגען געגען זיין אייגענער שטאָדט.

דיא געשיכטע דערפון איז אזוי געווען : דיא אַטהענער האָבען געטראָגען אַ נאָמען אלס דיא אונדאַנקבאַרסטע ברואים. זייערע בעסטע פריינד און פערטהידיגער, האָבען זיי בעלוינט מיט שאַנדע און פּעראַכמונג. אַלקיביאַדעס איז געווען איינער פון זייערע קרבנות, און האָבענדיג אַ גוטע אורזאכע, האָט ער בעשלאָסען צו געהען מיט דערזעלבער אַרמעע, וואָס האָט אַמאָל געקעמפּט און געזיעגט פאר דיא אַטהענער, צו בעקעמפּען און בעזיעגען דיא אַטהענער.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און טימאָן האָט ערפּאָהרען וואוהין זיי געהען און צו וועלכען צוועק. דאָס איז איהם זעהר געפּלען געוואָרען. ער האָט דאָן געהייסען צו איהם שיקען אַלקיביאַדעס'ן און איהם אוועקגעגעבען דאָס גאַנצע גאָלד, כדי ער זאָל האָבען מיט וואָס צו בעזאָהלען דיא סאָלדאַטען און קענען פיהרען דעם קריעג געגען אַטהען. זיין איינציגער וואונש איז געדויען, אז אַלקיביאַדעס זאָל איינגעהמען דיא שטאָדט און זיא צושטערען ; אין דערזעלבער צייט זאָל ער קיין רחמנות ניט האָבען אויף אַלט און יונג, זאָנדערן אויסמאַרדען אלעמען, אפילו דיא קליינע קינדער, וועלכע וועלען אויסוואַקסען צו זיין פּערדאָרבענע ברואים, און דיא אַלטע מענער, וועלכע זיינען ניט מעהר וויא פּראָצענטניקעס און בלוט-זויגערס. ער האָט געבעטען אַלקיביאַדעס'ן ער זאָל פּערשטאַפּען זיינע אויערן, פּערשטעלען זיינע אויגען, אום ניט צו הערען דיא פּערצווייפעלטע געשרייען און זיך ניט מערקען דיא טייכען בלוט — אַלעס, אַלעס זאָל פאַלען אונטער זיין שווערט.

ווען אַלקיביאַדעס איז אוועק, האָט טימאָן געבעטען דיא געטער זיי זאָל לען איהם אויך פּערדאַמען נאכדעם וויא ער וועט זיעגען, כדי עס זאָל פון אלע מען ניט איבערבלייבען קיין שריד ופליט.

אַט אזוי טיעף און שרעקליך האָט טימאָן געהאַסט אלע מענשען !

טימאן פון אמהען.

אלקביאדעם מיט דער ארמעע זיינען אוועק צו זייער ווערק פון צו-
שטערונג און טימאן האָט געשפירט, אז ער איז גליקליך וויסענדיג, אז זיי
וועלען ברענגען גענוג אונגליק אויף דיעזע וואָס ער האָסט.

ויהי היום, אזוי וויא טימאן האָט געפיהרט זיין שרעקליכע עקזיסטענץ,
איז ער איינמאָל שטאַרק איבערראשט געוואָרען זעהענדיג ביי דער טהיר פון
זיין העהל שטעהענדיג א מענשען.

דיעזער איז געווען פלאַוויוס, זיין געוועזענער הויז-האַלטער און דער
איינציגער אמת'ער פריינד וואָס טימאן האָט געהאַט צווישען מענשען. דיא
ליעבע און טרייהייט צו טימאָנען, האָבען איהם געמריעבען ער זאָל איהם
אויפּווכען, זעהען וואָס פון איהם איז געוואָרען און ער זאָל זיך אָנבאָטען צו
איהם פאַר איהם עפעס צו טאָהן.

ביי'ם ערשטען בליק וואָס ער האָט געוואָרפען אויף זיין געוועזענעם
הערר, וועלכער איז יעצט געווען נאָקעט און אויסגעזעהען אזוי אונגליקליך,
האָט פלאַוויוס אויפגעצוטערט. ער איז געבליעבען שטעהען א היבשע צייט
און ניט געקענט אויסרעדען אפילו א וואָרט.

דאן, ווען ער האָט שוין געפאסט מוטה און אָנגעהויבען צו רעדען, איז
זיין שטימע דערשטיקט געוואָרען מיט טרערען. טימאן האָט געהאַט גענוג
מיה איהם צו בערוהיגען און איהם פרענען צו וועלכען צוועק ער איז אהין
געקומען.

ווען פלאַוויוס האָט איהם דערצעהלט, האָט טימאן זיך עס ניט געוואָלט
גלויבען.

וויא קען עס מעגליך זיין? פלאַוויוס איז נאָך אלעמען א מענש גלייך
מיט יעדען? וויא קען ער זיין בעסער וויא אנדערע ?
אָבער פלאַוויוס האָט איהם ענדליך איבערצייגט, אז ער מיינט קיין
זאך, אויסער וואהרע פריינדשאפט.

טימאן האָט דאן געמוזט מודה זיין, אז עס געפינט זיך דאָך נאָך, ווער
ניגסטענס, איין אנשטענדיגער מענש אין דער וועלט. אָבער, ער איז דאָך א
מענש, זעהט אויס וויא אלע אנדערע, און ווייל ער האָסט אלע מענשען, האָט
ער פון איהם אויך פערלאנגט ער זאָל איהם לאָזען צורוח און זיך געהען פון
וואַנען ער איז געקומען.

שמערצהאפט איז געווען דער אבשיער. נאָך פלאַוויוס האָט זיך איבער-
צייגט, אז עס וועט נאָך ניט העלפען און ער איז אוועק.

ווען טימאן האָט אָבער געמיינט, אז ער האָט שוין אָנגעשנימען יעדען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פערקעהר מיט דיא מענשען, האָט ער געהאַט א טעות. עס האָט ניט פיעל געדויערט און אייניגע זעהר וויכטיגע געסײט האָבען איהם אויפגעווכט אין זיין העהל. יעצט איז געקומען דיא צייט, אז דיא אונדאַנקבאַרע העררען פֿון אַטהען זאָלען האָבען אַ ביטערע חרטה, ווארום זיי האָבען אזוי בעהאַנדעלט דעם גוטען טימאָן. עס איז געווען פונקט צו יענער צייט, ווען אַלקיביאַדעס וויא אַ וויטהענדע חיה, האָט געשטורמט ביי דיא טויערן פון אַטהען און גער סטראַשעט צו פּערוואַנדלען דיא גאַנצע שטאָדט אין אש.

דיא העררען פון אַטהען האָבען זיך דערמאָהנט אן טימאָן'ס אַמאָליגע גרויסע העלדענטהאַטען, וויא ער האָט זיי פיעלע זאָל געראַטעוועט, דורך זיין מיליטרישע קונסט, פון שונאים, און אין זייער גרויסער נויטה האָבען זיי איינגעזעהען, אז ער איז דער איינציגער וואָס קען זיי וויערער ראַטעווען פון אַלקיביאַדעס'עם צאָרן.

מען האָט דערפאַר אויסגעקליעבען אַ דעפוטאַציע פון סענאַטאָרען און זיי אוועקגעשיקט צו טימאָן'ען איהם בעטען ער זאָל קומען העלפען דער שטאָדט אין איהר פּערצווייפלונג.

זיי זיינען אַלזאָ געקומען צו דעמוועלבען מאן וואָס זיי האָבען בעשווינד דעלט און בעטראַגען און פּערלאַנגט ער זאָל זיי העלפען.

דיא סענאַטאָרען, ערניעדריגט און פול מיט חרטה, האָבען איהם געבער טען מיט טרערען אין זייערע אויגען ער זאָל צוריק קעהרען און ראַטעווען דיא שטאָדט פון וואַנען ער איז לעצטענס פּערטריעבען געוואָרען. זיי זיינען געווען בערייט איהם רייך צו מאַכען, גיבען וואָס ער פּערלאַנגט און בעלוינען טויווענד פאַך ווען ער וועט נאָר איינשטימען מיט זיי צו געהען.

אַבער דער נאַקעמער טימאָן, דער מענשען-האַסער, האָט שוין מעהר ניט געהאַט אַזעלכע אַמביציעס אין לעבען. ווען אַלקיביאַדעס זאָל אויס'הרג'ער גען אלע זיינע לאַנדסלייט, האָט עס איהם מעהר ניט געקיימערט, פּערקעהרט, ווען אַלקיביאַדעס'ן זאָל געלינגען צו פּערוואַנדלען דיא שטאָדט אין אש, וועט עס איהם שטאַרק פרייען.

ער האָט זיי מיטגעהיילט וואָס ער מיינט און דענקט.

„נאָך מעהר,“ האָט ער בעמערקט, „עס איז נישטאָ קיין זאך אין דער וועלט וואָס איך האַלט טהייערער וויא אַ מעסער מיט וועלכען איך אליין זאָל קענען איבערשניידען דעם האַלז פון אייער געהערטעסטען און געאַכט טעסטען בירגער.“

טימאן פון אמהען.

אָט דאָס איז געווען אלעס וואָס ער האָט געהאַט צו ענטפערן אויף דיא געבעטע און געוויין פון דיא סענאַטאָרען.

איידער זיי זיינען אוועק, האָט ער זיי געוואָגט, אז ער האָט נאָך בלויז איין עצה פאר זיינע לאַנדסלייטע איידער אלקיביאדעס מאַרדעט זיי אויס. דיא סענאַטאָרען האָבען אין דעם געזעהען אַ שטיקעל האַפנונג און נעך בליעבען שמעהען צו הערען וואָס ער האָט זיי מיטצוטהיילען.

„איך האָב אַ בוים,“ האָט ער געוואָגט, „וואָס וואַקסט דאָ נאָהענט פון מיין העהל, דייעזען בוים וועל איך באַלד מוזען אַרונטערהאַקען. אלע דייעזע וואָס ווילען לויז ווערען פון אלקיביאדעס/עס שווערט, זאָלען קומען אהער און זיך אויפהיינגען אויף דייעזען בוים.“

דיא סענאַטאָרען, פערצווייפעלט און בעטריעבט, זיינען אוועק. מיט אַ קורצער צייט שפעטער, האָט מען געקענט בעמערקען אַ קבר ניט ווייט פון דעם ים־ברעג. דאָרט איז געלעגען טימאָן — רוהיג און שטיל, מעהר ניט געפלאַגט דורך דער פערדאָרבענער מענשהייט. אויפ'ן קבר זיינען געווען אויסגעקריצט פאָלגענדע ווערטער :

„וועהרענד ער האָט געלעבט, האָט ער געהאַסט אלע לעבעדיגע מענשען, און שטאַרבענדיג האָט ער געוואונשען, אז אַ פעסט זאָל אויסכאַפען אלע לעב בעדיגע שופמען.“

אָט אזוי האָט זיך געענדיגט דיא קאַריערע און דאָס לעבען פון איינעם וואָס איז געווען ערעל און גוט, און וועלכער איז נאַכהער געוואָרען אַ מענשען־האַסער דורך דער בעהאַנדלונג פון דייעזע וואָס ער האָט געטרויעט.

פ א ר ר ע ד ע

שעקספיער האָט געשריעבען עטליכע פּאָעמען, נאָר דיעזע „דהי רעים
אָוו לאַקרים“ (דיא פּערגוואַלטיגונג פון לוקראַציאָן), איז דיא שטאַרקסטע.
מיר זאָגען שטאַרקער, מיינענדיג אין דראַמאַטישער פּאַרמע, ווייל פּאָעטישער
איז „ווינאָס ענד עדאָנים“ (ווענוס און אדאָנים). אין דער לעצטער פּאָעמא,
האָט שעקספיער געוויזען ווער און וואָס ער איז ווירקליך געווען — דער
גרויסער ערהאַבענער דיכטער. אין דיעזער פּאָעמא, האָט שעקספיער וויעדער
געצייגט, אז ניט פון יעדען מאַטעריאַל לאָזט זיך שאַפען אַ דראַמאַ.
עס איז קיין צווייפּעל, אז אין דער „פּערגוואַלטיגונג פון לוקראַציאָן“
געפינען זיך גענוג שטאַרקע שטעלען אום עס זאָל זיין אַ דראַמאַ, אָבער
שעקספיער, וועלכער האָט אזוי גוט געקענט דיא ביהנע, האָט געוואוסט, אז
ווען דער קלימאקס, אָדער מיטעלפּונקט פון אַ דראַמאַ, איז ניט קיין סצענע
ארויפצוברענגען אויף אַ ביהנע, האָט ער דערפון ניט געוואָלט מאַכען קיין
דראַמאַ.

מיר וועלען עס בעסער ערקלערען.

דיא ביהנע האָט פּינד ערצעהלונגען; זיא ציהט פּאָר האַנדלונגען. מען
קען אפילו יא אַמאָל עפעס דערצעהלען, וויא אין דער „קאמעדיע פון טעותין“,
וואו ענעאן שילדערט אָב זיין לעבענס-געשיכטע, אָבער דאָס איז נאָר דאָ
מאָלס, ווען דאָס איז ניט דער קלימאקס פון דער דראַמאַ. וויא דער לעזער
האָט געוויס בעמערקט, איז ענעאָן'ס ערצעהלונג ניט מעהר וויא אַ טפּל, און
דיא דראַמאַ אליין, פּאָלנט ווייטער.

דאָ וויעדער, אין דער „פּערגוואַלטיגונג פון לוקראַציאָן“, וואָלט דער
אַקט פון דער פּערגוואַלטיגונג געמוזט בילדען העם קלימאקס, און אזא זאָך
ארויפצוברענגען אויף אַ ביהנע, איז אונמעגליך. וויעדער, אז דאָס זאָל
זיין אין ערצעהלונגס פּאַרמע, וואָלט עס פּערלווירען דעם גאַנצען עפעקט.

פ א ר ר ע ד ע

מיר מאכען דיעזע בעמערקונג אום צו צייגען פיעלע אינגעאייבטע דראַ
מאטישע שרייבער, אז זיי זאָלען וויסען, דאָס ניט יעדער מאַטעריאַל קען
נוטצען פאַר אַ דראַמאַ. מיר וועלען דאָס בעסער איללוסטירען:
דער מאַטעריאַל פון דיעזער פּאָעמאַ, טראַגט אַ גרויסע עהנליכקייט צו
דער ביבלישער געשיכטע פון „פּלגש בגבעה“. אין „פּלגש בגבעה“ אַלזאָ גער
פינט זיך גענוג דאַמאַ און גענוג האַנדלונג פאַר אַ דראַמאַ. דאָך קען „פּלגש
בגבעה“ ניט אַרויסגעפיהרט ווערען אויף אַ ביהנע, ווייל דער קלימאַקס פון
דער דראַמאַ וואָלט, לבלהפּחות, געווען וויא דער איש מבית לוי צושניידט
חכם טויטען קאַרפּער פון זיין פּרוי, וועלכע איז געשטאַרבען פון פּערגוואַל-
טיגונג, און ער שיקט דיא שטיקער צו דיא אידישע שבטים. דאָס איז ניט
צום פּאַרשטעלען אויף אַ ביהנע, שוין ניט הערענדיג פון דעם פּערגוואַלטיגונגס
אַקט.

שעקספיער האָט זיך ניט געשעהמט אַרײַנצוגעבען אין מױל פון זײַנע
העלדען אַזעלכע ווערטער וואָס קיין מאָדערנער דראַמאַטורג וואָלט זיך ער-
לױבט. וואָס איז אָבער נוגע האַנדלונגען, האָט ער אײַמער אױסגעמײעדען
וואָס קען אַרויסרופען אַן עקעל פאַר אַ נפשׁ הײפּה. דיעזע פּאָעמאַ בעווייזט עס.
שעקספיער איז אויך געווען געניג רעאַליסט אַרויסצוברענגען מאָרד
אויף דער ביהנע, נאָר פון דיעזען מאַטעריאַל, דאָס הײסט, פון „דדי העיפּ אָון
לאַקריס“, וואָס איז אַ הײסטאָרישער, האָט ער העכסטענס געקענט שאַפען אַ
פּאָעמאַ. און שעקספיער האָט תמיד געזוכט טהעמאַס אויף פּיעסען. עס
ווערט בעווייעזען, אז אַלע זײַנע טהעמאַס זײַנען ענטנומען. ווען ער וואָלט
געשפּירט, אז ער קען דערפון מאַכען אַ דראַמאַ, וואָלט ער עס געוויס געמאַן.
יעצט וועלען מיר אײַבערגעהען צו דעם אײַנהאַלט פון דער פּאָעמאַ, און
מיר וועלען זיך ערלױבען אויך צו צוגעבען עפּעס פון דער הײסטאָריע וואָס
שעקספיער האָט ניט דערמאָהנט אין דער פּאָעמאַ גופאַ: —

דיא פערגוואלטיגונג פון לוקרעציאן

וקיום טארקוויניום איז געווען איינער פון דיא בעריהמ
מעסטע ערעללייט פון רוים. ער איז אָבער אויך געווען
א שטאַלצער מענש און א גרויסער טיראן.

דורך זיין שטאַלץ, האָט ער זיך אויך א נאָמען גע-
געבען סופערבוים, דאָס הייסט, דער ערהאַבענער, און
ווייל ער איז געווען א טיראן, האָט ער געלאָזט הינריכטען
זיין אייגענעם שוויגער-פאטער, סערוויוס טולליוס. דאָס האָט ער געטהאָן
געגען דיא רוימישע געזעטצע, וואָס האָבען געפאָדערט, אז קיין מענש קען
פערלירען זיין לעבען אָדון דין ומשפט. ער האָט אויך ניט געפרעגט אויף
דעם ווילען פון פאָלק און איז מיט געוואַלט געוואָרען קעניג.

נאָכדעם וויא ער האָט עראָבערט דיעזע הערשאַפֿט, האָט ער צוזאַמען-
גערוּפֿען אַן אַרמעע מיט דעם גאַנצען אַדעל פון רוים, און צוזאַמען מיט זיינע
זיהן, וועלכע זיינען געווען שטאַרק געראַמהען אין זייער פּאָטער, איז ער אַוועק
און בעלאַגערט אַרדעא, מיט דער אבזיכט, נאַטירליך, דאָס צו עראָבערען.

אַרדעא איינצוטעהמען איז ניט געווען אַזוי גרינג. דערווייל האָט דיא
גרויסע אַרמעע מיט דעם קעניג און זיינע זיהן, געלאַגערט אַרום דער שטאָרט.
אין א נאַכט זיינען זיך צוזאַמענגעקומען אַלע פּראָמינענטע קאָמאַנדאַנט-
טען אין לאַגער פון דעם פּרינץ סעקסטוס טארקוויניום, דעם קעניג'ס זוהן.
דאָרט האָט מען געגעסען, געטהונקען און פּערבראַכט אין געשפּרעך.

וועהרענד דיעזע פּראָמינענטע מענער זיינען געזעסען, האָט מען אָנגע-
פּאַנגען צו רעדען איבער פּרויען. יעדער האָט גריהמט, וויא דער שטעגער איז,
זיין פּרוי. צווישען דיעזע האָט זיך געפונען דער אַדעליגער קאַלאַטינוס,
וועלכער האָט גאָר ניט געהאַט גענוג ווערטער אויסצודריקען דיא עהרליכקייט,
פּרומקייט און אַנשטענדיגקייט פון זיין בעריהמער שעהנער פּרוי לוקרעציא.

דיא פערגוואלטיגונג פון לוקרעציא'ן.

מענער בלייבען מענער. מען האָט נאטירליך ערווארטעט דעם טויט ביי דיעזער בעלאַנגערונג, אָבער אין דיעזען געשפרעך האָט מען פּערגעסען אַן אלעמען. איינער האָט דערצעהלט אַזעלכע מעלות איבער זיין פרוי, אַ צוויי-טער אַנדערע און אַזוי ווייטער. אום זיך צו איבערצייגען וועמעס פרוי עס בעזימט מעהר מעלות, האָט מען בעשלאָסען, אַזוי וויא עס איז ניט געווען ווייט פון רוים, זאָל מען, אין אַ מאָג, גאנץ אונערווארטעט, אַריינפאַהרען קיין רוים און זעהען מיט וואָס יעדענ'ס פרוי איז בעשעפטיגט.

אַזוי איז געשעהען.

עס איז שוין אפילו געווען שפעט אין דער נאכט, אָבער בלויז קאָלאמיי-נוס'עס פרוי, דיא שעהנע לוקרעציא, האָט מען געטראָפּען זימענדיג מיט איהרע דיענסטמיידלעך, שפינענדיג וואָל. אַלע אַנדערע פרויען האָבען זיך ענטוועדער אַזוי אונטערהאַלטען, אָדער געטאַנצט און זיך אַמזירט.

דאָס האָט געפיהרט הערצו, וואָס יעדער האָט צוגעגעבען, אַז קאָלאמיינוס האָט געוואונען, און זיין פרוי קומט יעדע עהרע.

ביי דיעזער געלעגנהייט האָט דער פרינץ סעקסטוס טארקוויונוס דער-זעהען צום ערשטען מאָל לוקרעציא'ן. זיא איז ווירקליך געווען אַ וואונדער-באַרעם פרויענציימער; אויסער אַלע אַנדערע מעלות פון אַ גוטער הויז-פרוי, איז זיא געווען אַזוי שעהן און אַזוי ליעבענסווירדיג וויא אַ געטמין.

ווען סעקסטוס האָט זיא נאָר דערזעהען, איז ער געבליעבען שמעהען ער-שטוינט און איבעראַשט. אין איהם האָט אָנגעהויבען צו ברענגען ליעבע און ליידענשאפט צוזאַמען. וואָס מעהר ער האָט אויף איהר געקוקט, אַלץ גרע-סער איז געוואָרען דאָס וויטהענדע פייער אין זיין ברוסט.

אָבער אין דער געגענווארט פון איהר מאַן און פון אַלע אַנדערע העררען, האָט ער ניט געוואַגט זיך צו פּערדאַטהען אפילו מיט אַ מיענע.

דערווייל איז געקומען דיא צייט צוריק צו פאַהרען און אַלע האָבען וויער דער אָבגערייזט אין לאַגער.

אויב סעקסטוס האָט געמיינט, אַז דיא רייזע צוריק אין לאַגער וועט איהם בערוהיגען, האָט ער אָבער באַלד איינגעזעהען, אַז ער איז נאָך מעהר אויפ-גערגט געוואָרען. סעקסטוס, אויף וויא ווייט ער האָט געקענט אורטהיילען פרויענציימער, האָט ער בעמערקט, אַז לוקרעציא איז איינע פון יענע פרויען וואָס וועלען זיך ניט לאָזען איבעררעדען און וועט ניט בעטריגען איהר מאַן הינטער דיא פלייצעס.

דאָס אַלעס האָט סעקסטוס בעגריפען און טראָטץ דעם האָט ער בע-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

שלאָסען, אז זאָל פאסירען וואָס עס וויל זיך, ער מוז בעזימצען דיא שענהע
לוקרעציא.

ער האָט זיך אַרויסגע'גנב'עט פון דעם לאַגער, אוועק קיין רוים און איז
אַריינגעפאָהרען אין קאָלאַמינוס'עם פּאַלאַטיז. לוקרעציא, וויסענדיג זיין
ראַנג, האָט איהם נאָטירליך זעהר שעהן עמפּפּאַנגען. סעקסטוס וויעדער, האָט
איהר דערזעהלט, אז ער האָט וויכטיגע געשעפטען און איהר מיטגעטהיילט,
אז איהר מאַן האָט איהם געשיקט איינצושטעהען ביי איהר און דערביי האָט
ער איהר אויך געבראַכט אַ שעהנעם גרום פון קאָלאַמינוס'ן.

אַלס אַ נאָכט, האָט זיא איהם אונטערהאַלטען ביז עס איז נאָכט געוואָר-
דען. דאַן האָט זיא איהם אָנגעצייגט זיין שלאָף-צימער, געוואונשען גוטע
נאָכט, און זיך צוריק געצויגען אין איהר שלאָף-צימער.

אַבער סעקסטוס האָט ניט געקענט שלאָפען. זיין געהירן איז געווען
וויא אין פייער. דיא ליידענשאַפט האָט איהם ניט געלאָזט רוהען. ער האָט
געוואוסט וואָס פאַר אַ פערברעכען ער וויל בענעהען; ער האָט פערשטאַנען
דיא בעדייטונג דערפון, אָבער ער איז מעהר ניט געווען קיין בעל-הבית
איבער זיך. זאָל דיא נאַנצע וועלט אונטערגעהען, האָט ער זיך געטראַכט, נאָר
זיין וואונש מוז ערפילט ווערען!

וויא געטרייעבען פון טויזענדער טייוולען, אזוי האָט עס איהם אַרויסגע-
יאָגט פון זיין בענט. ער איז אויפגעשטאַנען. אַרום-און-ארום איז געווען
טונקעל און שטיל: עס האָט געהערשט דיא הייליגע רוה פון אַ הויז, וואו
עס געפינט זיך אַ טוגענדהאַפטע ווירטהין.

סעקסטוס האָט זיך בענוצט מיט דיעזער רוה און שטילקייט, אום אויפ-
צווכען דאָס שלאָפּצימער פון דער שענהער און פרומער לוקרעציא.
ער איז געגאַנגען, נאָר ער איז אויך געבליעבען שטעהען. אונזעהליגע
געראַנקען האָבען געשאַסען דורך זיין קאָפּ. וואָס געהט ער טוהן? וויא וואַנט
ער צו פערלעטצען דיא גאַסט-פריינדשאַפט? וויא וואַנט ער צו געהען בע-
ריהרען אזא פרוי? וואו איז זיין עהרע אַלס ערעלמאַן, אַלס ריטער, אַלס
קעמפּפער, אַלס פּרינץ?

יא, דיעזע אַלע פראַגען האָט ער זיך געשמעלט און פאַר זיך אויך גע-
זעהען דאָס בילד וואָס עס קען ווערען.

דאַן האָט ער געמורמעלט צו זיך אליין:

„יא, אפילו ווען איך וועל שטאַרבען, וועט דער סקאַנדאַל מיך איבער-
לעבען, און דאָס וועט זיין אַן אייביגער פלעק אויף מיינע גאָלדענע עפאָלע-“

דיא פערנוואלטיגונג פון לוקרעציא'ן.

מען. מען וועט דאָס אַלעס פּערשרייבען, אַז מיינע נאַכקומען זאָלען זיך דאַרפֿען בעגראַבען פאַר שאַנדע, שעלמען מיינע ביינער, און דאָס גאָר ניט רעכענען פאַר קיין פֿערברעכען, ווען זיי וועלען זיך ווינשען, אַז הילוצי וואָלט זייער פּאַטער גאָר ניט געבוירען געוואָרען.

„וואָס וועל איך פֿערדיענען, ווען איך וועל שוין געפינען וואָס איך זוך ? אַ טרוים, אַ הויך, אַ שוים פון פאַראיבערגעהערנען תּענוג. ווער קויפט עס דיא פרייד פון אַ מינוט אום צו וויינען אַ גאַנצע וואָך, אָדער ווער פֿערקויפט דיא אייבניקייט פאַר אַ שפּיעלכעל ? פאַר איין זיסען וויינטרויב ווער צו-שמערט עס אַ גאַנצען וויינטשאַק ? אָדער וועלכער בעטלער, אום צו בע-היהרען דיא קרוין, וועט איינשטימען אַז מען זאָל איהם דערפאַר דערשלאָגען מיט'ן סצעפּטער ?

„ווען קאָלאַטינוס זאָל הלום'ן איבער מיין אכזיבט, וועט ער ניט ער-וואכען און אין ווילדער אויפֿרעגונג לויפֿען אַהער אום מיך אָבצוהאַלטען פון מיין אבשייליכער אכזיבט ? דיעזער פּלעק אויף הער יוגענד, דיעזער שמערץ פאַר דער עלטער, דיעזע שטאַרבענדע טוגענד, דיעזע איבערלעבענדע שאַנדע, וועמעס פֿערברעכען טראַגט אַן אייביגע שאַנדע — אַך, וואָס פאַר אַן ענט-שולדיגונג קען איך אויסטראַכטען ווען דוא וועסט מיך אָנקלאַגען מיט דיעזער שוואַרצער טהאַט ?

אַט אזוי האָט ער גע'טענה'עט מיט זיך אַליין און ווייטער געזאָגט :
„זיא האָט מיך אָנגענומען אזוי צערטליך ביי דער האַנד, געבליקט אין מיינע אויגען צו הערען וואָס פאַר אַ שליחות איך האָב איהר געבראַכט, מורא האָבענדיג פאַר אַ שלעכטער נאַכריכט וועגען איהר געליעבטען מאַן אין קריעג. אַך, וויא דיא מורא האָט געבראַכט דיא קאָלירען אין איהר פנים, פריהער רויט וויא דיא רויזען וואָס ליגען אויף דער ווייסער לאַנדשאַפט, דאַן, ווייס וויא דיא לאַנדשאַפט פון וואַנען דיא רויזען זיינען אומגענומען“....

דאָס מויל האָט גערערט, נאָר דאָס געהירן איז געווען אין פּלאַס-פּייער. פֿערשטאַנד האָט אויפֿגעהערט, איבערלעגונג האָט קיין פּלאַטץ געהאַט.

ער איז געגאַנגען פּאַרווערטס. ער האָט געעפענט איין טהיר נאָך דער צווייטער און אין דער האַנד האָט ער געהאַלטען אַ ליכט צו בעלייכטען דעם פינסטערען וועג. געהערדיג האָט ער בעמערקט לוקרעציא'ס אַ הענטשאַקע מיט דער העקעלי-נאָדעל וואָס זיא האָט געאַרבייט. ער האָט דאָס געכאַפּט אין זיין האַנד, צונויפֿנדריקט און דיא נאָדעל האָט צושטאַכען זיין פינגער. אָבער אויך דאָס האָט איהם ניט אָבגעהאַלטען. ווייטער איז ער געגאַנגען,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

געיאַגט פון זיין אייגענעם שלעכטען געוויסען און פערברעכערישע געדאַנקען.
ענדליך איז ער צוגעקומען צו דער טהיר פון איהר שלאָף-צימער. אַ מאָד-
מענט האָט ער געזעענערט. אָבער דאָן, מיט אַ ווילדער ענטשלאָסענהייט האָט
ער געעפּענט דיא טהיר און איז אַריין אין צימער.

דאָרט איז זיא געלעגען — זיא, לוקרעציא!

זיא איז געלעגען אויף איהר בעט. איהר לייליגן-האַנד האָט אונטער-
געשפּאַרט איהר רויונגע באַק, צוזאַמען אָנגעשפּאַרט אויפ'ן קישען. דאָרט,
וויא אַ מאָנמענט פון טונענד איז זיא געלעגען בעוואונדערט צו ווערען פון
אונהייליגע תאוה-אויגען.

אויף דער גרינער דעק איז געלעגען איהר אנדערע שענהע האנד : אזוי
ווייס וויא אַן אפריל „רעיוז“ אויף'ן גרינעם גראָז, בעגאַסען מיט פּערלדיגען
שווייס, עהנליך צו דעם טהוי פון דער נאַכט. איהרע אויגען, וויא בריליאַנטען,
זיינען געווען צוגעדעקט, געשלאָסען. איהרע האַאר, וויא גאַלדענע פּעדים, האָד
בען זיך געשפּיעלט און געשטיפּט פון דעם הויך פון איהר זיסען אַטהעם...
איהרע בריסט וויא צוויי עלעפּאנטביינערנע קונגלען אַרומרינגלענדיג אַ בלויען
צירקעל, זיינען געווען אַ פּאַאר מיידעל-וועלטען נאָך אונבעזיגעט — אויסער
זייער הערר האָט קיינער אויף זיי קיין רעכט ניט געהאַט, און יעצט איז גע-
שטאַנען אַ רויבער פּערטיג צו עראַבערן דיזעזען טראָהן.

ער האָט בעמערקט איהר אַזור-אַדערן, איהר אַלבאַסטער הויט, איהרע
קאַראלען-ליפען, איהר שנעע-ווייסען האַלז.

אָבער וויא הער אונבאַרמעהרציגער לייב וואָס איז בערויט זיך צו וואַר-
פען אויף זיין אָפּפּער, אזוי איז יעצט סעקסטוס טאַרקוויווס געשטאַנען,
אויסגעשטרעקט זיין האַנד און זיא געלעגט אויף איהר ווייסע ברוסט.
דיא דעקלאַך פון דיא אויגען האָבען אויפגעשפּרונגען און זיא האָט ער-
וואַכט!

שרעק, ציטערניס, און וויא אַ פּרישגעטויטעט פּויגעלע, אזוי איז זיא
געלעגען. זיא האָט ניט געוואַגט צו קוקען, אָבער אונווילענדיג האָט זיא בעד-
מערקט ווער עס שמעהט נעבען איהר.

זיין האַנד, וואָס איז נאָך אימער געלעגען אויף איהר ברוסט, האָט גע-
שפּיערט דעם וויטהעדנען שטורם וואָס דאָרט איז פּאַרגעגאַנגען.

זיא האָט פּערשטאַנען און זיך אָנגעהויבען צו כעמען ביי איהם.

ער האָט איהר ערקלעהרט אלעס וואָס ער מיינט און בעאבזיכטיגט, און
איהר דערצעהלט, אז ער איז דער שקלאַף פון זיינע ליידענשאַפטען.

דיא פערנוואלטיגונג פון לוקרעציאן.

„לוקרעציא!“ האָט ער אויסגעשריען, „דיעזע נאכט מוז איך דיר האָב
בען! ווען דווא שטימסט ניט איין מיט גוטען, דאן וועט דיר מאַכט צוויי
גען, ווייל אין דיין אייגענעם בעט וועל איך דיר פערניכמען, ערמאָרדען.
דאן וועל איך ערמאָרדען איינעם פון דייע שקלאַפּען אום צו טוימען דיין
עהרע צוזאמען מיט דיר. אין דייע טויטע ארעמס וועל איך איהם אַרײַנד
לעגען און שווערען, אז איך האָב איהם ערמאָרדעט צוזאמען מיט דיר,
וועהרענד איך האָב אייך געכאַפּט צוזאמען אין זינד. אויף אזא אופן וועט
דיין מאַן צוריקבלייבען צו שאַנד און צו שפּאַט פאַר יעדען. דייע קרובים
וועלען אַרונטערלאָזען דיא קעפּ פאַר הרפּה, און דייע קינדער וועלען טראָג
גען דעם נאָמען פון ממוזרים. דווא אַליין, דיא פערפאַסערין פון דעם אַלע
מען, וועסט זיין ביי יעדען אין מויל... אָבער, ווען דווא גיסט זיך אונטער,
דאן פערבלייב איך דיין געהיימער פריינד: א פעהלער וואָס ווערט ניט בע-
קאַנט געמאַכט, איז וויא א געדאַנק וואָס איז ניט דורכגעפיהרט געוואָרען...
צוליעב דיין מאַן, צוליעב דייע קינדער, ניב דיר אונטער און ערפיל מיין
וואונש“...

איהרע אויגען האָבען פערלאַנגט מיטלייד, ערבאַרמען. זיא האָט איהם
אָנגעהויבען צו בעשווערען ביי דיא געמער, ביי דער דיטערשאַפּט, ביי דעם
אַדעל צו וועלכען ער האָט בעלאַנגט און ביי דער פריינדשאַפּט צו איהר
מאַן; זיא האָט איהם בעשוואוירען ביי איהרע טרעהרען, ביי איהר מאַן'ס
ליעבע, ביי דיא הייליגע מענשליכע געזעטצע, ביי הימעל און ערד, ביי אַלע
קרעפטען, אז ער זאָל זיך צוריק ציהען און זיך לאָזען בעזיעגען פון דער
ערדע ניט פון קיין שמוטציגע תּאוה.

„אך, טארקווין“, האָט זיא זיך געבעטען, „בעלויין ניט דיא נאַסט
פריינדשאַפּט מיט אזא שוואַרצער דאַנקבאַרקייט, וואַרף ניט אַרײַן קיין
בלאָטע אין דעם ברונען וואָס האָט דיר געגעבען צו טרינקען; פערכיטער
ניט וואָס דווא קענסט ניט פערזיסען... מיין מאַן איז היין פריינד, צוליעב
איהם לאָז מיך צורוה; דווא אַליין ביסט מעכטיג און צוליעב דיר בעט איך
דיר לאָז מיך געהען. זעה, איך בין שוואַך, כאַפּ מיך ניט אין דיין נעמיז.
דווא זעהסט ניט אויס וויא א שווינדלער, בעשווינדלעל מיך ניט. אויב אַ מאַן
איז נאָך ווען עס איז געריהרט געוואָרען פון א פריי'ס זיפצען, דאן ווער
דווא געריהרט פון מיינע טרעהרען, זיפצען און וועהטאַגען“.

„גענוג!“ האָט ער אויסגעשריען, „מיין אונבעזיעגבאַרער שטראָם קעהרט
זיך ניט צוריק, אַנדערען ער ווערט גרעסער און שטיממישער. קליינע פייער-

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

לעד געהען אויס, גרויסע פלאמען צופלאקערן זיך נאך גרעסער פון דעם ווינט.

ביי ריעזע ווערטער האָט ער אויסגעלאָשען דאָס ליכט, ווייל ליכט און תּאווה זיינען זיך דיא גרעסטע שונאים. דיא שאַנדע וויקעלט זיך איין אין דער פינסטערער נאכט, און וואָס מעהר זיא זעהט זיך ניט, אַלץ אַ גרעסערע טיראַנין איז זיא. דער וואָלף האָט ענדליך געפּאַקט זיין אָפּפּער; דאָס שעפּסעלע שרייט אויס — ביז עס ווערט פּערשטיקט מיט זיין אייגענעם פעלכעל. ער האָט פּערשטיקט איהר שטימע מיט איהרע אייגענע נאכט קליידער און פּעראוניהיליגט דיא הייליגקייט פון איהר בעט.

זיא האָט פּערלירען וואָס עס איז ביי איהר געווען טהייערער וויא איהר לעבען און ער האָט געוואונען דאָס, וואָס ער האָט געמוזט באַלד וויעדער פּערלירען. ריעזע געצוואונגענע פּעראייניגונג האָט ארויסגערופען אַ גרע סערע דערווייטערונג; דיא פרייד פון דעם מאָמענט האָט געפיהרט צו מאַנאַט טען פון שמערצען; ריעזע הייסע תּאווה האָט אַלעס פּערוואַנדעלט אין קאַלטער פּעראכטונג. ריינע טונענד איז בערויכט געוואָרען, און תּאווה איז געבליעבען נאך אַרעמער וויא געווען.

דאן, מיט אויסגעמאָנערטע און בלאַסע באַקען, מיט מיעדע אויגען, גע- קנייטשטען שמערן און שוואַכע שריט, איז ער אוועק.

ער, וויא אַ רויבערישער הונד איז טרויעריג אוועק, און זיא, וויא אַ מיעד לעמעלע איז געבליעבען ליעגען סאָפּענדיג. ער איז אוועק זיך האַסענדיג פאַר דעם פּערברעכען וואָס ער האָט בענאנגען, און זיא, פּערצווייפעלט, האָט זיך אויסגעריסען דאָס פלייש מיט איהרע אייגענע נעגעל.

אַרעמע, אונגליקליכע לוקרעציא! עס האָט גערויערט אַ היבשע צייט און זיא האָט אַלץ ניט געקענט בעגרייפען וואָס עס איז געשעהען. אַלעס האָט ביי איהר אויסגעזעהען וויא אַ שרעקליכער און פינסטערער חלום. ווען זיא האָט נאך אַמאָל אַלעס גענוי בעגריפען, האָט זיא אויפגעשוידערט. זיא האָט וויעדער געריסען איהר פלייש; דיא טרעהרען האָבען אזוי לאַנג גערונען און געפלאָסען, ביז איהרע אויגען האָבען מעהר ניט געקענט וויינען.

שרעקליך איז פאַר איהר ערשיענען דאָס פּערברעכען!

דיא אונשולד איז געווען טויט, בערויכט און ערמאָרדעט אין איהר אייגענעם לאַגער.

דיא פערגוואלטיגונג פון לוקרעציאן.

לאנג זיינען דיא מינומען פון אונגערדור, אָבער קורץ זיינען אויך דיא מאַמענטען ווען מען וויל דער שמערץ זאָל זיי פערלענגערן.

ווען זיא האָט געוואַגט צו עפענען איהרע אויגען, האָט זיא דערזעהען דורך'ן פענסטער וויא עס ברעכט אויף טאָג.

טאָג! ליכט! דאָס האָט זיא ניט געוואָלט. זיא האָט בעסער געוואָלט זיך פערלירען אין אייביגער נאכט, פערזינקען אין אייביגער פינסטערניש!
טאָג! ליכט! זיא האָט געוואוסט, אז זיא וועט מוזען ערוואַכען און דער-זעהען דיא שיינ; אַנדערע וועלען זיא זעהען, און, יעדער וועט לעזען אויף איהר געזיכט דיא שאַנדע, דיא בעלידיגונג און ערנידעריגונג פון דער נאכט!
יעדער וועט לעזען איהר פערברעכען, און וויא וועט זיא זיך קענען בעוועגען אונטער מענשען, וואָס האָבען געגלויבט אין איהר עהרע, אין איהר אונשולד?
וויא דער שמורם האָבען געוויטהעט איהרע געדאַנקען און זיא האָט ניט געקענט ענטשליעסען וואָס עס זאָל זיין, וואָס עס זאָל געשעהען.

ענדליך איז געקומען דער טאָג. זיא איז ארונטערגעקראַכען פון בעט, פעסט ענטשלאַסען צו געפינען עפעס אַן אינסטרומענט אום צו מאַכען א סוף פון איהר געשענדעטעם לעבען.

זיא האָט קיין טויטען אינסטרומענט ניט געפונען און דאָס לעבען האָט אָנגעהויבען צו ווינקען צו איהר און זיך בעמען ווייטער צו עקזיסטירען.

„ניין!“ האָט זיא אויסגעשריען, „איך וועל ניט לעבען! ניין, קאלאטין, דוא זאָלסט ניט בעפלעקט ווערען מיט געשענדעטער עהרע! איך וועל דיך ניט בעטריגען, איך וועל דיך ניט נארען מיט אַ שכועה וואָס איז פערשוועכט געוואָרען. דיעזער ממזר וואָס קען זיך ענטוויקלען אונטער מיין ברוכט זאָל קיינמאָל ניט אויפואַקסען. ער זאָל זיך קיינמאָל ניט קענען בעריהמען, אז ער האָט פּעראונהיליגט דיינע נאכקומען און דוא ביכט אַ פאטער צו דעם וואָס האָט קיין רעכט הערצו! ניין, איך וועל דיך ניט פערניפמען מיט מיין בעפלעקטער עהרע, און איך וועל אויך ניט זוכען קיין ענטשולדיגונג פאַר מיין אונגליק. איך וועל ניט אָבפאַרבען דיא וואַהרהייט — מיין צונג זאָל אַלעס דערצעהלען!“

דיא קליינע פייגעלעך האָבען אָנגעהויבען אַכצוגעבען זייער מאַרגען-קאַנצערט, און דאָס האָט זיא נאָך מעהר בעטריעבט, ווייל פרייד מאַכט דעם טרויער גרעסער.

דער געדאַנק זיך אליין צו טויטען, זיך פערניכמען אין איהר שאַנדע,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

איז אוועק. אנשטאָט העם האָט זיך ביי איהר ערוועקט א אידעע פון ראַכע, ביטערע און שרעקליכע ראַכע!

„שטארבען וועל איך“, האָט זיא געזאָגט, „שטארבען מוז איך, ווייל א פרוי וואָס פערלירט דאָס טהייערסטע אין איהר לעבען, דיא עהרע, טאָר ניט לעבען. אָבער איידער איך וועל שטארבען, זאָל קאלאטין האָבען אויסגעהערט אלעס וואָס דאָ איז פאָרגעגאנגען. ער האָט א רעכט דאָס צו וויסען, פונקט וויא ער האָט געוואוסט איבער מיין טונגענד. ווען ער וועט דאָס וויסען, דאָ! זאָל ער האַנדלען וויא ער פערשטעהט — דאן האָב איך א רעכט צו שטארבען. דאָס שוידערהאפטע און שרעקליכע געהיימניס, טאָר ניט שטארבען מיט מיר. דאן, יא דאן, וועל איך איבערגעבען מיין לעבען צום מעסער, ווייל עס איז אן עהרע אוועקצורויבען אן אונעהרענהאפטעם לעבען. מיין מאן! פאר דעם טהייערען בריליאַנט וואָס איך האָב פערלוירען, וואָס זאָל איך דיר איבערלאָזען פאר א ירושה? אָבער, געליעבטער, איך וועל דיר צוריקלאָזען מיין ענטשלוס און דאָס זאָל זיין דיין שטאָלץ דורך וועלכען דוא וועסט דיר קענען נוקם זיין.“

ווען דיעזער פלאן איז פערטיג געוואָרען, איז ערשיענען איהר קאמער-מיידעל. זיא דערזעהנדיג, האָט זיא געפרעגט:

„זאָג מיר, מיידעל, ווען איז סעקסטום פון דאנען אוועק?“

„מאדאם“, האָט זיא געענטפערט, „נאָך איידער איך בין אויפגעשטאַ-נען.“

א טיעפער און שווערער זיפץ האָט זיך ארויסגעריסען פון איהר ברוסט. איהר בלאסעס געזיכט און פערוויינטע אויגען האָבען איבערצייגט דאָס קא-מער-מיידעל, אז מיט איהר הערלין האָט פאסירט עפעס אונגעווענהליכעס.

„מאדאם“, האָט זיא געזאָגט, „אויב איך מעג מיר ערלויבען, וואָלט איך

אייד פרגען וואָס איהר זייט היינט אזוי בעטריעבט?“

„אָה, פּרעג ניט!“ האָט דיא אַרימע לוקרעציא געענטפערט, „ווען איך זאָל דיר דערזעהלען וועט דער שמערץ ניט קלענער ווערען. געה בעסער ברענג מיר אהער פאפיר, טינט און פען — אָבער, געה ניט, איך האָב אלעס דאָ. וואָס זאָל איך זאָגען? וואָס וויל איך? יא, רוח מיר אהער איינעם פון דיא דיענער און זאָג איהם ער זאָל זיין בערייט אָבצופיהרען א בריעה צו מיין מאן, צו מיין געליעבטען און טהייערן מאן! זאָג איהם נאָר, ער זאָל זיך שנעל פאָרבערייטען אין וועג, ווייל דאָס וואָס איך בענעטהיג, דאָרף דורכגע-פיהרט ווערען אין גרויסער איילעניש.“

דיא פערגוואלטיגונג פון לוקרעציא'ן.

דאָס קאָמער-מיוידעל איז אַרויס און זיא האָט זיך פּאַרבערייט צו שרייבן בען. זיא האָט אין אנפאַנג ניט געוואוסט וויא אַנצוהייבען און זיא האָט געטראַכט און געטראַכט ביז זיא האָט ענדליך אויפגעשרייעבן פּאַלגענדען בריעף:

„טהייערער מאַן! דיין אונווירדיגע פרוי בעגריסט דיך און ווינשט דיר געזונד. דאָן בעט איך דיך מיין געליעבטער, אויב דוא ווילסט נאָך זעהען דיין לוקרעציא, זאָלסטו קיין אויגענבליק פערלירען און שנעל קומען מיך בער זוכען. אָט דאָס שרייב איך דיר פון אונזער הייז פול מיט שמערצען — מיין וועהטאָג איז גרויס, און דערפאַר איז מיין בריעף אַזוי קורץ.“

זיא האָט נאָך אַמאָל איבערגעלעזען, פערוויקעלט און פערזיגעלט דעם בריעף. דאָן איז אַריינגעקומען דער דיענער וועמען זיא האָט איבעררייכט דעם בריעף און געזאָגט:

„נעהם דיעזען בריעף און לויף אַזוי שנעל וויא נאָר מעגליך, צו מיין מאַן קיין אַרדעא.“

ער איז אוועק, און לוקרעציא האָט זיך אוועקגעזעצט ווארטען — וואָרטען מיט דער גרעסטער אונגעדולד וויא דער פעראורטהיילטער אויף זיין טויט, ווינשענדיג אַז אַלעס זאָל שוין זיין פאַראיבער.

ווען קאלאטין האָט ערהאלטען זיין פרוי'ס בריעף, האָט ער פערשטאַנען, אַז עס האָט פאַסירט עפעס אונגעווענהליכעס. ניט וואָרטענדיג פיעל, האָט ער צוזאַמענגערופען אייניגע פון זיינע בעסטע פריינד, וועלכע האָבען צוזאַמענגעשמעלט רוים'ס גרעסטען אַרעל. ער האָט זיי מיטגעטהיילט איר בער דער אונגעווענהליכער פאַסירונג און זיי געבעטען זיי זאָלען איהם בערגליימען אַהיים.

זיי האָבען איינגעשטימט.

ווען דיא גאַנצע געזעלשאַפט איז ענדליך אָנגעקומען, האָט קאַלאטין צום ערשטען בעגעגענט זיין פרוי, דיא שעהנע לוקרעציא, געקליידעט אין שוואַרצען צען, אין טרויער. אַרום איהרע פערוויינטע אויגען זיינען געווען גרויסע בלויע רינגען וויא רעגענבויענס אויפ'ן הימעל.

ווען ער האָט בעמערקט איהר טויט-בלייכעס געזיכט, איז ער אויפגעצוימערט געוואָרען. אַלע זיינע בעגלייטער זיינען געשטאַנען וויא פערשטיי נערט. וואָס האָט פאַסירט מיט דער שעהנער לוקרעציא? וואָס איז מיט איהר געשהען?

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ענדליך איז איהר מאן צוגעגאנגען, זיא אָנגענומען ביי איהר בלאַסע
האַנד און זיא געפרעגט:

„לוקרעציא, מיין פיעל-געליעבטע, וואָס איז געשעהען מיט דיר? וואָס
פאַר אַן אונגליק האָט דיר בעפאַלען, ווארום ציטערסטו אזוי? זאָג, מיין גער
ליעבטע פרוי, דערצעהל דיין מאַן דיין שמערץ, און אויב עס לייענט נאָר אין
מיין מעגליכקייט דיר צו העלפען, דאַן זאָל עס געשעהען.“

זיא האָט געשווייגען. עס האָט אויסגעזעהען, אז זיא וויל רעדען, נאָר
זיא האָט ניט געקענט. ענדליך האָט אַ ציטער זיא אויפגעשוידערט און זיא
האָט אזוי געזאָגט:

„בלויז אייניגע ווערטער זאָלען אייך דערצעהלען וואָס עס איז פאַרגע
גאַנגען; בלויז אייניגע ווערטער, ווייל הער גרויסער שמערץ וואָס וויטהעט
אין מיר קענען קיין ווערטער ניט שילדערן. פיעל געליעבטער מאַן! אַ פרעמד
דער איז אַהער געקומען, און מיט בעטרוג האָט ער זיך דאָ איינגעקווארטירט.
אויף דעם קישען, וואו דוא פלעגסט אנשפּאַרען דיין מיעדען קאַפּ, האָט ער
זיך געלעגט, און דורך געוואלט, צוואנג און שמוציגע מיטלען האָט ער פון
דיין לוקרעציאַן אַוועקגעטרייבט דאָס, וואָס בעלאַנגט צו דיר אליין. אין דער
שטילער טויטקייט פון דער נאַכט האָט ער איינגעדונגען אין מיין שלאָפּ-
צימער; איינגעדונגען וויא אַ קריכעדיגע חיה מיט אַ ליכט אין האַנד, און
מיך אויפוועקענדיג האָט ער געזאָגט: „רוימישע דאַמע, מאַך דיר פאַרטיג
מיך צו אַמזירען אין מיין לייעבע, ווען ניט וועל איך אויף דיר ברענגען איי-
ביגע שאַנדע. ווען דוא שטימסט ניט איין צו מיין אַנטראַג, דאַן וועל איך
פּרעהער דיר ערמאָרדען, דאַן איינעם פון דייע דיענער, איהם אַריינלעגען אין
דיינע אַרעמס, און דערמיט וועל איך דיין מאַן און דייע קינדער אויף אימער
בראַנדמאַרקען מיט שאַנדע צוליעב דיר.“ איך האָב אָנגעהויבען צו וויינען
און בעטען זיך, אָבער ער האָט אַרויסגעצויגען זיין שווערט, צוגעלעגט צו
מיין ברוסט, שווערענדיג, האָס ווען איך גיב מיך ניט אונטער, דאַן וועל איך
מעהר ניט לעבען דעם צווייטען אויגענבליק, און מיין שאַנדע וועט טרעפען
אַלע דייע וואָס איך לייעב אַם בעסטען. מיין שונא איז געווען שטאַרק, איך
אַליין שוואַך, און נאָך שוואַכער וויא געוועהנליך פאַר מורא. אַך, לערן מיך
וויא אויסצודריקען מיין ענטשולדיגונג און בעווייזען מיין אונשולד, ווייל דיין
און אונבעפלעקט איז געליעבען מיין געדאַנק, דען דייעווען האָט ער ניט
געענטט צווינגען, פּערגוואַלטיגען.“

דיא פערנוואלטיגונג פון לוקרעציאן.

וויא געטראפן פון א דונער זיינען אלע געבליעבען שמעהען שפראכ-
לאזן, קיינער האָט ניט געקענט רעדן א וואָרט.
דאָן האָט לוקרעציא פאָרטגעזעצט:

„יעצט, הער מיך. מײן גאַנצער ציעל איז, אז דו זאָלסט זיך נוקם זײן
פאַר מיר — אזוי נוקם זײן, אז דאָס זאָל זײן אַ בײשפּיעל פאַר אַנדערע.
דער לומפּ, דער פּעררעטהער, מוז שטאַרבן, אָבער אײדער אײך רופּ אָן זײן
נאָמען, בעט אײך דײך, צוזאַמען מיט אַלע דיעזע העררען, וועלכע זײנען דאָ
פּערוואַמעלט מיט דײך, אײהר זאָלט מיר שווערען, בײ אײער עהרע, דורכצו-
פּײהרען דיעזע ראַכע!“

בײ דיעזע ווערטער האָבען אַלע צוזאַמען אויפּגעהויבען זײערע הענד
און געשוואוירען, אײך פּערשפּרעכענדיג ניט צו רוהען ביז זײ וועלען זעהען
דעם פּערברעכער בעשטראַפּט.

זײ האָט זײ געדאַנקט און געפּרעגט:

„מיט וואָס אָבער קען אײך רײן וואַשען דעם פּלעק אויף מײן אײגענער
עהרע?“

אַלע האָבען זײ פּערוזיכערט, אז כּל־זמן אײהר געדאַנק איז פּערבליעבען
רײן, האָט זײ ווײטער ניט וואָס זיך צו בעקײמערן.

„נײן“, האָט זײ געענטפּערט, „דײא וואָס וועט דורכמאַכען אזאַ טרויער

רײגע ערפּאָהרונג אין לעבען, זאָל קײן ענטשולדיגונג ניט קענען געבען!“

דאָן האָט זײ מיטגעטהײלט דעם נאָמען פון אײהר שענדער און פּער-
נוואַלטיגער.

בײ דיעזע ווערטער, צו יעדענ'ס ערשטווינען, האָט זײ ארויסגעצויגען
אַ לאַנגעם און שאַרפעס מעסער, און אזײ שנעל וויא דער בליטץ, האָט זײ
דערמיט דורכגעשטאָכען אײהר האַרץ.

פּאַלענדיג האָט זײ געמורמעלט, ווײזענדיג אויף אײהר מאַן:

„ער, ער, מײנע העררען, זײן עהרע, האָט געפּײהרט דיעזע האַנד צו
דיעזער אַרבייט.“

מען איז צוגעלאָפּען צו אײהר, זײ דערכאַפּט, אָבער עס איז שוין געווען
צו שפּעט. אײהר געזיכט האָט בלוז אויסגעדריקט אַ רוהיגע צופּריעדענהייט,
און פון אײהר ברוסט האָט געפּלאָסען אַ שטראָם וואַרעמעס בלוט ארונטער
רײנענדיג אויף'ן באַדען.

דער אַלטער לוקרעציוס, לוקרעציא'ס פּאָטער, וועלכער האָט בײגעוואָהנט
דיעזע סצענע, האָט אויסגעשריען:

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„טאָכטער, טהייערע טאָכטער! אָט דיעזעס לעבען וואָס דוא האָסט יעצט אוועקגערויבט, איז געווען מיינעם! מעהר און ווייטער לעבען ווען זיא איז טויט, איז אונמעגליך! אדך, קינד, וואָס האָסטו געטאָהן, וואָס האָסטו גע- טהאָן?“

שרעקליך איז געווען דער שמערץ פון דעם אַלטען מאַן און דיא אַנווע- זענדע זיינען געווען געריהרט צו טרעהרען.

ביי דיעזער סצענע האָט קאָלאַטין ערוואַכט וויא פון א חלום.

אין טיעפסטען שמערץ האָט ער זיך געוואָרפען איבער איהר קערפער, געקושט דיא בלאַסע און טויטע באַקען און מיט איהר לעבענס-בלוט האָט ער זיך אויסגעשמירט זיין געזיכט און זיך צאפּלענדיג, האָט עס אויסגעזעהן גלייך וויא ער וויל שטאַרבען נעבען איהר. פּלוצלונג אָבער איז צו איהם גע- קומען דאָס געפיהל אַלס מאַן, אַלס מוטהיגער מאַן וואָס דאַרף לעבען און ניט שטאַרבען, אום זיך נוקם צו זיין פאַר איהר שאַנדע און פאַר איהר טויט.

דער גרויסער שמערץ אין זיין זעלע, האָט פריהער געלעהמט זיין צונג. דאַן האָט זיך דורך זיין ברוסט ארויסגעגריסען דער וויטהענדער שטורם פון זיין נשמה. און וועהרענד דער אונגליקליכער אַלטער פאָטער האָט געוויינט און געקלאַגט, האָט קאָלאַטין אויסגעשריען:

„ניין, אַלטער! נעהם ניט אוועק א טהייל פון מיינע שמערצען! זאָל קיינער נאָך איהר ניט טרויערען אָדער וויינען, זיא בעלאַנגט אין גאַנצען צו מיר, און איך אליין דאַרף זיין דעריעניגער נאָך איהר אויסצודריקען דעם גרעס- טען שמערץ און פּערצווייפלונג!“

איינער פון דיא העררען, א געוויסער ברוטום, וועלכער איז דערביי גע- שטאַנען און ארויסגעצויגען דאָס מעסער פון לוקרעציא'ס ברוסט — דיעזער ברוטום איז געווען בעקאַנט אַלס א גרויסער ווימצלינג, אָבער דאָס בילד פאַר זיינע אויגען האָט איהם געמאַכט פאַר ערנסט.

„קאָלאַטין!“ האָט ער געזאָגט, „וועסטו מיט דיעזען שמערץ היילען אן אַנדערן שמערץ? אזא קינדישע בענעהמונג פאַסט ניט פאַר דיר. דיין דער- לע פרוי האָט זיך געטויטעט און דערמיט האָט זיא אויסגעשפּראַכען דעם טויטעס אורטהייל פון דיין שונא. מוטהיגער רוימער! וויין ניט, דערטרינק ניט דיין האַרץ אין טרעהרען, זאָנדערן קניע דאָ מיט מיר און לאָמיר ערוועקען דעם צאָרן פון דיא רוימישע געטער, אז זיי וועניגסטענס זאָלען ניט צולאָזען אזא ניעדערטערעכטיגקייט ווען דאָס רוימישע פּאָלק וועט שווייגען. לאָמיר שווערען. ביי דיעזען הייליגען בלוט, ביי'ם הימעל, ביי דער זונן און ביי דער

דיא פערטוואלטיגונג פון לוקרעציא'ן.

ערד און ביי אונזער פאטערלאנד, וויא אויך ביי דיעזען מעסער, אז מיר וועלען זיך נוקם זיין פאר דעם בלוט פון דיעזער ערעלער דאמע!"

ביי דיעזע ווערטער האָט ער מיט זיין האַנד זיך געגעבען אַ קלאַפּ אויף זיין ברוסט און געקושט דאָס מעסער וואָס האָט געענדיגט דיא שבועה.

דאָן האָבען אלע אַנוועזענדע ווידערהאַלט דיעזעלבע שבועה. נאָכהער האָר-בען זיי גענומען לוקרעציא'ס טויטען קערפער און איהם אוועקגעפיהרט קיין רוים.

אַנקומענדיג קיין רוים, האָבען זיי דעם קערפער צוגעבראַכט נעבען קאפיטאַל, וואו אַ גרויסע מענגע מענשען האָט זיך פּערזאַמעלט.

ברוטוס, אין פייערדיגע ווערטער, האָט אָנגעפאַנגען צו רעדען צום רוימער-שען פּאָלק. ער האָט אָנגעוויזען אויף דער טויטער אלס דער קרבן פון גע-מיינהייט און לומפּעריי, און אָנגעצייגט, אז דאָס אַלעס קומט פון דעם קע-ניגליכען הויז.

דאָס האָט אזוי אויפגעבראַכט דאָס רוימישע פּאָלק, אז עס האָט אָנגע-פאַנגען אַן אַלגעמיינע בעוועגונג וואָס האָט געפיהרט דערצו, אז דער קעניג מיט זיין גאַנצער פּאַמיליע זיינען פּערטריעבען געוואָרען פון רוים, און אַנ-שטאַט אַ מאָנאַרכיע, איז אין רוים געגרינדעט געוואָרען אַ רעפּובליק, וואו קאַנסולען האָבען רעגירעט דאָס פּאָלק.

— ענדע —

